

del Collegio de S. ...

FRANCISCI
SANCTI BRO-
CENSIS

In inlyra Salmaticensi Academia Rhetorica,
Græcæque linguæ professoris,

COMMENT. IN AND. ALCIATI
EMBLEMA,

*Nunc demò multis in locis accuratè recognita,
& quamplurimis figuris illustrata.*

Cum Indice copiosissimo.

I
N
V
I
R
T
V
T

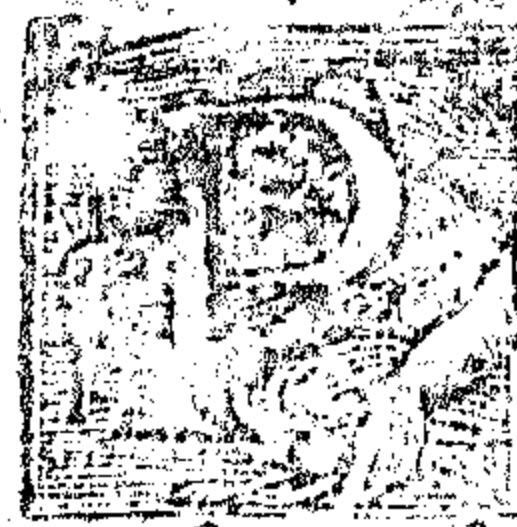
I
V
N
A.

LVGDVNI,
APVD GVLIEL. ROVILLIVM,
M. D. LXXIII.

Cum privilegio Regis.

Extrait du privilege du Roy.

277836733

A R grace & privilege du Roy est permis
Guillaume Rouille libraire de Lyon,
d'imprimer ou faire imprimer, vne fois
ou plusieurs, ce present liure intitulé
*Francisci Sanctij Brocensis in inclita Salma-
ticensi Academia Rhetorica, Graecaeque lingua professoris, Com-
mentarij in Andr. Alciati Emblemata.* Pource est de-
fendu par ledict Seigneur, à tous autres Libraires,
Imprimeurs & personnes quelconques, de non impri-
mer, vendre, ny distribuer en son Royaume ledict li-
ure, d'autre impression que dudit Rouille, ou de
son consentement, & ce jusques au temps & terme de
dix ans, à compter de jour & date que sera parache-
uee la premiere impression, sur peine d'amende arbi-
traire, & de confiscation des liures qu'ils auroyent im-
primez. Et à fin que aucun ne puisse pretendre igno-
rance de ce present privilege, ledict Seigneur a fait
expedier d'iceluy estant mis au
en l'indict liure, serue pour toute
eclaircissement si la signification estoit faicte sur l'
glossaire qui est son plaisir, comme plus à plein en
contenu, déclaré par les lettres de privilege, sur ce
donné à Blois le premier de May, l'an de grace
mil cinq cens soixante douze, & de son regne le
douzieme.

Par le Roy en son Conseil,

Signé, Moré.

Et scellé du grand sceau en cire jaune à simple queue.

ILLVSTRISSIMO
DOMINO MARTINO AB
AZPILCVETA NAVARO,
Decretorum Doctore,
Gulielmus Rouillius S.

Ogitanti mihi diu multumque, doctissimo
Nauare, ecquodnam tui in me grati ani-
mi pignus, quidue illi tuae eximia doctri-
nae consentaneum, & his tuis uirtutibus
egregiis non alienum, offerrem atque de-
dicarem, occurrerunt sane tandem hi Francisci Sanctij
Brocensis in Alciati Emblemata commentarij, quos ad
me abhinc annis aliquot ille miserat, ut eos, si uiris doctis
arriderent, prae se summittere. Quumque his nostris docto-
ribus, atque adeo alijs quam plurimis probari animaduera-
tissimè, eos euulgare non diutius desistendum putau-
tum uero clientelae & fauori tuo commissos. Atque eò libe-
rius id feci, quod munus ipsum nuncupandi ab auctore fue-
rit mihi concessum: citius uero, ne mihi eiusmodi pro-
crastinatio nonnihil officeret: *Α χάρις γὰρ ἀ βραδύπρεσ,
ἀ χάρις χάρις,* inquit ille: & eò maxime, non ita pridem
à te prouocatus, & honore (mihi quidem maximo) affe-
ctus. Etenim nostrae diligentiae plurimum tribuens, atque
istud humanitatis & amicitiae ergo, elegantem illum &
eruditum, de finibus humanorum actuum tractatum, ty-

4
 pis nostris mandari uoluisti: in quo quidem si tibi sit sa-
 tisfactum, haud scio: enim uero illud affirmarim, à nobis
 nihil non effectum. Neq; tamen existimes uelim, à me eo
 animo istud suscipi, quòd hoc meo beneficio ad tuæ sa-
 mæ celebritatem aliquid addi posse sperem, (sat enim
 noui quàm sit mihi curta supellex) aut inde tua laus uel
 gloria amplificari, ornariue possit: etenim illius extant
 ampla monumenta, nec desunt testes fidelissimi, qui etiam
 me obticente, illius memoriam uetustatis situ obrui, aut
 sepeliri non sinunt: sed *μισῶν φίλτιον ὕστερον βονδρα-*
μεῖν, moræq; impatiens, uideri malui desipere (hoc ta-
 men si desipere est) quàm tui immemor beneficij, turpi
 uitio ingrati animi notari. Accipe igitur hoc munusculum,
 nec illud leue tamē. sunt enim hi commētarij per elabora-
 ti, nec *ἀμύσει ἢ ἀπαίδευτοι*, tum uerò (meo quidem iu-
 dicio) tibi non ingrati futuri, cum ob Alciati celeberrimi
 illius iurisperiti memoriam, tum maxime Sanctij nostri,
 uiri profectò (nec inficiaberis) perquam eruditi, & in
 hoc scribēdi genere admodum uersati. Atq; id si intelle-
 xero, & me deinceps alacriorem in id genus muneribus
 suscipiendis reddideris, & timidè currenti calcas ad-
 dideris. Vale tuæ ætatis delitium, & tui amantiissi-
 mum plurimum dilige. Vale etiam atque
 etiam. E museo nostro, decimo-
 sexto Calend. Ianuar.

1573.

CLAR

5

CLARISSIMI VIRI

ANDREÆ ALCIATI IN LI-
 BRVM EMBLEMATVM PRAEFA-
 tio ad Chōradum Peutingerū Augustanum.

Dum pueros iuglans, iuuenes dum tessera fallit,
 Detinet & segnes chartula picta uiros:
 Hæc nos festiuis Emblemata cudimus horis,
 Artificum illustri signaq; facta manu:
 Vestibus ut torulos, petasis ut figere parmas,
 Et ualeat tacitis scribere quisq; notis.
 At tibi supremis preciosa nomismata Caesar,
 Et ueterum eximias donet habere manus.
 Ipse dabo uati chartacea munera uates,
 Quæ (Chonrade) mei pignus amoris habe.

Andreas Alciatus hoc sæculo non modò
 Iuris Cæsarei, verùm & omnium studiorum
 decus, nec minùs suspiciendus ob rarum quendam
 ingenij candorem, quàm ob exactam omnium
 liberallum disciplinarum peritiam: Mediolanensis
 fuit, ut ipse testatur in hoc opere. Ius ciuile ma-
 gna cum laude Biturigibus professus est, condu-
 ctus à Gallis in singulos annos octingentis co-
 ronatis. Tandem in patriam ampliori stipendio
 reuocatus est anno Domini 1533. Multa opera,
 æterna memoria digna, scripsit: è quibus ego
 tantum hunc Emblematum librum sumpsi pro in-
 genio explanandum. In quo mihi vnus præci-
 pue scopus fuit propositus: ut vnde sumptum sit

Alciatus
 Mediola-
 nensis.

Scopus au-
 totus.

A 3

6 COMMENT. IN AND.

vnumquodq; emblema, indicarem: id enim ad explicationē cuiuslibet rei, magni esse arbitror momēti. Hęc igitur præfatio imitatione sumpta est à Cicerone, pro Archia Poëta, vbi ille sic argueratur, Quare quis tandē me reprehendat, aut quis iure mihi succenseat, si quantū cæteris ad suas res obeundas, quantū ad festos dies ludorum celebrandos: quantū ad alias voluptates: & ad ipsam requiem animi & corporis conceditur temporis: quantū alij tribuūt intēpestiuis conuiujs: quantum deniq; aleæ, quantum pilæ: tantum mihi egomet ad hęc stūdia recolenda sumpsero? Nunc percurramus aliqua verba, quę fortassis lectorem possent remorari. Id quod in sequentibus sumus facturi. *Dum pueros iuglans.* Macrobius lib. Saturnal. 3. c. 18. Nux, inquit, iuglans, secundum nonnullorū opinionē, à iuando & à glande dicta existimatur. C. Bassus verò in li. de significatione verborū hoc refert: Iuglās arbor dicta inde est, perinde ac Iouis glās. Nā id arboris genus nuces habet, quę sunt suauiori sapore, quā glans. Hunc fructū antiqui illi, quia egregiū, glandiq; similem, ipsamq; arborē Deo dignā existimabant, Iouis glandē appellauerūt, quę nunc lites interlitis iuglans nominatur. Cloatius autem Verrius in lib. à Græcis tractatorū ita memorat: Iuglans, di, prætermisum est: quasi diuglans, id est, *διὸς βάλανος*. Hęc gręci & basilicam vocāt. *Iuuenes dum tessera fallit.* Ex eodem Macrobio poteris elicere tesseram esse, id quod ex omni parte quadratum est: & quod in quancunq; partem incubuerit, immotam habet

Iuglans vnde.

Tessera quid.

stabi

ALCIATI EMBLEM.

7
stabilitatem. Octo, inquit, angulis continetur, & Græco nomine Cubus vocatur, Hispanè dado. Hęc nos festiuis emblemata. Emblema dicitur *δοτὸν ἔμβελλω*, quod est, interfero. Trifariā solet distingui, quod fit in parietibus, vermiculatum, seu Musæatum dicitur: quod in lignis, segmentatum: quod in pavimētis tessellatum. Confunditur tamen hęc aliquādo. Cicero lib. de Orat. 3. loquens de coaptatione dictionum citat hos Lucilij versus,

Emblema vnde.

*Quam lepidè lexes compositæ, ut tesserae omnes
Arte, pavimento, atq; emblemate vermiculato.*

Vestibus ut torulos. Alludit ad Plauti versiculū, qui est in Amphitryone, Tum meo patri autem torulus inerit aureus sub petaso. Vbi Commentatores atq; author Thesauri linguæ Latinæ fortasse non intelligentes, quid sit hic torulus, legendum censent, Troculus: eò quòd Torulus à torus ducatur, diminutiua forma: id est, paruus lectus. Sed nos Plauti locum defendentes, Torulorum; significare dicimus. carnem extantem in brachijs hominū robustorum. Quo sensu dixit Cicero; in Orat. ad Brutum: Isq; vno tenore (vt aiunt) in dicendo fluit, nihil afferens præter facultatem, & equalitatem: aut addit aliquos, vt in corona, toros, omnemq; orationem &c. In hac igitur significatione dixit Plautus forma diminutiua, Torulus aureus in petaso. Et Alciatus alludit ad magnatū morem nostri temporis, qui in famulorū vestibus solent addere torulos holsericos diuersi coloris, quā sit vestis ipsa: veluti spherulam depictam extantē, vel mundum;

Plauti locus defenditur.

Tori, qui.

Allusio Alciati.

vel globulum, aut lacertum, & similia.

*Petasis vn
de dicatur.*

Petasis ut figere parmas. Petasis $\delta\alpha\pi\omicron\tau\epsilon\ \pi\epsilon\tau\alpha\upsilon\upsilon\omega$. M. $\pi\epsilon\tau\alpha\iota\sigma\omega$, quod est, extendo, seu pando: significat tegmen capitis. Alio nomine galerus:

Galerus.

quanuis aliqui distinguant inter galerum & petasum. Parma autem est breue scutum, eò dicta quòd ex omnibus partibus comparatione ad medium esset par, id est, rotunda. Hispanè vertere possumus *Medallas*.

*Tacitis no-
tis scribere.*

Et ualeat tacitis scribere quisq; notis. Tacitis notis scribere est rem ita per picturam exprimere: vt non indigeat characteribus: vt si velis significare manendum esse mulieri domi, pingis Venerem, quæ referat muliebrè sexū, apponisque sub pedibus testudinè: hæc enim nunquã domo sua egreditur. Hoc scripturæ genus non solum apud Ægyptios dignitatis plurimū habuit: sed etiã voluptatis non parum. Nemo enim poterat callere Hieroglyphicarum mysterium (sic enim vocabant illi hoc scribendi genus) nisi rerum & animalium naturas perspectas habuisset. Quod non cōtingit, nisi illi, qui solerti contēplatione rerum naturalium causas esset perscrutatus. De Hieroglyphicis, id est, sacris literis duos libros scripsit Orus Apollo Niliacus. Hūc & Chere- monem se faterur Alciatus imitari in libr. de verb. signif. in princ.

*Hierogly-
phicæ literæ*

Et ueterum eximias donet habere manus. Tabulas & signa antiquorū artificū intelligit. Artificum enim opera, manus vocatur. Et ita dicuntur nostro idiomate. Mart. li. 8. epig. 50. & li. 1. epig. 119.

Mentoris hæc manus est, an Polyclete tua? Idem,

Solus

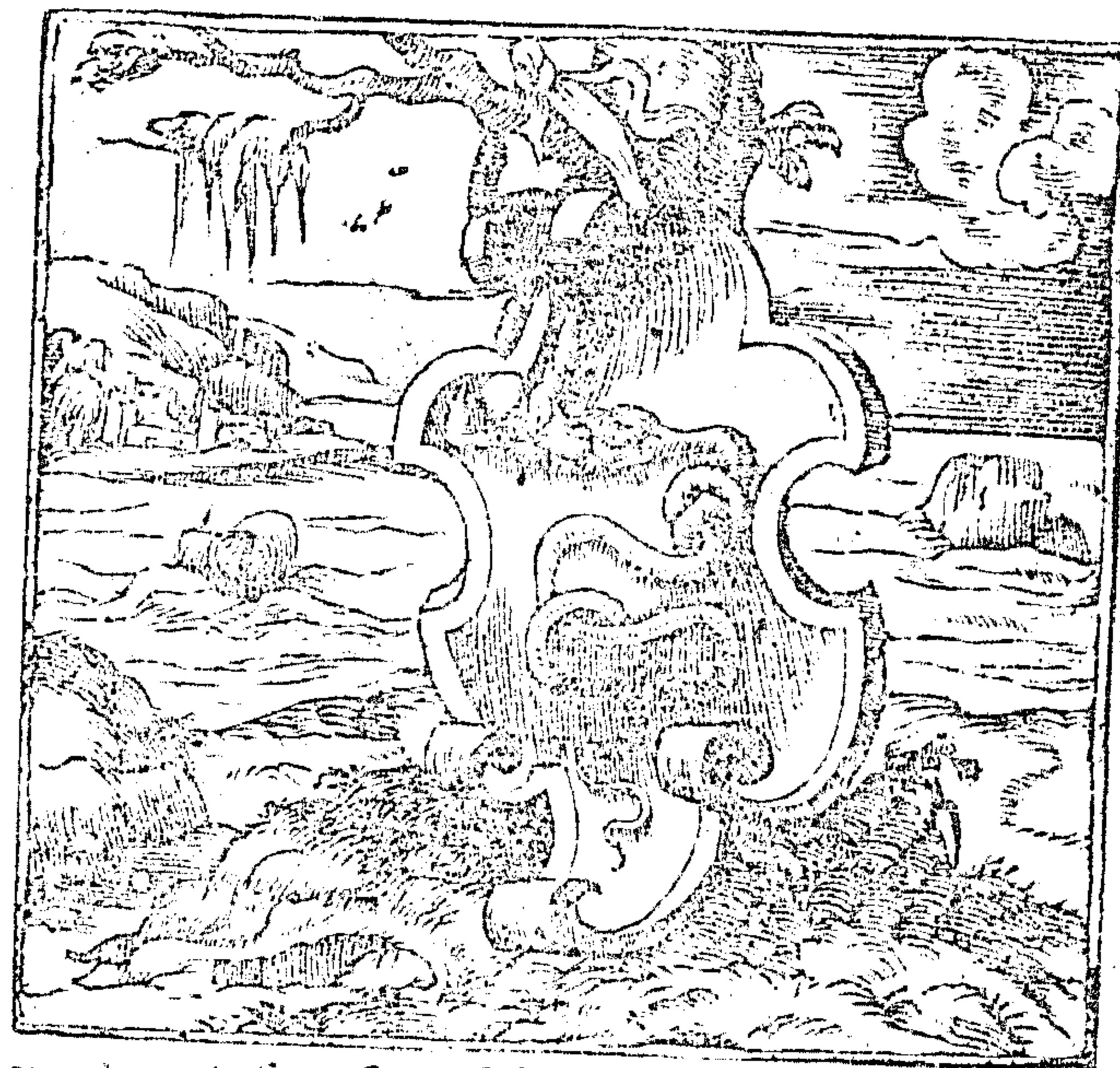
Solus Praxitelis manus scopaq;

Que Chonrade mei. Chōradus, siue Cunradus idē significat apud Germanos, quod apud Græcos Thrasylbulus, id est, audacis cōsiliij. Fuit hic Chōradus à cōsiliis vrbi Augusta in Germania, cuius extat libellus, seu Epitome de Romani imperij, & cæterarum gentium inclinatione. Ad quem etiam extat epistola Erasmi.

*Chonradus
quid signi-
ficet apud
Germanos.*

Ad Illustriss. Maximil. Ducem Mediolanen.

EMBLEMA I.

Exiliens infans sinuosi è faucibus anguis,

Est gentilitiis nobile stemma tuis.

Talia Pelleum gessisse nominata regem

Vidimus, hisq; suum concelebrasse genus.

Dum se Annone satū, matrem anguis imagine iusam

Diuini & sobolem seminis esse docet.

A 5

Ore exit, tradunt sic quosdam eniter angues.

An quia sit Pallas de capite orta Iouis?

Vnde sit desumptum emblemata, ipse Alciatus indicat in libello, quem de singulari certamine composuit, cap. 43. cum inquit, Celebre est in Annalibus Othonis vicecomitis, cum quodam Saraceno in Asia certamen, quem ille manucaptum, confossumque galeæ ornamento priuauit: idque gentilitiis insignibus suis addidit: hoc est, vipera vix natum, & adhuc manantem sanguine infantem ore euomens. Ab Alexandro nimirum Magno acceptum emblemata. Siquidem in eius veteribus numismatis idem sigillum reperire est, quo Ioue se natum Rex ille per ambages ostendebat. Etenim serpentis forma pluribus Græciæ locis Iupiter colebatur. Suntque in Asia genera serpentum, quos ore parere hominum opinione receptum erat. Hactenus Alciatus. Mittit hoc emblemata ad Illust. Maximilianum Ducem Mediolanensem, Ludouici filium, Francisci Sforciaæ nepotem. Floruit hic Maximilianus anno Domini 1512. Decepsit sine liberis. Habeo ego numisma Mediolanense, quod ex altera parte hoc insigne habet depictum: ex altera effigiem D. Ambrosij, episc. Mediolanensis.

Talia Pellæum. Pella vrbs fuit abiectissima in Macedonia: sed illam (vt Mela refert) Alumni Philippus, & Alexander illustrem reddidere. Inde dictus Pellæus Alexand. Iuuenalis Satyr. 10.

Vnus Pellæo iuueni non sufficit orbis.

Dum se Ammone satum. In Aphrica, Cyrenaica prouincia est: in Cyrenaica Iouis Ammonis templum

Othonis historia.

Vetus numisma Alexandri.

Maximilianus quis.

Numisma Mediolanense.

plum (teste Mela & aliis Geographis) Dicitur fuit Ammon, id est, arenosus (nam ἄμμος Græcis est arena) quod cum Liber pater per arentes Libyæ campos exercitum duceret, sitique premeretur, Iouem patrem fertur implorasse, statim ei apparuit aries, & in mediis arenis fons adaperatus. Hac causa Bacchus templo Ioui constituto, ubi fons eruperat, simulachrum arietina figura in templo collocavit. Alex. Magnus, vt inquit Curtius, ingenti ductus cupiditate adeundi Iouem, quem generis sui autorem, haud contentus mortali fastigio, aut credebatur esse, aut credi volebat, nullis difficultatibus absterri potuit, quod minus per siccas regiones, & tenacissimum sabulum duceret exercitum ad Ammonem. Quod cum peruenisset, maximus natu est sacerdotibus filium appellavit, hoc nomen illi parentem Iouem reddere affirmas. Putarchus tamen aliter hoc refert. Asserunt (inquit) sacerdotem, dum græcè ipsum salutarer, & blandius παιδίον (hoc est, Filiole) compellere vellet per barbarismum, pro v, abusum σ. παιδίος (id est, Iouis fili) pronunciasse. Illum vocis errorem Alexandrum libenter perinde, ac omen audisse.

Matrem anguis imagine. Olympias Alexan. mater fuit, iuxta cuius dormientis corpus (vt ait idem Plutarchus) draco accubuisse cõspectus est: quæ res amoris, charitatemque Philippi extinxisse fertur: adeo, vt illius per sæpe cõcubitus euitauerit, siue aliquas magicas, & veneficia reformidas, siue illius cõsuetudinẽ, & cõubernium cuiquã Deo ex quadã religione permittens. Post illa cum Philippus hac de causa Cheronẽ Megalopolitanum Delphos

Pausanias lib. 4. Ἄμμος quid.

Bacchus templum Ioui cõstitutus.

Iustin. lib. 22.

Olympias Alexan. dri mater.

*Chero Del
phos missus.*

*Olympias
aperit Ale
xandro ar-
cana gene-
rationis.*

*Serpentes
ore parie-
tes.*

*Mustella
ore parit.*

Delphos misisset, à Deo respōsum est, vt Ammō
ni rem diuinā faceret: & hunc in primis Deū ve-
neraretur, amissurūque ex oculis alterum, quo
die in draconis forma concūbentē Deum cum
Olympiade per hostij rimulā aspexisset. Olym-
pias quoque (sicut ait Eratosthenes) proficiscēti
in expeditionē Alexandro, secretò genituræ de-
textit arcana, proinde dignos genitore animos
fouere iussit. Hæc carptim ex Plutarcho.

Tradunt sic quosdam enitier angues. Dixit iam Al-
ciatus esse in Asia genera serpentum, qui ore
pariant. Addo tamen ex opinione Anaxagoræ
Philosophi, cecinisse Ouidium mustellam ore
parere. Sic enim inquit in 9. Metamorph.

Quæ quia mendacem parientem iuuerat ore:

Ore parit, nostrasq; domos, ut antè frequentat.

Hanc opinionem refutat Aristoteles lib. de ani-
maliū generatione tertio. Plinius quoque 10. li.
Lacertam (inquit) ore parere, quod vulgò cre-
ditur, Aristoteles negat.

An quia sic Pallas de capite orta Iouis? Hæc nō est
interrogatio: sed phrasis Philosophorū in dissol-
uendis problematis: qui etiā si certissima profe-
rant, veluti dubitando finiūt per particulam, an.
De Natali Palladis extat festiuus Luciani Dia-
logus, quē compendio hūc adscribā: Laborabat
Iupiter dolore capitis, iussit Vulcanū cum secu-
ri acutissima venire, qui caput diffinderet. Vul-
cano totis viribus in caput Iouis impellēte secu-
rim, virgo Pallas prosiluit armata, iā nubilis, æ-
sia, pulchra. clypeū saltādo concutiens, cū arma-
tis tripudiās, hastā vibrans. Addit præterea Pin-
darus

darus in Olympicis adaperto Iouis capite, adeò
vehemēter Mineruā infremuisse, vt totū clamo-
re perterrefaceret Olympū. Sed nō ab re fuerit,
quoniā saepe in hoc opere se nobis offert Miner-
ua, semel dixisse, quid hæc fabula significet. Nul-
la enim tā vilis fabula est, ex qua Plato non eli-
ciat, aut astrologiæ mysteria, aut ad vitæ cōmo-
da præcepta salubria. Minerua igitur, siue Pal-
las, est artiū omniū & bellorū Dea. Artes & in-
genuæ disciplinæ ex cerebro, ceu capite Iouis,
id est, Dei Op. Max. sapientia proueniūt. Scimus
etenim ex sacris literis, omne datū optimum, &
omne donū à patre luminū descēdere. Securi ca-
put Iouis aperit Vulcanus, vt Minerua nascatur.
Quid hoc aliud est, quàm imperu quodam, qua-
dāmq; lucta, & summo ingenij conatu artē tan-
dem cōquiri? Nemo enim vnquā artiū apicē con-
sequetur, si prius nō se vigiliis, sudoribus & al-
goribus exercuerit. Vnde mihi potius videtur
dicta Minerua, q̄ minuat neruos, quàm aliun-
de. Sed quid est, quod addit Pindarus cælum &
terrā clamore Mineruæ cōtremuisse? Nihil aliud
esse reor, quàm cælū, terrā, stellas, mare, cūcta de-
nique sapiētia gubernari. Ad cuius imperiū at-
que nutū omnia moueantur, atque cōtremiscāt.
Quid tandē innuit clamor ille Mineruæ recēns
natæ? Iustitiā, æquiritatem, iura, leges, societatem
humani generis virtutū præmia, scelerū punitio-
nem. Rectè itaque tā piū clamorē cælū & ter-
ra timēt & reuerentur. Sed quoniā & bellorum
præses est, videamus rursus, an hæc quæ diximus
in disciplinis bellicis etiam possint adaptari. Est
dea

*Affabula
tio.*

*Plato ex
quavis fabu-
la aliquid
ad vitā vi-
le elicit.*

*Artes ex
cerebro Io-
uis.*

*Minerua
vnde di-
cta.*

*Clamor
Minerue.*

*Pallas belli
præses.*

dea belli Pallas, hastamq; vibrans effingitur: propterea quod illi se in bellicis operibus gerunt strenue, qui bonas disciplinas cum arte bellica coniunxerunt. Vixque reperias in re militari ducem insignem qui non idem summa prudentia sit praeclatus. Nascitur ex cerebro Iouis: quia belli gubernatio ex Deo est, ut inquit Homerus. Sed militaris ars usu & exercitatione constat. Quapropter Vulcanus securi caput findit Iouis: unde nascitur bellona, id est, animus fortis, agilis, strenuus, & consiliis atque stratagematis valens. Et quia Iouis est filia, propter Iustitiam defendendam clamat. Bella enim ideo suscipiuntur, ut in pace viuantur. Sed enim cum bellum adeo res sit horrenda, ut vix eius calamitas explicari possit, quid mirum, si caelum, & terra concutiantur, ad horrendas Bellonae voces? Nascitur Pallas armata, & iam adulta, non infans: quia consilium Ducis, antequam in lucem prodeat, iam oportet esse perfectum, & integrum, omnibusque numeris absolutum.

An quia sic Pallas. Quonia iam de Pallade cepimus, cantemus iterum eiusdem natiuitatem, ut ab Hesiodo accepimus: sed tamen breuius. Primam, inquit, uxorem duxit Iupiter Metin (id est, prudentiam) quae cum iam esset Minerua paritura: Iupiter a Caelo & Tellure monitus, filios, quos ex Meride susciperet, consilio & fortitudine patrem superaturos, Minerua ex ventre Meridis per iocum & dolorem erutam suomet aluo condidit. Subdit inferius: Ipse autem Iupiter ex capite proprio Minerua progenuit, caecis oculis praedita, acre, indomitae, venerandae, cui bella, & belli clamor erant

cordi

*Bellona
quid.*

*Pallas cur
nascitur ar-
mata.*

cordi. Haec ille. Dicitur autem (ut ait Eustathius in prin. Iliad.) *δὸν τὴν πάλλαιον τὸ δόρυ*, id est, a vibrando hasta. Unde a Poetis Latinis dicitur Armifona: vel quod Pallantem gigante in Gigantomachia occiderit: vel *ἔκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διὸς συνεπαλέθη κεφαλῆς*, id est, ex Iouis exilierit capite. Hinc, ut ait Hesiodi interpres in Aspide, dicta est Tritonia, vel Tritonia: quonia lingua Aolica *τριτώ* caput significat: quanquam de nomine hoc magna est opinionum diuersitas. Nam Homeri Scholastes lib. Iliad. θ. *δὸν τὴν τρεῖν* dictam asserit, quod hostes copulescere faciat. Pöponius Mela li. i. Super hunc inquit ingens palus amnem Tritona recipit, ipsa Tritonis: unde & Mineruae cognomen inditum est, ut incolae arbitratur, ibi genitae. Faciuntque fabulae ei aliquam fidem, quae quem natalem eius putant, ludicris virginum inter se decertantium celebrant. Hoc sequitur Lucanus sic canit de Tritonide palude,

*Hanc et Pallas amat, patrio qua uertice nata,
Terrarum primam Libyam (nam proxima caelo est,
Ut probat ipse calor) tetigit, stagnisque quiescit
Vultus uidit aqua, posuitque in margine plantas.
Et se dilecta Tritonida dixit ab unda.*

Porro asserit Eustathius in I. Iliad. ubi canit Homerus descendisse de caelo Minerua, Achillis iram ut sedaret, *ὄυραν ὄν* ab antiquis pro capite usurpanti: quia caput ex Platonis sententia ad instar mundi sit sphaericum, ubi Pallas comoratur, quae nihil aliud est (Democrito interprete) quam ipsa prudentia, quae (ut autor Allegoriarum in Hesiodum, tradit) iure dicitur a Iouis vertice prognata: quonia ab experientia sese promittit prudentia: experientia vero ex sensibus qui in capitis ambitu cernuntur

*Pallas unde
de dicta.*

*Tritonia
Pallas.*

*Palus Tri-
tonis.*

tur. Allusit ad fabulã Terentius in sene seipsum
excruciente, cum inquit, Non si ex capite sis
meo natus item, ut aiunt, Mineruam esse ex Io-
ue. Et Ovidius in Fastis,

*Aut quia de capitis fertur sine matre paterni
Vertice cum clypeo profuuisse suo.*

Mediolanum.

EMBLEMA II.

*Bituricks uerueux, Heduis dat sacula signum.
His populis patrie debita origo meæ est,
Quam Mediolanum sacram dixere puellæ
Terram: nam uetus hoc Gallica lingua sonat.
Culta Minerua fuit, nunc est ubi numme Thecla
Mutato matris uirginis ante domum.
Laniger huic signum sus est, animalq; biforme,
Acribus hinc setis, lanitio inde leui.*

Indi

ALCIATI EMBLEM.

Indicat Alciatus hoc emblemate, quodnam
sit patrie suæ insigne atque origo. Sus, inquit,
cuius dimidia pars sit lanæ, reliqua setacea, pa-
triae meæ dat insigne: indèque Mediolanum di-
citur, quasi dicas, dimidia parte lanatum, insi-
gne compositum à duorum populorum signo
Heduum & Biturigum. Porcula enim Heduis
insigne est Biturigibus uerueux. Historiam ex Ti-
to Liuio accipe, Prisco Tarquinio Romæ re-
gnante, Celtarum (quæ pars Galliae tertia est)
penes Bituriges summa imperij fuit: ij regē Cel-
tico dabant. Ambigarus is fuit, virtute, fortu-
naque cum sua, tum publica præpollens: quod
in imperio eius Gallia adèd frugū hominūq;
fertilis fuit, ut abundans mulitudo vix regi vi-
deretur posse. Hic magno natu ipse iam exone-
rare prægrauante turba regnum cupiens, Bello-
uesum, ac Sigouesum sororis filios impigros iu-
uenes missurum se esse, in quas dii dedissent au-
guriis sedes, ostendit: quātum ipsi vellent, nume-
rum hominum excirent: ne qua gens arcere ve-
nientes posset. Tum Sigoueso sortibus dati Her-
cynai saltus: Belloueso haud paulò latiore in
Italiam viam dii dabant. Is Bituriges, Auernos,
Senones, Heduos, Ambarros, Carnutes, Auler-
cos exciuit. Profectus ingētibus peditum equi-
tūque copiis in Tricastinos venit. Alpes tran-
scendit: fusisque acie Tuscis, haud procul Tici-
no flumine: cum in quo confederat, agrum In-
subrium appellari audisset, cognominem Insu-
bribus Heduum: ibi omen cuncti sequentes
loci, condidere urbem, Mediolanum appellarūt.

B

*Insigne pa-
triae Al-
ciati.*

*Mediola-
num vnde
dicatur.*

*Ambiga-
rus.*

*Bellouesus
& Sigo-
uesus.*

Hęc ex Liuiio. Hinc iam lux aliqua effulget ver-
ficulis Claudiani, de nuptiis Honorij & Marię,

Iam Ligurum terris spumantia pectora Triton

Appulerat, lassosq; fretis extenderat orbis:

Continuò sublimè uolans ad moenia Gallis

Condita lanigeris, ouis ostentantia pellem

Peruenit. —

*Claudiani
versus e-
mendatus.*

Aliter tamen & rectiùs legit Alciatus hæc car-
mina in Parergis.

— ad moenia Gallis

Condita, lanigera suis ostentantia pellem.

Bituricis ueruex. Bituricis posuit pro Biturigi-
bus per enalagen, Gallicè, le país al'entour de
Bourges.

Hedui.

Heduis dat. Hedui, Gallicè, le país al'entour
d'Autun en Bourgogne. Apud Strabonè, Pro-
lemæum Stephanum, Melam, & Cornel. Tacit.
inuenio Heduos, Eduos, Æduos, Oeduos, Ædu-
sios, pro eodem.

*Mediolanè
in Gallia.*

Quam Mediolanum sacram. Mediolanū Alciati
patria in Italia est. Est & Mediolanum, siue
Mediolanium in Gallia, Gallicè Xainctes,
quod sanctum significat: inde Al-
ciatus dixit, Sacrà dixere puel-
læ: nam verus hoc.

* *
*

Nunquam

ALCIATI EMBLEM.
Nunquam procrastinandum.

EMBLEMA III.

ALCIATAE gentis insignia sustinet Alce,
Vnguibus & μὲν εὖ φέρει ἀναβαλλόμενος.
Constat Alexandrum sic respondisse roganti,
Qui tot obuiisset tempore gesta breui?
Nunquā (inquit) differre uolens, quod & indicat Alce:
Fortior hæc dubites, ocyor āne fiet.

Q Vid quodque emblemata contineat, satis
prope semper indicat titulus: proinde in
explananda sententia non multū sumemus de-
inceps operę. In qua re non parum aliquos sol-
licitos video. Ponit nobis ob oculos Alciatę
gentis insignia: & tacitè innuit Alciatus nō po-
tuisse se ad tantum disciplinarum fastigiū per-
signis.

uenire, nisi laboribus multis, atque vigiliis, perpetuo curriculo in literarū studio cucurrisset, iuxta illud Ouidij,

Sed propera, nec te uenturas differ in horas:

Qui non est hodie, cras minus aptus erit.

*Vnde sum-
ptum em-
blema.*

Sumptum est emblemata ex Homeri Scholiaste 2. Iliad. Subscribā & Homeri verba & Scholiastis: quoniam in vtrisque nō mediocre subest documentum. Sic igitur inquit Nestor,

Μηκέτι νῦν δ' ἦθ' αὖθι λέγωμεθα μὴ δέ τι δηρὸν
ἀμβαλλώμεθα ἔργον ὅδ' ἠ θεὸς ἐγχεαλίξει.

Id est,

*Ne uerbis tempus fugiat: neque tempore longo
Differamus opus, pulcherrima munera Diuum.*

Tum subdit Scholiastes, στρατηγικὴ διδασκαλία γρόνα φείδεσθαι. ἔτε γὰρ παρελθόντα ἀνακαλείσθαι, ἔτε αἰτήσαντας λαβεῖν αὐτὸν δύναμεθα. ἐρωτηθεὶς γὰρ ἀλέξανδρος πῶς τῆς ἐλλάδος περιεγένηε, μισθὸν ἀναβαλλόμενος εἶπερ. Id est, Militare stratagema est, tempori parcere. Non enim aut praterirentem horam reuocare, aut comprehendere possumus. Interrogatus Alexander quo pacto Graciam superasset, Nihil procrastinās, respondit. Hæc eadem Hesiodus præcipit in Ergis lib. 2.

Μὴ δ' ἀναβαλλέσθαι ἐς τ' αὖριον ἐς τ' ἔννεφιν,

Id est,

Ad cras rem differre nocet, tempusq; futurum.

*Alce fera,
ex Plinio & Solino.*

Sustinet Alce. De Alce fera Plinius agit lib. 8. cap. 15. & Solinus cap. 32. Sed apponam verba Cæsaris in Commentariis de Bello Gallico, lib. 6. quoniam huius feræ mirè explicant naturam. Sunt (inquit) quæ appellantur Alces: harum

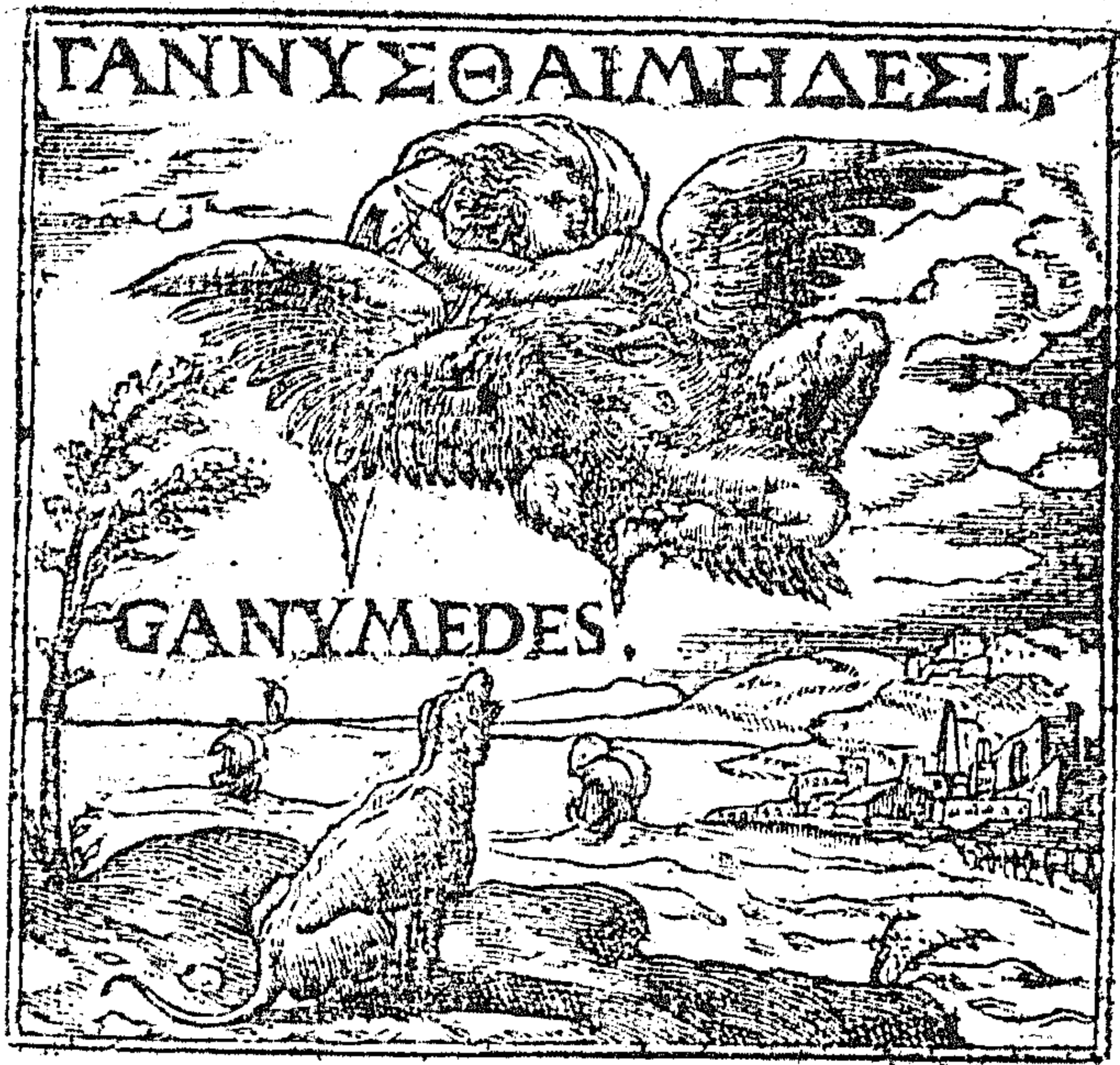
rum est consimilis capris figura, & varietas pellicium: sed magnitudine paulò antecedunt: mutilæque sunt cornibus, & crura sine nodis, articulisque habent: neque quietis causa procumbunt: neque si quo afflictæ casu conciderint, erigere sese, aut subleuare possunt. His sunt arbores procubilibus: ad eas se applicant, atque ita paulum modò acclinatæ quietem capiunt: quarum ex vestigiis cum est animaduersum à venatoribus, quò se recipere consueuerint, omnes eo loco aut à radicibus subruunt, aut accidunt arbores: ut tantum in summa species earum statium relinquatur. Huc cum se consuetudine acclinauerint, infirmas arbores pondere affligunt, atque vna ipsæ concidunt.

Fortior hæc. ἀλκή τις. fortitudinem significat: vnde videtur nomen hoc deductum.

Ocyor æne fiet. Plinius loco citato, ad insidias capi ait aliàs velocitatis memoratæ. Subdit statim, Labrum ei superius prægrande: ob id retrograditur in pascendo, ne in priora tendens inuoluatur. Idem ait & Solinus. Vide adagium, Nunc tuum ferrum in igne est. Quod ad pieturam attinet, mutilas & sine cornibus dixit

Cæsar esse Alcas: at verò Pausanias (Æliano de natura animalium testante) in superciliis cornua habere matres testatur: fœminas contra omnino carere.

*Alce retrograditur in pascendo.
Alce arbor habet cornua.*

Aspice ut egregius puerum Iouis alite pictor
 Fecerit Iliacum summa per astra uehi.
 Quisne Iouem tactum puerili credat amore?
 Dic, hæc Mæonijs finxerit unde senex
 Consilium, mens atque Dei cui gaudia præstant:
 Creditur is summo raptus adesse Ioui.

EX Homeri Scholiaste lib. 4. Iliad. vt mox
 præmittantur pauca ex Aristot. lib. Moral. ad
 Nichom. 10. cap. 4. Cuius sententiam aliquanto
 latiùs tractabo, quàm illic posita est, dummodo
 eodem sensu. Inquit igitur, Est vniuscuiusque
 sensus voluptas propria, vt auditionis, gustato-
 nis, &c.

nis, &c. Sed ita in vnoquoque sensu perfecta
 erit voluptas, si sensus ille purissimus sit: & ob-
 iectum illius sensus sit præstantissimum. Fiet
 hæc res exemplis illustrior. Si auditionis sensus
 purgatus est abundè, obiiciaturque illi cælestis
 quædam & diuina Musica, tum ingenerabitur
 summa illius sensus voluptas. Sic in visu. Quid
 prodest, si tibi ostèdatur, vel Apellis, vel Timan-
 this ingeniosissimè depicta tabula, si lippus, aut
 sis captus lumine? Opus est denique, vt oculus
 sit purissimus, & illius obiectum præstantissi-
 mum. Vt igitur sua cuiusque sensus voluptas est
 propria: ita & mentis & intellectus, & contem-
 plationis: similique pacto summa voluptas ge-
 neratur intelligentiæ nostræ, si ipsa quod fieri
 potest, purissima sit, & defæcata: & sibi eligat ex
 omnibus rebus quod sit præstantissimū, vt pote
 Deum in quem contemplerur, & totis viribus
 rapiatur. Qui igitur sic collocat intellectū suū,
 nec vilibus & caducis huius seculi rebus inten-
 tus est, merito Ganymedes poterit appellari. Nā
 γάνυμαι, gaudere significat, μέθοδος consiliū: quasi
 dicas, consiliis & contèplatione gaudentē. Nūc
 verba commētatoris Homeri subiiciamus, quæ
 secutus est noster Alciatus, Γανυμήδης ἢ ἀνεπέτῃ
 μόῳ τῆς Δῆς, ὅτι ὁ μὲν Ζεὺς ἀφῶτος ἐστὶν ἄνθρωπος, μόνος δὲ
 ὁ νῦν ἔχει ὀυζέλιον τὸ τῆς μῦθου γάνυμαι: τὰτο γὰρ ὁ
 Γανυμήδης. Hoc est, Ganymedes soli Ioui mini-
 strat. Quoniam Iupiter prima est intelligentia:
 solius autem intelligentiæ proprium est consi-
 liis gaudere, atque hoc sonat Ganymedes. Gany-
 medis autem fabula refertur ab Homero in hæc

Ganyme-
des quid.

sententiam, vt vertit Nicolaus Valla:

*Tros ab Erichthonia satus est de sanguine Trois
Ilius, & Asaracus, similisq; Deo Ganymedes
Egregius forma raptus sublimis in auras
A superis celo positus diuū inter honores
Pulcher, ut ante Iouem misceret pocula mensis.*

*Ganyme-
des Trois
filius.
Magni vi-
ri memoria
laborare so-
lent.*

Trois igitur fuit filius Ganymedes, non Laomedontis, vt videtur sensisse Cicero in prima Fulculana, lapsus videlicet memoria (quo nomine solent magni viri laborare, qui grauioribus impeditis curis, cum citant vel autores, vel autorum testimonia, toto, quod aiunt, celo aberrant: id quod diligēs lector saepe in Aristot. deprehendet in libris praesertim de moribus.) verba Ciceronis haec sunt: Nec Homerum audio, qui Ganymedem à Diis raptum ait, propter formam, vt Ioui pocula ministraret: non iusta causa, cur Laomedonti tanta fieret iniuria. Fingebat haec Homerus, & humana ad Deos transferbat, diuina mallet ad nos. Meminerunt huius fabulae & alij Poetae. Virgil. lib. 5. Æneid. sic,

*Intextusq; puer frondosa regius Ida
Veloces iaculo ceruos, cursuq; fatigat:
Accr anhelanti similis, quem praepes ab Ida
Sublimem pedibus rapuit Iouis armiger uncis:
Longæui palmas nequicquam ad sidera tendunt
Custodes, seuitq; canum latratus in auras.*

Stadius lib. 1. Thebaidos,
*Hinc Phrygius suluis uenator tollitur alis:
Gargara desidunt surgenti, & Troia recedit:
Stant inæsti comites, frustra q; sonantia laxant,
Ora canes, umbramq; petunt, & nubila latrant.*

Ouidius

Ouidius non ab Aquila Iouis, sed ab ipso Ioue in Aquilam transformato Ganymedem raptum canit.

*Rex superum Phrygij quondam Ganymedis amore
Arsit, & inuentum est aliquid, quod Iuppiter esse,
Quam quod erat, mallet: nulla tamen alite uerti
Dignatur, nisi quæ posset sua fulmina ferre.
Nec mora percusso mendacibus aëre pennis,
Arripit Iliadem, qui nunc quoque pocula miscet,
Inuitaque Ioui nectar Iunone ministrat.*

Sunt qui fabulam hanc ad historiam referant, & quibus Herodianus lib. 1. Licet (inquit) apud alios comperiam pugnam illic Iulum Phryga, Tantalumq; Lydum inter se conseruisse, siue de via ortam, siue potius ob raptum Ganymedis. Cumque diu æquis viribus decertatum foret, ac permulti vtrinque cecidissent, nomen ex ea clade loco esse impositum. Hic etiam fama fertur Ganymedem ipsum trahentibus in diuersa Germani atque amatoris manibus vita esse orbatum, sublatumque è medio pro calamitatis solatio relata ad Iouem raptorem fabula, diuinis fuisse honoribus affectum. Paulus Orosius lib. 1. cap. 12. Tantalus (inquit) rex Phrygiorum Ganymedem Trois Dardaniorum Regis filium cum flagitiosissimè rapuisset maiori conferti certaminis fæditate detinuit: sicut Phænocles poeta confirmat, qui maximum bellum ab hoc concitatum fuisse commemorat. Eusebius in Chronicis idem ferè scribit, inquit, Ob raptum Ganymedis, & Trois patris Ganymedis, & Tantali bellum exortum est, vt scribit

Locus ubi Ganymedes fuit raptus.

Phanocles poeta. Frustra igitur Iouis fabula, & raptrix aquila fingitur. Chalcidenses solebant ostendere locum (quem Harpiguim nominabant) ubi Ganymedes ab Ioue fuisset raptus. In fabulam hanc Ganymedis multis in locis iocatur Lucianus, quem consule, si plura de Ganymede cupis. Nunc accedamus ad explanationem. Et primum de titulo pauca prælibemus.

In Deo latandum.) Videtur sumptus titulus ex verbis D. Pauli ad Philip. 4. cum ait, χαίρεται εν κυρίω πάντοτε, καὶ πάλιν ἐρω, χαίρεται. Id est, Gaudete in domino semper, iterum dico, gaudete.

Leocra pictor.

Aspice ut egregius. Quis fuerit hic egregius pictor, parui refert inquirere. Nam poteris hæc intelligere de pictore quodam, qui hæc emblemata depinxit: nisi malis de Leocra nobilissimo pictore sermonem fieri. Is enim (vt inquit Plinius) Aquilam sentientem quid rapiat in Ganymede, & cui ferat, parcentem vnguibus etiam per vestem fecit.

Iouis alite. Aquilam intelligit, quæ in Iouis tutela ideò esse dicitur, quia fulmine non tangitur, vt Plinius lib. 2. cap. 51. & lib. 10. cap. 3. autor est: vel quòd altissimi sit volatus, ita vt nubes trāsuolet, quod scribit Aristot. siue quòd regina sit auium, vt cecinit in Olympiis Pindarus.

Quis ne Iouem? Iupiter idem est, quod iuuans pater, quem conuersis casibus appellamus à iuuando Iouem. Ita Cicero lib. 2. de Natu. Deor. Simili modo dicitur à Græcis ζω, quòd vitæ omnium sit autor ἀπὸ τοῦ ζω, viuo. Eundem

dem & Δία vocant, quòd per ipsum sint omnia. Hæc & plura Diogenes Laërtius in vita Zenonis.

Dic, hæc Mæonius. Mæonia regio est minoris Asiae teste Plinio, & Ptolemæo: nunc Lydia dicitur: inde Mæonius, & Mæonides dictus fuit Homerus, quòd inde, vt quorundam fuit opinio traxerit originem. Sed de Homeri patria varia traduntur, multaque in hanc sententiam sunt conscripta epigrammata. Addam tamen distichon ex Gellianis noctibus, lib. 3. cap. 11.

Mæonia regio

Ἐπὶ πόλιν διερίζεσσι πρὸς ῥίζαν ὁμήρου, Σμύρνα, ῥόδος, κολοφῶν, σαλαμί, Ἴος, ἄργος, ἀθήναι.

Hoc est,

Septem urbes certant de stirpe insignis Homeri, Smyrna, Rhodos, Colophō, Salamin, Ios, Argos, Athenæ.

Sed Plutarchus ex sententia Ephori Cumæi, non à patria, sed à genere Mæonium appellatum tradit. Tres enim enumerat fratres Cumaros, Attellem, Mæonem, Dium, horum Dium in Ascram Bæoticæ vicum migrasse, ibique ex Pycimide vxore suscepisse Hesiodum: Attellem in patria diem obiisse, filiamque nomine Critheida fratris Mæonis tutelæ reliquisse. Hanc Mæon cum ingrauidasset, infamiam veritus, eam Phemio Grammatico in Matrimonium collocauit, quæ non multò post iuxta fluuium Meletem Homerum peperit, qui Melesigenes inde fuit appellatus. Eius vitam latissimè prosequitur Herodotus. Hunc vide.

Tres Cumaros fratres.

Consilium, mens atque Dei. Respondit nunc ad interrogata, dicitque illam esse propriam latitiam

Propria Latitia quæ

tiam, quæ à consiliis & contemplatione oritur,
& in qua summum bonum nonnulli Philoso-
phorum collocarunt. Atque ita τὸν μακάριον,
id est, beatum, ἀπὸ τοῦ χαίρειν, id est, à latando
nominauerunt, vt autor est Arist. in lib. 7. de
Moribus ad Nicomachum, cap. 10. Distichon
igitur sic explico, Ille cui Dei consilium atque
mens præstant gaudia, is creditur adesse sum-
mo Ioui. Hoc facient planum Aristotelis verba
lib. 10. cap. 8. ad Nicomachum, Etenim (in-
quit) si Dij res curant humanas (sicuti curant)
profectò illud quidem est consentaneum: vt re-
delectentur, & optima, & quæ generis societate
cum ipsis sit coniunctissima, qualis mens vide-
tur esse, iisque hominibus, qui eam rem maxi-
mè ament, & colant, beneficia reddant: quòd res
eas curent illi, quas habent charas, rectèque vt
præclarè facta sequantur. Ergo Deo cha-
rissimus est, idèmq; beatissimus
debet esse. Ita sapiens maximè
est beatus futurus.

Hæc ille.

Sapientia

Sapientia humana stultitia est apud Deum.

EMBLEMA V.

Quid dicam? quoniam hoc compellam nomine monstrum
Biforme: quod non est homo nec est draco?
Sed sine uir pedibus, summis sine partibus anguis,
Vir anguipes dici, & homiceps anguis potest.
Anguem pedit homo, hominem eructauit & anguis,
Nec finis hominis est, initium nec est feræ.
Sic olim Cecrops doctis regnauit Athenis,
Sic & gigantes terra mater protulit.
Hæc uisum species, sed religione carentem,
Terrena tantum quiq; curet, indicat.

Titulus est ex D. Pauli epist. ad Corinth. 1.
cap. 3. ἡ σοφία τῶν ἄνθρώπων κενώσεται, καὶ ἡ
σοφία τῶν ἀνθρώπων κενώσεται. Et eadem episto. cap. 1. ex Esaia citat,
Perdam

Perdam sapientiam sapientium, & prudentiam prudentium reprobabo. Versus sunt Exametri & Trimeri Iambici. Vtrique tamen claudican-tes. Imitatio est ex lib. 4. Epigrammaton Græcorum desumpta, vbi hæc carmina de Chirone leguntur:

εἰς χείρωνά τ' ἐπ' ἰπποκένταυρον, (ἀνὴρ.
 ἀνδρῶν ἐκπέχουθ' ἵππος, ἀνέδραμεδ' ἵπποθεν
 εἰς τὸν αὐτὸν ἄδουλα, (ἵππῳ.
 ἀνὴρ νόσφι ποδῶν, κεφαλῆς δ' ἄτερ, αἰόλον
 εἰς τὸν αὐτὸν, (ἵππον.
 ἵππ' ἐρεύγεται ἄνδρα, ἀνὴρ δ' ἀποπέριθετο
 εἰς τὸν αὐτὸν εὐόδ' οὐ,
 ἵππος ἔλω ἀκάρηνος, ἀνὴρ δ' ἀτέλεσος ἔκειτο.
 ὃν γε φύσις παίζουσα θεῶν ἐνεκέντρισε ἵππῳ.

Sic vertit noster Alciatus,

Ex viro descendit equus, ascendit autem uir de equo:
 Vir quidem sine cruribus, & equus fuit sine uertice.
 Nam equum pedis uir: & uelox equus ructat uirum.
 Non habebat finem homo, neq; quadrupes exordium.
 Sed uirum natura ludens acri equo commiscuit.

Huiusmodi monstra nullo pacto posse reperiri natura sanè festius carminibus indicat Lucretius lib. 5. licet Plinius naturalis Historiæ lib. 7. cap. 3. dicat Claudium Cæsarem scripsisse natum in Thessalia Hippocentaurum, eodémque die interiisse.

Sic olim Cecrops. Cecrops ueniens Athenas ab Aegyp-
 tia vrbe, quæ dicitur Sais (atque ut inquit Charax, Sais apud Aegyptios Athenæ
 vocantur

uocantur) biformis; siue διφυής uocabatur: uel quòd ex draconis dentibus fuerat prognatus (fuerat autem hic draco Atheniensium rex) uel quòd duorum uirorum naturam & staturam æquaret: uel quòd utramque linguam calle-
 ret, Aegyptiam & Græcam. Vel quòd, ut fabu-
 lantur, superiora hominis, inferiora draconis haberet. Quod sic mysticè Demosthenes inter-
 pretatur dicens, uiribus quidem draconis præ-
 ditum Cecropem, at intelligentia hominis. Ego autem sic allegoricè interpretor, Cùm rex esset bonus, feram illam gentem sic in ordinem re-
 duxit, ut unam concordiam omnes, ipsūque ducem bonum, & rectorem agnoscerent. Pro-
 pterea ipsum διφυήν uocantur (uelut apud Ioannem Antiochenum inuenio) quòd prius Græcæ fœminæ ferino ritu ueluti pecora, & nõ per connubia commiscebantur. Hoc pacto pue-
 ri μονοφυεῖς erant, id est, unius naturæ: matrem quippe solam noscebant. Regnante uero in At-
 tica Cecrope cessauit illa ferina commistio, & uiris legitimè Cecrops iunxit uxores. Inde iam pueris, & patrem & matrem noscitantibus di-
 ctus est ipse Cecrops διφυής, quòd per illum pueri hoc essent consecuti. Hæc Isacius Tzetzes in Lycophronem. Cecrops primus fuit Athe-
 nensium Rex; testante Eusebio in Chronicis. Cecrope regnante primùm in arce oliua orta est, & ex Mineruæ quoq; nomine Græcè, Athe-
 næ nuncupata. Dicebatur autem Cecrops δι-
 φυής, id est, duabus naturis siue ob longitudi-
 nem corporis: siue idcirco quòd cùm esset
 Aegyptius

Cecrops
 quare di-
 ctus διφυής

*Cecrops pri-
mus bouem
immolauit.*

Aegyptius vtramque linguam sciebat, Græcam & Aegyptiacam. Primus Cecrops bouem immolans Iouem appellauit: & Cecropia regio ab eo nuncupata. Floruit tempore Mosis anno mundi 3645. Hæc ex Eusebij Chronicis, quæ omnia & in præfatione posuit latius. Aliter Plutarchus in libello de Sera numinis vindicta: Perinde (inquit) ambiguè priscos de Cecrope fabulatos arbitror, non, vt aliqui asserunt, ex oprimo Rege crudelem, & immitem factum esse Tyrannum: sed contra cùm sub initium morosus ac terribilis fuisset, postea perquam humanè ac placidè imperasse. Lögè aliter Iustinus, Ante Deucalionis tempora (inquit) regè habuere Cecropem, quem vt omnis antiquitas fabulata est, biforem prodidere: quia primus marem fœminæ matrimonio iunxit.

*Gigantes
qui.*

Sic & Gigantes. Gigantes Titanis & terræ fue-
re filij: siue, vt alij volunt, terræ tantùm sine pa-
tre, vastissimis corporibus, serpentinis pedibus,
tanta superbia, vt in Deos impetum fecerint,
montibus super montes impositis: cuius rei
causa Dij territi omnes mutatis figuris in Aegy-
pto deliruerunt. Tandem ab Ioue fulmine ic-
ti sunt, atque sub Aetnam, aliasque insulas detrusi.
Quæ fabula videtur à vero traxisse originem: si
quidem legimus in lib. Geneseos, gigantes tur-
rim conatos struere, cuius cælum attingeret
culmen, nisi Deus confusione linguarum eos
ab incepto abstraheret. Dicti sunt Gigantes
ὄφρ' ὅ ἐκ τῆς γῆς ἰέναι, hoc est, quòd ex terra exie-
runt, vt ait Orpheus,

*Fabula o-
rigo.*

*Gigantes
vnde dicti.*

ὄφρ'

ALCIATI EMBLEM.

ὄφρ' καλέουσι γίγαιτες ἐπὶ νυμὸν ἐν μακάρων,
Οὐκ ἐκ γῆς ἐγένοντο καὶ αἵματος ἑραιβοιο.

Id est,

Nomine gentili Diui hos dixere Gigantes,

Quòd geniti è terra, cæli sint sanguine creti.

Hesiodus quoque in Theogonia Erimyas, &
Gigantes ex cruore cæli (cùm is à Saturno filio
caltraretur) in gremium terræ dilapso procrea-
tos dicit. Idem latè prosequitur Gigantomachia
in eodem opere. Gigantum meminit Ouidius
Metamorph. 1. Vbi eos vocat superùm contem-
ptores, & anguipedes. Meminit & lib. 5. eius-
dem operis, & 5. Fastorum sic ait,

Terra feros partus immania monstra Gigantes

Edidit, ausuros in Iouis ire domum.

Mille manus illis dedit, & pro cruribus angues:

Atque ait, in magnos arma mouete deos.

Extruere hi montes ad sydera summa parabant,

Et magnum bello sollicitare Iouem.

Fulmina de cæli iaculatus Iuppiter arce,

Vertit in authores pondera uasta suos.

Et Claudianus in Gigantomachia,

Terra parens quondam cælestibus inuida regnis,

Titanumq; simul crebros miserata dolores,

Omnia monstrifero complebat Tartara coetu.

Inuisum genitura nefas, Phlegramq; retexit

Tanta prole tumens, & in athera protulit hostes

Fit sonitus, erumpunt crebri, &c.

Vide apud Erasimum Adagium, Gigantum ar-
rogantia, & item adagium, Terræ filius. & Po-
litianū cap. 18. Miscel Scholiastes Homeri hanc
fabulam in hanc sententiam narrat. Cùm Iupi-

C

Ophion.

Gigantum
prava con-
suetudo.Quinta Lu-
na inauspi-
cata apud
antiquos.

ter patrem Saturnum, regno perturbasset, Deo-
rumque sibi principatum ascuisset, Gigantes
terræ filij succensentes, Tartesi, (quæ ciuitas est
iuxta Oceanum) magnum bellum aduersus Io-
uem adornarunt. Iupiter verò illis obuiam fa-
ctus, in Herebum deiecit, ac patri Saturno in
iplos imperium tradidit. Et Ophioni, qui cæte-
ris superbia præstare videbatur, superato, mon-
tem ab eius nomine Ophionium superimpo-
suit. Berosus Babylonicus de antiquitatibus,
Circa Libanum (inquit) fuisse Enos urbem ma-
ximam Gigantum, qui vniuerso orbi domina-
bantur ab occasu Solis ad ortum. Hi vastitate
corporis ac robore confisi, inuentis armis om-
nes opprimebant. libidiniq; inservientes inue-
nerunt papiliones, & instrumenta musica, &
omnes delicias. Mâducabant homines, & pro-
curabant aborsus, in eduliumque præparabant,
& commiscebantur matribus, filiabus, sorori-
bus, masculis, & brutis, & nihil erat sceleris,
quod non admitterent, contemptores religionû
& Deorû. Homerus quoque in Batrachomio-
machia, Terræ filios vocat Gigantes,

Γηγέντων ἀνδρῶν μιμνῶσιν ἔργα γιγάντων.

Terrigenumq; uirum simulantes factu Gigantum.

Quinta Luna aliquid aggredi inauspicatû erat
apud antiquos: erat enim hic numerus Miner-
uæ consecratus, quam sterilem esse constat. Hoc
die canunt Poëtæ natum Orcum, Eumenides,
& Gigantes. Vnde Virgil. i. Georgicôn,

— quintam fuge: pallidus orcus,
Eumenidesq; satæ: tum partu terra nefando

Cœumq;

ALCIATI EMBLEM.

Cœumq; Iapetumq; creat, sæuumq; Typhœa,
Et coniuatos cælum rescindere fratres.

Ter sunt conati imponere Pelio Ossam:

Scilicet atque Ossæ frondosum inuoluere Olympum:

Ter pater extractos deiecit fulmine montes.

Hæc uasfrum est species. Cicero de senectute, Nam
quid est aliud Gigantum more bellare cû Diis,
nisi naturæ repugnare? Gigantes autem, vt ait
Macrobius in Saturnal. lib. i. cap. 20. quid aliud
credendum est fuisse, quàm hominum quãdam
impiam gentem, Deos negantem, & ideo æsti-
matam Deum pellere de cælesti sede voluisse?

Horum pedes in draconum volumina desi-
nebant: quod significat, nihil eorum re-
ctum, nihil superum cogitasse: to-
tius vitæ eorum gressu atque
processu in inferna
mergente.

* *

C 2

More gi-
gantû pu-
gnare quid.Pedes dra-
conum vo-
lumina.

Ficta Religio.

EMBLEMA VI.

Regali residens meretrix pulcherrima sella,
 Purpureo insignem gestat honore peplum.
 Omnibus & latices pleno è cratere propinat:
 At circum cubitans ebria turba iacet.
 Sic Babylonia notant que gentes illic forma,
 Et ficta stolidas religione capit.

Origo em-
 blemati.

EX Hieremia duxit principium huius em-
 blematis sensus. Verba Celij Rhodigini ad-
 scribam ex cap. 9. lib. 5. In sanctis (inquit) lite-
 ris meretricula: versutioris typum habet Baby-
 lon, quæ gentibus aureo poculo inscitiam pro-
 pinet: vnde scelerum mox agmen promicet, &
 errorû inexpugnabilis acies. Apud Hieremiam
 cap. 51.

cap. 51. sic adnotatum comperi, Calix aureus
 Babylon in manu Domini inebrians omnem
 terram. Sunt qui sermonis ornatum sic dici con-
 cipiant: quo vitiis inebrientur omnes, qui sit ta-
 men in manu Domini Pontificio constitutus.
 Origenes: Babylonis (inquit) calicem aureum
 accipe, dogmatum pravorum verba pestifera,
 eloquentiæ cultu decora. Omnino per parabo-
 lam à Propheta dici ea scribit Nicolaus Theo-
 logus. Indicari autè Babylonis regem: is est (vt
 inquit Origenes) Nabuchodonosor, qui genti-
 bus innumeris propinarit mæroris potû, super-
 bè ac crudeliter, quod domini fiebat virtute, si-
 bi arrogantius adscribens. Quod autem ad pi-
 cturam huius attinet emblematis, laus expli-
 catur in lib. Apocalypsis D. Ioanis cap. 17. Cu-
 ius verba huc retuli, vt passim leguntur, Et vidi
 mulierem sedentem super bestiam coccineam,
 plenam nominis blasphemiam, habentem capita
 septem, & cornua decem. Et mulier erat circun-
 data purpura & coccino, & inaurata auro & la-
 pide pretioso, & margaritis, habens poculum
 aureum in manu sua plenum abominatione, &
 immunditia fornicationis eius: & in fronte eius
 nomen scriptum, Mysterium, Babylon magna,
 mater fornicationum, & abominationum terræ.

Purpureo insignem gestat honore peplum. Peplum,
 seu peplus: utroque enim modo dicitur, teste
 Calio, vestis est mulierum propria, vt annotat
 Eustathius. Vnde & Βαθύπεπλοι, & καλλιπεπλοι,
 & ελασιπεπλοι, & τανίπεπλοι, mulierum epithe-
 ra sunt apud Homerum. Euripides tamen viris

Peplum
 quid.

etiam tribuit. Seruius Mineruæ consecratã fuisse tradit Pallam, super illo Vergilij versu,

Crimibus Iliades passis, pepulumq; ferebant.

Erat & hoc titulo Aristotelis Commentarius, in quo Ducum genealogias præter Aiacis exquebatur. Item velum curribus instratum ad puluerem arcendum. Ponitur & pro instratis eorum. Est etiam fruticis genus apud Dioscorid.

Babylon.

Sic Babylona notant. Babylon, de qua hîc loquitur Alciatus (Nã fuit alia in Ægypto à Cambyse Persarum rege condita) vrbs est Mesopotamiæ Chaldæorû metropolis à Belo dicta per literarum reduplicationem & transmutationem, vt ait Magnus Etymologicus. Sed vt sacre literæ docent à confusione potius dicitur, propter linguarum cõfusionem eorum, qui turrim ædificabant. Babel enim Hebræis confusio est. Huius vrbs pulcherrimam descriptionem, vide apud Q. Curtium lib. 5. & apud Diodorum Siculum libro 3. de rebus fabulosis: & apud Herodotum in

Babel Hebræis.

prima historia circa finem.

Non

*Isidis effigiem tardus gestabat asellus,
Pando uerenda dorso habens mysteria.
Obuius ergo Deam quisquis reuerenter adorât,
Piâsque genibus concipit flexis preces.
Ast asinus tantum præstari credit honorem
Sibi, & intumescit admodum superbiens:
Donec eum flagris compescens dixit Agaso:
Non es Deus tu (Aselle) sed Deum uehîs.*

PRIMUS quisque versus exameter est, secundus quisque trimeter Iambus. Epigramma desumptum ex quadam Gabriæ Græci fabella, cuius talis circumfertur translatio, Humeris asinus gestabat argenteum simulachrum, quod

Gabriæ fabella.

vnuquisque occurens adorabat. Superbia verò elarus nolens manere asinus, audiuit, Non es tu Deus, sed fers Deum. Affabulatio, Quòd oporteat eos, qui in dignitatibus constituti sunt, cognoscere se esse homines. Erasmus in proverbio, Asinus portās mysteria, sic ait, ὄνος ἄγων μυστήρια, in eum dicebatur, qui præter dignitatē in munere quopiam versabatur. Veluti si quis ignarus literarum bibliothecæ præfectus esset, Aristophanes in Ranis,

Νῆ τ' δ' ἐγὼ γ' εἶμι ὄνος ἄγων μυστήρια.
 Ἀτὰρ δ' κατέξω ταῦτα τ' πλεωχρένον.

Id est,

Ita per Iouem sum asinus uehens mysteria.
 Verū ista non iam sustinebo diutius.

Vnde natū adagium.

Interpres affirmat inde natum adagium, quòd olim quibus ad peragenda sacra Eleusina opus erat, asino imposita deportabatur. Quadrabit & & in eos, quorum opera alij duntaxat est vsui, cum ad ipsos præter molestiam, nihil interim redeat. Veluti si quis cibos alij gustet, quibus ipsi non liceat vesci. Huc allusisse videtur Apuleius, cum se fingit asinum Cererem Deam circumferentem. Suidas adscribit, Demonem ad lapidem molarem referre, quem Græci ὄνον appellant: propterea quòd in sacris, molis frumentariis coronas imponere cōsueuerint. Itaque torquebitur eleganter in eos, quibus immerentibus honos habetur. Veluti cum indoctis doctoris titulus, pileum, & annulus, aliāque id genus insignia tribuuntur. Hæc Erasmus.

Lapis molaris ὄνον Græci.

Isidis

Isidis effigiem. Io filia Inachi Regis Argiuorum cum pristina figuræ fuisset restituta (nam fecerat illam Iupiter vaccam, vt in 1. Metamorpho. refert Ouidius) ab Aegyptiis pro Dea culta fuit, Isisque appellata De qua multa Diodorus lib. 1. cap. 2. & alibi, qui ait, primos in Aegypto genitos homines, hunc mundi ornatum admirantes, vniuersorumque naturam, duos tantum Deos, & quidem æternos credidisse: Solem & Lunam, & illum quidem Osiridem, hanc verò Isidem appellasse, vnde Isidi apponunt cornua. Herodotus per Isidem intelligi Cererem ab Aegyptiis tradit: vt per Osirim Bacchum. Idem & Diodorus sentit, atque etiam ipsius verba subiiciam, Quidam (inquit ille) Isidem Iouis Aegyptij Regis filiam fuisse, eandemque cum Cerere esse, quæ ab Osiride fratre vxor accepta, multa contulerit ad vsum vitæ humanæ. Prima enim triticum & hordeum, quæ prius incognita hominibus casu inter cæteras herbas oriebantur, inuenisse fertur. Leges quoque Isidem statuisse ferunt, quibus iustitia æquè omnibus seruaretur, vi atque iniuria timore pœnæ sublatis. Hac de causa prisca Græci Isidem legiferam appellarunt, tanquam primam legum inuentricem, & quæ sequuntur. Exerat Plutarchi de Iside & Osiride Commentarius, quem vide, si plura de hac re cupis. Addam tamen aliquid quod sit auctarij vice, ex eodem libro, in Sai Pallados erat templum, quam Isim etiam arbitrantur, eiusmodi præscriptione,

Isis cur cornua habeat.

Isis legifera.

Ἰσὶς εἶμι πάν τὸ γεγονὸς, καὶ ὄν, καὶ ἐσόμενον, καὶ τὸν

C 5

*Diodorus
Sicul. de fa-
bul. antiq.
gestis.*

ἐμὸν πέπλον εἰδὲς πωθνήτους ἀπεκάλυψε. Ego sum omne quod fuit, est, erit: meum peplum mortalis reuelauit nemo. Nec his multum dissimilia sunt, quæ tradit Diodorus. Air nanque sacris literis in Isis columna hæc fuisse scripta verba: Ego Isis sum Ægypti Regina, à Mercurio erudita: quæ ego legibus statui, nullus soluet. Ego sum Osiridis. Ego sum prima frugum inuentrix. Ego sum Ori Regis mater. Ego sum in astro canis refulgens. Mihi Bubasta vrbs condita est. Gaude, gaude, Ægypte quæ me nutriti. Cæterum ne illud quidem silentio prætereundum fuit, quod narrat Eusebius in Chronicis, rapuisse Iouem Io Inachi filiam, in vacamque transformasse. Quo tempore apud Hebræos Patriarcha Iacob regnabat.

Pando.

Pando ueneranda dorso. Pando, as, incuruare significat, vnde pādus, incuruus. Verg. 2. Georg.

Lancibus & pandis fumantia reddimus exta.

Et Ouidius 10. Metamorph. de apro loquens,

Protinus excussit pando uenabula rostro.

Mysteriū.

Habens mysteria. Mysterium Latinè arcanum, sub quo arcani aliquid latet res occulta, quæq; nefas est vulgo efferri. Erant autem mysteria duplicia. Magna apud Eleusinem terræ Atticæ Cereri sacra. Et parua Proserpinæ. In quibus quæ agebantur sacerdotes summo silentio occultabant. Dicuntur *μυστήρια ὅτι δὲ μύσιν ἔστιν ἔδω*, id est, quod oportet occludere intus, intus custodire, nec cuiquam profano explicare. Vide prouerbium, ante mysteria discedere.

Quisquis.

Obuius ergo Deam quisquis. Quisquis, pro, quiuis

uis Thom. Linac. lib. 2. de part. enallage autor est, hæc nomina sæpe mutari, vt quisquam, pro, quiuis.

Piâsque genibus flexis concipit preces. Concipere preces pro precari tantum accipio, quidquid alij dicant. Sic aliquando loquitur Ouidius, vt in 8. Metamorph.

Concipiunt Baucisq; preces, timidusque Philemon.
Et lib. 3. Trist. Eleg. 13.

Libâque dem pro te genitale notantia tempus?
Concipiamque bonas ore fauente preces?

Quâ

In triuio mons est lapidum: supereminet illi
 Trunca Dei effigies, pectore facta tenus.
 Mercurij est igitur tumulus. Suspende uiator
 Serta Deo rectum qui tibi monstrat iter.
 Omnes in triuio sumus, atque hoc tramite uitæ
 Fallimur, ostendat ni Deus ipse uiam.

*Mercurius
 triceps.*

EX prouerbio *Dei*. id est, Deum seque-
 re. De quo Erasmus consule. Mercurius
 triceps olim effingebatur, & tricephalus dice-
 batur: quia Physicum, Ethicum, ac Logicum
 amplectebatur: seu quòd cælestis, marinus, ac
 terrestriis crederetur. Solebat in triuiis apponi
 cum inscriptione in singulis capitibus, quò du-
 ceret

ceret via hæc, quò rursus illa.

In triuio mons est lapidum. Prouerbum subest,
ἐπιπέδιον, id est, mercuriale: quod Erasmus dum *ἐπιπέδιον*
 explanat multum sumit opera: nec tamen quid-
 quam proficit. Nos altiùs fabulam repetamus,
 ut loco difficili, qui Erasmus torquet, lucem
 aliquam afferamus. Didymus in lib. 16. Odyssæ
 huiusmodi fabulam narrat ex Anticlida. Mer-
 curius (inquit) præcipiente Ioue, vitam eripiens
 Argo Iùs custodi, ductus est in iudicium ab Iu-
 none aliisque Deis impacta dica: eò quòd pri-
 mus cæde mortalium dæmonum esset coinqui-
 natus. Conueniunt in iudicium Dei: iudicant
 tamen par & æquum esse, ut Mercurius dicto
 Iouis audiens esset, quandoquidem illius est
 nuntius. Absoluentes denique à cæde Mercu-
 rium, surrexerunt, atque ad illius pedes niueas
 atrásque tesseras, quibus erat damnandus, vel
 absoluendus ille, proiecerunt. Inde mortales
 usque in hæc tempora in Mercurij honorem
 per vias lapidum tumulum constituunt: quo-
 niam Mercurius est viatorum Deus. Et hos tu-
 mulos vocant *ἐπιπέδιον*. Hæc Didymus,
 quem vide latiùs hæc narrantem. Quis iam du-
 bitabit locum illum Prouerb. 26. ex hac anti-
 quissima fabula posse interpretationem susci-
 pere? Sicut qui mittit (inquit Salomon) lapi-
 dem in acerum Mercurij: ita qui tribuit inci-
 pienti honorem. Quasi dicat, Inscitia est lapi-
 deo Deo obsequium præstare, lapides coacer-
 uando ad illius statuam. Mittebant enim viato-
 res lapides ad pedes Mercurij religionis gratiæ
 atque

atque inde erat, quòd simulachrum illud effin-
gebatur pectore tenus, ne opera, & sumptus fru-
strà consumeretur in partibus inferioribus ela-
borandis, quæ mox lapidibus essent obruendæ.
Vnde malè depicta circumfertur imago in Em-
blematibus.

Muli sub-
ve Mercurij.

Mercurius
vnde dicitur.

ἐρμῆς.

Mercurij est igitur tumulus. Fuerunt multi Mer-
curij, sicuti multi Hercules: sed poëta vnum fa-
ciunt eloquentiæ præsidem, Deorum nuntium,
mercatorum & furum Deum. Vide adagium,
Expedit habere plura cognomina. Dicitur est
Mercurius à mercibus, vt ipse videtur innuere
apud Plautum in Amphit. Aut dicitur quasi me-
dius currens, quòd sermo currat inter homi-
nes, veluti medius. Eloquentiæ nanque parens
est. Vnde si quando silentium in multorum con-
ciliabulis exoritur, dici consuevit prouerbiali-
ter, Mercurius superuenit. Dicitur est ἐρμῆς
Græcè propterea quòd Græcos (vt refert Dio-
dorus) verborum docuerit interpretationem.
Vnde etiam cum Virgilius interpretem vocat.

Nunc etiam interpretes Diuûm Ioue missus ab ipsa

Et paulò pòst,

Interpres Diuûm fert horrida iussa per auras.

Nos multa consultò omisimus. Vide Cæsarem
lib. 6. de bello Gallico. Et Macrobius Satur-
nal. 1. cap. 19.

Omnes in triuio sumus. Vide Adagium, In tri-
uio sum.

Fidei

Fidei symbolum.

EMBLEMA IX.

Stet depictus Honos Tyrio uelatus amictu,

Eiusq; iungat nuda dextram Veritas.

Sitq; Amor in medio castus: cui tempora circum

Rosa ut, Diones pulchrior Cupidine.

Constituunt hæc signa fidem, reuerentia honoris,

Quam suct, alit Amor, parturitq; Veritas.

Versus sunt exametri cum trimetris Iam-
bis cõiuncti. Est autem huius Emblema-
tis argumentum ex pictura quadam desum-
ptum, quæ Romæ visitur in antiquo depicta
marmore in regione Harenulæ in domibus Do-
minorû de Sancta cruce, cum inscriptione hu-
iusmodi, FIDII SIMVLACHRVM. Sunt au-
tem

Emblema-
tis huius
origo.

...
...
...
...

tem tres imagines pectore tenus insculptæ: quarum media est pueri: Dextra pro inscriptione habet, VERITAS. Sinistra, HONOR. Induti sunt omnes; honor & veritas cōiunctis cernuntur manibus. Hęc ex Iacobo Mazochio in volumine, quod ex epigrammatibus antiquę Romę collegit. Ouidius Fastorum 5. nō nihil horū attigit. cū ex Honoris & Reuerentię coniugio ortam finxit maiestatem. Inquit enim,

Donec honor placidoq; decens reuerentia uultu

Corpora legitimis imposuere toris.

Hinc sata maiestas, quę mundum temperat omnem,

Quaq; die partu est edita, magna fuit.

Et Pyladēs Brixianus in Theogonia lib. 1.

Se quondam læto Reuerentia iunxit Honori,

Et sacra maiestas protinus orta fuit.

Fidei simulachrum.

Fidei simulachrum antiqui Romani in Capitolio statuerunt, teste Cicerone Officio. 3. Qui iusiurandum (inquit) violat, is fidem violat, quam in Capitolio vicinam Iouis Opt. Max. (vt in Catonis oratione est) Maiores nostri esse uoluerunt. Id quod etiam confirmat Plinius libro 35. cap. 10. dum dicit, Spectata est in æde fidei in Capitolio imago senis cum lyra puerum docentis. Quo ritu Fidei sacra facerent, indicat T. Liuius lib. 1. ab vrbe condita, qui de Numa sic inquit, Soli Fidei solenne instituit, ad id sacrariū flamines bigis curru arcuato vehi iussit: manūque ad digitos vsque inuoluta rem diuinam facere: significantes fidem tutandam, sedemque etiam in dextris sacratā esse. Cicero de Legib. 2. Nostris (inquit) extra portam Collinam ædem Honoris,

Honoris, & aram in eo loco fuisse, memorię proditum est, ad eam cū lamina esset inuenta, & in ea scriptum, DOMINA HONORIS, ea causa fuit ædis huius dedicandæ.

Tyrio uelatus amictu. Tyrio, hoc est, purpureo. De inuentione purpuræ, vide Lazarum Bayfiū de re vestiaria, & Antonium Thylesium de coloribus. Et Politic. cap. 12. Miscel. *Tyrius color.*

Eiusq; iungat nuda dextram. Dextra dicata est Fidei. vnde Virgilius in sexto,

Nec ueriti dominorum fallere dextras.

Sed hæc plenius enucleabūtur in titulo de concordia in illo loco, *In bellum ciuile duces, &c.* Veritatis proprium est epitheton, Nuda. quippe quæ non debeat esse recta, nec fucata: sed simplex, & recta. Ita Horatius in Odis, Cui pudor, & Iustitię soror, incorrupta fides, nudaque ueritas, quando vllum inuenient parem? *Nuda.*

Diones pulchrior cupidine. Dione Oceani, & Thyos filia fuit, & vt Cicero in lib. de natura Deorum scribit, Venus tertia filia fuit Iouis & Diones: hinc Dione sæpe apud Poëtas pro ipsa Venere ponitur. Statius 1. Syl. *Dione.*

Cædat equus Latie qui contra templa Diones.

Et Politianus in Nutritia,

— *Livor & Sandalorum aufus*

Carpere cū dominam asseruit sua forma Dionem.

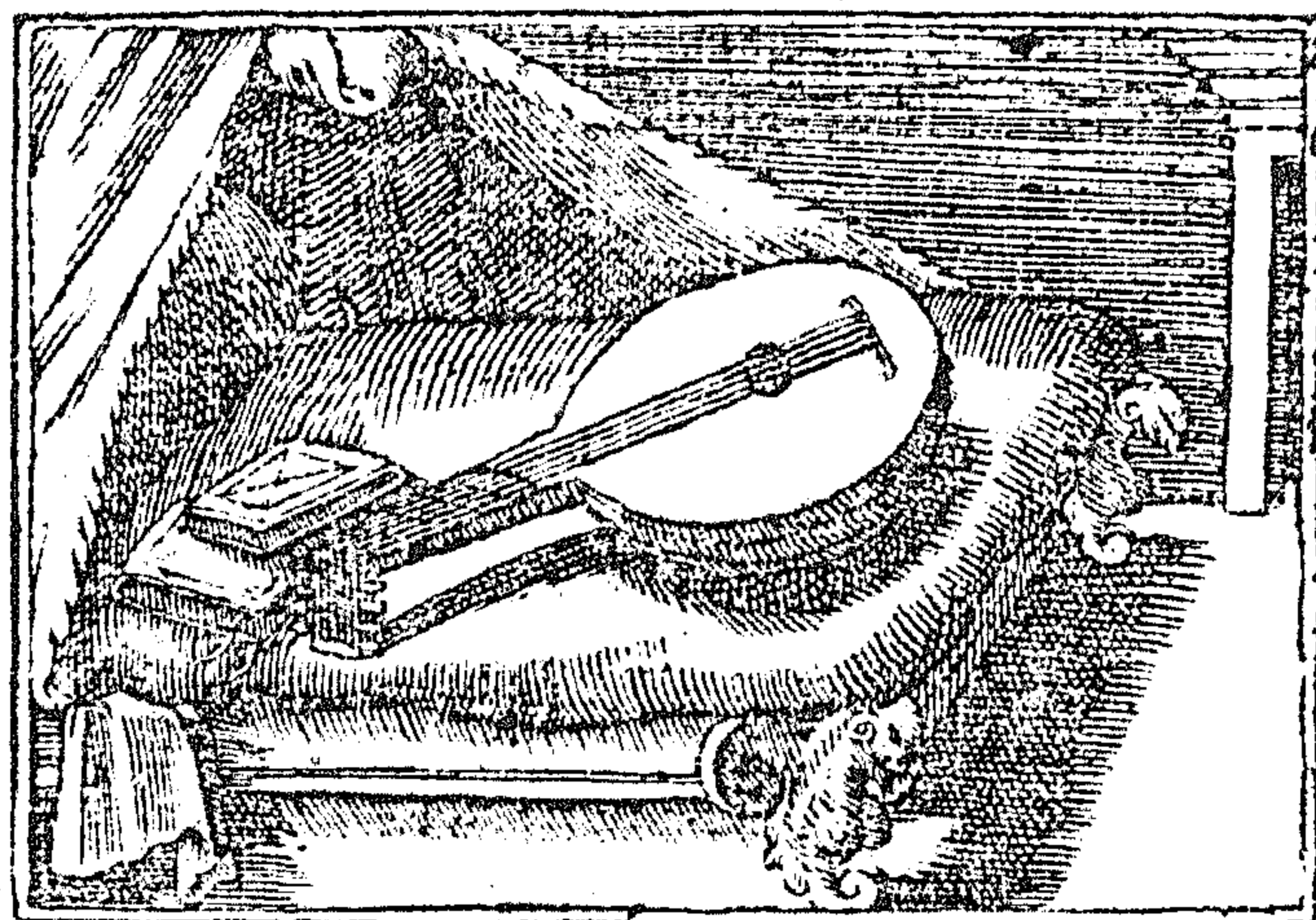
Ouidius in Fastis,

Hippolyte infelix uelles coluisse Dionem.

Et rursus,

Terribilem quondam fugiens Typhona Dionem.

D

Hanc citharam, à lembi quæ forma halieutica fertur,
Vendicat & propriam Musa Latina sibi,
Accipe dux: placeat nostrum hoc tibi tempore munus,
Quo noua cum sociis fœdera inire paras.
Difficile est, nisi docto homini, tot tendere chordas:
Vnâque si fuerit non bene tenta fides,
Ruptæ (quod facile est) perit omnis gratia conchæ,
Illéque præcellens cantus ineptus erit.
Sic Itali cœiunt proceres in fœdera, concurs
Nil est quod timeas, si tibi constet amor.
At si aliquis desciscat (uti plerumque uidemus)
In nihilum illa omnis soluitur harmonia.

Mittitur hoc emblema ad Maximilianum
Ducem Mediolani Ludouici filium, cuius
antèa meminimus. Sumpta est comparatio ex
Oro Apolline Niliaco de literis hieroglyphicis
in fine operis, cuius verba sunt, ἀνδρωτων συννοσ

χέα

ALCIATI EMBLEM.

51

χέα ἢ ἀνωτικὸν βελόμυθος σημήναι λύραν ζωρηαφῆσι.
αὕτη γὰρ συνέχειεν φυλάττει τῶν ἰσίων κρησμάτων.
Id est, Hominem coniunctum & unitiuum (vt
sic dicam) significare volentes Aegyptij, lyram
pingebant. Hæc enim cōtinuitatem, seu harmo-
niam propriarum seruat pulsationū. Huc propè
pertinet illud Diogenis Cynici, qui (vt refert
Laërtius) Musicos in ius vocabat, quod cūm
lyræ chordas cōgruè aptarent, animi mores in-
cōcinnos haberent. Idem videns quendam pa-
rum cordatum aptare psalterium, Nō erubescis
(inquit) qui sonos ligno aptes, animum ad vi-
tam non componas? Prima carmina sic ordino,
Accipe dux hanc cytharam, quæ fertur halieu-
tica, à forma lembi, & quam musa Latina sibi
propriam vendicat.

Diogenis
apophtheg-
ma

Cithara est musicum instrumētum in trique-
tam figuram compositum plus viginti chordis
aptum, Hispanè dicimus harpa. In qua significa-
tione vsus est Henricus Glareanus diligens an-
tiquitatis scrutator in sua Musica. Hic tamen
positam esse citharam ab Alciato, pro illo in-
strumento propè rotundo, quod Hispanè dici-
mus Laúd. Illa indicant verba, quæ à lembi for-
ma, halieutica fertur, hoc est, dicitur piscatoria.
Nam ἀλιεύω piscor significat: & illud instrumē-
tum habet formam scaphæ piscatoriæ. Credo
autem fieri allusionē ex verbo graeco ad Thus-
cum: si quidem Thusci Liutto, vocant illud or-
ganum, veluti à Graeco deriuantes.

Cithara
proprie quæ

ἀλιεύω.

Vendicat & propriam. Quia Itali plurimūm
exercent hanc musicam, adeò vt propriam sibi

illam effecisse videatur. Quapropter inquit, hoc instrumentum Italum mitto, & non aliud: quia Itali principes coeunt in foedera.

Haliensica.

Haliensica. Vide Bayfium de re navali. Lilius Gregorius in opusculo de nauigiis sic ait, Halias naus est maritima apud Græcos notissima ab ipso ut liquet mari appellata, scapha scilicet. Sunt qui eandem cum piscatoria faciant, hoc est, ἰλιουτικὸν πλοῖον, certè & à nostris Piscatoria dicitur. In hoc genere reponuntur cymbæ, scaphæ, horiæ, lemunculi, &c.

Fides.

Non bene tenta fides. Fides, inquit Festus Pompeius lib. 6. genus citharæ, dicta, quod tantum inter se chordæ eius, quantum inter homines fides, concordent: cuius diminutium fidicula est.

Harmonia unde nata.

Soluitur harmonia. Plutarchus in libello de vita Homeri explanans allegoricè Martis & Veneris adulterium, sic concludit, Hinc fiet planum, quod & ab aliis poetis dictum est, ex Martis atque Veneris concubitu natam esse harmoniam ex contrariis, videlicet graui & acuto pugnantibus inter se proportionem debitam siue aptam. Ad dam & illud pro Alciato: quoniam reprehenditur à multis, quod protraxerit sententiam à fine pentametri usque ad partem sequentis hexametri in illis verbis,

Vnq; si fuerit non bene tenta fides.

Ruptæ.

Quod & si apud Græcos est frequentissimum, Latinorum tamen testimonio defenditur. Ouidius 1. Fastorum,

Vtq;

ALCIATI EMBLEM.

*Vtq; dies incerta sacris, sic tempore certo,
Seminibus iactis, est ubi sætus ager,
State coronati plenum ad præsepe iuenci,
Idem lib. 2. Fastorum,
Fortè fuit Nais Lar nomine: prima sed illi
Dicta bis antiquum syllaba nomen erat
Ex uitio positum.*

Horatius Ode 2. 1. lib.

Næue te nostris uitis iniquum

Ocyor aura

Tollat.

Idem lib. 2. Ode 16.

Apta quadrigis equa: te bis Afræ

Murice tinctæ

Vestiunt lanæ.

D 3

Cum tacet: haud quicquam differt sapientibus amens.
Stultitiæ est index, linguaq; uoxq; sua.
Ergo premat labias, digitoq; silentia signet:
Et sese Pharium uertat in Harpocratem.

*Silentium
quantū ha-
beat auto-
ritatis.*

Tantum autoritatis & ornamenti silentium
obtinet, ut homini etiam imperito & in-
docto prudentiæ opinionē conciliet, si garruli-
tatis vitium nouerit cōprimere. Duo sunt igitur
elegantissima Palladæ epigrammata, Unde hoc
transtulit Alciatus. Primum sic habet,

ἡ μεγάλη παίδευσις ἐν ἀνθρώποισι, σιωπή.
μάστιγος πυθαγόρου τὸ φθὸν αὐτοῦ ἔχω.

55

ALCIATI EMBLEM.

55

ὅς λαλέειν ἐδ' ὄσ, ἐτέρως ἐδ' ἰδίασκει σιωπῶν.
Φάρμακον ἰσυχίης ἐγκρατὲς εὐράμεν.

Thomas Morus sic vertit,

Rebus in humanis magna est doctrina tacere,

Testis erit sapiens hic mihi Pythagoras.

Nempe loqui doctus, reliquos docet ille tacere.

Magnum hoc ad requiem pharmacon inuenies.

πᾶς τις ἀπαίδευτος φρονιμώτατος ἐστὶ σιωπῶν.

τὸ λόγον ἐγκράτῳ, ὡς πᾶσι ἀσχρότατον.

Sic ego Latinum feci,

Cum tacet indoctus, poterit consultus haberi,

Si celet uerbum, turpe uelut uitium.

Hoc etiam confirmant & Hebræorum prouer-
bia. Stultus (inquit Solomon) si tacuerit, sapiens
reputabitur: & si compresserit labia sua intelli-
gens. Et illud quod de Xenocrate circumfertur:
Dixisse aliquando pœnituit, tacuisse nunquam.
Quamuis hoc Plutarchus in libello περὶ τῆς ὑγι-
ᾶς tribuat Simonidi. Vide adagium, Silentij
tutum præmium. Zeno Cittieus cum vidisset
adulescentem multa garrientem, Aures, inquit,
tuæ in linguam defluxere: submonēs adolescen-
tis esse multa audire, loqui pauca. Quare dice-
bat idem Zeno, Ob id binas habemus aures, os
unicum: ut plura audiamus, loquamur paucissi-
ma. Quapropter in ore habendum nobis esset
semper epigramma Græcum illud, quod mo-
net indecentium uerborum linguæ sigillum ef-
se imponendum: meliorem nanque esse verbo-
rum, quàm possessionum custodiam, Id est hu-
iusmodi,

*Cur binas
habemus
aures, os
unicum.*

D 4

ἀρρήτων ἐπέων γλώσῃ σφρηγίς ὑπὸ κείδω,
κρείσσω γὰρ ἐπέων ἢ πῆκάνωρ φυλακῆ.

Id est,

In uerbo linguæ imponantur claustra tacendis:

Prestat enim linguam, quàm modereris opes.

Hesiodus in Ergis, lib. 2. in fi.

γλώσῃς τοι θεσαυρὸς ἐκ κενθράποισι ὄρις
φειδωλῆς, πλείη δὲ χάρις ἢ μέτρον ἔσσις.
εἰ δὲ λακὸν εἰποις, τάχα ἢ αὐτὸς μείζον ἀκρόσῃς.

Id est,

Lingua bonum eximium est homini, si pauca loquatur.

Siq; modum conseruet, inest tunc magna uenustas.

Si probris laceres, laceraberis illico peius.

Idem Hesiodus,

Parca linguæ maximus thesaurus.

Pindarus in Nem. Ode 5. καὶ τὸ σιγᾶν πολλὰ κίς
ἐς ἰερωτάτων ἀφώπων νόσαι. Sæpenumero si-
lere nouisse homini sapientissimum est. Idem
Pindarus in Isthmo, Ode 1. Antist. 4. ἢ μὲν πολ-
λά κί τὸ σεσωπορῆν ὑθυμίαν μείζω φέρει. Atque sæ-
penumero tacuisse non parum gratiæ attulit.

Labra & labia.

Ergo premat labias. Labra & labias indifferen-
ter dixerunt antiqui. Apuleius lib. 2. de asino
aureo, Ecce, inquit, natus integer, incolumes
oculi, saluæ aures, illibatæ labiæ, mentum soli-
dum. Macrobius Saturnal. lib. 2. cap. 2. currit ad
labias mihi. Vide Gellium lib. 10. cap. 4.

Pharos.

Et sepe Pharum. Pharos Aegypti est insula ce-
ste Homero 4. Odyssææ: ergo Pharum, id est,

Harpocra-
tes.

Aegyptium.

Vertat in Harpocratem. Harpocrates Deus fuit
Ægypt

Ægyptiorum ex Iside & Osiride, vel Serapide
natus: cuius simulachrum ita apud veteres fin-
gebatur, ut digito admoto ori silentium indi-
ceret. Quasi & apud Romanos Dea Angero-
na. De qua multa Macrobius libro 1. Saturnal.
cap. 10. Vide adagium, Reddidit Harpocratem.
Et vide Politian. in Miscellaneis cap. 83. Har-
pocratem intellexit Ouidius in illo carmine 9.
Metamorph.

Dea An-
gerona.

Quiq; premit uocem, digitoque silentia suadet.

Dictus est & Sigalion, à verbo σιγα, quod ta-
cere significat: Vnde Aufonius ad Paulinum
epistola 2.

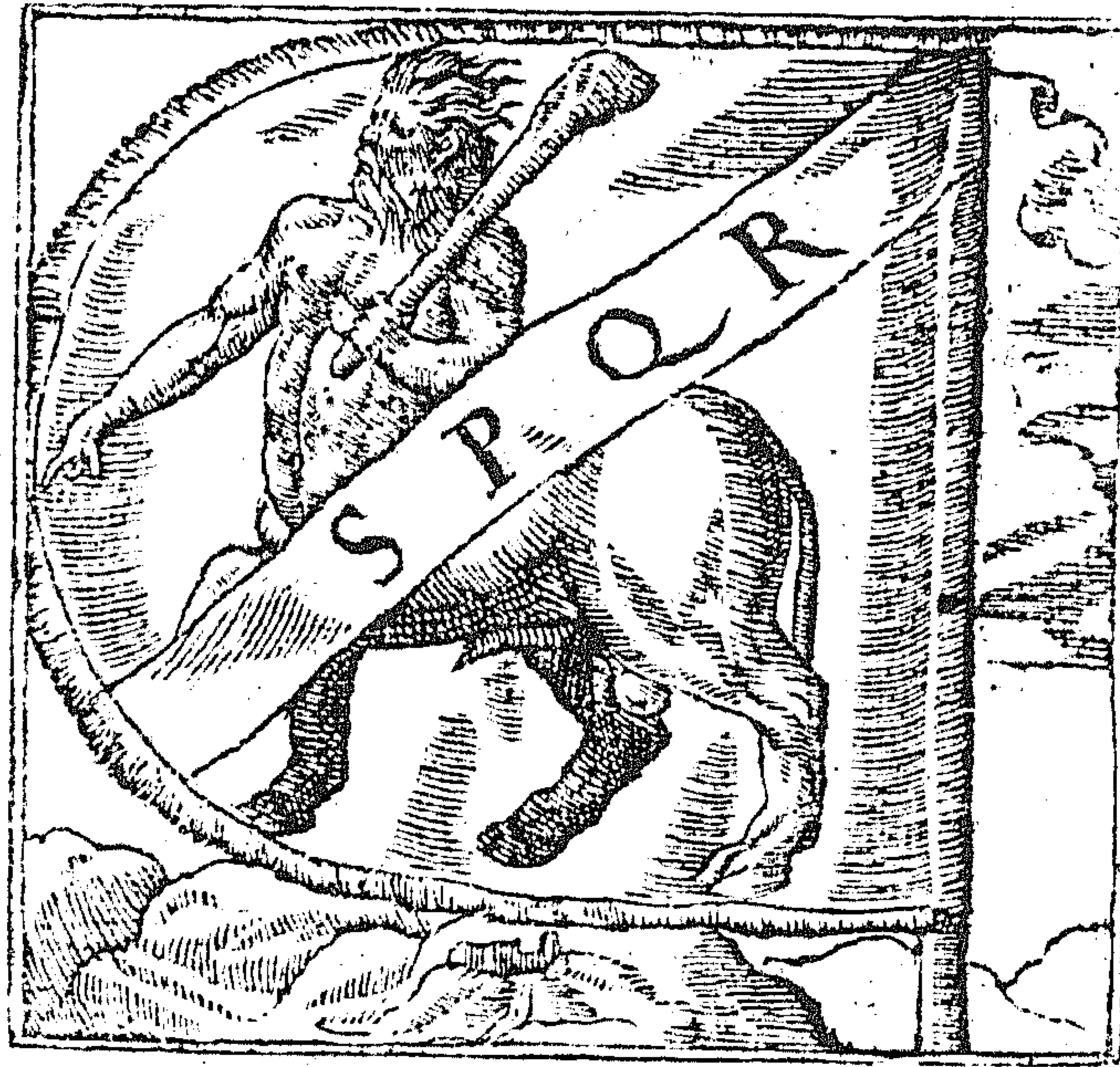
Sigalion dā
ctus Har-
pocrates.

Aut tua Sigalion Aegyptius oscula signet.

Huc alludit Iuuenalis, cum dixit Prouerbiali
figura,

Digito compeſce labellum.

D S

*Limine quod cæco, obscura & caligine monstrum
Gnostiacis clausit Dædalus in latebris:
Depictum Romana Phalanx in prælia gestat,
Semiuiroq; nitent signa superba boue,
Nosq; monent, debere ducum secreta latere
Consilia. auctori cognita techna nocet.*

Minotaurus.

Labyrinthus.

DEsumptum fuit epigramma vel ex lib. ii. Sexti Pompei Festi vel ex Vegetio, 3. de re militari cap. 6. Verba Festi sunt: Minotauri effigies inter signa militaria est: quoniam non minus occulta esse debent consilia ducum, quam fuit domicilium eius, labyrinthus. Minotaurus putatur esse genitus cum Pasiphaë Minois

nois regis vxor dicitur concubuisse cum Taurro. Sed affirmant alij Taurum fuisse nomen adulteri. Vegetius sic. Tutissimum nanque in expeditionibus creditur facienda nesciri. Ob hoc veteres Minotauri signum in legionibus habuerunt: vt quemadmodum ille in intimo & secretissimo labyrintho abditus perhibetur: ita Ducis consilium semper esset occultum. Hæc illi. Proinde Antigonus Macedonum Rex Philippo filio multis præsentibus interroganti ac dicenti, Quando castra mouebimus? Nihil aliud respõdit, quàm, Num metuis, ne solus tubam non audias? Notans adolescentis imperitiam, qui hoc patrem multis audientibus percuntaretur: cum in bello maximè celandi sint consilia principum. Idem ferè & Metellus senex, Instante siquidem quopiam, & eiusmodi quid efflagitante. Si (inquit) tunicam meam huius arcani consciam arbitrarer, continuo illam exutus concremarem. Vide Plautum in Mite act. 3. sce. 1. per aliquot Carmina.

Limine cæco & obscura caligine. Periphrasis est labyrinthi, qui erat in Creta, de quo Virgilius in 5. Aeneidos: & Ouidius 8. Metamorph. Alius fuit in Aegypto, cuius egregiam descriptionem, vide apud Pomp. Melam lib. de situ orb. 1. cap. 9. Vide etiam Plinium lib. 36. cap. 13. & lib. 10. cap. 4.

Monstrum, Minotaurum intellige, qui filius fuit Pasiphaes, Minois Regis vxoris, & Tauri, vt poëtæ fabulantur. Sed, vt Plutarchus asserit in vita Thesei, Pasiphaës, & Tauri (qui dux erat Regis

*Antigonis
responsus.*

*Metelli
præter
dictum.*

*val. Max.
exegerit
to. 1. 9. 7.*

*Monstra
qua.*

Regis Minois) filius fuit adulterio conceptus. Monstra vocantur errores naturæ. Facit enim casus errorem in natura: sicut Fortuna parit errorem in homine. Vt cum bonus aliqui Grammaticus, tamen barbarissimum, vel solæcissimum loquendo temerè facit. Physici monstra vocant ea corpora naturalia, quæ non habent iustum situm membrorum, neque conuetam Naturæ proportionem partium.

Gnosus.

Gnosiacis clausit. Gnosus, siue Cnosus, siue Cnosus, vrbs est Cretæ insulæ, olim Cerathus dicta, nunc Candia, quondam Minois regia. Vnde Gnosus, Gnosius, & Gnosiacus.

Dædalus.

Dædalus in latebris. Dædalus (vt ex Chronicis Eusebij dicitur) tempore Gedeonis Hebræorum ducis claruit. Atheniensis fuit, Mitionis filius, qui visus est simulachra fecisse sese mouentia. Labyrinthum in Creta fecit, in quem post occisum à Theseo Minotaurum, vnà cum Icaro filio inclusus est: vnde cum aufugisset, propter inscrutabilem fugam (vt ait Palephatus) auolasse pennis existimatus est. De hoc autem latius, cum agemus de Icaro.

Phalanx.

Phalanx. Φάλαγξ, agmè militare, quo Macedones vtebantur, vt legione Romani. Cõtinebat 8000. armatorum. Verba Q. Curtij: Macedones Phalanges vocant peditum stabile agmen: vbi vir viro: armis arma conferta sunt. Est etiam animal araneo simile. Significat & internodium in digitis.

Semiuirorum nitent. Alludit ad carmen Ouidij, in Epist.

*Semi**Semibouemq; uirum semiuirumq; bouem.*

Qui quidem versiculus ex illis est, quos amici Ouidij ex ipsius operibus sublatos vellent. Quade re extant verba Senecæ 2. Declamat. lib. in hunc modum: Rogatus aliquando ab amicis suis, vt tolleret tres versus, petiuit inuicem, vt tres exciperet, in quos nihil illis liceret. Conscripterunt illi, quos tolli vellent secretò. Hic quos tutos esse vellet. In vtrisque codicillis iidem versus erant. Ex quibus primum fuisse narrabat Albinouanus Peto, qui inter arbitros fuit, *Semibouemq;, &c.* Secundum, *Gelidum Boream, Gelidumq; Notum.* Ex quo apparet summi ingenij viro non iudicium defuisse ad compescendam licentiam carminum suorum, sed animum. Aiebat interim decentiorem esse faciem, in qua aliquis nauus esset. Hæc Seneca.

*Ouidius ro
gatus tres
versus ex
suis operi
bus tolleret.*

Techna nocet. τέχνη, ars, artificium: aliquando pro dolo, astutia, impostura, fraude artificiosa: officia (vt inquit Plautus) quemadmodum ars apud Latinos, quale est illud. *Sic ars deluditur arte.* Vtuntur & Latini Græca dictione. Terentius in Eunucho, Parmenonis tam scio esse hanc technam quàm me viuere. Et in Prouerb. Technam hanc in te struxisti.

Techna.

Literæ illæ in signo depictæ S. P. Q. R. nihil aliud significant, quàm Senatus, populusque Romanus. Titulus generalior est, quàm pro emblematis sensu. Nam dicendum fuerat: Non vulganda consilia ducum.

S. P. Q. R.

* *

*

Ne

Nec quaestioni quidem cedendum.

EMBLEMA XIII.

Cecropia effictam quam cernis in arce leonam,
 Harmodij (an nescis hospes?) amica fuit.
 Sic animum placuit monstrare uiraginis acrem.
 More ferae, nomen uel quia tale tulit.
 Quod fidibus contorta, suo non prodidit ullum
 Indicio, elinguem reddidit Iphicrates.

*Leona me-
 vesrix.*

EX Plutarcho in libello *περὶ τῆς ἀδελειοχίας*, i. De loquacitate qui liber nondū extat (quod sciam) latiné. Pulchrum (inquit) & Leana fortitudinis habet munus. Ea erat meretrix Harmodio & Aristogitoni familiaris. Erat & coniurationis aduersus Tyrannos conscia, & spem conceperat, ut famina, rem casuram feliciter. Biberat enim ex communi cupidinis cratère, atque argiis

argiis eiusdem Dei initiata, mysteriorum erat conscia. Verùm ubi de illis supplicium sumptū est, ad quaestiones vocata, faterique iussa, nullum ex reliquis coniuratis prodidit, sed forti animo fuit, referens viros illos nihil se indignos patientes, qui illam dilexerant. Athenienses autem aneam fabricantes leonam elinguem in vestibulis arcis constituerunt: ut fortè animal indicaret inuictam animi fortitudinem. Quòd verò lingua careret, silentij fidem ostenderet. Vide Erasmus in prouerb. Harmodij Cantilena Hæc Athenis cōtigere (ut ex Chronicis Eusebij elicio (quo tempore apud Romanos Tarkinus superbus regnabat, Olympiade 65. Eusebij verba subiiciam, ut in Latinis Codicibus habentur. Armonius, inquit ille, & Aristogiton Hipparchum tyrannum interfecerunt, & Lemna meretrix amica eorum cū tormētis cogere-
 retur, ut socios proderet, linguam suam mordicus amputauit. Hæc ille. Sed vides multa corruptè legi, nec solū in Eusebio, sed in multis aliis aliter leguntur hæc nomina, & historia diuersè narratur. Quam si cupis videre, nec mihi fidem habes, vide Liliū Giraldum in Dialogo Poëtarum 3. cū de Hipparcho loquitur. vide Lactantium Firmianum libro 1. de falsa religio. qui omnia confundit. Arrianum lib. 3. de rebus gest. Alexand. Vide Alexand. ab Alexan libro 1. cap. 3. Stephanum Nigrum, de nimio vitæ luxu. Boccatium de Claris mulieribus, cap. 48. Petrū Crinitum, De honesta disciplina, lib. 9. cap. 8. Aulum Gellium lib. 9. cap. 2. & lib. 17. cap. 21.
 Plinium

*Tertulianus
 Apolog. 5.
 & a Lactantio
 Tyres.*

*Quo tempore
 hæc contigerint.*

*Diuersè
 hæc legitur
 historia.*

Plinium, Naturalis historiae lib. 34. cap. 8. & lib. 7. cap. 23. & lib. 34. cap. 4. Aristotelem lib. 2. Rethoricae ad Theodectem, cap. 42. & 44. Sed ne in ius vocer ab illis, qui librorum supellectile non ita sunt instructi, hanc historiam, paulò altius ex Thucydide clarissimo, diligentissimòque scriptore petamus. Is igitur lib. 6. sic ait: *Quam ego rem pluribus cōmemorando ostendam, nec alios Græcos, neque Athenienses ipsos de suis tyrannis, aut de re gesta aliquid compertum loqui. Etenim cūm Pisistratus senio in tyrannide decessisset, non Hipparchus, ut plerique opinantur, sed Hippias, qui erat natu maximus obtinuit principatum. Erat autem Harmodius quidam flore ætatis conspicuus, quem Aristogiton mediæ inter ciues conditionis vir adamabat, habebatque. Is Harmodius ab Hipparcho Pisistrati filio appellatus de stupro, non modò non expugnatus est, sed etiam querelam ad Aristogitonem detulit. Hic amatorio dolore affectus, extimescensq, Hipparchi potentiam, ne vi adolescentem sibi auferret, protinus insidias tendit ad destruendam pro sua facultate tyrannidem.*

Interea Hipparchus cūm rursus sollicitando, Harmodium nihilo magis induceret, statuerat tamen vi nihil agere: sed in loco aliquo occulto. Cūm neque sic quidem proficeret, accingebat se ad eum contumelia prosequendam. Sororem Harmodij puellam nunciatam venire in pompa quadam ad gestandum canistrum, per suos à ministerio submouit, dicentes non permittere id magistratum, quia indigna esset.

Quod

Quod agrè ferens Harmodius, & ob eum multò agrius Aristogiton, comparauerunt omnia, quæ ad conpirationem pertinebant: opperiebantur tamen festa, quæ dicuntur magna Panathenæa, quo tantum die extra suspensionem erat ciues eos, qui pompam misissent, in armis frequentes esse: & debebant ipsi quidem aggredi: opitulari autem sine mora ij qui erant inter hastatos. Fuerunt autem non multi coniurati occultandæ rei gratia: & quia sperabant eos etiam, qui conscij non essent, quamlibet paucis facinus audentibus: tamen ex repentina re cūm arma haberent, libenter se ipsos pariter in libertatem asserturos. Vbi dies festus aduenit, Hippias exterius in loco, qui Ceramicus dicitur, cum hastatis exornabat, quemadmodum oportebat, singula in pompa procedere. Harmodius autem atque Aristogiton cūm sumptis iam pugionibus ad opus prodiissent, conspicientes quendam de coniuratis cum Hippiâ familiariter loquentem, extimuerunt, arbitrati rem palam factam esse, tantumque non se iam comprehensum iri. Itaque cum à quo fuerant dolore affecti & per quem omni statu periclitabantur voluerunt primùm vlcisci, si possent, atque quo erant habitu vadentes introeunt portas, nactique Hipparchum in loco, qui vocatur Leocorium, statim adoriuntur inconsultè, ac per iracundiam præcipuè alter ob amasium, alter ob dedecus, feriunt, occiduntque. Et Aristogiton quidem hastatos à principio deuitauit: verum concursu multitudinis postea compre-

E

hensus non leuiter multatus est. Harmodius autem è vestigio illic occubuit. Hæc Thucydides. Sed de Leana nulla mentio.

Arx Athenarum.

Cecropia in arce. Id est, in Ascropoli. Sic enim dicebatur Athenarum arx, de qua Heliodorus librum scripsit. Tradit quoque Pausanias in Acropoli, quæ olim dicebatur Polis, simulachrum fuisse Mineræ, quod è cælo delapsum tenet fama. Propendebat lychnus aureus Callimachi opus, qui semel oleo plenus, etiam si interdiu noctûque luceret, nunquam deficiebat. Lino Carpasio constabat ellychnium, siue *ἑλυχνίς*, qui ignibus non absumitur.

Simulachrum Mineræ è cælo delapsum.

Fides tormenti generis.

Quod fidibus contorta. Fides pluraliter, & fidiculæ tormenti genus, quo à tortore fontes funibus alligatis manibus à tergo torquentur. Eius meminit Seneca, & Fabius. *χαισιμόν*: à Græcis dicitur.

Iphicrates.

Iphicrates. Summus Orator, qui maximè fauebat Harmodio, aut ille, de quo meminit Plinius, vt retuli.

Consilio

ALCIATI EMBLEM.
Consilio & virtute chimæram superari.
EMBLEMA XIII.

Bellerophon (ut fortis eques) superare Chimæram,
Et Lycij potuit sternere monstra soli.
Sic tu Pegaseis uectus petis æthera pennis:
Consilioq; animi monstra superba domas.

Emblema sumptum est ex ipsius vocabuli etymo, conuersis aliquot literis. Nam Bellerophonta dixerunt, quasi *βελιφόροντα*, id est, consultum & sapientem. Quod & innuit Homerus in Bellerophontis fabula 6. Iliados, qui illum sapientissimum nominat. Hæc ferè Fulgentius lib. 3. Mythologiæ. Fabulam narrat Pindarus latè ode 13. Olympiorum. Vide etiam Erasmus in prouerb. Bellerophontis literas.

*Bellerophō
vnde sic dicitur.*

*Historia
Bellerophon-
tis.*

Sed quia multi hanc fabulam narrant, & vnus-
quisque diuersè, visum est mihi verba scholia-
stis Homeri ex libro 6. Iliados Latina facere,
quæ si quis desiderat, non grauabor adscribere.
Bellerophontes (inquit) antè dicebatur Hip-
ponus: sed post occisum Bellerum Corinthio-
rum dynastem, cœpit appellari Bellerophôtes.
Erat autem natura Neptuni filius, fama verò
Glauci. Cùm autem accepisset à Neptuno Me-
dusæ Gorgonis filix Pegasus alatum equum,
in hoc aufugit, & cæde consanguinea perpe-
trata (occidit etenim, vt dixi. Bellerum quen-
dam ciuem) Argos se contulit. Consequutus
deinde expiationem à Præto, regis hospitiis est
vñsus. Interim Antèa Præti coniux adolescentis
amore correpta, cœpit illius animum ad stu-
prum sollicitare: ille hospitiis religione permo-
tus, cùm flagitium recusasset: Antèa verita, ne
Præto prior Bellerophontes indicaret amores,
illum apud maritum occultè defert, tanquam
ab illo fuisset de stupro interpellata. Sed tamen
Prætus nollens propria manu Bellerophontem
perimere, ablegauit eum in Lyciam ad socerum
Iobatem, literis illi nec-opinanti designatum
facinus indicantibus datis. At Iobates adole-
scentem plurimis & maximis obiectans peri-
culis, incolumemque atque inuictum semper
euasisse cernens, re diligentius secum animad-
uersa, reperit tandem, meram hanc esse falla-
ciam, & calumniam Non enim tantorum malo-
rum cumulum viribus propriis superasset illæ-
sus. Obtulit igitur illi Cassandram filiam in
vxorem

vxorem, & regni partem Verùm Bellerophon-
tes rebus feliciter gestis elatus, Pegaso insidens
in cælum euolare statuit. Sed Iupiter id egrè fe-
rens, æstrum immisit Pegaso: vnde cecidisse Bel-
lerophontem fama est, cecidisseque in Lyciæ cam-
po (qui ab huiusmodi euentu Aleius dictus est)
errasseque ibi claudum, & mancum, accepisseque
Auroram dono ab Ioue equum illum, vt sine
labore mundi plagas celerius posset circumire.
Historia refertur ab Asclepiade. Hæc Scholia-
stes. Hesiodi tamen interpretes in Theogonia,
Chimæram sensu allegorico tres exponunt Rhe-
toricæ partes, Dicanicam seu iudicialem, Pane-
gyricam, seu demonstratiuam, Symbuleuticam,
seu deliberatiuam. Ita vt leo iudicij referat ge-
nus, quod exteret, atque elingues quodam modo
ex aduerso dicentes constituit. Chimæra verò
siue capra præferat laudationis typum: quia la-
sciuit latius tum qui dicit, tum qui audit. Draco
denique obtineat Symbuleuticum genus, quod
varium sit in primis, & longiori ad persuaden-
dum vtatur orationis tractu. Monstri mater ab
Hesiodo dicitur Echidna, quam nihil aliud esse
volunt: quàm variam multiformemque mentis
vim, & multiplicibus implicitam spiris artem,
Chimæra instar ignis euomentem globos. Ait
Hesiodus in Theogonia Chimæram tricipitem
fuisse, capitæque habuisse leonis, capellæ, draco-
nis, citatque eadem Homeri carmina. Vnde li-
cet addubitare, vter eorum prior floruerit: quã-
uis ego Homerum antiquiorem credo. Cete-
rùm pro huius emblematis apertiore intelli-

Chimæra

sen u alle-

gorico quid

videt Periclitum

in Ab. 1. ubi dicitur

omnia latius

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

referuntur.

Echidna.

Dubium

uter prior

fuit Home-

rus He-

siodo.

*Chimera
figmentū,
quid signi-
ficet.*

gentia sunt, qui Chimære figmentum ad veritatem reuocent. Vnde inquit Cælius lib. 13. cap. 9. Est, qui chimæram esse putet vitiorum quandam varietatem, ac multiformem (perinde ac Chimæra est) vim, quam perimit Bellerophon, idest, vir bonus, prudensque, qui Bellerophon cuncupatur, hoc est malorum occisor. Nam ex dialecto τὰ ἑλλερα. vocantur mala. Sed accipe iam quid de hac re Plutarchus sentiat in libello de Claris mulieribus, cum de Lyciis loquitur. Quod in Lycia, inquit, cōtigisse ferunt, & si fabulosum videatur, rumor tamen publicus confirmauit. Amyfodarus, vt ferunt, quem Lycij Isarem vocant, ex quadam Lyciorum colonia profectus Zeliā versus, plurimas Piratarum naues secum vehebat, quarum dux erat Chimarrus bellicosus homo, & manu strenuus, cætera ferox, & crudelis. Hic naui, cuius prora leonis pictura erat insignita: puppis verò draconis: Lyciorum regionem infestabat: atque ita, vt neque præternavigare tutum esset, nec vicinas vrbes incolere. Hunc Chimarrum, vt ferunt, occidit Bellerophon, persequens illum Pegaso: qui, vt coniecto, genus erat nauigij celerrimi. Sunt tamen qui dicāt Chimarrum fuisse montē quendam flammæ & incendia ex sese eiectantem, cuius cineres per campos sparsi fructus, & arbores efficcarent. Bellerophonem verò montem excidisse sua prudentia, atque planū redegisse. Noraphis autem 4. lib. de Hercule narrat, fuisse aprum ingentem in Xantorū finibus, & fruges depopulantem, quem Bellerophon occidit,

*Pegasus ge-
nus nauigij
celerrimi.*

Noraphis.

rit. quod mihi minimè videtur fabulosum. Hæc ex Plutarcho, sed conscise.

Superare Chimæram. Chimæra, vt plurimorum est opinio, mons est Lyciæ, flammæ, vt Ætna eiectans, in cuius cacumine leones habitabant, in medio propter pascua capræ: in radicibus serpentes. vnde finxerunt Poëtæ monstrum esse eò quòd flammæ euomat, caput & pectus leonis habens, ventrem capræ, & draconis caudam. vide Lucretium lib. 5. & Palephatum.

*Chimæra
mons.*

Et Lycij potuit. Lycia regio est minoris Asiæ, quam rigat fluuius Xanthus, alius ab eo, qui Ilium præterfluit, dicta prius Termille, vt tradit Herodotus.

Lycia.

Sic tu Pegasus. Pegasus, de quo antè diximus, dictus est, vt ait Homeri Scholiastes 6. Iliad. ὅτι ἐκπεπιδήκω ἐν τῷ τῷ Γόργονος τραγῆδῃ. Hoc est, quòd salierit ex Medusæ collo, aut potiùs, vt ait Hesiodus in Theog. ὅτι ὠκεανὸς ἀπὸ πηγῶν γείνηται. Id est, quòd apud Oceani fontes sit natus.

*Pegasus
vnde di-
ctus.*

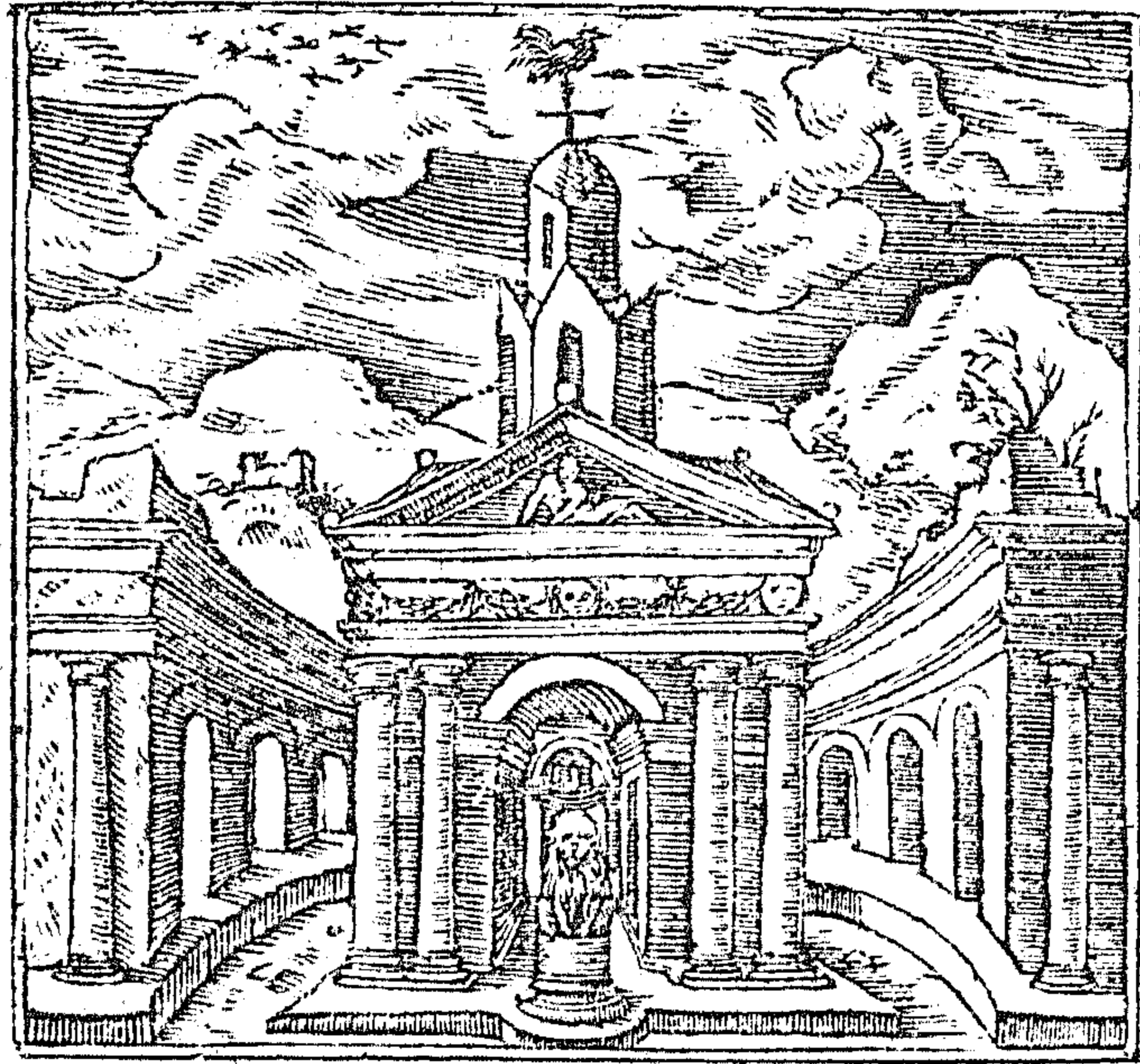
Petis æthera pennis. Æther, vt autor est Aristoteles, libro 1. de Cælo, cap. 3. ἀπὸ τῆς αἰεὶ δῖον, id est, à semper currendo dicitur, cuius verba sunt: Ætherem superum locum appellauerunt à semper currendo, perpetuo tempore posita appellatione, cælum ipsum, stellæque omnisque sydereæ compago intelligitur. Non, vt quidam putant, quòd igneus sit, & incensus, sed quòd cursibus rapidis semper rotetur,

*Æther
quid.*

* *
†

Vigilantia & custodia.

EMBLEMA XV.

Istantis quod signa canens det gallus Eoi,
 Et reuocet famulas ad noua pensa manus:
 Turribus in sacris effingitur: aerea mentem
 Ad superos peluis quod reuocet uigilem.
 Est leo: sed custos oculis quia dormit apertis:
 Templorum idcirco ponitur ante fores.

Oro A
 pullo.

EX Oro Apolline, ut mox ostendemus. Addit tamen Alciatus campanam & gallum ex communi usu. Obscurum est emblema, & malè dispunctum in Codicibus, quos hactenus mihi contigit videre. Dicam tamen, quod sentio, liberum unicuique interpretandi campum relinquens. Titulus igitur huius epigrammatis est.

ALCIATI EMBLEM.

est, *Vigilantia & custodia*. Videamus ergo quo pacto hæc ex epigrammate eliciatur. Ac primùm duplicem hîc depingit Alciatus vigilantiam, alteram corporis, mentis alteram. Corporis vigilantiam Gallus referat, qui homines ad labores solet excitare. Campana verò, quia mentem ad Deum excitat, symbolum interioris vigilantie contineat. Hactenus de vigilantia. Custodiam autem representet leo, qui apertis oculis solet dormire, tum sic structuram ordino: Gallus effingitur in sacris turribus, quod det signa instantis Eoi, & quod reuocet famulas manus ad noua pensa. Aerea peluis, scilicet, effingitur in sacris turribus, quod reuocet mentem vigilem ad superos. Sed leo custos est, quia dormit oculis apertis. Nunc aliqua verba percurramus.

Duplex vî
 gilantia.

Leo custo-
 diæ signû.

Instantis Eoi. Hoc est matutini temporis. Eos: *Eos*. enim, Græcè ἠώς, aurora est. Vnde Ouidius in *Fastis*, lib. 3. in fine,

Tres ubi luciferos ueniens præmiserit Eos.

Sed pro poëseos studiosis pauca super hæc annotabimus. Vocalis *u*. apud Græcos longa est: Latinique cum Græcas voces huiusmodi transferunt *u*, in *e*, longum commutant, quod Ouidius fecit in carmine citato. Sed euenit aliquando ut Græcæ dictiones, quæ per *u* scribuntur, eædem & per *e* enuntientur: quod hîc fit. Nam Græcè ἠώς, & ἠώε dicitur. vnde Propertius lib. primo, vno disticho utramque quantitatem est complexus,

ἠώς & ἠώε.

Siue illam Hesperis, siue illam ostendet Eois:

Vret & Eois, uret & Hesperios.

E 5

Luciani de
Gallo fab.

Canens det Gallus. Lucianus in Dialogo, qui inscribitur Somnium, seu Gallus, multa differit de gallo, è quibus pauca ex Erasmi tralatione huc conieci, quia non sine iocunditate leguntur. Loquitur Micyllus in hunc modum ad gallum, Profectò & olim istiusmodi quiddam de vobis audieram, adolescentulum quempiam fuisse Gallum, Marti adamatum, atque huic Deo compositasse, collusitasseque & in voluptatibus gessisse morem. Itaque cum Venerem adiret Mars, cum ea concubiturus, hunc Gallum vnà secum adduxisse. Quoniam autem Solem potissimum metueret: ne si è sublimi conspexisset, Vulcano se proderet, foris ad ostium adolescentulum semper relinquere solitum, cuius indicio certior fieret, quando Sol emergeret. Deinde Gallum aliquando somno correptum excubias de seruisse inscientem: Solemque nullo præsentiente imminuisse Veneri ac Marti securè dormienti, propterea quòd confideret Gallum indicaturum fuisse, si quis interuenisset. Itaque Vulcanum à Sole edoctum, eos deprehendisse implicitos, atque irretitos his vinculis, quæ iam olim in illos fuerat fabricatus. Porrò Matrem, simulatque dimissus est, indignatum aduersus Gallum fuisse, atque eum in auem transmutasse, iisdem armis, vt in capite, pro galea, cristam obtineret. Hanc ob causam quòd vos Marti purgetis, cum iam nihil opus, simulatque Solem exorientem sensistis, multò antè vociferari, atque illius exortum prænuntiare. Hæc Lucianus: & multa alia ibidem. Aristophanes in
Fabula,

Fabula, cui titulus ὄπιθεε, lepidam narrat fabellam, imperasse scilicet aliquando Gallum Persarum genti, (quare quoque auis Persica dicitur) vnde etiam tiaram gestat rectam, quod solis regibus erat concessum. Adeò verò formidolosum & durum imperium illud fuisse: vt nunc quoque gallis canentibus cuncti mortales, ceu mulctam reuerentes ad opera peragenda prosiliant. Erasmus in adagio, Prius quàm Gallus iterum cecinerit, causas reddit, cur noctu canat gallus ex Plinio & Cicerone, atque aliis, quem vide.

Turribus in sacris. Hoc est in templis. Apud nos Salmanticæ multis in nobilium turribus visitur huiusmodi effectus gallus: vt possimus facillè inspicere, qua regione ventus inflet. Interroganti mihi cur potissimum gallus huic inferuiret negotio, aliqui dixere, proprium esse gallinaceorum rostrum ad ventum dirigere.

Aerea mentem ad superos peluis. Peluis area dicitur campana. Alciatus lib. 8. Parerg. cap. 11. sic ait, Dubitabilior est alia quæstio, an immodici importuniq; campanarum peluium pulsatores officio iudicis compelli possint, vt cessent. Et sciendum veteribus non fuisse hunc morem, sed instar peluium fabricata hæc vasa campanas appellari cœptas, quòd ex Capano ere constata essent. Vnde prouerbum in loquaces & obstreperos, Dodonaum as: quòd in Dodona duæ essent columnæ: in altera peluis area, in altera puer cum flagro peluim, vento impellente percutiens, vnde tinnitus in multas horas perd

Gallus dominatus
Persarum
genti.

Priusquàm
gallus iterò
cecinerit.

Cur gallò
præfigatur
turribus.

Peluis area

perdurabat. Iuuenalis,

Tot pariter pelues, tot tintinabula credas.

Hæc Alciatus.

Orus A-
pollo.

Leo vnde
dictus.

Est leo sed custos. Hoc totum sumpsit Alciatus ab Oro Apolline Niliaco, qui libellum de Hieroglyphicis notis Græcè composuit, cuius verba subiiciam, Vigilantem vel custodem cum voluissent significare, leonis caput pingebant. Solet etenim cum vigilat oculos habere clausos leo: cum verò dormit, apertos, quod quidem custodiae signum est. Hinc symbolicè leones templorum claustris solent apponi, veluti custodes. Hæc Orus. Dicitur autem leo (nam Græcum nomen est) $\omega\rho\epsilon\tau\omicron\lambda\alpha\omega$, quod est video: nam fera est perspicacissimi visus. De quo si plura cupis, vide Aristotelem de historia animalium, & Oppianum in 3. & 4. de venatione. Et Plinium Natur. histo. lib. 8. cap. 16. qui

asserit ibi, leones nunquam limis oculis
intueri: de oculis adaperitis non me-

minit Vide Cælium Rhodigi-
num, lib. 13. cap. 8. & lib.

6. cap. 13.

* *

*

Sobriè

Sobriè viuendum, & non teme-
rè credendum.

EMBLEMA XVI.

Ne credas, ne (Epicharmus ait) non sobrius esto,
Hi nervi humanae membræque mentis erunt:
Ecce oculata manus credens id quod uidet. Ecce
Pulegium, antique sobrietatis olus,
Quo turbam ostenso sedauerit Heraclitus,
Mulxerit & timida seditione grauem.

Cicero epistola penultima lib. 1. ad Atticum
sic citat hoc carmen, $\nu\iota\sigma\sigma\epsilon, \kappa\alpha\iota\ \mu\epsilon\mu\iota\alpha\tau\omicron\upsilon$
 $\alpha\pi\omicron\iota\varsigma\ \epsilon\iota\upsilon\ \alpha\upsilon\epsilon\rho\iota\ \sigma\phi\iota\sigma\upsilon\tau\alpha\ \tau\alpha\upsilon\tau\iota$, hoc est, Esto so-
brius, & memineris virum, qui sic sapiat, non
oportet re esse credulum. Sed quia Erasmus de-
prauatum esse versiculum testatur, eius verba
subiiciam

subiiciam ex adagio, Nemini fidas, nisi cum quo prius modium salis absumpseris. Idem admonet (inquit) illud Epicharmi, Νῆφε, καὶ μέμνησο ἀπιστεῖν, id est, sobrius sis, ac memineris nemini confidere. Versus integer refertur apud Ciceronem lib. epist. ad Atti. i. Atque ita tamen nouis amicitis implicati sumus, vt crebrò mihi vafer ille Siculus insufurret Epicharmus, cantilenam illam suam,

Restitutio
versus E-
picharmi.

Νῆφε, καὶ μέμνησο ἀπιστεῖν ταῦτα νεῦρα τῆς φρενῶν.
Sic enim carmen Trochaicum è vestigiis Codicum restituimus, ne quis temerè deprauet. Nam quod Νῆφε dixit, pro Νῆφε, & μέμνησο, pro μέμνησο, dialecti proprietas est. Cicero in libello de petitione consulatus, Quamobrem Epicharmion illud teneto, nervos atque artus esse sapientia, non temerè credere. Haecenus Erasmus. Vide item apud eundem paroemiam, Fiducia pecunias amisi. Vide Alciatum lib. 4. Parerg. cap. 8. circa finem.

Ne credas. Conuenit cum Epicharmi sententia Theognidis versiculus,

Πίστις χεῖματ' ὄλεσθαι ἀπιστεῖν δ' ἐσδάω.

Id est,

Fiso res perit, diffiso salua remansit.

Licet nemini fidere sit inhumanum, omnibus verò fidere stultum. Quare pulchrè Hesiodus,

καὶ πιστοῦ γὰρ γέλασος ὄπισθ' ἀρτῦρα δέδαι,

Πίστις δ' ἄρα ὁμῶς καὶ ἀπιστία ὄλεσθαι ἀνδρα.

Id est,

Si quidquam cum fratre tibi est, testem aduice rebus,
Subridens, nocuit non credere, credere semper.

Seneca

Seneca epistola 3. lib. i. vtrumque enim vitium est, & omnibus credere, & nulli.

Epicharmus ait. Epicharmus, vt ait Diogenes Laertius, Elothalis filius, fuit Pythagoræ discipulus.

Epicharmus.

Ecce occulta manus. Verba Erasmi subscribam ex adagione oculatæ manus. Ocularas manus dixit Plautus, quæ promissa velint exhiberi re, non oratione promitti. Nā oculos habere, quibus videant exhibita, aures non habere, quibus audiant pollicitationes. Ita lena quædam in A sinaria adolescenti montes aureos pollicitanti, cum illa nihil commoueretur promissis: Semper inquit, oculatæ nostræ sunt manus, credunt quod vident. vide adagium, Oculis magis habenda fides, quàm auribus.

Oculata
manus
quid.

Pulegium antique. Pulegium Græcè γλήχων, id est, glechon seu glachon. Cæterum pulegio stomachi vitia tolli, testatur Dioscori. lib. 3 cap. 31. Ναυτίας, inquit, καὶ δηγμῆς σωματὸς καὶ ὄξυρροῦτε ποδῶν παραμυθεῖται. Hoc est, nauseas & erosiones stomachi posca, (id est, vino, quod aceto & aqua temperatum est) lenit. Dixerat antè, hanc herbam esse λεπύιον, τιμὴν, θερμαντικὴν, καὶ πεπτικὴν. id est, extenuatiuam, calefactiuā, concoctionis adiutricem. vide Græcum epigramma lib. 2. ἡς φειδύλας. quod ego sic verti.

Pulegium.

Non Glechone Criton, ast sordidus æris odore

Vexatum stomachum sæpe dolore leuat.

Sed auerit Heraclitus. De Heraclito alibi sumus dicturi. Eius factum, cuius hîc mentionem facit Alciatus, vide apud Erasmus in Apotheg. lib.

lib.

*Heraclitū
apophtheg-
ma.*

lib.8.& apud Commentatores Dioscoridis, in verbo, Glechon, & apud Cælium Rodiginum lib.13.cap.5. Sed & cur non Erasmi verba apponemus? Heraclitus philosophus in seditione rogatus, ut apud populum sententiam diceret, quo pacto ciuitas redigi posset in concordiam, consensu suggesto, poposcit calicem aquæ frigide, & paululum farinae insperfit. mox de glechone admiscuit, id est vel pulegij syluestris, vel leguminis genus. Dein epoto calice discessit. Nec verbum addidit: hoc pacto innuens ita demum ciuitatem carituram seditionibus, si repudiatis delitiis paruo contenti esse assuescerent. Et hic Heraclitus suo respōdit nomini. Nam σκοτινός dictus est, id est, tenebrosus. vide adagium, Tymbra victitans.

Γ' 8

Πᾶσι παρ' ἑαυτοῦ τί δὲ ἐρεῖαι; Τί μιν δέον, καὶ ἐτελέθει;

Quid excessi? quid admisi?

EMBLEMA XVII.

Italicæ Samius sectæ celeberrimus autor
Ipse suum claudit carmine dogma breui,
Quò prætergressus? quid agis? quid omittis agendum?
Hanc rationem urgens reddere quemque sibi.
Quò didicisse graui n uoluitantum ex agmine fertur,
Arreptum gestant quæ pedibus lapidem,
Nec essent, neu transuersas mala flamina raptent,
Quæ ratione hominum uita regenda fuit.

ERasmus in adagio, Quò transgressus, laudat plurimum hunc versiculum: & merito. Nam si sic exerceamur quotidie, fieret utique ut meliores, imò sanctissimi euaderemus. Ait ta-

*Erasmus
immemor,
cuius esset
hic versicu-
lus.*

F

men Erasmus, se nescire cuius sit versiculus, quē apud Homerum non reperiat. Inuenies tamen illum in aureis Pythagorę carminibus. Vnde Virgilius, siue quisquis ille fuit, qui carmen de viro bono composuit, præcipua sibi sumpsit. Atq; aliqua ex Pythagoricis versibus subiiciã:

Μὴ δ' ὑπνον μαλακῶσιν ἐπ' ὄμμασι προσδέσσει,
 Πρὶν ἢ ἡμετέριον ἔργων σέβει ἕκαστον ἐπελθεῖν.
 Πῆ π' ἀρέβλυ; τὶ δ' ἔρεξα; τὶ μοιδέον ἐν' ἐτελέσθην;

Virgilius,

Non prius in dulcem declinat lumina somnum,
 Omnia quàm longi reputauerit acta diei.

Quò prætergressus? quid gestū in tempore, quid non?
 Sic Horatius Satyra 4. primi Sermonū, ex persona sua docet quo pacto quis se ipso melior euadat. Inquit enim,

— Neque enim cū lectulus, aut me
 Porticus excepit, desum mihi, rectius hoc est:
 Hoc faciens uiuam melius: sic dulcis amicis
 Occurram: hoc quidam non belle: nunquid ego illi
 Imprudens olim faciam simile? hæc ego mecum
 Compresis agito labris.

Humana
 vita lapsus
 in tribus
 consistit.

Verficulum verò ita explicat Erasmus,
 Lapsus ubi, quid feci, aut officij quid omissum est?
 Omnis autem humanæ vitæ lapsus consistit in tribus. Aut cū secus facimus, quàm oportet: hoc est plus minúsve, quàm decet. Huic errori respondet illud πῆ π' ἀρέβλυ; aut facimus, quod omissum oportuit. Cui respōdent illa τὶ δ' ἔρεξα. Aut omittimus, quod factum oportuit, ad hoc pertinet extrema particula, τὶ μοιδέον ἐν' ἐτελέσθην & quę sequuntur. Refert eundem versum

sum Plutarchus in libello de curiositate.

Italica Samius. Pythagoram intelligit, qui Samius fuit, Demarati mercatoris locupletissimi filius, ut quidam aiunt, quanquam Diogenes Laërtius, multos, ex multorum sententia, illius numerat patres. Multas peragravit regiones discendi causa. Tandem Crotonem venit Italiae oppidum. Atque illa Italiae pars, ubi Pythagoras suum tradidit dogma, magna Græcia fuit appellata. Primus omnium μεταμύχων inuenit, id est, animarum de corporibus in corpora trāsitum: ideoque vetuit carnibus vesci. De quo vide multa apud Ouidium libro vlti. Metamorpho. in princip. Et vide Politianum in Lamia. Diogenem Laërtium, Aulum Gellium lib. 1. cap. 9. & libro 17. cap. 21. & lib. 4. cap. 1. & Titum Liuium, lib. 1. ab vrbe cond.

Pythago-
 ras Samius

μεταμύ-
 χων Py-
 thagora.

Claudit suum dogma. Suum dogma, hoc est, totam suam Philosophiam breui carmine circumscripsit. Dogma verò dictio est Græca, sententiam, edictum, decretum, placitum, dicitur δὲ τὸ ἰδοκῆν, quod est opinari. De dogmate vide plura in epistola 96. Senecę.

Dogma.

Quod didicisse gruam. Plinius Naturalis histo. libro 10. cap. 23. hæc de gruibus tradit, Certum est, Pontum transuolaturas, primū omnium angustias petere inter duo promontoria Criu-metopon & Charambin: mox saburra stabili-ri. Cū medium transferint, abiici lapillos è pedibus: cū attigerint continentem, è gutture harenam. Idem ait Solinus & Cicero 2. de Natura Deorum. Alciatus libro primo Parer-

Grua pro-
 dentia.

*Aristoteles
contra
rium assere
nt.*

gon, cap. 20. exponens locum Pollucis, sic ait, Metaphora à gruibus sumpta est, quæ in terram descendunt surripiedi alicuius lapidis causa, quem pede retinent, ut in alto volantes, eo demisso experiantur ex cadentis strepitu supra mare, an verò supra terram volitent, ut Suidas & Aristophanis interpres in Apibus ostendit, &c. Contrarium tamen tenet Aristoteles, cuius hæc sunt verba, in libro de Natura animalium 8. cap. 12. Sed avium grues (ut dictum est) ex ultimis in ultima abeunt. Volant flatu secundo. Quod de lapide narrant, falsum est. Lapidem enim tenere eas fulmentum, quem ubi deciderit, accipit utilem ad auri probationem aiunt.

* *
*

Prudentia.

Prudentia.

EMBLEMA XVIII.

*Iane bifrons, qui iam transacta, futuraq; calles;
Quiq; retro sanas (sicut & ante) uides.
Tot te cur oculis, tot fingunt uultibus? an quòd
Circumspectum hominem forma fuisse docet.*

Sumptum videtur hoc problema ex Plutarchi problematis, licet historia de Iano sit notior, quam ut Alciatum nostrum velimus adigere, ut alicundè compilauerit. Ianus Rex fuit Italiae, qui Saturnum ruris culturam edocuit. Templum Iani, ut author est Plinius, Numa Pompilius primus instituit. Verba Plinij sunt, lib. 34. cap. 7. Præterea Ianus geminus à Numæ Rege dicatus, qui pacis bellique argumento colitur, digitis ita figuratis, ut trecentorum

*Ianus rex
Italiae.*

Ianus bi-
frons.

Anteuor-
ta & post-
uorta.

Ianus Pa-
tulcius &
Clusius.

Ianus unde
sic dicitur.

quingenta quinque dierum nota per signi-
ficationem, anni, temporis, & xui se Deum in-
dicaret. Hæc ille. Erasmus autem in prouerb.
A fronte atque à tergo: hæc de Iano scribitur
Antiquitas Ianum bifrontem fingens, regum
prudentiam indicabat, quorum est, & præterita
meminisse, perpenderéque, & futura prospice-
re. Quamobrem & diuinitati duas comites ad-
debant, Anteuortam, & Postuortam, quas olim
religiosè colebāt Romani, vt indicat Macro-
b. in Somnio Scipionis lib. 1. Vide etiam prouer-
bium, Alter Ianus. Multa Ouid. de Iano lib. 1.
Fastorum, quæ causa breuitatis omisi. illinc pe-
te cur dicatur biceps, cur baculum dextra, cla-
uémque sinistra contineat. Cur vocetur Patul-
cius Clusius, & alia multa. Effingebatur præ-
terea Ianus quadrifrons, quòd quatuor mun-
di plagas maiestate sua còplecteretur, vel quòd
quatuor habeat annus partes, ver, æstatem,
hyemem, autūnum. Dicitur Ianus, quasi Eanus
ab eundo. Ianus enim pro cælo & mūdo capi-
tur, cuius munus est, & officiū semper ire. Vel
dicitur à Ianua, vt videtur sentire Ouid. 1. Fasto.

Præstideo foribus cæli cum mitibus horis,

Et redit officio Iuppiter ipse meo.

Inde uocor Ianus.

Alij potiùs Ianuam à Iano dictam volunt: alij
dictum Ianum ab hiando contendunt: quo-
niam chaos ipse sit teste Ouidio,

Me chaos Antiqui (nam sum res prisca) uocabant.

Vide Macrobius Saturnal. lib. 1. cap. 9. si plu-
ra de Iano cupis.

Iane

Iane bifrons. Sic Virgilius in 7.

— Ianiq; bifrontis imago.

Ouidius bicipitem vocat.

Iane biceps, &c.

Quiq; retro sannas.

Alludit ad illud Persij Satyra 1.

O Iane à tergo, quem nulla Ciconia pmsit,

Nec manus auriculas imitata est mobilis albas

Nec lingue quantum siliat canis Appula, tantum.

Vos ô Patrilius sanguis, quos uiuere fas est,

Occipiti cæco, uenienti occurrere sanno.

Est porrò sanna idem quod scommma vel ludi-
brium, vnde subsannare, Hispanè *mosar*. Apud
Cratinum (inquit Cælius Rhodiginus) sannas
fatuum indicat. Vnde & sanna verbum Latinis
frequens, puto, defluxit: etiamsi à sonitu Gram-
matici opinentur ductum.

An quòd circumspèctum. Hæc non est interro-
gatio poëtis, aut oratoribus familiaris: nec
enim hîc dubitat, aut dubitando interrogat. Sed
modus loquendi est, Aristoteli in problematis
peculiaris qui omnia proposita problemata sol-
uit per hanc particulam, an, vt suprâ diximus.

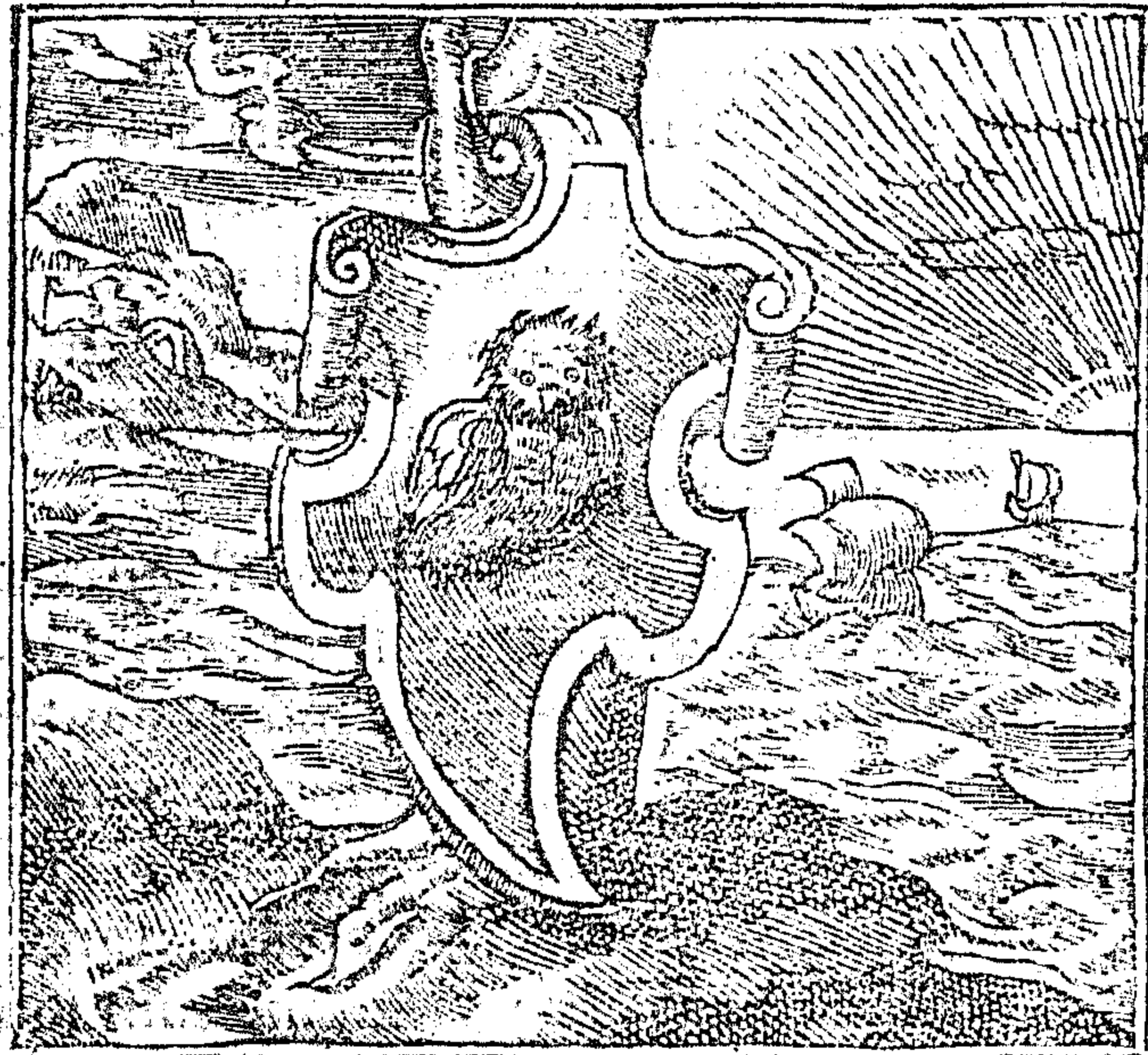
Berosus Babilonicus lib. 3. Antiquitatum scri-
bit Noë alio nomine vocatum cælum, tribu-
tùmque illi cognomen Ianus à Iain, quod apud
Aramæos & Hebræos sonat vinum, à quo Ia-
nus, id est, vinifer & vinosus: quia primus vi-
num inuenit: cuius vi & vapore ebrius effe-
ctus, cum minùs pudicè in terram cecidisset,
Cham eius filius Magicus, & Veneficus (quem
postea Aegyptus Saturnum Iuniorum coluit)

*Cham ma-
gicus.*

patris virilia comprehendit, taciteque submur-
murans carmine magico patri illudit, simul &
illum sterilem perinde atque castratum effecit.
Neque deinceps Noë famellam aliquam facun-
dare potuit. Hinc orta fabula apud Poëtas, licet
tempora non conueniant.

Prudens magis, quàm loquax.

EMBLEMA XIX.

Noctua Cecropis insignia præstat Athenis,
Inter aues sani Noctua consilij.
Armifera merito obsequijs sacrata Mineræ est,
Garrula quo cornix cesserat antè loco.

EX fabula Ouidiana, quæ refertur 2. Meta-
morphos. quam quia longiusculè enarrat
Ouidius, breuitati consulens omitto. Hoc ta-
men super quam videtur in libro de rebus
herbarijs, ubi dicitur, quod quidam
Noctua, quæ in nocturno tempore
vultu suo, cum longum sonum
emittit, quod dicitur, quod
Noctua, quæ in nocturno tempore
vultu suo, cum longum sonum
emittit, quod dicitur, quod

men in summa dicam, Coronidem è ministerio
Palladis propter loquacitatem expulsam, in cu-
ius locum successerit Nietymene. Sed & adhuc
imperfectus est Epigrammatis sensus, nisi pau-
cula addantur ex prouerbis. Noctua volauit,
& Atheniensium inconsulta temeritas, & Vlu-
las Athenas. Ea sunt huiusmodi: Cùm Neptu-
nus à Minerua victus non posset Attica Regio-
ne potiri, iratus immisit illis *δυσβελία*, id est,
leuia stultaque consilia. Hoc Minerua non mu-
tauit, sed quod illi malè statuissent, illa in bonos
exitus vertebat. Vnde natum prouerbium, No-
ctua volat; quoniam hæc auis sacrata est Mi-
neruæ, & auspicata consilijs credebatur, eiuf-
que volatus Atheniensibus erat victoriæ sym-
bolum. Hinc factum est, vt Athenienses non so-
lùm in numis, tum aureis, tum argenteis no-
ctuam insculperent: sed etiam in templorum
foribus, & in portis vrbis, atque etiam in vexil-
lis idem signum apponendum curauerint: vnde
dictum est, Noctuas Athenas. Quod idem so-
nat, ac si dicas, in montem fers ligna. Habes cur
noctua præstet insignia Athenis. Cur item di-
catur sani consilij: ab effectu scilicet: quia eius
volatus ratum & auspicatum consilium redde-
bat. Nam quod quidam referunt, verba illa sani
consilij, ad fabellam Angeli Politiani, quæ est in
fine Lamix de noctua & cæteris auibus, mihi
sanè non placet: suum tamen cuique esto libe-
rum iudicium. Illud magis mirandum est, qua
causa ductus Erasmus vertit Græcum prouer-

Coronid.

Noctua vo-
lat.

Athenien-
ses noctuas
vbique pin-
gebant.

In Eras-
mum.

bium γλαῦνας εἰς ἀθήνας. Vlulas Athenas, cum vertendū fuisset Noctuas Athenas. Nam γλαυξ propriè noctuam significat: αἰγώλιος vlulam. Neque eadem est noctua cum vlula, quod ex Aristotele liquet. Præterea vlula quamuis inter aues nocturnas nominetur, solet venari picas: noctua mures, lacertos & huiusmodi bestiolas, ut idem est author. Plinius etiam lib. 10. cap. 12. Aristotelis verba transferens ait, Vncos vngues & nocturnæ aues habent, ut noctua, bubo, vlula. Vlula hispanè antillo, noctua, lechuzza.

Phornu-
sus.

Sacrata Mineruæ. Phornutus in lib. de Natu. Deor. causam reddit, quare noctuæ Mineruæ sacra sit his verbis, οἷδ' εἰ δρᾶκονίης κ' ἢ γλαυξ ἄρα τὸ ἐμφερές τ' ὀμμύτων ἀνατίθενται ταύτη τῇ γλαυκώ-
πιδίῳ. Id est, Dracones & noctua ei consecrati sunt propter oculorum similitudinem: si-
quidem ipsa glauca est.

Vide La-
tiam Poli-
siani.

Simultas
inter Corni-
cem & no-
ctuam.

Garrula quo cornix. Virgines silentium deco-
rat, garrulitas dedecorat, ut posterius dicemus: ideo cornix, quæ loquax est, ex Mineruæ mini-
sterio fuit expulsa, Noctua verò aseita. Vide
Ovidium loco citato. Est quoque magna simu-
tas inter cornicem & noctuam, ut inquit Ari-
stot. lib. 9. De historia animalium, cap. 1. Cornix
meridie oua surripiens noctuæ, absument, cum
non clarè interdiu noctua videat, Noctua con-
trà oua cornicis noctu exedit: estque altera in-
terdiu, altera noctu potentior. Sed die vel cate-
ræ auiculæ omnes noctuam circūvolant, quod
mirari vocatur, aduolantésque percutiūt. Qua-
propter

propter aucupes ea constituta auicularum ge-
nera multa & varia capiunt. Vide Ælianum &
Oppianum, de aucupio. Noctua, inquit Bo-
carius, ideo Mineruæ est attributa pulsa cor-
nice, ut ostendatur, sapientem præmeditatio-
ne in obscuris seposita, noscere, uti & noctua
videt in tenebris, & loquacitate, atque garru-
litate repulsa, ut opere agat, loca, tempusque
respicere. Fabula videtur ex vero traxisse ori-
ginem. Nam Plinius de Cornice loquens ab Ar-
cturi sydere, inquit, ad hirundinum aduentum
notatur eam Mineruæ lucis, templisque
rarò, alicubi omnino non aspici,
sicut Athenis. Vide Iustinum

libro 23. in fine.

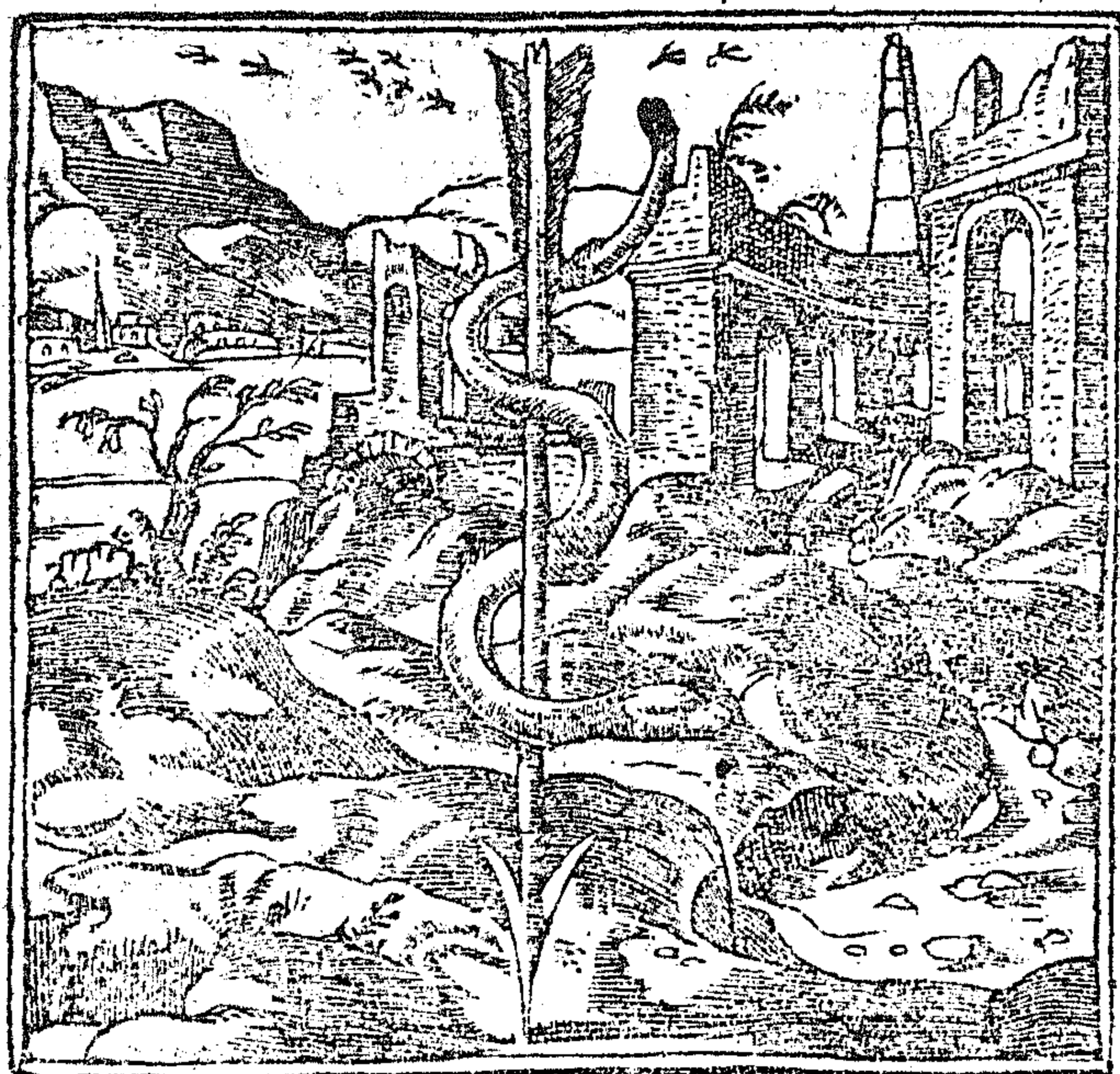
* *
* *

Maturan

Fabula ex
vero origi-
nem dicitur.

Maturandum.

EMBLEMA XX.

*Maturare iubent properè, & cunctarier omnes,
Ne nimium præceps, neu mora longa nimis.
Hoc tibi declaret connexum Echeneide telum,
Hæc tarda est, uolitant spicula missa manu.*

ARistoteles sexto Moralium, cap. 9. sic ait:
Ad deliberandum autem multum temporis sumunt, propterea quòd celeriter aiunt conficienda esse, quæ suscipimus, lentè capiendum consilium. Vnde sumpsisse videtur Salustius illud, quod in Catilinæ historia posuit. Nam & priusquàm incipias consulto: & ubi consulueris, maturè opus est factum. Quem locum Ioachimus

chinus Perionius diligens Aristotelis interpres sic censet posse melius legi (quoniam ex Aristotele est) antequàm incipias consulto: & ubi consulueris lentè, maturè factum est opus. Quæ quidem interpretatio plena est, & verbis Aristotelicis congruens. Sed tamen si verba Salustij diuersa disputatione legas, integer constabit sensus sic, Antequàm incipias consulto, & ubi consulueris maturè, factum opus est. Multa in hanc sententiam clarorum virorum dicta poterant adduci: sed quia Erasmus in prouerb. Festina lentè, elegantissimè, quæ dici poterant, attulit, supersedebo. Vide etiam adagium, Antequàm incipias consulto.

Maturare iubent. Nigidius apud Macro-
bium sexto Saturnalium cap. 8. Maturare, inquit, est: quod neque citius, neque serius: sed medium quiddam, & temperatum est. Sic & in frugibus, & in pomis, matura dicuntur, quæ neque cruda & immitia sunt, neque caduca & nimium cocta, sed temperata & adulta. Hanc interpretationem Nigidianam D. Augustus duobus verbis Græcis eleganter exprimebat. Nam & dicere in sermonibus, & scribere in Epistolis solitum ferunt: *μετρίως βραδύως*. Per quod monebat, ut ad rem agendam simul adhiberetur & industriæ celeritas, & tarditas diligentia. Ex quibus duobus contrariis fit maturitas. Sic Neptunus apud Virgilium, iubet ventos maturare fugam, id est, ut ita discedant tanquam fugiant: ita tamen fugiant, ut standi mediocritatem, seu maturitatem in regressu teneant, ne ipso discessu classi

Ioan. Perionius aliter legit.

Maturare.

su classi noceant, dum raptu nimio redeunt. Hęc ex Macrobio. Vide Aulum Gellium lib. 10. cap. 11. Noct. Atti.

Remora
vnde dista.

Hoc tibi declarat connexum Echeneide. ἐχενείδης, ἰδοὺ, id est, Remora, à remorandis nauibus, hoc est, ἀπὸ τῆς ἐχενῆος τῆς νῆος. De qua sic ait Arist. lib. de Nat. Animalium 2. cap. 14. Remoram errore nonnulli pedes habere prodiderunt: ex- pes enim omnino est: sed quoniam pinnas ha- bet pedibus similes: hinc fit, vt pedibus insta- re videatur. Pisciculus quidam est hæc, saxis assuetus, in cibos non admittendus, nomen à remorandis nauibus adeptus, utilis ad iudicio- rum causas, & amatoria veneficia, vt aliqui vo- lunt. Vide Plinium lib. 9. cap. 25. Est autem Echeneis pisciculus semipedalis longitudinis, & quinque digitorum crassitudinis, limaci ma- gnæ similis, vt idem Plinius asserit lib. 32. cap. 1.

Echeneis.

Secundum verò Oppianum aspectu an- guillæ, forma turbinata, colore ni- gro, ore acuto, qui & incur- uatur vt hamus, in pe- tris viuens.

* * *

In

In deprehensum.

EMBLEMA XXI.

Iandudum quacunque fugis te persequor: at nunc
Cassibus in nostris denique captus ades.
Amplius haud poteris uires eludere nostras,
Ficulno anguillam strinximus in folio.

Handwritten notes:
Peg...
S. ...
257

EX adagio, τὸ σπῖω πῶ ἐρχέλω. Vide Eras- mum, Folio ficulno tenes anguillam. Nihil ultra desiderabis ad explanationem emblema- tis. Vide Aristot. lib. 6. de histor. animal. cap. 16. Cæl. Rhodig. lib. 18. cap. 1.

Custodien

Custodiendas virgines.

EMBLEMA XXII.

Vera hæc effigies innuptæ est Palladis: eius
 Hic Draco, qui dominæ constitit ante pedes.
 Cur diuæ comes hoc animal? custodia rerum
 Huic data: sic lucos, sacraq; templa colit.
 Innuptas opus est cura asseruare puellas
 Peruigili: laqueos undique tendit amor.

Draco cur
 Mineruæ
 simulachro
 appositus.

Sumptum ex peruulgata illa laude, quam Phi-
 dias meruit in Mineruæ simulachro, cui dra-
 conem apposuit, veluti ambage tacita, innue-
 ret virgunculas peruigili cura indigere: vt pu-
 dor castus, illibatusque seruaretur. Draco enim,
 vt paulò antè ex Phornuto retulimus, sacratus
 est Mineruæ, & propter acrimoniam visus, vn-
 de nomen

de nomen habet, vigiliæ, custodiaque admo-
 dum accommodus. Dicitur enim draco *αἰπὸν* *δὲ*
δῆξεν, quod est videre, teste Macrobio, apud
 quem vide plura lib. Saturna. 1. cap. 20. Ad no-
 minis etymologiam allusit Horatius in Satyris,
 cum inquit,

Cur in amucorum utijs tam cernis acutum,
 Quam aut aquila, aut serpens Epidaurius?
 Indicat & Virgilius Æneid. 2. dracones in tu-
 tela Palladis esse:

At gemini lapsu delubra ad summa dracones
 Effugiunt, seuq; petunt Tritonidis arces,
 Sub pedibusq; Deæ, clypei q; sub orbe teguntur.
 Custodia rerum. Inde celebres sunt draco He-
 speridum, draco aurei velleris, draco Martis Ca-
 stalij fontis custos Cicero Philip. 13. Qui do-
 mini patrimonium circumplexus quasi thesau-
 rum draco.

Sic lucos sacra q;. Scribit Strabo lucos à poëtis *Lucus.*
 templa Deorum vocari. Existimabantur luci
 religione quadam esse imbuti, vtpote Deorum
 domicilia. Denique nullus erat lucus, vbi non
 adesset aliquod numen. Quod sensisse Ouidium
 puto in illo versu Metamorph. 7. quamuis ali-
 ter explanent interpretes:

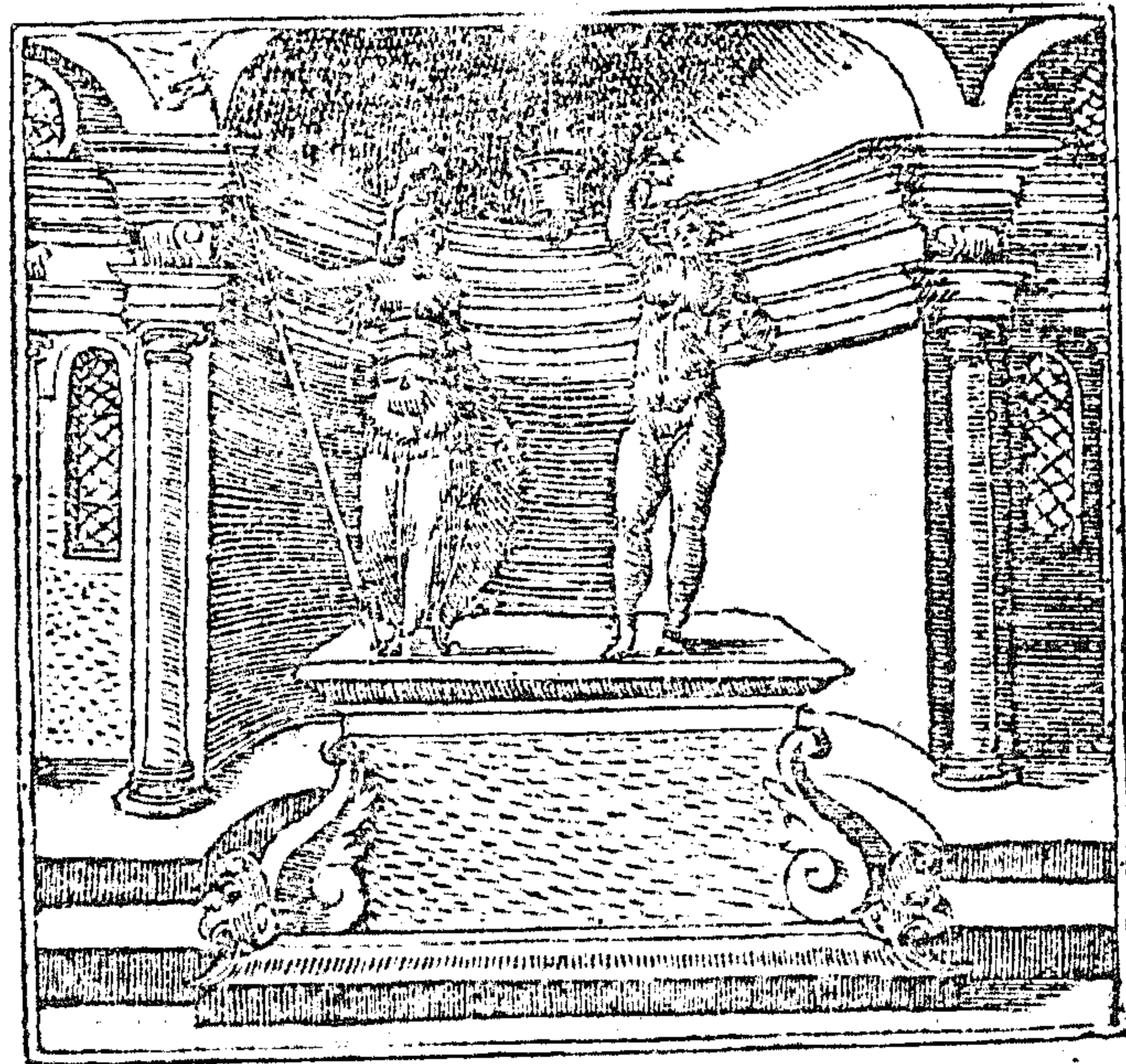
— per sacra triformis
 Ille, Deæ, lucosq; foret, quod numen in illo,
 Iurat.

Ignorabat enim Iason quodnam numen in illo
 lucro coleretur: per illud tamen iurat, gnarus
 non posse lucum esse sine numine. Dicitur lucus à *Lucus di.*
 luca vocabulo Aramaeo, quo Hetrusci uteban- *Et us à luca.*
 ca.

tur, significatque senem & seniore, vt disputat contra Quintilianum Ioannes Scopas in suis Collocaneis.

Vino prudentiam augeri.

EMBLEMA XXIII.

Hæc Bacchus pater, & Pallas communiter ambo
Templa tenent, soboles utraque uera Iouis.
Hæc caput, ille femur soluit: huic usus oliui
Debitus, inuenit primus at ille merum.
Iunguntur meritò: quòd si qui abstemius odit
Vina, Deæ nullum sentiet auxilium.

EX lib. 4. Epigram. Græcorum, ἐπὶ ἀγάλματι
Διονύσου καὶ Μινώτων Ἀθηνῶν, id est, In statuam
Bacchi iuxta Mineruam. Hoc epigramma ver-
tit

tit Ioannes Sleidanus, sed quia minus Græcum expressit, volui ego penè ad verbum vertere, tantum vt intelligantur Græca.

Viator. Quid tibi cōmune est cū Pallade, cui fera bella
Et cordi hastæ sunt? at tibi uina placent.

Bacch. Ne temerè, ô hospes, de diuis talia quæras:
Sed quibus hanc referā, disce maligne, deam.
Gloria bellorum chara est mihi: testis ad ortū
India perdomitum littore ab Oceani.
Et mortale genus nos ambo iuuamus: oliua
Hæc iuuat: at uitis dulcibus ipse botris.
Nec mea me ppter genitrix est passa dolores:
Patris ego solui semen, & ista caput.

Meritò igitur iunguntur eodem patre nati, sine
matre ambo, bellatores ambo: ambo duarū præ-
clarissimarum rerum inuentores, olei & vini.
Præterea poëta, qui Mineruam disciplinarum
deam colunt, sine Baccho frigida componunt
carmina. Vnde Horatius,

Ennius ipse pater nunquam nisi potus ad arma
Prosiluit dicenda.

Vinum δὲ τὸ οἶνον, id est, emolumento, seu
iuuamine dictum existimant, iuxta illud Home-
ricum Iliados 6.

— οἶνον αἶμα πίνωμαι, hoc est, iuuamen fen-
ties, si biberis. Hinc festiuè Niceratus nobili epi-
grammate,

οἶνος τοὶ χαρίεντι μέγας πείθει ἵππος αἶδω,
ἰδωρ δὲ πίνων κατὸν εἶ τι κίς ἔπος.

Id est,

Iucundo sonipes uati est in carmine Bacchus,
Nam perit epota nobile carmen aqua.

*Author
abstemius.*

Multa Homeri & aliorum poetarum possem afferre testimonia, quae mirum in modum vinum extollunt. Sed ne hoc quoque nomine vinosus arguar, qui à parentibus meis quasi haereditario iure acceperim, ut sim abstemius, tali munere superfedebam.

*Bacchus
unde appel-
latus.*

Hæc Bacchus pater. Bacchum ἀπὸ τοῦ βαχέει, quod est incondito ululatu (quo furentes Bacchæ agebantur) personare, deducit Eustathius Homericus, deinde insertam literam α, quo expressio fieret immanioris soni. Eadem de causa Iacchus dictus est. ἰαχέει enim vociferari significat. Bacchi natiuitatem & res gestas vide apud Homerum in hymnis Bacchi, & apud Ovidium in fine 3. Metamorph. Extant & Orphei hymni in eundem. Ouidij carmina de ortu Bacchi hæc sunt,

Iacchus.

*Imperfectus adhuc infans genitricis ab aluo
Eripitur, patriq; tener (si credere dignum est)
Infuitur femori, maternaq; tempora complet.*

Pomponius Mela libro de Situ orbis 3. cap. 7. de India sic ait, Urbium, quas incolunt, Nysa est clarissima, & maxima montium, Meros Ioui facer: famam hinc præcipuam habent, quod in illa genitum in huius specu Liberum arbitrantur esse nutritum. Vnde Græcis autoribus, ut femori Iouis insutum dicerent, aut materia ingessit, aut error. Hæc ille. μῆρος autem, id est, Meros coxam, seu femur significat: hinc dictus est Bacchus à Poëtis Dithyrambus ἀπὸ τῶν δύο θύρας θύρας, id est, quod duabus ianuis exierit: hoc est, vtero Semeles, & Iouis femore. Plinius eadem

*Meros.
Bacchus
Dithyram-
bus.*

eadem ferè, quæ & Pomponius narrat lib. 6. cap. 21. Necnon (inquit) & Nysam urbem plerique Indiæ adscribunt, montemque Merum Libero patri sacrum, unde origo fabulæ Iouis femine æditum. Hæc Plinius. Phornutus autem in lib. de Natura Deorum, sic inquit. Insutus est femori Iouis, ut partus immaturus ad maturitatem & perfectionem veniret. Quod vinum pedibus (qui per femora significantur) calcatum ad perfectionem festinet. Prima enim botrorum digestio & concoctio non est vsui idonea: vbi autem pedibus calcati fuerint, promanat vinum, & perfectionem accipere incipit. Prima vini concoctio fit temporis ratione per calorem radiorum Solis feruente æstu. Secunda fit pedum ministerio per calcationem, qua vinum è botris elicitur, & exprimitur, quasi id necessario femorum vi contingat. Hactenus Phornutus.

*Bacchus
cur insutus
femori Iouis
significatur.*

Iunguntur merito: quod si qui abstemius. De hac sententia vide Adagia, Non est Dithyrambus, si bibat aquam. Et, Aquam bibens, nihil boni parias. Quibus astipulatur Antiphanes poeta, qui bibere & viuere eadè in statera collocabat, sic, τὸ δὲ ζῆλον ἐπέ μοι τὶ δῖον? τὸ πίνειν φημι ἐγώ.
Dic mihi quid est viuere? bibere dico ego.

G 3

Prudentes vino abstinēt.

EMBLEMA XXIIII.

Quid me uexatis rami? sum Palladis arbor:
Auferte hinc botros, uirgo fugit Bromium.

Epigramma Græcum, vnde hoc desumptū
fuit, sic habet:

Πάλλαδος ἰμὶ φυτὸν ἐφομιέσι τί με θλίβει κλώνεις
ἀίρετε τὰς βότρυας. παρθένος ἔμεθύω.

Huc allusit Politianus,

Quid me implicatis palmities
Plantam Minervæ, non Bromij?
Procul racemos tollite,
Ne uirgo dicar ebria.

Oliua vitis coniunctionem & societatem de-
precatur. Videtur autem hoc epigramma ex
aduerso

aduerso cum precedenti pugnare: nam quan-
ta cum Palade & Baccho intercedit familiari-
tas: tantum inter oliuam & vitem dissidium
interuenit. Sed si aduertas titulum malè collo-
catum esse, nulla est discrepantia. Epigramma
enim Græcum atque Latinum de virginibus
tantum agunt, quibus vinum dandum non est.
Vinum enim iuxta prouerbum lac Veneris di-
citur. Mutandum igitur lemma sic, Virgines
vino abstinēt. Multa nobis præcipiunt scri-
ptores & sacri & prophani de vini vsu, & eius
incommodis. Sed ne omnia silentio præterea-
mus, videamus breuissimè quid magni viri de
vino sentiant. Ac primùm quidem à finitione
Græci vocabuli ordiamur. οἶνος (inquit Plato in
Cratylo) διὰ τὸ εἰσεῖναι τὸν νοῦν ἐμπροπῆαι,
hoc est, vinum dicitur ab eo, quòd existimatio-
ne ac opinionum vanitate mentem oppleat. Et
Plutarchus de tranquillitate animi, Vini & car-
nium plenior vsus, corpus quidem validum,
athleticæque firmitate facit: animum verò im-
becillum, & fragilem. Et Ouidius,

Nox & amor uinumque nihil moderabile suadent:

Illa pudore uacat, Liber amorque metu.

Propertius,

Vino forma perit, uino corrumpitur ætas,

Vino sæpe suum nescit amica uirum.

Virgilius in Opusculis,

Nec Veneris, nec tu uini capiaris amore,

Vno nanque modo uina Venusq; nocent:

Vt Venus enervat uires, sic copia uini

Et tentat gressus debilitatq; pedes.

G 4

Titulus Em-
blematis
malè legi-
tur.

Vinum lac
Veneris.

Vinum vni-
de dictum.

Multos cæcus amor cogit secreta fateri:

Arcanum demens detegit ebrietas.

Bellum sæpe parit ferus exitiale Cupido:

At Lapithas bello perdis Iacche graui.

Sum Palladis arbor. Hac carmina ex Auieno se-
transtulisse Perottus testatur:

Perotti car-
mina de ar-
bor. diis di-
catis.

Olim quas uellent esse in tutela sua

Diui legerunt arbores: quercus Iouis,

Et myrtus Veneri placuit: Phœbo laurus,

Pinus Neptuno: populus celsa Herculi.

Minerua admirans quare steriles sumerent,

Interrogauit causam. Dixit Iuppiter,

Honorem fructu ne uideantur uendere.

At me Hercules, inquit, quod quisque uoluerit,

Oliua nobis propter fructus est gratior.

Tunc sic Deorum genitor atque hominum sator,

O nata merito sapiens dicere omnibus,

Nisi utile est, quod facimus, stulta est gloria.

Sum Palladis arbor. Oleum, inquit Phornutus, mu-
nus est, quod mortalibus dedit Minerua. Ideo
autem Mineruæ donū esse creditur, quod sem-
per in virore sit, glaucūque colorem præ se fe-
rat. Oleum adulterari nequit per alium humo-
rem: verū semper in sua sinceritate persistit.
Itaque non dissimile uirginitati est. Virgo cre-
ditur Pallas, ut inquit Ponticus Heraclitus, quia
ἐξ ἁβροῦ αἰὲς τὸ φρόνημα, id est, Nunquam conse-
nescit prudentia, neque vlla inficitur labe.

Oleum cur
Minerua
domm.

Botrus.

Auferte hinc botros. Botrus uos. declinant Græci,
racemum significat.

Bromius
cur dictus
Bacchus.

Virgo fugit Bromium. Bromius dictus est Bac-
chus à tonitru, quod in eius natiuitate con-
tigit.

tigit. Βροντῆς enim tonno significat. Vnde Bron-
tes ille Gigas Vulcani famulus dictus fuit. Vel
dicitur à βρέμω, quod est instrepo.

In statuam Bacchi.

EMBLEMA XXV.

DIALOGISMVS.

Bacche pater, quis te mortali lumine nouit?

Et docta effinxit quis tua membra manæ?

Praxiteles, qui me rapientem Gnosida uidit:

Atque illo pinxit tempore qualis eram.

Cur iuuenis, teneraque etiam lanugine uernat

Barba, queas Pylum cum super are senem?

Muneribus quandoque meis si parcere disces

Iunior, & forti pectore semper eris.

G 5

Tympana non manibus, capiti non cornua desunt:

Quos (nisi dementis) talia signa deceni?

Hæc doceo, nostro quod abusus munere sumit

Cornua: & insanus mollia sinistra quatit.

Quid vult ille color membris penè igneus? (omni

Absit) an humanis ureris ipse focis?

Cum Semeles de ventre parens me fulmine traxit

Igniuomo: infectum pulvere merisit aquis:

Hinc sapit hic, liquidis qui nos bene diluit undis:

Qui non ardenti torret ab igne iecur.

Sed nunc me doceas qui vis miscerier? & qua

Te sanus tutum prendere lege queat?

Quadrantem addat aquæ, calicem sumpsisse falerni

Qui cupit, hoc sumi pocula more iurat.

Stes intra heminas: nam qui procedere tendit

Ultrâ: alacer, sed mox ebrius inde furit.

Res dura hæc nimum, sunt pendula guttura, dulce

Tu fluis. Heu facile commoda nulla cadunt.

Non vno ex loco sumptum est epigramma: multa enim continet quæ sparsim alibi leguntur, quæ suis locis annotabimus. Locum tamen prius quàm ad alia transeo ex Eubulo poëta, quem citat Athenæus, apponâ: De Bacchi Cynthi, qui mirificè Bacchi virtutes exprimit. Loquitur ipse Dionysius,

Τρεῖς γὰρ μόνος κρατῆρας ἐγχεραννύω,
τοῖς ἐν φρονέσει, τὸ μὲν ὑγείας ἔνα,
ὃν πρῶτον ἐκπίνεσι. τὸ δὲ δευτέρου,
ἔρωτ' ἢ δ' ὀνής τε. τὸ τρίτου δ' ὕπνου,
ὃν εἰσιόντες οἱ ἄφροι κεκλημημένοι,
οἱ καὶ βαδίζουσιν. ὃ δ' ἢ μὲν τέταρτον

Eubulus
poëta.

ἔκ

ἔκ' ἐτ' ἀμέτερός ἐς', ἀλλ' ὕβρεως πέμπτος ἄοῖος.

ἔκ' ὁ δὲ κῶμωρ. ἔβδ' ὁ μὲν ὑπωπίωρ.

ὄγδ' ὁ δὲ κλήτορος. ὁ δ' ἐννάτ' ὁ χολῆς.

ὁ ἑκάτος δὲ μανίας ὡς ἐκὼν βάλλειν ποιεῖ.

πολύς γὰρ εἰς ἐμὲ μικροῦ ἀγγείου χυθεῖς,

ὑποχελίσει ῥᾶστα τὸς πεποικότητας.

Quos versus sic vertit Ferdinandus Sanctius
frater, laborum meorum comes iucundissimus.

Ferdinandus
Sanctius frater
auctoris.

Tres namq; solos bibere crateres meri

Suadeo disertis, sanitatis misceo

Primum: secundum uerò amoris ac iocis:

Dulcia soporis dona præbet tertius:

Quem perbibentes, sobrii si dici auent,

In tecta gressus dirigant. Quartus tamen

Omnino non meus est: quia est iniuriæ.

Quintus refert clamorem: at ebrium arguit

Sextus: lacepsit septimus: lites mouet

Octauus: iræ nonus est: decimus furit,

Et tela torquet: namque paruum in uasculum

Effusa uini copia euertit uirum.

Praxiteles qui me. Praxiteles statuarius fuit nobilissimus, de quo multis in locis Plinius in historia naturali. lib. 24. cap. 8.

Praxiteles.

Rapientem Gnosida. Postquam Theseus (ut retulimus) Minotaurum occidit, Ariadnem Minois filiam rapuit, quam in insula Naxo, (quæ Baccho sacrata est) periurus reliquit. Hanc postea Liber rapuit, Liberamque vocauit, ut ait Ouidius. Gnosus autem vrbs est Græcæ præcipua. Expone igitur, Gnosida, id est, Ariadnem.

Gnosus.

Quæd

Nestor.

Pylos.

Nestorea
senecta.

Porphy-
rius.

Queas Pylum cum superare. Nestorem intelligit, qui Rex Pylis fuit. Est autem Pylos oppidum in Peloponneso in Mesenia versus occidentem à Neleo conditum. Porrò Nestorea senecta iam in prouerbium abiit de viuacibus senibus. Sed non tot annos vixisse Nestorem, quot vulgò creditus est, facile coniciet quiuis ex Quæstionibus Porphyrij, super Homerum, cum differit quid sit γενεα. Est verò γενεα, spatium triginta annorum, id est, pariendi ac generandi perfectius spatium, quod annorum triginta periodum conficit. Quo nomine sexagesimum attingens annum, duas videtur vitæ impleuisse γενεας. Si verò ultra pergat, in tertia iam utique recensebitur. Quod de Nestore cecinit Homerus,

τῷ δ' ἦδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων
ἐφείαδ', οἱ πρόθεν ἄμα τράφεν ἦδ' ἐγένετο.
ἐν πύλῳ ἠγάθει, μετὰ δὲ τρίτῃσι γενεαῖσι.

Id est,

Huic iam duæ quidem ætates mortalium hominum
Defecerāt, qui cū ipso antea simul nutriti sunt & geniti.
In Pylo diuina, cumque tertijs regnabat.

Quo in loco Commentator ait, ἰστέον ὅτι οἱ παλαιοὶ τὰς γενεὰς ἐψηφίζον ἔων τριακοντα. Hoc est, Sciendum est, quòd veteres geneas numerabant annorum triginta. Eadem & Censorinus scribit in lib. de die natali. & Plutarchus de oraculorum defectu. Herodotus in Euterpe. Nam tres virorum progenies centum anni sunt. Tertio quoque Odyss. repetit Homerus Nestoris ætatem. Huius opinionis est Acron super Horatium,

Acron
Comment.
Horatij.

ratium, Carminum 2. Ode 9. Nam quod cecinit Ouidius in 12. Metamorph.

— Vixi

Annos hos centum, nunc tertia uiuitur ætas.

fabulosè potiùs dixit, quàm historiæ veritatem sequutus: nam ait in 8. eiusdem operis, Nestorem primis in annis & Tyndaridas, Pirothoum & Theseum, Peleum, & Laërtem aliòsque complures simul coisse, vt aprum Meleagricum occiderent. Atqui Helenam rapuerat Theseus, quamuis senex pusillam, authore Plutarcho. Præterea viuebat Laërtes post reditum Vlyssis, vigesimo post captam Troiam anno. Denique ne pluribus agam, sic Nestorem peruenisse ad tertiam ætatem intellige. Prima fuit, quando Hercules Pylum oppugnauit. Secūda, quæ inter illud tempus, & Troianā expeditionē intercessit. Tertia, quando pugnabat in Troiano bello.

Quomodo
sic intelli-
gendū Ne-
storem vi-
xisse tres
ætates.

Tympana non manibus. Tympanum instrumentum erat ex vna parte membrana clausum, intus vacuum, quod baculo pulsatur: vti eo solebant in sacrificio matris Deorum. Huic simillimum esse videtur instrumentum illud, quo Æthiopes nunc vtuntur in nostra Hispania, præcipuè in locis maritimis. Est quoque tympanum instrumentum quo saxa subuehuntur, alio nomine γερανός, id est, grus. Hispanè, grua.

Tympanū.

Hoc docet nostro. Dicitur Bacchus habere cornua, eò quòd qui adbibit paulò plus, si soluat acutæ verbera linguæ, liberius notum, ignotumque ferit, & arcana siqua tacenda suscepit, effuit nullo delectu. Horatius,

Baccho cur
cornua.

Et addeis

— Et addis cornua pauperi. Et Ovidius,

Tunc ueniunt risus, tunc pauper cornua sumit.

Festus Pompeius libro 3. Cornua, inquit, Liberi patris simulachro (quem inuentorem vini dicunt) eò quòd homines nimio vino truces fiunt. Vnde meritò Liber dicitur Bacchus, quòd homines à curis liberet. Et græcè Lyæus ἀλύειν, quod est soluere.

Sistrum.

Et insanus mollia sinistra quatit. Sistrū græca dictio est, τριῶστρον à σείω, quatio: crepitaculum significat, ut ait magnus Etymologicus. Dicitur & σῆστρον per r. Mollia sinistra dixit, nò tam ob id quòd sinistra sint re ipsa mollia, quàm quòd homines redant molles, & effœminatos.

Bacchus vi ignis partu expulsus.

Quid uult ille color. Phornutus in lib. de natu. Deor. sic ait. Dicitur Bacchus vi ignis partu esse expulsus: quo significatur vini calor & potentia, quæ homines incendit atque inflammat. Habet enim vinum (ut testantur poëta) æquale cum igne robur. Hæc ille.

Cum Semeles de uentre. Hunc versiculū cū tribus sequentibus ex lib. 1. Epigrammaton Græcorum excerptit Alciatus tit. ἡσ ὄνω. tetrastichū græcum cum latina versione ex Chiliadibus pete, in adagio, Perdidisti vinum infusa aqua.

Quadrans.

Quadrantem addat aquæ. Quadrās est tertia pars assis: sumitur pro vase, quod tres cyathos contineat. Si vis (inquit) sumere calicem vini meri, adde illi tres aquæ partes. Calicem autem pro cyatho posuit. Cyathus autem idem est, quod vncia: sicque cōstabit sensus iuxta Hesiodi præceptionem, qua ad frugalitatem adhortatur homines

Cyathus.

mines, lib. 2. Georgicon,

Κρήνης τ' ἀένδης καὶ ἀπόρρυτος ἢ τ' ἀθόλωτος.

Τρὶς ὕδατος πρὸν ἔειν, τὸ δὲ τέταρτον ἵμεν οἶνον.

Id est,

Fontibus ex liquidis semperque fluentibus adde

Tres lymphæ partes, uini non amplius unam.

Hunc miscendi modum non attigit Erasmus in prouerbio, Bibe quinque; aut tres, aut ne quater. quem vide. Neque Cælius Rhodiginus lib. 28. cap. 39. quāuis multa uterque de vini symphoniis ad aquam doctissimè disputauerint. Est & epigramma Græcum Hesiodicæ sententiæ conueniens incerti authoris,

Βάκχος μέτρον ἀείσον ὀμνηστικὸν μηδ' ἐλαχίστον.

Ἐστὶ γὰρ ἢ λύπης ἀίτιος, ἢ μανίας.

Χαίρει κερὰ μῆκος τρισὶ Νύμφαις τέταρτος αὐτός.

Τῆμος καὶ θαλάμῳ ἐστὶν ἐτιμώτατος.

Εἰ δὲ πολὺς πνέουσειν ἀπὲς πρῶται μὲν ἔρωτα,

Βαπτίζεται δ' ὑπὸ νεῖθεν ἢ θανάτε.

Vrsinus,

Sumere nec nimium Bacchi ualet optimus usus,

Nec minimum: hinc mæror prouenit: inde furor.

Quartus est ipse tribus Nymphis miscerier optat,

Tunc quoque sic thalamis conuenit ille magis.

Si nimius spiret, placidos auertit amores,

Atque sopor morti proximus inde uenit.

Stes citra heminas. ἡμίνα dimidiū Sextarij significat, Hispanè, Vn quartillo ferè. De qua ita Priscianus, siue Q. Rhemnius Palæmon,

At cotylas quas, si placeat, dixisse licebit

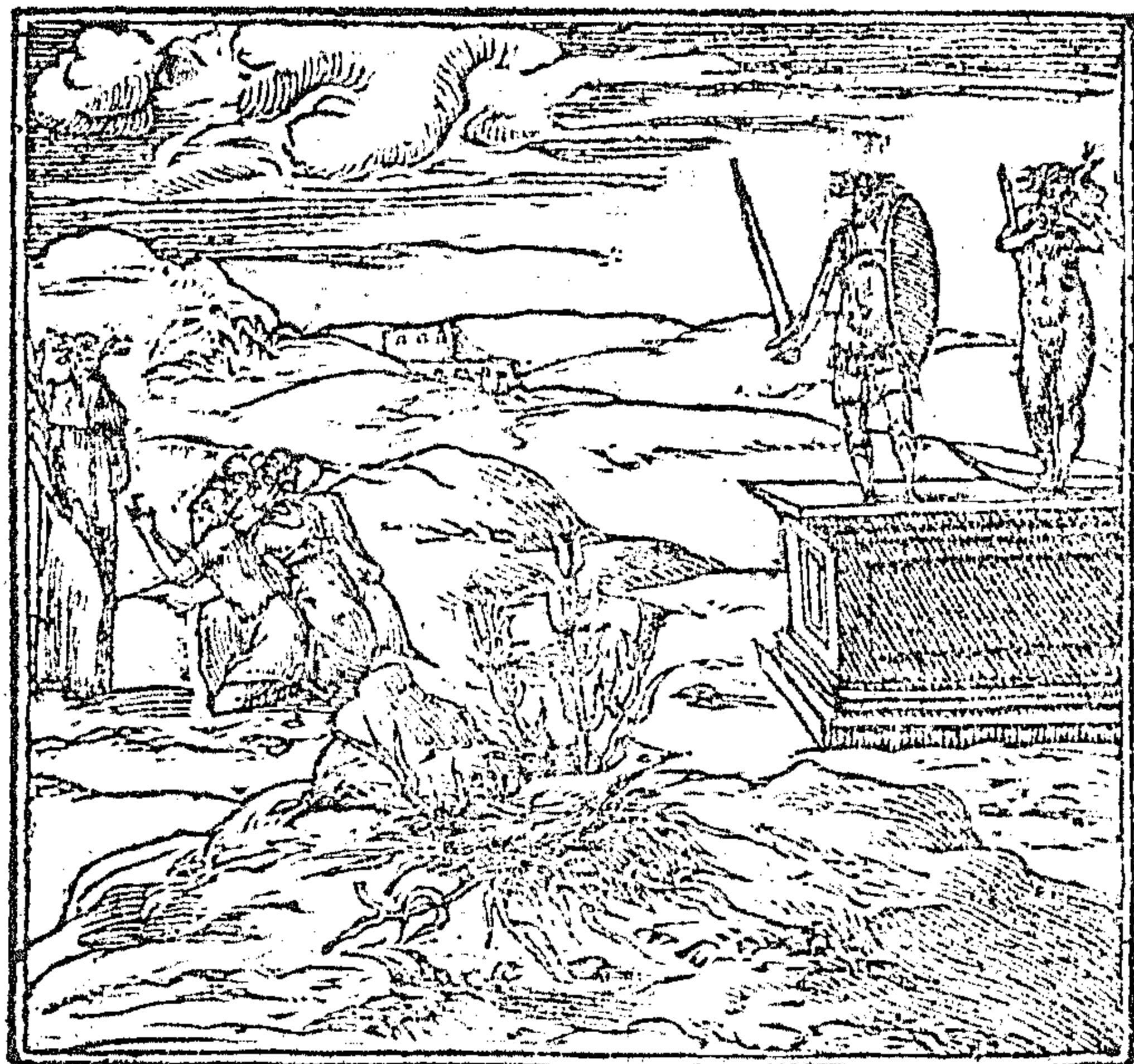
Heminas: recipit geminas sextarius unus.

Qui quater assumptus fit Graio nomine Chœnix.

Gramen.

Gramen.

EMBLEMA XXVI.

Gramineam Fabio patres tribuere corollam,
 Fregerat ut Pœnos Hannibalémque mora.
 Occulit inflexo nidum sibi gramine alauda,
 Vulgò aiunt, pullos sic fouet illa suos.
 Saturno Martique sacrum, quo Glaucus adeo
 Polybides, factus creditur esse Deus.
 His meritò arguitur modis tutela salúsque,
 Herbáque tot vires hæc digitalis habet.

cap. 3. 4.
 & 5.
 Corona
 graminea.

EX Plinio lib. 22. natur. histo. qui sic de gra-
 minea corona loquitur: Corona quidè nul-
 la fuit graminea nobilior in maiestate populi
 terrarum principis, præmiisq; gloriæ. Gémata
 & aureæ, vallares, murales, rostrate, ciuicæ, triũ-
 phales:

phales: post hanc fuere, suntque cunctæ ma-
 gno interuallo, magnâque differentia. Cæteras
 omnes singuli, & duces ipsi, imperatorésque
 militibus, aut aliquando collegis dedere, decre-
 uit in triumphis Senatus cura belli solutus &
 populus otiosus: graminea nunquam, nisi in
 desperatione suprêmâ cõtigit: nulli nisi ab vni-
 uerso exercitu seruato decreta. Cæteras Impera-
 tores dedere, hanc solam miles Imperatori. Ea-
 dem vocatur obsidionalis, liberatis obsidione,
 abominandòque exitio totis castris. Quòd si ci-
 uicæ honos, vno aliquo ac vel humillimo ciue
 seruato, præclarus, factusque habetur: quid tan-
 dem existimari debet, vnius virtute seruatus v-
 niuersus exercitus? Dabatur hæc viridi è grami-
 ne, decerpto inde, vbi obsessos seruasset aliquis.
 Nanque summum apud antiquos signum vi-
 ctoriæ erat, herbam porrigere victos, hoc est,
 terra & altrice ipsa humo, & humatione etiam
 cedere. Quem morem etiamnum durare apud
 Germanos scio. & infrà: Data est & à Sena-
 tu, populòque Romano (qua claritate nihil
 equidem in rebus humanis sublimius dico)
 Fabio illi, qui rem omnem Romanam restituit
 non pugnâdo. Nec data cum Magistrum equi-
 tum, & exercitum eius seruasset: tunc fatius fuit
 nomine nouo coronari, appellatum patrem ab
 ijs, quos seruauerat: sed quo dictum est, con-
 sensu honoratus est, Hannibale ex Italia pulso.
 Quæ corona adhuc sola ipsius imperij manibus
 imposita est: & quod peculiare ei est, sola à tota
 Italia data. Hæc Plinius. Vide etiam Aul. Gel-
 H

Obsidio-
 natalis.

Herbam
 porrigere.

Q. Fabij
 Max. coro-
 na gram.

*Q. Fabius
dictus cun-
ctator.
Alauda.*

lium lib. 5. cap. 6. Vitā Q. Fabij Maximi latè nar-
rat Plutarchus: pugnam eius cum Hannibale
pulchrè describit Liuius lib. 2. Decadis 3. Et alij
multi. Dictus fuit cunctator, propterea quòd
cunctando restituit Rempub.

*Gramè cur
Saturno sa-
cratum.*

Occulit inflexo. Alauda parua est auicula, quæ
in summitate capitis apicem habet. dicitur etiã
galerita, vt testatur Plinius lib. 11. cap. 37. Cuius
propterea hic fit mentio, quòd legio mili um
dicatur alauda.

*Viuax gra-
men cur di-
ctum.*

Saturno Martique sacrum. Quare gramen sit Sa-
turno sacrum, non memini me legisse. Conie-
ctura tamen ducor, Saturno sacrum esse gra-
men, propter nimiam viuacitatem, quam huic
herbæ peculiarem tribuunt poëtæ. Dicitur enim
ab his viuax gramen, & inexpugnabile. Cui
meæ opinioni concinit celebratum in Hispa-
nia prouerbiū, *Mas uieio que la gramma.*

*Ouidius de
maris ortu.*

Marti etiam sacrum est, quia ex gramine ortus
esse creditur. Neque absurdum fuerit, eius na-
tiuitatem recensere pulcherrimis Ouidij ver-
sibus. Quinto igitur Pastor. sic loquitur Flora:

*Mars quoque, si nescis, per nostras editus artes:
Iuppiter hoc ut adhuc nesciat usque precor.
Sancta Iouem Iuno, nata sine matre Muerua:
Officio doluit non eguisse suo.
Ibat ut Oceano quereretur facta mariti:
Restitit ad nostras fessa labore fores.
Quam simul aspexi, quid te, Saturnia, dixi
Attulit? exponit, quem petat illa locum.
Addidit & causam. Verbis solabar amicis.
Non, inquit, uerbis cura leuanda mea est.*

Si pater

*Si pater est factus, neglecto coniugis usu
Iuppiter, & solus numen utrunq; tenet:
Cur ego desperem fieri sine coniuge mater?
Et parere intacto dummodo casta uiro?
Omnia tentabo latis medicamina terris:
Et freta tartareos excutiamq; sinus.
Vox erat in cursu, uultum dubitantis habebam.
Nescio quid Nymphæ, scire uideris, ait.
Ter uolui promittere opem: ter lingua retenta est.
Ira Iouis magni causa timoris erat.
Fer precor auxilium, dixit, celabitur autor:
Et Stygiæ nomen testificabor aque.
Quod petis Olenis, inquam, mihi missus ab aruis
Flos dabit: est hortis unicus ille meus.
Qui dabit, hoc dixit, sterilem quoque tange iuencam:
Mater erit: tetigi: nec mora, mater erat.
Protinus herentem decerpsti pollice florem.
Tangitur, & tacto concipit illa sinu.
Iamque grauis Thracem, & leua Propontidos intrat:
Fitq; potens uoti: Marsq; creatus erat.
Qui memor accepti per me natalis, habeto
Tu quoque Romulea, dixit, in urbe locum.
Quo in loco Antonius Constantius Fanensis,
Huic Deo, inquit, gramen consecratum dicunt,
quòd id ex humano cruore procreetur. Hęc ille.
Poterit & physica huius rei ostendi ratio. Nam
quoties castra locantur, seligitur ad id expedi-
tus locus, non exaratus: ob idque sæpius in gra-
mineis campis collocantur, qui ab agricolis sper-
nantur: propterea quòd gramen valde serpat &
propagetur, humorèmq; omnem ebibat. Vn-*

*Physica
ratio.*

de pulchrè cecinit Ouid. lib. Metamorph. 5.

— *Lolium tribuliq; fa'igant*

Triticeis messes, et inexpugnabile gramen.

*Gramen
quid ha-
beat com-
mune cum
Marte.*

Nomen etiam graminis videtur aliquid habere cum Marte commune. Dicitur enim gramen à gradiendo, quemadmodum & gradivus.

Quo Glaucus adeso. Glauci fabulam narrat Ovidius lib. Metamorph. 13. in ipso fine. Et Erasmus latè in Prouerbio, Glaucus comessa herba.

*Glauci fa-
bula.*

Polybides. Glaucus, vt narrat Commentator Apollonij in primo Argonaut. in fine libri, Anthedonius fuit piscator *πολυβίου παῖς*, id est, Polybi filius. Alius fuit Glaucus Minois filius. De quo talis refertur fabula: Glaucus Minois & Pasiphaes filius cum murem persequeretur, in dolium melle plenum incidit, quem cum parentes quærerent, Apollinem sciscitati sunt de puero, quibus Apollo respondit, Monstrum vobis natum est, tribus coloribus: quòd si quis vobis indicauerit, cui rei in agro monstrum hoc sit simile: ille vobis filium reddet. Minos sorte audita, cœpit monstrum à suis quærare: cui dixerunt, natum esse vitulum, qui ter in die colorem mutaret per quaternas horas: primò esse album, secundò rubeum, deinde nigrum. Minos autem ad monstri ænigma soluendum augures conuocauit: inter quos Polyidius Carani filius Argolicus dixit, monstrum simile esse in agris fructui mori siue rubi. Nam primum albus est, deinde ruber, cum permaturuit, niger. Tunc Minos ait ex Apollinis responso, filium mihi resti-

*Responsum
Apollinis.*

Polyidius.

tuas

tuas oportet. Quod Polyidius dum auguratur, vidit noctuam in cella vinaria apes abigentem, accepto augurio, quæsiuit puerum in dolio mellis, regi que tradidit. Cui Minos, corpori, inquit, inueto spiritum restitue. Quod Polyidius cum negaret posse fieri, Minos iussit illū simul cum puero in monumento includi, & gladium apponi. Cum essent inclusi, draco repente ad corpus pueri processit: at Polyidius sibi timens accepto gladio, draconem interemit. Cum superueniret & dracæna, vidissetque draconem mortuum, herbam attulit quandam, qua tactus draco, spiritum recuperauit. Id cum vidisset Polyidius, similiter fecit in puero: cumque ambo vociferarentur intus in monumento, quidam præteriens Minoi nunciauit, qui monumentū iussit aperiri: sed nec etiam sic Polyidium dimisit, vt abiret in patriam, nisi prius Glaucum doceret artem illam vaticinandi: qui quidem docuit artem: sed iam iam abiturus iussit, vt Glaucus in os ipsius Polyidij inspueret. Quod Glaucus cum fecisset, artem edoctam perdidit. Hæc ex Zerze in Lycophronem, & Hyginio. Fuit & alius Glaucus Sisyphi filius, qui in Bœotia iuxta Potnias dilaceratus fuit ab equabus suis, quas à Venere arcebat, vt velociores in quadrigis essent. Alij aliter referunt. Hinc iam versiculi Ouidiani in Ibin nihil habebunt obscuritatis,

*Herba mi-
rabili.*

*Alius
Glaucus.*

*Versus O-
uidij clari
sunt.*

Potniadum morsus subeas ut Glaucus equarum,

Inq; maris salias Glaucus ut alter aquæ.

Vtq; duobus idem dictis modo nomen habenti

Præfocent animæ Gnosia mella uiam.

H 3

His meritò arguitur. De graminis virtute multi multa loquuntur. Plinius verò postquam multa de gramine dixit lib. 24. cap. 19. hæc addit, Sunt qui & aculeatum gramen vocent trium generum : cùm in cacumine aculei sunt plurimum quini, dactylon appellant: hos cõuolutos naribus inserunt, extrahuntque sanguinis ciedi gratia. Altero, quod est aeizoo simile ad paronychia, & pterygia vnguium : & cùm caro vnguibus increuit, vtuntur cum axungia. Ideo dactylon appellant, quia digitis medeatur. Tertium genus dactyli, sed tenuis, nascitur in parietinis, aut tegulis. Huic caustica vis est. Sistit vlcera, quæ serpunt. Gramen capiti circumdatum, sanguinis è naribus fluxiones sistit.

Titulus emblematis emendatur.

Titulus emblematis non mihi placet. Quorsum enim gramen, quod ad aliud est, apponatur pro lemmate, ac non potiùs illud quod per gramen significatur? Repone igitur in titulo, Tutela & salus.

Neque

Neque verbo neque facto quenquam lædendum.

EMBLEMA XXVII.

*Assequitur, Nemesisq; uirum uestigia seruat,
Continet & cubitum, duraque fræna manu.
Ne malè quid facias, nèue improba uerba loquaris:
Et iubet in cunctis rebus adesse modum.*

EX lib. 4. Epigrã. Græco. εις σίλην Νεμέσεως.
Refertur tamen epigramma Græcum ab Erasmo in prouerbio, Adrastia Nemesis. Quapropter huc non apponam : quia multa ibi differit Erasmus. Hoc autem emblemata vulgò sic depingitur : vt sinistra manus Nemesis frænum contineat ad compescendam loquacitatem: dextra verò manus cubitum sinistræ teneat apprehen-

sum, ne malefacta queat exercere. Sed si ego essem in hac sententia de cubito compresso, non sic pingendam putarem Nemesein: sed versa vice: ut frænum haberet in dextra, cuius cubitus sinistra premeretur: dextra enim agimus quidquid siue boni siue mali agimus. Nisi rursus ob iicias sinistra in malefactis attribui, dextram benefactis. Sed tamen his omisis, ego potius in hac sum sententia, ut credam cubitum in hoc emblemate non sumi pro brachij cubito: sed pro quodam mensuræ genere, qui cubitus dicitur apud Vitruuium & alios, Græcè κῦβος: Lusitani vocant cuodo penultima correpta. Itaque illa verba,

Autoris
opinio de
cubito.

Vitruuij
opinio de
cubito.

Continet & cubitum durâq; fræna manu:
sic interpretor: Nemesis vna tantum manu simul & cubitum (hoc est virgam illam mensurariam) & frænum continet, quod declarat vltimus versiculus,

Et iubet in cunctis rebus adesse modum.

Hoc est, iubet, ut adsit mensura tum factis, tum dictis. Denique si Græca epigrammata, quæ adducit Erasmus, cum Latina versione ad vnguè examinaueris, non dubito, quin libens venias in nostram hanc sententiam. Quam si sequeris, emendabis picturam.

Nemesis.

Nemesisq; uirum. Nemesis Noctis filia fuit, ut tradit Hesiodus in Theogonia, cuius verba sunt,

τίκτε δὲ καὶ Νέμεσιν, πῆμα θνητοῖσι βροτοῖσι,
Νύξ ὄλοή. Hoc est,

Nocte fata est Nemesis damnatum mortalibus ægris.

Latinè

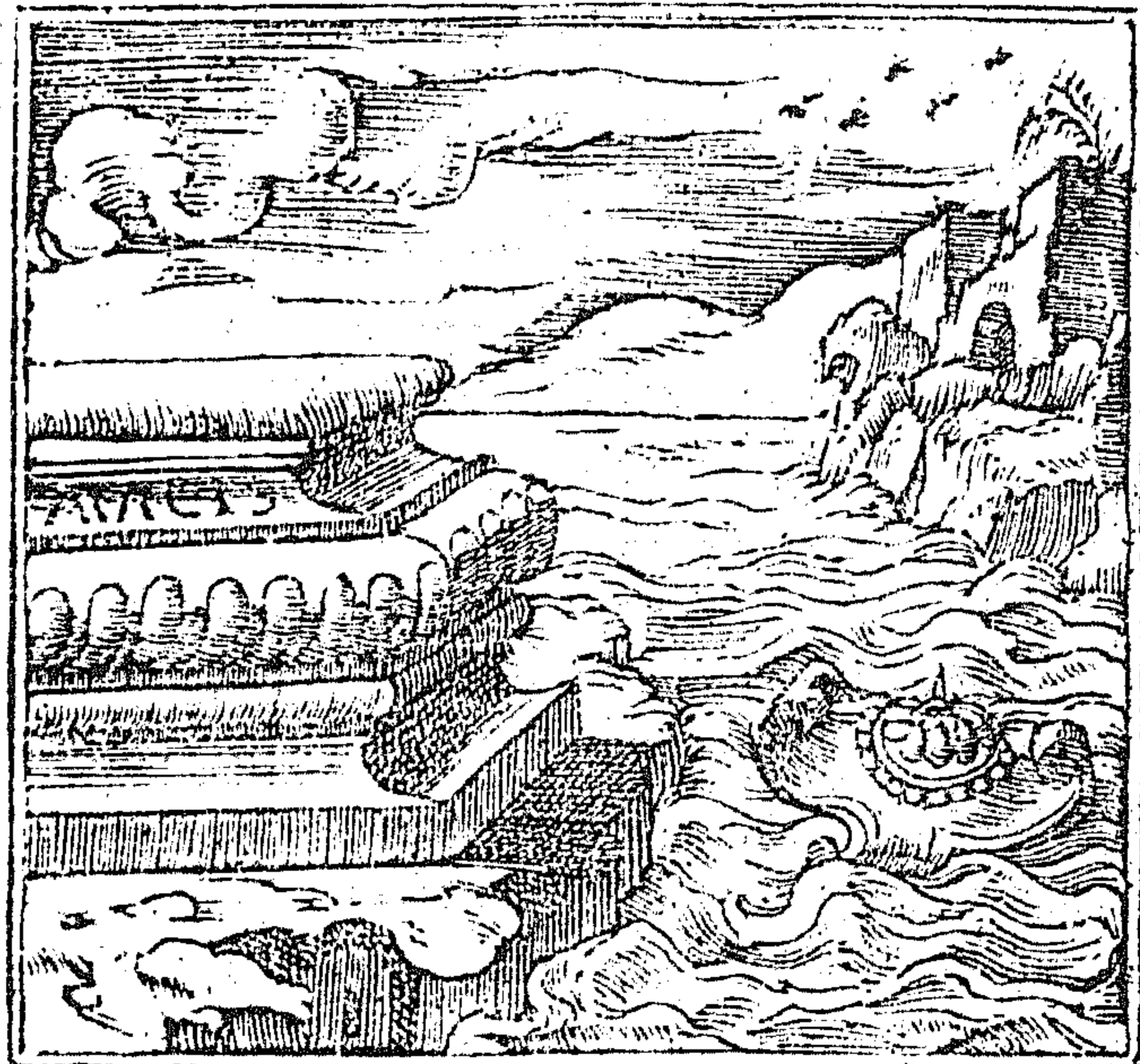
Latinè sonat indignatio, quam veluti virtutem laudat Aristo. in lib. de moribus. & alibi. De qua sic Plato in libris de Legibus, Leuium volatiliùmque verborum grauisima imminet pœna. Nam omnibus præposita est Nemesis: iudicij Angelus huiusmodi inspector omnium. Angelus autem Politianus pulcherrimè illam describit in Sylua, cui titulus Manto, sic,

Indignatio
tanquam
virtus lau-
datur ab
Arist.

Politiani
de Nemese
carmo.

Est dea, quæ uacuo sublimis in aère pendens
It nimbo succincta latus: sed candida palam,
Sed radiata comam, ac stridentibus insonat alis.
Hæc spes immodicas premit: hæc infesta superbis
Imminet: huic celsas hominum contundere mentes
Successusq; datum, & nimios turbare paratus.
Quam ueteres Nemesein genitam de nocte silenti
Oceano dixere patri: stant sydera fronti:
Fræna manu, pateraq; gerit, semperq; uerendum
Ridet, & insanis obstat contraria coeptis.
Improba uota domans ac summis ima reuoluens
Miscet, & alterna nostros uice temperat actus.
Atq; huc, atq; illuc uentorum turbine fertur.

H 5

Aeacidae Hectoreo perfusum sanguine scutum,
 Quod Graecorum Ithaco concio iniqua dedit:
 Iustior arripuit Neptunus in aequora iactum
 Naufragio, ut dominum posset adire suum.
 Littoreo Aiactis tumulo nanq; intulit unda,
 Quae boat, & tali uoce sepulchra ferit:
 Vicisti Telamoniade, tu dignior armis.
 Affectus fas est cedere iustitiae.

IN lib. primo Epigrammaton Graecorum duo
 sunt epigrammata titulo εις Διων. Ex quibus
 Alciatus vnum concinnauit. Primum Graecum
 est huiusmodi,

Ἀσπίδ' Ἀχιλλῆος τὴν Ἑκτορος αἷμα πιῆσαν,
 Λαρτιάδης

Λαρτιάδης Δαναῶν εἶλε κακοχεισίη.
 Ναυηγῆ ἡ θάλασσα κατέσπασε, καὶ ἀπὸ τὸν ἴμβρον
 Αἴαντος νηκτὴν ὤρμισεν, ἐκ Ἰθάκης.

Alterum est huiusmodi,

Καλὰ ποσειδάων δίκυσεν πολὺ μᾶλλον Ἀθίνας,
 καὶ κρίσιν Ἑλλήνων ἑυχερὴν ἀπέδειξε θάλασσα,
 Ἀσπίς ἐν αἰγιαλοῖσι βρά, καὶ σῆμα τινάσσει,
 Αὐτὸν σε ἐκαλέσσα τὸν ἀξίον ἀσπιδιώτην
 Ἐχρησάει τελαμῶνος, ἔχεις σάκος Αἰακίδα.

Primum sic vertebam,

Hectoreo clypeum Pelidae sanguine tinctum
 Iudicio Danaum falso habuit Ithacus.
 Per mare disiectus, diuisa puppe sepulchrum
 Concutit Aiactis, littora non Ithacae.

Alterum sic,

Iudicio pulchro Neptunus Pallada uicit:
 Arguit & Gratum iustus suffragia Pontus.
 Nam clypeus reboat Pelagi delatus ad undas.
 Busta quatit, dominum potiore uoce salutans.

Eia age iam Telamon, clypeum iam cernis Achillis.

Hanc historiam de Achillis armis (quoniam
 multi aliter intelligunt, aut narrant, quam oportet) ex Q. Calabri lib. quarto & quinto, libuit
 carptim discerpere in hunc modum: Achille à
 Paride occiso, adiit Graecorum exercitum The-
 tis, Achillis mater, propositisque præmiis, eos
 inuitauit, ut certaminibus filij sui funus cele-
 brarent. Certaminibus porrò confectis, Theris
 Achillis arma in medium protulit, illi offeren-
 da, qui in asserendo Achillis cadauere maiorem
 in Troia nauasset operam. Ajax Telamonijs, &
 Vlysses sibi inuicem arma petunt. Constituunt-

Historia
 de armis
 Achillis.

Ovidius aliter sentit.

tur iudices aliquot ex captiuis Troianis, idque consilio Nestoris: ne spe frustratus, vel Ajax, vel Vlysses Græcis exitium strueret. Quare Ajax in rabiem & furorem actus in oues Græcorum scruit, existimans se Vlyssi, cæterisque proceribus necem admoliri. Sed postea saniori menti restitutus, pudore affectus ob ea, quæ patrauerat, sibi morté consciuit. Troiani itaque iudices Aiace armis spoliarunt, non Græci quâuis Ouidius aliter videatur sentire lib. 13. Metamorph. & Sophocles in Mastigophoro, cum inquit: Νῦν ἡ αὐτὰ Αἰεΐδαί φωτι παντερῶν φρένας ἔωραξαν, hoc est, Nunc verò arma ipsa Atridæ homini versutissimo tribuerunt. Illud tamen potest accipi veluti ab irato homine dictum, qui temerè in principes Græcorum debacchatur, quasi ipsi sponte dederint, non iudices. Hoc autem de iudicibus Troianis præter Calabrum asserit etiam Homerus lib. 11. Odyssæ in fine, ubi sic loquitur Vlysses,

Ὅτι δ' Αἴαντος ψυχὴ τέλει μωνιάδεο
 Νόσφιν ἀφ᾽ ἑσῆκει κεχολωμένη ἔινεκα νίκης.
 Τὴν μιν ἐγὼ νίκησα δικάζομενος ἄφρα νηυσί,
 Τεύχεσιν ἀμφ' Ἀχιλλῆος: ἔθηκε δὲ πότνια μήτηρ.
 παῖδες δὲ τρώων δίκασαν καὶ πολλὰς Ἀθήνη.

Id est,

Sola autem Aiackis anima Telamoniadæ
 Scorsum stabat irata propter victoriam,
 Quæ ipsum ego uici litigans apud naues,
 De armis Achillis: posuit autem ueneranda mater.

Filij autē Troianorū iudicauerūt Ἐ Πάλλας Μινερῆα.
 Pindarus etiam in Nemeis, Oda 8. idem videtur sent

tur sentire, dum inquit, Κρυφίαισι γὰρ ἐν ψαφοῖς Ὀδυσσῆϊ δαναοὶ θεράπευσαν, id est, Occultis enim iudiciis Vlysssem Danaï prætulerunt.

Iustior arripuit Neptunus. In Græco Epigrammate fit comparatio inter Neptunum, & Palladem sic: καλὰ ποσειδάων δίκασεν πολὺ μᾶλλον Ἀθήνης. hoc est, multò melius iudicauit Neptunus, quàm Pallas. Igitur expone, Neptunus iustior Pallade, & cæteris arripuit, hoc est mare, quòd melius iudicauit, quàm sapientia.

Neptunus dicitur à nando paulùm primis literis immutatis, authore Cicerone lib. 2. de Natura Deorum.

Neptunus unde dicitur

Littoreo Aiackis tumulo. De Aiackis tumulo inferius disputabimus. Ajax autem, vt tradit Sophocles in Mastigophoro, dictus est ab hac particula αἶ, αἶ, id est, heu, heu. Verba Aiackis hæc sunt apud Sophoclem, αἶ, αἶ, τίς ἂν ποτ' οἶέθ' ὧδε ἐπώνυμον τερμὸν ζυνοῖσεν ὄνομα τοῖς ἐμοῖς κηκοῖς. hoc est, Heu, heu, quis vnquam putaret sic meum nomen meis malis allaturum cognomen. Pindarus autem longè aliam huius nominis affert rationem conficta non illepida fabella Cuius sensus carptim collectus ex ode 5. Isthmiorum, talis est, Telamonem Hercules belli socium adiunxit, quod in Laomedontem Troiæ Regem parauerat. Capta Troia, occisóque Laomedonte Telamon pro concione Herculem celebrauit. Hercules verò cum sacra Ioui faceret, sic pro Telamone Iouem supplicauit, Iupiter pater, iam sæpe meas audiuisti proces: nunc te oro pater, vt huic viro fortem prolem ex propria

Ajax.

pria vxore tribuas, amicūque meum fortunatum reddas. Hæc vbi dixit, auium reginā Aquilam magnam Deus è cælo demisit. Hæc tanquā vates aliquis oraculum promens dixit, Erit tibi filius, vt petis Telamon, quem Aiace[m] vocabis ex viso alite, viribus præstantem, bellique sudoribus cunctis populis admirandum. Vocat autem Pindarus hoc in loco *αιετ* Aquilam, vnde *αιεας* dicitur.

Boo, as.

Que boat. Boo, as. mugire significat, à verbo Græco *βοάω*, quod est clamare: vnde reboo, & boatus.

Telamon.

Vicisti Telamoniade. Telamon pater fuit Aiace: dictus à loro, vnde scutum propendet. Nam *τελαμών* cingulum latum, vnde pendet ensis, aut scutum significat. Pausanias in Atticis sic ait, Dicunt Salaminis accolæ florem in ea regione primum post mortem Aiace esse visum. Candidus, & purpureus non nihil, lilio minor, & caule, & foliis. Literæ in eo sunt, quales hyacinthis. Historiam iudicij, quod de armis institutum fuit, audiui ab Aeolensibus, qui instauratū postea Ilium incoluerunt, quique arma post Vlyssis naufragium ad Aiace tumulum eiecta dixerunt. Ossa genuum, quæ medici molas vocant, disco adolescentis pentathli fuisse paria ostenderūt. Pro titulo: tandem, tandem iustitia obtinet, subiiciam Hesiodi verba lib. i. Georg.

— *Νίκη ἢ ὑπὲρ ὑβριος ἵσχει*

Ἐς τέλος ἐξέρχεται. — hoc est,

Iustitia verò emergit super iniuriam tandem prodiens. quæ verba non commodè interpreta-

rus

tus est extra omnem ingenij aleam positus Desyderius Erasmus in prouerbio, *Malo accepto sapit stultus.* siue quòd properanter admodū componebat, siue quòd fortè in exēplar incidit corruptum. Nam legit pro *υβρις*, *υβρις*.

*Erasmii La-
pius.*

Etiam ferocissimos domari.

EMBLEMA XXIX.

Romanum postquam eloquium, Cicerone perempto,
Perdiderat patriæ pestis acerba suæ:
Inscendit currus victor, iunxitq; leones,
Compulit & durum colla subire iugum:
Magnanimos cessisse suis Antonius armis,
Ambage hac cupiens significare duces.

Ex

*Antonius
primus cur
vni subegit
leones.*

*Sabellius
Ennead. 6.
lib. 8.*

*Ciceronis
historia.*

EX Plinio sumptum Emblemata lib. 8. cap. 16. cuius verba sunt, Iugo subdidit eos (leones intellige) primusque Romę ad currum iunxit Marcus Antonius, & quidem civili bello cum dimicatum esset in Pharsalicis campis, non sine ostento quodam temporum, generosos spiritus iugum subire illo prodigio significante. Nam quod ita vectus est cum Mima Cytheride supra monstra etiam illarum calamitatum fuit. Hęc Plinius. De Ciceronis vita & factis cōsule Plutarchum, qui vitam eius plenissimè conscripsit. Nam huius operis breuitas tanti viri præclara facinora non potis est cōprehendere: iustum enim volumen desiderant. Illa tantum referam, quæ lucis nō nihil huic Emblemati possunt afferre. Composita inter tres Romanorum duces pace, Lepido, Antonio, & Cæsare Augusto, triumviratus inuaditur: fit ciuium proscriptio: vbi Antonius ea conditione auunculum suum proscribi passus est ab Augusto, vt Cicero sibi ab eodem proscribendus traderetur. Itaque Cicero cum tota domo proscriptus Asturam primò nauigauit, mox Circeios, in terram postea descendit, nondum omni spe de Octauio abiecta. Asturam pedibus rediit. Hinc filiis suadentibus Formias processit: quò cum appulisset, corui infausto volatu ab infausto appulsu arcere voluisse visi sunt. Hinc lectica delatus est in proximam villam suam: neque ibi diutius commorari est ausus, coruis iterum omnia garritu infestantibus. Referebatur igitur lectica in nauim, cum Popilius Lenas, quem ipse capitali iudicio

iudicio olim defenderat, cum globo militum obuiam occurrit. Sensit Cicero eos ad eadem missos, continuò lecticam deponi iussit, hęcque sine gemitu barbam sibi læua manu (qui mos illi fuisse dicitur) demulcens venientes excepit. Interficitur ergo annos natus quatuor & sexaginta, caput cum dextra in rostris suspēdit Antonius. Nec cohibere lachrimas potuit tota ciuitas. cum rescisum Ciceronis caput in illis suis rostris spectaret: nec aliter ad videndum illud, quàm antè ad audiendum concurrebatur.

*Mors Ci-
ceronis.*

Romanum postquam eloquium. Sic ordino, Postquam pestis acerba fuit patriæ, hoc est, Marcus Antonius, qui Romanam Rempub. peste infecit bellorum ciuilium, perdiderat Romanum eloquium, id est, Ciceronem, qui, vt ait Lucretius, Romani maximus author eloquij fuit, inscendit currus &c. Eximiam Ciceronis laudem vide apud Plinium Natur. histo. lib. 7. cap. 30. & lib. 31. cap. 2. Martialis pulchro epigrammate comparat scelus Photini, qui Pompeium occidit, cum scelere Marci Antonij lib. 3. Epigr. 24.

Par scelus admisit Phariis Antonius armis,

Abscidit iustus ensis uterq; suos.

Illud Laurigeros ageres cum leta triumphos:

Hoc tibi Roma caput cum loquereris erat.

Antonij tamen est peior, quàm causa Photini,

Hic facinus domino prestitit, ille sibi.

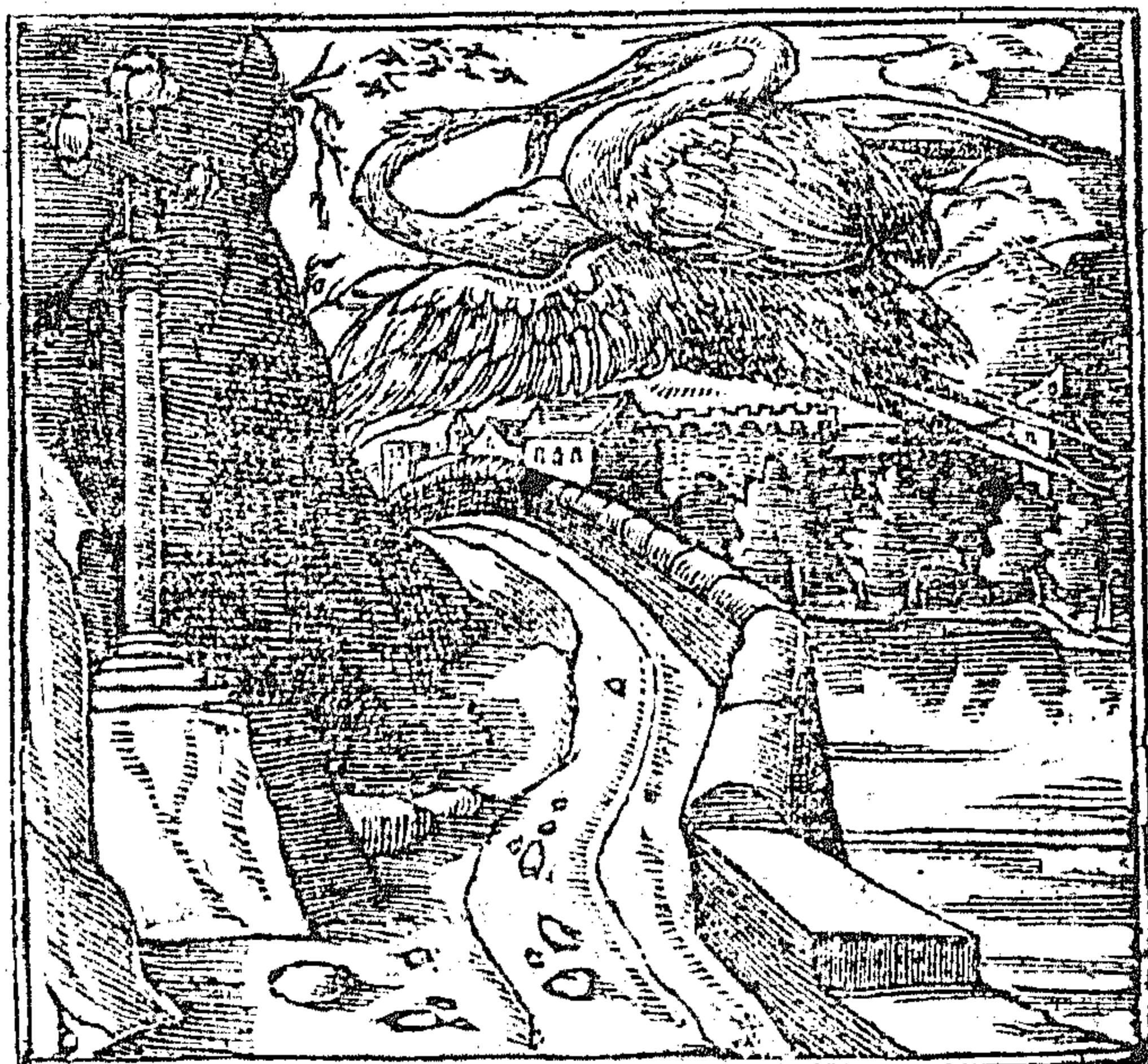
Fallitur tamen Alciatus in tēporis supputatione: nam ante Ciceronis mortem, Antonius iunxerat Leones, vt ex Plutarcho patet, & ex verbis Plinij citatis. Et ex Cicerone ad Atticum libro

*Alciatus
deceptus.*

10. cū inquit, Tu Antonij Leones pertimescas, caue. Et in secunda Philip. Sequebatur rheda cum leonibus. sic enim est legendum, non lenonibus.

Gratiam referendam.

EMBLEMA XXX.

Aërio insignis pietate Ciconia nido,
 Inuestes pullos pignora grata fouet.
 Taliq; expectat sibi munera mutua reddi,
 Auxilio hoc quoties mater egebit anus.
 Nec pia spem soboles fallit, sed fessa parentum
 Corpora fert humeris, præstat & ore cibos.

Ex

EX Oro Apolline Niliaco lib. posteriore de Hieroglyphicis, vel ex D. Basilio in Exameron homilia 8. cū inquit. Iam verò pietas & obsequium Ciconiarū erga suos senio cōfectos parentes, satis profectò liberos nostros beneuolos parentibus, atque obseruantissimos efficere potest, modò mentē adhibere velint. Nemo enim prorsus est, qui naturæ sensu, prudentiæve sic destituatur, vt non mediocri pudore eum existimet dignum: quisquis quod ad virtutem attinet, fuit se alitibus istis, nulla rectæ rationis vi præditis, deprehendi inferiorem. Ille genitorem per senium defluxu pennarum degrauescentem, suisinet pennis circumdatum fouent, & abundè victum, lautèque subministrantes subsidium etiam ei, quoad fieri potest, in ipso volatu præstant sensim vtrinque suis eum subleuant alis. Idq; adeò diuulgatum est, adeoque notum: vt quidam harum ipsarum alitum nomine vicariam gratiæ dictionē appellent ἀντιπελαργωσιν. Hactenus D. Basilius. Extat in Chiliadibus Erasmi elegantissimum prouerbium, ἀντιπελαργεῖν, centuria 10. chil. 2. in prin. Pulchra ibi leguntur ex Homero, Euripide, Aristophane, Plinio, cæterisque. Addam nihilominus quod Aristoteles de Ciconia scriptum reliquit lib. de natura animalium 9. Ciconias (inquit) genitorum senectutem inuicem educare vulgatum est. Sed sunt, qui Meropes quoque idem facere confirmant vicemque reddi, vt parentes non modò senescētes: verum etiam

Ciconiarū
 pietas.

Aristot.
 de Ciconia.

Orus Apollo de Ciconia.

Cucupha in parentes obsequium.

Ciconia puella.

Ovidius de Ciconia.

Virgilij locus nonne an planatur

statim, cum iam datur facultas, alantur opera liberorum, nec patrem, aut matrem exte: sed in cubili manentes pasci labore eorum, quos ipsi genuerunt, enutrierunt, educarunt. Hæc ille. Orus autem Apollo sic: Parentis amatorem significare volentes Ægyptij Ciconiam pingunt. Hæc enim à parentibus enutrita, non separatur ab illis: verum ad ultimam usque senectam permanens, parentibus victum sufficit. Idem libro priore de Cucupha in hunc modum scribit: Gratitudinem scribentes Cucuphã auem pingunt. Sola enim hæc ceterorum animalium parentibus iam senio confectis gratiam refert. In quo enim loco ab eis nutrita est, nidum illis conficit, ac pennas vellit, cibumque sufficit, quousque renatis pennis per se ipsos iam parentes cibum parare possint. Vnde diuina sceptrã Cucupha insigniunt. Hæc ille. Fuit autem Ciconia (vt ad fabulas nos conuertamus) antè pulcherrima puella Troiana, nomine Antigone, Laomedontis filia, quæ cum se iactaret formæ pulchritudine Iunonem superare, à Iunone in Ciconiam conuersa fuit. de qua Ouidius in 6. Transformat. 10.

Pinxit & Antigone[m] ausam contendere quondam
 Cum magni consortis Iouis: quam regia Iuno
 In uolucrem uertit: nec profuit Ilium illi,
 Laomedonue pater: sumptis quin candida pennis,
 Ipsa sibi plaudat crepitante Ciconia rostro.

Huc alluisse crederem Virgilium in illis verbis (spre: eque iniuria formæ) neque exponendum ibi, que, pro id est: vt aliqui putant, qui omnia coniun-

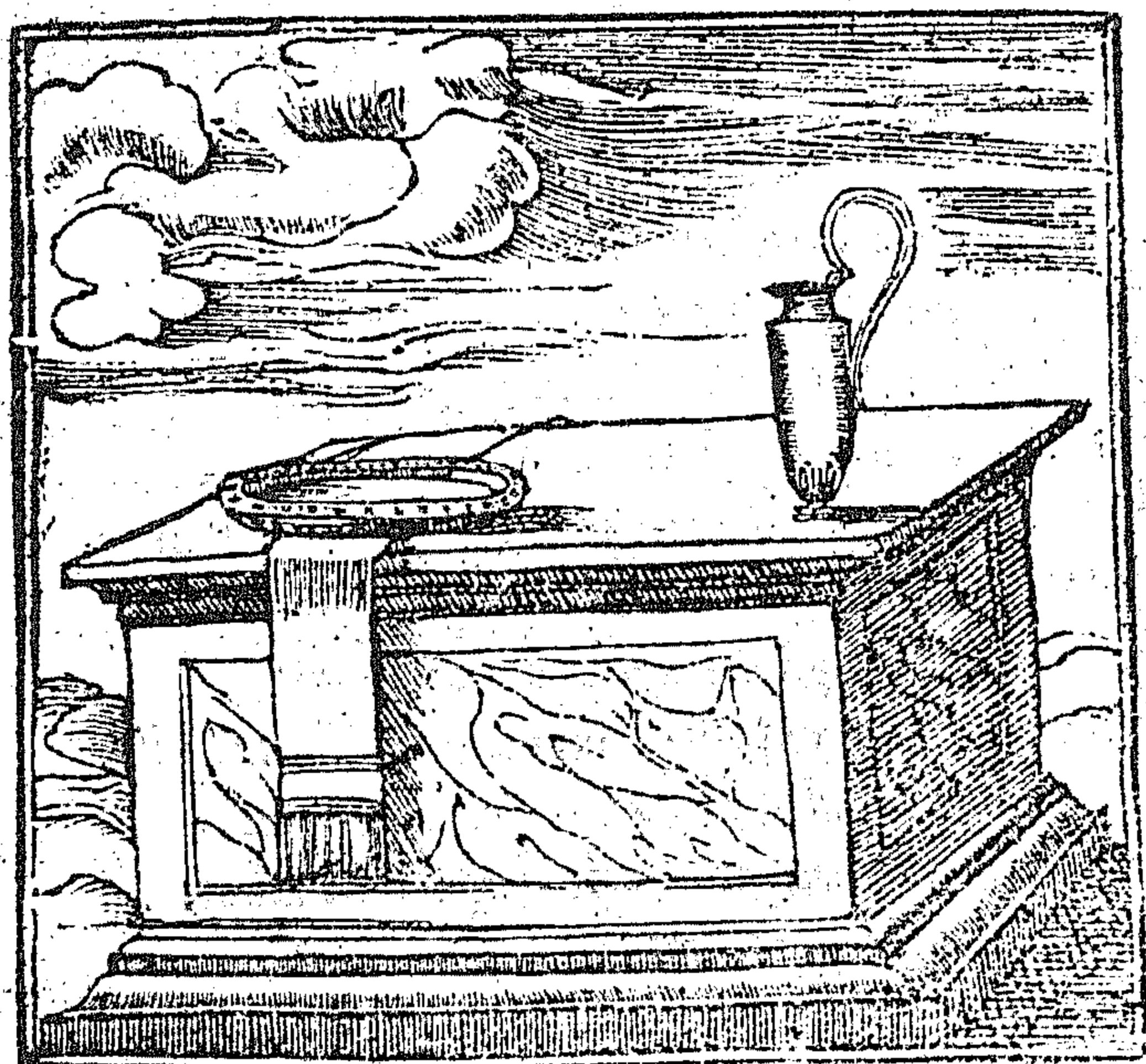
coniungunt simul: videlicet iudicium Paridis, spre: iniuria formæ. Sed hoc curiosus lector diiudicet. Non patitur autem Ciconia nos ultra progredi, priusquam Ioannis Mallaræ ciuis Hispanensis, mihi que amicissimi carmen apponam ad me olim missum, in quo Ciconia pietas extollitur. Id est huiusmodi,

Qui legis Aeneæ pietatem in fata parentis,
 Cumq; humeris olim dulce referret omis:
 Laudas antiquos fratres, exarserit igne
 Cum grauis Aetna, suos qui eripuerit patres.
 Miraris quando Iunonis templa sacerdos
 Ascendit, gnatis uecta duobus anis:
 Non animum extollis cum parua Ciconia nidit,
 A quibus alta fuit, conuehit ore dapes?
 Nonne tuas ardens exurit flamma medullas,
 Antipelargias cum pia facta uides?
 Que ratione carent, sunt nostro exempla labori,
 Ut discat grates reddere, parq; pari.

Epigramma de pietate Ciconia.

Anapies & Amphion
 inus. sua Rematua
 e- Cicon, quos mem
 ut Soling 109. 11.
 Argi... Ciconia
 ex Aetna genuit qu
 Piratam Leyel ap
 Veronem 16. 3. 1750

Vocantur autem pulli inuestes (vt ait Nonius) quibus ob teneram ætatem, nulla pars corporis pilat.

*Marmorea in tumultu una ſtat parte columnæ
Vrceus, ex alia cernere malluuium eſt.
Ius hæc forma monet dictum ſine ſordibus eſſe,
Deſunctum puras atque habuiſſe manus.*

Horatius,

ANtiqua pictura huius emblematis, & mala diſpunctio tranſuerſos egit multos, vt deliramenta authoribus ſuis inculcarent. Iam melius depingitur. Nam in ſepulchro iudicis apponitur ex alia parte vrceus: ex alia malluuium: vt intelligas iudicem ibi ſepultum à muneribus contra ius accipiendis abſtinuiſſe manus. Sic loquutus eſt Horatius 1. Sermonum Saty. 4.

Magnus uterq; timor latronibus: at bene ſi quis

Et uiuat

Et uiuat puris manibus, contemnat utrunq;.
Hæc verba leguntur ff. ad Leg. Iul. repetund. l. eadem. Lege Iulia repetundarum cauetur, vt vr bani magiſtratus ab omni ſorde ſe abſtineant, nè plus doni munerisve accipiant &c. Vide Alciatum lib. 3. diſpunctionum cap. 9.

*L. eadem.
ff. ad Leg.
Iul. repet.*

Cernere malluuium eſt. Bayſius in libello de vaſculis ſic ait. Nonnulli peluum à peluendo dictam affirmant: alij à pedum lotionem: inde pelluuium vas, in quo manus lauantur. Titulus mihi videtur in hunc modum mutandus, Abſtinentia iudicum.

Malluuium.

*Titulus
emblematis
reponitur.*

Bonis à diuitibus nihil timendum.

EMBLEMA XXXII.

I 4

Iunctus contiguo Marius mihi pariete, necnon
 Subbardus, nostri nomina nota fori,
 Aedificant bene nummati, sat aguntque uel ultro
 Obstruere heu nostris undique luminibus.
 Me miserum, geminae quem tanquam Phinea raptant
 Harpyiae, ut propriis sedibus eiciant,
 Integritas nostra, atque animus quaesitor honesti,
 His nisi sint Zetes, his nisi sint Calais.

Fabula
 Phinei a-
 pud Seruiū.

Huius emblematis argumentum sumptum est ab illa vulgatissima fabula Phinei, quā Seruij verbis enarrabimus. Ille igitur 3. Æneidos sic inquit. Phineus rex Arcadiæ liberis no- uercam superinduxit, eosq; illius instinctu ex- cecauit. Ob quam rem irati Dij ei oculos sustu- lerunt, & immiserūt Harpyias, quæ illi diu cibū abriperent. Hic Iasonem cum Argonautis vellus aureum petentem suscepit hospitio. Hoc bene- ficio Argonautæ Zetum & Calain Boreæ filios & Orythiæ, alatos iuuenes ad pellendas Har- pyias miserūt. Illæ ex Arcadia armatos iuuenes fugientes ad insulas Plotas peruenerunt. Et cum ultra tendere uellent ab Iride admoniti, ut à Iouis canibus abstinerent, conuerterunt suos uolatus. Hac conuersio, id est, strophe no- men insulis dedit. Hactenus Seruius. Sed ferè semper in Cosmographia fallitur Seruius: id quod diligens lector poterit intelligere multis in locis. Phineus igitur non Arcadiæ, sed Odry- siæ rex fuit, ut ex 4. Vale. Flacci constat, ubi eius narratur historia multis uersibus. Odrysia por- rò in Thracia est, teste Plinio, & extenditur usque

Seruius sa-
 pe in Cos-
 mographia
 fallitur.

usque ad Bosphorum Thracium, ubi tunc erat Phineus, quando Argonautæ Cholcos petebat: indeque Harpyiæ fuere fugatæ, non ab Arcadia, ut Seruius narrat. Harpyiarum descriptio sic se habet apud Virgilium,
 Virginei uolucrum uultus, scedissima uentris
 Proluuias, uncaeq; manus, et pallida semper
 Ora fame.

Dicuntur à rapacitate: nam ἀρπάζειν, rapere est. Sunt, qui prodant à poëtis fingi uirgines, eò quòd rapina sit arida & sterilis. Ideo plumis cir- cundatas, quòd rapina celet quicquid rapuerit. Volucres uerò, ob rapinæ celeritatē. Tres sunt Harpyiæ, Aello, quasi ἐλὼν ἄλλο, id est, alienum tollens. Ocypete, ab ὀκυς uelox, & πέτομαι, volo. Celæno, à κελευός, quod est niger.

Harpyias
 unde dicta.

Tres Har-
 pyias.

Iunctus mihi pariete. Pariete, pes est Proceleuf- maticus, constans ex quatuor breuibus sic uuuu, quales multi sunt apud Virgilium.

Bene nummati. Nummati, Displasiasmus est: fit, quando in medio dictionis eadem consonas geminatur. Nam numus & numatus cum sim- plici m, debet scribi, teste Aristotele lib. de mo- ribus quinto. Inquit enim, Sed introductus nu- mus est ex instituto, quasi inopiæ ac indigentia præsidio futurus. Ob eamque causam nomē du- xit, quòd non à natura, sed à νόμος, id est, lege numus sit ortus, in nobisque id sit, ut mutetur, reddaturque inutilis.

Nummæ.

Obstruere luminibus. Cicero pro domo sua. Pri- mò se luminibus eius esse obstructurum mina- batur. Idem de claris Orator. Sic Latonis lu-

Obstruere
 luminibus.

minibus obstruxit hæc posteriorū quasi exaggerata altiūs oratio. Vide adagium, Officere luminibus. Vide Budæum in annotat. prioribus in Pandect.

Orpheus.

His nisi sint Calais. Verba Orphei subiiciam Latinis versibus, ne Græcis obtundamus.

*Agnoui duplicem Boreæ de germine spicam,
Quos peperit nubens Illisi ad fluminis undam
Regis Erechthei diuum genus Orithia,
Qui plumis etiam circum talaria fustis
Corpore Diis similes Zetes Calaisq; uolabant.*

Vide Pindarum in Pythiis Oda 4. Strophe octaua, ubi interpretes hæc nomina sic deducunt: ζήτης, quasi ζήτησις, hoc est, ἄγαν ἄων, nimium flans. καλαίς, id est, καλῶς ἄων, iucundè flans. Conficta creditur fabula propter nimiam uelocitatem illorum, qui ad Boream habitant. unde hi principes ad Argo uenerunt. Alciatus aliam uidetur sequi etymologiam. Zetea à ζήτηα, inquirō. Calais ἀκαλός, integritas nostra, atque animus quæsitōr.

Zetea.

Signa

Signa fortium.

EMBLEMA XXXIII.

DIALOGISMVS.

*Quæ te causa mouet uolucris Saturnia, magni
Ut tumulo insideas ardua Aristomenis?
Hoc moneo, Quantum inter aues ego robore praesto,
Tantum Semideos inter Aristomenes.
Insideant timide timidorum busta columbae,
Nos aquile intrepidis signa benigna damus.*

EX lib. 3. Epigram. Græco. εἰς ἀνδρείας, Antipatri est epigramma, sic,

*Ὀρνι, Διὸς Κρονίδαςο δεικτέρε, τεῦ χάριν ἔσας
Γαργὸς ὑπὲρ μεγάλα τύμβον Ἀριστομένους,
Ἀγγέλλω μερόπεςσιν ὅθ' ἔνεκεν ὅσον ἄριστος
Ὀϊωνῶν γενόμεαν, τόσσον ὅδ' ἠέθειον.*

Δοιλάι

Δειλοίτοι δειλοῖσιν ἐφιδράσασσι πολέων,
 Ἄμμες δ' ἀπείσοις ἀιδράσι τερπόμεθα.

Non opus est versione.

*Aristome-
nis historia.*

Aristomenis historiam quoniam multis, ut vi-
 deo, est incognita, paulò latius, quam pro operis
 instituto narrabimus: quã credo legentibus non
 fore inuicundam. Scripsit illam Rhianus Re-
 nãus græcis carminibus, in quibus Aristome-
 nes nihilo fuit ignobilior, quam in Iliade apud
 Homerum Achilles. Pausanias in Messeniâcis
 (Rhianum sequutus) latissimè commemorat
 hanc historiam: nos autem multa abscinden-
 tes, quod ad Aristomenè attinet, persequemur.
 Fuerunt igitur inter Messenios & Lacedæmo-
 nios certis de causis acerrima odia, bellaque
 plurima, in quibus æquo Marte pugnatum est.
 Tandem post continuos viginti annos in bellis
 exhaustos (ut Tyrtaeus canit) Messeniis de-
 uictis tales leges imposuerunt Lacedæmonij.
 Primùm iureiurando eos astringunt, ne vel vn-
 quam à Lacedæmoniis deficient, vel aliàs noui
 quippiam moliãtur. Deinde ut de omnibus fru-
 mentis, quæ agricultura comparantur in homi-
 num alimoniam, dimidiam partem in Spartam
 ferrent. Decretum item est, ut ad funera regum,
 aliorumque, qui magistratum gesserunt, tum vi-
 ri ex Messeniâ, tum mulieres pullis induti vesti-
 mentis accedant. Itaque tantis oppressi ærum-
 nis Messenij cum nihil humanitatis in posterum
 à Lacedæmoniis sperarent, satius esse duxerunt
 in acie cadere, aut tota Pelopõneso eiectos fu-
 gere, quam hæc pati. Deficere itaque decreue-
 runt.

Rhianus.

tunt. Urgebant eos non leuiter adolescẽtes qui-
 dam rerum quidem bellicarum imperiti, magni-
 tudine tamen animi præstantes, qui in libera
 patria mori mallent, quam aliàs beato etiam ser-
 uitio frui. Inter quos fuit & Aristomenes ceteris
 nobilior. Nam cum eius Nicotelea, Genium
 aut Deum serpentis specie aiunt rem habuisse.
 Putabatur tamen Pyrrhi, aut Nicomedis filius.
 Hic florens ætate excelsoque præditus animo
 magistratus ad defectionem sollicitat: conseri-
 tur prælium: victoriam neutri manifestam sunt
 consequuti. Aristomenem verò plura facinora
 edidisse fama est, quam de vno viro credi possit,
 adeò ut finita pugna regem eum elegerint. Fuit
 enim oriundus ex genere Æpytidarum. Cum
 regnum detrectasset, exercitus eum Imperato-
 rem designarunt. Qui ut terreret Lacedæmo-
 nios, profectus noctu Lacedæmonem ad tem-
 plum Palladis Chalciaeci clypeum suspendit, cui
 inscriptum fuit, Aristomenes de Spartanis Dea
 dicauit. Lacedæmoniis redditum fuit oraculum,
 ut consiliarium Atheniensem acciperent. Athe-
 nas itaque mittunt, qui oraculum nuntiarent,
 & virum peterent. Athenienses verò cum nol-
 lent, nec res Lacedæmoniorum crescere, neque
 Deo refragari, Tyrtaum Ludimagistrum, qui
 & ingenio minimè valere putabatur, & altero
 pede erat claudus, Spartam mittunt. Profectus
 eò Tyrtaeus magistratibus & militibus elegiaca
 & anapaistica recitauit carmina, quibus eorum
 animos ad bellicam laudem excitabat. Init in
 bellum. Anaxander Spartanorum rex erat. Ari-
 stome

stomenem Legionarij ex Messeniis octoginta selecti comitabantur. Qui contra Anaxandrum & principes Lacedæmoniorū imperterrito animo irruentes, vulneraque excipientes audacia & tempore Anaxandri milites fugabant. Hos vt insequerentur, aliis Messeniorum præcepit Aristomenes. Ipse autem factō in alios impetu, qui maximè resistebāt, iisdemque vi repulsis, ad alios rursus est conuersus. Cū hos quoque absque mora pepulisset, alacrius iam in eos irrupit, qui adhuc resistebant: donec totam Laconū aciem perturbauit. Cū verò non sine turpitudine fugerent, & vim sustinere non possent, horribilius eos, quàm pro vnius hominis furore insequeretur. Ibi ne pyrum syluestrem in campo enatam cursu prætercheretur Aristomenes, prohibuit vates Theoclus. Ad hanc enim Castorem & Pollucem dixit subsedisse. Aristomenes autem cū effrænate ferretur, pyrum præterlapsus scutum amisit. Quod dum quærit, multi Lacedæmoniorum fuga salutem quæsierūt. Post acceptam cladem cū esset abiectus Laconibus, neque iam amplius arma sumere statuisset, Tyrtaus, recitatis elegis, persuasit eis, vt arma non abiicerent, sed bella capefferent. Aristomeni autem Andamiam reuerso coronas mulieres & fruges iniecerunt, canticum huiusmodi concinentes,

In medium campum Stenyclerion, & iuga montis

Spartanos sequitur fortis Aristomenes.

Aristomenes post hæc Delphos est profectus: cūque ex Bœotia rediret, in templo Trophoni,

re

nij, reuelante Pythia, inuenit scutum, quo accepto, maiora continuo est aggressus. Nanque obseruato vespertino tempore in oppidum Pharis Spartanorū peruenit. Indeq; occisis, qui repugnabant, prædam ingentem abegit. In itinere autem cū Lacedæmoniorum quidam grauioris armaturæ milites & rex Anaxander irruerent, in fugam eos vertit, & Anaxandrum est insequutus. Sed iaculo in coxendice grauiter vulneratus, receptui cecinit: non tamè prædam sibi, quam abegerat, extorqueri est passus. Postquam è vulnere conualuit, cū vellet in Spartam irrumperè, Helenæ prodigiis & Dioscurorum noctu est prohibitus. Virgines deinde quæ in honorem Dianæ in Caryis saltabāt, per insidias cepit, quarum patres opibus & autoritate valebant. Perductis his in Messeniæ vicum quædam, noctem illam quieuit, & militibus & manipularibus virginum custodiam demandauit. Ibi petulantes adolescentes ad violandas virgines impellebantur, vrgebantque propositum, vel renuente Aristomene, tanquam Spartanis viris solū inferrent iniuriam. Sed adeò res processit, vt cogereretur Aristomenes quosdam eorū interficere. Deinde virgines illæsas magna pecunia redemptas dimisit. Est in Laconica Ægila, vbi templum Cereris est: ibi festum celebrari à mulieribus cū sciret Aristomenes, illuc cum militibus irruit. Sed cū mulieres non sine numinis auxilio ad defensionem prouherentur, multos Messeniorum & gladiis, quibus victimas secabant, vulnerant, & veribus, quibus assabāt,

trans

transfigunt. Aristomené autem facibus percussus, viuū capiūt. Vt autem vinculis elaberetur, Archidamia fuit in causa, Cereris sacifica, quæ eum dimisit illa nocte, nō largitionibus corrupta, sed eius amore correpta. Excusauit autē fugam, tanquā perustis Aristomenes vinculis euaserit. Tertio belli anno cū præliū esset cōmittendum ad fossam magnā, & Arcades ex omnibus simul oppidis Aristomeni misissent auxilia, Aristocratē Arcadum regem, & illo bello ducem pecunia Lacedæmonij corruperunt. Aristocrates accepta pecunia Arcadas celauit primò quid esset facturus. Cū verò ad manus iam essent vèteri, eos perterrefecit, tāquā & angustiis forent cōprehensi, & si vincantur, recedendi copiam nullā sint habituri. Sacrificia insuper inauspicata fuisse asserit. Quemlibet igitur iussit, sibi fuga consulere, cū primū ipse signū daret. Cū verò intulissent se iam hostibus Lacedæmonij, & contrā niteretur Messenij, sub initium pugnæ Aristocrates subduxit Arcades. Itaque sinistrū cornu, & medium agmen destitutū est præsidio. Aristocrates flagitiū flagitio addidit. Fugit enim per mediā aciem Messeniorum. Quare Messeniis cadebāt animi, & Arcadū trāscursu sunt perturbati. Et quidā eos, vt manerēt, suppliciter orabant: quidam conuitiis aduersus eos tanquam proditores & iniuria sunt vsi. Lacedæmonij destitutos auxiliis Messenios facile circumdant, superant, fundunt. Ex Messeniorum vulgo multi ceciderunt: ex principibus etiam non pauci. Aristomenes qui multa in illa pugna
cum

cum laude pugnauerat, sed frustra propter paucitatem, collegit palantes Messenios, quibus persuasit, vt mediterranea oppida desererent, & in Iram montem commigrarent. Hunc itaq; in locum cū se contulissent, obsidione eos Lacedæmonij cinxerunt, quibus per vndecim annos restiterunt Messenij. Nec solum restiterunt: sed incursiones multas in agros Lacones exercuerunt, iumenta comportando, messēsque Laconicas comburendo. Captiuos insuper sub hasta vendebant. Fecerunt & irruptionem in oppidum Amyclas noctu, cepitque illas Aristomenes, & diripuit, antequam Spartani suppetias possent ferre. Deinde cū totam regionem deuastaret, obuiā factus est Lacedæmoniorum manipulis, & duobus regibus, commissōq; prælio vulnera inter pugnandum tum alia accepit, tum caput eius lapide est ictum, adeò vt tenebræ oculis offunderetur. Prostrato eò Lacones frequentes accurrunt, viuūque capiunt. Ceperunt item ex eius militibus circiter quinquaginta. Hos omnes Lacedæmonij in Cæadam (barathri id nomen erat, quò Lacedæmonij nocentes præcipitabant) abiiciendos censuerunt. Cæteri Messenij deiecti in Cæadam continuo perierunt. Aristomenem autem tum quoque vt antea deorum aliquis conseruauit. Aiunt etenim Aquilam volatu se submisisse alisque illum sustinuisse, donec ad finem barathri perueniret illæsus. Hic iam Aristomenes forti & imperterrito animo mortem expectabat. Sciebat enim fatale hominibus esse, vt moreretur. Obuolutus

erat pallio. Tertio autem die post, cum strepitem sentiret, facie detecta, vulpem cadauera corrodentem aspexit. Tacitus fuit illam ad se accedere. Eam ut accessit, cepit. Et altera manu chlamydem mordendam bestiae obiiciebat, ne laederetur. Fugere volentem sequebatur per tenebras apprehensa cauda: cumque in loca transitu difficilia esset peruentum, a bestia est auulsus. Tandem & cauernam quandam deprehendit, & per eam luminis splendorem vidit: tunc vulpem dimisit, cauernamque latioremanibus reddidit, domumque in Iram montem incolumis euasit. Extemplò Lacedaemoniis est pertransfugas nunciatum viuere Aristomenem. Huic rumori non minus fidei est adhibitum, quam si mortuus suis viribus reuixisse diceretur. Dum haec aguntur, Corinthij Lacedaemoniis mittunt exercitum ad expugnandam Iram. Cuius rei cum Aristomenes esset factus certior per exploratores, nocte sopora securos & palantes, nec excubias agentes Corinthios trucidat cum Ducibus, spoliaque diripuit. Quae res effecit, ut Spartani crederent Aristomenem viuere. Lacedaemonij post haec quadraginta dierum inducias cum Ira incolis pepigerunt: & ipsi quidem domum reuersi festum celebrarunt. Cretenses autem sagittarij per Messeniam passim vagabantur. Aristomeni igitur ab Ira propter inducias longius profecto, & securè vagati, septem sagittarij insidias struxerunt. Captum autem loris, quae in pharetris habebant, constringunt. Duo itaque Spartam proficiscuntur, Aristomenem captum

captum nunciaturi. Reliqui agellum Messeniae vicum petunt. Habitabat ibi quaedam puella cum matre, patre orbata. Haec nocte praeterita per quietem viderat leonem vinctum, & vnguis destitutum a lupis in agrum earum esse perductum. Ipsa verò vinculis leonem exoluebat, vnguesque restituebat: & sic lupi dispersi a leone sunt visi. Tunc autem adducto a Cretensibus Aristomene, intellexit virgo, re vera sibi offerri, quod noctu antea apparuisset, & quis esset, matrem interrogauit. Ut rem percepit, Cretensibus vinum infudit liberius. Qui cum fuissent inebriati, pugionem ab eo abstulit, qui maxime somno erat oppressus: & sic Aristomenis vincula rescuit virgo. Aristomenes autem arrepto gladio Cretenses interfecit. Hanc postea virginem duxit uxorem Gorgus Aristomenis filius. Hoc enim modo praemia persoluit Aristomenes puellae pro seruata vita. Undecimo autem obsidionis anno fatale iam erat tum Iram capi, tum Messenios sedibus eici. Habebat enim Aristomenis huiusmodi oraculum,

Cum Neda curuiuas ex te caper hauserit undas,

Non ego Messenam tuear: quia fata propinquant.

Neda fluuius est, cuius fontes sunt in Arcadia, Messeniamque ab Elaeis determinat. Timebant itaque Aristomenes, & vates Theoclus (quibus datum fuerat oraculum) ne capri ex Neda biberent. Sed cum vates Theoclus iuxta Nedaripas ambularet, conspexit caprificum, quae summis foliis radebat aquas: hanc Graeci Olythum nominant, Messenij Tragum, id est, ca-

prum. Vnde vates coniecit id voluisse Deum significare, instarēque iam fatum Messeniis. Id significavit Aristomeni. Reliquos Messenios id celauit. Habebant nescio quid in occulto Messenij, quod si euanesceret, futurum erat ex oraculo, vt tota Messena submergeretur: sin verò id conseruaretur, fore, vt regionē aliquando Messenij recuperarent. Id cū certò sciret Aristomenes, oracula noctu asportauit, & in monte Ithoma defodit, vbi maxima erat solitudo: Iouemque & reliquos Deos, qui Messeniam vsque ad illa tempora seruauerant, adhibuit custodes. Post hæc nocte quadam procellosa custodes deseruerunt præsidia. Id cū per pastorē quendam intelligerent Lacedæmonij, eadem nocte per tenebras inuadunt Messeniorū arcē. Quod cū percepisset Aristomenes, venit cum Gorgo filio, Theoclo vate, Manticlo, Theocli filio, & aliis. Noctu quidem nihil memoria dignum ab vtrisque est gestū. Orta autem luce, cū inuicem se aspicere possent, Aristomenes Messeniis oraculum propalauit. Qui in extremā desperationē adducti in Lacedæmonios, quo quisque potuit modo, impetum fecerunt. Messeniæ item mulieres correptas regulas & saxa aliæque in Lacedæmonios iaculabantur: sed imbrium & fulgurum violentia oculos Messeniorum obcæcabat. Quæ omnia Lacedæmoniorum animos crexerunt. Messenij tamen contra fatalem necessitatem totis viribus agebant. Tres itaque dies contra Lacedæmonios steterūt, & totidem noctes. Prodiit itaque vates Theoclus, & Aristomenem

stomenem sic est alloquutus: Quid frustra laboras? Capi Messenam prorsus nunc fatale est. Vidisti caprificum, Apollo prædixit, mihi communem cum patria mortem Deus intentat. Tu te ipsum, reliquosque Messenios serua. Hæc cū dixisset, in hostes irruit, quos sic est alloquutus, Atqui non perpetuò lati Messeniorum opibus fruimini. Post hæc irruptione in hostes facta, multos occidit, & ipse interiit. Messenios à pugna auocauit Aristomenes, quibus præcepit, vt se sequerentur, si quem ipse transitum præberet. Congregatis igitur vxoribus & liberis in extrema parte posuit filium Gorgum, & Manticlum vatis filium. Ipse in principio ad hostes conuersus capitis nutu ac motu hastæ significauit se transitum petere. Lacedæmonij ex Hecati vatis consilio aditum patefecerunt, ne rabiosi homines, & ad extremam desperationem perducti supra modum ferocirent. Messenios abeuntes susceperunt Arcades allatis vestimentis & cibis. Terrā insuper cum eis sunt partiti. Post aliquot deinde dies cū & Messenij & Arcades expeditionem occultam duce Aristomene, in Lacedæmonios parassent, Aristocrates (quem supra diximus pecunia Lacedæmoniorum corruptū) hoc consilium Lacedæmoniis patefecit. Hoc cū Arcades intelligerent (nūquam enim neque Arcades, neque Messenij proditorem putarent Aristocratem) lapidibus obruerunt, insepultūque dimiserunt. Rursus Aristomenes cum quinquaginta Messeniis Iram montem inuasit, multos ibi Lacedæmoniorum trucidauit,

illorumq; triumphum vertit in luctū. Reuersus in Arcadiā filium Gorgum & Manticlum varis filium cum exercitibus dimisit, terras & sedes quæsitum. Gorgus in Siciliam peruenit, & Zenclam urbem occupatam Messenem nominauit. Mantichus in insulam Sardoā cepit, habitauitque. Aristomenes Delphos est profectus: quid sit ei responsum, non dicitur. Cum filia postea in insulam Rhodum se contulit. Deinde Sardis ad Ardyn Gigæ filium. Cumq; ad regē Aphraortē animo destinasset iter, morbo correptus obiit. Neq; enim debebat Lacedæmonij vlla iam clade posthæc ab Aristomene affici. Mortuo Aristomeni Damagetus ac Rhodij monumentum ædificarunt illustre, & honores ab eo tempore decreuerunt. Aristomenē item contendunt Thebanis in Leuctrico prælio auxilium tulisse post mortē: & in causa eum potissimū fuisse, vt cladē acciperēt Lacedæmonij. Hoc breuiter ex Pausania. Quibus addimus festiuū Marulli epigramma.

Mors Aristomenis.

Viderat armatas uni dare terga cohortes,
Iuppiter & Martem creauit esse suum.
Mox ut Aristomenis notis procul agnitus armis,
Effulsit uolucris auxiliaris apex:
Macte ait, ô iuuenis, si te mea bella tulissent,
Non alia cælum tunc eguisset ope.

Plinij locus de Aristomene.

Dignum est relatu quod Plinius lib. natur. hist. vndecimo, de Aristomene scriptum reliquit. Hirto corde, inquit, gigni quosdam homines proditur, neq; alios fortioris esse industriæ, sicut Aristomenem Messenium, qui trecentos occidit Lacedæmonios. Ipse conuulneratus & captus

semel

semel per cauernam latomiarū euasit, angustos vulpium aditus sequutus. Iterum captus sopitis custodibus somno, ad ignē aduolutus lora cum corpore exulsit. Tertio capto Lacedæmonij pectus, dissecuere causa videndi, hirsutumq; cor repertum est. Hæc Plin. Vide Plut. in vita Romuli, & Val. Max. in fine 1. libri, cum agit de Lynceo. Sed in omnib. codicibus inoleuit mendum. Legendum est enim ibi pro Athenienses, Lacedæmonij. Quod clarius est, quam longiori indigeat probatione. Vide etiā Calium lib. 17. c. 9. In sepulchro sunt hæc literæ, D. M. Aristomenis, quod est, Diis Manibus Aristomenis.

Hirsutum cor Aristomenis.

Ἀπέχεσθαι καὶ ἀπέχεσθαι.
Sustine & abstine.

EMBLEMA XXXIII.

K 4

Et toleranda homini tristis fortuna ferendo est,

Et nimium felix sepe timenda fuit.

Sustine (Epictetus dicebat) & abstine. oportet

Multa pati, illicitis absque tenere manus.

Sic ducis imperium uinctus fert poplite taurus

In dextro: sic se continet à grauidis.

Taurus
quid signi-
ficet.

Sumptum est emblemata ex Oro Apolline in Libel. de literis Hieroglyphicis, ubi sic ait de tauro, Hominem instabilis temperantiæ significare volentes, taurum pingunt genu dextrum ligatum: sic enim non coit. Assumitur autem taurus semper ad temperantiã significandã:

Plin. lib. 8. cap. 45. quippe qui post conceptum, fœminã non adeat. Hæc ille. Vide adagium, sustine, & abstine.

Et toleranda &c. Allusit ad carmẽ Virg. 5. Ænei.

Quidquid erit superanda omnis fortuna ferendo est.

Epictetus dicebat. Epictetus Philosophus fuit insignis seruus, & claudus, cuius extat Enchiridion philosophicis præceptis eisdemq; saluberrius refertũ. Quod Politianus Latinitate donauit. Duos Epicteti de se versus citat Aulus

Aulus Gellius de Epicteto.

Duo vitia omnium grauisima

Gellius lib. 2. cap. 18. quos is sic Latinos fecit,

Seruus Epictetus fueram, qui corpore mancus,

Pauperie pressus, charus eram superis.

Idem Gellius de eodem lib. 17. cap. 19. Solitus (inquit) erat dicere, duo esse vitia multò omnium grauisima ac teterrima: intolerantiã & incontinentiam: cum aut iniurias, quæ sunt ferendæ, non toleramus neq; ferimus: aut à quibus rebus voluptatibusq; nos tenere debemus, non tenemus. Itaq; inquit, Si quis hæc duo verba cordi habeat, eaq; sibi imperãdo, atq; obseruãdo curet, is erit

is erit pleraque impeccabilis, vitamq; viuet tranquillissimam. Verba duo hæc dicebat, ἀνέχεσθαι & ἀπέχεσθαι. patere & abstine. Hæc ille.

In adulari nescientem.

EMBLEMA XXXV.

Scire cupis dominos toties cur Thessalis ora
Mutet, & ut uarios quærat habere duces?
Nescit adulari, cuiquãque obtrudere palpum,
Regia quem morem principis omni; habet.
Sed ueluti ingenuus sonipes, dorso excutit omnem,
Qui moderari ipsum nesciat Hippocomon:
Nec seuire tamen domino fas. ultio sola est,
Dura serum ut iubeat ferre lupata magis.

EX Plutarcho de discrimine adulatoris & amici, ut statim subiiciam. Extant apud Ti-

tum Liuium, Decad. 4. lib. 9. orationes, quibus mutuis conuitiis se lacerant Philippus Thessalorum rex, & ipsi Thessali coram Legatis, quos Senatus ad disceptandas controuersias miserat. Verba Liuij apponā ex oratione Thessalorum, Nequicquam & illum victum, & se liberatos esse, vt equum tenacem non parentem, frānis asperioribus castigandū esse. Philippus sic claudit suam orationem, Insolenter & immodicē abuti Thessalos indulgentia populi Romani, velut ex diutina siti nimis auidē meram haurientes libertatem. Itaque seruorum modo præter spem repenti manumissorum licentiam vocis & linguæ experiri, & iactare sese insectatione & conuitiis dominorum. Subdit paulò post Liuius in oratione Maronitarum: Itaque dominari assentatores regios, his solis loqui & in Senatu & in concionibus licere: eos omnes honores & capere ipsos, & dare aliis: optimū quæque, quibus libertatis, quibus legum cura sit, aut exulare pulsos patria, aut inhonoratos, & deterioribus obnoxios silere. Plutarchi verba sunt: Pulchrè igitur Carneades, qui diuitum & regum filios nihil rectiùs discere, quàm equitare affirmabat. Præceptor enim illis inter literarum exercitationes palpatur: illis in palæstra se submitunt Antagonistæ, vincique sinunt. Attamen equus qui, sitne princeps an priuatus, diues an pauper fessor ignorat, dorso excutit indoctum moderatorem. Hæc Plutarchus. Equus verò libertatis est insigne.

*Carneadis
pulchrum
dictum.*

Nesciat hippocomon. Alciatus in annotationibus

bus in lib. 12. C. in l. non patimur ypocomos, vbi legendum Hippocomos, id est, stabularios, qui equos curant. ἵππος enim equū significat, κομῆω nutrio, curo. Existimo autem fuisse munus publicum eorum qui in id agebantur, vt de provincialibus acceptos causa publici cursus equos cura sua alerent. Hæc ille.

Obdurandum aduersus vrgentia.

EMBLEMA XXXVI.

*Nititur in pondus palma, & confurgit in arcum,
Quò magis & premitur, hoc magis tollit onus.
Fert & odoratus bellaria dulcia glandes,
Quæ mens inter primus habetur honos.
I puer, & reptans ramis hæc collige, mentis
Qui constantis erit, præmia digna feret.*

EX

*Palma ad-
uersus pon-
dus resur-
git.*

*Palma cur
renititur o-
neri.*

EX Aulo Gellio in Noctibus Atticis, cuius hæc sunt verba, Perhercule rem mirandam Aristoteles in octauo Problematon, & Plutarchus in 8. Sympos. dixit. Si supra palmæ, inquit, arboris lignum magna pondera imponas, ac tâ grauiter vrgeas, onerésque, non deorsum palma cedit, nec intra flectitur: sed aduersus pondus resurgit, & sursum nititur recuruatúrque. Propterea (inquit Plutarchus) in certaminibus palmam signum esse placuit victoriæ: quoniam ingenium eiusmodi ligni est, vt vrgentibus opprimentibúsq; non cedat. Hactenus Gellius. Quæ verba nusquam viderat, qui in hoc emblemate interpretádo, magno conatu magnas nugas dicebat. Cùm autorum testimonia, quæ videre cõtigerat, huc referre pararem, venit in mentem prouerbij, Palmam ferre. Quod si legeris, nihil erit amplius, quod desideres. Vide Philostrati Icones lib. 1. in Paludibus. Vide Orũ Apollinem lib. 1. Causam fornicationis palmæ reddit Plutarchus in Libello de causis naturalibus, problemate 32. his verbis, Cur inter omnes arbores sola palma contra impositum onus assurgit? vtrùm quòd ignea, & spirabilis facultas, qua maximè pollet, cùm tentatur & irritatur, sese exercens magis, & magis erigit? An quoniam pondus ramo subitò vrgens, aërem omnem, qui in his est, oppressum cedere retro cogat, qui deinde resumptis paulò viribus, aduersus onus acrius rursus instat? An molles & teneræ virgæ impetum non sustinentes, cùm onus quiescit, paulatim se erigunt, & speciem, quasi con-
tra

tra illud assurgant, præbent?

I puer & reptans &c. Hæc omnia eò tendunt, vt pueri laboris admoneantur, qui postea dulcissimos fructus solet elargiri. Nescio an ad palmæ naturam alluserit Solomon in Canticis cap. 7. cùm inquit, Ascendam in palmam, & apprehendam fructus eius. Certè nullus interpretum eorum, quos viderim, quid literalis sensus significet, indicat. Phornutus in lib. de natura Deorum, cap. de Musis, loquens de palma, Arbor hæc, inquit, difficulter scanditur, fructusque producit dulcissimos: vt non immeritò etiam propter hæc causas, ea coronentur Musæ.

*Solomonis
locus elu-
cidatur.*

Omnia mea mecum porto.

EMBLEMA XXXVII.

Humilis

Hunus inops Scythiciq; miserrimus accola Ponti,
 Vstus perpetuo liuida membra gelu.
 Qui Cereris non nouit opes, nec dona Lyæi,
 Et pretiosa tamen stragula semper habet:
 Nam murinæ illum perstringunt undiq; pelles,
 Lumina sola patent, cætera opertus agit.
 Sic furem haud metuit, sic uentos temnit & imbres,
 Tutus apudq; uiros, tutus apudq; deos.

Biantis
 apophthe-
 gma.

Sumptum ex celebri illo Biantis apophthe-
 gmate, qui enumeratur inter septem sapien-
 tes, cuius (vt inquit Cicero in Paradoxis) cum
 patriam Prienem cepisset hostis, cæterique ita
 fugerent, vt multa de suis rebus secum asporta-
 rent: cum esset admonitus à quodam, vt idem
 ipse faceret. Ego verò (inquit) facio. nam omnia
 mea mecum porto. Hæc Cicero. Hoc tam insi-
 gne dictum, vt nobis in pictura ostenderet Al-
 ciatus, depingit Hunnum pellibus coopertum,
 nihilque pretiosi gestantem: vnde fit, vt & fri-
 gora contemnat, & latrones non pertimescat.

Hūni qui.

Cantabit enim uacuuus coram latrone uiator, vt in-
 quit Iuuenalis. Hunni porrò sunt in Scythia Eu-
 ropæa, iidem cum Sarmatis de quibus Mela li-
 bro 2. Sarmata, inquit, auri & argenti maxima-
 rum pestium ignari: vice rerum cõmercia exer-
 cent, atque ob sæuitiam hyemis admodum as-
 fiduæ, demersis in humum sedibus, specus aut
 suffossa habitant: totum braccati corpus, &
 nisi, qua vident, etiam ora vestiti. Ouidius 3.
 de Tristi.

Pellibus & sutis arcent mala frigora braccis,

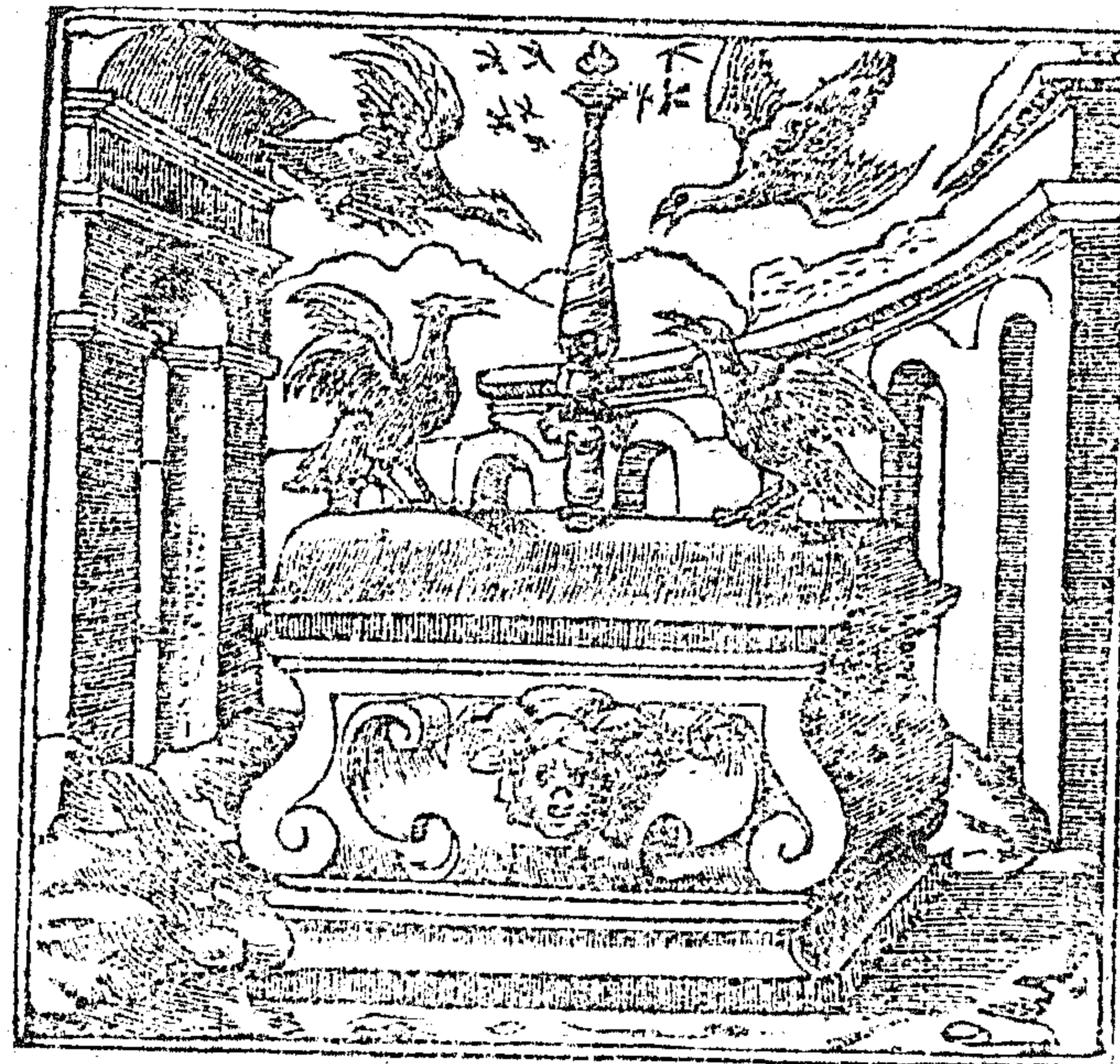
Oráq;

Oráq; de toto corpore sola patent.
 Idem. 5. de Trist.

Quos ut non timeas, possis odisse, uidendo,
 Pellibus & longa corpora tecta coma.
 Vide Valerium Maximum lib. 7. cap. 2. & Alcia-
 tum lib. 6. Parergon cap. 26.

Concordiæ Symbolum.

EMBLEMA XXXVIII.

Cornicum mira inter se concordia uita est,
 Mutua stãtq; illis intemerata fides.
 Hinc uolucres hæc sceptrã gerūt, quòd scilicet omnes
 Consensu populi stãntq; caduntq; duces.
 Quem si de medio tollis, discordia præcepis
 Aduolat, & secum regia fata trahit.

Desuna

*Cornicum
fidelissima so-
cietas.*

Desumptum ex lib. 3. de animalibus Æliani Græci scriptoris citante Politiano cap. 67. Miscella. in hæc verba, Cornices inter se fidelissima sunt: & cum societatem coierint, maximo se opere diligunt. Neque id genus animalia videat quispiam licenter misceri, & temerè. Quin hoc quoque dicunt, qui res istiusmodi callent, altera extincta, comparem viduam degere. Cæterum id quoque audio, veteres in nuptiis post Hymenæum, cornicem inuocare, signumque id concordie dare iis consueffe, qui liberum querendorum gratia conuenissent. Tum qui sedes auium & volatus obseruant, inauspicatum esse captantibus auguria dicunt, vnus tantum cornicis obsequium. Hæc Ælianus. Idem ferè Orus Apollo in Hieroglyphicis sic, Martem & Venerem scribentes, aut nuptias, geminas cornices pingunt, marem, & fœminam, quoniam hoc animal duo oua parit: ex quibus marem & fœminam generari oportet, iugati mares cum fœminis alteri cornici non admiscuntur. Itidem neque fœmina alteri mari: verum dissociati soli degunt. Ideo vnica cornici occurrentes augurantur futurum, vt viduali vita sibi sit viuendum. Sic ille. Vide adagium, Cornicum oculos confingere. Cuius explanationem non admittit noster

*Alciatus
non admit-
tit explana-
tionem.*

Alciatus lib. 7. Parerg. cap. 17. quem vide. Ouidius 1. Fastor. non nihil agit de concordia ibi,

Candida te niues posuit lux proxima templo,

Qua fert sublimes alta Moneta gradus.

Et secum regia fata trahit. Alludit ad illa famigerata verba, quæ posuit Salustius in Iugurtha,
Concor

Concordia parua res crescunt, discordia maxima dilabuntur. Quod & euangelicæ literæ testantur. Secundus versiculus claudicat: quare quidam reposuerunt,

Mutua statq; illis intemerata fides.

Concordia.

EMBLEMA XXXIX.

*In bellum civile duces cum Roma pararet,
Viribus & caderet Martia terra sulis:
Mos fuit in partes turmis coeuntibus, easdem
Coniunctas dextras mutua dona dare.
Foederis hæc species, id habet concordia signum,
Vt quos iungit amor, iungat & ipsa manus.*

L

*Alphösus
Sanctius
Ballesta.*

*Malè de-
pictum em-
blema.
Romani
à Marte
orti.*

Sumpſiſſe Alciatū hoc emblema ex Cornelio Tacito, vel inde apparet, quod ipſemet Alciatus in ſcholiis, quæ in Tacitum edidit, annotauit, idque in lib. 2. dextras fidei ſymbolum præferre, adducitque hunc locum ex lib. 18. Centurionemque Siſennam dextras, cõcordiæ inſignia, Syriaci exercitus nomine ad Prætorianos ferentem, variis artibus aggreſſus eſt. Eſt & alius locus in Tacito, quo idem ſignificatur. Inquit enim li. 17. Miſerat ciuitas vetere inſtituto dona legionibus dextras hoſpitij inſigne. Poſſe hoc emblema elucidari ex Cornelio Tacito autor mihi fuit amicus ſummus meus Alphösus Sanctius Balleſta Talabricenſis, cuius ingenium & literas, quas græcas cum latinis feliciter coniunxit, nouiſſima probauerit, quiſquis candidos eius mores, vitæque ſummam integritatem fuerit expertus. Cuius eò libentius mihi grata occurrit memoria, quòd de concordia agimus, quæ mihi cum eo ſumma intercedit, vt non tantum manus, ſed & corda vel in magna locorum diſtancia habeamus coniuncta. Emblematis igitur hic eſt ſenſus, Cùm belli ciuilis temporibus totus orbis in duas diuiſus eſſet partes, mos fuit, vt quicumque dux vel populus in alteram partem vergeret, offerret, & ſimul acciperet dextras. Intelligo autem dextras coniunctas auro vel argento elaboratas vel depictas: hoc enim videtur ſentire Tacitus tribus illis in locis. Vnde conſtat malè depictū eſſe emblema viuorum hominum manus coniungens.

Martia terra. Romanos à Marte traxiſſe originem

ginem tritum & peruulgatum eſt. Lege Titum Liuium in principio totius operis.

Mos fuit in partes. Sic ordino, Mos fuit dari dextras coniunctas mutua dona, turmis coeun-ribus in eaſdem partes, id eſt, cùm turma eiufdem factionis coirent in vnã eandemque partem, vt bellum inferrent alteri. Hæc ideo lōgiuſculè ſum proſequutus: quia video à plerisque magni nominis viris aliter, ſed perperam, meo quidem iudicio, paſſim explanari.

Coeuntibus eaſdem. Synereſis eſt figura, quæ fit, quando duæ vocales in vnã contrahuntur ſyllabam.

Coniunctas dextras. Dextra fidei dicata eſt. Virgilius 6. Æneidos,

— *Nec ueriti dominorum fallere dextras.*

Plinius lib. 11. cap. 45. Ineſt & aliis partibus quædã religio: ſicut dextra oſculis auerſa appetitur, in fide porrigitur. Ouidius 6. Metamorph.

Vt pignus fidei dextras utraſque poſcit,

Inter ſeq; datas iunxit.

Cicero ad Atticum, Vbi ſunt illæ denſæ dextræ? Idem in Philippum: Dextræ quæ fidei teſtes eſſe ſolebant perfidia ſunt, & ſcelere violatæ. Dextrã in fide porrigi ideo ait Varro, quòd omnis veterum autoritas dextræ manus virtute conſtaret. Autor eſt Plutarchus Flamines rem diuinam manu ad digitos inuoluta facere cõſueſſe, ſymbolicè ſignificantes, fidem tutandam eſſe, ac eius ſedem in dextris eſſe ſacratam. Quæ Cælius Rhodig. de dextris diſputat lib. 22. cap. 4. ridicula planè ſunt.

*Dextra
quæ ſigni-
ficet.*

*Flamines
qualiter ſe-
cra facie-
bant.*

Concordia
vnde dicta.

Id habet concordia signum. Concordia dicta est quasi cordium coniunctio. Quæ coniunctio quia re ipsa nequit fieri, ut scilicet corda ipsa amicorum coniungantur, id fit per dextrarum apprehensionem: dextræ enim parti potior cordis vis incumbit, & ipsa dextra manus est cordis potissima ministra.

Concordia insuperabilis.

EMBLEMA XL.

Tergeminos inter fuerat concordia fratres,
Tanta simul pietas mutua, & unus amor:
Inuicti humanis ut uiribus ampla tenerent
Regna, uno dicti nomine Geryonis.

EX ultimo Iustini Historici lib. vbi hæc verba leguntur, In alia parte Hispaniæ, & quæ
ex

ex insulis constat, regnum penes Geryonem fuit. In hac pabuli tanta lætitia est, ut nisi abstinentia interpellata sagina fuerit, pecora rumpantur. Inde denique armenta Geryonis, quæ illis temporibus solæ opes habebantur, tantæ famæ fuere, ut Herculem ex Asia prædæ magnitudine illexerint. Porro Geryonem ipsum non triplicis naturæ (ut fabula præditur) fuisse ferunt: sed tres fratres tantæ concordie extitisse, ut vno animo omnes regi viderentur. Nec bellum Herculi sua sponte intulisse, sed cum armenta sua rapi vidissent, amissa bello repetisse. Sic ille. Geryon porro (ut ad fabulas conuertamur) filius fuit Chrysaoris, qui fuit Medusæ filius, ut testatur Hesiodus in Theogonia, in hæc sententiam, *Hesiodus.*

Edidit at Chrysaor sibi Geryonea trifaucem,
Herculis ante suos illum uis incluta tauros
Perdidit, atq; animam claua deponere iussit.

Silius Italicus lib. 13.

Qualis Atlantico memoratur littore quondam
Monstrum Geryones immane tricorporis iræ,
Cui tres in pugna dextræ uaria arma gerebant.
Vna ignes seuos, ast altera pone sagittas
Fundebat, ualidam fundebat tertia cornum:
Atq; uno diuersa dabat tria uulnera uisu.

Silius Ita-
licus.

Talis depingitur Herilus apud Virgilium,
Et regem hac Herilum dextra sub Tartara missi,
Nascenti cui tres animas Feronia mater,
Horrendum dictu, dederat terna arma mouenda,
Ter letho sternendus erat, cui tum tamen omnes
Abstulit hæc animas dextra, & totidem exiit armis.
Vide Pliniur. lib. 4. cap. 2. & Pomponiū Melam

Herilus
apud Vir-
gilium.

lib.3.cap.6.Ouidius 9.Metamorph.

— Nec me pastoris Iberi

Forma triplex mouit.

Isocrates.

Huic armenta Hercules abduxit, ab Euristheo iussus, vt est apud Isocratē in Encomio Helenę.

Vnum nihil, duos plurimum posse.

EMBLEMA XLII.

Laërtæ genitum, genitum quoque Tydeos unâ,
Hac cera expressit Zenalis apta manus.
Viribus hic præstat, hic pollet acumine mentis,
Nec tamen alterius non eget alter ope.
Cum duo coniuncti ueniunt, uictoria certa est:
Solum mens hominem, dextræue destituit.

Ex

EX lib.10.Homericę Iliad.hoc argumentum fuit desumptum. Sed ne longum faciam, vide adagium apud Erasmmum, Duobus pariter euntibus. Verba porrò HomERICA sic vertit ille,

At mihi si quis alius ueniat comes, ille futurus
Solamen, fueritq; simul fiducia maior,
Si duo coniuncti ueniant. Dein hic prior illo,
Si quid opus factò, uidet. Atqui solus & unus
Quantus perspiciat:tamen est mens seignior illi, &
Consilium tenue.

Vide præterea adagiū, Vnus vir nullus vir. Præter citata ab Erasmo loca, illud ab Aristo. dictum in lib. de moribus octauo ferè in prin. adiicio, *Σύν τε δὴ ἐρχομένω, καὶ γὰρ νοῦσαι, καὶ ἀποδείξαι διωατώτεροι.* hoc est, Pariter autem si duo iter faciant, & maiora mente concipere, & plura conficere poterunt. Attigit & locum Homeri Claudianus, cum sic cecinit in Sexto Consulatu Honorij,

Nunc mihi Tydiden attollant carmina uatum,
Quòd iuncto fidens Ithaco patefacta Dolonia
Indicio, dapibusq; simul, religatq; somno
Thracia, sopiti penetrauerit agmina Rhæst,
Graiaq; retulerit captas ad castra iugales.

Et Ouidius in Oratione Vlyssis,

De. itq; de Danais quis te laudatue petitue?
At sua Tydides mecum communicat acta,
Me probat, & socio semper confidit Vlysse.
Est aliquid de tot Graiorum millibus unum
A Diomede legi, nec me fors ire iubebat.

Laërtæ genitum Tydeos. Antonomasia est, vt annotauit Plutarchus in vita Homeri: significat

L 4

enim Vlyffem, & Diomedem. Laërtes pater fuit
Vlyffis, vt liquet ex Ouidio in eadem Oratione,
Nam mihi Laërtes pater est, Arceffus illi,
Iuppiter huic.

Tydeus.

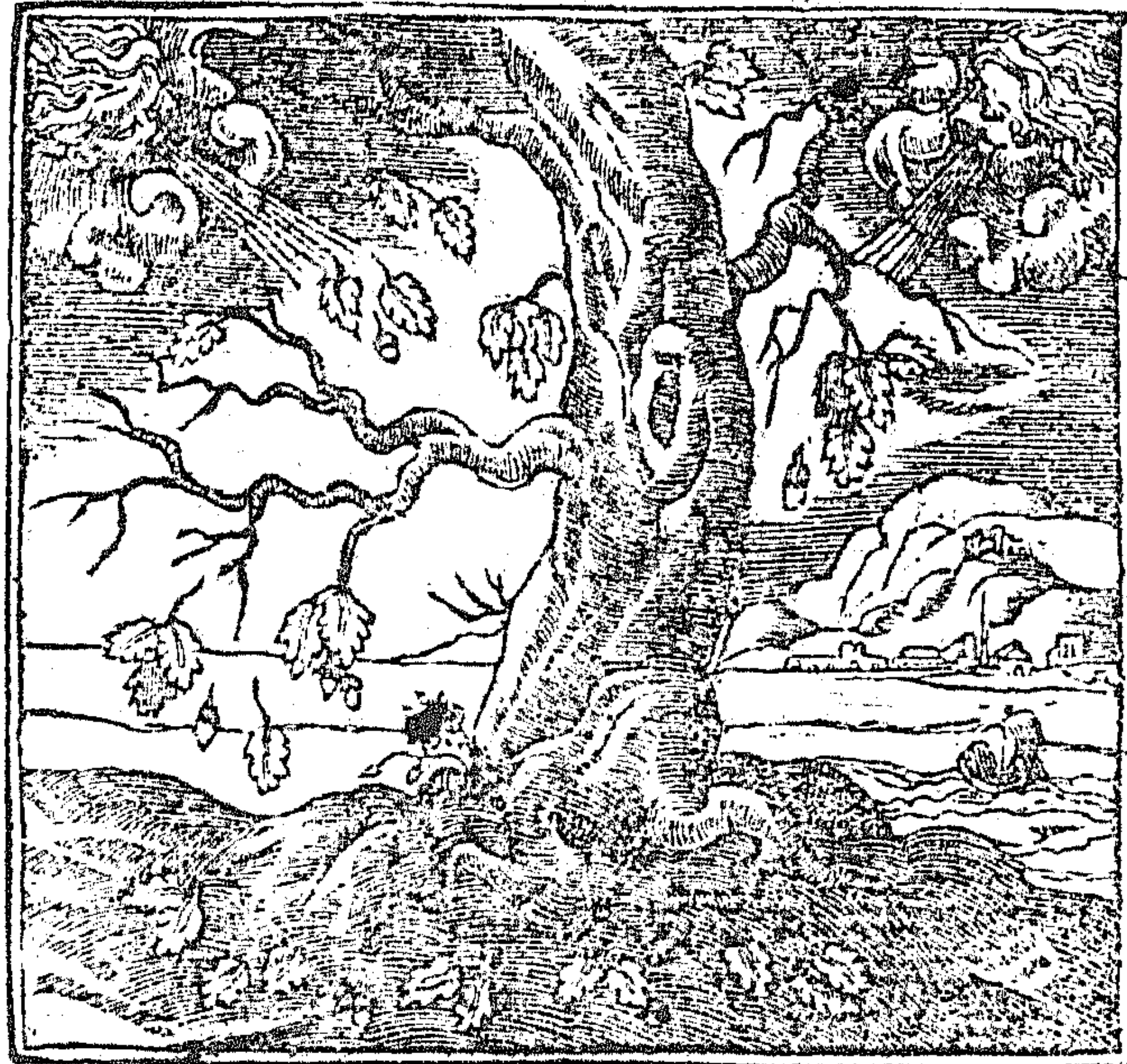
Tydeus filius Oenei regis Ætolix pater Dio-
medis, fuit magnus bellator, paruus tamen cor-
pore. De quo dictum fuit illud peruulgatum,

Maiores in exiguo regnabat corpore uirtus.

De quo satis multa Statius, præcipuè lib. 3. The.
Solum mens hominum. Ordo est, Mens, id est,
illa potentia, qua præstat sapiens, destituit so-
lum hominem.

Firmissima conuelli non posse.

EMBLEMA XLII.

Oceanus

Oceanus quamuis fluctus pater excitet omnes,
Danubiūq; omnem barbarè Turca bibas;
Non tamen irumpes perfracto limite, Caesar
Dum Carulus populis bellica signa dabit.
Sic sacre quercus firmis radicibus astant,
Sicca licet uenti concutiant folia.

Sumptū ex lib. 1. Epigram. Græcorū titulo, εις
Αλκιαν. Epigramma Græcū est Crinagoræ:

Οὐδ' ἦν ὠκεανὸς πᾶσαν ἀλημιύραν ἐγείρη,
Οὐδ' ἦν Γερμανίη Ρῆνον ἀπαντὰ πίη:
Ρώμης οὐδ' ὅσον ἐλάθει θένος, ἄχρι κερμίνης
Δεξιὰ σημαίνει Κίσαρι θαρσαλίη.
Οὕτω κ' ἱερὰ ἰ Ζηνὸς δένος ἔμπεδα ῥίζαις
Ἐξάσιν φύλλων δ' αἴου χέουσ' ἀνεμοί.

Sic vertit Ioannes Sleidanus,

Oceanus moueat licet omnes undiq; fluctus,
Et potet Rhenum Theutona terra suum:
Non cadet imperium Romæ, quo tempore Caesar
Præerit, ac solus publica facta reget.
Sacra Ioui quercus nam si radicibus hæret,
Et tamen aridulas huic rapit aura comas.

Vfus est Virgilius hac similitudine lib. 4. Ænei-
dos, quæ Æneæ constantiam ostenderet: quam
ab Homero sumpsit, teste Macrobio lib. 5. ca. 6.

At uelut annosam ualido cum robore quercum
Alpini Boreæ nunc hinc, nunc flatibus illinc,
Eruere inter se certant: il stridor, et altè
Coniurnunt terram, concusso stipite frondes.
Ipsa hæret scopulis, et quantum uertice ad auras
Aciberias, tantum radice in tartara tendit.

Vide adagiū, Incus maxima nō metuit strepitus.
Oceanus quamuis pater. Dicitur Oceanus à ve-

Oceanus
unde di-
ctus.

locitate. *ὠκνός* enim citum & velocem significat. Quod videtur innuere Mela Póponius in principio 3. cum inquit, Tanta vi semper immissum, ut vasta etiam flumina retroagat, & aut terrestria deprehédat animalia, aut marina destituat. Dicitur autem pater ex Thaletis Milesij opinione, qui omnia ex aquis generari existimauit. Plutarchus in vita Homeri, adducitque illud Homericum,

Oceanus pater.

Ὠκεανὸς δ' ὅσπερ γένεος πάντεςσι τέτυκται.

Vnde Virgilius 4. Georgicón,

Oceanúmque patrem rerum, Nymphásque sorores.

Danubius & Ister iuems.

Danubiúmque omnem. Danubius & Ister idé est, teste Pomponio Mela lib. 2. cuius verba sunt, Apertis in Germania fontibus, alio quàm definit, nomine exoritur. Nam per immania magnarum gentium diu Danubius est: deinde aliter appellantibus accolis Ister fit, acceptisque aliquot annibus ingens iam, & eorum, qui in nostrum mare decidunt, tantùm Nilo minor, totidem, quot ille ostiis, sed tribus tenuibus, reliquis nauigabilibus, effluit. Hæc ille. Exonerat autem in pontum Euxinum, solus in Europa ad Orientem cursum perpetuū dirigens. Vide Plinium lib. 4. cap. 12.

Hyperbole in Turcam.

Barbare Turca bibas. Hæc verba magnam innuunt hyperbolem: idem enim sonant, ac si dixisset, O barbare Turca etiam si tot hominum millia congregares, quot dicitur olim Xerxes Persarum rex, à cuius copiis flumina ingentia exsiccata tradit Herodotus, nihil quicquã proficeres, si aduersus inuictum Cæsarem arma moueres:

ueres: imò iam omnibus notū est, qualiter aliquando salutem fuga quæsieris, idque præfractis pontibus, ne à Cæsarianis capereris. Sed hæc nō sunt nostri instituti, & Caroli Cæsaris inuictissimi triūphi, & parta gloria, magna desiderāt volumina. Vide Pantalæonis Prosopographiã. Sic sacræ quercus. Sacræ, Ioui scilicet: nã Græca verba sic habent, *ἡ τῶν ἱερῶν ἑνὸς δ' ἕβας*. Hoc est: sic & Ioui sacræ quercus. Causam, cur Ioui sit sacrata hæc arbor, idem Alciatus refert in fine libri huius sic,

Quercus sacra Ioui.

Alciatus.

Grata Ioui est quercus, qui nos seruatque, fouetque.

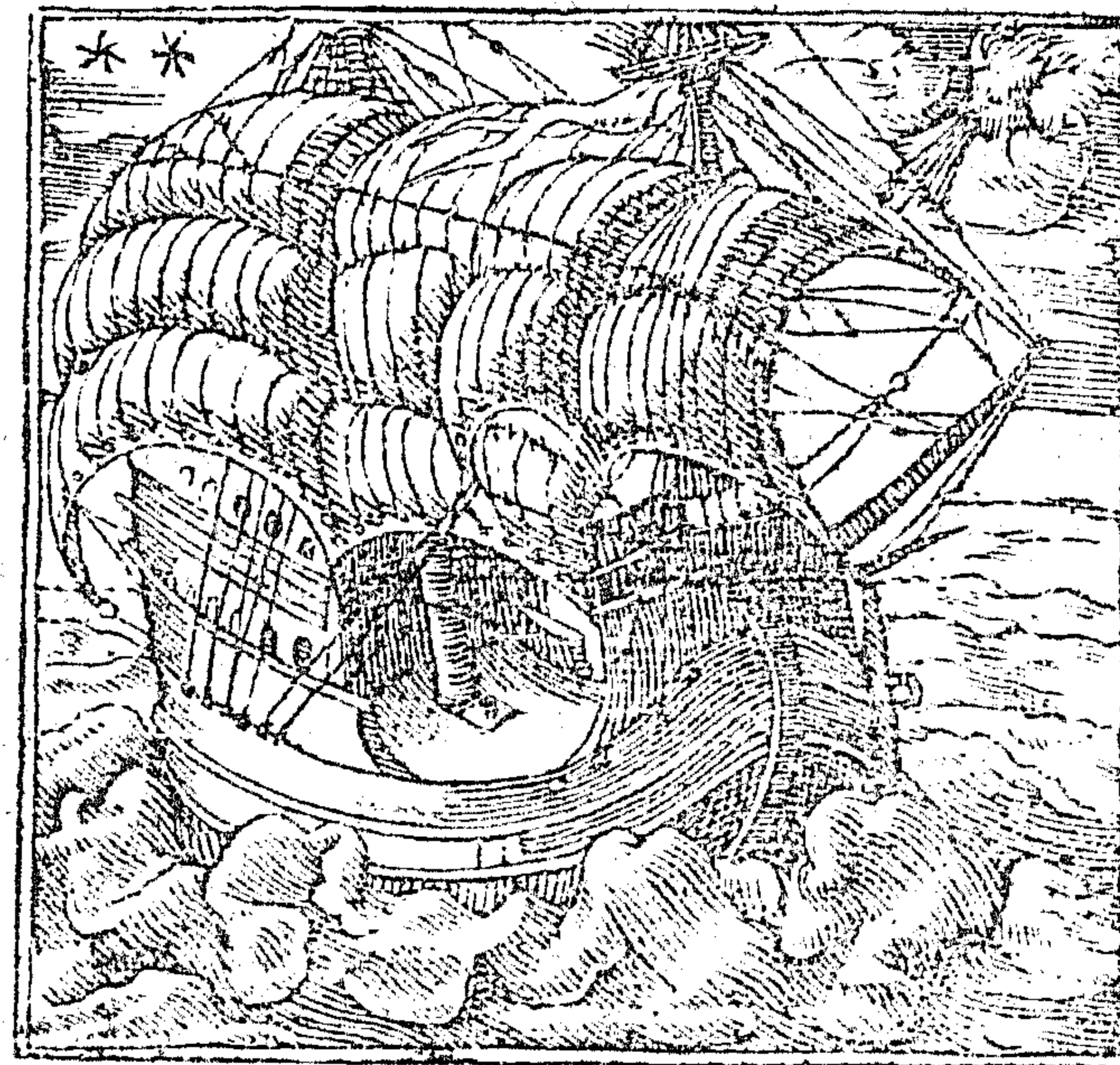
Seruanti ciuem querna corona datur.

Glande aluit ueteres, sola nunc proficit umbra:

Sic quoque sic arbor officiosa Iouis.

Spes proxima.

EMBLEMA XLIII.

Innumeris agitur respublica nostra procellis,

Et spes uenturae sola salutis adest:

Non secus ac nauis medio circum aequore, uenti

Quam rapiunt, salis iamque fatiscit aquis.

Quod si Helenæ adueniant lucentia sidera fratres,

Amisissos animos spes bona restituit.

Multi sunt vel poetarum vel historicorum
loci, unde potuit Alciatus hoc sumpsisse
epigramma. Apponam igitur potiora: ut diligens
Lector hac de re facile sententiam ferre possit.
Theocritus eidylio 27. multa de Castoribus ca-
nit. Pindarus decima Nemeæorū ode, satis mul-
ta de Castore & Polluce. Vide Homerum &
eius interpretes lib. Iliados 3. in illo versu,

Theocritus.
Pindarus.

Κάστορα θ' ἰππὸδ' ἔμοιζεν, πύξ' ἀγαθὸν πολυδέουκα:

Horatius primo Carminum,

Dicam & Alciden, puerosque Leda,

Hunc equis, illum superare pugnis

Nobilem: quorum simul alba nautis

Stella refulsit.

Defluit saxis agitated humor,

Concidunt uenti, fugiuntque nubes,

Et minax (sic dii uolere) ponto,

Vnda recumbit.

Plinius Naturalis historiae li. 2. cap. 37. Vide (in-
quit) nocturnis militum vigiliis inherere pilis,
pro vallo fulgorem effigie ea, & antennis nau-
igantium, aliisque nauium partibus, seu vocali
quodam sono insistent, ut volucres sedem ex se-
de mutant. Graues cum solitaria venere, mer-
getesque nauigia: & si in carinae ima deciderint,
exurentes. Geminæ autem salutare, & prosperi
cursus

cursus praenuntia: quarum aduentu fugari di-
ram illam, ac minacem, appellatamque Helenam
ferunt. Et ob id Polluci & Castori id numen
assignant, eosque in mari deos inuocant. Homi-
num quoque capita vespertinis horis magno
praefragio circumfulgent. Omnia incerta ratione,
& in naturae maiestate abdita. Hæc Plinius. An-
neus Seneca, Naturalium Quaestionum lib. 1. sic,
Argumentum tempestatis nauis putant, cum
multa transuolat stella: quod si signum vento-
rum est, ibi venti sunt, id est in aere, qui medius
inter lunam & terram est. In magna tempesta-
te apparent quasi stella velo insidentes, adiu-
uari se tunc periclitantes existimant Pollucis &
Castoris numine. Causa autem melioris spei est,
quod iam apparet frangi tempestatem, & desi-
nere ventos. Sic ille. Solet & hoc nostro tem-
pore id splendoris siue luminis nauis appare-
re, inter procellas & tempestates: quo viso be-
ne sperare incipiunt nauis, idque vel D. Nico-
lai, vel S. Thermi, siue D. Hermiae numini tri-
buunt. Res tamen est naturalis (nauitarum pace
dixerim) ut maximi nominis Philosophi pro-
didere. Nam fit hic ignis in infima aeris regione
ex fumo pinguiore, qui frigiditate aeris noctur-
ni cogitur atque densatur. Incenditur autem ex
concurso duarum contrariarum qualitatum, quæ
inter se pugnant. Vapor enim calidus est, & aer
nocturnus frigidus. Concurrunt autem tantis-
per, donec hac agitatione vapor incendatur.
Figitur autem pilis, aut antennis nauium, pro-
pter eius grauitatem, ubi tantisper hæret, donec
incen

Pollux &
Castor.

Anneus
Seneca de
maris tem-
pestate.

Pollux &
Castor cas-
sa melioris
spei.

incendij materia fuerit absumpta.

*Fatiscere
vnde.*

Salsis iamq; fatiscit aquis. Seruius in illo Virgiliij versu, remisque fatiscunt, sic inquit: Fatiscunt, abundanter aperiuntur: fatim enim abundanter dicimus, vnde affatim: id est, affatim hiscunt.

*Fatim, af-
fatim.*

Quod si Helene &c. Ita Horatius primo Carminum,

— Sic te diua potens Cypri,

Sic frater Helena lucida sœera.

*Castor, &
Pollux Io-
uis & Le-
da filij.*

Intelligit autem Castorem & Pollucem, qui vt in fabulis est, Iouis & Lædæ fuerunt filij. Iupiter enim in cygni formam versus Lædam compressit: quæ peperit oua, è quorum altero gemini nati sunt Castor & Pollux: ex altero verò Helena. Quæ fabula ex dictione *αδυσήμω* nata est, vt ait Athenæus lib. 2. cap. 17. in Dipnosophistis, qui asserit *ωειν*, id est, ouum, idem apud veteres, quod *επιπρωον* significasse, id est, superiorem thalamum, cœnaculum, vel cubiculum, quale tribuit Homerus Penelopæ primo Odyss. Atque ideo nati ex ouis: quia ex superiore parte domus fuerint nati. Dicuntur autem hi gemini Dioscuri, id est, Iouis filij. Quorum fabulam eleganter narrat Ouidius, in fine quinti Fastorum, his verbis,

Dioscuri.

Absulerant raptas Phœben, Phœbēsq; sororem

Tyndaridæ fratres, hic eques, ille pugil.

Bella parant, repetuntq; suas, & frater & Idas,

Leucippo fieri pactus uterq; gener.

His amor, ut repetant, illis ut reddere nolint,

Suadet, & ex causa pugnat uterq; pari.

Effugere Ocbalidæ cursu potuere sequentes:

Sed

Sed uisum celeri uincere turpe fuga.

Liber ab arboribus locus est, apta area pugnae:

Constiterant illo nomina fida loco.

Pectora traiectus Lynceo Castor ab ense,

Non expectato uulnere pressit humum.

Vltor adest Pollux, & Lyncea perforat hasta,

Qua ceruix humeros continuata coit.

Ibat in hunc Idas, uixq; est Iouis igne repulsus:

Tela tamen dextræ fulmine rapta negant.

Iamq; tibi Pollux celum sublime patebat:

Cum mea, dixisti, percipe uerba pater.

Quod mihi das uni, celum partire duobus:

Dimidium toto munere maius erit.

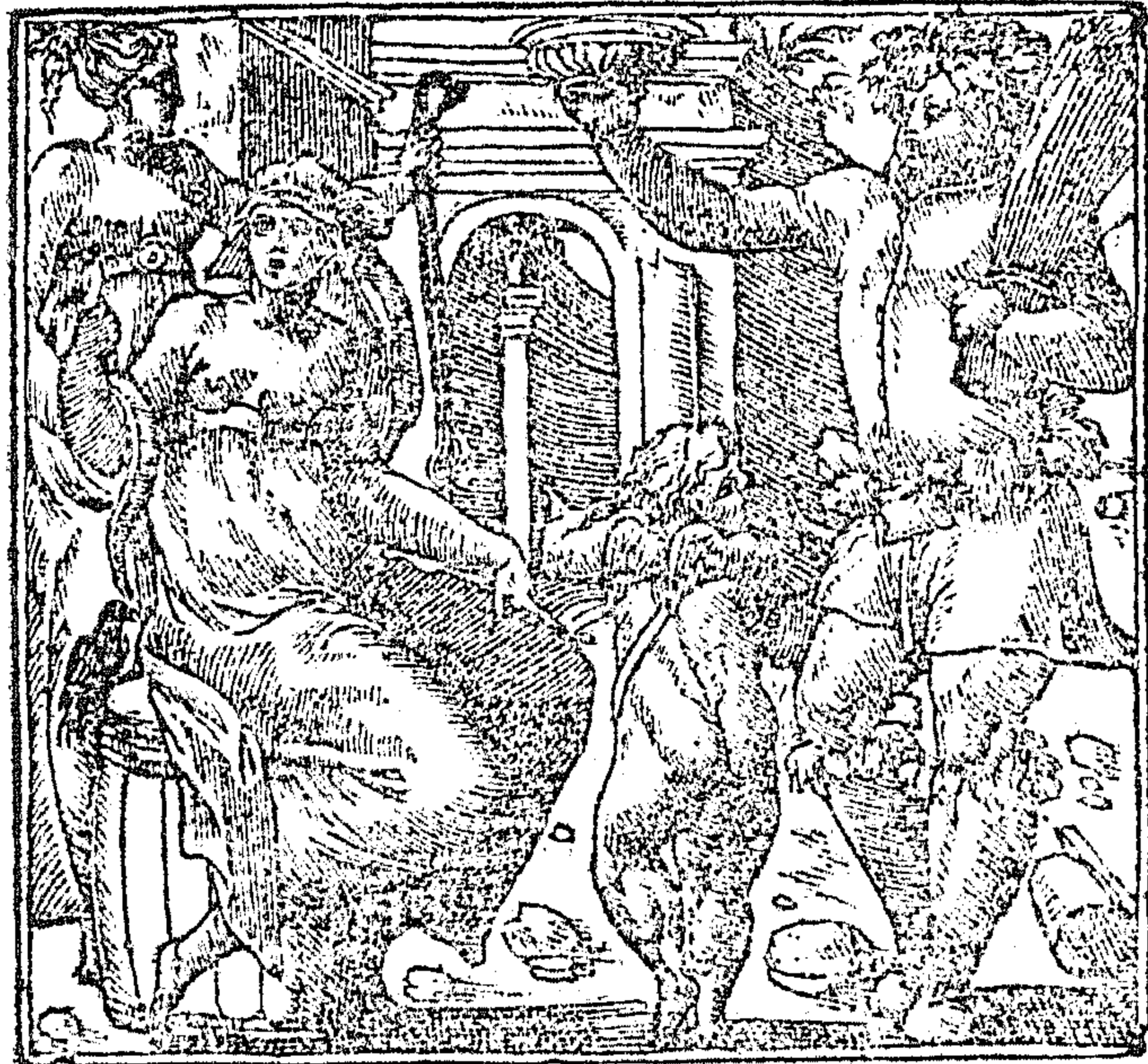
Dixit, & alterna fratrem statione recepit:

Vtile sollicitæ sidus utrunq; rati.

Sidra. Sidus latinum est verbum, ideo scribendum cum i, non per y, vt imperiti scribunt, & considerare & desiderare. Est autē sidus conglobatio multarum stellarum quod aliqui constellationem dicunt, vt Taurus, Orion. Quauis aliquando sidus pro stella ponatur contra præceptum Macrobij.

Sidus.

In

Que Dea tam læto suspectans sidera uultu?
 Cuius peniculis reddita imago fuit?
 Elpidij fecere manus: ego nominor illa,
 Que miseris promptam spes bona præstat opem.
 Cur uiridis tibi palla? Quod omnia me dūce ueruent,
 Quid manibus mortis tela refracta geris?
 Quod uiuos sperare decet, præcido sepultis.
 Cur in dolioli tegmine pigra sedes?
 Sola domi mansi uolitantibus undiq; noxis,
 Ascraï ut docuit Musa uerenda senis.
 Que tibi adest uolucris? Cornix fidiſſimus oscen,
 Est bene cum nequeat dicere: dicit, Erit.
 Qui comites? Bonus euentus, præcèpsq; Cupido.
 Qui præeunt? Vigilum somnia uana uocant.

Que

Que tibi iuncta astat? Scelerum Rhamnusia uindex,
 Scilicet ut speres nil nisi quod liceat.

EX multis Authorum locis aptè concinnatum est hoc emblemata: quapropter singula carmina percurramus, ut unicuique suam explanationem adaptemus.

Que Dea tam læto suspectans sidera uultu? Videtur versiculus exprimere gestus sperantium, qui semper Cælum intuētur: quoniam omnia bona è Cælis atque à Deo ipso bonorum omnium datore proueniunt.

Elpidij fecere manus. Nullus extitit, quod sciā, pictor aut statuarius hoc nomine: sed eleganter fictum est à Græco fonte. spes enim græcè dicitur ἐλπίς, unde Elpidius.

Ego nominor illa &c. Hæc explicatius dixit Ouidius 1. de Ponto, Elegia 7.

Hæc Dea, cum fugerent sceleratas Numina terras,

In Diis inuisa sola remansit humo.

Hæc facit, ut uiuat fossor quoq; compede uinctus,

Liberatq; à ferro crura futura putet.

Hæc facit, ut uideat cum terras undiq; nullas,

Naufragus in medijs brachia lætet aquis.

Sæpe aliquem solers medicorum cura reliquit;

Nec spes huic, uena deficiente, cadit,

Carcere dicuntur clausi sperare salutem:

Atq; aliquis pendens in cruce uota facit,

Hæc Dea quam multos laqueo sua colla ligantes,

Non est proposita passa perire nece.

Spei quoque commoda scribit eleganter Tibul.
lib. 2. Eleg. 7.

Iam mala finissem letho: sed credula uitam

M

Spei encomia.

Spes fouet, & melius cras fore semper ait.
 Spes alit agricolas, spes fulcis, credit aratris
 Semina, quæ magno fœnore reddat ager.
 Spes etiam ualida solatur compede uinctum:
 Crura sonant ferro, sed canit inter opus.
 Spes facilem Nemesin spondet mihi: sed negat illa,
 Hei mihi, ne uincas dura puella deam.

Viridis color
 spei dicitur.

Cur uiridis tibi palla? Viridis color non immeritò spei semper fuit dedicatus, similitudine ducta à segetibus, quas quando uirides videmus, speramus illas ad maturitatem peruéturas. Hæc subindicat Alciatus in illo emblemate de coloribus,

Nos sperare docet uiridis, spes dicitur esse
 In uiridi, quoties irrita retro cadit.
 Quod uiuos sperare decet. Sic ordino, Præcido
 sepultis illud, quod decet sperare uiuos: ut illud,
 quod, sit in accusandi casu, non aduerbium.
 Post mortem enim nulla est spes, quam dum
 uiuimus, nullo pacto amittimus. Theocritus,

Theocritus
 de spe. Ἐλπιδες ἐν ζωοῖσιν, ἐν ἐλπίσιν ὃ θάνοντες.
 Id est,

In uiuis est spes, sine spe sunt mortui.

Vide adagium. Ægro, dum anima est, spes est.

Cur in dolioli tegmine. His tribus carminibus tangit fabulã, quam Hesiodus posuit in lib. 1. ἔργων καὶ ἡμερῶν. Quã quia prolixè ille est prosequutus, fatiùs duxi Lectorem illuc remittere, prælibatis tantummodo, quæ huc pertinebant sic,

Viuere dulce fuit quondam: sed tegmen ab urna,
 Dum Pandora leuat, totum exiliere per orbem
 Curarum infectæ effigies: spes sola remanste

Intus,

Intus, & è labris ima sub parte resedit:

Obstitit impositum nam tegmen abire uolenti.

Erasmus in adagio, Malo accepto stultus sapit, narrat hæc fabulam, sed concisè, & qui videatur innuere Epimetheū aperuisse pixidem (si pixis vocandum est vas illud, quod omnia mala continebat, & non dolium) cùm ipsa Pandora in domo Epimethei repertum vas aperuit. Certè verba Hesiodi non indicant, vas illud posse Latinè dici pixidem,

Pixis Epimethei.

Ἀλλὰ γυνὴ χεῖρασι, πίδα μίγα πῶμα ἀφελῆσα.

Hoc est, Sed mulier manibus magnum operculum auferes &c. Vide Plutarchum in Consolatione ad Apollonium. Moschopulus in Hesiodum Satyros dicit doliū dedisse Epimetheo, ante Pandora aduentum.

Quæ tibi adest uolucris. Duplici de causa cornix simul cum spe coniūgitur. Prima propter ostentum illud, quod in morte Domitiani contigit. De quo sic ait Suetonius, Ante paucos, quàm occideretur, menses cornix in Capitolio elocuta est, ἔσαυ πάντα καλῶς. Id est, omnia rectè procedēt. Nec defuit, qui ostentū sic interpretaretur,

Cornix cum spe coniungatur.
 Suetonius de cornice.

Nuper Tarpeio, quæ sedit cūmine cornix,

Est bene non potuit dicere, dixit Erit.

Hæc Tranquillus in fine totius operis. Altera est causa, (ut ego coniecto) propter frequentem istius auis clangorē, quæ semper ingeminat hoc aduerbiū, cras, cras: vnde meritò spei symbolū est cornix, propterea quòd semper qui sperant, animi pendeant in futurum tempus.

Authoris altera ratio.

Qui comit: s: bonus euentus. Circūfertur libellus

Bartolomei Marliani, qui inscribitur Topographia urbis Romae. Ibi igitur lib. 6. cap. 6. haec verba reperi, Templi boni euentus vestigia quadrata, & oblonga spectantur, inter Mineruae & S. Eustathij plateas. Colebatur autem euentus, ut omnia prosperè foelicitèq; euenirent. Quare Varro ad Fundaniam scribens, ipsum inuocauit. Cuius simulachrum erat habitu pauperis, dextra manu pateram, sinistra verò tenens spicam. Praxitelem huius Diui simulachrum in Capitolio fecisse testatur Plinius. Haec ille. Vide etià Alexandrum ab Alexandro in lib. Dierum genialium lib. 4. cap. 12. Et Plinium lib. 34. cap. 8.

Varro de
euentu.

Emenda-
tur versus.

Qui praecunt? Haec verba mihi videntur posse melius legi sine interrogatione, & ad superiora referri: ut intelligas bonum euentum, & Cupidinem Spei esse anteambulones, qui etiam vocantur somnia vana vigilum. Sed de hoc liberum esto iudicium. Hoc autem ex Platone sumptum est, qui τὰς ἐλπίδας ἐγρηγορότων ἀνθρώπων οὐκ ἔστιν εἶναι, hoc est, spes esse vigilantium somnia. Et Quintilianus lib. 6. cap. 3. spes inanes, & tanquam somnia quaedam vigilantium.

Quae ubi iuncta astat. De Nemese Pomponius Laetus sic ait in Romanarum historiarum compendio, Virgo & victrix Nemesis numen fuit, quo qui ex malefactis delinquebant, puniebantur. Vnde victores Nemese non frustra inuocabant. Romani enim semper iusta mouere arma. Caeterae nationes odio, & maleuolentia liuorèq; quòd imperium tantae urbis iustitia augetur, tela in populum Romanum capiebant. Nemesis,

Nemesis
quod numen
fuerit.

quam plerique existimauere esse vim fortunae, alij filiam iustitiae, alij vim quandam esse inter caelestes discurrentem, prima rerum semina, quae factorum & sortium vires temperat atque emendat, rebus humanis trutinam adhibens è caeloque terrena despectans, nocentes punit, bonis praemia largitur. Et cum sit velocissima, quia diu non permittit impios praesse atque grassari, alata fingitur à veteribus; & eius pedibus supponitur rota, cum citissime discurrat. Sed tandem multitudine scelerum indignata, oculos iam diu à rebus humanis auertit, & cum genitrice in remotiore parte caeli ultra terrarum regiones non reditura, renascentem urbem expectat. Rhamnusia est appellata ab Rhanunte oppido Atticae regionis, ubi templum & simulachrum habuit, & ab Adraeto, Adraestia. Roma templum huic Deae posuit in Capitolio: ut inde suam urbem posset vlcisci. Haec ille. Marullus libro 3. Epigram.

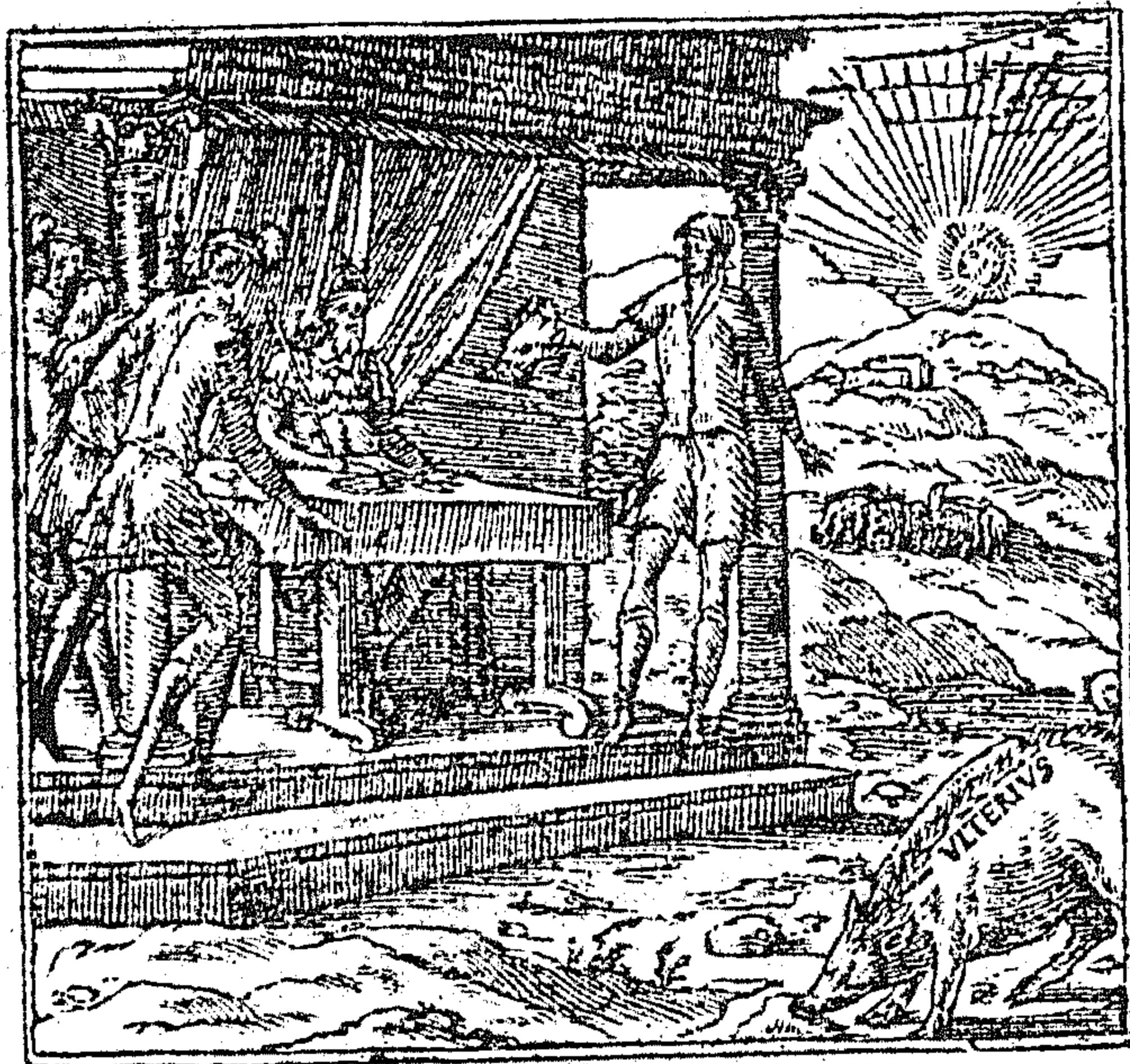
Rhamnusia.

Quaenam haec, tam semper quae leta est: optima rerum
Spes bona. Quae lateri iuncta: potens Nemesis.
Dux magis an comes est: uindex magis. Vnde duabus
Templa eadem: speres ne nisi quod liceat.
Si plura de spe cupis, adi Stobaeum sermone 109.

M 3

In dies meliora.

EMBLEMA XLV.

Roftra nouo mihi fetigeri fuis obtulit anno,
 Hæcq; cliens uentri xenia (dixit) habe.
 Progreditur femper, nec retro refpicit unquam
 Gramina cum pando proruit ore uorax.
 Cura uiris eadem eft, ne fpecs fublafpa retrorfum
 Cedat: & ut melius fit, quod & ulterius.

Mos ce-
 tiorū anti-
 quitas.

Solebant antiqui (id quod ad noftra ufque
 tempora perdurat) mittere mutuò xenia,
 nouo incipiète anno: ut bene difcamus fperare,
 & à lætitia incipiat annus. Hoc repræfentat por-
 culus, qui non retrograditur, cum pascitur. Epi-
 gramma facile eft.

Illicitum

Illicitum non fperandum.

EMBLEMA XLVI.

Spes fimul, & Nemefts noftris altaribus adfunt,
 Scilicet ut fperes non nifi quod liceat.

IN lib. i. Epigrammatum Græcorum eft difti-
 chon εις ελπίδας, ad quod uidetur alluiffe
 Alciatus. Sed diuerfa claufula. Nam Græcum
 diftichon irridendo concludit hoc pacto:

Ελπίδα κ' Νέμεσιν Ε'υνας π' ε' βωμόν ε' τευξα,
 Τὴν μὲν ἴν' ἐλπίζης, τὴν δ' ἵνα μηδ' ἐν ἔχης.

Sic vertit Politianus,

Spem fimul & Nemeftm pofta dicat Euris in ara,
 Scilicet ut fperes omnia, nil habeas.

M 4

COMMENT. IN AND.
PUDICITIA.
EMBLEMA XLVII.

*Porphyrion domini si incestet in aedibus uxor,
Despondetq; animum, praeq; dolore perit.
Abdita in arcana naturae est causa: sit index
Syncerae hae uolucris certa pudicitiae.*

*Ca. Rhodig. lib. 4. c. 10.
Porphyrionis natura.*

EX Athenæo in lib. 9. cap. 12. cuius verba sic transtuli: Polemon in quinto eorum, quæ ad Antigonum scripsit, Porphyrionem auem refert, in quacunque domo fuerit enutrita, uxorū pudicitiam mirè seruare, & eiusmodi præfensionem habere in adulteriis: ut si tale quid cognouerit, statim domino significet, suspendio uitæ finem imponens. Addit præterea hanc auem non prius cibum fumere, quàm loco cómodo reperto, ubi paulisper deambulet. Postea se puluere

uere conspergens lauat. Sic demum cibū capit. Aristoteles autem eam inter scisipedas cōmemorat, caruleoque esse colore, cruribus longis, rostrōque iuxta caput purpureo, magnitudine Galli gallinacei. Eorum etiam, quæ pedibus apprehendit, seruat frustula. Fodientis more bibit. Quinque digitos habet, inter quos medius eminet. Alexander Myndius in 2. de Volucrū historia. Libycam esse auem dicit, inter Libycos Deos numen habere. Omnia hæc ex Athenæo. Porphyrionem (inquit Plinius) solus morsu bibit: idem ex proprio genere omnem cibum aqua subinde tingens: deinde pede ad rostrum veluti manu afferens. Laudatissimi in Comage. Rostra iis & prælonga crura rubent. Porphyrionem Hispanè dicitur Calamō, ut admonet Antonius Nebriffensis in Quinquagenis, cap. 35. De hac aue, vide Ælianum & Oppianum. Ioannes Tzetzes Chiliade 9. sic ait,

*Ο πορφύρεον ὄρνέον ἄγαν ὑπάρχει σώφρον,
ὡς εἰ καὶ μόνον ὄψαιτο πόρην εὐθέως θνήσκειν.*

Id est,

Porphyrion autē ualde est temperans,

Ut si solum meretricem uideat, statim pereat.

Nicolaus Leonicus lib. 3. de varia histo. cap. 17. latè prosequitur Porphyrionis naturam. Fit & in Leuitico mentio cap. undecimo.

M 5

In victoriam dolo partam.

EMBLEMA XLVIII.

Aiacis tumulum lachrymis ego perluo Virtus,
Heu misera albentes dilacerata comas.
Scilicet hoc restabat adhuc, ut iudice Græco
Vinceret: & causa stet potiore dolus.

EX lib. 3. Epigram. Græcorum, tit. εις ηρωας,
auctore Asclepiade,

Αδ' ἐγὼ ἀτλάμων ἀρετὰ πῶρ' ἐκείνη κέρταται
Αἰαντὸς τύμβῳ κειραμένα πλοκάμους,
Θυμὸν ἀχει μεγάλῳ βεβουλημένῳ, ἐνεκα Ἀχαιοῖς
Αδολίφρων ἀτάτα κρείσσον ἐμὸν κέρταται.

Vrsinus,

Dilaniata comas visu miserabilis, eheu

Conf

Confideo ad cineres hinc Telamoniadae,
Ista dolore graui, mihi quod fraus callida quondam
Iudicibus Grauis ante locata fuit.

Aliud Epigramma Antipatri eiusdem sententiae,

Σῆμα παρ' Αἰάντειον ὅτι ροιτηῖσιν ἀντίαις
Θυμοβαρῆς ἀρετὰ μύρομαι ἐζομένα.
Ἀπλόκαμος, πινόσσα διακρίσιν: ὅτι πελασγῶν
Οὐκ ἀρετὰ νικᾶν ἔλλαχεν, ἀλλὰ δόλος.
Τεύχεα δ' ἂν λέξειεν Ἀχιλλέος, ἀρσενος ἀκμῆς,
Οὐ σκολιῶν μύθων ἀμμες ἐφείμεθα.

Ego sic vertebam,

Aiacis propter Rhæteo in littore bustum

Asideo Virtus: nec leuis ira mea est.

Dilaniata comas, lachrymans, quod mouit Achivos

Non Virtus, quando uicerit arte dolus.

Arma uel hæc dicant Pelidæ fortis, inane

Quid uolumus uerbum? poscimus arma uirum.

Ceterum quoniam in hoc Antipatri epigrammate de Rhæteo facta est mentio, deque sepulchro Aiacis, libuit hoc loco nonnihil de hac re, priusquam ad alia transeo, disputare, etsi commodius id posse fieri crederem in illo emblemate, quod de Achillis sepulchro compositum est. Cuius initium est,

Aeacidae tumulum Rhæteo in littore cernis.

Achillis sepulchrū fuit in Sigæo, Aiacis in Rhæteo Idæ mōtis promontoriis. Quod ex Cicero-
ne pro Archia, & Mela lib. 1. cap. 18. & Plinio & Strabone liquet. Deceptus igitur Alciatus Solinum sequutus, qui etiam malè intellectis Plinij verbis Achillem in Rhæteo sepultum asserit.

Iudice Græco. Quauis in bonam & in malam

Achillis
sepulchrū.

Alciatus
deceptus.

Agamem-
nonem in-
telligi.

lam partem si accipiantur hæc verba, in utroque sensu conqueritur Virtus. Ego tamen in malam partem accipio: quoniam Græci malè audiebant circa fidem & probitatem. Vide Adagia, Græca fide, & Pergræcari.

Græca fides.
Pergræcari.

In fraudulentos.

EMBLEMA XLIX.

Parua lacerta, atris stellatus corpora guttis
Stellio, qui latebras & caua busta colit,
Inuidia prauiq; doli fert symbola pictus.
Heu nimium nuribus cognita zelotypis.
Nam turpi obtegitur faciem lentigine quisquit,
Sic quibus immersus stellio, uina bibat.
Hinc undicta frequens decepta pellice uino,
Quam formæ amisso flore relinquit amans.

EX

EX Plinij Naturalis historiae li. 29. cap. 4. Fit enim inquit, & è stellionibus malum medicamentum. Nam cum immortuus est uino, faciem eorum, qui biberint, lentigine obducit: ob hoc in unguento necant eum insidiantes pellicum formæ. Idem lib. 30. cap. 10. Opera pretium est scire, quomodo præripiatur, cum exiit membrana hyberna aliàs deuoranti eam, quoniam nullum animal fraudulētius inuidere homini tradunt. Inde stellionem nomen aiunt, in maledictum translatum. Hæc Plinius. Ouid. in lib. Transfor. 5. sic canit de Latona, & stellione:

Stellionis nomen in maledictis translato.

Dum scribit illa datum: duri puer oris, & audax
Constitit ante Deam, risitq; audamq; uocauit.
Offensa est, neque adhuc epota parte loquentem
Cum liquida mista perfudit diua polenta.
Combibit os maculas: & quæ modò brachia gessit,
Crura gerit, cauda est mutatis addita membris,
Inq; breuem formam, ne sit uis magna nocendi
Contrahitur, paruq; minor mensura lacerta est.
Mirantem, flentemq; & tangere monstra parantem
Fugit animum, latebramq; petit, aptumque colori
Nomen habet, uariis stellatus corpora guttis.

Ex his ultimis versibus patet, cur dictus sit stellio. Græcè dicitur ἀστέλαφος: quia sit ἀστέλιος & ἀφός, id est, contactu asper & durus: hinc dictum crimen stellionatus, ubicunque titulus criminis deficit. Vide Alciatum lib. 1. Parergon cap. 46. & lib. 8. cap. 5. Venus apud Apuleium de Alino aureo sic loquitur de suo Cupidine, Quibus modis stellionem istum cohibeam.

Stellio cur sic dictus.

Crimen stellionatus.

Stellatus corpora. Hellenismus est: ut iuda pedem,

dem, hoc est secundum pedé. Græci sæpe omit-
tunt hanc præpositionem $\kappa\tau$, id est secundum.

Nam turpi obtegatur. Ordo est: Nam quisquis
vina biberit, quibus sit immerfus stellio, obte-
gitur faciem turpi lentigine. Ex verbis Plinij
citatis, & ex ipso emblemate videretur addendum
in titulo, & Inuidos.

Titulus em-
blematis e-
mendatur.

Dolus in suos.

EMBLEMA L.

Altilis allectator anas, & cærulea pennis
Assueta ad dominos ire redire suos:
Congeneres cernens uolitare per æra turmas,
Garrit, in illarum se recipitq; gregem,
Prætensa incautus donec sub retia ducat.
Obstrepitant captæ: conscia at ipsa silet.

Perfida

Perfida cognato se sanguine polluit ales,
Officiosa aliis, exitiosa suis.

Alciatus lib. 9. Parergon cap. vndecimo sic
ait. In Milite Plautino vitiosè legitur Pa-
lestrio, cum legendum sit, Paleutrio, nomen
veteratori, impostorique seruo conueniens. Vn-
de & $\pi\alpha\lambda\epsilon\upsilon\tau\epsilon\iota\alpha$, quasi allectatrices aues Aristo-
teli lib. de historia animalium 9. turtures vel
columbæ, quæ aluntur, vt alias alliciant, & au-
cupes ad congeneres capiendas adiuuent. Quod
& in coturnicibus fieri consuevit, itémque ana-
tibus: de quibus (est enim aucupij genus val-
de iucundum) nos quandoque sic carmine lu-
simus,

Locus Plau-
si emenda-
tus.

Altilis allectator anas, & cærulea pennas
Assueta ad dominos ire redire suos:
Congeneres cernens uolitare per æra turmas,
Garrit, in illarum se recipitq; gregem:
Incautas donec prætenfa in retia ducat.
Obstrepitant aliæ: conscia at ipsa silet.
Perfida fraudatrix cognati sanguinis ales,
Officiosa aliis, insidiosa suis.

Hactenus Alciatus. Erasmus in adagio, Sedens
columba. Mos est, inquit, aucupibus exocula-
tam columbam in reti ponere, quæ subsaltans
cæteras columbas alliciat. Ea græcis dicitur pa-
leutria, à verbo $\pi\alpha\lambda\epsilon\upsilon\epsilon\iota\upsilon$, quod est, seducere, si-
ue in laqueum illicere. Aristoph. in Auibus de
columbis loquens,

$\kappa\alpha\iota$ ἐπιαναγυλίζει $\pi\alpha\lambda\epsilon\upsilon\epsilon\iota\upsilon$ δεδεμένας ἐν διατύω.

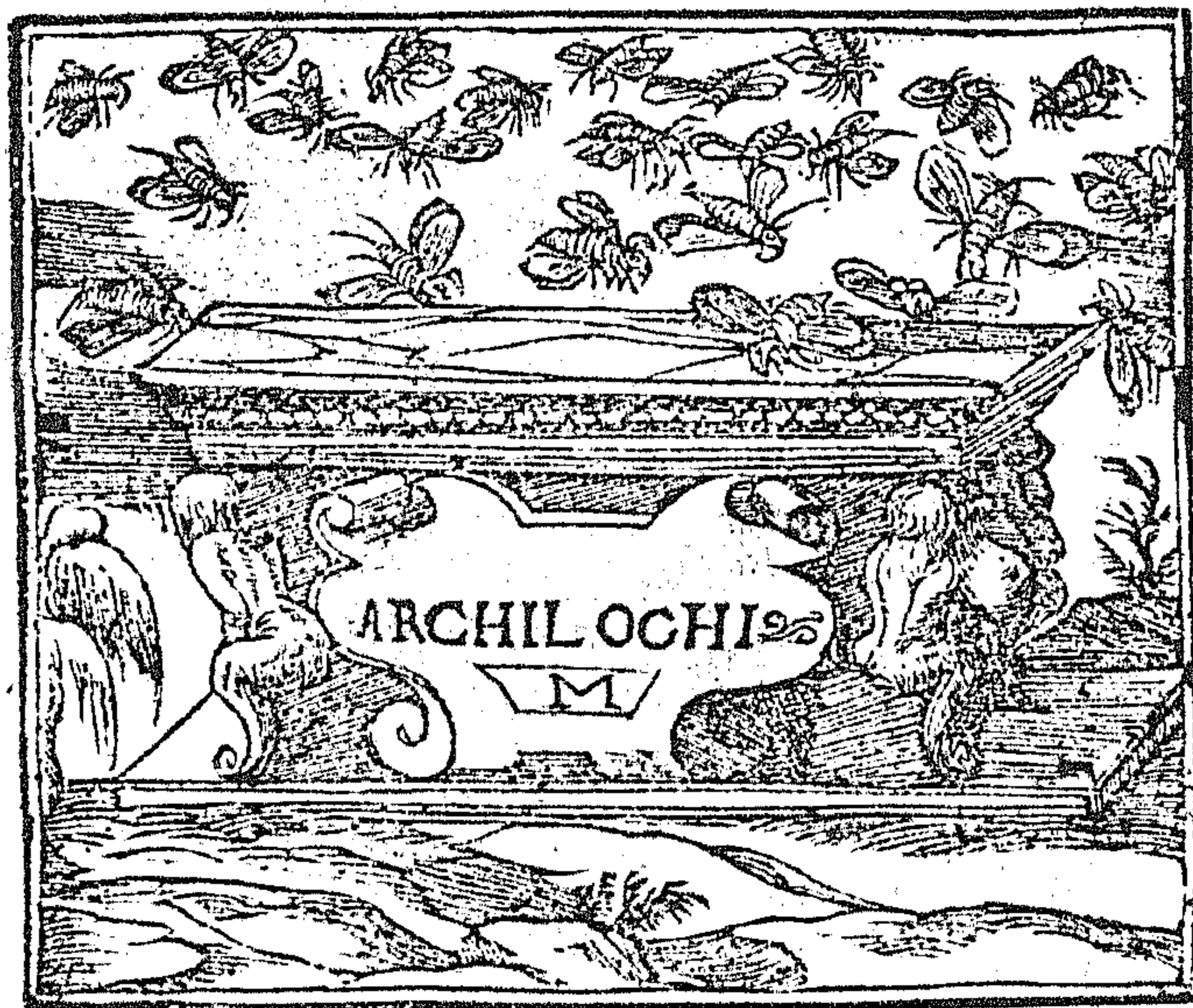
Id est,

Et

Et cogit palentriam agere alligatas in reti.
 Vide item Adagium, Pulchrè fallit vulpem. Aristot. lib. 9. de historia animalium, cap. 7. sic ait. Palumbum allecetricum (quæ domi excæcatae aluntur) prius mas, quàm fœmina moritur.

Maledicentia.

EMBLEMA LI.

*Archilochi tumulo insculptas de marmore uestpas
 Esse ferunt, linguae certa sigilla mals.*

Archilochi maledicentia.

Multa sunt Græca Epigrammata in Archilochum, & in eius maledicentiam, & Iambos. Sed vnum tantum apponam ex lib. 3. tit.

εἰς πικρῆς.

Σῆμα τόδ' Ἀρχιλόχου ὡς ἀπόντιον ἔσποτε πικρῆν

Μέσαυ

*Μέσων ἐχιδναίων φρόσος' ἔβαχε χόλα,
 Αἰμάζας ἐλικῶνα τ' ἡμερον. οἶδ'ε Λυκάμβης,
 Μυρόμβηος τριῶν ἀμματα θυγατέρων.
 Ἡρέμα δ' ἠ παραμείψων ὀδριπόρε, μήποτε φθλε
 Κινήσης τύμβω σφίκας ἐφεζομένους*

Quidam vertit,

Archilochus iacet hoc in littore tectus, amara

Cuius uipereo carmina felle madent.

Sanguine scedavit Musarum Heliconæ: Lycambes

Luget natarum turpia lora trium.

Hospes abi tacite, moueas ne forte crabrones,

Illius in tumulo quos habitare uides.

Archilochi crebra est metio apud autôres. Vide

Adagia, Archilochia edicta: & Archilochi pa-

tria: & Archilochū teris: & , Irritare crabrones,

Et Alciatum lib. 5. Parergon cap. 18. Valerium

Maxi. lib. 6. cap. 3. Ouidium in Ibin, Horat. in

arte Poetica,

Archilochum proprio rabies armauit Iambo.

Et alibi,

Et agentia uerba Lycambem.

N

Archilochus.

*sicarij. etq
tunc daga.*

In receptatores sicariorum.

EMBLEMA LII.

Perfidia.

*Latronum furumque manus tibi seua per urbem
It comes: et diris cincta cohors gladiis.
Atq; ita te mentis generosum prodige censes,
Quod tua complures allicit olla malos.
En nouus Actæon, qui postquam cornua sumpfit,
In prædam canibus se dedit ipse suis.*

*Fabula
Actæonis.*

HOc totum Epigramma allusio est ad fabulam Actæonis, de qua Ouidius latè lib. 3. Metamorph. Breuiter autem sic habet fabula, Actæon venator Aristæi ex Autonoë filius, Cadmi nepos, cum ex venatione lassus ad fontem potaturus accederet, Dianam ibi vidit nudam lauantes se. Quod illa agrè ferens, in faciem Actæonis

Actæonis aquam insperfit, ille continuò in ceruum cõuersus est. Quem cum canes conspexissent, in eum irruentes dilaceratum comederunt. Nanque ita Saturni legibus cautum fuerat (vt ait Callimachus in quodã hymno) vt qui Deum inuitum cernat, ingenti mercede cernat. Quò respexisse videtur Virgil. in Pharmaceut. cum dixit,

*Fer cineres Amarylli foras: riuoq; fluenti,
Trãnsq; caput iace, ne respexeris.*

Vide pulchrum de Tiresia (qui Pallada quoque vidit nudam, & propterea oculis captus est) in Miscella. Politiani cap. 8. Vide Erasim. in proverb. Ale luporum catulos. Actæonis autem figmentum sic ad historiam reducit Palephatus de fabulis: Actæon Arcadicus genere vir erat venationis amator, qui quidem ob id multos canes alebat, & cum eis in montibus venabatur, bonarum rerum atque facultatis suæ negligens prorsus. Illo autem tempore omnes homines propriis manibus laborabant, operarii que per se erant. Actæoni verò rei domesticæ curam negligenti, quinimò venationi dütaxat intento facultas omnis & vita defecit. Cum autem nihil amplius in bonis haberet, in illum homines dicebant, *ὄλεσθε Ἀκταίων, ὅς τῶν ἰδίων κυνῶν κατεβρωθήσεται*. Id est, O miser Actæon, qui à propriis canibus consumptus es. Hæc ille. Conuersus autem fingitur in ceruum haud abs re. Nam sic aptè significatur stultitia. Autor nanque est Aristoteles, omnia animalia, quæ magnum cor habent, timidiora, infaniora que esse. Vnde apud

Tiresias.

*Palephatus
reducit fabulam ad
historiam.*

*Magnum
cor habent
timida ani-
malia.*

Homerum Achilles vocat Agamemnonem

Ὀϊνοβαρῆς κύνος ὄμματα ἔχει, καρδίην δ' ἐλάφειο.

Temulente, qui canis oculos habes, cor autem cerui.

Vide adagium, Ceruinus vir. Plinius quoque autor est, pauida esse animalia, quibus prægrâde sit cor: quo in numero refert mures, lepores, asinos, ceruos &c.

Latrones
vnde d. Eli.

Latronum furumq; Latrones olim dicebantur, qui comitabatur imperatorem, quasi laterones: quia circa latera esse solebant, à verbo Græco λατρεύω, quod est, inferuio. Nunc dicuntur viarum obsessores, qui publicè & per vim furatur, à latendo dicti, vel quòd à latere adoriantur. Quòd tua complures &c. Martialis libro 9. Epigramma. 15.

Hunc quem cœna tibi, quem mensa parauit amicam,

Esse putas fidæ pectus amicitia?

Aprum amat, & mulos, & sumen, & ostrea, non te:

Tam bene s; cœnem, noster amicus eris.

In adu

In adultores.

EMBLEMA LIII.

Perfidia.

Semper hiat, semper tenuem quæ uescitur auram;

Reciprocatur Chamæleon,

Et mutat faciem, uarios sumitq; colores;

Præter rubrum, uel candidum.

Sic & Adulator populari uescitur aurâ;

Hiânsq; cuncta deuorat:

Et solum mores imitatur principis atros;

Albi, & pudici nescius.

Primus quisq; versus est Hexameter: secundus quisque Iambicus dimeter constans quatuor Iambis, recepto tamen in locis imparibus Spondeo. Sumptum est autem Emblemata ex Plutarchi libello de discernendo amico ab

Vnde desumptum
emblemata.

Chamaleō.

adulatore. Verūm (inquit) adulatori prorsus id accidit, quod solet Chamæleonti. Siquidem & ille colorum omnium exprimit similitudinem præterquam albi. Itidem adulator cum sese similem præstare nequeat, in his quæ digna sunt studio, nihil in turpibus inimitatum relinquit. Plinius lib. 8. cap. 33. Reddit semper quencunq; colorem, quem proximè attingit, præter rubrū candidūque. Meminit & Aristoteles Chamæleontis lib. de moribus 1. cap. 10. & Plutarchus in Alcibiade. Vide prouerb. Chamæleonte mutabilior. Ouidius lib. 13. Metamor.

*Id quoq; quod uentis animal nutritur & aura,
Protinus assimilat, tetigit quoscunq; colores.*

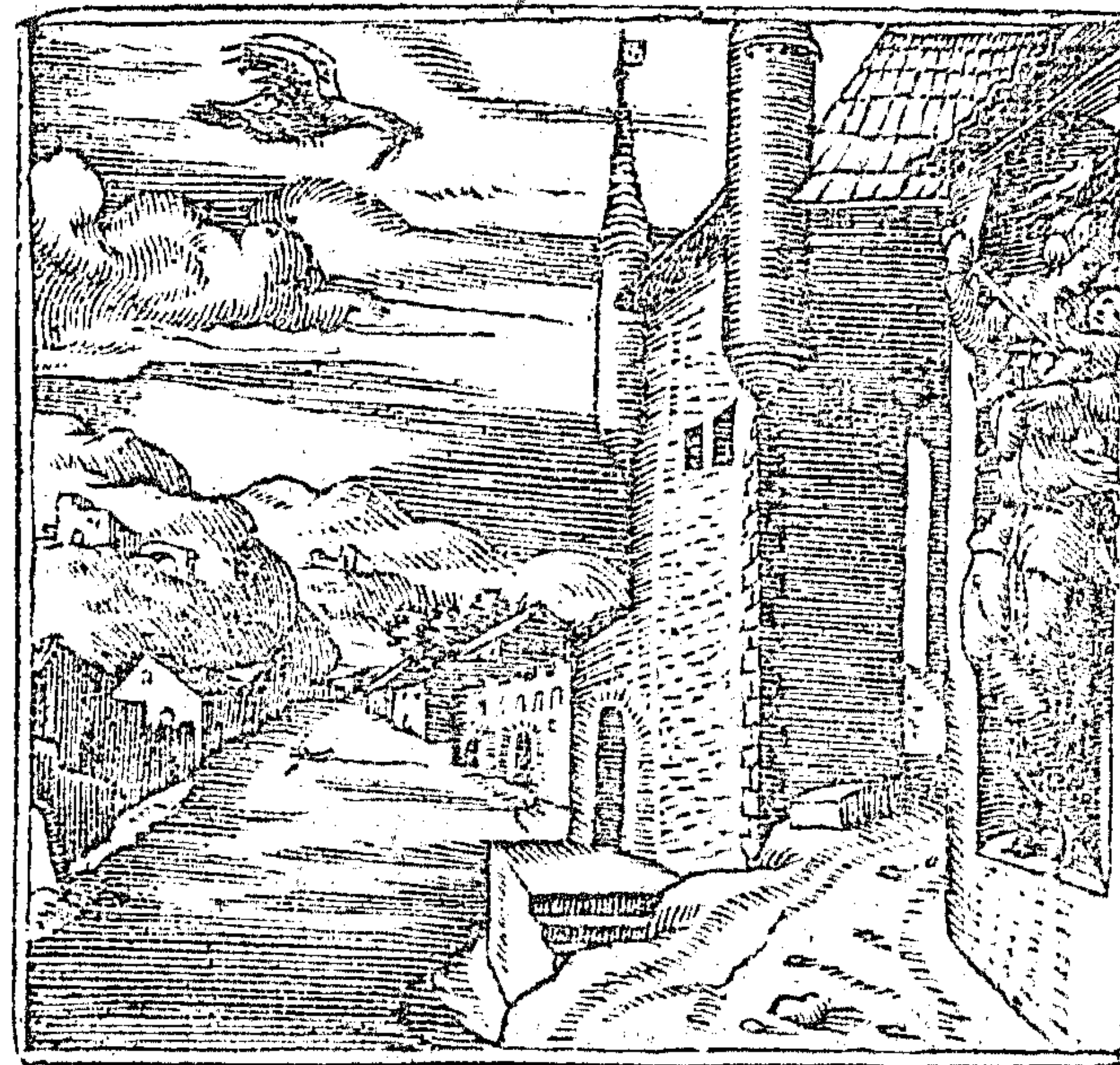
Chamæleonta non edere falsò creditū est.

Falsò creditur Chamæleon nihil edere ac vento nutriri: quia octo mensium, atque interdum integri anni famem tolerat. Nam cum pulmonibus magnis sit præditus, ventum intrò magno impetu attrahit, eòq; intumescit. Venatur muscas, scarabeos, locustas, formicas & alia insecta, quibus præcipuè vescitur. Chamæleon, nomen est animalis & herbæ mutantis colorem, à χαμαί, id est, humi, & λέων, quasi leo terrestris. Aristotel. 4. de parti. animal. cap. 11. Omnium verò ouiparorum pedestrium tenuissimus Chamæleon est. Præ nimio nãq; metu, multiformis efficitur. Metus enim refrigeratio per inopiam sanguinis calorisque est. Vide eundem de natura animal. lib. 2. cap. 11. per totum.

Ei qui

Ei qui semel sua prodegerit, aliena
credi non oportere.

EMBLEMA LIIII.

Perfidia.

*Colchidos in gremio nidum quid congeris? eheu
Nescia cur pullos tam malè credis auis?
Dira parens Medea suos seuißima natos
Perdidit, & speras parcat ut illa tuis?*

EX quodam Archizæ poëtæ Epigram. libro
I. Florilegij, tit. εις φιλοσοργίαν, quod sic se
habet,

*Αἴαν ὄλην νήσος τε διπλάμενην σὺ χελιδῶν,
Μηδείης γραπῆν πυκτίδι νασσοστροφεΐς.
Ἐλπη δ' ἔρ' ἀλίχων πῖσιν σέυ τήνδε φυλάξειν
Κολχίδεα, μήδ' ἰδίῳν φεισαμένην τεκέωι.*

N 4

Sic vertit Marullus paraphrasticè,
*Quid uaga tot terras,urbesq; emensa uolucris,
 Colchidos in seuo nidificas gremio?
 Pignoribusq; tuis credis male sana fidelem,
 Ipsa suos partus quæ laniavit atrox?
 Ni foetus exosa tuos Pandione nata
 Phasiaca queris perdere seuitia.*
 Huc quoque alludit Politianus,
*Medeæ statua est misella hirundo,
 In qua nidificas,tuos ne credas
 Huic natos, rogo, quæ suos necauit.*

Multa in Medeam sunt epigrammata in lib. 4.
 Epigram. Græco.tit. :16 ἡρωιδ. 6. Vnum tamen
 est eiusdem argumenti,quod vide.

*Medea fuit
 Corinthia.*

*Dira parens Medea. Medeæ patria fuit Corinthus,
 ut testatur Pindarus,ode 13. Olympi.& interpres
 Apollonij,non Colchi, ut plerique existimant.
 Sed iam euicit usus, ut Medea dicatur Colchis,
 propterea quòd pater eius Aëta Corinthum
 linquens,Colchos tenuit,vbi regnavit diu:quò
 appulit Iason cum Argonautis, vellus aureum
 reportaturus, qui illam surripiens in patriam
 adduxit,duòsque ex ea filios sustulit. Sed Iason
 postea coactus est,filiam Creontis regis ducere
 Medea repudiata,quæ ita ira excanduit,ut duos
 filios,quos ex Iasone susceperat, in patris con-
 spectu trucidaret,nec priùs à cædibus abstinuit,
 quàm nouam nuptam cum tota domo concre-
 mare. Tum demum Athenas se contulit, Æ-
 geoque Athenarum regi iam seni nupsit, &c.
 Hæc breuiter perstrinxi,quia nihil tritius,quàm
 Medeæ historia. Qui tamen plura cupit, adeat
 Senecam*

*Medea cum
 delitas.*

Senecam in Tragœdia, cui titulus Medea. Et
 Ouid.lib.Metamorph.7.

Temeritas.

EMBLEMA LV.

*In præceps rapitur, frustra quoque tendit habenas
 Auriga: effreni quem uehit oris equus.
 Haud facile huic credas, ratio quem nulla gubernat,
 Et temere proprio ducitur arbitrio.*

PHilon Iudæus lib.1.de vita Mosis sic ait. In
 vniuersum dabat operam, ut ad primos im-
 petus animi resisteret, quasi contumacè equum
 obseruans: nimirum, ne inuito auriga ratione,
 cursum plus satis accelerantes confunderent,
 perturbaréntque omnia. Hæ sunt enim bono-

*Philon
 Iudæus
 de Mo
 se.*

rum & malorum origines: bonorum, si ratio teneat imperium: contrariorum, si affectus dediscant obedientiam.

Furor & rabies.

EMBLEMA LVI.

Ora gerit clypeus rabiosi picta leonis,
Et scriptum in summo margine carmen habet:
Hic hominum est terror, cuius possessor Atrida
Talia magnanimus signa Agamemno tulit.

EX Pausania lib. 5. qui primus ἐπιμαχῶν, cuius
hæc sunt verba. Timor Agamemnonis scu-
to insidet, habens caput leonis cū hoc carmine.

Ὁ δὲ κλυτὰ φέρεσσι βροτῶν, ἐδ' ἔχων Ἀγαμέμνων.

Id est,

Hic timor est hominum, sed eum gestans Agamemnon.

Paulò

Paulò aliter Homerus Agamemnonis arma de-
pinxit. illius verba nos sic Latina fecimus, ex
lib. II. Iliad.

Accipit ingentem clypeum, pulchrumq; superbunq;
Orbis hunc decies circumdabat æreus orbis,
Bisq; decem in gyrum radiabant ultima bullis:
Ast media infixis clavis, atq; ære rigeant.
In mediâ horribilis surgebat Gorgone sæua:
Umblicus durus, circum, terrorq; timorq;
Desuper huic incrant calata argentea lora:
Cæruleus quicis terga Draco maculosa trahebat.
Ipse triceps ternam tollebat in astra coronam.

Orus Apollo sic inquit, Terrorem significantes, *Leonis ca-*
leonis caput pingunt: quoniam hoc fortissi- *pus terrorē*
mum animal, omnibus aspicientibus timorem *significat.*
incutit.

Cuius possessor Atrida. Atreus Tantalii filius *Atrida.*
fuit, & pater Agamemnonis, & Menelai, qui
etiam Atridæ dicuntur. Horatius,

— Nestor componere lites

Inter Pelidem festinat, & inter Atridem.

Signa Agamemno tulit. Agamemnon filius Atrei,
& Æropes, de quo multa Homerus. Nam rex
fuit Mycenarum, & rex regum in expeditione
Troiana dictus, ab ἀγαν id est, valde, & μέμνω, *Agamē-*
maneo, duro. quasi qui diu duret in bello: aut *non inde*
qui in operanda virtute sit indefessus. Paulò ta- *dictus.*
men aliter deriuat Socrates apud Platonem in
Cratylo. quanquam ratio etymologia eodem
tendat. Etymologia verò hæc, ἀγαν δὲ κῆρ
ἐπιμαχῶν.

In te

Aspicis aurigam currus Phaëthonta paterni,
 Igniuomos ausum flectere Solis equos.
 Maxima qui postquam terris incendia sparsit:
 Est temere in fesso lapsus ab axe miser.
 Sic plerique rotis fortunæ ad sidera Reges
 Euecti, ambitio quos iuuenilis agit:
 Post magnam humani generis clademque suamque,
 Cunctorum poenas denique dant scelerum.

Phaëthon.

Hanc de Phaëthonte fabulam latè prosequitur Ouidius ex fine 1. Metamorph. per magnam partem 2. Idcirco superuacaneum duxit tritam fabulam inculcare. Primus versus huius epigrammatis alludit ad Epitaphium Phaëthonis, quod loco citato scribit Ouidius,

Hic

Hic filius est Phaëthon, currus auriga paterni:
 Quem si non tenuit, magnis tamen excidit ausis.
 Vitur exemplo Phaëthontis Horatius lib. 4.
 Carminum ad Philonidem amicam, qui illam monet, ne altiora se petat, sic,
 Terret ambustus Phaëthon auaras
 Spes, et exemplum graue præbet ales
 Pegasus, terrenum equitum grauius
 Bellerophontem.
 Semper ut te digna sequare, et ultra
 Quam licet sperare, nefas putando
 Disparem uites.

Cicero quoque Offi. 3. sic de Phaëthonte meminit. Ac ne illa quidem promissa seruanda sunt, quæ non nisi iis ipsis utilia, quibus illa promiseris. Sol Phaëthonti filio (ut redeamus ad fabulas) facturum se esse dixit, quidquid optasset: optauit, ut in currum patris tolleretur. Sublatus est, atque is antequam constitit, ictu fulminis deflagrauit. Quantò melius fuerat, in hoc promissum patris non esse seruatum? Hæc ille. Plinius Nat. histo. li. 37. cap. 2. Phaëthontis, inquit, fulmine icti sorores fletu mutatas in arbores populos, lachrymis electrum omnibus annis fundere iuxta Eridanum amnem, quæ Padum uocamus, ut plurimi poëta græci dixerunt. Sed paulò inferius subdit, Phaëthontem in Æthiopia Ammonis obiisse Theophrastus asserit &c. Vide Icones Philostrati, tit. Phaëthon, & Plutarchum de Sera numinis vindicta.

In eos,

Cicero
 locus de sen-
 tibus Phaë-
 thonis.

In eos qui supra vires quicquam audent.

EMBLEMA LVIII.

*Dum dormit, dulci recreat dum corpora somno
Sub picea, & clauam ceteraq; arma tenet,
Alciden Pygmæa manus prosternere letho
Pesse putat, vires non bene doctæ suas.
Excitus ipse, uclut pulices, sic proterit hostem,
Et sæui implicium pelle leontis agit.*

*Philostrati
locus de Pygmaïs.*

PHilostrati verba subiiciam Latinè, quæ sic se habent: Herculem in Libya dormientem, post Antæum superatum, Pygmæi inuadunt, ut Antæum vlciscerentur: cuius se fratres asserebant, non quòd athletæ, aut illi pares essent, sed quòd terrigenæ, & alioqui fortes. Qui
bus è

bus è terra exeuntibus (nam veluti formicæ terram habitant) concitatur arena, non aliena, sed propria, propriisque manibus culta pascuntur. Cùm meïsis aduenit, securibus dicuntur vri in spicas, eò quòd arbores eas arbitrentur. Sed ò temeritatem, Herculem dormientem se interfectorios asserunt, quem nec vigilantem formidarent. Ipse verò ex palæstra defessus in arena cubat dormiens, exanimisque ante ipsum iacet Antæus. Pygmæorum verò manus Herculem circumsistit: vnâque phalanx sinistram, duæ dextrâ inuadunt. Sagittarij & funditores pedes obsident, ingentes tibias non sine admiratione spectantes. Alij caput oppugnant, inter quos erat rex, hucque machinas omnes impellunt, arcem veluti munitissimam expugnaturi, admouent ignem comæ, oculis sarculos, naribus & ori fores: ne cùm caput captum fuerit, possit Hercules respirare. Dum hæc circa dormientem aguntur, ecce hic erigitur, tantumque ridens adesse discrimè, hostes colligit vniuersos inque pellem Leonis congerit, ad Euristæum (vt coniecto) reportaturus. Hæc ex Philostrato, quæ satis nostrum declarant emblemata. De Pygmæis vide Aristot. 8. de nat. ani. cap. 12. & Plinium lib. 7. cap. 2. Homerus autem in principio 3. Iliados meminit huius rei, carmina hic obiter vertebã,

*Ac ueluti sonitus ingentes aethere ab alto
Ingeminant tristes imbres hyememq; perose,
Lata grues cani repetentes littora Ponti,
Pygmææ bellum genti crudele mirantes.*

Pomponius Mela lib. 3. cap. 9. loquens de sinu Arabi

diuexauit. Vide prouerbiū, Æthiopem lauas,
Et, Æthiops nunquā dealbescit. Natiuū Æthio-
pum nigrorem ex sideris vicini vapore putat
Plinius accidere. Ouid. 2. Metam. ad fabulam
retulit, ex incendiōque Phaëthontis accidisse,
vt Æthiopes nigrescerent.

Sanguine tum credunt in corpora summa uocato,

A ethiopum populos nigrum traxisse colorem.

Æthiops autem dicitur à verbo Græco *αἴθω*,
ardeo & ὄψ aspectus q̄ solis vicinitate torreatur

Cuculi.

EMBLEMA LX.

*Ruricolæ, agreste genus, plerique cuculos
Cur uocitent, quenam prodita causa fuit?*

Vere

Vere nouo cantat Coccyx, quo tempore uites

Qui non absoluit, iure notatur iners.

Fert oua in nidos alienos, qualiter ille

Cui thalamum prodit uxor adulterio.

EX Alciato lib. 7. Parerg. cap. 5. sensus em-
blematis est, Per cuculum significantur de-
sides agricola, deinde illi, quorū vxores alteri
se dedunt. Alciati verba sunt, Ego (inquit) cu-
culos peculiari conuitio agricolas dictos apud
veteres legi, qui negligentes, socordes, tardique
essent: quod non prius putatas vites haberent,
quàm cuculus canere cœpisset. Horatius,

Magna compellans uoce cuculum.

Græcè *κόκκυξ* à uoce dicitur, vt appareat veteres
Græcos ypsilon per v, eo more quo nos Latini
facimus, pronunciaffe. Recētiore Grammatici
cuculos dici hos homines putant, à natura auis,
quæ in alienū nidū, maximè hypolaidis (quam
ipsi corucā uocant) oua sua trāsferit. Sed hac ra-
tione non cuculi, sed corucæ dici debuisset: cum
non ipsi in alienū, sed alij in suū nidū congerāt:
vnde & adulteriū dictū, quasi ad alterius torum.
Hæc Alciatus. qui illā recentiorū opinionē non
probat. Eius sententiā in fine emblematis ape-
riam. Latius hæc prosequitur Erasmus duobus
adagiis Cuculus, &, Herniosi in campum. ibiq;
citatur Plinius & Hesiodum, à quibus hæc sum-
pta sunt, aliōsque præterea. Addit insuper: quin
arbitror in conuitio cuculi allusum ad uocē cu-
bandi. Quod autem ibi differit de penultima
longa, non omnino probo. Nanq; & breuē &
productam reperire licet. Horatius in Sermo.

*Gramma-
ticorum er-
ror.*

Cessisset magna compellans uoce cuculum.

Martialis,

Quauis per multos cuculus cantauerit annos.

Cuculi varia quantitas.

Inuenio autem & quantitatem in hoc nomine variam, cuculus, cuculus, cuculus. Aristoteles li. de natu. ani. 6. cap. 7. sic ait, Pullos cuculi nemo ait se uidisse. parit tamen: verum non in nido, quem ipse fecerit: sed interdum in nidis minorum auium, & oua, quae aliena reperit, edit. Maximè verò nidos palumbum petit: quorum & ipsorum oua esu absumens sua relinquit. Multa quoque reperit de cuculo lib. 9. cap. 29. per totum. Nicolai Leonici circumferuntur problemata naturalium. In quorum 28. sic inquit, Cur cuculus auis in alienis (ut aiunt) semper parit nidis? An quia natura duce animantium nonnulla pro sui custodia, multa callidè & prudèter facere videntur? Quamobrem rationis non omnino expertia esse bruta plerique philosophorum contenderunt. Timiditatis igitur suae conscius cuculus, utpote qui à minimis quibusque vellitur auiculis, ita non fore tutam generi suo stirpem ratus, ni se fellerit, nullum facit nidum: sed ad alios deuolat, ubi adulterato foeta nixu pro suo alienum, & subditium educat cuculum.

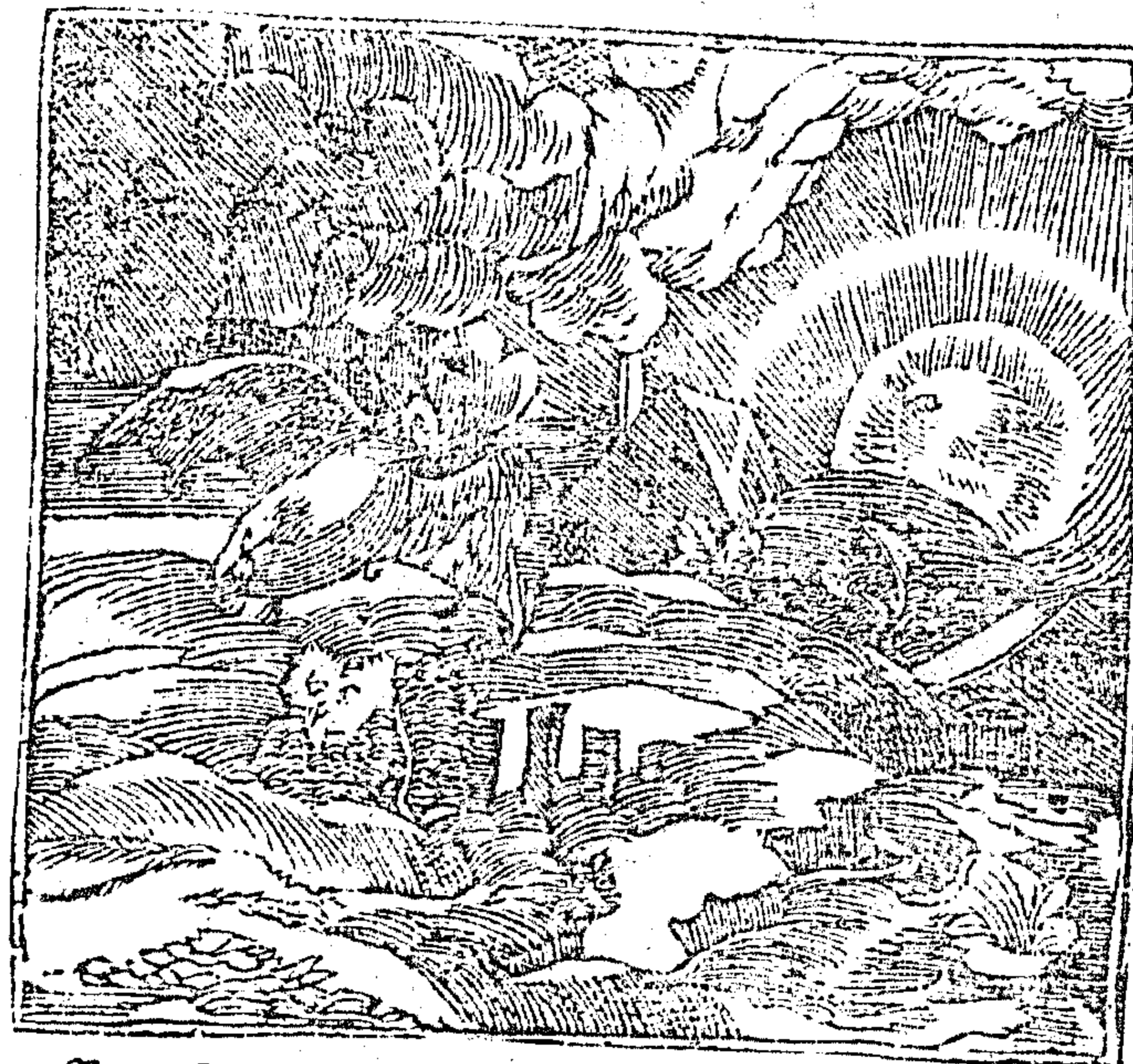
Agricola cur vocati cuculi.

Fert oua in nidos alienos. Agricola non vocatur cuculi, propterea quod cuculi naturam imitentur, sed quod domi habeant cuculum, id est adulterum. Sic igitur ordino: Fert cuculus oua in nidos alienos, qualiter ille, id est adulter, cui uxor, scilicet aliena, prodit thalamum, scilicet mariti, adulterio, id est, adulterando. Vide Plinium lib. 18. cap. 26.

Vespert

Vespertilio.

EMBLEMA LXI.

*Assumpsisse suum uolucris ex Meneide nomen,
Socraticum autores Cherophonta ferunt.
Fusca uiro facies, & stridens uocula, tali
Hunc hominem potuit commaculare nota.*

Sumptum ex Suida in dictione *χαίρηφών*. Fuit Chærepho Socratis discipulus, qui propter assiduum in literis laborem, macilentus, pallidusque fuit, dictusque ob hoc Vespertilio. Quapropter proverbium increbuit in macilentos & pallidos propter studium, Nihil differt à Cherophonte. De quo vide Erasmodum, & Calium Rhodig. lib. 7. cap. 22. Hic est ille Chærephon, ut ait Laërtius in Socrate, cui Pythia de Socrate reddidit celebre illud oraculum, *ἀνδρῶν ἀπείρωτος*

Chærephon quis.

Σωκράτης ἑσπέρων. Mortaliū vnus Socrates ve-
rè sapit. De vespertilione vide Pliniū lib. 10. cap.
61. & lib. 11. cap. 37.

Mineides.

Ex Meneide nomen. Legendum Mineidè per
tertiam vocalem. Mineides autè Thebanæ so-
rores fuerūt, Minei filia: quæ quia Bacchi sacra
spreuerunt, in vespertiliones sunt versæ, quarum
transformationem depingit Ouid. lib. 4

Chærephoonta ferunt. Lege Chærephoonta per
ay. non per oi. additum est autem o poeticè. Nam
dicendum erat Chærephonta. Est autem accu-
satiuus græcus. Pro hoc emblemate & sequenti
vide Alciatum lib. 9. Parer. cap. 16.

Aliud.

EMBLEMA LXII.

Vespe

Vespere quæ tantum uolitat, quæ lumine lusca est,

Quæ cum alas gestet, cætera muris habet,

Ad res diuersas trahitur, mala nomina prima

Signat: quæ latitant, iudiciūque timent.

Inde et philosophos, qui dum cœlestia quærunt,

Caligant oculis, falsaque sola uident.

Tandem et uersutos, cum clam sectentur utrunq;

Acquirunt neutra qui sibi parte fidem.

ID est, Vespertilionis nomēclatura multa signi-
ficamus. Nam ut diximus præcedenti emble-
mate, vespertilionē vocamus illum, qui vocem,
cutem, & colorem propter studia consumpsit.
Vespertilio etiam debitorem malæ fidei signi-
ficat, qui metu creditorū etiam interdum latitat,
nocturno prodit, ut indicat Alciatus de rerū signif.
Quod ab Æsopica fabella tractum est de Vesp-
pertilione, Mergo & Rubo. Vide Erasmum in
adagio, Vespertilio. Significat præterea vesper-
tilio ineptum philosophū, qui dum arcana na-
turæ conatur indagare, nihil assequitur præter
meras nugas: quales multos nostro tempore vi-
demus. Quod tractum est ab imbecillitate ocu-
lorum vespertilionis, qui Solis iubar non potest
aspicere. Postremò illū designat, qui studet suam
fidem in soluendo stabilire, ut sibi credatur pe-
cunia: & vir studiosus & frugi vult haberi, ut
facilius decipiat. Sed nulla in parte potest fidem
facere. Quod ductū est à natura animalis, quod
nec mus planè, nec auis est, ut dicebat Varro ci-
tante Nonio Factus sum vespertilio, nec in mu-
ribus planè, nec in auibus sum. Huc alludit Po-
litianus in quadam Epistola. Dum nec mures

*Vespertilio-
nis varia
acceptio.*

planè, nec aues sumus: vtrisque tamen nos probare tētamus. Orus Apollo, Hominem (inquit) imbecillem καὶ ποροπετευόμηνον, id est leuè, & temerarium significare volentes, vespertilionem pingunt. Hæc enim auis, cum pennas non habeat, volat tamen.

Mala nomina. Id est debitores, vt passim inuenias apud autores.

Ira.

EMBLEMA LXIII.

*Alcam ueteres caudam dixere leonis,
Qua stimulante iras concipit ille graues.
Lutea cum surgit bilis, crudescit & atro
Felle dolor, furias excitat indomitas.*

Plinius

Plinius Natur. historiae lib. 8. cap. 16. Leonū, *Leonum animi index cauda.* inquit, animi index cauda, sicut & equorum aures. Nanque & has notas generosissimo cuique natura tribuit: immota ergo placido, clemens, blandienti, quod rarum est. Crebrior enim iracundia, cuius in principio terra verberatur, incremento terga, ceu quodam incremento flagellantur. Ita enim legendum censet hunc locum doctissimus Ferdinandus Magister Pincianus in suis castigationibus Plinianis. Cælius Rhodig. lib. 13. cap. 8. Quoniam verò (inquit) Plinius scribit leonem conuerberando se cauda, stimulandòque in prælium excitari, sciendū est ex hoc facto dici eam ab eruditissimis Alcæam, *ἀπὸ τῆς διὰ τῆς αἰτίας ἀλκῆν τρέπεσθαι*, quod eius incitamento ad fortitudinem exciteretur. Plutarchus in libello de vita Homeri, sic ait, loquēs de leone, *ἐρῆ δὲ πλευρά τε καὶ ἰσχία ἀμφωτίρωθεν μεστίαται*. hoc est, Cauda latera, & costas vtrique flagellat. Est autem versiculus Homericus. Vide Orum Apollinem lib. 1. & 2. Nicolaus Leonicens in suis quæstionibus naturalibus duas reddit causas, cur leo motet in iracundia caudā. Inquit enim, Cur leones in iracundia terga sua cauda flagellant? An quia leonum animi index est cauda? & reliqua Plinij verba. An quòd iracundia, accenso circa præcordia calore, provenire dicitur? Calidi autem est mouere cum omnia, tum ea magis, & crebrius, quæ mobiliora existunt, qualis sanè in animantibus omnibus est cauda. Interpres Apollonij lib. 4. à quo videtur emblemata desumptum, varias huius nomi-

Cur leo motet in iracundia caudā.

nis affert etymologias. Inquit enim, ἀλκαίη λέ-
γεται κυρίως ἢ τῆς λέοντος ἕνεκα, διὰ δὲ αὐτῆς ἐστὶ ἀλ-
καίη τρέπεδαι Id est, Alcea propriè dicitur leo-
nis cauda, ab eo, quòd illa se ad fortitudinem
excitet. Reliqua apud eundem require. Luca.
lib. 1. sic,

*Alcea vn
de dicta.
Lucanus
de cauda
leoni.*

Mox ubi se seua stimulauit uerbere cauda.
Vide Gellum lib. 7. cap. 29.

In eum qui sibi damnum parat.

EMBLEMA LXIIII.

Capra lupum non sponte meo nunc ubere lacto,
Quòd malè pastoris prouida cura iubet.
Creuerit ille simul, me a me post ubera pascet.
Improbilas nullo spectatur obsequio.

EX

EX lib. 1. Epigrāma. Græco. tit. εἰς ἐυχαριστῆρα
καὶ ἀχαριστῆρα. Si græcum epigramma cupis,
vide Erasimum in prouerbio, Ale luporum ca-
tulos Erasmi versio Latina hæc est,

Lacto lupum uberibus propriis, nō sponte, sed horsum
Me demens adigit pastor ut id faciam.

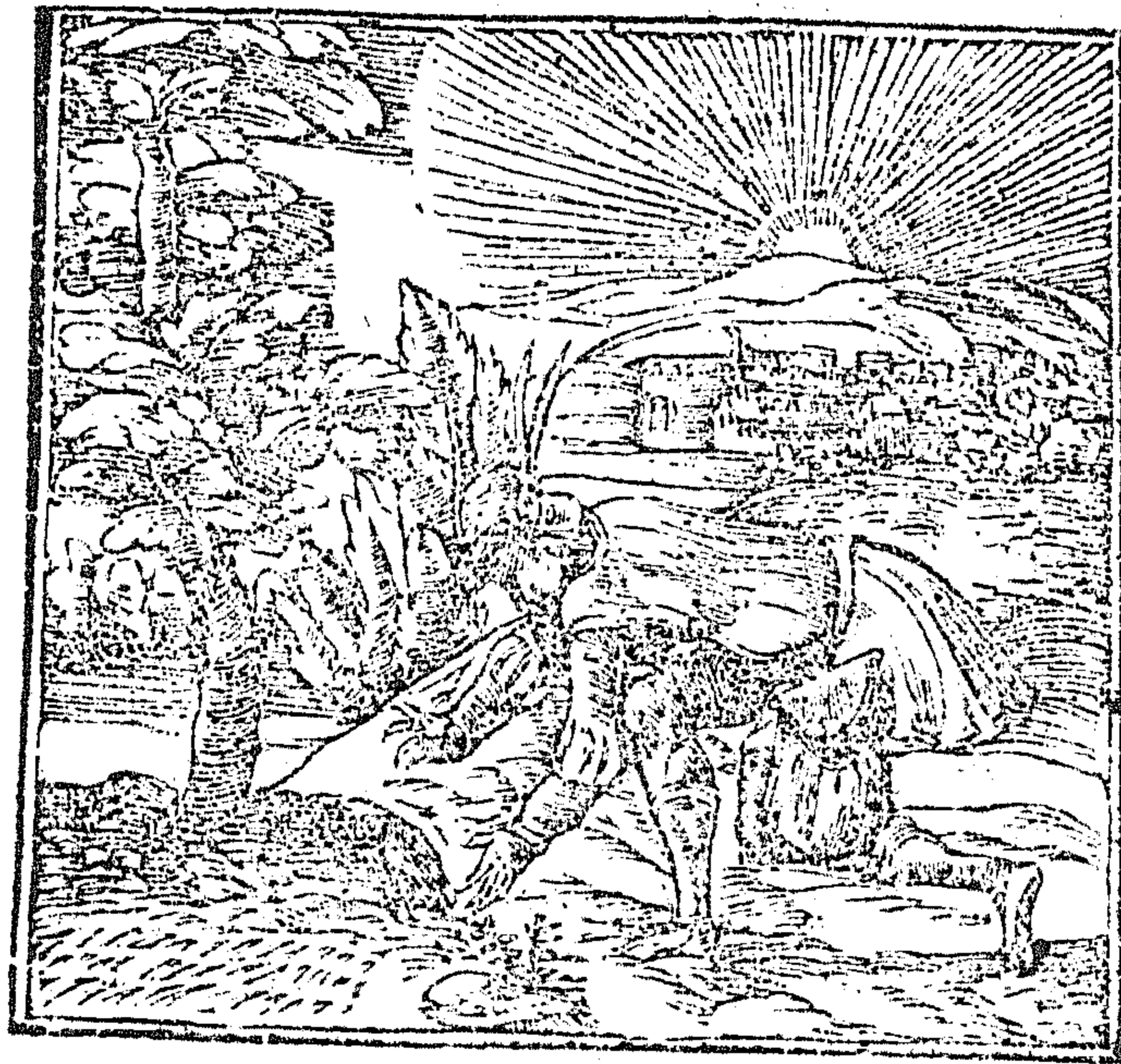
In me rursus erit fera, postquam creuerit ex me,

Natura haud unquam uertitur officiis.

Improbilas nullo etc. Consonant hæc verba cū
Socratis dicto, κακὸς ποιῶν ἐυθρέψαι λύκους. hoc Socrates.
est, malis faciens bene, nutrit lupos. Hispanè di-
cimus, Cria el cueruo, sacarte ha el ojo.

Fatuitas.

EMBLEMA LXV.

Miraris

Miraris nostro, quòd carmine diceris Otus,
 Sit uetus à proavis cum tibi nomen Otho.
 Aurita est, similes & habet ceu noctua plumas,
 Saltantemq; auceps mantipat aptus duem.
 Hinc fatuos, captu & faciles, nos dicimus Otos,
 Hoc tibi conueniens tu quoq; nomen habe.

Oti qui di-
 cantur.

EX Athenæo lib. 9. qui cum ferè ea quæ ex Aristotele citabimus, disputauerit, subdit: Vnde effectum est, ut qui facillè decipiuntur, Comici ex re ipsa Otos vocauerint. Vtitur autem in hoc Epigrammate Alciatus quodam ridiculi genere, de quo meminit Quintilianus lib. 6. cap. de risu, his verbis: Fiunt & detracta & adiecta aspiratione, & binis coniunctis verbis &c. Iocatur enim Alciatus in quendam Othonem, vocando eum Otum, id est, stultum ob vocabuli similitudinem. Porrò de Oto sic scribit Aristoteles lib. 8. de natu. anima. cap. 12. Otus noctuæ similis est, pinnulis circiter aures eminentibus præditus: vnde nomen accepit: quasi auritum dicas. Nonnulli vlulam eum appellant, alij asionem. Blatero hic est, & hallucinator & planipes: saltantes enim imitatur. Capitur intentus in altero aucupe, altero circumeunte, ut noctua. Cælius Rhodig. lib. 3. cap. 29. ab auribus, inquit, quæ græcè ὠτίς dicuntur, corruatur Otus: veluti auritus dicatur, pinnulis circa aures prominentibus. Vlulam nonnulli interpretantur, alij asionem. Scitum est, quod scribit Ælius Dionysius. Auis hæc, inquit, laudata, & saltans capitur, veluti Nycticorax. Vnde Otos itè dicimus, qui nullo negotio decipiuntur, aut gloriæ vanitatem affectan

Otus cur
 sic dicitur.

stantes, id est, *ὠτίς* & *ὄξυς*. Hactenus Cælius. Plinius lib. 10 cap. 23. Otis bubone minor est, noctuis maior, auribus plumeis eminentibus. unde & nomen illi. Quidam Latini Asionem vocant: imitatrix aliàs auis ac parasita, & quodam genere saltatrix. Capitur haud difficulter, ut noctua, intenta in aliquo circumeunte alio. Otus hispanè vocatur *mochuelo*. Otis hispanè *çatda*, quanuis interdum hæc nomina confundantur. Mancipat aptus. Mancipare verbum est Iurisconsultorum: significat manucapere.

Otis quæ

Asio.

Mancipare.

Oblivio paupertatis parens,

EMBLEMA LXVI.

Cum lupus esuriens mandit ceruarius escam,
 Præq; fame captum deuorat hinnuleum,

Respi

Respiciat si forte aliò, uel lumina uertat,
 Presentem oblitus quem tenet ungue cibum,
 Queritat incertam (tanta est obliuio) prædam.
 Qui sua neglexit, stultè aliena petit.

EX Plinio lib. 8. cap. 22. Cuius sunt verba, Sūt
 (inquit) in eo genere, qui ceruarij vocātur,
 qualem è Gallia in Pompeij Magni arena spe-
 ctatum diximus. Huic quanuis in fame man-
 denti, si respexit, obliuionem cibi surrepere aiūt,
 digressumque quærere aliud. Solinus hoc ex-
 plicatius dixit cap. 8. Coeunt, inquit, lupi toto
 anno non amplius dies duodecim. Vescuntur
 in fame terra. At hi, quos ceruarios dicimus,
 quanuis post longa ieiunia repertas ægrè car-
 nes mandere cœperint, vbi quid casu respi-
 ciunt, obliuiscuntur, & immemores præ-
 sentis copiae, eunt quæsitum, quam de-
 reliquerunt satietatem. Me-
 minit & Erasmus in
 similibus.

Super

En statue status, & ductum de marmore marmor,
 Se conferre deis ausa procax Niobe.
 Est uitium muliebri superbis, & arguit oris
 Duritiem, ac sensus, qualis inest lapidi.

Multi tum Græcorum, tum Latinorum hęc
 Niobes fabulam narrant vt mox subiicie-
 mus. Sed dicamus hoc emblemata ex Iuuenalis
 Satyra 6 præcipuè sumptum, vbi ille hanc fabu-
 lam commemorat, vt mulierum superbiam no-
 tet, quæ multorum sæpe malorum causa fuit. Sic
 igitur inducit Iuuenalis Niobes maritum Am-
 phionem clamantem ad Apollinem:

Parce precor, Pæan, & tu depone sagittas.
 Nil pueri faciunt, ipsam configite matrem,

Amphi

Fabula
Niobes.

*Amphion clamat: sed Pæan contrahit arcum.
Extulit ergo gregem natorum, ipsumq; parentem,
Dum sibi nobilior Latonæ gente uidetur,
Atq; eadem scropha Niobe fecundior alba.*

*Emendatur
versus Iu-
uenalis.*

Quibus in carminibus (vt hoc quoque obiter
dicamus) legendum puto,

*Parce precor Pæan, & tu Dea depone sagittas.
Nam Apollo mares, Diana scemellas interficie-
bat, vt patet ex Homeri versibus, quos iam ap-
ponam. Fabulam autem non aliunde petendam
putavi, potius, quàm ex Erasmi Chiliadibus,
quæ sic se habet, in adagio Niobes mala. Erat,
inquit, Niobè filia Târali, vxor Amphionis, quæ
filios habebat sex, totidè puellas. Eo successu in-
solens contèpsit Latonam, quæ non nisi duorû
mater esset, Apollinis ac Dianæ. Hæc fabulæ nar-
rant, post occisos liberos (quos permultos ha-
bebat) præ dolore in saxum conuersam fuisse, il-
lud innuentes, immodico dolore diriguissè. Id
saxum, quod fabulæ dedit occasionè, in Sypilo
Phrygiæ conspici tradit Homeri Scholiastes, la-
chrymarû fontes emittens. Ouid. Metam. li. 6. fa-
bulâ elegantissimè narrans de saxo sic loquitur,*

Flet tamen, & ualidi circumdata turbine uenti

In patriam rapta est, ubi fixa cacumine montis,

Liquitur, & lachrymis etiamnum marmora manant.

Haftenus Erasmus. Cicero 3. Tusculanar. Et
Niobe (inquit) fingitur lapidea, propter æter-
num, credo, in luctu silentium. Verba Homeri
sic vertit Nicolaus Valla,

Aureo sex natas arcu cecidisse Dianæ,

Ac totidem Phœbi iuuentia corpora telo

Infelix

*Niobe cur
fingitur la-
pidea.*

*Infelix uidit Niobe: cum se illa per omnes
Ostentat populos, nec demens cedit honori
Insignis Latona tuo: quia numero felix
Natorum. Sed te genitam Titanida Céo
Arguit enixam geminos: qui numina facti
Tam facile exitio potuerunt tradere plures.
Nona dies illos funesta morte iacentes
Vidit adhuc: nec enim tumulari Iuppiter ipse
Passus, & in lapidem populum conuerterat omnem.
Luce tamen decima, miserantia numina Diuûm
Mandauere solo. Niobe tot funera uidit:
Et potuit tandem lachrymis saturata dolorem
Induluisse epulis. Sypili nunc monte sub alto
In lapidem uersa aspicitur, simulisq; gementi
Supplicia expendit superis, ubi numina mille
Nympharum sub tecta colunt Acheloia circum
Littora, ubi toties iuuat indulgere choræis.
Meminit huius fabulæ & Q. Calaber li. r. de re-
lictis ab Homero. Cuius uerba sic latina feci,
In Sypili scopulis, Niobes ubi corpora quondam
In saxum uertere Dei, nunc saxa per uda
Distillant lachrymæ, nebulae caligine mistæ
Circumstant lapidem, damnosa umbracula colontis.
Hanc faciem ueniens longis stupet aduena ab oris,
Et gemebunda piè miratur lumina petreæ,
Fœmineam speciem referentis imagine luctus.
Gellius lib. 19. cap. 6. sic ait: Mira & propè ad eò
ridicula diuersitas fabulæ apud Græcos poetas
deprehenditur super numero Niobes filiorum.
Nam Homerus pueros puellâsq; eius senos di-
cit fuisse. Euripides bis septenos. Sappho bis no-
uenos, Bacchilides & Pindarus bis denos. Qui-*

P

*Varietas in
numero fi-
liorum Niobes.*

*Pausanias
de Niobe.*

*Palephatus
qualiter fa-
bulam in-
telligat.*

*Oris duri-
tiss.*

dā alij scriptores tres fuisse solos dixerūt. Multa Niobe inuenies epigrammata Græca lib. 3. Flori legij tit. ἐῖς ἀρχαίης τινας. Et li. 4. ἐῖς ἠρωιδίης, quæ omisi breuitatis gratia. Niobé in marmor conuersam etiānum lachrymas emittere in Sypilo autor est Pausanias in Atticis, qui aliquādo illuc, vt videret, accessisse dicit his verbis, Ad theatri verticem ex mediis saxis spelunca in arcem subiit, imposito tripode, in quo Apollo & Diana sunt Niobes filios necantes. Niobem ego quoq; vt viderem Sypilum montem cōscendi. Sed vbi prope accesseris, videas saxum & rupem præcipitem, nullam prorsus effigiem præferentem, nec mærorem. Quod si procul abscedas, intueri videaris flentem & mæsto vultu mulierem. Hoc carminibus iam citatis innuit Ouidius. Palephatus in libello, de non credendis fabulis sic ait, Niobem dum viueret, super filiorum sepulchrum lapidem factā esse memorant. Quicunq; autem ex lapide hominem, rursūque ex homine lapidem fieri posse credit, stultus hic quidem planè est. Verum autem sic habet, Niobe, mortuis suis liberis, cū lapideam imaginem sibi constituisset, eam supra natorum suorum sepulchrum posuit. Nōsque ipsi hanc utiq; qualis reuera esset, inspeximus. Hæc Palephatus. Nos verò dum epigrammata Græca euoluere-mus, sic distichon ex tempore vertimus,

Viuebam. fecere Dei me marmora: marmor

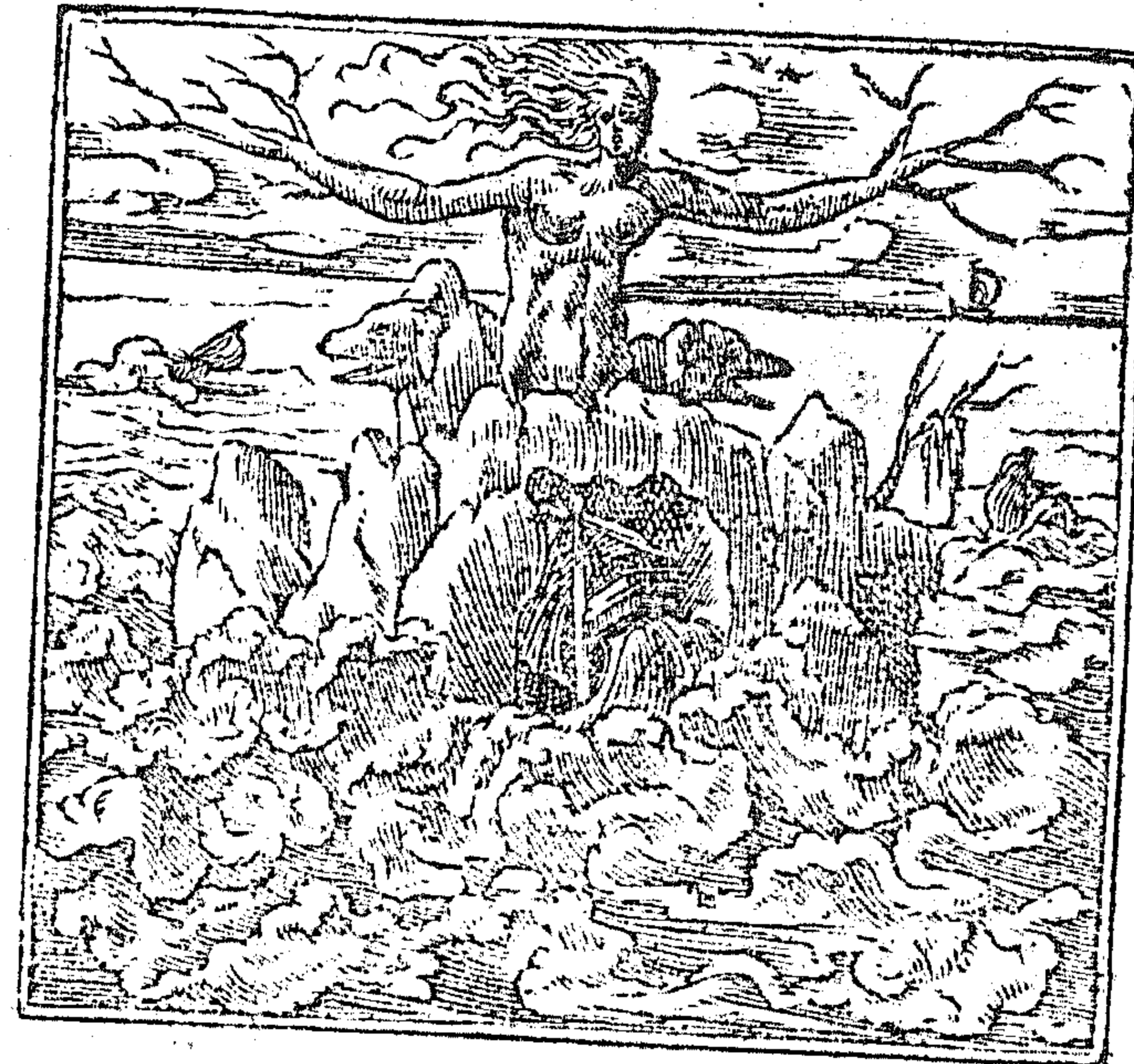
Sed rursū uiuit munere Praxitelis.

Et arguit oris durtiem. & superbia arguit durtiem oris atq; sensus, qualis inest lapidi. Sensus est

ALCIATI EMBLEM. 227
est genitiuus. Huic consonat Terentij illud, os durum, pro impudente.

Impudentia.

EMBLEMA LXVIII.

*Pube tenus mulier, succincta latrantibus infra
Monstrorum catulis, Scylla biformis erat.
Monstra putantur auarities, audacia, raptus.
At Scylla est nullus cui sit in ore pudor.*

Scyllæ fabula notissima est. Refertur ab Ouidio Meta. 4 in prin. & ab Erasmo in pro- uerb. Charybdim fugiens incidi in Scyllam. Virgilius sic Scyllam depingit,
*At Scyllam cæcis cohibet spelunca latebris
Ora exortantem, & naues in saxa trahentem,*

Prima hominis facies, & pulchro pectore uirgo
 Pube tenus: postrema immani corpore pistrix,
 Delphinum caudas utero commissa luporum.

Scylla my-
 thologicè
 quid.

Quæ carmina mythologicè intelligenda sunt
 de libidine, impudentia, confusione. Scylla eni-
 meretrix est, quæ canibus, lupisq; inguina com-
 miscet. Ita Fulgent. lib. 2. Mytholo. & Cælius
 Rhodig. lib. 14. cap. 3. & Seneca epist. 93. Variæ
 feruntur Doctorum virorū sententiæ de Scylla
 super illis Virgilij carminibus, quæ sunt in Bu-
 colicis,

Quid loquar aut Scyllā Nisi, quam fama sequuta est,
 Candida succinctam latratibus inguina monstris,
 Dulchias uexasse rates?

Vbi primū aduertendum voluisse quosdam
 Virgil. de vtraq; Scylla intellexisse: quapropter
 sic excudendum curarunt carmen,

Quid loquar aut Scyllam Nisi, aut quā fama sequuta
 est. &c.

Sed duriusculus est versus, nec credo sic poë-
 tam scriptum reliquisse: sed more poëtico con-
 fudisse fabulas: ut vnā pro altera Scyllam acci-
 peret. Nam & ipse in Ciri varias refert opinio-
 nes. Quæ vide. Et Propertius lib. 4. sic loquitur,

Quid mirum in patrios Scyllam seuisse capillos,
 Candidaq; in seuos inguina uersa canes?

Ouidius in Amoribus,

Per nos Scylla patri canos furata capillos
 Pube premit rabidos inguinibusq; canes.

Idem 2. de remed. amo.

Præterita cautus Niseida nauita gaudet.

Alciatus lib. 1. Parer. cap. 6. contendit, Virgilium

τὸ ὑπέ

τὸ ὑπέρον seruare voluisse, quæ ut plurimū falsa
 est. Quod mihi non placet. Succurrit mihi nunc
 Aristotelis locus in lib. de moribus 2. circa fi-
 nem, nusquam quod sciam, ab interpretibus de-
 claratus, qui & si ad nostrum emblemata non ma-
 ximè pertineat, ab Scylla tamen, & Charybde
 non abhorret omnino. Quem locū pro viribus
 explanare tentabimus, lōgè aliter, quàm omnes
 intelligunt, quos & legere & audire contigerit.
 Verba igitur Aristo. hæc sunt, Quare omnes,
 qui mediocritatem inuestigant & exquirunt,
 primū ab eo debent, quod magis ei contra-
 rium est, discedere, quemadmodum Calypso
 monebat,

Extra undam & fumum longè compelle carinam.

Hæc Aristo. Quo in loco primò est notandum
 lapsum Aristotelem memoria, ut sæpe solet,
 cum citat Homerum. Nam ut omnes ibi no-
 tant, Calypso posuit pro Circe. Sed ego pro Ca-
 lypso reponendum censeo, Vlysses. Nam locus,
 quem Aristoteles citat est apud Homerum lib.
 Odyss. 12. Verba autem sunt Vlyssis ad naucle-
 rum suum, iubentis, ut nauem deflectat longè à
 fumo & vnda, vbi erat Charybdis. Nam de
 Scylla non ausus est Vlysses verbum facere, ne
 & socios & nautam terreret multitudine peri-
 colorū, ut ipsemet Vlysses paulò inferius testa-
 tur. Denique intellige fumum & vndam tantū
 pro Charybdi. Monet enim Aristoteles, ut quā-
 do vitium aliquod fugere voluerimus, in con-
 trarium deflectamus. Sic enim medium meliùs
 tenuerimus: idq; probat experimento illorum,

P 3

Aristote-
 lis locus ex-
 planatur.

Aristote-
 lis lapsus
 memoria.

*Erasmus
frustra pu-
tauit, Fuge
fumum &
vndam esse
adagium.*

qui contortas virgas in rectum dirigunt. Ex his collige frustra scripsisse Erasmus adagiū illud, extra fumum & vndam. Namque neq; adagium illud est, nec locus explicatur, nec meritò taxatur Argyropylos, qui & si non omnino scopum tetigit, minus tamē aberrauit in sua translatione. Præterea versiculus ille, qui circūfertur incerto autore,

*Versiculus
explicatur.*

Incidit in Scyllam cupiens vitare Charybdim,
malè intelligitur à nostris. Non enim significatur minus periculum vitans in maius incidere. Sed contrà. Nam Scyllam minus malum esse, quàm Charybdim, notius est, quàm vt egeat admonitione.

Philautia.

EMBLEMA LXIX.

Quòd

*Quòd nimium tua forma tibi Narcisse placebat,
In florem & noti est uersa stuporis olus.
Ingenij est marcor, cladésq; Philautia, doctos
Que pessum plures datq; deditq; uiros:
Qui ueterū abiecta methodo, noua dogmata querunt,
Nilq; suas præter tradere phantasias.*

Narcissi fabula refertur ab Ouidio. 3. Meta. *Narcissus
vnde dictus*
Emblema autem sumptum est ex ipsa nominis etymologia. Siquidem Narcissus dictus est à Narce, teste Plinio li. 21. cap. 19. Est autem Narce, *Narcissus
flos.* uel *narce* siue *narce*, stupor, torpor, dissolutioque membrorum. Et Narcissus flos, si diutius naso admoueatur, mentis torporem inducit, de quo vide Marcellū Virgilium in Dioscoridem. De Narcisso vide Icones Philostrati tit. Narcissus. & Statium lib. 7. Thebaidos.

De philautia vide quid dicat Arist. lib. moral. 9. *Philautia*
cap. 7. & 8. & Erasmus in prouerb. Suum cuiq; pulchrum. & in prouerb. *φιλᾶυτοι, φιλᾶυτια*, vt vertit Horatius, est cæcus amor sui. Cuius uerba ad Bacchum elegantissima subscribam:

*— Seua tene cum Berecynthio
Cornu tympana, quæ subsequitur cæcus amor sui,
Attollens uacuum plus nimio gloria uerticem.*

Qui ueterum abiecta methodo. Methodus est *Methodus.*
compendiosa via, seu præceptio: siquidem *ὁδὸς*
viam significat, & *μέθοδος* viam breuiusculam,
& compendiosam, quâ incedere vetuit Pythagoras. Vnde abbreviationes & artium præceptiones hoc vocabulo ab Arist. intelliguntur. Pausanias in Bæoticis, sic ait de Narcisso, In Thespiensium terra locus est, qui Danacum ap- *Fabula
Narcissi.*

pellatur. Ibi Narcissi fons visitur. Et aquam hanc inspexisse Narcissum ferunt, qui non intellexit, suam se umbram videre, ac seipsum à semetipso amari ignoravit, atque hoc amore iuxta fontem contabuit. Sed id planè insulsum est eò demètiè quenquam peruenire, vt ex amoris ardore hominem ab hominis umbra dignoscere nequeat. Verùm de eodem & alia quædã narrantur prioribus minùs nota. Sororem Narcissum gemellã habuisse, tum in aliis rebus specie planè simillè, tum eandem; utrosq; comam habuisse, iisdemq; vestibus fuisse indutos, simul item venarum exiisse: at Narcissum in amorem incidisse sororis. Mortua autem puella fontem adiit, & suam se videre imaginem intellexit. Qua re intellecta, non nihil in amore sensit alleuationis, tanquam non suam umbram, sed sororis imaginem conspicaretur. Hęc Pausanias, qui & Narcissum herbam, multò ante Narcissi mortem fuisse, testimoniis antiquissimorum probat

Garru

Garrulitas.

EMBLEMA LXX.

Quid matutinos Progne mihi garrula somnos
Rumpis? & obstrepera Daulias ore canis?
Dignus Epops Tereus, qui maluit ense putare,
Quàm linguam immodicam stirpitus eruere.

CUm Luscinia, nõ cum hirundine loquitur
Cantor, quæ (vt quidam tradunt) antequam
esset avis, Progne vocabatur, hanc garrulam
vocat: quia cantare simul nocte dièque potest,
vt inquit ille: ductus præterea veteri prouerbio.
Daulia cornix: quod in garrulos & canoros di-
citur, & de luscinia intelligitur. Martialis etiam,
vt statim subiiciam, garrulam illam vocat, quan-
uis aliter intelligit transformationem. Plinius
quoque garrulum cantum luscinia vocat li. 10.

Progne cur
garrula vo-
cata.

cap. 29. Vide adagium Luscinia deest cantio. Fabulam narrat Ouid. 6. Metamorph. Ex Ouidio tamen in hoc loco non constat, quæ illarum in lusciniam, quæue in hirundinem sit transformata. At in 2. Fausto. Prognem in hirundinem transformata canit,

Fallimur, an ueris prænuntia uenit hirundo,

Et metuit, ne qua uersa recurrat hyems.

Sæpe tamen Progne nimium properasse quereris:

Virque tuo Tereus frigore lætus erit.

Martialis Philomelam in Lusciniam commutatam ait lib. 14. Epigram.

Flet Philomela nefas incesti Tereos: & quæ

Muta puella fuit, garrula fertur auis.

Stattius hirundinem videtur innuere his verbis,

— non sic Philomela penates

Circuit amplectens, animamque in pignora transfert.

*M. Varro
de Luscinia.*

Marcus Varro, Luscinia (inquit) quod luctuosè canere existimatur, atque esse ex Attica Progne facta auis. Ouidius ad Liuiam de morte Drusi Lusciniam intelligit, cui tribuit filium, & in umbrosis syluis commorari dicit. unde collige hanc ante fuisse Prognem.

Talis in umbrosis mittis nunc denique syluis

Deflet Threicium Daulias ales Itym.

Gabrias etiam Græcus fabulator Itym filium facit Luscinia, unde apparet rectius declarasse Probum, quam Seruium illud Virgilij carmen ex Ecloga 6.

Quis illi Philomela dapes, quæ dona pararit.

Atqui (inquit Seruius) Progne fecit: sed abutitur nomine,

nomine, aut illi imputat propter quam factum est. Probus autem Prognem in Lusciniam dicit transformata. Vide Calium Rhod. lib. 29. cap. 26. Ioannes Tzetzes in Chiliadib. Prognem in lusciniam, Philomelam in hirundinem mutatam dicit. Alciatus more poetico confundit nomina: & Prognem pro Philomena posuit.

Daulias ore cantis. Daulia vel Daulis regio est Locrorum teste Plinio lib. 4. cap. 3. Fuit sub ditione Terei regis Thracum. Hinc Daulias. Auem porrò ipsa philomelam lingua carere, pro certo affirmare possum, nisi me oculi fallunt. Nā diebus ab hinc paucis, cum hac scriberem, amicus quidam meus mihi commostravit philomelam in cauea conclusam, quam cum inde extraxissemus, pertenuè vestigium linguæ vix potuimus reperire: quæ res non paruum mihi præbuit admirationem, tantam inesse huic auiculæ suauitatem cantilenæ, & vocis crispationem, nullam tamen linguam, qua id possit modulari, nisi fortè eam in gutture habet absconditam. Unde nõ abs re finxerunt poetæ, Philomelæ præcisam fuisse linguam. Vide Aristo. 9. de histo. animal. ca. 15.

Inuidia

Daulias.

*Philomela
lingua ca-
ret.*

*Squallida uipereas manducans foemina carnes,
Cuiq; dolent oculi, quæq; suum cor edit.
Quam macies, & pallor habent, spinosaq; gestat
Tela manu. Talis pingitur inuidia.*

Plchrè describit Ouid. 2. Metamorph. & inuidiæ domum, & ipsam inuidiam eiúsque effectus sic,

*Proximus inuidiæ nigro squallentia tabo
Tecta petit: domus est imis in uallibus huius
Abdita, Sole carens, non ulli peruia uento
Tristis, & ignaui plenissima frigoris, & quæ
Igne uacet semper, caligine semper abundet.*

& infra,

— Videt intus edentem

Vip

*Viperas carnes uitiorum alimenta suorum
Inuidiam, uisq; oculos auertit, at illa
Surgit humo pigrè semesarumq; reliquit
Corpora serpentum, passuq; incedit inerti.
Pallor in ore sedet, macies in corpore toto:
Nusquam recta acies, liuent rubigine dentes.
Pectora felle uirent, lingua est suffusa ueneno:
Risus abest, nisi quem uisi mouere dolores:
Nec fruitur somno, uigilantibus excita curis,
Sed uidet ingratos, intabescitque uidendo
Successus hominum, carpitque & carpitur una,
Suppliciumq; suum est.*

Et infra,

— *Baculumque capit, quem spinea totum
Vincula cingebant, adopertaq; nubibus atris,
Quacunque ingreditur, florentia proterit arua,
Exuritque herbas, & summa cacumina carpit,
Afflatuque suo populos, urbesque, domosque
Polluit.*

Multa sunt in hanc materiam scripta apud poëtas & oratores. Vide opusculum Verg. de Liuore. & Horatium in Epistolas. Cicero 3. Tuscula. inuidiam dixit esse ægritudinem ex alterius rebus secundis. Dicitur porrò inuidia ab in, quod *Inuidia quid.* significat aliquando valde: & video. Quia qui inuidencia laborant, semper oculos & animum in eum, cui inuident, habent.

Vipereas. Vide diuum Basilium in prin. libelli de Inuidia.

Luxuria

*Eruca capripes redimitus tempora. Faunus
Immodicæ Veneris symbola certa refert.
Est eruca salax, in dæxq; libidinis hircus,
Et Satyri nymphæ semper amare solent.*

EX Pausania videtur desumptum, cuius verba sunt, ex li. i. Euphemus Car. narrabat, se cum in Italiam nauigaret, vi ventorum ad mare extimum excussum, insulasque ibi multas esse, quas vocabant Satyrias: incolas inesse rubicundos, & caudas in imo dorso habere, equinis non multò minores. Hos ad nauigium accurrisse, nullamque vocem edidisse: sed mulieribus naui aduectis manus iniecisse: nautas verò timore correptos, barbaram mulierem in insulam tandem

Insule Satyriae.

dem proiecisse. Eam Satyros non solùm qua parte consuetudo permittat: verùm etiam toto corpore libidinosè violasse. Hæc ille. Quos verò Satyros Græci vocabant, Latini Faunos appellant, qui dij nemorum habiti sunt, & agrorum. Seruius in septimo Æneidos, Faunus (inquit) & Fauna dicti sunt à vaticinando, id est, à fando: vnde & fatuos dicimus incōsideratè loquentes. De Fauno cum de Pane Deo agemus, plura dicemus. Siquidem, vt doctis placet, Pan Inuus, & Faunus pro eodem sumuntur. Eruca, & vermis est & herba calidæ virtutis. De qua hîc Alciatus loquitur. Vocatur ab Ouidio in lib. de Remed. amo. Salax, sic,

Nec minùs erucas in beo vitare salaces.

De hac agemus inferius.

Hircus. Græcis *τράγος*. Caprarum admiffarius est, atque mirum in modum zelotypus, & libidinosus. Vnde dixit Apuleius, homo sordidus, & hircina libidine fetès. Et Horat. in Epod.

Libidinosus, imolatur caper,

Primum distichon sic ordino, Faunus capripes redimitus tempora eruca immodica, refert certa symbola Veneris, id est luxuriæ.

Luxu

*Satyrorum
libido.*

Fauni.

*Eruca ver-
mis & her-
ba.*

*Hircus li-
bidinosus et
Zelotypus.*

Luxuriosorum opes.

EMBLEMA LXXIII.

*Rupibus æreis summiq; crepidine saxi
 Immites fructus ficus acerba parit,
 Quos corui comedunt, quos deuorat improba cornix,
 Qui nihil humanæ commoditatis habent.
 Sic fatuorum opibus parasiti, & scorta fruuntur:
 Et nulla iustos utilitate iuuant.*

*Diogenes
 Cynicus.*

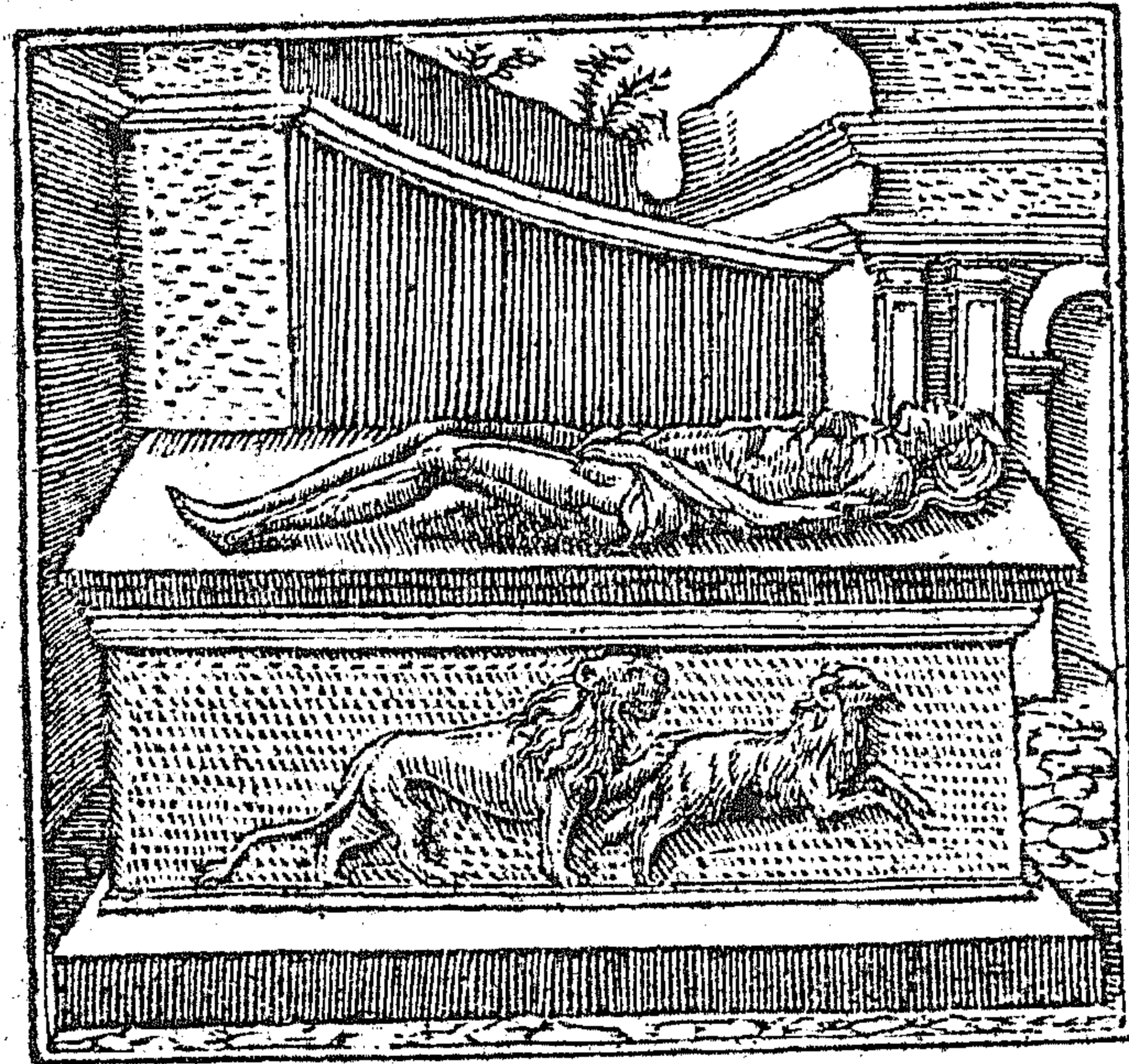
EX Diogenis apophthegmate. Diogenes enim Cynicus apud Laërtiū, luxuriosos dicebat similes ficibus, quæ per præcipitia nascuntur: quarum fructus homo non gustat. Corui autem & vultures comedunt. Idem ferè Galenus in suatoria ad artes oratione. Verba Galeni sic se habent, Rectè igitur, inquit, uterque & Demo

*Galenus de
 ficu.*

Demosthenes & Diogenes: quorum alter oues aureo vellere opertas eos vocat, qui diuites iidemq; rudes sint: alter eosdem fico in præcipitio natæ assimilandos arbitratur. Vt enim eius fructus non homines, sed corui graculiq; depascuntur: sic talium diuitum opes, nihil profunt bonis ciuibus: sed ab adulatoribus absumi cernuntur. Qui tamen post (si tamen locupletis res omnis consumpta est) huic fortè occurrentes, cum eius cognitionem dissimulent, sine salutatione prætereunt. Qua de re nec ille inelegans, qui huic locupletum generi similitudinem cum fontibus esse ostendit: quandoquidem hos (cum fortè humore omni exhausti sint) qui antè ab iisdem aquari solebant, mox abducta veste permungunt. Hæc Galenus. Quæ ad emblematis declarationem satis esse puto. Illud tantum addam videre mihi melius quadrare pro emblematis tit. fatuorum opes, quàm luxuriosorum opes. Aut pro luxuriosis effusos & prodigos intellige: quare hoc emblemata non fuerat hoc loco ponendum.

*Emendatur
 titulus em-
 blematis.*

Q

Quis tumulus? Cuius urna? Ephyræ est Laidos: ah nō
 Erubuit tantum perdere Parca decus?
 Nulla fuit tum forma, illam iam carpserat ætas,
 Iam speculum Veneri cauta dicarat anus.
 Quid sculptus sibi uult aries, quem parte leona
 Vnguibus apprehensum posteriore tenet?
 Non aliter captos quod & ipsa teneret amantes,
 Vir gregis est aries, clune tenetur amans.

EX Pausania in Corinthia. Cuius verba hæc
 sunt, Ante urbem (Corinthū dicit) cupres-
 sorum nemus viret, quod Cranion vocant, in
 quo est Bellerophontis lucus, & Veneris Me-
 lanidis templum, ac Laidis monumentum in-
 sculpta Leona, quæ prioribus pedibus arietem
 com

Laidis mo-
 numentum.

complectitur. Alterum item in Thessalia est,
 quod Laidis existimant. In Thessaliam enim
 accessit Hippostratis amore capta. Antea verò
 cū adhuc puella esset, ex Hyccaris, quæ in Si-
 cilia sunt, à Nicia & Atheniensibus captiuam
 fuisse referunt, Corinthique diuenditam: forma
 omnes eius temporis meretrices superasse: atq;
 in tantam venisse æstimationē apud Corinthios,
 ut nunc quoque pro Laide contēdant. Hæc ille.
 Plura de Laide require apud Stephanum Ni-
 grum, de nimio vitæ luxu, cū de meretricibus
 agit. Vide adagium, Non est cuiuslibet Corin-
 thum appellere. De Laide vide Athenæum lib.
 13. cap. 20

Quis tumulus? cuius urna? Urna propriè significat
 vas aquarium à verbo vrinare, siue vrinari, quod
 est in aquam mergi. Sed hīc capitur pro sepul-
 chro: quia cū corpora mortuorū cremabātur,
 quidquid reliquiarum remanebat, in urnam
 coiciebatur, siue lapideam, siue fictilem, quæ
 imponebatur sepulchris.

Ephyræ Laidos. Ephyra, seu Ephyre vrbs est
 in Pelopóneso, quam postea Corinthum appel-
 lauere, teste Plinio lib. 4. Nat. histo. cap. 4 Cuius
 verba sunt: Medio hoc interuallo quod Isthmon
 appellamus, applicatu colli habitatur colonia
 Corinthus antea Ephyra dicta. Dicta ab Ephyra
 Oceani filia. Propertius lib. 2. Eleg. 6.

Non ita complebant Ephyræ Laidos ades

Ad cuius iacuit Græcia tota fores.

Iam speculum Veneri. Quando aliquis se gerebat
 strenuè in aliquo munere obeūdo, discedebatq;

Plutarch.
 in vita Ni-
 cia.

Stephanus
 Nigrus de
 nimio vitæ
 luxu.

Urna quid.

Ephyræ.

Speculum
 dicare.

ab eo cum honore, arma vel instrumenta, quibus id peregerat, alicui Deo consecrabat. Sic Entellus apud Maronem,

— *Hic uictor cæstus, artēq; repono.*

Et Veianus apud Horat.

— *armis*

Herculis ad postem fixis latet abditus agro.

Aufonius Græcū Platonis Epigrāma sic vertit,

Lais anus Veneri speculum dico, dignum habeat se

Acterna æternam forma ministerium.

At mihi nullus in hoc usus: quia cernere talem,

Qualis sum, nolo: qualis eram, nequeo.

Idem inuenies apud Thomam Morum.

Quid scalptus? Scalptus idem est, quod sculptus. Hoc ex Pausania supra cōmemorauimus.

Vir gregis est aries. Simile quiddam dixit Diogenes Cynicus apud Laërtiū, qui videns Olympionicem quendam oculos in scortum subinde reflectentem, Ecce (inquit) ut aries Martius à puella vulgari obtorto collo vincetus abducitur.

In ama

In amatores meretricum.

EMBLEMA LXXV.

Villose indutus piscator tegmina capre,

Addit ut capiti cornua bina suo,

Fallit amatorem stans summo in littore Sargum,

In laqueos similes quem gregis ardor agit.

Capra refert scortum, similis fit Sargus amanti,

Qui miser obsceno captus amore perit.

S Argus piscis quidam est Cantharo pisci si- *Sargus*
 milis, bis anno pariens, Vere & Autumno. *piscis.*
 Hic (ut refert Ælianus lib. 11. cap. 19) irrationali quodam amore prosequitur capras. Et si earum in littore pascentium umbra in mari visa fuerit, adnatat libenter, lætusque exilit, & attingere eas miro quodam modo gestit, cum

Oppianus
& Volater-
ranus, de
Sargo.

tamen non admodum sit natura ad salendum habilis. De Sargo plura dicemus alibi. Pulchrè describit Oppianus amorem Sargi in capras lib. 4. Vide etiam Volaterranum lib. 25. Sargus & amor illius in capras quærendus apud Gaudentium Merulam lib. 3. Memorab. cap. 33.

Sacerdotes
Romani
cur absti-
nerent ca-
pra &
cane.

Capra refert scortum. quia capra libidinosa admodum est, vt ait Plutarchus in Quæstionibus Romanis prope finem. Cuius hæc sunt verba, Quid est, quòd cane & capella sacerdotem adeò abstinere voluerunt, vt non modò attingere, sed ne appellare quidem liceret? An quòd capram quasi luxuriosam atque olidã abhorrent? An quòd tanquam morbidã timeret? Simum autè gregem pro capris accipe, vt Poeta 10. Ecloga,

Dum tenera attundent sinæ uirgulta capellæ.

Obscenus
quid.
L. Andr.
Resendius
Lusitanus.
Ofci.

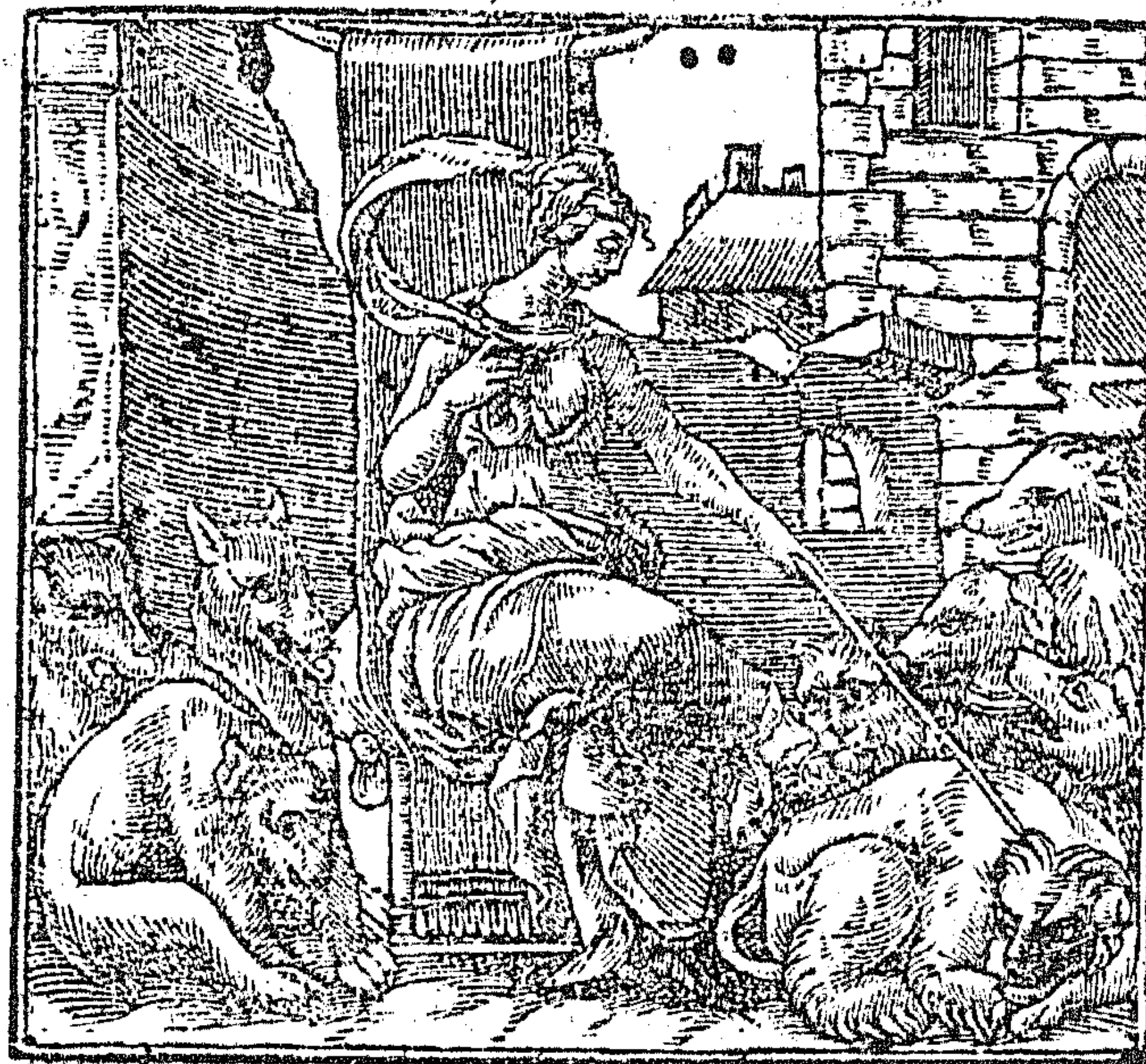
Qui miser obsceno. De hoc nomine obscenus, quod ad scribendi rationem attinet, pulchrè annotauit Lucius Andreas Resendius Lusitanus, vir pariter & græcis & latinis literis imbutus in suo Vincentio. Ofci (inquit) populi fuere Italiæ; de quibus Æneidos 7. Osorumque manus. Hi notati sunt à veteribus de spurcarum libidinum frequentiori vsu. Vnde verba impudentia & spurca autore Festo, Verrius tradit oscena appellari. Ergo in prima syllaba b scribendum non est, nec diphthogus in penultima. Quin etiã si à Scena deriuetur (vt Varroni placeat, qui sanè etymologias coactiores facit) absq; diphthongo scribi oportet: quoniã in scena quæ Græcè σκηνή dicitur nulla est. Memini plura de hac Baptistã Piũ in Lucretiũ esse comætatum.

Baptista
Pius, Lu-
cret. com-
ment.

Cauend

Cauendum à meretricibus.

EMBLEMA LXXVI.

*Sole fatæ Circes tam magna potentia fertur,
Verterit ut multos in noua monstra uiros.
Testis equum domitor Picus, tum Scylla biformis,
Atque Ithaci postquam uina bibere sues.
Indicat illustri meretricem nomine Circe,
Et rationem animi perdere, quisquis amat.*

MOrale figmentum huius emblematis sumptum est ex Plutarcho in libello quem de vita Homeri composuit: qui libellus quod sciã, nondum est donatus Latinitate: quamuis Politianus raptim atque suppresso autore omnem suam præfationem in Homerum transcripserit. Plutarchi verba sic se habet, Κι το μεταβαλλειν

Libellus
Plutarchi
nõdum la-
tinitate
donatus.

Q 4

ἡ τῶν ἐταίρων τῆ Ὀδυσσεύος ἐκείνης, καὶ τοιαῦτα ζῶα
 ἢ αἰνίπτεται, ὅτι τῶν ἀφρόνων ἀνδρῶπων αἱ ψυ-
 χαὶ μεταλλάττειν εἰς εἶδη ἀσωμάτων θηριῶδων
 ἐμπεσῶσαι εἰς πλὴν τῶ πάντων ἐγκύκλιον περιφορᾶν
 ἢν κίρκω προβαγορεύει, καὶ κτ' τὸ ἐκὸς ἡλίας παῖ-
 δα ὑποτίθεται οἰκῶν ἐν τῇ Αἰαίῃ νήσῳ. ταύτῃ
 δὲ δὲ τῶ αἰάζειν, καὶ ὀδύρεσθαι τῶ ἀνδρῶπων
 ὅππ τοῖς θανάτοις κέκληκεν. Hoc est, Et illa trans-
 formatio sociorum Vlyssis in sues, & similia
 animalia, ænigmaticè innuit, quòd amentium
 hominum animæ transmutantur in speciem
 corporum ferinæ naturæ, cadentes in circularem
 hallucinationē vniuersi, quam Circe appellat
 Homerus. Et meritò Solis filiam illam facit in
 Aiaæ insula commorantem, & hanc à lamen-
 tatione & luctu hominum sic appellauit, id est
 ab αἰ, αἰ. Circe, vt inquit Hesiodus in Theo-
 gonia, filia fuit Solis ex Perside. Hæc venefica
 fuit, & multarum herbarum vires adiuenit.
 Nupsit Sarmatarum regi, quem veneno sustulit,
 regnòque crudeliter vsa, ab incolis pulsa est.
 Indèque in Italiam perueniens non longè à
 Caieta Campaniæ oppido in monte Circeio
 confedit. Vide Virg. lib. 7. Aeneid.

*Transmuta-
tio sociorū
Vlyss. quid
significet.*

*Circe S olis
filiam.*

Picus.

Testis equū dormitor Picus. Picus vt ait Ouidius
 14. Metamor. filius fuit Saturni, & rex in Latio,
 qui cū valde amaret suam vxorem canētem,
 nunquam illum Circe in suum amorem pelli-
 cere blanditiis potuit in venatione visum, quæ
 ab eo despici molestè ferens, in Picum auem il-
 lum commutauit.

Scylla.

Tum Scylla bifformis. Idē Quid. eodem lib. circa
 prin

principium refert Glaucum Deum marinum à
 Scylla Phorci filia spretū, Circes auxilium im-
 plorasse, Circemque eiusdem Glauci amore
 correptam, illi Scyllæ odium conatam induce-
 re. Quod cum minùs assequeretur, lacum in
 quo se Scylla lauare consueuerat, infecit vene-
 nis: quibus pubetenus in varia monstra con-
 uersa Scylla cū ipsi displiceret, seq; ipsam fu-
 geret, in fretum Siculum desiluit, ibique in saxū
 conuersa est, cuius superior pars virginis figu-
 ram refert: inferior in canes & lupos, & huius-
 modi animalia conuersa est. Carmina Virgilij
 de hac re alibi citauimus.

Atq; Ithaci sues. Vlyssis socios innuit, qui Itha-
 cæ rex fuit. De Vlyssis autem sociis in sues con-
 uersis idem Ouid. eod. lib. Quæ omnia sumpsit
 ex Homeri Odyss. lib. 10. Sed hæc trita sunt, nec
 in his immorari amplius decet.

Indicat illustrem. Hoc Epitheton declarat cur
 Solis filia dicta fuerit Circe: quia illustris & fa-
 migerata. Nam hoc sentit Plutarchus in verbis
 citatis. Extat etiam in hanc sententiam Epi-
 gramma Græcum lib. 1. Florilegij tit. εἰς πόρνας.

*Vlysses rex
Ithacæ.*

*Circe dicta
illustria.*

Q 5

Inguina dente fero suffossam Cypris Adonim
 Lactuca foliis condidit exanimem,
 Hinc genitali aruo tantum lactuca restitit,
 Quantum cruce salax uix stimulare potest.

Athenæus
 lib. 2. ca. 32.

EX Athenæo lib. Dipnosophistarum 2. circa
 finem, cuius sunt verba, Καλλιμάχος φησὶν ὅτι
 ἢ ἀφροδίτη ἢ ἀδωνιν ἐν θριδακίνη κρύψεται, ἀλλη-
 γορῶντων ἢ ποιητῶν, ὅτι ἀδωνεὶς ἐστὶ πρὸς ἀφροδί-
 στα ἢ συνεχῶς χρώμενος θριδακί. Hoc est, Calli-
 machus ait Venerem inter lactucas Adonim
 condidisse, allegoricè innuentibus poetis, eos ad
 venerea imbecilles esse, qui lactucis assiduè ve-
 scantur.

scantur. Idem Athenæus citat hæc carmina Eu-
 buli poetæ,

Μη περιτίθει, μοὶ θριδακίνας, ὦ γυναῖς
 Ἐπὶ τῶν τρίπεζαν, ἢ σεαυτὴν αἰτιῶ:
 Ἐν τῷ λαχάνῳ τέτρωγ', ὡς ὁ λόγος ποιεῖ,
 Τὸν Ἀδωνιν ἀποθάνοντα κρύβηκε Κύπρις
 Δύς ἐστὶ νεύων ἐρώμεν. Hoc est,
 Ne appone nobis lactucas, ὦ mulier,
 Meam ante mensam, uel tete coargue:
 Nanq; hac in herba, ut uetus sermo prædicat,
 Venus Adonim condidit exanimem.
 Est itaq; ne erres, mortuorum hic cibus.

Hætenus ex Athenæo. Cælius item Rhod. lib.
 27. cap. ult. in fine sic ait, Quod ad Lactucas at-
 tinet, celebres sunt apud Athenæū Aristoxeni
 thridacinæ, id est, lactucæ, quibus in hortis sole
 occiduo ænomeli infundebat, manè ostentans
 virentes se habere placentas sibi à terra submis-
 sas. In lactuca denique occulta ù à Venere Ado-
 nim cecinit Callimachus. Quod allegoricè inter-
 pretatus Athenæus illuc referendum putat, quòd
 in Venerem hebetiores fiant lactucis vescentes
 assiduè, tanquam mortuorum sit cibus, ut scri-
 bit Eubulus. Hæc & plura Cælius. Plinius lib.
 19. cap. 8. de generibus lactucæ loquens sic in-
 quit, Quidamque Eunuchion: quoniã hæc ma-
 ximè refrageretur Veneri. Est quidè natura om-
 nibus refrigeratrix, & ideo æstate grata: stoma-
 cho fastidium auferunt, cibi que appetentiam
 faciunt &c. Fabulam autem Adonidis narrat
 Ouidius lib. 10. Metamorph. in hanc fermè sen-
 tentiam, Adonis filius fuit Cyniræ regis Cyprio-
 rum

Cælius
 Rhod. re-
 fert locum
 Athenæi
 de lactucis.

Eunuchion

Fabula
 Adonidis.

rum ex propria filia Myrrha, adeò pulchritudine excellens, vt eius amore Venus caperetur. Cùmque maximè deditus esset venationi, aliquando aprum excipere ausus, ab eo fuit interceptus. Quod cùm Venus sciisset, in florem purpureum illum commutauit. Addunt autem Græci fabulæ huic Martem ritalem, quia inuideret Adonidi, sese in aprum transformasse, & sub illius specie Adonim interemisse. Morale huius fabulæ vide apud Macrobius Satur. 2. cap. 21.

*Aruum
genitale.*

Hinc genitali aruo. Honestè dixit, pro pudendis. Sunt autem Vergiliana verba ex 3. Georgi.

Hoc faciunt nimiae ne luxu obtustor usus
Sit genitali aruo, & sulcos obliquet inertes.

Eruca.

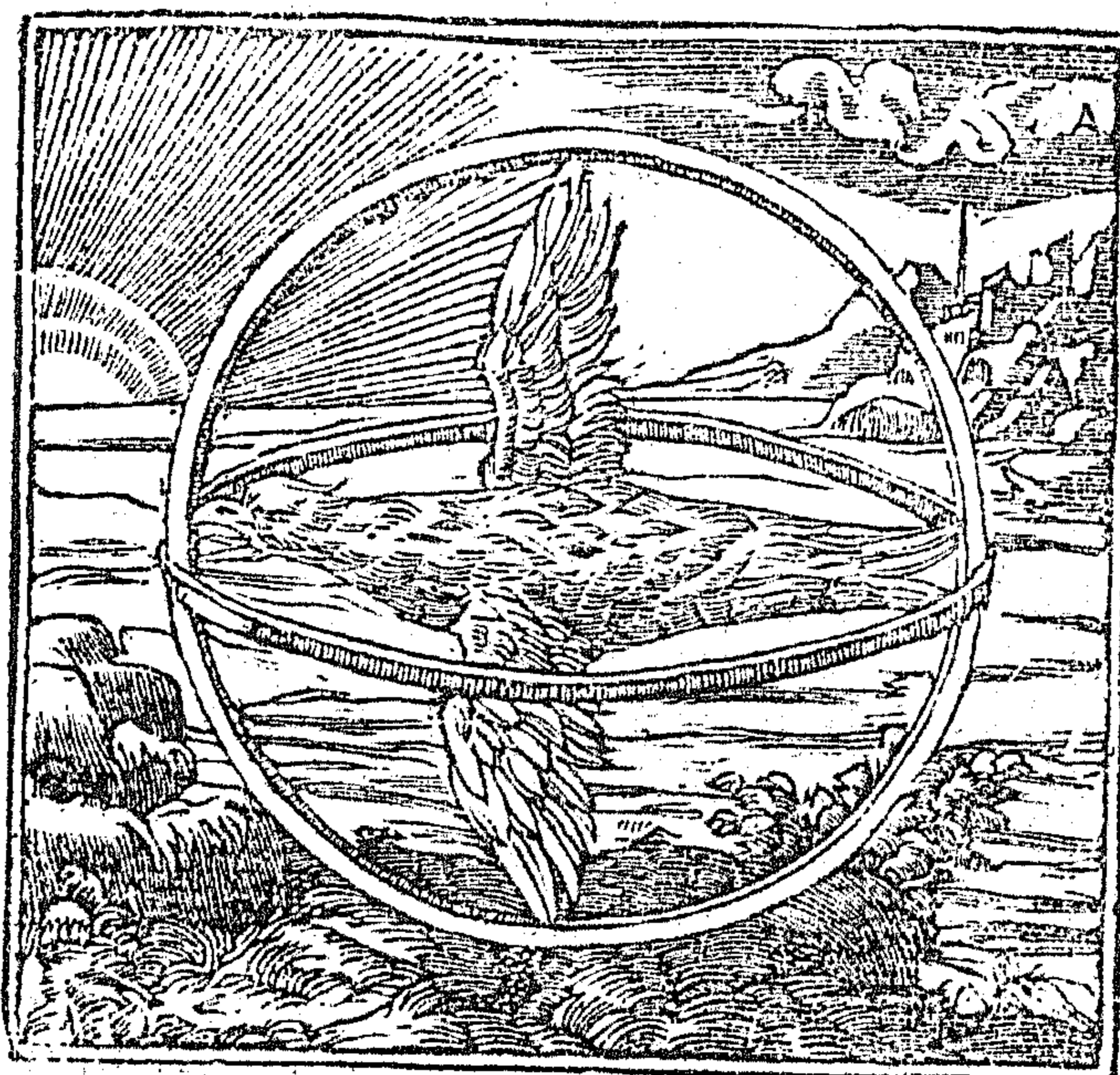
Quantum eruca salax. De eruca satis Plinius li. 20. cap. 13. in princip. sed apertius eius naturam declarat lib. 19. cap. 8. his verbis, Eruca præcipuè frigorum contemptrix, diuersæ est, quàm lactuca naturæ, cõcitatrix Veneris. Idcirco iungitur illi ferè in cibus, vt nimio frigori par feruor immistus temperamentum æquet. Sic Virgil. in Moreto,

Et Venerem reuocans eruca morantem.

Inuio

Inuiolabiles telo Cupidinis.

EMBLEMA LXXVIII.

Ne dirus te uincat amor, neu foemina mentem
Diripiat magicis artibus ulla tuam:
Bacchica auis præsto tibi motacilla paretur,
Quam quadriradiam circuli in orbe loces:
Ore crucem & cauda, & geminis ut complicit alis,
Tale amuletum carminis omnis erit.

Dicitur hoc Veneris signo Pegasus Iason
Phaëacis læti non potuisse dolis.

Sumptum ex Pindaro & eius interpretibus, sed oscitanter, vt mihi videtur, qui quatuor errores in hoc epigrammate adnotauerim. Primus est in effectu: secundus in nomine Motacilla: tertius in pictura: quartus in historia. Verba Pindari e: Oda 4. Pythiorum, hæc sunt,

*Quatuor
errores in
hoc epig. a
mate.
Pindarus.*

1. πότνια

Πόντιξ δ' ὑψάτων βελών

Ποικίλαν Ἰύγγα τετρακνήμον

Ολυμπόθεν ἐν αἰλύτῳ ζεύξασα κύκλω,

Μαινάδα ὄρνιν Κυπρογένεια φέρειν

Πρώτον ἀνθρώποισι. λιτάς τ' ἐπασιδάς

Ἐδιδάσκησεν σοφὸν Ἀϊσονίδα.

Ὅφρα Μιδείας τοκέων ἀφ' ἧσι τ' αἰδῶ. id est,

Veneranda uerò Cyprogenia telorū acutorū domina,

Picturatam Iyngem Bacchi auem ex Olympo attulit

Hominiibus primū: ut indissolubili circulo quadri-

radiam

Iyngens, carmina præterea magica sapientem docuit

Aesonidem, ut Medæ erga parentes reuerentiam

Et pudorem adimeret.

Iynga quid

Quo loco admonent interpretes, Pindari Iyngem auiculam esse maculosis plumis, oblongo collo, lingua admodum protensa, frequenter sese vertentem, ceruicem subinde volutantem: quam sibi veneficæ accommodam ad amatoria incantamenta putent. Vnde accipientes eam rotæ cuipiam alligant, ac sua canentes carmina circumuoluunt. Addunt insuper Scholia Venerem Iasoni dedisse hanc auiculam applicatam rhombo pedibus, & alis crucem complicatam: ut Medæ erga parentes suos ipse Iason auferret pudorem, & illam ad suum auxilium instimularet. Vides igitur picturam perperam constare. Nomen præterea latinum non conuenit Iyngi.

Motacilla. Nam Motacilla, ut statim dicam, alia est. Iyngem vocat Gaza in Aristotele Turbinem & Torquillam: sed non desunt, qui illum in hac parte reprehendant. Sed de hoc nomine, quomodo red-

dendum

dendum sic latinè, magna est controuersia: quin & græcis vix accedo, qui ἰύγγα ἢ σείσρα, ἢ σείσρα, ἢ σείσρα pro eodem numerant, ut Suidas, & commentaria Theocriti. Est etiam alius locus Pindari super eadem re, quem citat Erasmus simul cum his quæ adducunt interpretes. Quapropter consultius fecerò, si Erasmi verbis omnia referam. In adagio igitur, Iyngē trahor, sic ait, Qui vehementi, & impotenti desiderio trahuntur ad aliquid, Iyngē trahi dicuntur. Ita Pindarus in Ne meis hymno 4. ἰύγγε ἔλκομαι ἦτορ, id est, Iyngē trahor animo. Interpres addit huiusmodi fabulam. Iyngem (aiunt) fuisse filiam Echûs, alij Pythûs, quæ cum amatoris venenis incitasset in amore Iûs, à Iuno irata versa est in auem, qua mulieres uti consueuerunt in amatoris veneficiis, quemadmodum indicat Theocritus in Pharmaceutria,

Ἰύγγε ἔλκε τὸ τίτιον ἐμὸν περὶ δῶκα τ' ἀνδρά.

Per te Iynx meus ille domum uir queso trahatur.

Quidam Iyngem vertunt Motacillā, quod caudam assiduè moueat. Hæc Erasmus. Ex quibus satis apparet hanc auiculam non fuisse olim accommodam ad depellendos amores, sed ad inducendos potius. Id quod satis declarat versiculus Theocriti, toties in Pharmaceutria repetitus. Intercalaris enim est. Et verba commentariorum Pindari: tū præterea ipsa fabella. Siquidem Iynx pellexit Iouem in Iûs amorē: non autem amuletum fuit, ne Iupiter ab amore liberaretur. Agit etiam de hoc Zezes Chilia. II. & Suidas, & Lycophronis interpretes. De Iyngē etiam

Arist

Arist. lib. 2. De natura anima. ca. 12. his verbis, ut auiculæ, quam Iyngem vocant. Hæc paulò maior, quàm fringilla est, colore vario. Habet sibi propriam digitorum, quam modò dixi, dispositionem, & linguam serpentibus similem: quippe quam in longitudinè mensura quatuor digitorum porrigat, rursùmque contrahat intra rostrum. Collum etiã circumagit, in aduersum reliquo quiescète corpore, modo serpentũ: unguis ei grandes & similes, ut monedulis exeunt: voce autem strident. Hactenus Aristo. Appellatur etiã Latinè hæc auis Verticilla Hispanè Torçecuello. Motacilla verò longè diuersa est auis ab hac. Græci *σεισπορυγι*, aut *σεισκραν* vocant. Hispani *Pezpita*, vel *aguzanius*. Hac utebantur antiqui aduersus incantationes, ut quidam scribunt. De qua tamen non intellexisse Alciatum argumento sunt verba Pindari: unde ille omnia sumpsisse videtur, & duo illa carmina vltima huius Epigrammatis.

Bacchica auis præsto. *Μενάδα ὄρνις* dixit Pindarus, hoc est, insanientem, à *μείνω*, quod est furiosè moueor, aut insanio, quemadmodum *Menades* Bacchi Sacerdotes, & ipse Bacchus dicitur *Ἰϋγγίης* ut ait Hesichius.

Quam quadriradian. hoc est, ut quatuor radios constituat, voluit exprimere Græcum verbum *τετραράδιον κήμη*, radius est rotæ.

Ore crucē & cauda. Hoc allegoricè interpretantur aliqui, innuentes, si velis ab amoris seruitio liberari, opus esse, ut illũ amorẽ diuidas. Id quod præcipit Ouid. 2. de Remed. amo. his verbis,

Hortor

Verticilla.

Motacilla.

Menades.

Quadriradian.

Hortor & ut pariter binas habeatis amicas:

Fortior es, plures, si quis habere potest.

Sæcra bipartito cum mens discurrit utroq;

Alterius vires subtrahit alter amor.

Hoc pulchra similitudine ob oculos ponit Plutarchus in libel. de amicitia in multos diffusa. Inquit enim: Verum quemadmodum fluuij in multos diducti riuos, lentiolem habent cursum, ita vehemens amor in multos dispersus haud dubiè marcescit.

Tale amuletum. *Ἰδε ἰσάμ. κεν* omne genus remedij aduersus cuncta mala medicamenta: præsertim contra veneficia, dictũ ab *Amule-* & molio, tum. ut aiunt quidam.

Pegasus Iason. Iason filius Ætonis fuit Thessaliae regis, qui in Colchos expeditionẽ parauit ad vellus aureum expugnandum. Quam rem latè prosequitur Ouid. lib. 7. Meta. & Orph. in Argonauticis. Et Pindarus 4. Pythiorum ode. Apollonius Rhodius, Valerius Flaccus, & alij. Iason autè à sanando dicitur, ut videtur innuere Pindarus loco citato: *ἰασίς* namque sanitas est: & quia Chirõ, qui à primis annis Iasonẽ instituit, magnus fuit in arte medendi: idè ab ea arte *ἰάσων* quasi sanatorem nominauit.

Pegasus. Pegasus, in numero multitudinis, vrbs est, Thessalia, quam sinus Pegataeus amplectitur, teste Pomponio Mela lib. 2. Quo in loco corruptè legi Pagasam pro Pagasas, doctè annotauit Ferdinandus Pincianus accerimi iudicij vir in suis castigationibus in Pompo.

Phasiacis. Phasis fluuius est Colchorum: unde

R

Amule-

Iason unde dicitur.

Pegasus.

Phasis, hinc Phasiaci.

Phasiani fuere denominati. Phasiacis dolis, hoc est Medæ, quæ Phasiaca fuit, vt nonnullorum est opinio: nam Pindarus Corinthi natam fuisse dicit Oda 13. Olympio. Quidam dicunt sumpsisse hæc Alciatum ex quodâ Paulo geometra Florétino, qui eadē trāstulerit, ex quodâ Alberti Magni libello. Sed omnia sunt meræ nugæ.

Lasciuia.

EMBLEMA LXXIX.

Delicias & molliciem mus creditur albus
 Arguere, at ratio non sat aperta mihi est.
 An quod ei natura salax, & multa libido est?
 Ornat Romanas an quia pelle nurus?
 Sarmaticum murem uocitant pleriq; Zibellum,
 Et celebris suauis est unguine muscus Arabs.

Quoni

Quoniã breuiter declarat Erasmus adagiũ Mus albus, omnia illius verba transcribã: Mus albus (inquit) apud Suidã *μῦς λευκός*, id est, Mus malus. Apud Diogenianum in hominem lasciuũ, & libidinis immodicæ dicebatur. Nam mures domestici salacissimi sunt: præsertim albi. Ælianus miram esse murium salacitatem authorum testimoniis docet lib. 12. cap. 10. Atq; inter multa illud addit, Epicratem in fabula quapiam, cum mulierem significare vellet prodigiosæ libidinis, *μωρία* appellasse, quasi dixeris murinam citatque prouerbium, *μῦς λευκός* ex Philemonis comœdia. Vnde receptũ videtur vt inter amatoria blandimenta, quemadmodum passeruli, columbæ & id genus aliorum itidem & muris cognomentum vsurpetur. Martialis,

Nam cum me murem, cum me tua lumina dicis.

Hactenus Erasmus. Idem ferè Politianus Miscellaneorum cap. 96. Cæl. Rhodig. lib. 24. cap. 25. Ælian. de animal. histo. lib. 12. cap. 10.

Mus albus. à nostris dicitur, vt arbitror, *Armino.*

Mus Sarmaticus. La Marta.

Mus Zibellinus. Marta Zibellina.

Muscus Arabs. Almisque.

Aduersus naturam peccantes.

EMBLEMA LXXX.

Turpe quidem factu, sed & est res improba dictu,
 Excipiat si quis chœnice uentris onus.
 Mensuram, legisq; modum hoc excedere sancta est,
 Quale sit incesto pollui adulterio.

R. 2

μῦς λευκός,
 in hominem
 lasciuum.

Ælianus.

μῦς λευκός,
 ex Phile-
 mone.

EX Plutarcho de educatione puerorū οἰτίου
(inquit Plutarchus) εἰς ἀμίδα μὴ ἐμβάλλειν.
ἐπισημαίνει γὰρ, ὅτι εἰς πονηρὰν ψυχὴν ἀσεβῆ λόγον
ἐμβάλλειν ἔσσοιεν. Ὁ μὲν γὰρ λόγος τροφὴ διανοίας
ἐστὶ τῆτον ἢ ἀκάθαρτον ἢ πονηρὰν πικρὴ τῶν ἀνθρώπων.
Id est, Cibos in scaphio non ponendos. Signi-
ficat autem, in animum nequam urbanos ser-
mones immitti non oportere. Sermo enim, in-
telligentiæ cibus est, quem impurum hominum
nequitia reddit. Vide adagium, Cibum in ma-
tellam ne immittas. Emblematis titulus satis
declarat carmina. Quare non est, quod hîc am-
plius immoremur.

Excipiat si quis. Imitatio est Mart. ad Bassam:
Ventris onus misero, nec te pudet, excipis auro.

Chœnice.

Chœnice ventris. Chœnix est demensū & cibus
diurnus, de quo statim dicemus.

Desidiām

Desidiām abiiciendam.

EMBLEMA LXXXI.

*Quisquis iners abeat. Nam in chœnice figere sedem,
Nos prohibent Samij dogmata sancta senis.
Surge igitur, durōq; manus adfuesce labori,
Det tibi dimensos crastina ut hora cibus.*

PYthagoras Samius inter alia rectè viuendi
præcepta hoc præcipuè commendabat,
μὴ ἐπι χœνικα καθίσσειν. Id est, Ne chœnici infi-
deas. Quod Plutarchus in libello de educatione
pueror. ita exponit, *φεύγειν ἄργιαν, καὶ ἀπερὶ ἄν
εἶπος τὴν ἀναγκαίαν ἀφαινεύσασθαι τροφὴν.* Id est,
fugere otium & prospicere, quemadmodum ne-
cessarium paremus cibus. Diogenes Laërtius
in vita Pythagoræ ait, in chœnice non seden-

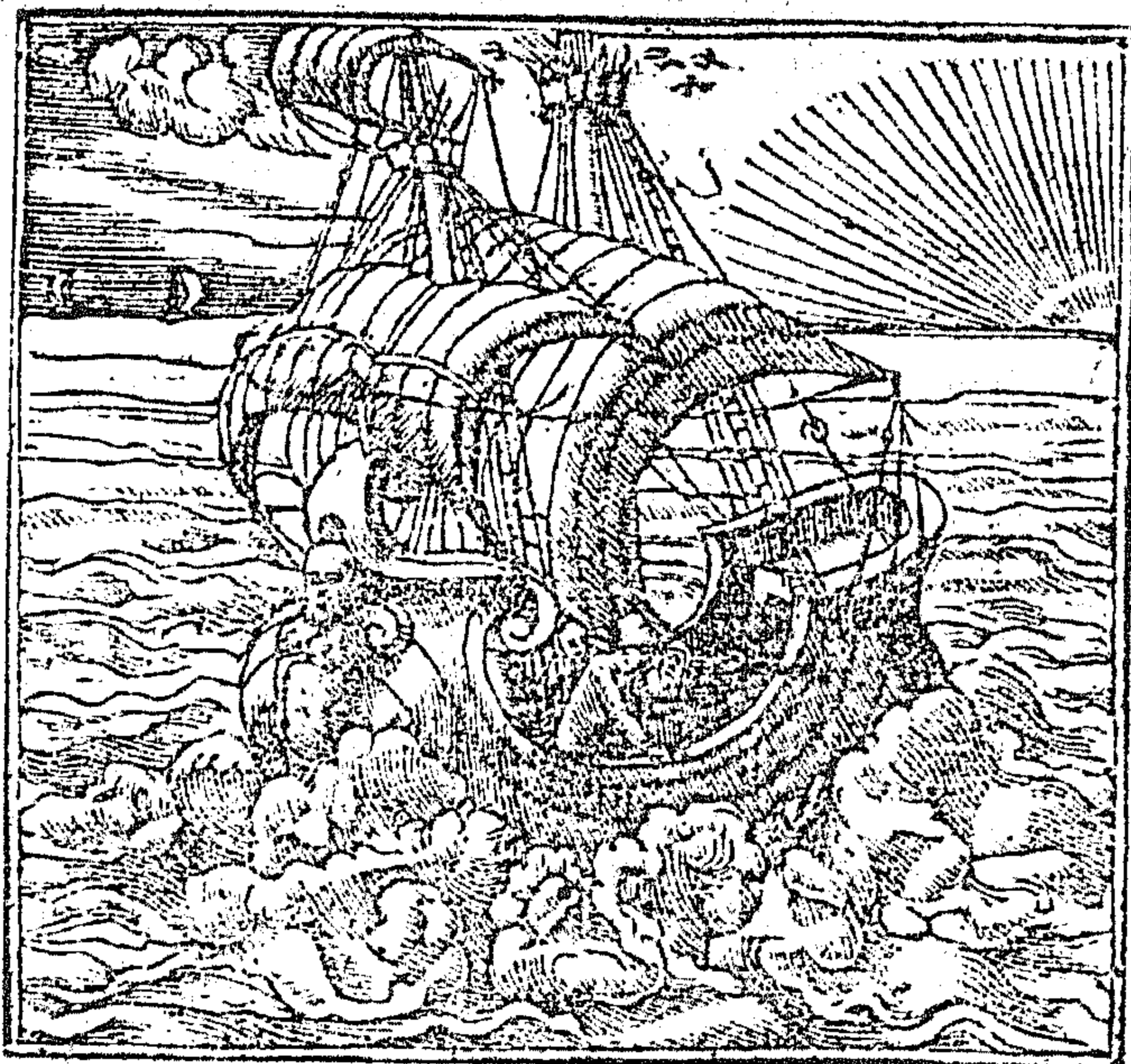
*Symbolum
Pythagoræ.*

dum: id est, ex æquo futuri habendam curam. Chœnix enim diurna esca est. Huius Pythagorici symboli diuersæ feruntur expositiones: sed hanc Plutarchi sequutus est hîc Alciatus: & lib. etiâ 1. Parergōn c. 17. vide plura in adagio Chœnici ne infideas. & Cibū in matellā ne immittas.

Sami dogmata. Pythagoram dicit, qui Samius fuit, de quo iam diximus alibi. Pythagoræ symbola, oraculorū instar priscis fuerunt celebrata. De his Plutarchus, & Erasmus in Chiliad.

In facilè à virtute desciscentes.

EMBLEMA LXXXII.

Parua

*Parua uelut limax spreto Remora impete uenti,
Remorūmq; ratem sistere sola potest.
Sic quosdam ingenio, & uirtute ad sydera uectos,
Detinet in medio tramite causa leuis.
Aucia lîs ueluti est: uel qui meretricius ardor
Egregiis iuuenes seuocat à studiis.*

Pleura similitudine declarat, quàm sint leues causæ, quæ à recta virtutis via nos auertant: cum ne grauissimis quidem causis nobis esset cedendum. De Echeneide, quæ alio nomine vocatur Remora, à remorando diximus alibi. Vide adagium, Festina lentè. Duo primi versiculi sumpti sunt ex Plinio lib. 32. cap. 1. Vbi Plinius ait eam Remoram à latinis vocari, limaci magnæ similem esse. Nauigia (ruant licet venti & procellæ sæuiant) sistere. Deniq; multa scitu digna commemorat, quæ hîc appoluissem, nisi ille longius progrediretur. Sic ergo contextum ordino: (quandoquidem multos fallit, inter quos etiam, qui docti nomen sibi vendicant) Parua remora uelut limax, id est, quæ adedò parua est, ut limaci magnæ possit comparari, spreto impete uenti & remorum, sola potest sistere ratem. Itaque illa uerba, uelut limax, per parenthesin respondeant ad uerbū parua. Vide D. Basilium in Examero. homil. 7. Vnde cætera sumpta sunt. Lucanum in 6. & Volaterranum 25. Philologia.

Echeneid.

*Contextus
ordo.*

Ignau.

EMBLEMA LXXXIII.

Ignani Ardeolam stellatam effingere serui
 Et studia, & mores fabula prisca fuit.
 Quæ sanulum Asteriam uolucris sumpsisse figuram
 Est commenta: fides sit penes historicos.
 Degener hic ueluti qui ceuet in aëre falco est,
 Dicitur ab antiquis uatibus Ardelio.

Sumptum est emblemata ex Arist. lib. de histo.
 animal. 9. cap. 18. Cuius hæc sunt verba, Sed
 stellaris *ὄρνις*, id est, piger cognominatus in fa-
 bula est: ut olim è seruo in auem transierit, atq;
 (ut cognomen sonat) iners ociosaque est: talis
 Ardeolarum vita est. Idem eodem libro capite
 primo Ardeolarum tria sunt genera. Pella, Alba,
 stellaris

*ὄρνις.**Ardeola-
rum tria ge-
nera.*

stellaris piger cognominatus. Quæ verba trās-
 tulit Plinius lib. 10. cap. 60. Inquiens, Ardeola-
 rum tria genera, Leucon, Asterias, Pellos.

Ignau ardeolam stellarem. Ordo est: Fabula pri-
 sca fuit, id est, antiqui fabulati sunt, Ardeolam
 stellarem, id est, auem illam Asteriam uocatam
 à fulgore astrorum, effingere serui ignau & stu-
 dia & mores. Tarda enim est auis, Hispanè
Garçola.

Degener hic. Hic scilicet seruus est, ueluti fal-
 co degener, qui ceuet in aëre. Falconem dege-
 nerem uocat auem illam, quæ in turribus nidi-
 ficat: quam pueri sæpe alunt pro accipitre ad au-
 cupandos passeruculos. Tinnunculus Latinè di-
 citur, Hispanè *Cernicalo*: qui aliquando durat in
 aëre pendens leuiter commotis alis, nec dextra
 nec læua, antè, aut retrò, infrà vel suprà moue-
 tur, quod hîc uocat Alciatus ceuere.

*Falco de-
gener.**Ceuere
quid.
Ardelio.*

Dicitur ab antiquis. Quid sit Ardelio nemo me-
 liùs docet Martiale, his uerbis,

Declamas bellè, causas agis, Attale, bellè,
 Historias bellas, carmina bella facis.
 Componis bellè mimos, epigrammata bellè,
 Bellus Grammaticus, bellus es astrologus.
 Et bellè cantas, & saltas, Attale, bellè,
 Bellus es arte lyra, bellus es arte pile.
 Nil bene cum facias, facis attamen omnia bellè.
 Vis dicam quid sis? magnus est ardelio.

Idem Martialis alibi, deridens senem Afrum
 sic ait:

Condita cum tibi iam sexagesima mensis,
 Et facies multo splendeat alba pilo:

R §

Decurris tota uagus urbe, nec ulla cathedra est,
 Quò non manè feras irrequietus, aue.
 Et sine te nulli fas est prodire Tribuno,
 Non caret officio Consul uterq; tuo.
 Et sacro decies repetis palatia cliuo
 Saturiòsq; modos, Partheniòsq; sonas.
 Hoc faciant sanè iuuenes, deformius, Afer,
 Omnino nihil est, ardelione sene.

*Pausanias
de ocno.*

Tetigit non nihil Pausanias in Phocicis, Augu-
 res (inquit) & auem ocnon appellant, quæ inter
 ardeolas & maxima est, & pulcherrima.

Auaritia.

EMBLEMA LXXIIII.

Heu miser in mediis sitiens stat Tantalus undis,
 Et poma esuriens proxima habere nequit.

Nomine

Nomine mutato de te id dicetur aude,

Qui, quasi non habeas, non fruere quod habes.

Sumptum ex primo Sermonum Horatij Sa-
 tyra i. Quo in loco multis verbis carpit aua-
 ros Horat. tandemque Tantali fabula narrata
 similes esse auaros Tantalò dicit,

Tantalus à labris sitiens fugientia captat
 Flumina. quid rides: mutato nomine de te
 Fabula narratur: congestis undique saccis
 Indormis inhians, & tanquam parcere sacris
 Cogere, aut pictis tanquam gaudere tabellis.

Tantalus Iouis ex Plote filius fuit, qui Deos
 cum aliquando conuiuio suscepisset, ut eorum
 diuinitatem experiretur, Pelopem filium mem-
 bratim discerptum, coctumque apposuit come-
 dendum: illi verò cum exhorruissent cibum, non
 solum abstinere: sed collectis in vnum mèbris,
 puerum in formam pristinam reduxere: Tanta-
 lum autem ad inferos detrusum perpetua fame
 torquendum censuere. Quod canit Homerus
 lib. ii. Odyss. Cuius verba sic latina feci,

*Tantali fa-
bula.*

Tantalus hic aderat dueros sine fine dolores
 Corde ferens, mento, & contingens usque paludem,
 Et sitiens, nullas poterat comprehendere lymphas:
 Nam quoties haustus liquidarum optabat aquarum,
 He toties fugiunt, & se tellure recondunt,
 Nigræq; sub pedibus (Dij siccant) terra manebat.
 Atq; caput supra pendebant Punica mala,
 Pomæq; cum pyris, splendentes arbore fructus,
 Et dulces ficus fœtusq; uirentis oliuæ,
 Quas miser esuriens, si uellet carpere, uentus
 In sublime ferens nebulis condebat & umbris.

*Homerus
de Tantalò.*

Alij

Alij dicunt hoc tormenti genus illi inditum esse, quòd cum esset conuiuia Deorum, cælestia secreta mortalibus reuelauerit. Ouidius 2. Amor

Ouidius de
Tantalo.

Eleg. 2.

Aspicis indicibus nexas per colla catenas

Squallidus orba fide pectora carcer habet.

Querit aquas in aquis, et poma fugacia captat

Tantalus, hoc illi garrula lingua dedit.

Idem 2. de arte,

Eximia est uirtus prestare silentiis:

At contra grauis est culpa, tacenda loqui.

Quam bene quod frustra captatis arbore pomis

Tantalus in media garrulus aret aqua.

Vide Pindarum 1. Olympior. ode. & Adagia, Tantalus pœna. Tantalus lapis: ubi alias causas ex Athenæo & aliis de pœna Tantalus reperies. Dicitur autem quasi *πανέντατος*, id est, infelicissimus. Plat. in Cratylo.

In aua

In auaros.

EMBLEMA LXXXV.

*Septitius populos inter ditissimus omnes,
Arua senex nullus quo magis ampla tenet.
Defraudans geniũq; suum, mensũq; paratas,
Nil præter betas, durãq; rapa uorat.
Cui similem dicam hunc, inopem quem copia reddit?
An ne asino? Sic est: instar hic eius habet.
Namq; asinus dorso pretiosa obsonia gestat:
Seq; rubo, aut dura carice pauper alit.*

Est inter epigrammata Græca quodam incerti autoris tit. *εις φειδώλως*. lib. 2. quod tale est,

πολλὰς μυριάδας φησὶζει Ἀρτεμίδωρος,

καὶ

Καὶ μηδὲν διαπαντῶν, ζῆ βίον ἡμῶν,
 Πολλὰ κίς αἱ χρυσῆ τιμαλφῆα φόρτον ἔχουσαι
 Πολλὸν ὑπὲρ νότου, χόρτον ἔδουσι μόνον.

Id est,

Viuens ut muli dum sumptus præcauet omnes,
 Supputat innumeras Artemidorus opes.

Auri sepe gerunt ingentia pondera dorso

Muli, sed siccum non nisi gramen edunt.

Simile quiddam Plutarch. de cupiditate diuitiarum, de asino balneatoris. Septitius nomen fictum est ab Alciato, qui senex effingitur: eò quòd auaritia ienes præcipuè solet inuadere: quia deserit eos calor deficiente sanguine.

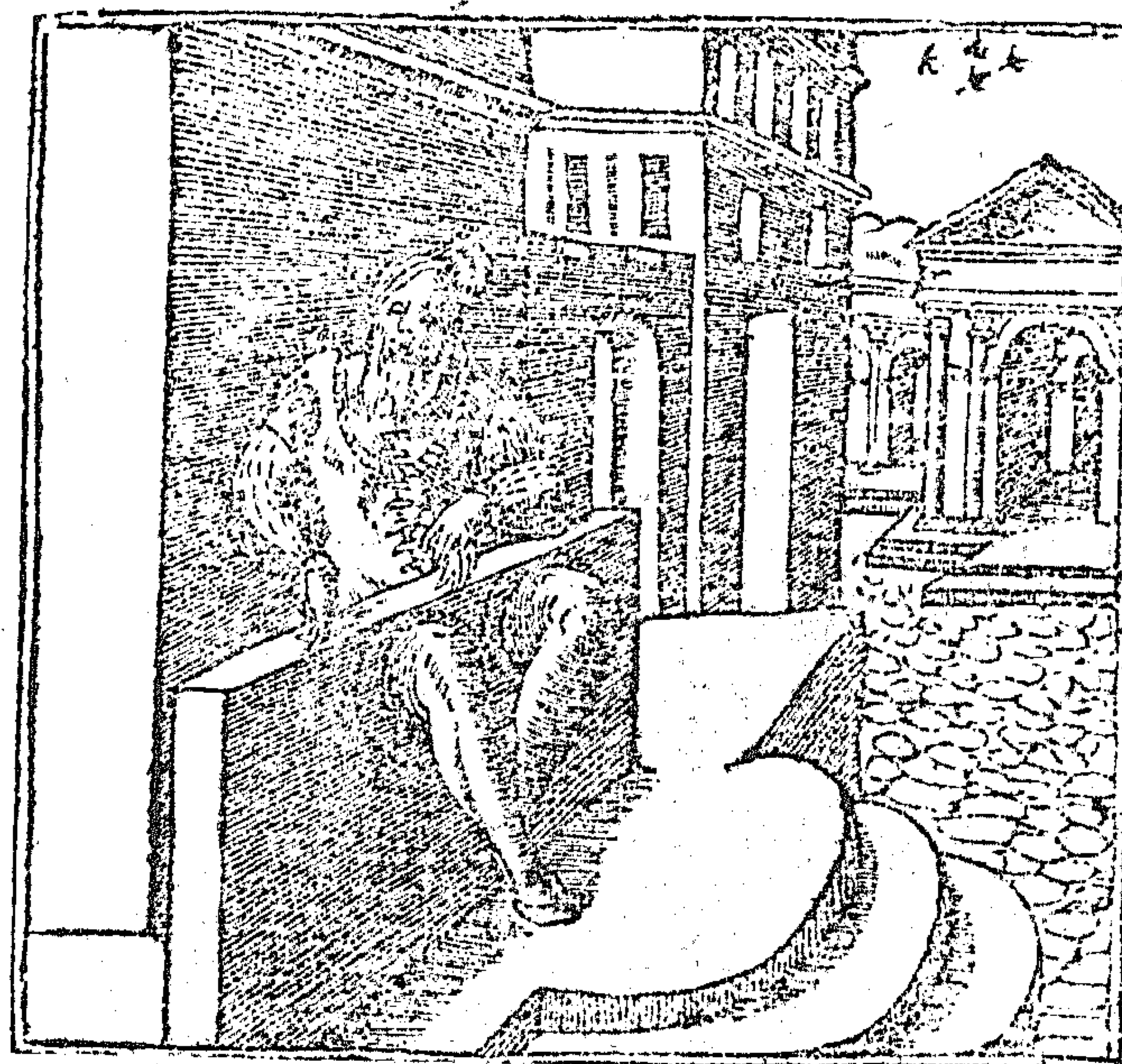
Defraudare genium.

Defraudans geniūmque. suum defraudans genium dixit Terent. in Phormi.

Obsonium.

inopem quem copia reddit. Inopem me copia fecit, dixit Ouid. In Meta. 3. Obsonium est quidquid ultra panem & vinum in cibum adiicitur.

In auli

Vana Palatinos quos educat aula clientes,
 Dicitur auratis nectere compedibus.

Xρυσῆσι πῆδαί, inquit Erasmus in adagio aureæ compedes, prouerbiali metaphora, dicitur seruitus splendida, & amabilis, qualis est ferè aulicorum vita. Diogenes in epistola quadam scriptum reliquit, Aristippum in aula regia aureis teneri compedibus, ne posset auolare. Seneca in Dialogo quodam affectus & rationis, Stulti est, inquit, compedes suas, quanuis aureas, amare. Loquitur de vxore formosa. Horatius item de vxore formosa,

χρυσῆσι
πῆδαί.

tenetq; grata compede uinctum.

Hæcte

Hactenus Erasmus.

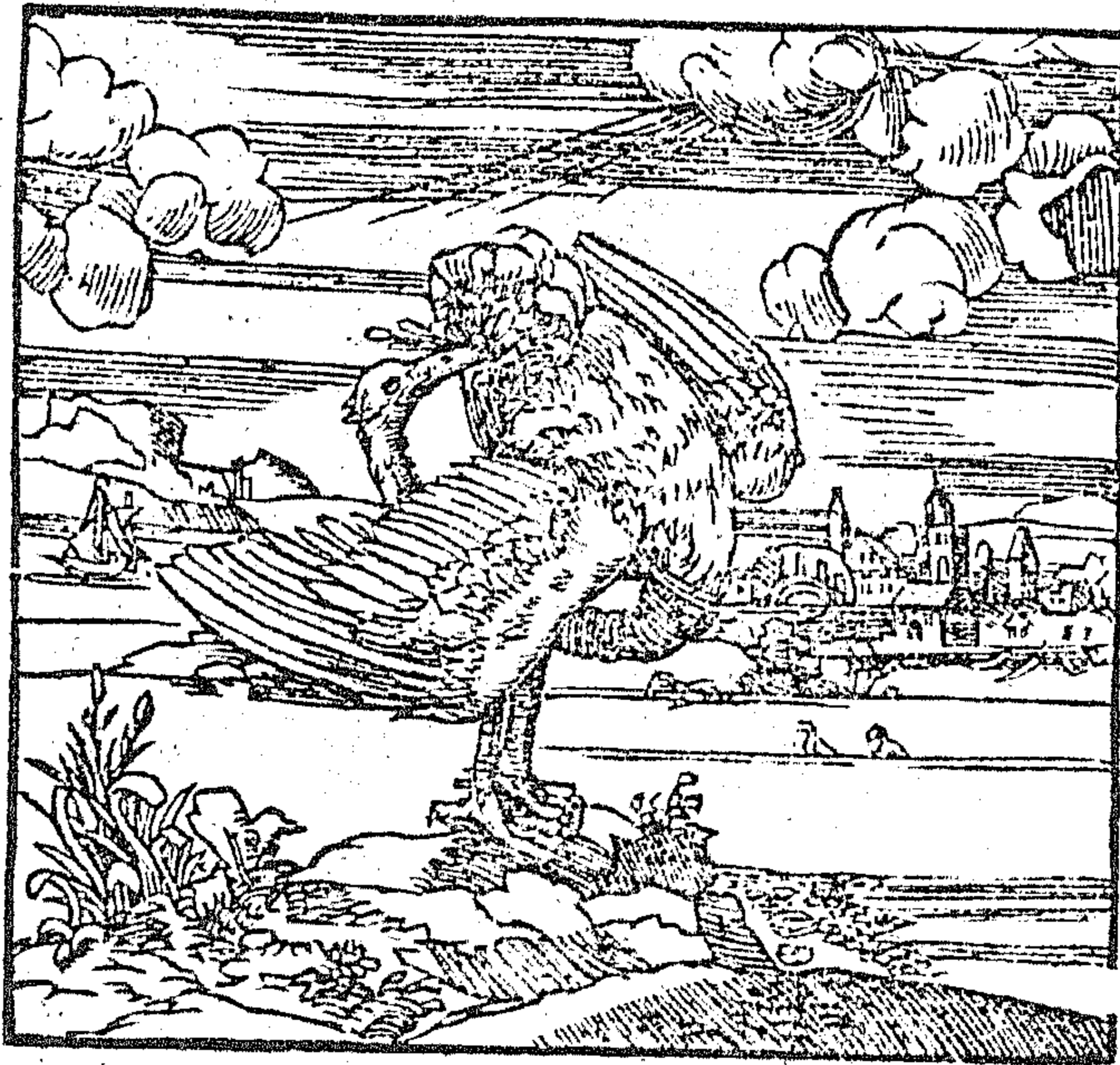
Circunferuntur nimium veri versiculi incerto
autore de ministris in aulis principum senescentibus,

In senescentes in aula principum.

*Regum sollicita quicumq; senescit in aula,
Aut furit, aut ultro concupit esse miser.*

In sordidos.

EMBLEMA LXXXVII.

*Quæ rostro (clystere uelut) sibi proluit aluum
Ibis, Niliacis cognita littoribus,
Transit opprobrii in nomen: quo Publius hostem
Naso suum appellat, Battiadésq; suum.*

Ibis. **P**linius lib. 8. cap. 27 De Ibide sic ait, Simile
quiddam & volucris in eadem Ægypto
monstrauit, quæ vocatur Ibis, rostri aduncitate
per

per eam partem se abluens, qua reddi ciborum
onera maximè salubre est. Hæc Plinius. Vide
Aristo. li. 9. de histo. ani. ca. 27. & lib. 3. de gener.
anim. cap. 6. & Ciceronè 2. de nat. Deor. Am-
mianum lib. 22. histo. Pompo. Melam li. 3. ca. 9.
Solinum cap. 45. Plutarchum de Industria ani.
Herodotus autem in Euterpe, Ibidis formã sic
describit, Nigra, inquit, tota vehemèter est, cru-
ribus gruinis, rostro maxima ex parte adunco,
eadè qua crex magnitudine. Et hæc quidè spe-
cies est nigrarũ, quæ cum serpentibus pugnant.
At earũ quæ pedes humanis similes habent (nam
bifariæ Ibides sunt) gracile caput ac torũ collũ,
pennæ candidæ, præter caput ceruicemq; & ex-
trema alarũ, & natiũ, quæ omnia sunt vehemè-
ter nigra, crura & facies alteri cõsentanea. Coli-
tur ab Ægyptiis: quia serpètes alatos ex Arabia
in Ægyptũ vere ineunte cõmigrãtes interficit.

Ibidis forma.

*Bifariæ Ibi-
des.*

Clystere uelut. Clyster græca vox est à verbo
κλύζειν, quod est abluere. Dicitur etiã Clysteriũ.
est enim instrumentum, quo alius ægrotantium
solet purgari, seu lauari.

*Clyster vn-
de.*

Niliacis cognita. De Nilo vide multa apud Põ-
ponium Melam lib. 1. cap. 9.

Translit op. in nomen. Videtur Alciatus velle
facere nouũ adagiũ, & meritò. Nam Ibides pos-
sumus vocare sordidos, propter auis naturã: quã
doquidem sic vocauit Ouidius hostem suum, in
quem sicripit Ibim: & Callimachus carmen
maledicũ scripsit in Apolloniũ, qui Argonautas
celebrauit, quem recto nomine appellat Ibim,
vt ait Suidas.

*Suidas de
Ib. de.*

*Callima-
chus qui.*

Battiadésq; suum. Callimachum intelligit poe-
S

tam elegiacum Cyrenensem, qui Battiados dicitur, aut quia originem traxit à Batto rege Cyrenensium, qui alio nomine dicitur Aristæus: aut quia Cyrenenses omnes à Batto gaudebant denominari, sicut Cecropidæ à Cecrope. Nam Battus, ut ait Pindarus, in Pythiis oda. 4. rex fuit inclytus & probus: quamq; fuerit charus Cyrenæis, aperit Aristophanes in Pluto. Vide prou. Batti Silphion. Ouid. lib. 4. amo. eleg. 15. sic laudat Callimachum,

Battus rex

*Battiades toto semper cantabitur orbe.
& rursus in Ibin:*

*Nunc quo Battiades inimicum deuouet ibin,
Hoc ego deuoueo, tēq; tuosq; modò.
Suidas Callimachū Batti filiū & Mesarmē facit.*

In diuites publico malo.

EMBLEMA LXXXVIII.

*Anguillas quisquis captat, si limpida uerrat
Flumina, si illimes ausit adire lacus,
Cassus erit, ludetque operam: multum excitet ergo
Si creta, & uitreas palmula turbet aquas,
Diues erit. Sic its res publica turbida lucro est,
Qui pace, arctati legibus, esuriunt.*

EX Aristophane in equitibus. Sed quia hoc argumētum plenè tractat Erasmus in pro- uerb. Anguillas captare. ad alia transeo. Aristot. lib. 8. de nat. animal. cap. 2. Anguilla (inquit) pauca quædam certisque locis vescuntur limo, atque edulis si quis apponat. Sed plurimè dulci humore viuunt: idque qui uiuariis anguillariis dant operam, obseruant: ut quàm maximè pura sinceraque sit aqua, fluens semper, & effluens per ripas, ubi uiuaria extruuntur. Nam nisi aqua sit clara, breui strangulatae intereunt. branchias enim habent exiguas. Hinc turbare aquas soliti sunt, qui eas piscantur. Hactenus Arist.

*Aristo-
phanes.*

*Anguilla-
rū natura.*

In auaros, vel quibus melior conditio
ab extraneis offertur.

EMBLEMA LXXIX.

Delphino insidens uada cœrula sulcat Arion,
Hocq; aures mulcet, frenat & ora sono.
Quam sit auari hominis, nō tam mens dira ferarū est:
Quique uiris rapimur, piscibus eripimur.

Bianori e-
pigram.

Imitatus est Alciatus Epigramma Bianori ex
4. lib. Florilegij tit. ις καθαρώδης, quod tale est,
Ἔσπασεν Περίανδρος Ἀρίωνος εἰκὼνα ταύτην,
καὶ τὸ ἀπολλυμένῳ σὺνδρομα νηξάμενον
εἰνάλιον δελφίνα. λέγει δ' ὅπ' Ἀρίωνι μῦθος,
Κτενόμεθ' ἀνθρώποις, ἰχθύσι σωζόμεθα.
Nos ferè ad verbum sic vertimus,
Constituit Periander Arionis Icona talem,

Ut peri

Ut peritum hominem pisce uehi uideas.

Delphin piscis erat, quid Arionis indicat icon?

Nos pisces seruant, interimunt homines.

Eiusdem sententiæ extat aliud epigramma Bia-
nori lib. 1. Florilegij tit. 13. Porro Arionis fabula,
seu historia notissima est, & refertur latissimè
& eleganter ab Aulo Gellio lib. 16. ca. 19. & à C.
Iulio Higino. in poetico astronomico, cùm lo-
quitur de Delphino: & à Plinio lib. natur. hi-
stor. 9. cap. 8. Plutarcho in conuiuio septem sa-
pientum: & ab Herodoto in Clione, vnde om-
nes illam sumpserunt. Sed cur non apponamus
Ouidij carmina ex 2. Fastorum ipsa venustate
venustiora?

Quod mare non nouit, quæ nescit Ariona tellus?

Carmine currentes ille tenebat aquas.

Sæpe sequens agnam lupus est à uoce retentus:

Sæpe auidum fugiens restitit agna lupum.

Sæpe canes leporèsq; umbra iacuerè sub una:

Et stetit in saxo proxima cerua leæ

Et sine lite loquax, cum Palladis alite cornix

Sedit, & accipitri iuncta columba fuit.

Cynthia sæpe tuis fertur uocalis Arion;

Tanquam fraternis obstupuisse modis.

Nomen Arionium Siculas impleuerat urbes:

Captâq; erat lyricis Ausonis ora sonis.

Inde domum repetens puppim conscendit Arion;

Atq; ita quæstas arte ferebat opes.

Forsthan infelix uentos, undâsq; timebas:

At tibi naue tua tutius equor erat.

Nanq; gubernator districto consistit * ense,

S 3

Arionis
historia.

* al. con-
stitit.

Ceteraq; armata conscia turba manu.
 Quid tibi cum gladio? dubiam rege nauita puppim:
 Non sunt hæc digitis arma tenenda tuis.
 Ille metu pauidus, mortem non deprecor, inquit,
 Sed liceat sumpta pauca referre lyra.
 Dant ueniam ridentq; moram: capit ille coronam,
 Quæ posset crines Phœbe decere tuos.
 Induit & Tyrio distinctam murice pallam.:
 Reddidit ic̄ta suos pollice chorda sonos
 Flebilibus numeris, ueluti canentia dura
 Traiectus penna tempora cantat olor.
 Protinus in medias ornatus desilit undas:
 Spargitur impulsa cærule puppis aqua.
 Inde (fide maius) tergo Delphina recuruo,
 Se memorant oneri supposuisse nouo.
 Ille sedet citharamq; tenet, pretiumq; uehendi
 Cantat, & æquoreas carmine mulcet aquas.
 Dij pia facta uident: astris delphina recepit
 Iuppiter, & stellas iussit habere nouem.
 Extat venustum & elegans tetrastichon Phi-
 lippi lib. i. Epigrammaton Græcorum, quod
 breuitatis gratia omisi, ubi Philomela gloria-
 tur se vectam esse delphino. Quo facto colligit
 fabulam de Arione non fuisse vanam nec fi-
 ctitiam. Eius Epigrammatis sensum sic conatus
 sum uertere. Nam leporem vix quisquam af-
 sequatur græcæ compositionis, nedum ego.
 Præpetibus pennis uento bacchante ferebar
 Per mare Bistonio, qui mihi seuus erat.
 Sed me dulcisonam suscepit ædona curuo:
 Pontiuagus delphin corpore, piscis auem.

Que

Quæ fido tranans spatiosum in remige Pontum,
 Mulcebam uarib; corda marina sonis.
 Delphini nauas (nauulo sine) sæpe tulerunt:
 Nam neq; Arionis fabula falsa fuit.
 Hocq; aures mulcet. Alibi scriptum reperi ex
 eodem Alciato,
 Et cithara mulcet, frenat & ora sono.
 Delphinum musicum ideo signum dici, Arati
 interpret scribit: quia nouem sit stellis insigni-
 tus: qui est Musarum numerus.

Delphinus
 cur dicatur
 musicum si-
 gnum.

Gula.

EMBLEMA XC.

Curculione gruis tumida uir pingitur aluo,
 Qui Laron, aut manibus gestat Onocrotalum.

Talis forma fuit Dionysi, & talis Apici,
Et gula quos celebres delicia facit.

Philoxenus Aristot. 3. Moral. cap. 10. ad Nicomachum sic ait, Itaque Philoxenus quidam Erixius, cum epularum voluptate duceretur, cololum sibi dari gruis longius optabat, quod ex tactu caperet voluptatem.

Larus avis que. Qui larum. Larus avis est auida, & vorax. Larum significavit Virgilius in illis carminibus, qui sunt in 4. Æneidos,

Hic primum paribus nitens Cyllenius alis
Constitit: hinc toto præcepse corpore ad undas
Miste aui similis, que circum littora circum
Pescosos scopulos humilis uolat æquora iuxta.

Pet. Nannius, de laro. Quæ carmina ut inquit Petrus Nannius ab Homero sumpta sunt, quod primus ipse animaduertit. Homerica sic vertit ille,

Pieria inscensa se misit ab æthere in undas:
Deinde laro similis uolitat iuxta æquora summa,
Qui maris indomiti struosa ad littora sæpe
Captando pisces aspergine tingitur undæ.

Larus Mercurio dicatus. Postea subdit, Valde miror, cur Virgilius nomen avis omiserit: & in genere, quam in specie verari maluerit: cum non sine causa Homerus larum ex omnibus piscatricibus auibus exemerit, cui Mercurium in volando asimilem vellet. Est enim larus Mercurio dicatus, qui à loquacitate nomen inuenit: λαρος enim quasi λαλος dictus. Denique hanc causam reddit: Larus latinè ab aliis dicitur Fulica, in quibus est Beatus Augustinus. Ab aliis Gauea, in quibus Gaza. Ab aliis

aliis Herodios, Ciconia, Ibis. Quare Virgilius, ne litem faceret, nomen avis omisit. Hæc ille. Aliam causam affert Seruius in illo loco, quæ non displicet. Incongruum enim erat Heroico carmini, si Mergum diceret. Sic alibi per periphrasim ciconiam dixit,

Candida uenit auis longis inuisa colubris.

Hæc ille. De Laro multa sunt apud Erasmum prouerbia.

Gestet onocrotalum. Antonius Nebriss. multæ doctrinæ vir, nostræ laus Hispaniæ, in suis Quinquagenis testatur se vidisse duos onocrotalos: alterum mortuum in foro Bononiensi: alterum volantem ad Anæ fluminis ripam, qui æquiparabat mole sua agnum anniculum. Ascribam aliqua illius verba: Ingluuius, inquit, in onocrotalo mirum in modum est ampla: quippe quæ amphioræ mensuram, aut non multo minus capiat. De qua Marti.

Turpe Rauennatis guttur onocrotali.

Nam turpe guttur, pro magna ingluuie posuit. Est porro ingluuies, ut definit Aristoteles, cutis in amplum sinuata: qua primum cibus ingestus continetur incoctus &c. Hæc onocrotalus aqua explet, atque ore aperto pisciculis se obiectat, quos cum sensit deprehensos intra ingluuiem, aquam per oris spiramenta euomit: atque ita præda vescitur. Croton Bononienses vocant. Interpretatur asinus crepitans: quoniam ὄνος est asinus, κροτάω, crepito: nomen impositum est à voce, quam avis illa edit, quam mihi audire nō licuit. Hæc ille. Plinius autem lib. 10. cap. 47.

Anto. Nebriss. de onocrot.

Onocrotalæ ingluuius.

Olorum similitudinem Onocrotali habent, nec distare existimantur omnino, nisi faucibus ipsis inesset alterius vteri genus. Huc omnia inexplebile animal congerit, mira ut sit capacitas. Mox perfecta rapina, sensim inde in os reddita, in veram aluum ruminantis modo refert, Gallia hos septemtrionalis proxima Oceano mittit.

Gallia fert onocrotalos.

Dionysius rex.

Talis forma fuit Dionysij. Dionysius Clearchi, qui primus Heracliae regnavit, filius, & ipse patriae imperans ob nimias delicias, nimiasque crapulationes, adeo pinguis effectus est, ut praepinguedine vix spiraret, & penè suffocaretur. Quare statuerunt medici, ut acus oblonga ac tenuissima fierent, quae tunc lateribus ac ventri adigerentur, cum profundissimo somno teneretur: tunc enim excitabatur cum viam carnem acus attingebant. Ius dicebat corpore arca ita condito: ut praeter caput, penitus nihil extaret. Quinque & quinquaginta annos vixit, cum tres & triginta imperasset. Haec Stephanus Niger, in libel. de nimio luxu. Athenæus lib. i. cap. 3.

Et talis Apici. pro Apicij, per apocopem figuram poetis vñtatissimam, Mar. Apicius, (quem Plinius vocat neporum omnium altissimum gurgitem: & alibi ad omne luxus ingenium solertem) nobilis fuit Romanus, valde gulosus, qui amplissimum vectigal comessationibus hausit: tandem famem metuens veneno vitam finivit. In quem sic lusit Martialis lib. 5. Epigram.

M. Apicius.

*Dederas Apici bis trecenties ventri:
Sed adhuc supererat centies tibi laxum:
Hoc tu grauat, ne famem & sitim ferres,*

Summa

Summa ueneno potione duxisti.

Nil est Apici tibi gulosius factum.

Libros de gula conscripsit, ut autor est Suidas. Vide si plura cupis Senecam, De consolatione ad Albinam matrem. Et Lucianum in Nigrino.

Apicius libros de gula scripsit.

Et gula quos celebres. Multos huius generis si cupis legere, consule Stephanum Nigrum de Nimio vitæ luxu. Vide adagium Gallonius.

Stephanus Niger.

Oeni effigies. De his qui meretricibus donant, quod in bonos usus verti debeat.

EMBLEMA XCI.

*Impiger haud cessat funem contexere sparto,
Humidâq; artifici iungere fila manu.
Sed quantum multis nix torquet strenuus horis,*

Protinus

Protinus ignavi uentris asella uorat.

Fœmina iners animal facili congestat marito

Lucra rapit, mundum prodigit inq; suum.

EX Pausania in Phocicis. Post hos (inquit) vir quidam sedens conspicitur. Inscriptio Ocnium esse testatur. Funiculum autem nectit: astat asina, quæ quidquid est nexum deuorat. Ocnium hunc hominem fuisse laboriosum memorat: sed uxorem habuisse sumptuosam, à qua quidquid is laboribus collegerat, non ita multò post fuisse dilapidatum. Hæc propter Ocnium uxorem obscure tradidisse Polygnotum putant. Scio item ab Ionibus dici, si quem laboribus intentum conspicerent, ex quibus nil ipse commodi caperet, Hic vir Ocnium funiculum contexit. Hactenus Pausanias. Vide adagium, Contorquet piger funiculum. Et Pollitia. Miscel. cap. 81.

Ocnium.

Ocnium funiculum.

Mundus quid.

Mundum prodigit. Mundus est ornatus mulieris: græcè dicitur *κόσμος*: unde mundus dictus est hic, quod alio nomine cælum appellare libuit. Nam ut inquit Plinius lib. 2. cap. 4. quem *κόσμον* Græci nomine ornamenti appellauerunt, eum nos à perfecta absolutaque elegantiâ, mundum.

Fœmina iners animal. Hesiodus in Theogonia mulieres fucis assimilat, qui apum labores consumunt, cuius sententia est,

*Quale fauis examen apum dulciq; liquore
Cernimus infames haud rarò pascere fucos,
Per thyma manè uolant, & picta per arua tepenti
Sole uagæ, cerâsq; legunt, & dulcia mella.*

Prædo

Prædo latet, curuq; uorax sub uimine uiuit,

Inq; sua abdit edax alienos extra labores.

Talis in humanis prius ab Ioue fœmina rebus,

Est data, flagitiis hominem, quæ ledat iniquis.

Vide Iuuenalis carmina in hoc, satyra 6. Prodigia non sentit &c.

In Parasitos.

EMBLEMA XCII.

Quos tibi donamus, fluuiales accipe caneros,

Munera conueniunt moribus ista tuis.

His oculi uigiles, & forsice plurimus ordo

Chelarum armatus, maximâq; alius adest.

Sic tibi propensus stat pingui abdomine uenter,

Pernicēsq; pedes, spiculâq; apta pedi.

Cum uagus in triuiis, mensæq; sedilibus erras,

Inq; ilios mordax scommata falsa iacis.

EX

EX Plutarcho in lib. de discrimine adulato-
ris & amici. Cuius verba sunt, Ego verò
nouï quendam, qui vxorem suam eiecerit, vt
amicus item suam repudiaret. Deprehensus est
autem clanculum ad illam commeare: vel ad se-
se accersere: id quod etiam ab amici vxore ani-
maduersum est. Vsque adeò non nouerat adu-
latoris ingenium, qui credidit hos versus Iam-
bicos magis còuenire cancro, quàm assentatori:

*Est uenter omne corpus, undiq; obtruens
Oculus, suisq; bestia reptat dentibus.*

Nam huiusmodi quidem est imago parafiti &
amicorum, qui patellam sequuntur, & ad pran-
dia præsto sunt, quemadmodum inquit Eupo-
lis. Hæc Plurarchus. De adulatoribus festiua in-
uenies epigrammata lib. 1. Floril. tit. *επι κολυμβας.*
Vide adagium Polypi. De cancri lege Plinium
lib. 9. cap. 31. vbi leges aliquos cancrios hippos
vocari tantę velocitatis, vt consequi non fit. Vn-
de apertior erit comparatio ad parasitum, cui
tribuit Alciatus pernices pedes.

Cancr.

His oculis &c. Sic ordino: his. sc. cancrios ocu-
li vigilantes sunt, & plurimus ordo chelarum ar-
matus forcice. vbi libentius legerem forcipe, vt
lego in Plinio, qui sic ait de cancrios, Præterea
bina brachia, denticulatis forcipibus. Sed non
magni refert, quomodo legas.

Lib. 9. c. 31.

Chela.

Chelarum armatus. Chelæ dicuntur scorpionũ
& cancrios brachia: est etiam signum cale-
ste, anterior, scilicet pars Scorpionij. Vnde Virg. 1.
Georg.

Qua locus Erigonem inter chelâsq; sequentes.

Abdo

Abdomine uenter. Abdomen propriè significat *Abdomē*
pinguedinem, quæ spina, vbi renes sunt, adhæ- *quid.*
ret: dictum vt quidam volunt, quòd abditum fit.
Translatè ponitur pro vitio ventris: vnde Cice-
ro pro Sestio dixit, in saturabile abdomen.

Scomma. σκώματα, cauillum, sales, dicterium *Scomma.*
à verbo *σκώπτω*, cauillor, dicteria iacio.

Paruam culinam duobus ganeoni-
bus non sufficere.

EMBLEMA XCIII.

*In modicis nihil est quod quis lucretur: & unum
Arbustum geminos non alit Erythacos.*

ALIVD.

*In tenui spes nulla liceri est: unòq; residunt
Arbusto gemine non bene Ficedula.*

Sum

Sumptum ex prouerbio Græco Zenodoti
 μία λόχνη ἐρέφει δύο ἐριθάκας. Vide Erasimū
 in Adagio, Vnicū arbustum haud alit duos Eri-
 thacos. Et in adagio, Vna domus non alit duos
 canes.

Erithacus.

Est autem Erithacus auis quædam solitaria, vt
 eodem in saltu non temerè, nisi vnam inuenias.
 Hanc Theodorus Gaza, nunc Syluiam, nunc
 Rubeculam interpretatur in Aristotele. Hanc
 sententiam diuerso sensu protulit Lucanus lib. i.
 & fortasse multò melius sic,

*Nulla fides regni sociis, omnisq; potestas
 Impatiens consortis erit.*

Quò etiam respexit Alexander Magnus cum
 dixit mundum con capere duos Soles. Cicer. i.
 Offi. Quod enim est apud Ennium, Nulla san-
 cta societas, neque fides regni est. Id latius patet.
 Nam quidquid eiusmodi est, in quo nõ possint
 plures excellere, in eo fit plerunq; tanta con-
 tentio, vt difficillimum sit sanctam seruare so-
 cietatem.

Capti

Captius ob gulam.

EMBLEMA XCIIII.

*Regnatorq; penus, mensaq; arrosor herilis
 Ostrea mus summis uidit hiulca labris.
 Queis tenerã apponēs barbã falsa offi. momordit:
 Ast ea clausferunt tacta repente domum,
 Deprensam ex tetro tenuerunt carcere furem,
 Semet in obscurum qui dederat tumulum.*

Sumptum ex Antiphili Epigrammate lib. i.
 Florileg. tit. 16 ζα, quod tale est,

*Παμφάγος ἐρπισθῆς κτῆ δῶμα τε λυχνοφόρος μῦς,
 ὅσπερ ἐν ἀδρήϊας χείλοισι πεπλάμενος,
 Πῶγωνος διεραῖο νόθην ὠδ' ἄξατο σάρκα,
 αὐτίκα δ' ὄσρακῶεις ἐπὶ λατᾶνσε δῶμος.*

T

Ἀρμάδι δι' ὀδύναςιν ὄδιε ἐν κλέθροισιν ἀφύκτος
 Ληφθεὶς αὐτοφόνον τύμβον ἐπεσάλατο.

Non indiger versione: quandoquidem ipse Alciatus expressit penè ad verbū. Vide Adagium, Mus piscem gustans.

In garrulum & gulosum.

EMBLEMA XCV.

Voce boat torus, præ largo est gutture, rostrum
 Instar habet nasi multiforisq; tubæ.
 Deformem rabulam, addictum uentriq; gulaq;
 Signabit, uolucer cum truo pictus erit.

Alcatraz Fortè hic est, qui passim inuenitur apud In-
 dos Mexicanos, diciturque Alcatraz, anseris
 magnitudine piscibus victitans, rostro duarum
 spitha

spithamarum, cuius tantum inferiorem par-
 tem mouet. Habet ingluuiem à rostro ad pectus,
 in qua piscium decem libras ingerit, & aquæ
 urnam. Reddit facilè quæ ingurgitauit. Quidam
 autem præ grauedine cecidit, & captus est: de-
 glutierat enim paruulum puerum Æthiopem.

Doctorum agnomina.

EMBLEMA XCVI.

Moris uetusti est, aliqua professoribus
 Superadiici cognomina.
 Faciles apertósq; explicans tantum locos,
 Canon uocatur Curtius.
 Revoluitur qui eodem, & iterátq; nimis
 Meander, ut Parisius.
 Socurus & confusus, ut Picus fuit,

Labyrinthus appellabitur,
 Nimis brevis multa amputans, ut Claudius,
 Mucronis agnomen feret.
 Qui uel columnas uoce rumpit, Parpalus,
 Dicitur truo est scholasticis.
 Contra est uocatus, tenuis esset Albius
 Quod uoce, uespertilio.
 At ultimas mutilans colobotes syllabas,
 Hirundo Crassus dicitur.
 Qui surdus aliis, solus ipse uult loqui,
 Ut sturnus in prouerbio est.
 Hic blefus, ille raucus, iste garriens.
 Hic sibilat ceu uipera.
 Tumultuatur ille rictu, & naribus.
 Huic lingua ter ebellam facit.
 Singultit alius, atque tussit hæstans.
 Conspuit alius ut psecas.
 Quam multa rebus uitia in humanis agunt,
 Tam multa surgunt nomina.

Hoc emblemata non alicunde fuit desumptum: sed tantum Academiarum ostendit moré, in quibus semper professoribus adduntur cognomina ex uitiis præcipuè desumpta. Nec in promptu est dicere quos hîc notauerit Alciatus: recto enim nomine quosdam pungit. In quinto vers. lege, & iterat qui nimis. vers. 17. Qui surdis aliis. Vide adagia Mæandri labyrinthus, Psecas, aut res. Est auté Mæander sinuosus fluuius: quod nomen plerunque pro obliquitate sumitur. Psecas stillicidium significat, guttam, aut stillam.

Vis

Vis naturæ.

EMBLEMA XCVII.

Pana colunt gentes, (naturam hoc dicere rerum est)
 Semicaprumq; hominem, semiuirumque Deum.
 Est uir pube tenuis, quod nobis instat uirtus,
 Corde oriens, celsa uerticis arce sedet.
 Hinc caper est, quia nos natura in secula propagat
 Concubitu: ut uolucres, squamea, bruta, feras.
 Quod commune aliis animantibus, est caper index
 Luxuriæ, Veneris signaq; aperta gerit.
 Cordi alij sophian, alij tribuere cerebro.
 Inferiora, modus, nec ratio ulla tenet.

Planchrum epigramma, & eruditionis atque varietatis plenum: in quo rerum natura depingitur in figura Panos, quem colebat antiquitas, quasi naturæ Deum, quod & ipsum

Quid antiquitas de Deo Pane fabulata sit

indicat nomen: Πᾶν etenim omne significat. Sed audiamus iam antiquitatem quid de hoc Deo dicat, ut aliquid lucis nostro afferamus emblemati. Phornutus siue Cornutus in lib. de natura Deorum, cap. de Pane, Talem, inquit, & Pana esse non dubito. Siquidem & ipse cum hoc uniuerso idem est. Inferior pars huius Dei hispida est, & hircū refert, ad designandā asperitatem terræ. Superior autem pars similis est homini, propterea quod æther teneat totius mundi principatum. Hoc autem rationabilem designat partem. Lasciuū & libidinosum eum fingunt, propter multas seminum causas & commistiones, quæ ex ipsis fiunt. In locis desertis eum morari tradunt, ut eius vnitatē ostendant. Mundus enim est vnus & vnigenitus. Nymphas persequitur: siquidem gaudet exhalationibus, quæ ex humido prodeunt, sine quibus impossibile est, ut mūdus appareat. Indutus esse dicitur nebride, aut pelle pardi, tum propter pulchram rerum omnium varietatem, tum etiam propter colores, qui in mundo cernuntur. *σπιτόν* eum appellat, siue quod à ventis omnibus perfletur, *ἀπὸ τῶν σπιτίων* id est, à flando: siue quod ad saltandi ritum sit minùs aptus: & more rusticorum, qui politiozem musam non degustarunt, subsultet: *ὑπὸ τῶν σπιτῶν*, id est, à saltādo. Quod autem plerunque in montibus & speluncis versatur, factum est, ut coronam è pino arbore sortiretur. Hæc enim arbor montani quippiam & magnificum habet. Fingitur cornutus & bifidos habere pedes. Fuerit fortasse

hic

hic & Priapus, cuius vi omnia in lucē prorumpunt. Hæc & alia plura Phornutus. Homerus autem in hymno Panos eum Mercurij filium facit, vocatumque Pana dicit à Baccho, quod oblectarit omnium deorum animos. Orpheus in hymnis latius Panem Deum celebrat. Hymni principium tale est,

Orphei
hymnus

Πᾶνα καλῶ κραιτέρον, νόσμοιο τὸ σύμπαν,
 Οὐρανὸν, ἠδ' ἐθαλάσσει, ἠδ' ἐχθόνα παμβασιλείαν,
 Καὶ πῦρ ἀθάνατον. τῷ γ' ἔδ' μέλη ἐς Ἰάπανος.

Id est,

Panem inuoco fortem, mundi uniuersum,
 Cælum, mare, terram, omnium regem,
 Et ignem immortalē. Hæ enim uiolæ curæ sunt Panī.
 Silius Italicus sic describit Panem lib. 3.
 Pan Ioue missus erat seruari testa uolente
 Troia pendentī similis Pan semper, & uno
 Vix illa inscribens terræ uestigia cornu:
 Dextera lasciuuit cæsa Tegeatide capra,
 Verbera leta mouens festa per compita cauda,
 Cingit acuta comas, & opaca tempora Pinus,
 Ac parua erumpunt rubicunda cornua fronte.
 Stant aures summoq; cadit barba hispida mento.
 Pastorale Deo baculum, pellicq; sinistrum
 Velat grata latus teneræ de corpore damæ.

Silius Ita-
licus de Pa-
ne.

Sed quæcunque hactenus de Pane dicta sunt, explanatius scripsit Seruius in Bucol. Virg. Pan, inquit, Deus est rusticus in naturæ similitudinem formatus. Vnde dicitur Pan, id est, omne. Habet etiam cornua ad similitudinem radiorum solis, & lunæ cornuū. Rubet eius facies ad ætheris imitationem. In pectore nebridā habet

Seruius in
Virg.

T 4

stellatam, ut stellas imitetur. Pars inferior hispida, propter arbores & feras. Caprinos habet pedes, ut ostendat terræ soliditatē. Fistulam habet septem calamorum, propter harmoniam ex septē sonis. Pedum habet, propter annū, quem in se recurrere fingunt Poëtæ; cum amorē Deo luctatum esse, & ab eo victum: quia omnia vincit amor. Ex his autem Seruij verbis admoneor elegantissimi Epigrāmatici de Amōris & Panis lucta, quod hūc apponendum duxi: quandoquidem nec abhorret multū à materia, nec est iniucundum auditu.

Stropha pan-
ter.

Pan & amor quondam certare uolentes,
Deponunt calamos ille uel ille sacros.
Hic onus alarum, uillose nebridos ille:
Proiicit hic arcus, proiicit ille pedum.
Tunc liquido exutos artus perfundit oliuo:
Cecropiæq; modum seruat uterq; Pales.
Conseruere manus totis conatibus ambo:
Robore Pan fidens, dexteritate puer.
Aspera pugna fuit, primisq; assultibus anceps:
Nunc Pana aiebant uincere, nunc puerum.
At demum elato prensauit cornua saltu,
Panāq; qui uincit omnia, uicit Amor.

Porphyrius

Sed iam addamus aliquid de Pane, quod perioris literaturæ auidos nō nihil delectare possit. Porphyrius in lib. de respons. Panem famulum Dionysij facit, & in numero bonorū Deorū collocat: nihilomin⁹ narrat agricolis quibusdā apparuisse, quos repētē mortuos confirmat, interrogatūq; Apollinē de nece nouē agricolarū in quodam Branchidarum agro, sic respondisse,

Apollinis
responsum.

TORUUM

Toruum Dionysij famulus Pan auriq; cornis,
Per nemora obscura gradiens, montesq; per altos,
Pium una (atque alia resonans syringa tenebat)
Gestabat manu: multos is corpore uasto
Prostrauit, mortiq; uiros dedit horridus ille.

Sed magna dignum est admiratione quod Plutarchus refert in eo lib. quem composuit de Tacentibus oraculis, qui liber nondum latinitate donatus est. Ne tamen græcis centonibus obstrepam, eius uerba, quantum potero, exprimere conabor, quæ sic se habent: De morte autem huiusmodi Dæmonum, hæc ab homine nec imprudente nec futili nobis sunt tradita. Epitherses præceptor Grammaticæ fuit Æmiliani Rhetoris (quem & vos aliquando differentē audiistis) pater. Nauigaturus hic in Italiam, nauim conscendit, mercimoniis, mercatoribūsq; multis plenam, qui se audiisse dicebat (cum sub noctē circa Echinadas insulas ventus posuisset, nauisq; prope Paxas constitisset) vigilantibus plurimis, multis etiam à cœna hibernibus, repētē cuiusdam uocem auditam è Paxi, Thamum nomine inclamantem, ita ut omnes teneret admiratio. Erat uerò Thamus Ægyptius uir eiusdemque nauis gubernator, non tamen omnibus, qui aderant, nomine cognitus. Bis itaque uocatum siluisse, tertio respondisse. Ast illum (quisquis erat) altiore uoce clamasse, Cū perueneris ad Palodes, hæc uerba nunciabis, παν ὁ μέγας τέθνηκε. Hoc est, Pan magnus interiit. His auditis Epitherses dicebat obstupuisse cunctos, consultatūq; inter se peragendane, an negligenda

Historia
notanda.

T
5

essent, quæ audiissent: censuisse Thamum (si aspirarent venti) silentio præternavigandum, sin autem deficerent, vbi eo locorum venissent, manifestanda quæ audierant. Cùm tandem ad Palodes venerunt, & nauis, neque vêtis, neque vndis posset impelli, è prora obuersum in terram Thamum, pronunciaisse iussa, hoc est, ὁ μέγας πᾶν τὸ θύει. Id est, Magnus Pan obiit. Hæc vix dum perfectæ verba vlulatu magno, nec vnius modi, sed quasi multorum gementium excepta sunt. Quæ res (quoniam multis præsentibus acciderat) celeriter Româ est allata. Thamus ipse à Tiberio Cæsare accersitus. Consuluit deinde Tiberius Philosophos, quemnam Panem illum arbitrarentur. Qui responderunt, ex Mercurio & Penelope natum esse credi oportere. Hactenus sunt verba Plutarchi. Eusebius verò refert hæc & similia accidisse, quo tempore sub Tiberio Cæsare Christus Deus ac Dominus noster passus est, qui omne dæmonum genus è vita expulit. Quanquam quid vetat hanc vocem intelligi posse de Christo Seruatore nostro, qui verus est Pan, id est, Omne, ac totius naturæ dominus & conseruator? Sunt qui asserant illam vocem auditam è Paxis illa nocte, quæ post passionem Dominicam sequuta est anno Imperij Tiberij, 18. Sed hæc hæctenus.

Eusebius
de Pane.

Illæ vox in
teligi potest
de Christo.

Ciceronis de
sede animi
epin.

Corde alij sôphiam. Cicero, 1. Tuscula. Quæst. Alij (inquit) in corde: alij in cerebro dixerunt animi sedem esse & locum. Homerus & Hesiodus in corde videntur posuisse intelligentiam: idque significari volunt sapiētiores per illa verba pas

ba passim apud hos poëtas reperita, οὐδὲ ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σήσιν. Hoc est, vt dixit Maro, Tu condita mente teneto. Sunt enim phrenes septum transuersum siue præcordia. Vnde pro mente aut animo sumuntur. Plutarchus tamen lib. 1. de Placitis Philosophorum, testimonio Platonis, in capite mentem collocat. Plutarchi verba sunt, Propterea (inquit Plato) mens, quæ in homine augustissima pars est, in capite constituta est. Herodotus in Euterpe loquens de Ægyptiorum moribus, Panos (inquit) simulachrum & pictores pingunt, & statuarij scalpunt, quem admodum Græci caprina facie, hircinisque cruribus, haudquaquam existimantes eum esse talē, sed similem cæteris diis. Quæ tamen eum causa talem describant, non est mihi relatu iucundum. Vide Plutarchum lib. 4. de placit.

philosoph. ca. 5. Vide Alex. Aphro.

in 7. μετὰ τὰ φύσιν. Vide

Lucret. lib. 3.

Ars

Ars Naturam adiuuat.

EMBLEMA XCVIII.

Vt sphaera Fortuna, cubo sic insidet Hermes:
 Artibus hic, uariis casibus illa praest.
 Aduersus uim Fortuna est, ars facta: sed artis
 Cum fortuna mala est, sepe requirit opem.
 Disce bonas artes igitur studiosa iuuentus,
 Quae certa secum commoda sortis habent.

Fortuna fi-
 gura.

Sumptum ex Galeno in orat. suaforia ad ar-
 tes in prin. operum, qui de fortuna loquens
 sic ait, Cuius indicare nequitiam cum veteres
 constituissent, in foemineam speciem exprime-
 re non contenti (quanquam hoc satis aptum erat
 amentiae signum) gubernaculum etiam mani-
 bus habendum dederunt, basin pedibus globo-
 sam

sam subiecerunt, eam denique orbatam oculis
 effinxerunt: ut scilicet per has figurandi ratio-
 nes, fortunae inconstantiam expressam ostende-
 rent. Et paulò inferius, Mercurium verò tan-
 quam rationis dominum & artium omnium au-
 thorem: aspice rursus, ut alia, quam fortunam ef-
 figie decorarunt. Nam iuuenis est formosus, nec
 eiusmodi, ut fucatum quicquam in eo aut com-
 ptum deprehendas: sed in cuius forma animi
 virtutes protinus eluceant. Est enim hilari vul-
 tu, acribus oculis, basi innititur: sic undique fi-
 guratae, ut quadrantale, seu tessera referat, qua
 maximè figura res ipsa stabilis ac immobilis red-
 ditur &c.

Vt fortuna pile. De fortuna pleni sunt Philo-
 sopherum & poetarum libri. Addam tamen
 Pacuuij carmina, quae citantur in 2. Rhetor. ad
 Herennium,

Pacuuij
 carmè de
 fort.

Fortunam insanam esse & caecam,
 Et brutam perhibent philosophi,
 Saxoq; instare globoso praedicant uolubili.
 Ideo quò saxum impulerit eò cadere fortunam nutumant.
 Caecam ob eam rem iterant: quia nil cernat, quò sese
 applicet.

Insanã autẽ aiunt: quia atrox, incerta, instabilisq; sit.
 Brutã: quia dignum atq; indignum nequeat internoscere.
 Vide Lactant. diuinar. instit. 3. & August. de Ci-
 uit. Dei 2. 4. & 7.

Cubo sic insidet Hermes. ἐρμῆς Mercurius dicitur,
 eò quòd sit deorum interpres: δῆδ τὲ ἐρμῆν ἑρμῆν,
 quod est interpretari.

Hermes
 unde.

Aduersus uim fortunae &c. Vide Aristot. 6. Ethic.
 ad Ni

ad Nicomachum, cap. 4. vbi citat Agathonis versic.

Τέχνη τύχην ἔσπερε, ἢ τύχην τέχνη.

Id est,

Fortuna chara est arti, ars quoque fortuna.

Vide præter loca citata Cælium Rhodiginum libro 22. capite nono in fine. Et eundem libro vigesimo octavo, capite 12. Et Didymum super Odyss. 23.

Conciliatur
emblemacis
dicto Aga-
thonis.

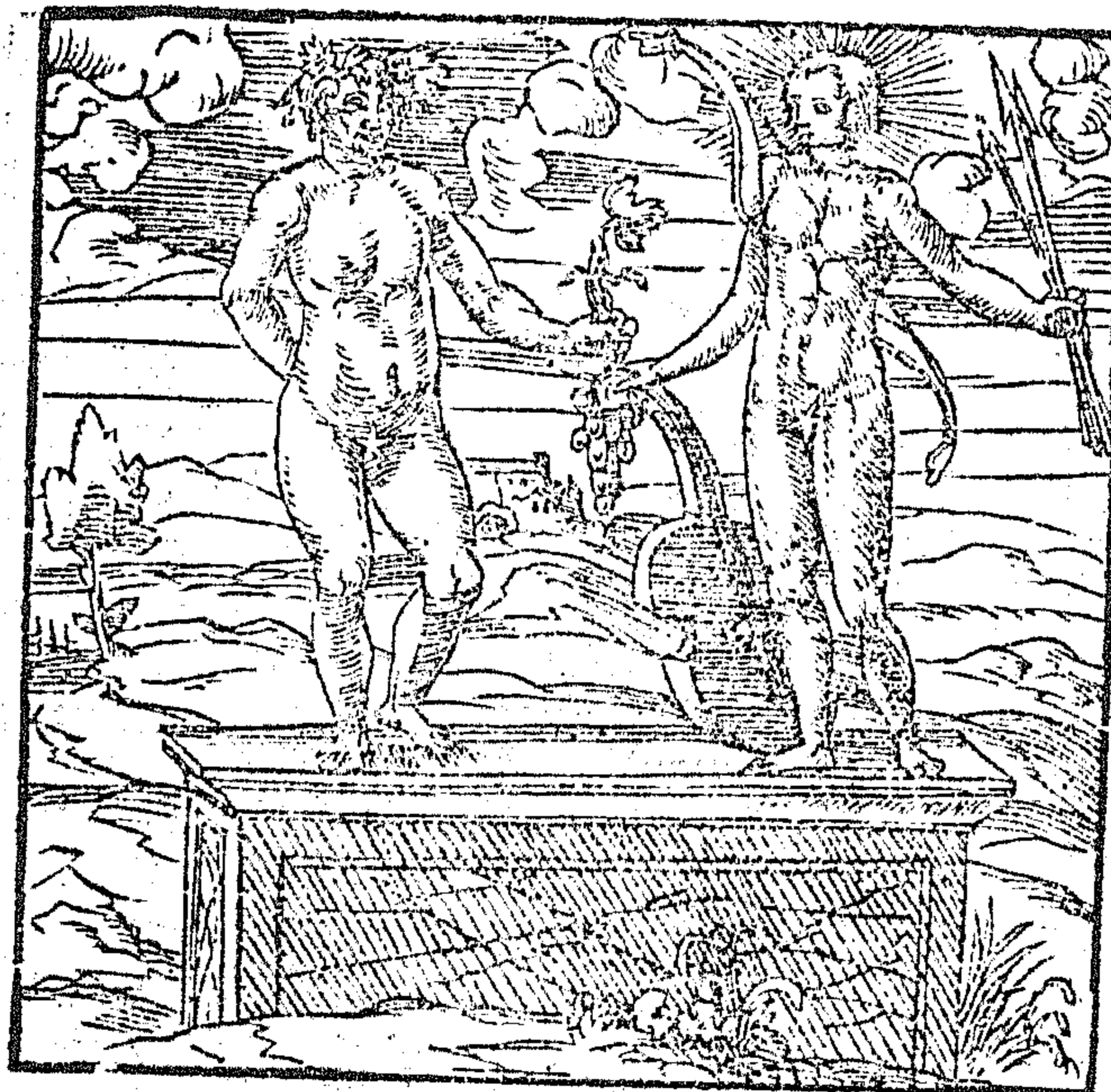
Aduersus &c. Hoc videtur dissentire cum illo Agathonis, *Fortuna chara est arti &c.* Sed non ita est: quod vt intelligatur, similitudine quadam demonstratur. Arboribus fructu, & pomis luxuriantibus solent substitui quadam furcæ, ne rami ingenti onere pressi ruinam faciant. Sic aduersus vim fortunæ ars est facta: & fortuna requirit artis opem.

Vide Plutarchum in libello de fortuna.

In iuue

In iuuentam.

EMBLEMA XCIX.

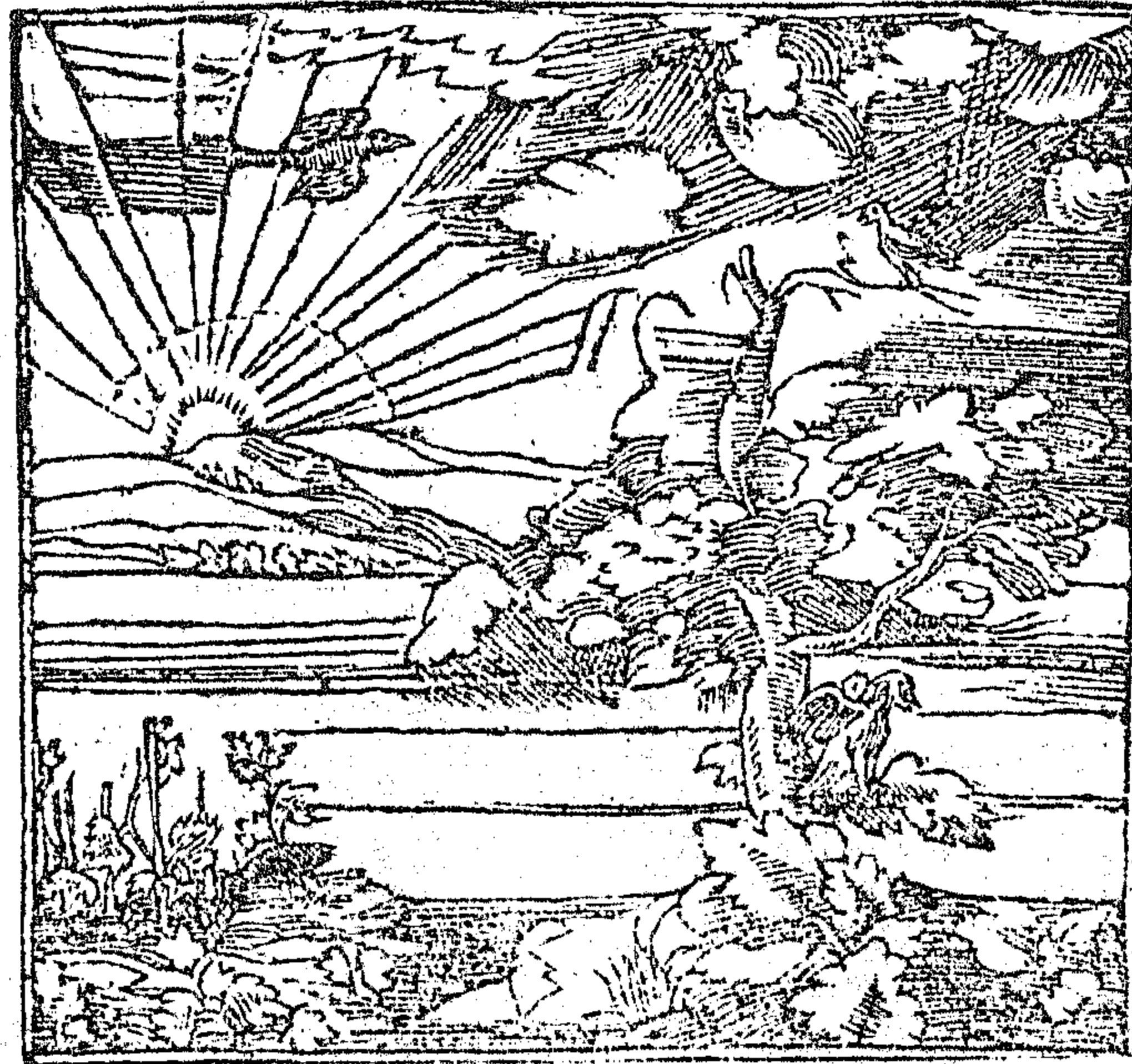
*Natus uterque Iouis, tener atque imberbis uterque,
Quem Latona tulit, quem tulit & Semele,
Saluete, eterna simul & florete iuuenta,
Numine sit uestro que diuturna mihi.
Tu uiuo curas, tu uictu dilue morbos,
Ut lento accedat sera senecta pede.*

EX Callimacho, vt refert interpres Lycophronis pag. 42. Colebatur enim Delphis Dionysius cum Apolline. Precatur longam iuuentæ viriditatem à Diis, qui nunquam conuiescunt, Apolline atque Baccho, qui semper florēte iuuenta pinguntur. De Baccho iā multa diximus. Epigrāma clarū est, nec indiget luce.

In

In quatuor tempora anni.

EMBLEMA C.

Aduenisse hyemem fringilla renuntiat ales.
 Ad nos uere nouo garrula hirundo redit.
 Indicat æstatem sese expectare cuculus.
 Autumno est tantum cernere ficedulas.

EX vulgari obseruatione sumptum. Solemus enim per quatuor auicularum genera, quatuor anni tempora designare. Fringilla enim, quæ græcè *ομιζα*, Hispanè *azuzaniense*, hyemem significat. Hirundo uere nouo incipiente adueniat. Vnde prouerbiū, Vna hirundo non facit ver. Ouid. 2. Fasto.

Fringilla à frigore dicta. Arist. 8. ca. 3. hist. anim.

Cuculus æstatu prænuntius.

Fallimur? an ueris prænuntia uenit hirundo?
 Cuculus æstatem prænuntiat, de quo iam diximus

ALCIATI EMBLEM. 305
 mus. Ficedulæ autē ab edendis ficis dictæ, Autumnō non solum crebræ sunt, sed etiam molestæ. Martialis,

*Cum me ficus alat, cum pascor dulcibus uuis,
 Cur potius nomen non dedit uua mihi?*

Scyphus Nestoris.

EMBLEMA CI.

*Nestoreum geminis cratera hunc accipe fundis,
 Quod grauis argenti massa profudit opus.
 Clauiculi ex auro: stant circum quatuor arse:
 Vnamquamq; super sulua columba fedet,
 Solus eum potuit longæuus tollere Nestor.
 Mæonide doceas quid sibi musa uelit?*

V

Est cœlum scyphus ipse: color argenteus illi est:

Aurea sunt cœli syœra claviculi.

Pleiadas esse putant, quas dixerit ille columbas,

Vmbicili gemini magna minorq; fera est.

Hæc Nestor longo sapiens intelligit usu:

Bella gerunt fortes, callidus astra tenet.

Poculum Nestoreū.

Poculi Nestorei descriptio ex Homero sumpta est. Quid poculi compositio significet ex Athenæo Dipnosop. 10. cap. 12. Homeri carmina sic se habent,

Πᾶρ δὲ δέπας ᾤμαλλ' ὅς ἑμεθεν ἦν ὁ γεραιὸς
Χρυσίοις ἠλοιοι πεπαρμένον ἑαταδ' αὐτῆς
Τέσσαρ' ἔειπεν· ἡ δὲ Πηλεΐαδες ἀμφὶς ἔκαστον
Χρυσείῃ κέμεθοντο, δ' ἴω δ' ὑποπυθμένες ἦεν.
Ἄλλος μὲν μολῶν ἀποκνήθεισθε τραπέζης
Πλεῖον ἔόν· Νέστωρ δ' ὁ γέρον ἀμογητὶ ἀείρειν.

Sic ego vertebam,

Et pulchram iuxta phialam, quam duxerat aureis

Transfixam clavis longæuus: quatuor ansæ

Huic inerant: geminæ circum unamquamq; columbae

Ex auro lebant: geminis erat abdita fundis.

Quæ si leuata foret, magno conamine quisquam

Leuaret: Nestor uerò facile ipse leuabat.

Verba Athenæi de poc. Nest.

Verba porrò Athenæi ad hunc ferè modum se

habent, Nestoris poculum quatuor aures, vt

Homerus testatur, habebat: quod ita Poëta de-

scripsit, vt cœli faciem repræsentaret. Argentum

enim quo tantum poculum conflatum erat, cœli

colorem indicat: clavi aurei, stellas: Peliades

quæ circum aures erant, Pleiades referebant

(Peliadas siquidem sæpe Poëtæ, pro, Pleiadas

posuerūt) vt Simonides & Pindarus testantur,

per

Simonides de pleiadib.

per transmutationem literæ. Et quando Homerus Πηλεΐαδες, id est, columbas, inducit Ioui ferentes Ambrosiam, de Pleiadibus, non de columbis est intelligendum Hæc breuiter ex longissima Athenæi disputatione, quem vide.

Ouidius 4. Fastor.

Stant circum &c. Quatuor, inquit Alciatus, ansas, seu aures habebat poculum, & quatuor columbas: sed Athaneus sex ponit columbas, quæ, vt inquit Ouidius, septem dici, sex tamen esse solent. Vide igitur num Alciatus fuerit memoria lapsus. Meminit & Martialis huius poculi & columbarum lib. 8. Epigr. in Euctum:

Alciati lapsus.

Hi duo longæuo censentur Nestore fundi:

Police de Pyllo trita columba nitet.

Longæuus tollere Nestor. De Nestore eiúsque ætate satis diximus in Emblemate, De Baccho.

Mæonida doceas. Cur Homerus dicatur Mæonides, diximus in Ganymede.

Est cœlum Scyphus. Scyphos, Athenæo Authore, duplicem habet declinationem ὁ σκύφος, τὸ σκύφος, & τὸ σκύφος, τῆ σκύφη. Diciturque, vt ipse putat, Scyphos quasi Scythos: quia Scythæ præter modum inebriantur. Vide de hoc nonnihil & apud Erasmus in Adagio Episcythiszare. Est porrò scyphus vas ligneū rotundum, lac ferumve capiens: Herculi dicarus, vt Cantharus Baccho.

Scyphos.

Magna minorq; fera est. Hemistichion Ouidianum ex lib. 4. Trist. Eleg. 3. sic,

Magna minorq; feræ: quarum regis altera Graiis:

Alteræ Sydonias (utraq; sicca) rates.

Polum Arcticum intelligit, vbi est Vrsa maior,

*Visa maior
& minor.*

& Vrsa minor. Quarum fabulã vide apud Ouidium Metamorp. 2.

Hæc Nestor longo &c. Hæc ad astrologiam retulit noster Alciatus. Erasmus verò ad assiduitatem, quẽ vide in proverbio, Stilla assidua saxum excavat. Vter melius senserit, non est meũ iudicare. Vtramq; sententiã elicies ex Athenæo.

Quæ supra nos, nihil ad nos.

EMBLEMA CII.

Caucasta eternum pendens in rupe Prometheus

Diripitur sacri præpetis ungue iecur.

Et nollet fecisse hominem, figulosq; perosus

Accensam rapto damnat ab igne facem.

Roduntur

*Roduntur uaritis prudentum pectora curis,
Qui cœli affectant scire, deũq; uices.*

Promethei fabulam narrat Hesiodus latè in Theogonia: tangit in Georg. Sed illam latiùs prosequitur Iulius Higinus in Poëtico Astronomico, ca de sagitta. Prometheus (inquit) qui propter excellentiam ingenij miram homines finxisse existimatur, dicitur à Ioue impetrasse ut partem hostiæ in ignem coniicerent partem in suo consumerent victu. Idq; postea consuetudo firmavit. Quod cum facilè à Deo; non ut ab auaro homine impetrasset, ipse Prometheus immolat tauros duos. Quorum primùm iocinora cum in aram posuisset, reliquam carnem ex utroque tauro in vnum compositam corio bubulo texit: ossa autem, quæ circa reliqua fuerunt, pelle contacta, in medio collocavit: & Ioui fecit potestatem, ut quam vellet eorum sumeret partem: Iupiter autem, etsi non pro diuina fecit cogitatione, neque ut Deum licebat, omnia quæ debuit, ante providere. Sed (quoniã credere institimus historis) deceptus à Prometheo, vtrunque putans esse taurum, delegit ossa, pro sua dimidia parte. Itaq; postea in solenibus & religiosis sacrificiis, carne hostiarum consumpta, reliquias, quæ pars fuit eorum, eodem igni comburunt. Sed ut ad propositum reuertamur, Iupiter cum factum rescisset, animo permoto, mortalibus eripuit igne. Prometheus autem consuetus insidiari, sua opera ereptum

Iul. Higinus de Prometh.

Iupiter deceptus à Prometheo.

mortalibus ignem restituere cogitabat. Itaque cæteris remotis venit ad Iouis ignem: quo diminuto & in ferulam coniecto lætus, ut volare, non currere videretur, ferulam iactans, ne spiritus interclusus, vaporis exstingueret in angustia lumen. Itaque homines adhuc plerunque qui lætitiæ nuntij sunt, celerrimè veniunt. Præterea in certatione ludorum cursoribus, instituerunt ex Promethei consuetudine, ut current lampadem iactantes. Pro quo Iupiter facto mortalibus parem gratiam referens, mulierem tradidit his, quam à Vulcano factam Deorum voluntate omni munere donavit. Itaque Pandora est appellata. Prometheus autem in monte Scythiæ, nomine Caucaſo, forrea cathena vinxit: quem alligatum ad triginta millia annorum Æschilus Tragediarum scriptor ait. Præterea admisit ei aquilam, quæ assiduè noctu renascentia iocinora exesset. Vide Lucia. in Prometh. siue Caucaſo. Et in Deorum dialog. sub personis Iouis & Promethei. Et in opusculo de sacrificiis, & in Amoribus. Quæ omnia ideo ficta esse asserit Aristides lib. 2. contra Platonem: quia Prometheus Rhetoricem communicavit mortalibus. Quæ de re vide plura apud Erasmi in Adagio, communis Mercurius. Plutarchus in libello de fortuna: Prometheus (inquit) furtim è cælo nobis afferens ignem, id est, rationem: omnia ista suppeditat. Et paulò inferius, Fabella de Promethei igne alio atque alio vititum omnibus diuiso, sub inuolucro indicat partes prudentiæ

Vide adagium, lampada tradere.

Pandora.

Aristides lib. 2. contra Plato.

dentia, in orbem particulis exiguis esse dispersas, deinde se recepisse in ordinem. Seruius Grammat. in Sileno Verg. aliam allegoriam huius fabulæ affert, & quæ magis fortasse quadret nostro huic emblemati. Prometheus Assyriis Astrologiam indicasse, quam in monte Caucaſo diutina obseruatione deprehenderat. Aquilam esse sollicitudinem, quæ illius cor vexaret & corroderet. Per Mercurium debere intelligi prudentiam, deprehendisse rationem fulminum Prometheus hominibusque indicasse. Denique ne longior sim, vide ipsum Seruium in illo veru, *Caucaſeſq; refert uolucres, furtimq; Promethei.* Plinius lib. 7. cap. 56. ait Prometheus afferuare ignem in ferula, primum docuisse.

Vide Bædærom de rat. studij.

Caucaſta æternum. Sic Politianus in Nutritia, *Nondum Caucaſta pendens in rupe Prometheus.* & Martialis,

*Qualiter in Scythica religatus rupe Prometheus,
Assiduam nimio pectore pavit auenam.*

Æternum aduerbium est: pro, perpetuò, Sed dignum videtur inquisitione, quam obrem dixerit, æternum: quandoquidem postea solutus est Prometheus, ut ex Luciano & Higino constat locis citatis? Duplicem assigno responsionem. Aut, æternum, capitur pro longissimo temporis spatio, siquidem ut diximus, ad triginta millia annorum iacuit religatus, aut nunquam re vera fuit solutus. Nanque ne Iouis iusiurandum irritum caderet, ex duabus rebus, hoc est ferro & lapide quibus Prometheus fuerat alligatus, digitum

Vnde pri-
mus anu-
lorum usus.

Plinius de
anulorum
& gem. ori.

illius Iupiter vinciri iussit. Qua consuetudine homines vsi, quo satisfacere Prometheo viderentur, anulos lapide & ferro conclusos habere cœperunt. Qua de re meminit Plinius in Procœmio lib. 36. his verbis, Quæ fuerit origo gemmarum, & quibus initiis in tantum hæc admiratio exarserit, diximus quadantenus in mentione auri anulorumque. Fabulæ primordium à rupe Caucasæa tradunt, Promethei vinculorum interpretatione fatali: primùmque saxi fragmentum inclusum ferro ac digito circumdatum hoc fuisse anulum, & hoc gemmam.

Diripitur sacri præpetis. Diripitur iecur, Græca loquutio frequentissima poetis, in qua deest Græcis $\alpha\gamma$, id est, secundum, vt nuda pedem, fractus membra Ouidius,

— partes quasq; sedendo

Flectitur.

Diripitur &c. Periphrasis est aquilæ, quæ, vt alibi diximus Ioui sacra est. Hanc autem aquilam (inquit Higinius) nonnulli ex Typhone, & Echidna natam: alij ex terra & Tartaro, complures Vulcani factam manibus demonstrant: animamque ei ab Ioue traditam dicunt.

Et nollet fecisse hominem. Prometheus enim hominẽ fecit, vt ait Ouidius primo lib. Metam.

Natus homo est siue hunc diuino semine fecit

Ille opifex rerum, mundi melioris origo:

Sive recens tellus, seductaq; nuper ab alto

Aethere cognati retinebat semina celi.

Quam satus Iapeto mistam fluuiatibus undis

Emxit in effigiem moderantum cuncta Deorum.

Ab igne

Ab igne. Solis intellige vt plerique fabulantur, quanuis supra dixerimus ignem illum fuisse Iouis.

Roduntur uariis. Ex his duobus versiculis eruendus fuerat titulus. Siquidem totius emblematis hic est cardo. Inscribe igitur pro titulo, si placeat, *Qui addit scientiam, addit dolorem*, vt legimus in sacris literis. Hæc duo carmina videntur alludere ad illud Pythagoricum dogma, Cor ne edito. hoc est, animam doloribus, angoribusque non excruciamdam, vt explanat Diogenes Laërtius in vita Pythag. Cui cõsonat Alexan. Aphro. in Problema. sententia. Similiter (inquit) Prometheus cum sapiens esset, sideræque aquilæ causam peruestigaret, naturamque eius ac situm: cumque discendi cupiditate veluti exederetur, tum demum quieuit, cum ei Hercules dubitationem omnem sua sapientia soluit.

Roduntur uariis prudentum. Bene dixit, prudentum: nam reliquos non similis macerat cura: & prudentes refert Prometheus. Nam προμηθεια , prudentiam, prouidentiamve significat, & προμθευμαι prospicio, prouideo. Vnde Adag. $\text{προμθευς μετα τα αρδγμτα}$, id est, Prometheus post res confectas. de homine qui semper serò sapit: qualis fuit Epimetheus huius frater. Ad damus nunc corollarij vice, questus Promethei apud Æschilum, vt Cicero vertit 2. Tusculan. Quæstio.

*Titanum soboles, socia nostri sanguinis
Generata calo, aspiciite religatum asperis*

V 5

Titulus re-
ponitur.

Promethe.
refert prm-
dentes.

Æschili
versus de
Prometh.
quæst.

Vinctumq; saxis: nauem ut horrisono freta
 Noctem pauentes timidi adnectunt nauitæ.
 Saturnius me sic infixit Iuppiter,
 Iouisq; numen Mulcibri asciuit manus.
 Hos ille cuneos fabrica crudeli inserens
 Perrupit artus: qua miser solertia
 Transuerberatus castrum hoc furiarum incolo.
 Iam tertio me quoq; funesto die
 Tristia uolatu aduncis lacerans unguibus,
 Iouis Satelles vastu dilaniat fero.
 Tum iecore opimo facta & satiata affatim
 Clangorem fundit uastum, & sublime aduolans,
 Pinnata cauda nostrum adulat sanguinem.
 Cùm uerò ad esum inflatu renouatum est iecur,
 Tum rursus tetros auida se ad pastus refert.
 Sic hunc custodem mœsti cruciatus alo,
 Qui me perenni uiuam sedat miseria.
 Namq; ut uidetis uinctis constrictus Iouis,
 Arcere nequeo diram uolucrem à pectore.
 Sic me ipse uiduus pestes excipio anxias,
 Amore mortis terminum inquirens mali:
 Sed longè à letho numine aspello Iouis.
 Atq; hæc uctusi scelis glomerata horridis,
 Luctifica clades nostro infixæ est corpori:
 Ex quo liquata solis ardore excidunt
 Gutta, que saxa assidue instillant Caucastr.
 Vide etiam Phornutum in lib. de Natu. Deor.
 cap. de Prometh. Extant & Græca epigramma-
 ta Iuliani in lib. 4. epigram. Græco. tit. εις εικονας
 ηρωων.

In

In astrologos.

EMBLEMA CIII.

Icare per superos qui raptus & aëra, donec
 In mare præcipitem cæra liquata daret:
 Nunc te cæra eadem, feruensq; exuscitat ignis,
 Exemplo ut doceas dogmata certa tuo.
 Astrologus caueat quicquam prædicere, præceps
 Nam cadet impostor, dum super astra uolat.

Imitatus est Alciatus Epigramma Iuliani ex *Iulianus.*
 lib. 4. Epigramma. quod tale est,

εις Ικαρον χαλκῶν ἐν λατρῶν
 ἰσάμενον.

Ικαρε, κερὸς μὲρ σε διέλεσε, νῦν δ' ἄ σε κηρῶ
 Ἡ γὰρ ἐν εἰς μορφὴν αἰθῆς ὁ χαλκοτύπος.

Ἄλλ' εἴ

Ἄλλ' ἄγε μὴ πτερὰ πάλλῃ κατ' ἡέ, α, μὴ τὸ λοετρὸν
 Ἡρόθεν πίπτω· Ἰκάριον τελέσῃς.

κέρως Nos ad verbum ferè transtulimus, quanuis verba illa *κέρως* & *κηρός*, nobis item vt Alciato negotium præbuerunt. Nam in primo loco *κηρός* ceram significat: in secundo videtur accipi pro igne. Quod verbum Alciatus volens exprimere dixit,

Nunc te cera eadem feruensque exsuscitat ignis.

q; pro, id est Vt intelligas (q;) pro (id est) positum. Quod in poëtis sæpe notarunt Commentatores, vt sit sensus, Nunc eadem cera, hoc est, ignis artificis te iterum suscitatur. Nam Icarus hic, de quo loquitur poëta, ænea erat imago Icarum. Nostram igitur versionem accipe.

In Icarum æneum extantem
 in lauacro.

*Icaræ cera quidem te perdidit, ipsa sed igne
 Artificis rediit pristina forma tibi.*

*Nunc age ne moueas pennas, ne fortè lauacrum,
 Aethere ab usq; cadens, Icarium facias.*

Icarus Dædali filius. Icarus Dædali filius fuit, quos Minos Cretæ rex in labyrintho inclusit. Sed Dædalus corruptis custodibus sub faciendi muneris specie, quo simulabat posse regem placari, cera & pennis alas sibi & filio fabricauit, & aufugit volando. Sed Icarus altiora petens, solutis ex calore solis pennis, mari, in quod cecidit, nomē imposuit. Hæc Seruius 6. Æneidos. Quæ ob id videntur ficta, quòd vela Icarus: malum, & antennas Dædalus inuenerit, teste Plinio lib. 7. cap. 57. Palephatus autem

autem ait in scapha fugisse Dædalum, periissè- que Icarum in mari, cui nomen dederit. Hanc fabulam pulchrè canit Ouid. lib. 8. Metam. non longè à prin. sed pulchrius atque iisdem penè verbis in 2. de arte amadi statim in principi. Diod. Sicul. rer. antiq. lib. 4. cap. 13.

Astrologus caueat. Hoc epigramate non damnatur autor astrologiam, vt quidam putant ignari: sed meritò damnatur præcipites astrologos, qui cum nihil sciant, omnia tamen se scire attestantur, præstigiisque omnia complent, quales multos passim inuenias. Vide in 2. lib. Epigra. Græc. tit. In astrologos.

Qui alta contemplantur, cadere.

EMBLEMA CIIII.

DMM

Dum turdos uisco, pedica dum fallit alaudas,
 Et iacta alti uolam figit harundo gruem,
 Dipsada non prudens auceps pede perculit: ultrix
 Illa mali, emission virus ab ore iacit.
 Sic obit, extento qui sidera respicit arcu,
 Securus fati, quod iacet ante pedes.

EX lib. 3. Epigram. Græc. est autem Antipatii
 Sidonij. Ille autem sumpsit argumētum ex
 fabulis Æsopi. Epigramma est huiusmodi,

Ὁ ὄρνις ἐγὼ καὶ ψῆρα, καὶ ἀρπάζουσα ἐρύκων
 Σπέρματος ἐπιπετὴν εἰς οὐρανὸν γέρανον,
 Πίνε χερμαστῆρας ἐξ ἔσροφα κῶλα τιτάινον
 Αλκιμένης πλανῶν ἔργον ἀπώθεν νέφες.
 Καί με τίς ἐτίττειρα ὡδὲ σφυρὰ διψᾷς ἔχιδνα
 Σαρπὶ τ' ἐκ γενύων πιπρὸν ἐνείσα χέλον,
 Ἡελίε χήρωσεν. ἴδ' ὡς τὰ κατ' αἰθέρα λεύσων,
 τῶν ποσὶν ἐν ἰσθμῶν κῆμα κυλινδόμενον.

Fernandi
 Sanctij ver
 sio.

Sic meus frater Fernandus Sanctius vertit,

Qui prius & sturnum matura è messe fugabam
 Pascentemq; auidè semina nostra gruem,
 Excitans torio saxum de uerbere fundæ
 Arcebam innumeras Alcimenes uolucres.
 Cùm me lethalis talos prope dipsas, amaram
 Inspirans bilem faucibus interimit.
 En ego qui summum speculatus sum aëra, cladem
 Non animaduerti quæ fuit ante pedes.

Turdus.

Dum turdos. Turdus auis est nota optimi sa-
 poris. Vnde dixit Horatius in Episto.

Nil melius turdo, uulua nil dulcius ampla.

& Martialis,

Inter aues turdus si quis me iudice certet,
 Inter quadrupedes gloria prima lepus.

Hispanè

Hispanè dicitur Zorzal.

Dum fallit alaudas. Alauda & galerita, idem est: *Alauda.*
 sic dicta, quòd apicem habet supra caput ad si-
 militudinem galeæ. Et Cæsar legionem Alaudã
 vocauit. Vnde Cicero ad Atticum, Antonius
 cum Legionè alaudarum ad urbem pergeret.

Dipsada non prudens. Διψᾷς genus serpentis, vi-
 peræ simile, à διψᾷ, quod est sitio, qui exhaurit *διψᾷς.*
 omnem humorè, & siccitatem inducit ad mor-
 tem usque. Plinius lib. 2. c. 8. & lib. 22. cap. 5.

Auceps. Est qui aues aucupatur, ab auis & ca- *Auceps.*
 pio. Erat aut hic, ut dictum est, Alcimenes. Tali
 similitudine usus est Horatius in arte poetica,

Si ueluti merulis intentus decidit auceps

In puteum, foueamue.

Huc etiam pertinet locus de Thalete, qui ab a- *Thales.*
 nacula fuit irrisus, quòd in foueam incidit, dū
 astris nimis esset intentus.

Poten

Potentissimus affectus
amor.

EMBLEMA C V.

Aspice ut inuictus vires auriga leontis,
Expressus gemma pugio vincat amor:
Utq; manu hac scuticam tenet, hac ut flectit habenas,
Utq; est in pueri plurimus ore decor.
Dira lues procul esto: feram qui uincere talem
Est potis, à nobis temperet ànne manus?

Argentarij
epigra.

EX lib. i. Epigramma. Græco. tit. ἡς ἔρωτα. Est
autem epigramma Argentarij sic,
Αὐγάζω τ' ἀφικτοῖν ὑπὶ σφραγίδος ἔρωτα
χερσὶ λεοντείαν ἀνιοκεῖν τ' ἔβαν.
Ὅς τὰ μὲν μάστιγα κατ' ἀυχένοσ' ἄδ' ἐχάριν
εὐθύνει, πολλὰ δ' ἀμφοτέρωθεν χάρις.

ἐρίσσω

ἐρίσσω τ' βροτολογόν, ὁ γ' καὶ θῆρα δαμάσδων
Ἀγχιον ἔδ' ὀλίγων φείσεται ἀμερίων.

Nos vt intelligi tantum possit, sic festinanter
vertimus,

Conspicor inuictum pulchra in testudine Amorem
Frangentem manibus terga superba leæ.

Hæcq; manu scuticam per colla hæc grandia frenâ
Dirigit, & pueri splendet in ore lepos.

Horreo carnificem: nam qui fera colla leonum
Sic domat, à nobis temperet ipse manus.

Expressus gemma. Gestabatur enim in anulo,
vt moris est, in gemmis anulorum similia em-
blemata gestari. σφραγίς autem baltheum, sigil-
lum, & testudinem significat.

Utq; manu &c. Ita legendum est, vt scripsit
Alciatus. Nam qui vitare voluerunt vitium car-
minis, in alia stulti cucurrerunt, vt ait Horatius,
Sed non esse vitium carminis, si T litera produ-
catur in cæsura, multis testimoniis possem de-
fendere, è quibus pauca accipe. Martianus com-
munem affirmat esse literam T. finalem. Quod
ego non in vniuersum præcipi velim, sed tan-
tum, vt dixi, in cæsura. Virg. 10. Æneidos,

Nam tibi Thymbre caput Euandrius abstulit ensis.
Idem lib. 10.

Per medium qua spina dedit, bastamq; recepat.
Iuuenalis,

Magnus ciuis obit & formidatus Othoni.

Ouid. 3. Metam.

Nubibus esse solet, aut purpureæ auroræ.

Horat. 1. Ser.

Qui non defendit alio culpante solutos.

X

T. litera
communis
in carmine.

Idem eodem,

Quum gravius dorso subiit onus, incipit ille.

Potentia amoris sic depingit Virgilius in Ciri,

Seu malus ille puer, quem nec sua flectere mater

Iratum potuit, quem nec pater atq; amicus idem

Iuppiter: ille etiam Poenos domitare leones

Et validas docuit vires mansuescere tigris.

Potentia amoris.

EMBLEMA CVI.

Nudus amor uiden' ut ridet placidumq; tuetur?

Nec faculas, nec quæ cornua flectat, habet.

Altera sed manuum flores gerit, altera piscem:

Scilicet ut terræ iura det, atq; mari.

Palladas.

EX lib. 4. Epigr. Græ. εἰς ἔρωτα γυμνόν, id est, in
amorem nudum. Est epigramma Palladæ.

γυμνός

Γυμνός ἔρως διὰ θετο γελᾷ, καὶ μελιχρός ἐστίν,

εἰ γὰρ ἔχει τόξον καὶ πυρόεντα βέλη.

ἔδρ' ἐμάτην παλάμῃς κατέχει δελφίνα καὶ ἄνθος,

τῇ μὲν γὰρ γαῖαν, τῇ δὲ θάλατταν ἔχει.

Nos sic vertimus, ut verba græca facilius percipi-
pianur,

Nudus amor ridet blandè: quæ causa requiris,

Non arcus retinet, seu àue tela manu.

Nec frustra palmis florem delphinâq; gestat:

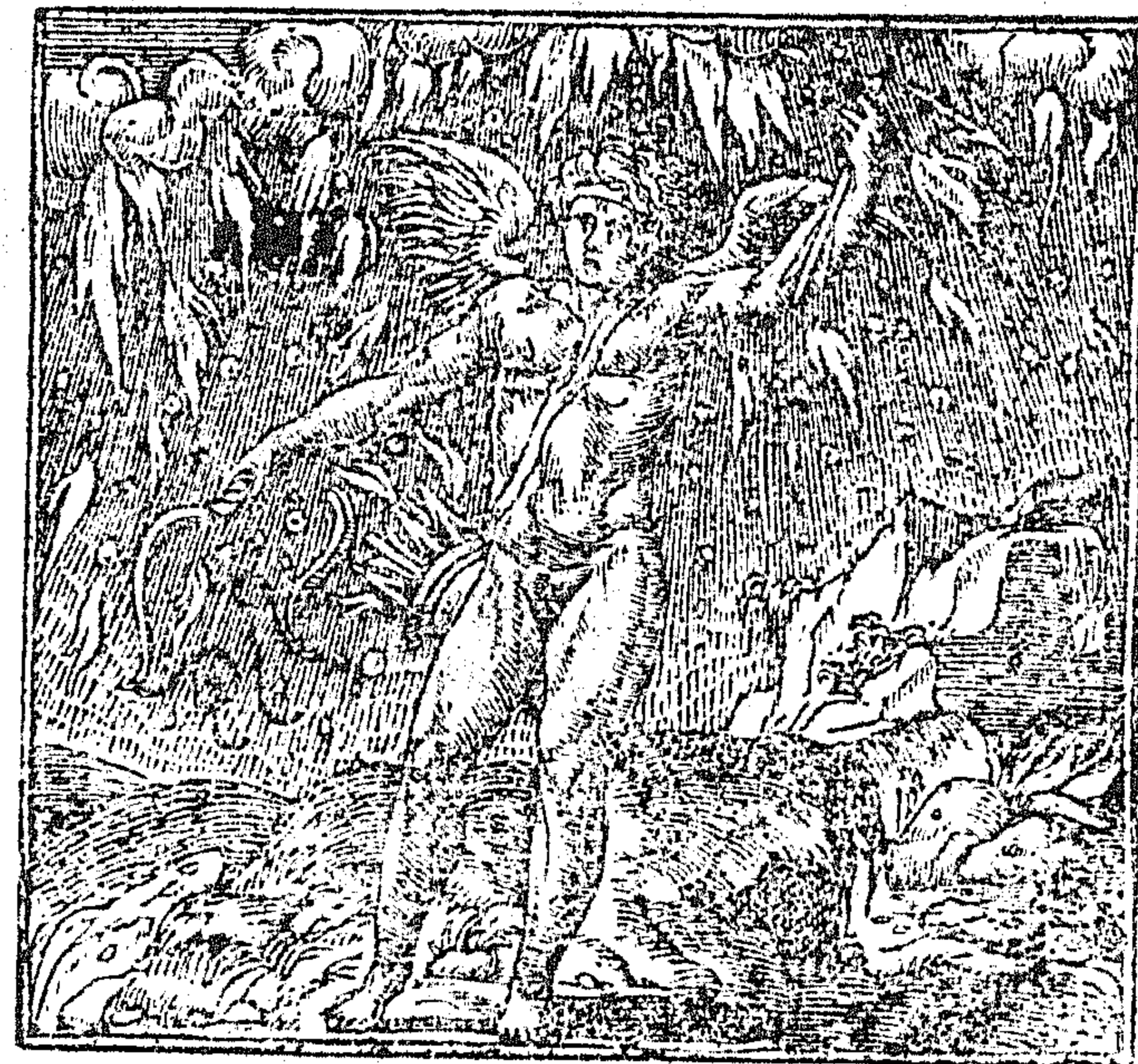
Continet hæc terram, continet illa mare.

In hanc sententiam dixit Virgil.

— Omnia uincit amor.

Vis amoris.

EMBLEMA CVII.

X 2

*Aligerum fulmen fregit Deus aliger, igne
Dum demonstrat uti est fortior ignis amor.*

EX disticho Græco (puto Argentarij) quod
est in li. 4. Epigrāmaton Græco. hoc modo,

Ὁ πτανὸς τὸ πτανὸν ἰδὼν ἀγνοῖ κεραυνὸν,
Λεικνὸς ὡς κρείττον πῦρ πυρὸς ἐστὶν ἔρωσ.

Non eget mea versione: quandoquidem ad ver-
bum penè reddita sunt ab Alciato verba. Hanc
sententiam sic expressit Venus apud summum
poëtam,

Nate patris summi, qui tela Typhoëa temnis.

Quòd autem fulmen habeat alas, sic cōprobat
idem alibi,

Ocyor & uentis & fulminis ocyor alis.

Satyrus historicus inter ea, quæ de Alcibiade
commemorat, Clypeo (inquit) utebarur,
auro atque ebore confecto: in quo

erat insignis Cupido, κεραυνὸν
ἠγυλιμένος, id est, fulmen
incuruans seu
flectens.

In

*Virgilium
intellige.*

*Satyrus
hist.*

ALCIATI EMBLEM.
In studiosum captum amore.

EMBLEMA CVIII.

Immersus studiis, dicundo & iure peritus,

Et maximus libellio,

Heliodoram amat, quantum nec Thracius unquam

Princeps sororis pellicem.

Pallada cur alio superasti iudice Cypris?

Num sat sub Ida est uincere?

Versus quisque primus Heroicus est: secun-
dus quisque est Iambicus Archilochius
dimeter, quatuor Iambis constans, receptis ta-
men spondæis in locis imparibus.

Heliodoram amat. Heliodora nomen est puellæ
sæpius repetitum in Græcis epigram. sed nul-
lam continet historiam, fabulamue. Significat
donum Solis.

Heliodorâ.

Thracius princeps. Tereū intelligit, cuius longā fabulam scribit Quid. Meta. 6. vt diximus alibi.

Sororis pellicem. Intellige Philomelam, quæ sic ait apud eundem,

Pellex ego facta sororis.

Pellex vnde dicta.

Dicitur autem pellex à pellendo: quia concubina pellit è lecto propriam vxorem.

Cypri. Vocatius est Græcus. dicitur autem Cypri *ἀπὸ τῆς κίβειν*, quod est parere, seu producere: quia Dea sit fœcunditatis.

Non fat sub Ida uincere. Alludit ad dearum iudicium sub monte Ida, iudicante Paride. Quæ fabula quia adeò est trita, vt etiam apud nos in libris Hispanè scriptis teratur, hîc non apponetur. Si tamen plenissimè & festiuo carmine scriptam illam cupis videre,

Daretes Phrygius, bel. Tro. scriptor poeta.

consule Dareten Phrygium de Bello Troiano per totum secundum.

Ἀντίρως

Ἀντίρως, id est, amor virtutis,
ἀγαλογισικῶς.

EMBLEMA CIX.

*Dic ubi sunt incurui arcus? ubi tela Cupido?
Mollia quæ iuuenum figere corda soles?
Fax ubi tristis? ubi penna? tres unde corollas
Fert manus? unde aliam tempora cincta gerunt?
Haud mihi vulgari est (hospes) cum Cypride quicquã,
Vlla uoluptatis nos neq; forma tulit.
Sed puris hominum succendo mentibus ignes
Disciplina: animos astrãq; ad alta traho.
Quatuor eque ipsa texo uirtute corollas,
Quarum quæ sophiæ est, tempora prima tegit:*

E Pigramma vnde hoc emblemata sumptum fuit, est Mariani scholastici lib. 4. Epigram. Græc. sic:

Marianus scholasticus.

εις ἔρωτα στεφανομένον. id est,

In amorem coronatum:

Πῆ ἄν τὸ ζῶν ἐκείνο παλινθρονῶ, οἱ τ' ἀπὸ σείο
 Πηγνύμυροι μεσάπλω ἐς κραδίω δρόνακες
 Πῆ πλερὰς πῆ λαμπὰς πολυώδυνος ἐς τί ἢ τριανὰ
 Στέμματ' αἰ χερσὶν ἔχ' ἑκρατὶ δ' ἐπ' ἄλλο φέροι;
 Οὐκ ἔδοτ' ἀνδρῶν ξένη κύρωσις, οὐκ ἔδοτ' γαίης
 Εἰμὶς ἢ ὑλαίης ἐκγονος εὐφροσύνης.
 Ἄλλ' ἐγὼ ἐς καθαρὴν μερόπων φρένα πυρσὸν ἀνάπτω
 Ἐύμαθ' ἴης, ψυχὴν δ' ἔρανὸν εἰσαγάγω.
 Ἐ δ' ἄρετ' ἐφάνε παύρων πλέω. ὦν ἀφ' ἐκείνης
 Τέτ' ἔδωκε φέρον, πρῶτ' ἄν τ' ἔφ' ἴης σέφομαι.

Nullam adhibui versionem. Quid enim posset ad Alciati versionem addi?

Vbi tela Cupido. Plato in Symposio duas Veneres duosq; esse Cupidines scribit: diuinum & caelestem alterum: alterum vulgarem & plebeium. Hos duos Cupidines videtur innuere Ouid. 4. Fausto. cum inquit,

Alma faue, dixi, geminorum mater amorum.

Et, si nō me fallit, aliter explanari ab interprete. Cupido græcè dicitur ἔρως. Huic contrarius, quique amorem dissoluit, Anteros. De quo sensisse Virgilium autumat Seruius 4. Æneidos in his Carminibus,

Testatur moritura deos, & conscia fati
 Sideratum si quod non æquo foedere amantes
 Curæ numen habet, iustumq; memòrque precatur.

Anteros, ut inquit Cicero 3. de natura Deor. ex Venere natus est, atque Marte. Tertia (inquit

Plato duas Veneres posuit.

ἔρως.

Anteros.

quit) Venus, Iouis nata & Dione, quæ nupsit Vulcano. sed ex ea & Marte natus Anteros dicitur.

Tres unde corollas fert manus? Quatuor sunt virtutes Cardinales, de quibus late Cicero in officiis, prudentia, iustitia, fortitudo, temperantia. Quarum tres vltimæ in operatione consistunt: frustra enim (vt sepe repetit Aristot.) quid sit virtus, quæ eius partes didiceris, nisi eas fueris operatus. Prudentia sine sapientia (nam hîc pro eodem sumuntur, quanuis alibi differant) omnis in meditatione consistit, intellectioneque utitur. Hæc igitur est causa, quare amor virtutis sapientiæ corollam in capite habeat, reliquas in manibus, quæ in exercitatione consistunt.

Virtutes morales.

Tres unde corollas? Quid significet corona, notum est: inde corolla, parua corona, de quibus vide Plinium lib. 21. cap. 2. Inde corollarium (vt inquit M. Varro de lingua latina lib. 4.) quod est additum, seu additio, præter id quod debetur, Hispanè añadidura. Hoc in ludis, cū placuissent actores, solebat dari præter promissas coronas. Suetonius in Augusto, Corollaria & præmia in alienis quoque muneribus ac ludis, & crebra & grandia de suo offerebat.

Corona.

Corollarium quid.

Quatuor etc. Virtus in genere sub se continet virtutes morales, & intellectiuas. duodecim enumerat Arist. practicas: & quinque quæ ad intellectum pertinet, è quibus omnibus quatuor desumpsit sibi Anteros: tres ex practicis, iustitiã, fortitudinem, temperantiam: vnam ex intellectiuis sapientiam.

X 5

COMMENT. IN AND.
ἀντέρως, Amor virtutis, alium Cupi-
dinem superans.

EMBLEMA CX.

Aligerum, aligeroque inimicum pinxit Amori,
Arcu arcum, atque ignes igne domans Nemesi.
Ut quæ aliis fecit patiatur, at hic puer olim
Intrepidus gestans tela, miser lachrymat.
Ter sputi: inque sinus imos (res mira) crematur
Igne ignis, furias odit amoris amor.

Sumptum est ad verbum ex li. 4. Epigramm.
Græco. incerto autore. hæc sunt carmina,
Πᾶντ' ἄντ' ἔρωτα τ' ἀντίον ἔπλατ' ἔρωτι
Α. Νέμεσις, τόξω τόξον ἀμυνομένη.
Ὅς κε πάθῃ, τὰ κ' ἔρεξεν. ὁ δ' εἰ θρασύς ὁ παρὶν ἀτρεκέης
Δακρ

Δακρύει, πικρὸν γευσάμενος βελέων.
Ἐς βαθὺν τρεῖς κόλπον ἀπέπλευσεν ἄ, μέγα θαῦμα,
Φλέξει τίς παρὶ παύρ, ἢ ψατ' ἔρωτος ἔρωτος.

Nemesis est indignationis Dea, de qua satis ali-
bi diximus. Hic capitur pro ipsa indignatione,
atque adeò pro artifice, qui ægrè ferebat amo-
rem omnia sub ditione tenere, atque omnia va-
stare. Talis igitur artifex pinxit amorem virtutis
qui Cupidinem vinctum teneret & superaret.
Potentior siquidè est Cupidine virtutis amor.

Ter sputi, inq; sinus imos. Sic legendū est, & dis-
pungendum, non vt antea, ter sputi. Alludit au-
tem poëta Græcus ad morem puerorum, qui
plorantes totum pectus conspurcant salivis &
crassiore sputo. Ter sputi id est, sæpius con-
spergit pectus salivæ. Nā, ter, super-
lativum vim obtinet. Vide Cæ-
lium Calcag. in libel-

lo ἀντέρως.

Nemesis.

Ter sputi.

Calius
Calcag.

Dul

Matre procul lecta, paulum secesserat infans
Lydius: hunc diræ sed rapuistis apes.
Venerat hic ad uos placidas ratus esse uolucres,
Cum nec ita immitis uisera seua foret.
Que datis ab, dulci stimulos pro munere mellis!
Proh dolor. Heu sine te gratia nulla datur.

Dvo sunt epigrammata Græca: vnde hoc
sumptum est emblemata. Antipatri alterum,
alterum Bianori, tit. εις θάνατον lib. 1. Sed quia
noster Alciatus magis ad Bianori epigramma
visus est accedere, illud apponam:

Κῆρον ποπλανὶν ἐπιμάζιον ἐρμῶναιτα,
Φεῦ βρέφος ὡς ἀδίκως εἶλετε βιγενέες.
Ἡγρόμισεν ὁ δάιλκιος εἰς ὑμέας οἶα μελίσα

Ελθών.

Bianori
epigram.

Ελθών. αἰδ' ἔχων ἢ τε χειρότεραι.
Ἀντὶ δὲ οἱ θόινης ἐσεμάζατε φόνια κέντρα.
Ὁ πικραὶ, γλυκερῆς ἀντίπαλοι χάριτος.

Matre procul lecta. Non probo tale participiū:
auribus enim latinis est inauditum, quanuis in
vsu sit derelictus, a, um.

Infans Lydius. Lydia regio est minoris Asiæ, omni
mollitie deprauata. Herodot. lib. 1. Pli. lib. 3. cap.
5. & lib. 5. cap. 27. & Athenæum Dipnoso. lib. 12.
ca. 4. Sed hoc nihil ad emblemata. Nam neq; tangit
historiam, neque fabulam. Puerum vocat Bia-
norus Hermonacta in Epigrammate.

Pro dolor, heu sine te. Alludit ad prouer. Neque
mel, neque apes. Quod vide apud Erasinum
Chiliad. 1. Centur. 6.

Ferè simile ex Theocrito.

Alucolis dum mella legit, percussit Amorem
 Feracem mala apes, & summis spicula liquit
 In digitis: tumido gemit at puer anxius ungue.
 Et quatit errabundus humum: Veneriq; dolorem
 Indicat, & grauter queritur, quod apicula paruum
 Ipsa inferre animal tam noxia uulnera possit.
 Cui ridens Venus, Hanc imitaris tu quoque, dixit
 Nate feram: cui das tot noxia uulnera paruum.

Vigesimum secundum idyllion est Theocriti, cuius titulus est, Cupido mellilegus: nec habet plura, quam hæc octo Carmina,

ἢ κλέπτει ποτ' ἔρωτα κακὰ κέντρασε μέλιτα,
 Κύριον ἐκ σίμβλων συλέυμενον. ἄκρα δὲ χειρῶν
 Δάκτυλα πάνθ' ἐπέφυζεν. ἴδε ἀλγεε, καὶ χερ' ἐφύσθη,
 καὶ τὰν γὰν ἐπάταξεν, ἢ ἀλάτ. τὰ δ' ἀφροδίτα
 Δείξεν τὰν ἐδύναν, καὶ μέμφετο ὀπιγε τυπθὸν
 Θηρίον ἐν τῷ μέλιτα, καὶ ἔλκεα τραύματα ποιεῖ.
 Χ' ἂ μάτηρ γελάσασα, τίδ' ἐκ ἴσον ἐστὶ μέλιτα,
 Χ' ὡ τυπθὸς μὲν ἔστι, τὰ ὅ τραύματα ἀλῖκα ποιεῖ.

Apicula.

Apicula diminutivum ab ape. Sed reclamatur secunda syllaba, quominus intret carmen Heroicum. Nam quantum sentio, illud i, breue est, quanuis non occurrit aliquod poetarum testimonium. Dignum verò scitu est, quod scribit Plutarchus de causis naturalibus. Apes enim ait, citius illos pungere, qui dudum stuprum fecerunt: Causam verò esse, quod apes munditiæ & elegantię sint studiosissimæ, olfactu plurimū valeant. Hinc apes aduersus immundiores odiū concipere vehementius.

Notanda de apibus.

In

In statuam Amoris.

EMBLEMA CXIII.

Quis sit amor, plures olim cecinere Poëte,
 Eius qui uario nomine gesta ferunt.
 Conuenit hoc, quod ueste caret, quod corpore paruum,
 Tela, alãsq; ferens, lanina nulla tenet.
 Hæc ora, hic habitusq; Dei est. Sed dicere tantos
 Si licet in uates, falsa subesse reor.
 Eccur nudus agat? diuo quasi pallia desint,
 Qui cunctas domiit possidet orbis opes.
 Aut quæ quæso niues Boreãmq; euadere nudus,
 Alpinum potuit, strictãq; prata gelu?
 Si puer est, puerumne uocas qui Nestora uincit?
 An nosti Aseri carmina doctæ senis?
 Inconstans puer hic obdurans pectora, quæ iam

TRANS

Trans adit, nunquam linquere sponte potest.
 At pharetras & tela gerit, quid inutile pondus?
 An curuare infans cornua dura ualet?
 Alas cūruē tenet, quas nescit in aethera ferri?
 Inscius in uolucrum flectere tela iecur.
 Serpit humi, semperq; uirūm mortalia corda
 Lædit: & haud alas saxeus inde mouet.
 Si cæcus uitamq; gerit, quid tania cæco
 Vtilis est? ideo num minus ille uidet?
 Quisue sagittiferum credat, qui lumine captus?
 Hic certa, ast cæci spicula uana mouet.
 Igneus est, aiunt, uersatq; in pectore flammam,
 Cur age uiuit adhuc? omnia flamma uorat.
 Quinetiam tumidis cur non extinguitur undis,
 Naiadum quoties mollia corda subit?
 At tu ne tantis capiare erroribus audi,
 Verus quid sit Amor carmina nostra ferent.
 Iucundus labor est, læscia per oia. signum
 illius est, nigro punica glans clypeo.

Hoc emblemata non parum negotij solet fa-
 cessere aliquibus, præsertim in extremo di-
 sticho: quod quàm prauè simul & nequiter in-
 terpretentur, non possem sine pudore scribere.
 Nos igitur paulatim singula percurramus. Ac
 primò totum Epigramma eò tendit, ut probet
 Amorem, non esse Deum, nec aliud, cuius expri-
 mi forma queat. Idque argumentis confirmat
 ridiculis, & nihil probantibus. Nam Antiquitas
 non credidit esse Deum Amorem: optimis ta-
 men rationibus & argumentis id omne quod
 finxit, comprobauit, & ex eius effectibus pul-
 cherrimè illum pinxit.

Quid

Quid sit Amor. Multi cū Græci, tum Latini
 poëta cecinerunt, quid sit Amor, quos esset su-
 peruacaneum hūc adducere. Vnus tamen Pro-
 percius sit instar omnium, qui sic lib. 2. descri-
 bit Amorem,

Quicumq; ille fuit puerum qui pinxit Amorem;
 Nonne putas, miras hunc habuisse manus?
 Hic primum uidit sine sensu uiuere amantes,
 Et leuibus curis magna perire bona.
 Idem non frustra uentosas addidit alas,
 Fecit & humano corde uolare Deum.
 Scilicet alterna quoniam iactamur in undas:
 Nostrāq; non ullis permānet aura locis.
 Et meritò hamatis manus est armata sagittis;
 Et pharetra ex humero Gnoſta utroq; iacet.
 Antè ferit: quoniam tuti quàm cernimus hostem;
 Nec quisquam ex illo uerbere satus abit.
 Heu curuum genus, & ueri corda inscia: quò ius
 Fāsque scelus miseri, si scelere abluimus.

Phornutus in lib. de Natu. Deorum sic loquitur
 de Cupidine, Puer esse fingitur, quòd planè
 mente careant, deceptionique obnoxij sint, qui
 amant. Alatus est, quoniam plerunque cædis
 est autor: vel quòd tanquam auis in hominum
 mentes inuolet impetuose. Sagittas tenere fin-
 gitur: quia qui eius sagittis vulnerantur, non
 secus ac re vera percussi dolent: neque appro-
 pinquare, aut attingere quos amant, audent:
 verum longè eos intuentur, stupentes. Fax ei
 traditur: quia uidetur inflammare animos. ἐρωτα
 id est, cupidinem dici existimāt ab inquisitione
 eorū, quos amantes inquirunt. ἐρωτᾶ enim inqui.

Amor cur
puer.Cur habeas
sagittas.Phornutus
de Cupid.Amoris
pictura.Ἐρωτᾶ
vidē.

Y

rere significat. Hæc & alia Phornutus. Vnde licet intueri bene expressisse veteres amorem, non quòd eum ita crederent aut esse aut viuere sed vt commodius eius effectus nobis ostèdere possent. Alciatus autem iocosis argumentis confutat ea quæ ab antiquis dicta sunt, non quòd veterem picturam improbaret: sed vt commodius quid sit amor, ipse posset declarare. Quod neque sine authore fecit. Siquidem Seneca in Hippol. sic ait,

Seneca In
Hippol. de
amore car.

Deum esse amorem turpiter uitio fauens
Finxit libido: quoq; liberior foret,
Titulum furori numinis falsi addidit,
Natum per omnes, scilicet, terras uagum
Erycina mitit: ille per cælum uolans
Proterua tenera tela molitur manu.
Regnumq; tantum minimus in superos habet,
Vana ista demens animus asciuit sibi,
Venerisq; numen finxit, atq; arcus Dei
Quisquis secundis rebus exultat nimis
Fluitq; luxu semper insolita appetens:
Hunc illa magnæ dira fortuna comes
Subit libibo &c.

Idem in Octaua,

Volucrem esse amorem fingit immitem Deum
Mortalis error: armat & tellis manus,
Arcusq; sacros instruit seua face:
Genitumq; credit Venere Vulcana satum.
Vis magna mentis, blandus atq; animi calor
Amor est, iuuenta gignitur, luxu, ocio.
Nutritur inter leta fortune bona.
Quem si fouère atq; alere desistas, cadit:

Breuiq;

Breuiq; uires perdit extinctus suas.
De amore, deque eius causis, & pictura latè &
pulchrè Alex. Aphro. problem. 87.

Puerum ne uocas. De antiquitate amoris ita
Hesiodus in Theogonia,

Principio confusa chaos, sine imagine moles
Exitit: hinc uacuis tellus apparuit aruis.
Nam prius ipsorum pauimentum facta Deorum est,
Quondam qui celo sedes habuère supremo.
Tartara dehinc una sunt uisa dehiscere terra.
Et mox pulcher amor surgit, mediùsq; Deorum
Cernitur: hic illos forma supereminet omnes:
Membra Deus latè soluit Diuùmq; iurùmq;
Conslium, atq; ipsam domitat sub pectore mentem.

Antiqui-
tas Amo-
ris

Vide Adagium, Tapeto antiquior.

Ascræi ut docuit. Hesiodus ex Ascræa Bœotiæ vi-
cu prope Heliconem oriundus fuit, terra mi-
sera & pessima, vt ipse ait in Georg.

Hesiodi
patria

Ἀσκη χεῖμα κενὴ θέρπιδ' ἀργαλέη ἐδέποτ' ἐὼδ' ἄν.
Hesiodi vitam & mortem elegantissimo car-
mine perstringit Politianus in Nutricia ex illo
verso, At tibi Dædaleos.

Pectora quæ iam &c. Sic Propertius,
In me tela manent, manet & puerilis imago:
Sed certè pennis perdidit ille suas,
Euolat è nostro quoniam de pectore nusquam,
Assiduùsq; meo sanguine bella gerit.

Iucundus labor. Amoris (inquit) finitio est, vt
sit labor iucundus in ocio lasciui. Id est, Aman-
tium vita omnis versatur in labore: qui tamen
labor voluntate suscipitur, conseruaturque atq;
augescit luxu & ocio, vt adduximus ex Seneca.

Finitio
Amoris.

Color niger
laboris indi-
cium.

Signum illius est. Hoc est, emblema & pictura talis laboris cum iucunditate misti erit clypeus niger (qui color laboris est indicium) & in medio clypei glans Punica, cuius succus ex dulci & amaritudine constat. Quod alibi expressit Alciatus clarius loquens de malo medica,

Aurea sunt Veneris poma hæc: iucundus amaror.

Indicat: est Græcis sic γλυκύπικρος Amor.

Plautus de
amore.

Plautus in Cistellaria, Nanque ecastor, amor & melle & felle est facūdissimus. Gustu dat dulce: amarum ad satietatem vsque aggerit.

In obliuionem patriæ.

EMBLEMA CXIIII.

Iam

Iam dudum missa patria, oblitusq; tuorum,

Quos tibi seu sanguis, siue parauit amor.

Romam habitas: nec cura domum subit ulla reuerti.

Aeternæ tantum te capit Urbis bonos.

Sic Ithacum præmissa manus dulcedine loti

Liquerat & patriam, liquerat atque ducem.

IMitatio ex epigrammatis Græcis li. 4. tit. εις λῆτρον. Cæterum extat prouerbium in oblitos patriæ, quod ab Homero sumpsit initium. Sed præstat Erasmi verba recensere. Is igitur in pro- uerb. Lotum gustauit. de iis, inquit, dicebatur, qui diutiùs in peregrinis regionibus hærent, veluti oblitus reditus. Neq; inconcinnè dixeris in eos, qui simul atq; semel voluptatem inho- nestam degustarint, ad pristina studia reuoca- ri nequeunt. Sumptū à fabula Lotophagorum. De quibus meminit Homerus Odyss. li. 9. nar- rans, quemadmodum Vlysis socij gustata apud Lotophagos populos herba loto, redire ad na- uim noluerint, nisi verberibus adacti. Est autem Lotos, quam eadem Celtim dici docet Diosco- rides lib. 1. arbor de qua Plinius lib. 13. tam dul- cis ibi cibus, vt nomen etiam genti terræque dederit, nimis hospitali, aduenarum obliuione patriæ. Est & herba eiusdem nominis gratif- sima & ipsa palato, de qua permulta Theophra- stus lib. de plantis 4. cap. 9.

Iam dudum missa patria. Iam dudum non rectè ad longum temporis spatium refertur, vt ex Te- rentio & aliis poteris elicere. Ego hîc (iam pri- dem) dixissem.

Aeternæ tantum &c. Aeternā urbem vocat Al-

Fabula lo-
tophagorū

Lotos qua
apud Dio-
scoridem.

Theophra-
stus de loto.

Aeternā
urbem quā
appellet.

ciatus Romam tum hîc, tum alibi. Idem voluit sentire Virgilius loquens de Romanis,

*Hic ego nec metas rerum nec tempora pono,
Imperium sine fine dedi.*

Ouidius 3. Fasto.

— *Aeternæ cum pater urbis ait.*

Sic Ithacum. Vlysses delegit, cum ad Loto-
phagos appulit, tres è sociis, quos præmitteret
ad exploranda loca illa. Ithacum genitius est,
pro Ithacensium.

*Lotos Nym-
pha.*

Dulcedine loti. Lotos Nympha fuit, quæ Pria-
pum fugiens in arborem sui nominis conuersa
fuit: à cuius arbore cum Dryope Euryti filia
flores aut bacchas decerperet, in loton quoque
fuit transformata. Ouidius Meta. 9. Loti fructum
sic describit Herodotus in Melpomene, Fructus
est instar fructus lentisci, suauitate assimilis fru-
ctui palmarum. Ex hoc fructu Lotophagi vi-
num conficiunt. Hæc ille. Sed notabis obiter
Herodotum hîc, Strabonē ultimo geographiæ,
& alios geographos posuisse Lotophagos
in minore Syrti: contra Pomponium
Melam & Plinium lib. 13. cap.
17. qui in maiori ponunt.

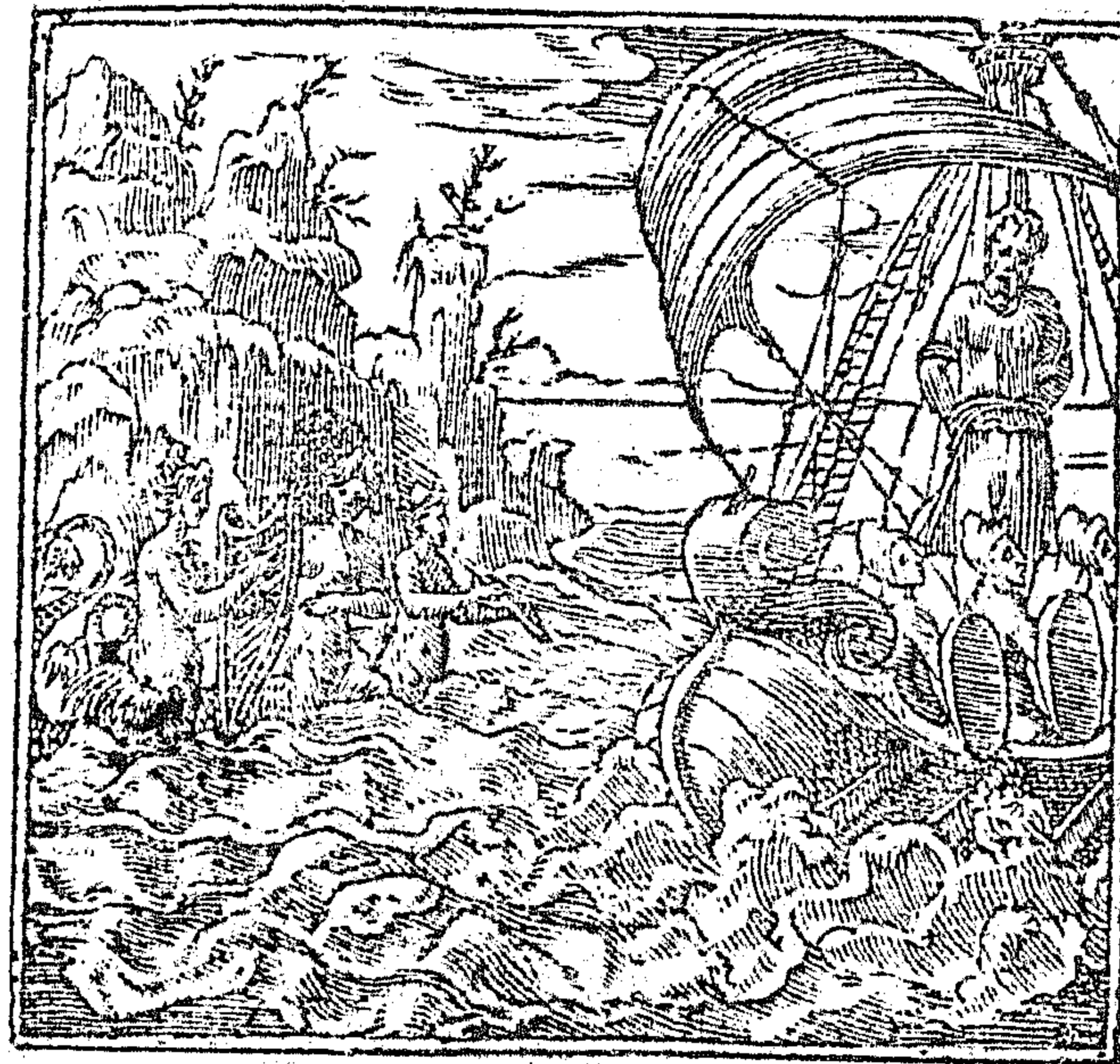
*Herodotus
de loto.*

Aut subest in co-
dicibus men-
dum.

Sirenes

Sirenes.

EMBLEMA CXV.

*Absq; alis uolucres, & cruribus absq; puella,
Roſtro absq; & pisces, qui tamen ore canant:
Quis putet esse ullos? iungi hæc natura negauit,
Sirenes fieri sed potuisse docent.
Illicitum est mulier, quæ in piscem definit atrum,
Plurima quod secum monstra libido uehit.
Aspectu, uerbis, animi candore, trahuntur,
Parthenope, Ligia, Leucostâq; uiri.
Has musæ explumant, has atque illudit Vlyſſes,
Scilicet est doctis cum meretrice nihil.*

EX Fulgentio lib. 2. Mytholog. De Vlyſſe &
Sirenis. Tribus, inquit, modis illecebra a-
moris trahitur, cantu, aut visu, aut consuetu-
dine. &c.

Sirenes *quæ.* Sirenes (inquit Seruius in fine quinti Æneid.) secundum fabulam tres in parte virgines fuerunt, in parte volucres, Acheloi fluminis & Caliope Musæ filiæ. Harū vna voce, altera tibiis, alia lyra canebat. Et primò iuxta Pelorum: pòst in Capreis insula habitauerunt: quæ illectos suos cantu in naufragia deducebant. Secundum veritatem meretrices fuerunt, quæ transeuntes, quoniam deducebant ad egestatem: his fictæ sunt inferre naufragia. Has Vlysses contēnendo deduxit ad mortem. Hæc Seruius. Quid. §. Meta.

— Vobis Acheloides unde

Pluma pedesq; auium cum uirginis ora geratis?
An quia cum legeret flores Proserpina uernos,
In comitum numero mistæ Sirenes eratis?
Quam postquam toto frustra quæstistis in orbe,
Protinus in uestram sentirent æquora curam,
Possè super fluctus alarum insistere remis
Optastis, facilisq; Deos habuistis, & artus
Vidistis uestros subitis flauescere pennis.
Nec tamen ille canor mulcendus natus ad aures,
Tantaq; dos oris linguæ deperderet usum:
Virginis uultus & uox humana remansit.

Absq; alis. Describit monstrum ad imitationem ferè illius Horatiani in arte poetica, atq; inquit: Quis putet esse vllos pisces qui sunt volucres absque alis, & sint puellæ absque cruribus, & insuper ore canant?

*Sirenes vn
de dictæ.*

Sirenes fieri. *σειρην*, à verbo *σειρω*, quod est iactō, decipio, turbo. vel *σειρῆς*, id est à catena seu vinculo, eo quòd libidinis vinculum Sirenes fuerint. Non ducitur à verbo *σῦρω* id est traho,

traho, vt aliqui purant, nec debet scribi per y, Syrenes, sed per i, Siren.

Quæ in piscem. Sic Horat. in arte poëtica,

— Vt turpiter atrum

Destinat in piscem mulier formosa superne.

Aspectu uerbis. Ordo est, Viri trahuntur aspectu, id est, Parthenope. uerbis, id est, Ligia. candore, id est, Leucosia. Nam id significat hæc nomina. Parthenope *δὴ τὸ ἔχειν ὄπα παρθενικὸν.* Ligia, à *λιγῆς* acutè, dulciter. Leucosia, à *λευκός*, albus.

Parthenope. Hæc sunt nomina Sirenum, secundum quos Scholiastes Homeri natas ait Sirenas ex Acheloo, & Sterope vel Terpsicore. Eas autem sic nominat Aglaopheme, Thelchiepeia, Pisinoe, & Ligia. Commentator Apollonij sic vocat Thelxinoe, Molpe, & Aglaophonos.

Has muse. Pausanias in Bœoticis dicit Sirenes cum Musis in certamen musicæ descendisse, victisq; pēnas ablatas, ex quibus Musæ sibi coronas fecerint. Vnde Antonius Thylesius, qui de coronis libellum composuit. Sed vbi (inquit) tandem canendi suauitas & doctrina Musis adiudicata est, victrices Iouis filiæ Sirenum alas stirpitus deuellentes se nouo ferti genere nunquam antea viso decorauerunt, ne solus Maianatus temporibus esset aligeris. Spectatur Romæ nouem Musarum signa marmorea affabrè & antiquo artificio facta: singulæ pennam habent capillo suffixā. Hæc ille. Lilius Gregorius, Pausanias & Stephanus Musas aliquando cum Sirenibus ab Iunone incitatis certamen ha-

Y 5

*Horatius
de Siren.*

*Nomina S
irenum.*

*Anton.
Thylesius
de Coronis.*

*Lilius Gre
gorius, Ste
phanus
de Siren.*

buisse tradunt. Quo victæ Sirenes pennas perdidere. Atque idcirco à re locus Aptera in Creta vocitatus est: tum ex iis pennis Musæ sibi coronas composuisse dicuntur. Id quod sub allegoria intelligi potest de malis & ineptis poëtis, qui bonis infesti sunt, & fuere semper. Sed demum à bonis & doctis vincuntur inepti.

Allegoria.

*Historia
Vlyssis.*

Has atq; illudit. Notum est, quemadmodum Vlysses sociorum aures cera illeuerit, ne Sirenū cantus audirent, seque nauis malo iusserit alligari, ne quanquam cuperet, ad Sirenas iret. Sirenū cantilenam, quæ est apud Homerum Odyss. 12. Cicero 5. de finib. sic conuertit:

*Cicer. cap.
Sir.*

O decus Argolicum, quin puppim flectis Vlysses,
Auribus ut nostros possis cognoscere cantus?
Nam nemo hæc unquam est transuectus cæcula cursu,
Quin prius astiterit uocum dulcedine captus:
Post uariis auido faciatus pectore musis,
Doctior ad patrias lapsus peruenerit oras.
Nos graue certamen belli clademq; tenemus,
Græcia quam Troiæ diuino numine uexit,
Omniâq; è latis rerum uestigia terris.

Senex

Senex puellam amans.

EMBLEMA CXVI.

Dum Sophocles (quanuis affecta etate) puellam
A quaestu Archippen ad sua uota trahit,
Allicit & pretio, tulit agrè insana iuuentus
Ob zelum, & tali carmine utrunq; notat:
Noctua ut in tumulis, super utq; cadauera bubo,
Talis apud Sophoclem nostra puella sedet.

Hanc historiã refert Athenæus lib. 14. Diphilosoph. his verbis de Sophocle agens, Cum iam ad occasum vitæ tenderet (ut inquit Hegesander) Archippen adamauit meretricem, quam etiam reliquit heredẽ. Cuius prior amator Smicrines interrogatus, quid ageret Archippe, venustè respondit, ὡς περ αἱ γλαῦκες ὄπι τὰ φων

τάφων

τάφωv κάθηται. Id est, tanquam noctuæ in tumulis sedet. Idem refert Lilius Gregorius in historia poëtarum: & Stephanus Niger de nimio vitæ luxu.

Sophocles. Sophocles Atheniensis poëta tragicus fuit, de quo Cicero in Cato. Maio. Obiit ex insperato gaudio, vt refert Val. Maxim. ob victoriam ex Tragœdia quadam. Bubo adolescens fuit apud inferos, vt fabulantur poëtae, antè dicebatur Alcalaphus, cuius formam describit Ouid. 5. Meta.

Bubo adolescens.

In colores.

EMBLEMA CXVII.

Index mœstitiæ est pullus color: utimur omnes
Hoc habitu, tumulis cum danus inferias.

At

At synceri animi, & mentis stola candida pura,
Hinc syndon sacris linea grata uiris.
Nos sperare docet uiridis. Spes dicitur esse
In uiridi, quoties irrita retro cadit.
Est cupidus flauus color, est & amantibus aptus:
Et scortis, & queis spes sua certa fuit.
At ruber armatos equites exornat amictus,
Indicet & pueros erubuisse pudor.
Ceruleus nautas, & qui coelestia uates
Attoniti nimia religione petunt,
Vilia sunt giluis natiuâq; uellera birris:
Qualia lignipedes stragula habere solent.
Quem cura ingentes cruciant, uel zelus amoris,
Creditor hic fulua non malè ueste tegi.
Quisquis sorte sua contentus, ianthina gestet,
Fortunæ equanimis tædia quiq; serat.
Ut uaria est natura coloribus in gignendis,
Sic aliis aliud: sed sua cuiq; placent.

Scripsit de coloribus Bayphius, scripsit & Thylesius, & Gellius lib. 2. cap. 26. & alij. Sed his omissis, qui latiùs rem tractant, Alciatum nostrum accersamus interpretem, cuius uerba carptim ex 2. Parerg. ca. 1. hùc ordine referemus.

Index mœstitiæ. Niger color (inquit) in Æthiopicis cernitur, cum candore temperatur: fuscus est: cum aliquid illi ruboris misceretur, pullus dicitur. Plautus Moreum uocat, nos Moreum obscurum.

At Synceri animi. Albus in pallorem desinit: candidus purior est, & niuibus similis: sunt qui quàm maximè candenti igni æqualem ferunt: Græci λευκόλευκον videntur dixisse album colorem

*Color mi-
ger.*

Albus.

lorem, cui nescio quid flammei admixtum sit.
Alciatus.

*Cicero quid
de albo col.*

Hinc Sindon. Cicero 2. de Legib. Color autem albus præcipuè decòrus Deo est tum in cæteris, tum maximè in textili: tineta verò absint, nisi à bellicis insignibus.

Viridis.

Nos sperare docet. Viridis color qui ex chrysocolla vel ærugine fit, ad satietatem viret. Alci. De hoc diximus in emblem. de Spe.

Flauus.

Est cupidi flauus. Aliquanto clarior est flauus, quem colorem amantiù comæ attribuunt: itém que segetibus maturis. Alciat.

*Ruber vel
rufus.*

At ruber. Ruber seu rufus color multis distinguitur notis. Aliquis ex sandaracha fit, qui ad satietatè flammeus est, & à similitudine ignis *πυρρός* dicitur. Burrum veteres Latini dixerunt.

Burrum.

Alius ex cinnabari concipitur aliquantò coloratior, *πυρρός* appellatur Græcè. Est & Ostrinus color qui & purpureus. Alciat. De hoc vide pulchrum in Miscellaneis Politiani cap. 12. Plutarchum in apophtheg. Laconum. Lacones (inquit) in bellis utebantur Puniceis tunicis, siue, quòd hic color videbatur illis aliquid habere virile: siue, quòd sanguinei coloris rubor plus terroris incuteret bellorum imperitis: siue, ne protinus conspicuum esset hostibus si quis vulnus accepisset, sed vtiliter lateret ob vestem sanguini còcolorem.

*Puniceis tu-
nicis quare
vterentur
Lacones.*

*Diogenes de
pueri rub.*

Indicet & pueros. Diogenes apud Laërtiù cum vidisset puerum rubore perfusum, Confide, ait, fili, huiusmodi est virtutis color. Vide Aristot. in lib. De Moribus.

Ceru

Ceruleus nautas. Cæruleus vel à Cælo, vel à *Ceruleus.* Cæculo auicula quæ & *ναυός* dicitur. Hic aëris color est, itémque tranquillæ maris. Alciat.

Vilia sunt giluis. Id est, vilia natiuæque vellera giluis birris. Id est, sunt apta ad birros facièdos. Nam hîc birrus non pro colore capitur, sed pro vestimento, quo arcemus aquas cum iter facimus, qui ex colore natiuo fit. Natiuus autem color, vt ait Perottus, modò in albedinem, modò in nigredinem tendit. Hunc vocat Alciat. hîc Giluum. Eius verba sunt, Subsequitur (inquit) Cineritius quo Franciscani passim in præsentia induuntur. Nos vulgò birretinù dicimus, quòd viatorij militarèsque birri propter vtilitatè hoc colore essent. Melinus ex pigmento à Mele insula sic dictus, quem Latini & Giluum appellat, Seruio autore. Et infrà, Est igitur Giluus color: scilicet, quadantenus in rubrum vergès. Burrum quoque vocat Alciatus in Parerg. quo interdum omnes pro tegmine capitis vtuntur. Per lignipedes intellexit Franciscanos qui alicubi vtuntur calceis ligneis, præcipuè extra Hispaniam. Apud illos vocantur pinzocheri. Lignipedum meminit Politia. lib. epist. 7. in Prologo Plauti. Sic Cucullati lignipedes cincti funibus.

*Color na-
tius quis.*

Cineritius.

Melinus.

Giluus.

*Lignipedes
qui.*

*Fuluus co-
lor.*

Tanetum.

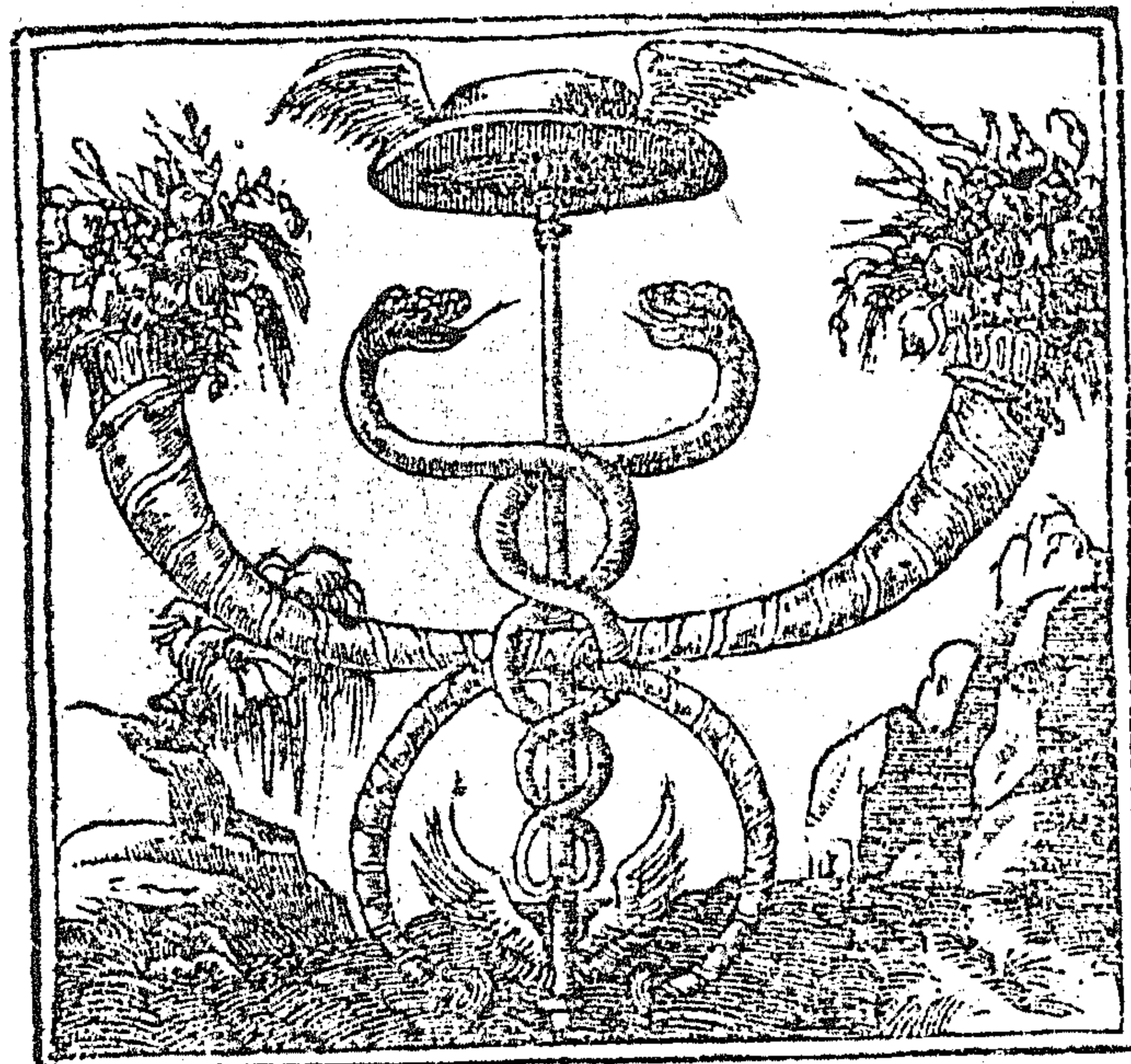
Quem curæ ingentes. His accedit & fuluus color, quem Leoni Virgil. attribuit: fraxinæ hastæ Ouidius: vt satis appareat esse, quem à castanea Tanetum vocamus: nisi quòd fuluus clarior: castaneus paulò obscurior est. Alciat.

Quisquis sorte sua. Est & Ostrinus color qui & purpureus alibi ex conchyliorum sanie rubens ardens

Ianthinus. ardēnsque, alibi violaceus, seu ianthinus, artificum ingeniis nunc intensior, nunc pressior Alciat. Ion, viola est, anthos flos: inde Ianthinus, violaceus.

Nota. *Qualia lignipedes.* In parte hac malè depictum est emblemata: claudos enim, & qui haberent pedes ligneos intellexit.

Virtuti Fortuna comes.

Anguis implicitt, geminis caduceus alis,
Inter Amaltheæ cornua rectus adest
Pollentes sic mente viros, fandiq; peritos
Indicat ut rerum copia multa beet.

*Mercurij
virga &
Amal-
theæ cor-
nua.*

Coniūgit ingeniosè Alciatus in hac pictura
Mercurij virgam & alas (qui Deus est ha-
bitus

bitus disciplinarū, præcipuè eloquentiæ) cum Amaltheæ cornuis, quæ opulentiā significant: vt inde possis elicere nō posse fieri, quin sit opulentissimus, qui literas & disciplinas virtutēsq; excoluerit. De virga Mercurij sic Virgil. 4. Æne.

*Tum uirgam capit: hæc animas ille euocat orco
Pallentes, alias sub tristia Tartara mittit.
Dat somnos adimitq; & lumina morte resignat.
Ille fretus agit uentos, & turbida tranat
Nubila.*

Et Statius in primo Thebaidos,

*Summa pedum properè plantaribus illigat alis,
Obnubiq; comas & temperat astra galero.
Tum dextræ uirgam inseruit: qua pellere dulces
Aut suadere iterum somnos: qua nigra subire
Tartara: & exanguis ar̄ nare assueuerat Umbras.*
Vide adagium, Munerum corruptela. De Amalthea variè refertur fabula, vt inquit Erasmus in Copiæ cornu. Sed è multis vnus Ouidius prodeat, qui in 5. Fastorum ita inquit de Nympha *Ouidius*
Amalthea,

*Nais Amalthea Cretæa nobilis Ida
Dicitur in syluis occuluisse Iouem.
Huic fuit hædorum mater formosa duorum,
Inter Diætos conspicienda greges,
Cornibus ærius atq; in sua terga recuruis,
Vbere quod nutrix posset habere Iouis.
Lac dabat illa Deo, sed fregit in arbore cornu:
Truncaq; dimidia parte decoris erat.
Sustulit hoc Nymphe, cinxitq; decentibus herbis,
Et plenum pomis ad Iouis ora tulit.
Ille ubi res cæli tenuit, solioq; paterno*

Sedit: & inuito nil Ioue maius erat:

Sidera nutricem: nutricis fertile cornu

Fecit, quod dominae nunc quoq; nomen habet.

Erasmus
de caduceo.
Mer.

Angibus implicitis. Erasmus in Adagio Cassio-
ticus nodus. In caduceo (inquit) Mercuriali duo
sunt serpentes, masculus & femina, qui medio
corporum complexu nodum efficiunt Hercu-
lanum. Ab eo supernae partes sic ad osculum,
vt flexu circulum efficiant: infernae simili flexu
ad caducei capulū reuocantur: qua parte item
caudae coeunt vtriusque. Hanc imaginem ca-
ducei adhuc videre est in numismatibus anti-
quis. E quibus, opinor, symbolū suum mutuatus
est Ioan. Frobenius typographus diligentissimus,
nisi quod addidit columbam scepro infidentē.
Hūc nodum Mercurio consecrarunt Aegyptij,
innuentes fœdera non oportere vnquam dis-
solui: verū plurimum valere debere: vnde &
Herculano cognomen additum. Quanquam
Galli & haud scio an etiam Aegyptij non alium
putant Herculem, quā Mercurium. Haecenus
Erasmus. Iul. Higinus in Poetico astronomico,
cap. de Lyra. Mercurius, inquit, cū proficisce-
retur in Arcadiam, & vidisset duos dracones in-
ter se coniuncto corpore alium alium appetere:
vt qui dimicare inter se viderentur, virgulam
(quā ab Apolline dono acceperat) inter vtrun-
que proiecit. Itaque discesserunt: quo facto eam
virgulam pacis causa dixit esse constitutam.
Nonnulli etiam cū faciunt caduceos, duos
dracones implicatos virgula faciunt, quod ini-
tium Mercurio fuerat pacis. Haec ille. Plinius
lib.

Io. Frobe-
nii insigne.

lib. 29. Natur. histo. cap. 3. sic ait: Hic tamen cō-
plexus anguium & efferatorum cōcordia, causa
videtur esse, quare exteræ gentes caduceum in
pacis argumentis circumdata effigie anguium
fecerint.

Pollentes sic mente. Ordo est, Sic indicat, scilicet,
caduceus vel virga, vt multa copia, id est, quē-
admodum affluentia & fortuna beet, id est,
diuites reddat, viros pollentes mente, id est, sa-
pientes, & fandi peritos, id est, eloquentes.

Fortuna Virtutem superans.

EMBLEMA CXIX.

*Cesareo postquā superatus milite, vidit
Ciuii undantem sanguine Pharsaliam:*

Z 2

*Iamiam stricturus moribunda in pectora ferrum,
Audaci hos Brutus protulit ore sonos:
Infelix Virtus & solis prouida uerbis,
Fortunam in rebus cur sequeris dominam?*

EX Dione historico refert idem Alciatus
sumptum esse emblemata, qui Iambum car-
men composuit in mortem cuiusdam Pyrrhi
Senatoris Mediolanensis, imitatus verba Dio-
nis, quæ Brutus cum sibi manus inferret, dixisse
fertur. Epitaphium tale est,

*Quis non malignas mortis accuset uices,
Virtute claros quæ uiros præceps rapit.
Viuaciores improbos coruis sinens?
En Pyrrhus ille, tot animi illustris bonis,
Latôq; clauo est ante præreptus diem.
Frustra putauit esse te Virtus Deam
Quæ fortuitis seruibas casibus.*

Longa est historia, longæ ambages, si omnia,
quæ ad Brutum pertinent, hinc referenda essent.
Nam bellum Bruti & Cassij cum Cæsare scri-
pserunt T. Liuius lib. 124. Plutar. in vita M. An-
to. & M. Bruti. Appia. lib. de bellis ciuilibus 4.
Valerius Maxi. multis in locis. Suetonius in
Augusto, Lucanus 2. Pharsalia. Referam tamen
paucula ex epitome Iulij Flori in Liuiû. C. Cæ-
sar (inquit) & Antonius apud Philippos vario
euentu contra Brutû & Cassium pugnauerunt:
ita ut utriusque dextera cornua vicerint, & ca-
stra quoque utrinque ab iis, qui vicerant, expu-
gnarentur. Sed inæqualem fortunâ partiû, mors
quidē Cassij fecit. Qui cum in eo cornu fuisset,
quod pulsum erat, totum exercitû fufum ratus,
mortem

*Pyrrhus
Senator
Mediolanē
sis.*

*Iulij Flori
verba de
bello Bruti
& Cassij.*

mortem sibi consciuit. Altero deinde prælio vi-
ctus M. Brutus, & ipse vitâ finiuit exorato Stra-
tone fugæ comite, ut sibi gladiû adiiceret. An-
norum erat circiter quadraginta. Verba enim
Bruti refert idē Florus li. 4. hist. Rom. cap. 7. in
hec verba, Capta sunt hinc Cæsaris castra, inde
Cassij. Sed quanto efficacior est fortuna, quàm
virtus! & quàm verû est quod moriens efflauit,
Non in re, sed & in verbo tantum esse virtutem.
Victoriâ illi prælio error dedit. Verba Dionis
lib. 47. circa finem hæc sunt, *Απειγνές μὲν τὴν σω-
τηρίαν ἀπαξιώσας ἡ τὴν ἀλωπιν, εἰς τὴν θανάτων καὶ
αὐτὸς κατέφυγε, καὶ ἀνελούσας τὸ το δὴ τὸ ἠράμλιον,
ὡ τλήμων ἀρετὴ λόγος ἀρ' ἦσθα ἄλλως, ἐγὼ δέ σε ὡς
ἔργον ἵσκειν, σὺ δ' ἀρ' εἰδόμενος τύχη.*

Sanguine Pharsaliam. Pharsalia cæpus est The-
saliæ. Lucanus, Pharsaliam, Thessaliam, Æmo-
niam, Macedoniâ, Philippos pro eodē numerat.

Iamiam stricturus. Mortem sibi consciscere
gloriosum & magni animi factum multi puta-
uerunt, præcipue Romanorum, quod non pro-
bat Aristot. in Ethicis lib. 3. his verbis, Mortem
autem sibi ipsi consciscere fugientem vel
inopiam, vel amorem, vel molestiam
fortis animi magnique non est:
sed angusti potius
& timidi.

*M. Brutus
victus.*

Pharsalia.

*Mortem ac-
cersere sibi,
timidi ani-
mi est.*

Paupertatem summis ingeniis obesse,
ne prouehantur.

EMBLEMA CXX.

Dextra tenet lapidem: manus altera sustinet alas.
Ut me pluma leuat: sic graue mergit onus.
Ingenio poteram superas uolitare per arces,
Me nisi paupertas inuida deprimeret.

Loquitur puer per prosopœiam. Manus, inquit, mea dextra tenet lapidē &c. Dextra, inquam, quæ totius corporis habet regimen: nam hoc in sinistra aliquo pacto esset ferendū. Idem dixit Iuuenalis Saty. 3.

Haud facile emergunt, quorum uirtutibus obstat
Res angusta domi.

In

In occasionem.

Διαλογισμῶς.

EMBLEMA CXXI.

Lysippi hoc opus est, Sycion cui patria. Tu quis?
Cuncta domans capti temporis articulus.
Cur pennis stas? usq; rotor. Talaria plantis
Cur retines? Passim me leuis aura rapit.
In dextra est tenuis dic unde nouacula? Acutum
Omni acie hoc signum me magis esse docet.
Cur in fronte coma? Occurrens ut prenda. At heus tu
Dic cur pars calua est posterior capitis?
Me semel alipedem si quis permittat abire,
Ne possim apprenso postmodò crine capi.
Tali opifex nos arte, tui causa, edidit hospes:
Utq; omnes moneam, pergula aperta tenet.

EX epigrammate Possidippi, quod legitur li. 4. Epigam. Græco tit. ἡ καίρος, quod tale est,
Τίς τόβεν ὁ πλάσῃς; Σικωνίος ἔνομα δ' ἦ τίς;
Λύσιππος. σὺ ἦ, τίς; καίρος ὁ πᾶσι δαμάτω.

Possidippi
Epigram.

Z 4

τί πλε δ' ἐπ' ἀκρα βέβηκας; αἰεὶ τροχάω. τί δ' ἔταρσες

Ποσσὶν ἔχεις διφρεῖς; ἵπταμ' ὑπνέμιος.

Χεῖρὶ ᾗ δεξιτερῇ τί φέρεις ξυρὸν; ἀνδράσι δ' εἶγμα,

ὣς ἀκμῆς πάσης ὀξύτερος τελέθω.

Ἢ ᾗ κόμῃ, τί κατ' ὄψιν; ὑπαντιάσαντι λαβίδαμ.

Νῆ Δίατ' ἐξόπιθεν, πρὸς τὶ φαλακρὰ πέλει;

Τὸν γὰρ ἀπαξ πτηνοῖσι ᾧ θεοβρέξαντά με ποσσίν,

οὔτις ἔθ' ἱμέρων δ' ῥάξεται ἐξόπιθεν.

Ταῖον ὁ τεχνίτης μεδιέπλασεν εἰνεκεν ὑμέων

εἶνε, καὶ ἐν πορθύρσις θῆκε διδασκαλίην.

Multi hoc epigramma Latino carmine donarunt, sed suo quisque modo, & velut paraphrasticè. Nos vt intelligi duntaxat Græcum possit, ferè verbum verbo, & versum versui, vt respondeat, curauimus:

Sanctij
versio.

Quis figulus? Sycionius. Huius nomina profer.

Lysippus. Quis tu? occasio cuncta domans.

Cur pinnis stas? usq; rotor. Cur accipis alas

Sub pedibus geminas? ut leuis aura uolo.

At dextræ unde mouacula sit? Mortalibus omni

Sic acie ostendo sim quòd acuta magis.

At coma cur uelat uultus? sic obuia prendor.

Cur uillis capitis posteriora carent?

Si semel alatis homines effugero plantis,

Ne possim parte hac posteriore capi.

Tali opifex uestra me finxit imagine causa

Hospes, & ante fores, ut moneam posuit.

Ad Græcum epigramma videtur alluisse Ausonius Gallus, sed additis quibusdam, & artificis nomine mutato sic,

Cuius opus? Phidiae, qui signum Pallados, eius

Quiq; Iouem fecit, tertia palma ego sum.

Sunt

Sum dea, quæ rara & paucis occasio nota,

Quid rotulae insistis? stare loco nequeo.

Quid talaria habes? uolucris sum, Mercurius quæ

Fortunare solet, trado ego cum uolui.

Crime tegis faciem? cognosci nolo. sed heus tu,

Occipiti caluo es? Ne tenear fugiens.

Quæ tibi iuncta comes? Dicat tibi. Dic rogo quæ sis.

Sum Dea cui nomen nec Cicero ipse dedit.

Sum Dea quæ facti, non factiq; exigo penas,

Nempe, ut pæniteat, sic Metanæa uocor.

Tu modò dic quid agat tecum? Si quando uolauit,

Hæc manet. hanc retinent quos ego præterij.

Tu quoq; dum rogitas, dum percunctando moraris,

Elapsam dices me tibi de manibus.

In Salmanticensi bibliotheca visuntur hodie statuæ lapideæ ita affabrè expolitæ, vt cum antiquitate possint certare, quæ omnes typum occasionis ostendunt. Est enim illic puer globo insidens capillitio super oculos effuso, in manu habens nouaculam cum inscriptione καρὸς, quæ vox occasionē significat. Hunc circumstat Mercurius & Fortuna cum cornu copiarum. Per quæ inuitur posse occasionē tribuere quidquid Mercurius & Fortuna possunt. Sequitur hos uetula plorabundo vultu, quæ Metanæam, id est, pænitentiam refert.

Lysippi hoc opus. Lysippus Sycionius (Sycion ciuitas est in Peloponneso) adeò eximius fuit in statuaria, vt edicto vetuerit Alexander Magnus, ne quis se præter Apellem pingeret, aut alius Lysippo duceret æra, fortis Alexandri vultum simulantia, vt ait Horatius in epistol. Lege Pli-

Occasionis
statua in
bibliotheca
Salmant.

Z 5

nium libro 34. capite 7. & 8.

*Occasio
quid.*

Capti temporis articulus. Est occasio, quædam brevis opportunitas, quæ multum valet ad res conficiendas aut omittendas. Occasionem inuit Terentius in sene seipsum excruciante. In tempore, inquit, ad eam veni quod rerum omnium est primum: Et in Adelphis, ut in ipso articulo oppressit. Hesiodus sic laudat occasionem lib. 2. Georgicon,

Μέτρεα φυλάσσειν, καὶ πρὸς δ' ὅππῃ πᾶσιν ἄριστον.

Mediocris obserua, occasio autem in omnibus optima.

Vide prouerbium, Nosce tempus, ubi plura inuenies.

Pinna.

Cur pinnis stas? Pinna & plumam significat & alas, quibus innatant pisces. Hic autem videtur significare summitates pedum: quasi dicat, cur summis instas digitis?

Cur in fronte coma? Hoc distichon vno versiculo significauit quisquis ille fuit, qui Catonis libellum composuit,

Fronte capillata, post hæc occasio calua.

Legendum censeo, postica occasio calua. Nam in quacunque re pars anterior dicitur antica: posterior, postica nominatur. Lege prouerb. Premenda occasio. & Capere crines.

*Pergula
quid.*

Pergula aperta. Pergula à pergendo, locus est à multis lateribus aërem excipiens. Apelles in pergula post tabulas à se depictas latitare consueuerat, ut inde multorum iudicium de pictura exciperet.

In

In subitum terrorem.

EMBLEMA CXXII.

Effuso cernens fugientes a omnia turmas,

Quis mea nunc inflat cornua? Faunus ait.

Panici terrores appellari consueuerunt, quoties repente in exercitu viri equique perturbantur, nulla comparate causa. Veteres enim existimabant Panem Deum repentinos terrores & animi consternationes immittere lymphaticis simillimas. Vide adagium, Panicus casus. Et Politianum in Miscellaneis cap. 28. ubi multa & pulchra de hac re citantur testimonia. Theon Arati interpres militasse ait Pana Deum aduersus Titanas, primumque eum videri concham illam tortilem & turbinatam, qua pro tuba vtuntur,

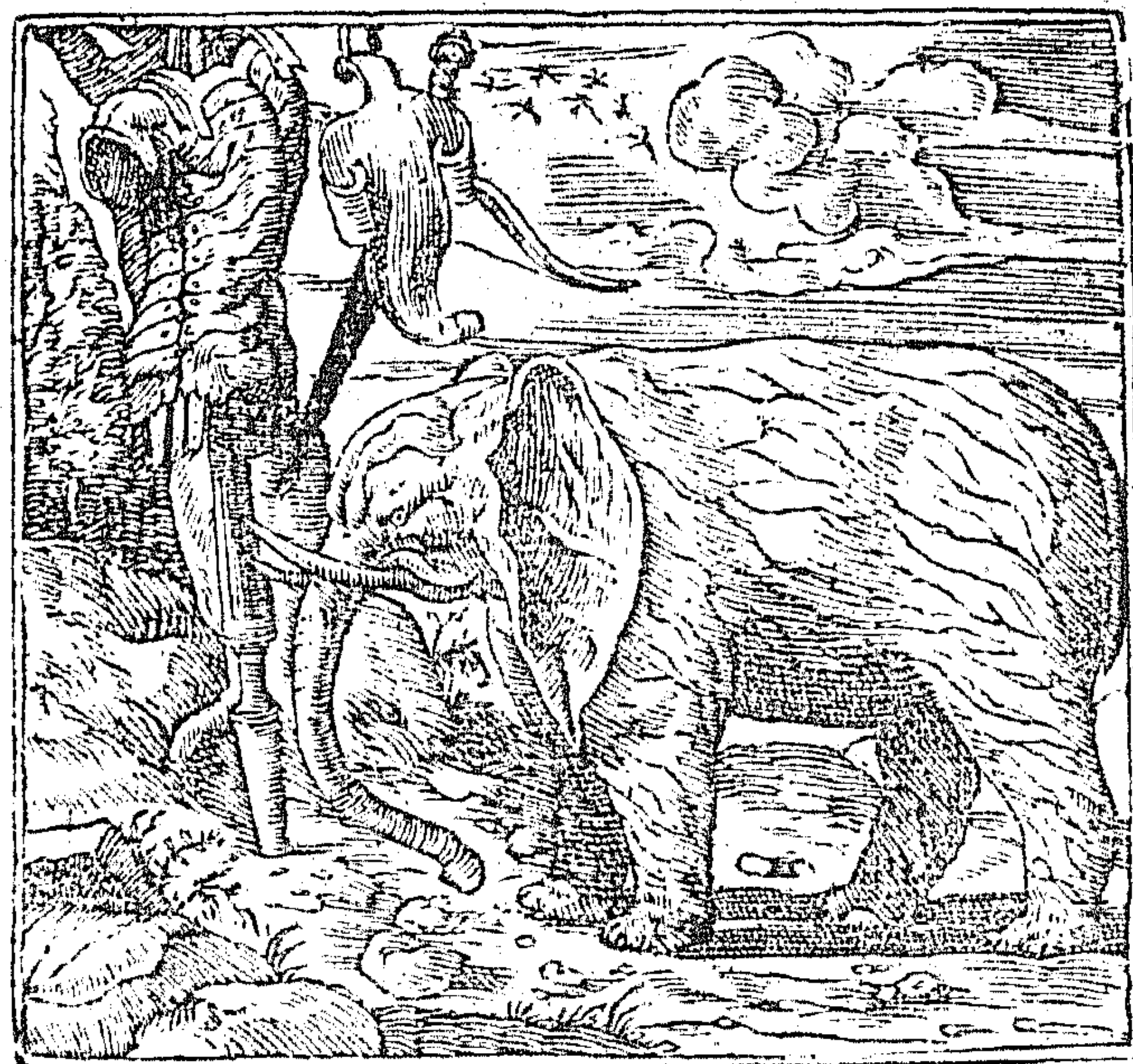
Panici terrores.

Theo Arati interpret.

Faunus. tur, inuenisse, quæ græcè Cochlos appellatur: factumque ipsius opera, ut se armandi locis interim fieret copia, dum sonitu quocunque illo, qui panicos vocatur, in fugam Titanes agebantur. Plutarchus in apophtheg. Epaminūda Thebano exercitum ducente, nunquam panicus & repentinus terror in castra incidit. Faunus filius Pici, Latinique pater, & Aboriginum rex apud Virgil. post mortem Deus est habitus, dictus, ut ait Seruius, à fando, id est, vaticinando. Poëta Faunos Sylvanos, Panes, Satyros pro eodem saepe ponunt.

In illaudata laudantes.

EMBLEMA CXXIII.

Extat

*Ingentes Galatū semerni milite turmas,
Spem præter trepidus fuderat Antiochus,
Lucarum cum sæua boum uis, dira proboscis,
Tum primum hostiles corripuisset equos.
Ergo trophæa locans Elephanis imagine pinxit.
Insuper & sociis, Occideramus, ait,
Bellua seruasset ni nos sordissima berrus:
Ut superasse iuuat, sic superasse pudet.*

EXtat pulcherrima historia apud Lucianum in Zeuxi, siue Antiocho: unde sumptum fuit hoc emblemata. Luciani hæc sunt verba: Cùm nō ignoraret Antiochus Soter, & corporis viribus & audacia Galatas esse præditos, inusitatamque illorum multitudinem videret, tum phalangem fortiter coniunctam: à tergo verò æneis thoracibus indutos bellantes: præterea in profundum semper armatos vigintiquatuor ordinatos. In vtrumque autem cornu equitatum, qui 20. millibus equitum cōstabat, dispersit esse. Porro è medio octoginta currus falcatos erupturos: ac cum illis bigas bis totidem. Hæc, inquam, cùm videret, spem valde malam animo concipiebat potiundæ victoriæ, tanquam si cum inuictis esset agendum. Siquidem ipse modicè instructo exercitu, neque ampliter, neque pro belli dignitate & apparatu, aut magnitudine, sanè perquàm paucis comitatus aduenerat, ac illos quidem ut plurimum scutatos & nudos. Sed enim ex his, qui nudi erant, plures quàm dimidia pars exercitus numerabantur. Itaque iam de petendo fædere, ferendisque pacis conditionibus & bello conuenientissimè componendo

secum

Ex Luciani histo. de Gal.

secum agebat. Atqui Theodaras Rhodius vir excelsi & generosi animi, instruendæ aciei non imperitus, cùm præsto esset, regemque perturbato animo esse nõ sinebat. Et erant Antiocho vndecim in exercitu elephantes. Hos Theodaras iussit interea haberi quàm occultissimos, ne ex acie apparentes conspicui fierent hostibus. Vbi verò tuba signum dedit, & manus conferendæ forent, ac hostium equitatus impressio faceret, & Galatæ aperta phalange currus immitterent, tunc vnâ cum quatuor elephantis vtrinque equitibus esse occurrendum docebat. Octo autem reliquos aurigis & curribus esse immittendos. Hoc enim factò, inquit, illorum equi perterrebuntur ac retro fugientes in ipsos Galatas illapsi impetum facient, nec opinionem eius rei prædictæ euentus fefellit. Cùm enim antea nullum elephantum vidissent, cùm ipsi Galatæ tum equi illorum, adèd nouo & inopinato elephantorũ spectaculo animis cõsternati sunt, vt longè adhuc à belluis constituti, posteaquam solùm rugientes audissent, dentesque candore relucentes vidissent, veluti ex toto nigro corpore, tum etiam proboscides, ad prædã & direptionem faciendam sublatas, priusquàm ab arcibus rela extorsissent, versis retrò habenis, nullòque seruato ordine aufugerũt. Sed enim pedites aliquantis per altera cæde semet hastis cõfodientes conculcabantur ab equitibus in illorum ordinem illapsis. Currus autem subuersi, & illi, deinceps denuo in suos non citra sanguinẽ ferrebantur, ac planè iuxta illud Homeri,

Subuer

Subuersi currus passim iacere supini.

At verò equi posteaquam semel à recta via auersi declinassent, elephantorum impetum non sustinentes, seffores dorso excutiebat. Currus strepebant proscindentes acutis falcibus quoscunque ex amicis comprehendissent. Non pauci verò vt in tali tumultu eiekti prosternebantur. Hos elephanti insequabantur pedibus proterentes atque conculcantes, simulque in altum proboscibus proiicientes, ac dentibus correptos transuerberantes. Ad extremum illi summa operientes Antiocho victoriam pepererunt. Ceterum Galatæ alij quidem dimicando occiderunt ingenti clade edita: alij viui capti in victoris potestatem peruenerunt. Perpauci fuga in montes semet abdiderũt. Porro autem Macedones quicunque cum Antiocho in prælium descendebant, Pæana canebant, simulque clamore irruentes, regem coronabant victorem. At ille profusis, vt fertur, lachrymis, Pudore afficimur, inquit, ò milites, quibus salus in hisce vndecim stetit belluis: adèd vt nisi spectaculi nouitas hostium animos perculisset, quid nos erga illos fuissetus? In trophæum nihil aliud quàm elephantum iussit sculpere.

Ingentes Galatum. Galatæ, quos & Gallogræcos vocant, populi sunt minoris Asiæ iuxta Phrygiam.

Lucarum cum fæua. Sic contexe, Cùm fæua vis bouum Lucarum, appositiuè, dira proboscis. Erasmus in adagio Larinum verbum. Latini veteres (inquit) Lucam dicebant pro grandi. Et

in ada

in adagio, Prius locusta bouem pariet. Lucas, inquit, antiqui boues, appellabant ob magnitudinem. Quod mihi non fit verisimile: nec scio unde hac ille tam antiqua eruerit. Nam M. Varro lib. 6. de Lingua Latina, nihil ait huiusmodi: imò à Luce ait dictos Lucas. Sed ego Plinio in hac re magis adhæreo, qui lib 8. cap. 6. dictos innuit Lucas boues, eò quòd in Lucanis Italia primùm elephantés vidit Pyrrhi regis bello.

Dira proboscis. ἀρροβονίς, rostrum Elephantis, siue etiam muscæ. Dicitur & promuscis. Diētū putant aliqui à verbo ἀρροβονεῖν, quod est antè pascere. Vtitur autem ea Elephas tanquam manu, teste Plinio, eo quo supra loco.

Ergo trophæa locans. Trophæū græcè τροφαῖον à verbo τροπέω, siue τροπέω, quod est verto, est indicium victoriæ. Primùm fiebant trophæa ex arboribus decisis ramis, & trunco hostium spoliis decorato, fiebantque vbi hostes terga vertebāt. Nam trophæum id significat. Pulcherrimā trophæi descriptionem posuit Verg. Æneidos vñdecimo in princip.

*Ingentem quercum decisis undiq; ramis
Constituit tumulo, fulgentiâq; induit armâ,
Mecentij Ducis exuuias (tibi magne trophæum
Bellipotens) aptat vorantes sanguine cristas,
Telaq; trunca uiri, & bis sex thoraca petitum
Perfossamq; locis, clypeumq; ex ære sinistra
Subligat, atq; ensẽm colo suspendit eburnum.*

Et infra,

Indutosq; iubet truncos. &c.

In

In momentaneam felicitatem.

EMBLEMA CXXIII.

*Aëriam propter creuisse Cucurbita pinum
Dicitur, & grandi luxuriasse coma.
Cum ramos complexa, ipsunq; egressa cacumen,
Se prestare aliis credidit arboribus.
Cui pinus, Nimirum breuis est hæc gloria: nam te
Protinus adueniet quæ malè perdet hyems.*

EX Apologo quodam, quem refert Petrus Crinitus lib. 2. de honesta Disciplina cap. 4. Sata est, inquit, olim cucurbita iuxta arborem pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis extabat: cucurbita verò cum multis pluuiis atq; cæli tẽperamento creuisset lasciuire incipit, & ramulos audacius porrigere. Iã serpebat in pi-

A a

num, iam surgere, iam ramos & frondes inuoluerere audebat: ampliora folia, candentes flores prægrandia poma, & virentia ostentans. Itaque tanto fastu atque insolentia intumuit, ut pinum, arborem ausa sit aggredi. Et vides inquit, ut te supero, ut amplis foliis, ut virore præsto. Et iam iam ad cacumen profurgo. Tum pinus quæ senili prudentia & robore pollebat, nihil mirata est cucurbitæ insolentis audaciam, sed ita ad eam respondit: Ego hîc multas hyemes, calores, æstus, variâsque calamitates peruici, & adhuc integra consisto. Tu ad primos rigores minùs audaciæ habebis, cum & folia concident, & vi-ror omnis aberit. Morale, secundis rebus non esse superbiendum.

Est & alia fabella huiusmodi Laurentij Abstemij de cucurbita & olea.

Ex

Ex damno alterius, alterius utilitas.

EMBLEMA CXXV.

*Dum seuis ruerent in mutua uulnera telis,
Vngue leæna ferox, dente timendus aper,
Accurrit uultur spectatum, & prandia captat.
Gloria uictoris, præda futura sua est.*

EX quadam Æsopi fabula, quæ sic habet, Leo & ursus simul magnum nacti hinnulum de illo pugnabant: grauitèr igitur à se ipsis affecti, ut ex multa pugna tenebræ oculis oborirentur, defessi iacebant. Vulpes autem, ut circueundo prostratos illos vidit, hinnulum in medium iacentem, per illorum medium percurrens rapuit, fugiensque abiit. Illi autem ipsam videntes, atq; surgere non valentes: Nos miseris

*Æsopi fa-
bula de leo-
ne, v. fo, &
vulpe.*

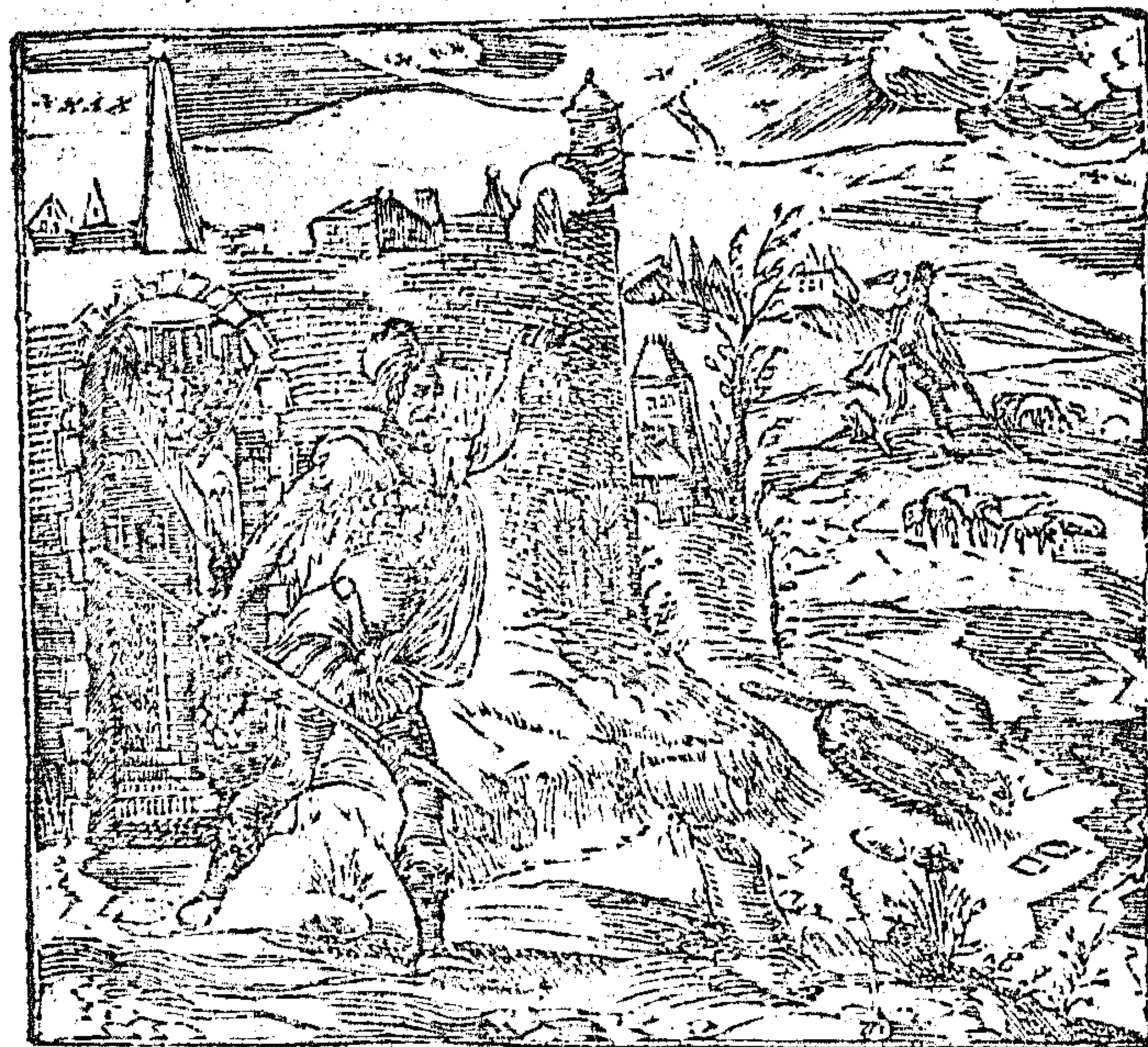
*Affabu-
lacio.*

dicebant, qui vulpi laborauimus. Fabula signi-
ficat, aliis laborantibus alios lucrari.
Prope hunc spectare videtur Claudianus in E-
pigrammate,

*Tornus aper, fuluūsq; leo coiere superbis
Viribus, hic setis, seuior ille iuba:
Hunc Mars: hunc Cibeles laudat: dominatur uterq;
Montibus. Hercules sudor uterq; fuit.*

Bonis auspiciis incipiendum.

EMBLEMA CXXVI.

*Auspiciis res coepta malis, bene cedere nescit.
Felici que sunt omine facta, iuuant.
Quicquid agis, mustella tibi si occurrat, omitte:
Signa male hæc sortis bestia praua gerit.*

Ex

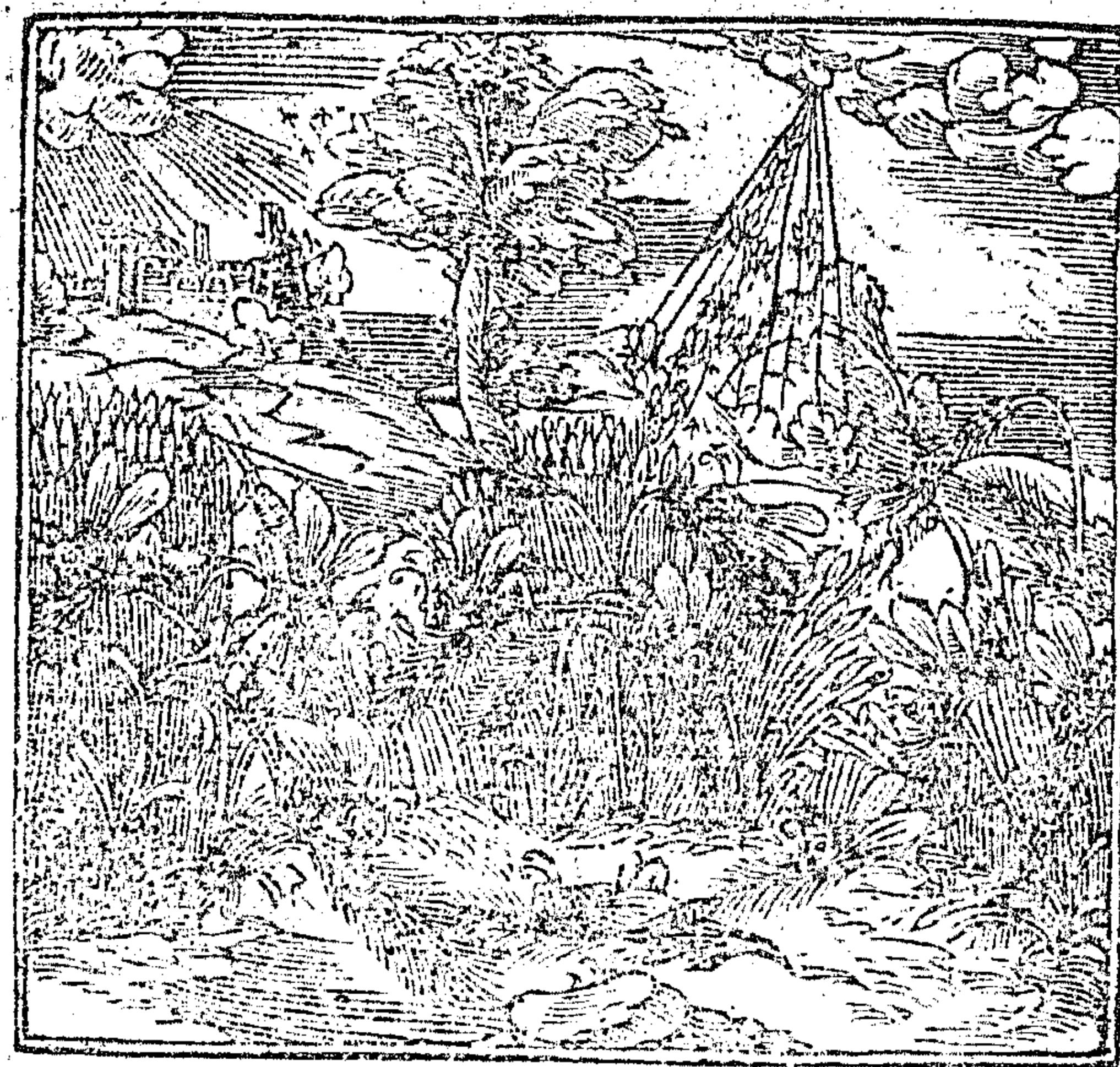
EX Diogeniano refert Erasmus tale adagiū,
γαλῖν ἐχεις, id est, Mustellam habes. in eum
quadrat, cui omnia sunt inauspicata, tanquam
fatis & diis iratis, vt aiunt. Olim creditum est,
hoc animal inauspicatum infaustumque esse iis
qui haberent, domiq; alerent: vt non admodum
disideat ab illis, Equum habet Seianū. & Au-
rum habet Tolosanum. Vnde nunc etiam apud
quasdam gētes nominatim apud Britannos in-
felix omen habetur, si cum paratur venatio ali-
quis mustellam nominet. Cuius etiam occurfus
vulgo nunc habetur inauspicatus. Vide Ale-
xandrum ab Alex. lib. 5. cap. 13.

*Diogenianis
adagium.*

*Mustelle
inauspica-
tum ani-
mal.*

Nil reliqui.

EMBLEMA CXXVII.

Aa 3

Scilicet hoc deerat, post tot mala deniq; nostris
 Locustæ ut raperent, quicquid inesset, agris.
 Vidimus innumeras Euro duce tendere turmas:
 Qualia non Atylæ, castræue Xerxis erant.
 Hæ scœnum, milium, farræ omnia consumpserunt:
 Spes & in angusto est, stant nisi uota super.

EX cap. 10. Exodi, ubi sic minitatur Deus Pharaoni per Moysen, Ecce ego inducam cras locustam in fines tuos, quæ operiet superficiem terræ: ne quidquã eius appareat: sed depascet residuum, quod saluatum, quodque relictum est vobis à grâdine. Corroder enim omnia ligna, quæ germinant in agris, & implebunt domos tuas, & seruorum tuorum, & omnium Ægyptiorum, quantum non viderunt patres tui & aui. & Amos cap. 7. Et ecce fetus locustarum venit matutinus: & ecce bruchus vnus Gog. grex, & erit, si compleuerit, vt deuoret scœnum terræ. Vide etiam in Apocalyp. cap. 9.

Locustæ.

Locustæ ut raperent. Locustæ noxiæ sunt frugibus quas exedunt & perdunt ad internicionem. Vnde quicquid noxium & incommodum est & perniciem affert alicui rei, meritò locusta vocabitur, Locustam sic describit Claudianus,

Claudiani
 de locusta
 carm.

Horret apex capitis, medio fera lumina surgunt
 Vertice cognatus dorso durefcit amictus:
 Armavit natura cutem, dumiq; rubentes
 Cuspibus paruis, multis acuere rubores.

Locus D.
 Marci ca. 1.

His vescebatur sanctissimus propheta Ioannes in deserto: quamuis aliqui aliter sentiãt dicentes *ἀκροτάτες* locustas significare, & cacumina, & summitates: vt intelligas D. Ioannem arborum
 aut

aut herbarum summitatibus vesci. Sed his non obstantibus verum esse credo D. Ioannem locustis victitasse, quæ inter animalia munda numerantur in Leuitico cap. vndecimo.

Euro duce. Eurus ventus est ab Oriente flans vt ait Ouidius:

Eurus ad auroram Nabathæaq; regna recessit.

Eurus.

Dictus vt quidam volunt *ἀπὸ ἑωρῆων*, id est ab Aurora fluens.

Qualia non Atylæ. De Atyla, siue Attila, quoniã non est iniucunda historia, longiusculè illã prosequi statui. Primùm omnium Gotthi, deinde Vandali, postremò Hunni Hungariam ingressi sunt, & hi postremi retinuerunt terram: vnde & Húngariæ appellationem sortita est. Crudelis hic locus maximam cladem vniuersæ prope modum Europæ intulit. Attila ex Húngaria exercitũ trecentorum millium duxit in Germaniam, plurimásque potentes vrbes diripuit, inter quas Basilea, Augusta, Argentoratum, Vuormacia, Colonia, & plures aliæ vrbes fuere. Inde in Galliam progressus, Burgundiorum regem cepit, Aureolam obsidione cinxit, & statuit totius Europæ sibi dominium vsurpare. Erat autem tunc in ea parte Galliæ citerioris, quæ à Cesaribus adhuc tenebatur, Romanus dux Aëtius: híc fædus iniit cum Francis cum Gotthis, vt iunctis viribus crudelissimo tyranno Attilæ resisteretur. Attila verò quia timuit sibi à viribus Gotthorum, sollicitauit Dietrichum regem eorum, ne quid auxiliij Romanis suppeditarent:

Hungaria
 vnde dicta.
 Attila ex
 exercitus.

Burgundio-
 rum Rex
 captus.

Dux Aë-
 tius.

sed pro singulari constantia sua Gotthi recusarunt ullam vel amicitiae vel confederationis cum Tyranno Barbaro contrahere. Itaque apud Tolosam urbem Galliae vtrinque infestis signis congressi sunt. A Romanorum parte Aetius, Gotthi & Franci: ab altera parte Attila. Et testantur historiae nunquam in Occidente tantum ab utraque parte exercitum, tantamque multitudinem collectam fuisse, perinde ac ea fuit. Pugnae conflictus ab exortu Solis in noctem usque duravit. Tandem in fugam conuersus Attila amisit centena octoginta millia. Ipse etiam tanta angustia exagitatus est, quod non procul aberat, quin se ipsum interemisset. Aetius vero, Franci, & Gotthi, etsi victores erant: tamen Gotthorum rex Diethricus in eo conflictu periit. Morrem patris vlcisci filius voluit, & statuit collectis copiis insequi Attilam, & reliquum exercitum prorsus delere: & deluisset, haud dubie, nisi ex Aetij consilio sententiam suam immutasset. Sed malum hoc fuit consilium Aetij: nam parua manu potuisset tunc vinci Attila. Postea vero reuersus Hungariam reparato exercitu, & collectis viribus Italiam inuasit: direptis urbibus in primo Italiae ingressu usque ad Apenninum. Tum vero occurrens ei Leo Pontifex, supplex petiit, ut retrocederet. Fertur dixisse Attilam, visam iuxta Pontificem astantem viri cuiusdam imaginem minitantem sibi stricto gladio, & terrore percussum promississe se recessurum. Porro in

*Attila vi
ctus.*

*Attila re
uersus in
Italiam.*

ro in Hungariam reuersus solennes nuptias egit: & in prima nocte largiter potus praeter expectationem fato quodam periit. Exitum hunc habuit hic Tyrannus, quem non puduit publico titulo Flagellum Dei se appellare. Haec contigerunt Anno Domini 455.

Castrae Xerxis erant. Xerxis historiam tam late profequitur Herodotus, ut non sit iudicium huc eam referri. Iustinus quoque non paucis. Hos igitur adeat, qui integram historiam velit: nos potiora, & quae huc magis spectant decerpemus. Xerxes rex fuit Persarum Darij filius: inceptum a patre bellum in Graeciam instaurat. De numero militum sic ait Iustinus lib. 2. Iam Xerxes septingenta millia de regno armauerat, & trecenta millia de auxiliis: ut non immerito proditum sit, flumina ab exercitu eius siccata, Graeciamque omnem vix capere exercitum potuisse. Herodotus in Polymnia sic, Nauium summa trium millium fuit: ita in eis fuit virorum viginti quatuor myriades, id est, ducenta & quadraginta millia. Haec igitur erat classis ex Asia vnus & quinquaginta myriadum virorum in vniuersum: & praeterea septem millia sexcenti decem. Peditatus fuit decies septies centena millia. Equitatus octoginta millia. Quibus adde Arabes, qui camelos, Penos, qui currus agebant quae facio viginti millia. Quae copiae classariae & terrestres in summa redactae sunt ter & vicies cetena & decem & septem millia sexcenti & decem. Huic tanto exercitui obuium se

*Xerxes
rex, &
eius exerc.*

*Leonidas
in Xer-
xem.*

tulit ad Thermopilas Leonidas cum quadringentis Lacedæmoniis, qui etsi omnes mortem oppetierunt, circiter viginti millia Persarum prius strauerunt. Tandem Xerxes à Themistocle Atheniensium Duce fusus turpiter aufugit.

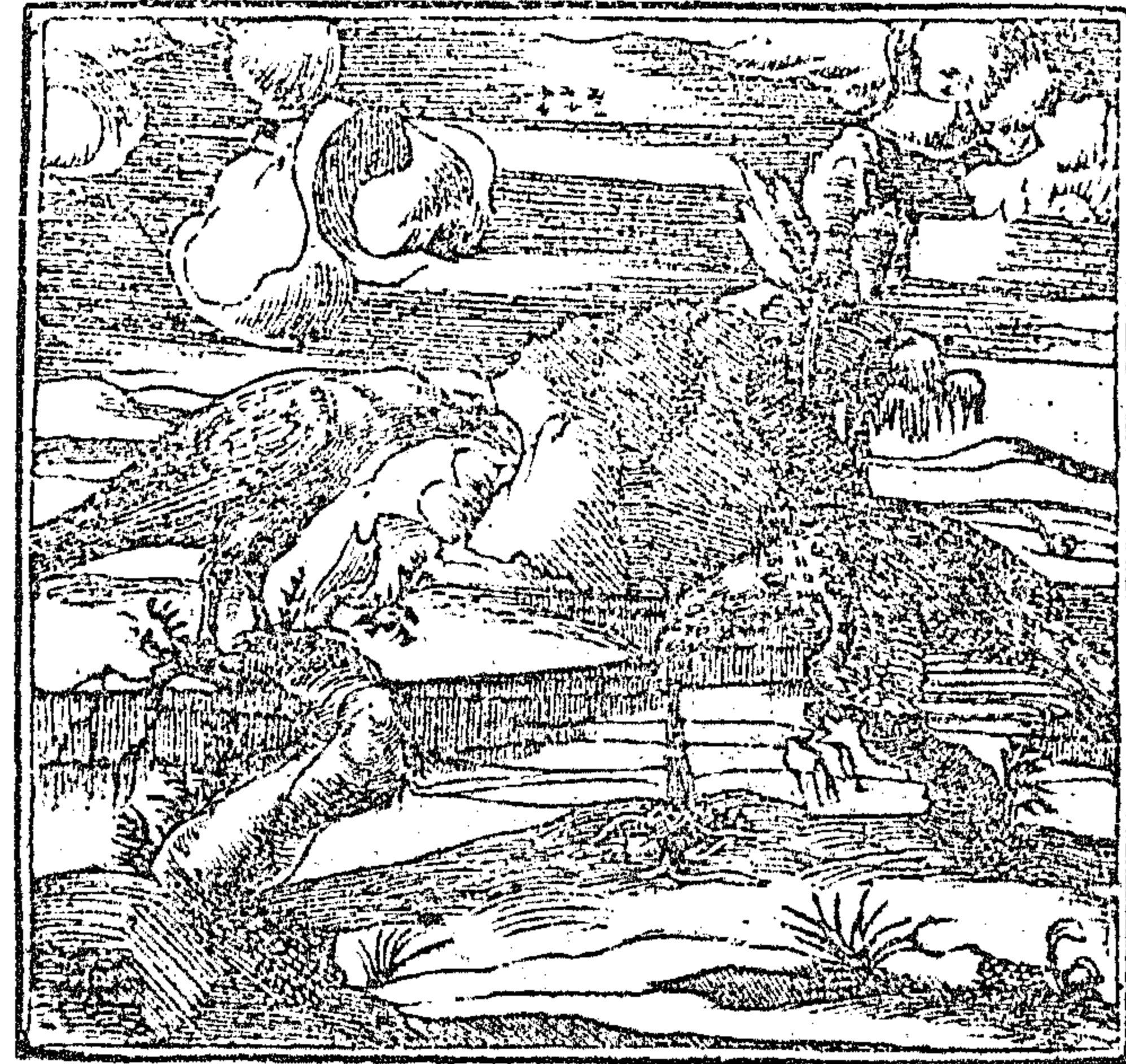
Cordum.

Corda omnia consumpserunt. Cordum, cordi (ut ex Plinio libro 18. capite 28. colliges) est secundum fœnum. Hoc est illud quod germinat post primam messionem. Locustarum etiam plaga extitit in Longobardia Insubrum anno 1541. ut conicere licet. Verùm depastis omnino frugibus, in Narbonensem prouinciam euolarunt: Austro verò flante, tandem diuino nutu in mare præcipitatae sunt.

Malè

Malè parta, malè dilabuntur.

EMBLEMA CXXVIII.

*Miluis edax, nimia quem nauſea torſerat eſcæ,
Hei mihi mater, ait, uiscera ab ore fluunt.
Illa autem: quid fleſ? cur hæc tua uiscera credas,
Qui raptò uiuens ſola aliena uomis?*

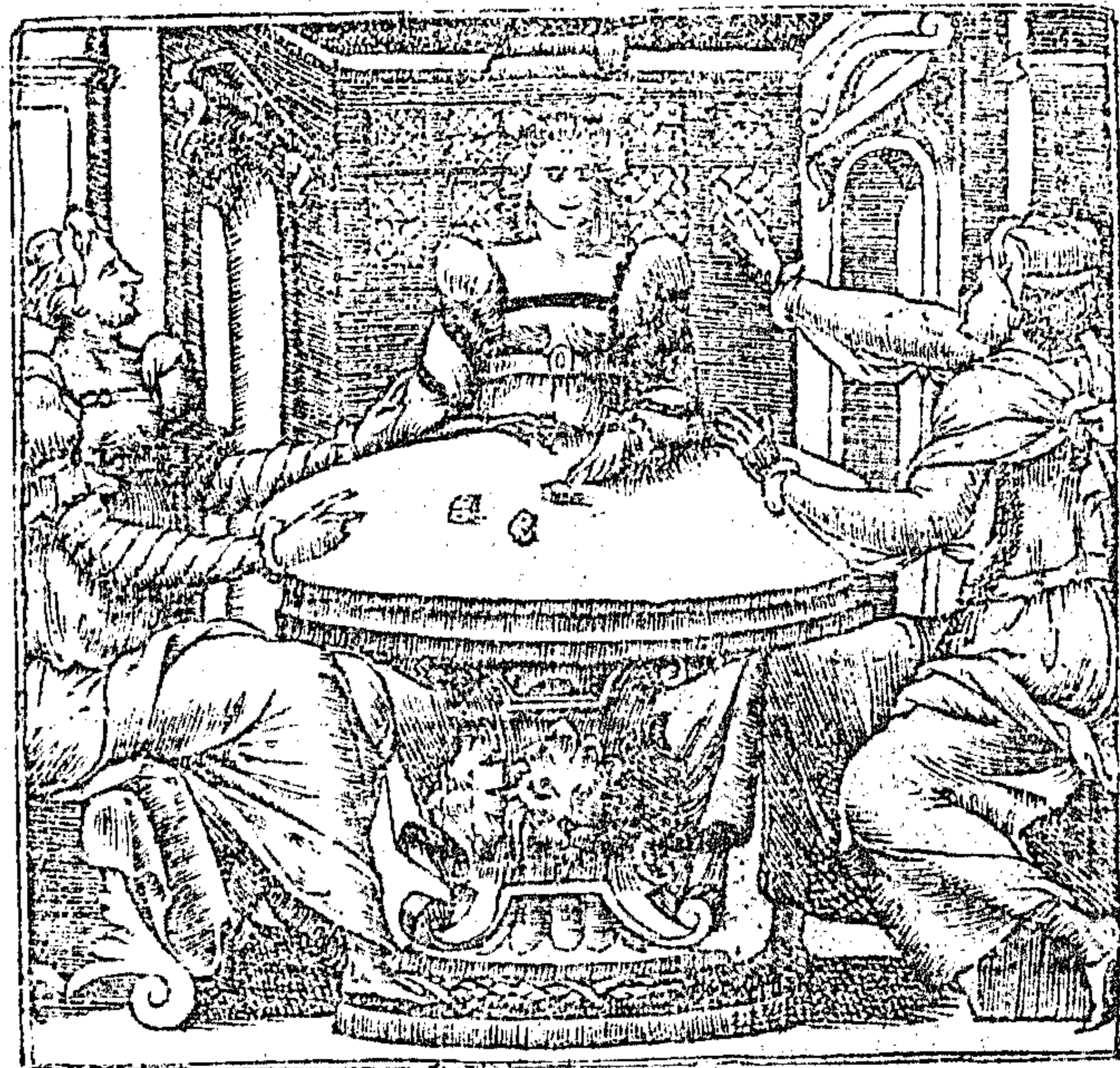
Sumptum est per imitationem à fabula Græca Gabriæ, cuius hæc est sententia, *Gabriæ.*

*Bouis puer feſto die cum comediſſet uiscera:
Hei mihi clamabat, quòd intetiſtina effundo mater:
Hæc ridendo ait, Ne timeas fili,
Non enim ex tuis quidquam: ſed uomis aliena.
Vide adagium, Malè parta malè dilabuntur.
Plaut. in Pœnulo. Notandum etiam, in Hieroglyphi*

glyphicis rapacem locupletem per miluum notari: quod & Socrates in Phedone monstrat: sed & in Sacris miluus pro prædone accipitur.

Semper præsto esse infortunia.

EMBLEMA CXXIX.

Ludebant parili tres olim ætate puellæ
Sortibus: ad Stygias quæ prior iret aquas.
Ast cui iactato malè cesserat alea talo,
Ridebat sortis cæca puella sua,
Cum subito iccta caput labente est mortua tecto,
Solvit & audacis debita fata ioci.
Rebus in aduersis mala fors non fallitur: ast in
Fausis nec precibus, nec locus est manui.

EX

EX lib. i. Epigrammatum Græcorum titul. *Εἰς δυσπραγίας*, incerti autoris. Tale est epigramma Græcum,

Αἱ τρεῖς αἰ ποτε παῖδες ἐν ἀλληλοῖσιν ἔπεζον
κλήρα, τίς ποστέρη ἐήσεται εἰς Αἴδην.
καὶ τρεῖς μὲν χειρῶν ἔβαλον κύβον, ἦλθε ἡ πασέων
εἰς μίαν. ἦδ' ἐγέλα κληῖρον ὀφειλόμενον.
Ἐπ' ἔργος δ' ἄρ' ἀέδ' ἔπειν ἀπώλιδ' ἔπεισε πῆσσημα
Δύσμορος. εἰς Αἴδην δ' ἦλυθεν ὡς ἔλαχεν.
Ἀψευδὴς δ' κληῖρος, ὅτ' ἄκακόν. εἰς ἡ τὸ λῶον
οὐτ' ἰὺ καὶ θνητῶν εἰς εὐσογίαι, ἔτε χεῖρες.

Sic Ovidius 4. de Ponto Eleg. 2.

Omnia sunt hominum tenui pendencia filo,
Et subito casu quæ ualere ruunt.

Idem Elegia 3.

Ludit in humanis diuina potentia rebus,
Et certam præsens uix habet hora fidem.

Hoc etiam confirmat prouerbium, Mala ultrò
adsunt.

Reme

Remedia in arduo, mala
in prono esse.

EMBLEMA CXXX.

*Aetheris postquam deiecit sedibus Ate
Iuppiter: heu uexat quàm mala noxa uiros?
Euolat hæc pedibus celer, & pernicibus alis,
Intactumq; nihil casibus esse finit.
Ergo Lita, proles Iouis, hanc comitantur euntem,
Sarturæ quicquid fecerit illa mali,
Sed quia segnipedes, lusca lassæq; senecta,
Nil nisi post longo tempore restitunt.*

HOmericus Agamemnon lepidam fabulã
narrat Græcis de Ate lib. 19. Iliad. Quam
ego, quàm potero breuissimè colligam. Ate Io-
uis nuncia, noxia cunëtis, mollibus non ingre-
ditur

ditur pedibus per terram, sed hominum inua-
dit læditque capita. Nec ab ipso Deorum homi-
nùmque parente abstinuit. Quem Iuno (licet
fœmina) sic decepit. Cùm iam iam Hercules in
lucẽ ex Alcmena esset proditurus, sic Diuos Iu-
piter est alloquutus, Audite Diui Deæque om-
nes: hodie ex meo genere proles nascetur vici-
nis omnibus dominatura. Cui Iuno, Nunquam
credam nisi iureiurando confirmaueris. Iupiter
haud dolum sentiens, maximum adhibuit iura-
mentum. Tum Iuno cælo delapsa Argos petiit,
coniugem Steneli septimestrem vterum feren-
tem facit vt pareret, Alcmenæ partu impedito.
Inde ad Iouem reuersa dixit, Iupiter omnipo-
tês, iam vir natus est Eurystheus ex semine tuo,
qui meritò dominabitur Argis. His auditis Iu-
piter, Ate comis apprehensam, iratus è summo
cælo deturbauit, iuratus, nunquam se postea il-
lam in superas sedes recepturum. Sic illam ma-
nu rotatam hominum operibus perniciosam in
terram deiecit. Hæc Homerus. Sunt qui velint
hoc Iomeri de casu Ates figmentum idem esse
cum illo, quod de casu Luciferi ex beatis sedi-
bus credimus Christiani. Est & alius Homeri
locus vnde sumptum est emblemata Iliados 9. Ho-
meri carmina sic reddidit Erasmus in adagio,
Ira omnium tardissimè senescit:

*Nam Litas etiam genuit Saturnius ingens,
Rugosus pedibus claudis, ac lumine læsas.
Quæ Ates à tergo ueniunt, medeantur ut illi
Ipsa Ate pedibusq; ualens & robore prestans,
Proinde gradu celeri longè præuertitur, omnes*

Occu

Occupat, & terras prior aduenit illa per omnes,
Mortales ledens: uerum hæc post terga sequuntur,
Sarturæ quidquid commouerit illa malorum.

A. n. Ἀτὴν, ἡς. Calamitas, nocumento ab ἄω no-
ceo, quod in futuro mittit ἄσω: vnde Ἀτὴν pro
Ἀσπ.τ. in σ.

Euolat hæc pedibus. Celeris dicendum fuerat.
nam celer, celeris & celere dices rectius quàm
aliter.

Lita. Ergo *Lita.* Λιτὴ ἡς, supplicatio, à verbo λι-
τέω, rogo, supplico, vota accipio, lito. Vnde
Bitania. Litania, id est, preces, non Letania, vt barbari
passim scribunt.

*Offensa ci-
sa, reconci-
liatio tar-
da.* Nihil nisi post. Innuit offensam esse citam, re-
cōciliationem esse tardam, propterea quòd in-
iurias diu solent homines meminisse, iuxta il-
lud Ciceronis, Cui dolet, meminit: cui placet,
obliuiscitur. Vide Phornutum de Natur. Deo-
rum. cap. de Litis, & Cælium Rhodiginum lib.
2. cap. 7.

EX

Ex arduis perpetuum nomen.

EMBLEMA CXXXI.

Crediderat platani ramis sua pignora passer,
Et bene: ni seuo uisa dracone forent.
Glutit hic pullos omnes, miseramq; parentem
Saxeus, & tali dignus obire nece.
Hæc, nisi mentitur Calchas, monumenta laboris
Sunt longi, cuius fama perennis eat.

Hæc referuntur ab Homero lib. Iliados 2.
Eius carmina conuertit Cicero lib. 2. de
Diuinat. sub persona Agamemnonis, cum de-
beant citari sub persona Vlyssis, vt annotauit
Politianus in Miscellaneis. Carmina Ciceronis
hæc sunt,

Bb

Cicero. car-
mina.

Ferte uiri, & duros animo tolerate labores,
 Auguris ut nostri Calchantis fata queamus
 Scire, ratos ne habeant, an uanos pectoris orsus,
 Nanq; omnes memori portentum mente retentant,
 Qui non funestis liquerunt lumina fati
 Argolicis primùm, ut uestita est clāssibus Aulis,
 Quæ Priamo cladem & Troiæ pestemq; ferebant:
 Nos circum latices gelidos fumantibus aris
 Aurigeris. Diuū placantes numina tauris
 Sub platano umbrifera, fons unde emanat aquā,
 Vidimus immani specie tortūmq; draconem
 Terribilem, Iouis ut pulsu penetrabat ab ara,
 Qui platani in ramo foliorum tegmine septos
 Corripuit pullos, quos cū consumeret octo,
 Nona super tremulo genitrix clangore uolabat,
 Cui ferus immani lanauit uiscera morsu.
 Hunc ubi iam teneros uolucres matremq; peremit,
 Qui luci ediderat, Genitor Saturnius idem
 Abdidit, & duro firmavit tegmine saxi.
 Nos autem timidi stantes, mirabile monstrum
 Vidimus in mediis Diuū uersarier aris.
 Tum Calchas hæc est fidenti uoce loquutus:
 Quidnam torpentes subito obstupuistis Achiuū
 Nobis hæc portenta Deū dedit ipse creator
 Tarda & fera nimis, sed fama ac laude perenni.
 Nam quot aues tetro maceratas lente uidetis,
 Tot nos ad Troiam belli exanclabimus annos:
 Quæ decimo cadet, & poena satiabit Achiuos.
 Edidit hæc Calchas: quæ iam matura uidetis.

Quidius Metamorph. duodecimo,
 Hic patrio de more Ioui cū sacra parassent,
 Ut uetus accensis incanduit ignibus ara,

Serp

Serpere ceruleum Danae uidere draconem
 In platanum, coeptis quæ stabat proxima sacris.
 Nidus erat uolucrum bis quatuor arbore summas
 Quas, simul & matrem, circum sua damna uolantem
 Corripuit serpens, uidaq; recondidit aluo.
 Obstupuere omnes: at ueri prouidus augur
 Thestorides, Vincemus ait: gaudete Pelasgi:
 Troia cadet: sed erit nostri mora longa laboris.
 Atq; nouem uolucres in belli digere annos.
 Ille ut erat uirides amplexus in arbore ramos,
 Fit lapis, & seruat serpentis imagine saxum.
 Hæc nisi mentitur. Calchas augurum præstan-
 tissimus (ut ait Homerus) Thestoris Troiani fi-
 lius: unde Thestorides dicitur, Apollinis monitu
 secutus est Græcos. Achilli charus fuit. Post ex-
 peditionem Troianam in Colophonem Ioniæ
 urbem peruenit. Cūq; esset in luco Apollinis
 Clarij, cum Mopso augure præstantissimo in
 certamen diuinandi descendit. Cui proposuit
 quot ficus haberet caprificus quædam. Quæ
 cū Mopsus diuinasset, & Calchas quot filios
 haberet in ventre porca, non rectè explicasset,
 præ egritudine diem obiit. Vide hæc latius apud
 Nicolaum Leonicum lib. 3. de varia Histo. c. 63.
 Cuius fama perennis. Vide adagium, Quæ serò
 contingunt, sed magnifica.

Calchas.

Mopsus au-
gur.

B b 2

COMMENT. IN AND.
Ex literarum studiis immortalia
rem acquiri.

EMBLEMA CXXXII.

Neptuni tubicen, cuius pars ultima cetum,
Aequoreum facies indicat esse Deum:
Serpentis medio Triton comprehenditur orbe,
Qui caudam inserto mordicus ore tenet.
Fama viros animo insignes praeclearaq; gesta
Prosequitur: toto mandat & orbe legi.

Sumptum est emblemata ex Macrobio & Oro
Apolline. Innuit autem per haec quae hic sunt
depicta historiam debere intelligi, quae viros
claros & insignes per totum orbem praedicat.
Macrobij verba sunt ex primo Saturna. cap. 8.
Illud, inquit, non omiserim Tritonas cum buc-
cinis

Tritones
quod olim.

cinis fastigio Saturni aedis superpositos: quoniam ab eius commemoratione ad nostram aetatem historia elata, & quasi vocalis est. Antequam verò muta & obscura & incognita. Quod testantur caudae Tritonum humi mersae & absconditae. Orus sic ait lib. de Hierogl. Aegyptij mundum significare volentes, serpentem pingunt, suam ipsius caudam deuorantem, distinctum variis squamis, per quas mundi astra figurant. Et grauissimum quidem hoc animal est, quemadmodum terra. Est etiam lubricum, & in hoc aquae simile, ac singulo quoque anno pellem unam cum senio exuit, secundum quam rationem & in mundo annum mutationem faciens iuuenescit. Quod verò pro cibo corpore suo vititur, significat id, quaecumque diuina providentia generantur in mundo, haec omnia in eodem diminutionem pati. Vide Adagium, Festina lentè.

Orus
pollo.

Neptuni tubicen. Sic construe: Triton Neptuni tubicen, cuius ultima pars, id est, cauda indicat esse cetum, id est, piscem magnum. Et supple facies indicat esse Deum. Is inquam Triton comprehenditur medio orbe serpentis, qui serpens tenet caudam ore inserto mordicus. Id est tenet insertam caudam ori, per hypallagen.

Triton.

Tritonem ita pingit Vergilius lib. decimo Aeneid.

Hunc uehit immanis Triton, & caerulea concha
Exterrens freta: cui laterum tenuis hispidi nanti
Frons hominem praefert, in pristina desinit aluis.
Spumea semifero sub pectore murmurat unda.

Esse autem aut fuisse aliquando Tritones ea

Historia
Tritonem.

qua pinguntur forma, confirmat Plinius lib. 9. cap. 5. Pausanias se Romæ vidisse Tritonem affirmat. Circunfertur & Epistola cuiusdam Alexandri Iuriconsulti Neapolitani, in qua mira de Tritonibus leguntur. Quædam se vidisse ait, quædam testimonio Theodori Gazæ & Georgij Trapezuntij confirmat. Qui verò plura de hac re cupit, adeat sylvam variæ lectionis quam vernacula lingua composuit multa eruditione vir Perrus Mefsias. De Tritone Gel. lib. 20. c. 12. Macrob. Satur. 1. cap. 8.

Tumulus Ioannis Galeacij, Vicecomitis, primi Ducis Mediol.

EMBLEMA CXXXIII.

Pro

Pro tumulo pone Italiam, pone arma, ducēsq;
 Et mare, quod geminos mugit adusq; sinus.
 Adde his barbariem conantem irrumperē frustra.
 Ac mercede emptas in fera bella manus.
 Anguiger ast summo sistens in culmine, dicat:
 Quis paruis magnum me superimposuit?

IN lib. 3. Epigrammaton Græcorum est quod-
 dam emblemata Themistoclis autore Germanico,
 quod Alciatus est imitatus. Carmen est huiusmodi,

Ἀντι τάφῳ λιτῆϊο θῆς Ἑλλάδα, θῆς δ' ὅπῃ τὰυτῶ
 Δέρατῶ, ἑαρβαρικῶς σύμβολα ναυφθορίας
 Καὶ τύμβῳ κρηπίδῳα περίγραφε πέρσικόν ἄρη,
 Καὶ ἑέρξην. τούτοις θάπτῃ θεμιστοκλέα.
 Ἰτάλα δ' ἂ Σαλαμῖς ἐπιπέσειται, ἔργα λέγετῶ
 Τάμῃ. τί με σμικροῖς ἢ μέγαν ἐντίθεται;
 Quæ carmina sic latina feci,

Pro tumulo exiguo terras appone Pelasgæ,
 Armæq; barbaricæ symbola militiæ.
 Inq; bast tumuli circumduc Persica bella,
 Et Xerxem, hisq; superpone Themistoclea.
 Et Salamis nostræ uirtutis buccina dicat,
 Quis paruis magnum me superimposuit?

Scriptit Alciatus hoc Emblemata in sepulchrum
 Ioannis Galeacij, qui primus fuit dux Mediolani.
 Vicecomes autem nomen est familiæ in Italia,
 non officij, ut apud nos. Gessit Galeacius bellum
 per duodecim annos cum Florentinis, quo tempore
 Stephanus Bauariæ dux è Germania conductus à
 Florentinis in Italiam contra Galeacium magno
 exercitu venit, nihilque gerens memorabile, tandem
 in patriam reuer-

Germanic
 epigr.

Sancij au-
 thores ver-
 sic.

Galeacij
 bellum in
 Florentinos.

Iaco. Armeniaci comes.

Robertus Imperator.

Galeacij mors.

sus est. Post hunc Iacobus Armeniaci Comes Mediolano bellum infert acceptis à Florentino stipendiis, magnamque manum ex ulteriore Gallia traducit: qui profligatus interiit. Sequitur est hos aliquot interiectis annis, Robertus Imperator, qui grandem pecuniam à Florentinis accipiens contra Galeacium Mediolanensem Ducem, maximo exercitu in Italiam transit: inde nulla re gesta memorabili, inglorius reuersus est Tandem Galeacius dum per suos duces bellum in Florentinos continuat, moritur anno Domini 1403. Vide Sabellic. Enead. lib. 8. & Paulum Iouium de Ducibus Mediolanensibus.

Et mare quod geminos. Mare superum & mare inferum intelligit. Nam Italia quanta quanta est, inter duo maria procurrit. Eius latam descriptionem prosequitur Plinius, Mela, Solinus, & alij.

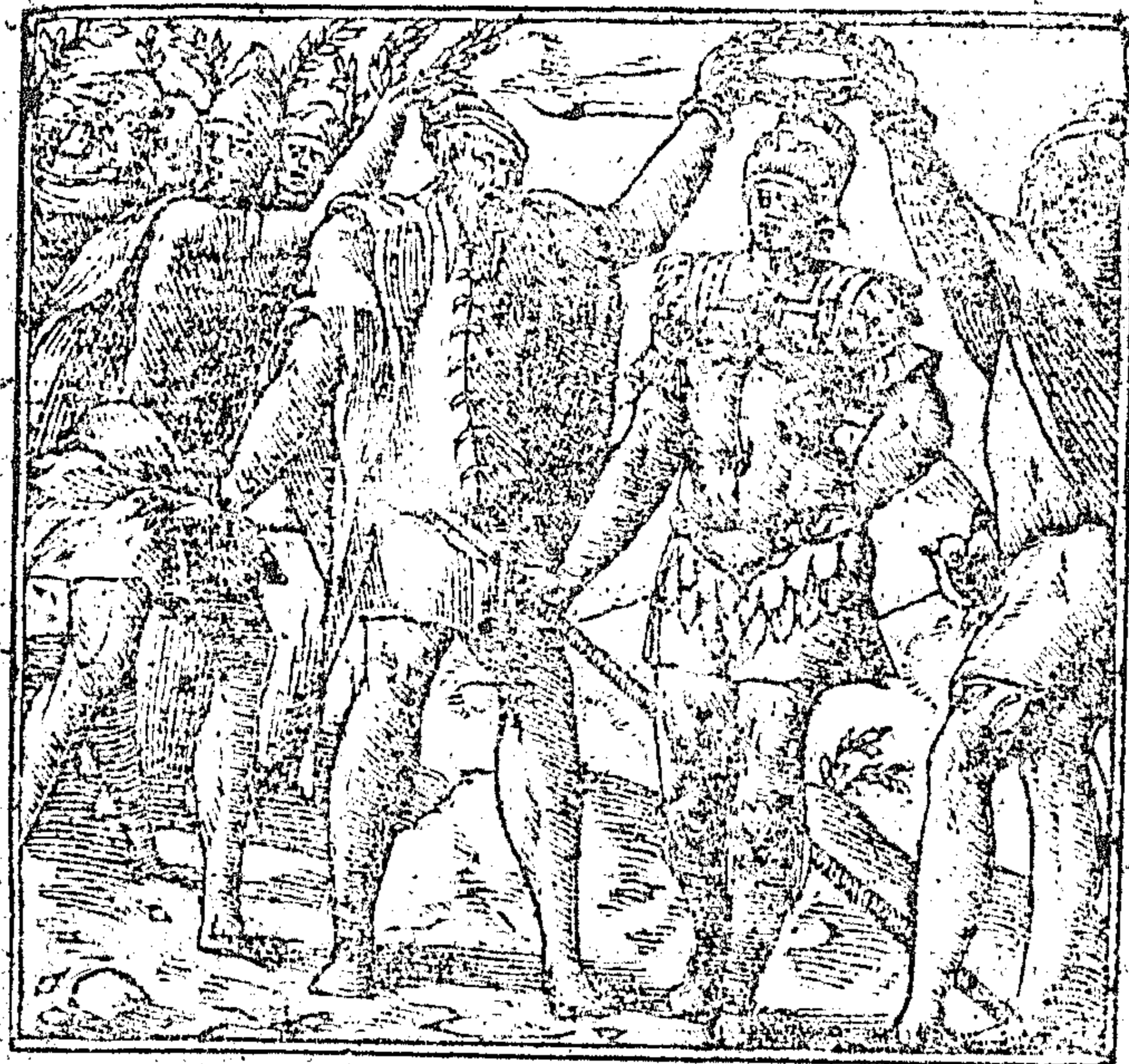
Anguifer.

Anguifer est summo. Anguifer, id est, ille qui pro insignibus fert anguem, qui est ipse Dux. De hoc diximus latius in primo emblemate.

Optimus

Optimus ciuis.

EMBLEMA CXXXIII.

*Dum iustis peruriam Thrasybulus uindicat armis,
Dumq; similitates ponere quemq; iubet,
Concor's ordo omnis magni instar muneris, illi
Palladiæ fertum frondis habere dedit.
Cinge comam Thrasybule, geras hunc solus honorem,
In magna nemo est æmulus urbe tibi.*

Hanc historiam non iniucundam paulò altius reperemus ex quinto lib. Iustini historici. Nam Xenophon latius se extendit, quàm ut hic possit coarctari: quin nec omnia, quæ in hanc sententiam dicit Iustinus, huc transferam, sed carptim potiora. Victi igitur Athenienses, duce Conone, à Lyfandro Lacedæmoniorum

Historia Thrasybuli memoranda.

duce, triginta viros ex Lacedæmoniis recipere coacti sunt, qui Athenas gubernarent, qui sibi tria millia satellitum statuunt, & quasi paruus hic ad continendam ciuitatem exercitus esset, septingētos milites à victoribus accipiunt. Deinde miseris vrbes reliquias cædibus & rapinis exhauriunt. Fiunt denique crudelissimi. Fit igitur ex vrbe passim omnium fuga, repleturque Græcia Atheniensium exilibus. Sed Lacedæmoniorum edicto ciuitates, exules recipere prohibebantur. Omnes se Argos & Thebas contulere, vbi non solum tutum exilium egerunt: verum etiam spem recuperandæ patriæ receperunt. Erat inter exules Thraſybulus, vir strenuus, & domi nobilis, qui audendum aliquid pro patria & pro salute communi etiam cum periculo ratus, adunatis exilibus Castellum Philem Atticorum finium occupat. Nec deerat quarundam ciuitatum tam crudelis casus miserantiū fauor. Itaque & Hismenias Thebanorum princeps et si publicis non poterat, priuatis tamen auxiliis adiuuabat. Et Lysias Syracusanus Orator, exul tunc, quingentos milites stipendio suo instructos in auxilium patriæ communis eloquentiæ misit. Fit itaque asperum prælium. Sed cū hinc pro patria summis viribus, inde pro aliena dominatione securius pugnaretur, tyrāni vincuntur: victi in vrbem refugerunt, quam exhaustam cædibus suis etiam armis spoliant. Deinde cū omnes Athenienses proditoris suspectos haberent, demigrare eos ex vrbe iubent, & in braccis murorum qui diruti fuerant, habitare, extraneis

traneis militibus imperium tuentes. Post hæc Thraſybulum corrumpere, imperij societatem pollicentes conantur: quod cū non contigisset, auxilia à Lacedæmoniis petiuerunt. Quibus ascitis iteratò præliantur. In eo bello Critias & Hippomachus Tyrānorum sauisissimi cadunt. Cæteris victis cū exercitus, ex quibus maior pars Atheniensium erat, fugeret, magna voce Thraſybulus exclamat: cur se victorem fugiant, potius quàm vt vindicem communis libertatis adiuuent? Ciuium illā meminerint aciem, non hostiū esse. & cætera, quæ adiecit Xenophon in Thraſybuli oratione. Tandē Tyranni in exilium mittuntur, qui agrè ferentes exilium Athenienses inuadunt. Sed per insidias comprehensi trucidantur. Atque ita ciuitas per multa membra dissipata, in vnum tantum corpus redigitur. Et ne qua dissentio ex antè actis nasceretur, omnes iureiurando obstringuntur, discordiarum obliuionem fore.

Dūmq; simultates. Alludit ad hæc vltima verba Iustini & intelligit ἀμνηστία, id est, malorū obliuionem. sic enim vocabant Athenienses plebiscitum illud, quo multæ seditiones fuerunt sublata. De quo vide Erasimum in prouerbio, Malorum meminisse. Et Valerium Maximum lib. 4. cap. 1. Et lib. 5. cap. 6. qui pulchrè narrat historiam.

Pallidæ fertum. Citat Erasmus eodem loco hæc verba ex Probo Æmilio, Huic pro tantis meritis, præmij loco, data est corona ex duabus virgulis oleaginis: & hoc ciuili honore vir prudens

ἀμνηστία

dens contentus fuit. De hac corona Gell. lib. 7. cap. 6. & Plin. lib. 16. cap. 4.

*Thrasymbu-
lus unde
dictus.*

Cinge comam. Si Thrasymbulum velis interpre-
tari, hominem audacis, siue ardentis consilij, di-
ces. Nam *θραυός* audax, & *βελή* consilium signi-
ficat. Tāta porrò laus continetur in vltimo ver-
siculo, vt non possit esse maior in homine ciui.
Meminit Thrasymbuli Pausanias in Atticis, & Plu-
tarchus in vita Pelopidæ. Vide Adagium, Thra-
symbulo Dionysium comparas. Vide etiam Iusti-
num lib. 5. & Valer. Max. lib. 4. cap. 1.

Strenuorum immorta-
le nomen.

EMBLEMA CXXXV.

Æaci

Æacidae tumulum Rhœteo in littore cernis,

Quem plerumq; pedes uisit alba Thetis.

Obtegitur semper uiridi lapis hic amarantho,

Quod nunquam herois sit moriturus honos.

Hic Graium murus, magni nex Hectoris, haud plus

Debet Mæonidæ, quam sibi Mæonides.

EX Philostrato in Iconibus, qui sepulturas
ex amarantho coronari moris fuisse affir-
mat: idque Thessalos instituisse primos ad tu-
mulum Achillis.

Antonius Thylesius in libello, quem de coro-
nis composuit, sic ait, Thessali Achillis sui mo-
numentum amarantho coronabant: vt osten-
derent, quemadmodum flos ille nunquam inte-
rit: sic eius famam perpetuò duraturam. Ad hoc
ipse respexi, cùm de Achille loquerer in Heroi-
cis epitaphiis:

Heroum iacet hic flos immortalis Achilles.

Vide Cælium Rhodig. antiq. lect. lib. 17. cap. 21.

Rhœteo in littore. Iam admonuimus sepul-
chrum Achillis esse in Sigæo, errassèq; Solinum
& Alciatum in hoc.

Què plerumq;. Miror valde quî potuerit face-
sere negotium hic versiculus, illis præsertim,
qui se græcè scire profitentur: cùm sit Græcus
loquendi modus: & apud Homerū vltissimus:
qui sæpe vt ait, & quidem lib. 1. Iliados, *ἀργυρό-
πεζα θέτις*, id est, argenteos habens Thetis, vel
alba pedes Thetis, id est, pulchra. Sic Iuno apud
eundem vocatur *λευκόλενος ἥρη*, id est, albas vlnas
habens Iuno. Capitur & Thetis pro mari, quan-
uis diuersa orthographia. Tethys enim scribitur

prima

*Amaran-
thi flos.*

*Thetis cur
pedes albos
habeat.*

prima longa, quam pro Achillis matre breuiabis. Dicitur mare argenteos pedes habere, propterea quòd maris aqua in locis profundis est obscurissima & in extremis partibus clarior & pellucida.

*Amaran-
thi natura
& virtus.*

Viridi laps. Amaranthus ideo vocatur viridis, quia nunquam marcescit: vnde nomen habet ab *α* priuatiua, & *μαραίνομαι*, marcesco. quasi nūquā marcescens. Pli. lib. 21. cap. 8. inquit, Amarantho non dubiè vincimur. Est autem spica purpurea, veriùs quàm flos aliquis, & ipse sine odore, mirumque in eo gaudere decerpi & latius renasci. Prouenit Augusto mense: durat in Autumnum. Alexandrino Palma, qui decerptus asseruatur: mirumque postquam defecere cuncti flores, madefactus aqua reuiuiscit, & hybernas coronas facit. Summa eius natura in nomine est, appellato: quoniam non marescat.

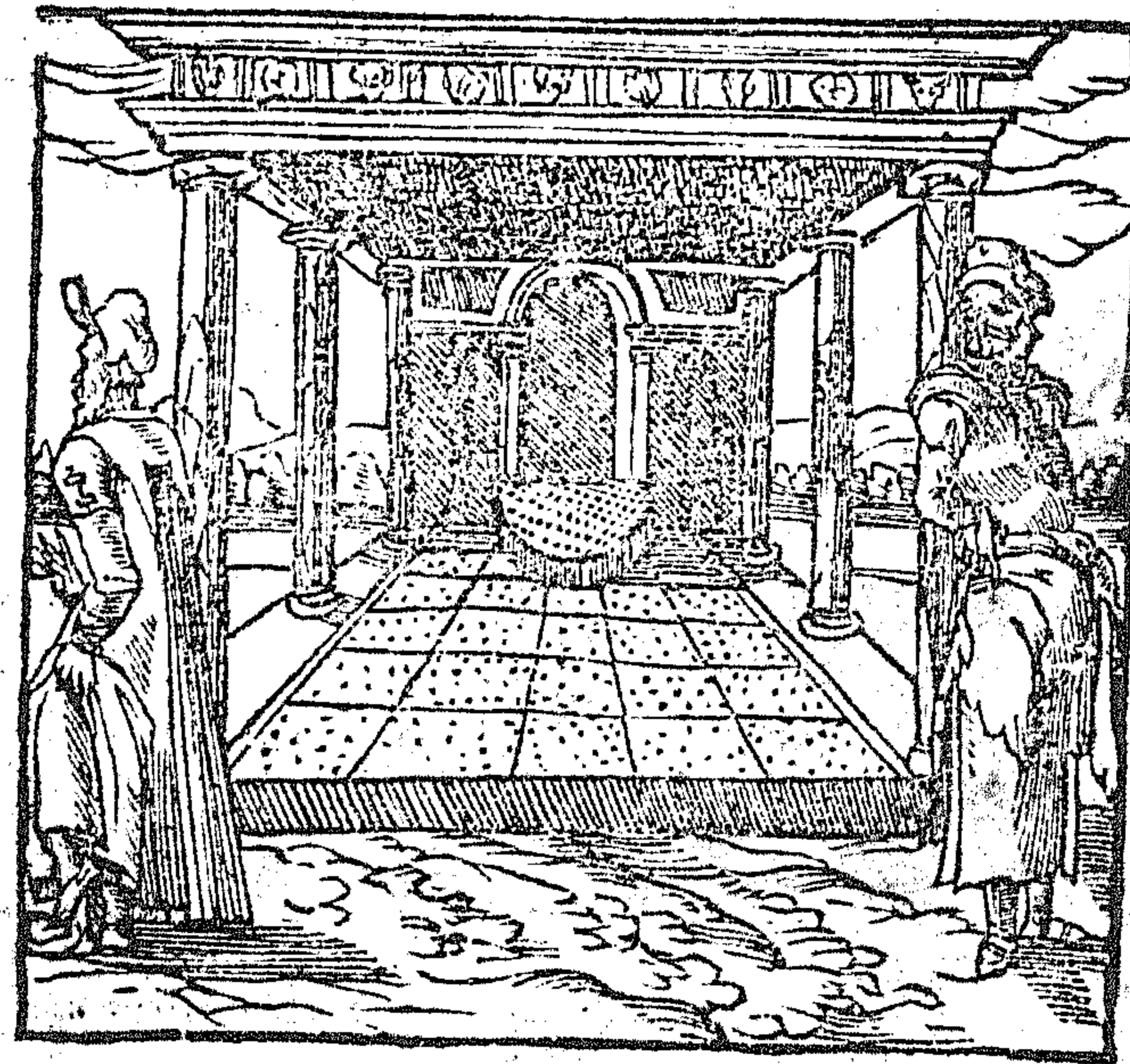
*Dionis lib.
de Troia nõ
capta.
Hector oc-
cidit Achil-
lem.*

Magninex Hectoris. Notum est quo pacto Achilles Hectorem interfecerit: sed sciant Hectoris studiosi extare libellum Græcum Dionis de Troia non capta, vbi multò aliter refertur historia: Achillem scilicet ab Hectore occisum. Quod & Homerus videtur aliquibus locis subindicasse, sed tectà. Lege libellum, cui fortasse plus habebis fidei, quàm Homero.

Nobi

Nobiles & generosi.

EMBLEMA CXXXVI.

*Aurea Cæcropi: necebat fibula uestes,
Cui coniuncta tenax dente cicada fuit.
Calceus, Arcadico suberat cui lunula ritu,
Gestatur patribus mullea Romulidis:
Indigenas quòd se adsererent, hæc signa tulerunt
Antiqua illustres nobilitate uiri.*

ERasmus in adagio, Terræ filius, apud Pausaniam inquit & Strabonem, atque alios id genus autores legimus populos quosdam *αὐτό- αὐτέχθε* *χθονας* appellatos, qui non aliò referant originē *υἱς.* suam, quemadmodum plerique faciunt, verum ex ipso solo nati videri velint: quorum de numero sunt Athenienses. Idem in adagio, Cicadis pleni

pleni. In gloriosos (inquit) ac stultos olim dicebatur, aut obloletis ac iam desitis videntes. Antiquitus etenim Atticis mos erat capillorum cincinnis aureas cicadas addere. Vnde *τετλιζοφώποι* dicti sunt: hoc indicio significantes *αὐτόχθονας* esse sese, id est, indigenas: quemadmodum & cicada non aliunde comigrant, sicut pleraque alia: sed inibi nascuntur, vbi viuunt. hæc ille & plura. Hinc Virg. in Ciri,

Aurea solenni comptum quoq; fibula ritu

Mopsopio, terei ne stebat dente cicada.

Plutarchus in problematis Romanis, Quid est, inquit, quod qui nobilitate præstare videntur, lunulas in calceis ferunt? An ut dicit Castor, signum eius quæ in luna esse dicitur habitatio: & quod post mortem animi rursus lunam sub pedibus habebunt? An quod antiquissimis præcipuum fuit, qui fuerunt Arcades ab Euanthro Profeleni appellati? & reliquas causas quæ adiecit. Baysius de re vestiaria. Calceus Lunatus insigne nobilium Romanorum, ut voluit Plutarchus: addita lunula circa talum. Iuuenalis de Quintiliano,

Appositam nigrae lunam subtextit aluta.

Vide adagium, Calceos mutare, & Budæum in Pædectas. Grapaldus, de partibus ædium in dictione Mullus, lib. 1. cap. 6. Nomen eis Fenestella à colore mulleorum calciamentorum datum, existimauit. Mullei autem fuerunt calcei regum Albanorum, postea patriciorum, à mullando, id est, suendo nominati. Huc alludit Martialis lib. 1. Epigramma.

*Profeleni.
Calceus lunatus.*

Mullei.

Luna

Lunata nusquam pellis, & nusquam toga.

Hæc omnia aliquantò copiosius tractat Alex. ab Alexandro lib. 5. cap. 18.

Calceus Arcadico. Sic construe, Calceus Mullea, cui suberat lunula ritu Arcadico, gestatur à patribus Romulidis.

Arcadico ritu. Arcades qui sunt in medio Peloponneso antiquissimi volebant videri. Vnde Ouidius 2. Fastorum,

Ante Iouem genatum terras habuisse feruntur

Arcades, & Luna gens prior illa fuit.

Hinc vocati sunt Profeleni, id est antelunares. Vide adagium Beccelenus. Et Cælium Rhodig. lib. 20. cap. 28.

Indigenas. Indigenas, id est, ibidem natos. Græcè *αὐτόχθονας* diximus vocari: sic etiam vocantur Cicadæ. Nam ibi cantant vbi nascuntur: nec mutant locum.

Arcades antiquissimi.

Indigenas.

C c

Ἀλληγορικῶς.

EMBLEMA CXXXVII.

Roboris inuicti superat facere a la.
 Dicta Sophistarum laqueosq; resoluunt inanes.
 Non furor, aut rabies uirtute potentior ulla est.
 Continuum ob cursum sapienti opulentia cedit.
 Spernit auaritiam, nec raptu aut scenore gaudet.
 Vincit, scemineos spoliâtq; insignibus astus.
 Expurgat sordes, & culium mentibus addit.
 Illicitos odit coitus, abigitq; nocentes.
 Barbaris, feritâsq; dat impia deniq; poenam.
 Vnius uirtus collectos dissipat hostes.
 Inuehit in patriam externis bona plurima ab oris.
 Docta per ora uerbum uolat, & non interit unquam.

Allego

Allegoricè proponit, nihil aliud significare
 duodecim Herculis certamina, quàm ope-
 ra quæ possit perficere sapientia, facundiâ ue.
 Facile erit epigramma illis, qui non ignorant
 Herculis certamina, de quib. Verg. in opusculis.
 Perottus latissimè. Lilius Gregorius libellû de
 Hercule composuit. Nouissimè Ioannes Mal-
 lara Hispalensis, meus Pylades, tam ingeniosè in
 duodecim cantus Herculis labores descripsit,
 idque Hispana lingua, ut nihil ibi deesse credas,
 quod ad eruditionem & leporem spectet. La-
 bores Herculis, ad quos in hoc epigrammate
 fit allusio, hoc ordine habentur: Primus est Leo
 Nemeus, qui fortitudinis typum gerit. hunc ta-
 men superat prudentia: quia ut ait Salustius,
 Non viribus, aut velocitate corporis res magnæ
 geruntur, sed consilio, autoritate, prudentia.
 Secundus Hydra Lernæa, aptissimè sophisticis
 arguitur. cui tot, vno amputato, pul-
 lulabant. Ad sumptû fuit ex Platone
 in Euthydemo, cum ait, Hercule quidem multo
 sum imbecillior, qui pugnare simul non valuit
 aduersus Hydram sophisticam (cui propter sa-
 pientiam pro vno sermonis capite amputato
 multa repullulabât) ac etiam aduersus Cancrû
 sophisticam quendam ex mari aduentantem &c.
 Vide Prouerb. Hercules aduersus duos. Hydrâ
 putauit Erasmus inuidiæ referre symbolum,
 Horatij deceptus testimonio, cum nihil minùs
 illic intendat Horatius. Vide prouerb. Herculei
 labores. Tertius labor fuit, Erimanthæus aper,
 furoris & rabiei emblemata. Quartus, cerua aëri

Io. Mallara
Hispalensis,
Pylades au-
thoris.Primus la-
bor. Hero-
culis.

Secundus.

Tertius.

Quartus.

pes, id est, velocissima in monte Mænalo, quæ, quia cornibus aureis erat insignis, diuitiarum est emblema. Hanc cursu superauit Hercules. Sunt tamen qui dicant ineptè fictum à poetis ceruas aurea cornua habere, cum omnino cornibus careant. Sed contra hos disputat Cælius Rhodiginus. Quintus, Stymphalides volucres, quæ auaritiam referunt, quemadmodum & Harpyiæ apud Virgilium, propter incuruos ungues. Sextus, Baltheus, quem Amazonibus abstulit. Soluere zonam, idem est, quod deuirginare. Septimus, Augiæ stabulam repurgatum. Nihil est enim tam sordidum, quod non eloquentia excolatur. Octauus, Taurus, quem è Creta expulit. Taurus autem inire solet & matrem & sorores. quare addidit, illicitos odit coitus. Nonus, equæ Diomedis, quæ homines disceptos mordicus comedebant. Fœtus autem peculiari epithero dicitur fœtus. Decimus, Geryõ, qui cum tres essent fratres, unus dicebatur. Undecimus, mala Hesperiaum, quæ aurea erant, quæ Atlantis opera decerpta Hercules in Græciam portauit, Duodecimus tandem Herculis labor Cerberus fuit, quem Hercules ab infernis tenebris ad superos traduxit. Hanc allegoriam explicatiùs protulit Rodolphus Agricola lib. 1. de Inuent. cap. 3. Magni, inquit, sudoris est Cerberum tricipitem ab inferis extrahere, hoc est abstrusa & in rerum interiore recessu latentia proferre in lucem, & tanquam spectanda proponere. Hæc Rodolphus. Labores Herculeos etiam decantat Homerus lib. 11. Odyss. & Q. Cal

Quintus.

Sextus.
Soluere Zonam.

Septimus.

Octauus.

Nonus.

Decimus.

Undecimus.

Duodecimus.

Rodolphi
Agricolæ
allegoria.

Q. Calaber latè lib. 6. de relictis ab Homero. Cicer. 2. Tuscul. Marti. li. 5. Epig. 66. Oui. & alij. Docta per ora uirum, Hemistichium est Ennianum, refertur à Cicerone 1. Tusculana.

In nothos.

EMBLEMA CXXXVIII.

Herculeos spurij semper celebretis honores:

Nam uestri princeps ordinis ille fuit.

Nec prius esse Deus potuit, quam sugeret insans

Lac, sibi quod fraudis nescia Iuno dabat.

Alciatus lib. 4. Parergon cap. 3. fatetur hoc emblema sumptum ex antiquo illo adagio, Ad Cynofarges. Cuius explanationem vide in

Erasmo. Verba porrò Alciati in illo loco loquentis de adoptione sunt. At apud Græcos aliud traditum est, apud quos scriptum legi, Iouem nato Hercule (quòd spurius esset, nec in Deorum numerum admitti posset) dormienti coniugi suæ Iunoni eum clam supposuisse, & exsucto de mammis ab ea lacte infantem ceu natalibus restitutum, diuinitatis iura acquisiuisse. Cuius rei & Hyginus meminit, & Arati interpres, & qui collectanea rei rusticæ Constantino Cæsari inscripsit. Hincque factum est, ut nothi ad Cynosarges, ubi templum est Herculis, exercerentur: quoniam is Deus illis præest. Hæc Alciatus. Et citat ibi hoc epigramma.

Spurij qui. Herculeos spurij. De nothis, & spuriiis vide Alciatum, qui præter locum citatù lib. 4. cap. 5. & lib. 10. cap. 8. Parergon, putat dictos spurios (testimonio Iustiniani) quasi vulgò conceptos, *ὅτι τὸ παρὰ δ' ἴπ'.* Quod non valde probo. Siquidem reperio aliam apud Plutarchum derivationem, qui in Romanis quæstionibus sic ait, Quid est, quòd eos quorum patres ignorantur, spurios vocant? non enim quod Græci opinantur, & in causis oratores dicunt, quòd ex colluione quadam & feminis communione progenerati sint. Sed est spurius inter prima nomina, ut Sextius, Decimus, Gaius. Sed hæc prima nomina latini non integra scribunt. Sed aut vna litera, ut T. L. M. Titus, Lucius, Marcus, aut duabus, ut Gn. Ve. Gneus Verrius: aut tribus, ut Sex. Ser. Est igitur spurius inter ea prima

Spurij unde dicatur.

prima nomina, quæ duabus literis notantur S. & P. Quibus etiam orbos parentibus scribunt, cum sine patre esse dicunt, per S. sine: per p. patrem significantes. Hoc igitur errorem fecit, quòd sine patre & spurius eisdem literis annotantur. Hæc Plotarchus. Meminit & Erasmus huius rei in adagio, Ne patris nomen quidem dicere possit.

Nec prius esse Deus. Hyginus in Poetico astronomico loquens de lacteo circulo, Herculi infanti insciam Iunonem dedisse lac: sed postquam eum rescierit pellicis esse filium, reiecisse eum à se, Herculemque qui nimia auiditate lactis multitudinem ore comprehenderat, non potuisse illud in ore continere: sicque ex ore eius profusum lacteum circum in celo signasse.

Iamparilitas.

EMBLEMA CXXXIX.

Vt sublime uolans tenuem secat aëra falco,
 Ut pascuntur humi graculus, anser, anas:
 Sic summum scandit super æthera Pindarus ingens,
 Sic scit humi tantum serpere Bacchilides.

Pindari car
 men.

EX Pindaro desumptum est hoc emblema
 in Nemeis oda 3. in fine oda sic,

Ἔστι δ' αἰετὸς ὠκὺς ἐν πετανοῖς,

ὃς ἔλαβεν αἰψὰ τὴλόθεν μεταμαιόμενος.

Δαφροῖον ἀγρὰν ποσίν.

Κραγέται ἡ κολοιοὶ ταπέννα νέμονται. Id est,

Aquila.

Est autem aquila velox inter volucres, quæ citò
 venatur, procul inuestigans cruentam prædam
 pedibus suis: loquaces autem graculi humilia
 pascu

pascuntur. Quo in loco indicant Pindari com-
 mentatores per aquilam intelligi Pindarum (quod
 non obscure dixit in Olympiis) per graculos
 Bacchilidem Lyricum poetam. Vide Adagium
 Aquila in nubibus. & Humi serpere.

Pindarus fuit vnus è nouem Lyricis: eius edu-
 cationem vide in imaginibus Philostrati titulo
 Pindarus. Eius mortem refert Valer. Maximus
 lib. 9. cap. 12. de morte non vulgari ex Philostra-
 to hæc sumpsit Politianus,

Politianus
 de Pinda-
 ro.

Aerios procul in tractus & nubila supra

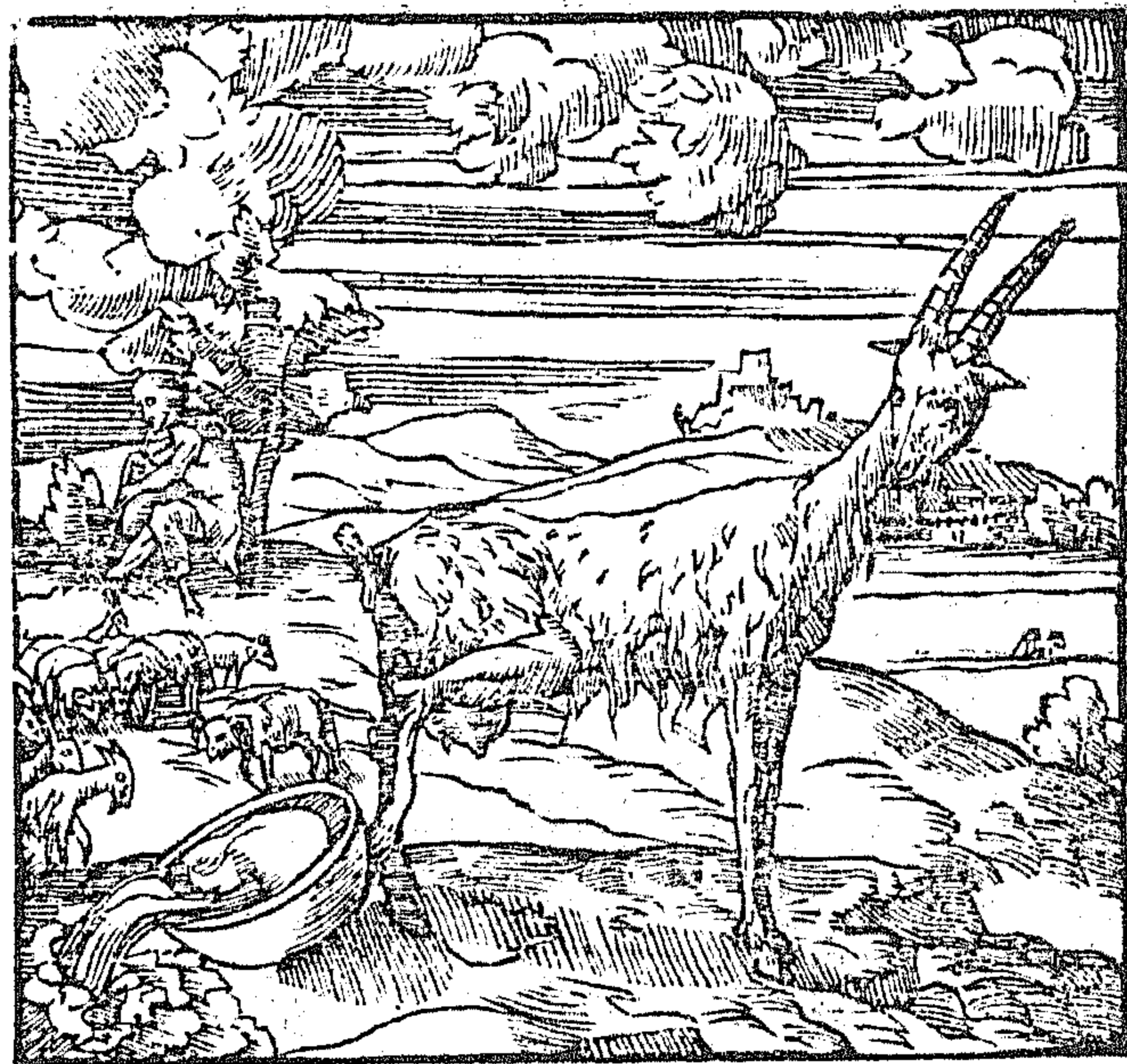
Pindarus it Dirceus olor, cui nectare blandæ

Os tenerum libastis apes, dum fessa leuaret

Membra quiete puer mollem spirantia somnum.

Vide Alciatum lib. 10. Parerg. cap. 8. De Pindaro
 Macrobius 5. Satur. Horat. lib. 4. Carminum: &
 Plin. lib. 7. cap. 29.

Cc 5

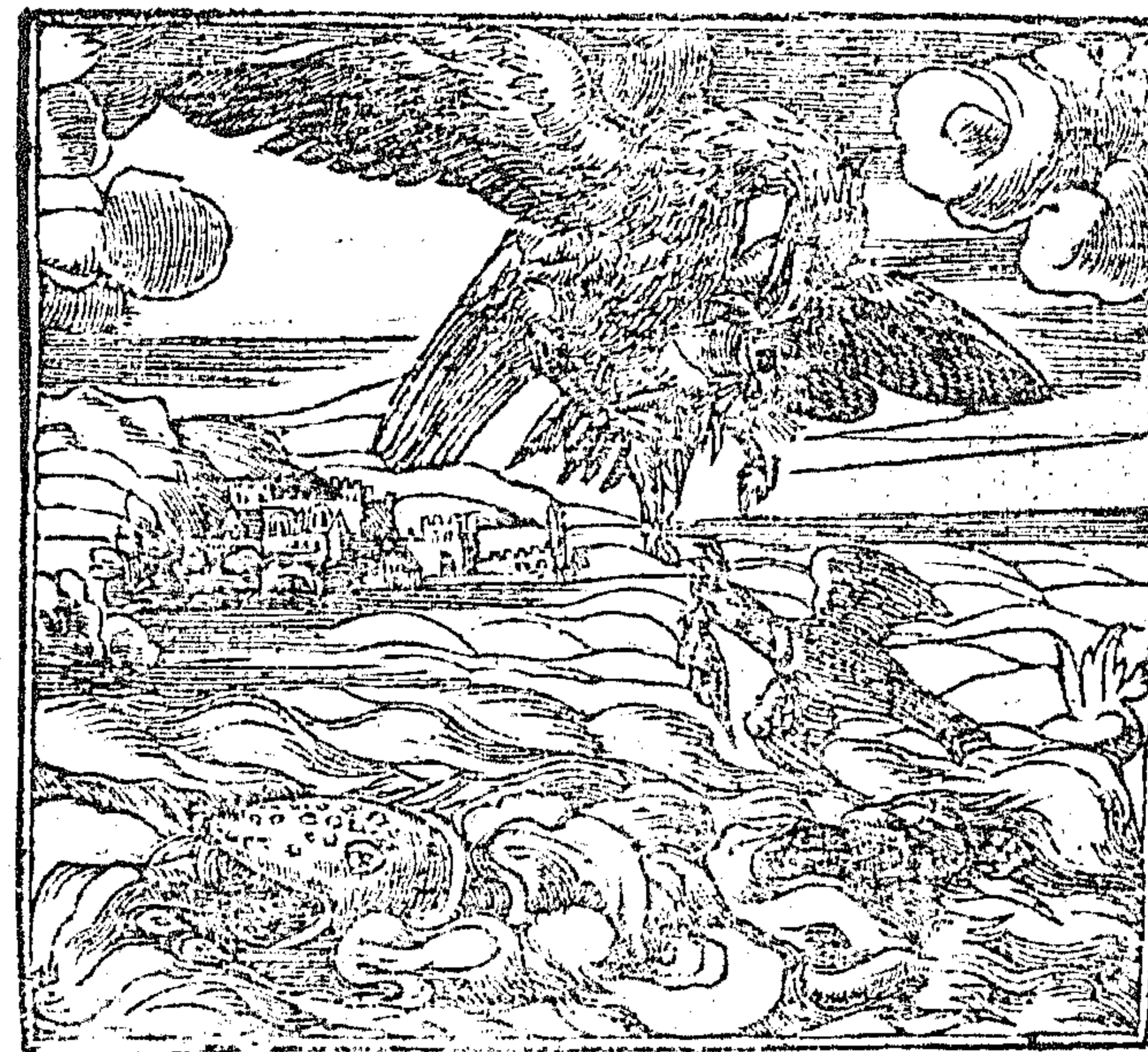

Quod sine egregios turpi maculaueris orsus,
 In noxamq; tuum uerteris officium,
 Fecisti, quod capra, sui mulctruaria lactis
 Cum ferit, & proprias cauce profundit opes.

Capra Scyria.

Ex antiquo adagio αἰζ Σκυρία. id est, capra Scyria, in eos, qui beneficium maleficio corrumpunt, aut qui virtutes adiunctis vitiis contaminant atque obscurant: qui uel rectè instituta nō rectè finiunt: ueluti capra Scyria, quod fera fit, mulctrum quod lacte impleuerat, ipsa rursus euertit: atque hoc modo beneficium, quod dederat, eadem perdidit. Erasmus.

Æmu

Altiuolam miluus comitatur degener harpam,
 Et prae praedae partem saepe cadentis habet.
 Mullum prosequitur, qui spreto sargus ab illo
 Praeteritasq; auiaus deuorat ore dapes.
 Sic mecum Oenocrates agit, at deserta studentum
 Vtitur hoc lippo curia tanquam oculo.

Eiusdem ferè est argumenti cum superiori de Pindaro: sed similitudines sunt obscuriores. Erat quidam Leguleius triuialis (quem recto nomine Oenocrate, eo quod à vino uinceretur. Nā αἰνος vinū est, & κρηταινοσ vinco) qui illa tradebat discipulis, quæ Alciatus tanquam vilia spernebat.

Altiu

Altiuolam miluus. Aristo. 9. de histo. Animal. c.1. Amici, inquit, sunt piphex, harpa, & miluus.

Mullum prosequitur. Arist. li. 8. cap. 2. de nat. ani. *Sargus.* Sargus mulli reliquias sequitur. Nam ubi ille luto excitato abiit (fodere enim potest) hic descendit & pascitur, imbecillioresque, ne eodem adnarent, arcet. Ordo est, Sargus, id est, piscis ille ignauus prosequitur mullum, id est alium piscem marinum (quem non credas esse barbum, ut vocant Hispani, sed alium maximi precij) qui, super Sargus auidus deuorat ore spretas præteritæque dapes, ab illo, super mullo.

At deserta studentum. Alciatus lib. 6. parergon, cap. 12. Vti, inquit, tanquam lippo oculo proverbialiter dicimur de re, qua carere non possumus, cum tamen damnosa nobis sit. Eleganter Plautus ad seruos improbos traxit, quos, quanuis dominum decipiant, tamen retinet dominus, & ut potest, eorum opera vitur: cum ut velit, non possit, eius carmen est in Persa:

*Ego neq; lubenter seruiō, neq; sum hero ex sententia:
Sed quasi lippo oculo me meus herus utitur, manum
Haud abstinere quit tamen, quin imperet mihi,
Quin me suis negotiis præficiat.*

Sed & apud eundem in Bacch. sic senex loquitur;

*Lippo illic oculo seruus est simillimus:
Si non est, nolis esse, neq; desideres:
Si est, abstinere, quin attingas non queas.*

Sunt autem hæc carmina non solum ab interpretibus malè intellecta: sed etiam vitio exemplarium corrupta. Hæc Alciatus. Vide Erasmus

mum in proverb. 10. Lippo oculo similis. Et, Vbi qui dolet, ibidem & manum habet.

Albutij ad Alciatum, suadentis ut de tumultibus Italicis se subducatur: & in Gallia profiteatur.

EMBLEMA CXLII.

*Quæ dedit hos fructus arbor, cælo aduena nostro,
Venit ab Eoo Persidis axe prius.
Translatu facta est melior: quæ noxia quondam
In patria: hic nobis dulcia poma gerit.
Fert folium lingue, fert poma simillima cordi.
Alciate hinc uitam degere disce tuam.
Tu procul à patria in pretio es maiore futurus:
Multum corde sapis, nec minus ore uales.*

EX

EX Plutarcho in Commentario de Iside & Osiride, referente Politiano, Miscellaneorum cap. 83. De Ægyptiacis, inquit, arboribus, Persicam in primis Harpocrati sacratam ferūt, quòd fructus cordi, frondes linguæ persimiles ferat. Hoc epigramma non est Alciati, sed Aurelij Albutij Iuriconsulti, Græci & Latini sermonis periti. Vixit aliquando Mediolani. An fuerit Mediolanensis, ignoro.

*Persica arbor.
Aur. Albutius.*

Venit ab Eo. Aduectam fuisse hanc arborem è Perside faterur Plinius, sed noxiam apud Persas esse, & translata mitescere: id verò pernegat. Albutius sequutus est id quod vulgo dicitur. Persas in Ægyptum immisisse hanc arborem. ut eius fructu. vescentes Ægyptij omnes interirēt. Verba Plinij hæc sunt ex cap. 13. lib. 15. In totum quidem persica peregrina etiam Asia Græciaq; esse ex nomine ipso apparet: atque ex Perside aduecta. Et paulò inferius, Falsum est venenata cum cruciatu in Persis giganti, & pœnarum causa à regibus translata in Ægyptum & terra mitigata. Est & epigramma græcum in lib. 1. Florileg. ἐῖς δὲ ἐνδρα, incerto autore, in quendam Theognosti filium, qui præ satietate Persicorum pomorum interiit. Id sic habet,

Nò esse noxiam Persis ait Plinius.

Ἐκ Φονίων Περσῶν Φόνιον Φυτ' ἤγαγε Περσεὺς
Παιδὶ Θεογνώστῃ τῆς Ἀνακτοῦς πρόφρασιν.

Id est,

*Ex mortiferis Persis mortiferam plantã duxit Perseus
Filio Theognosti mortis causam.*

Tu procul à patria. Hoc quàm verum sit, ex sacris literis abundè possumus intelligere: siquidem

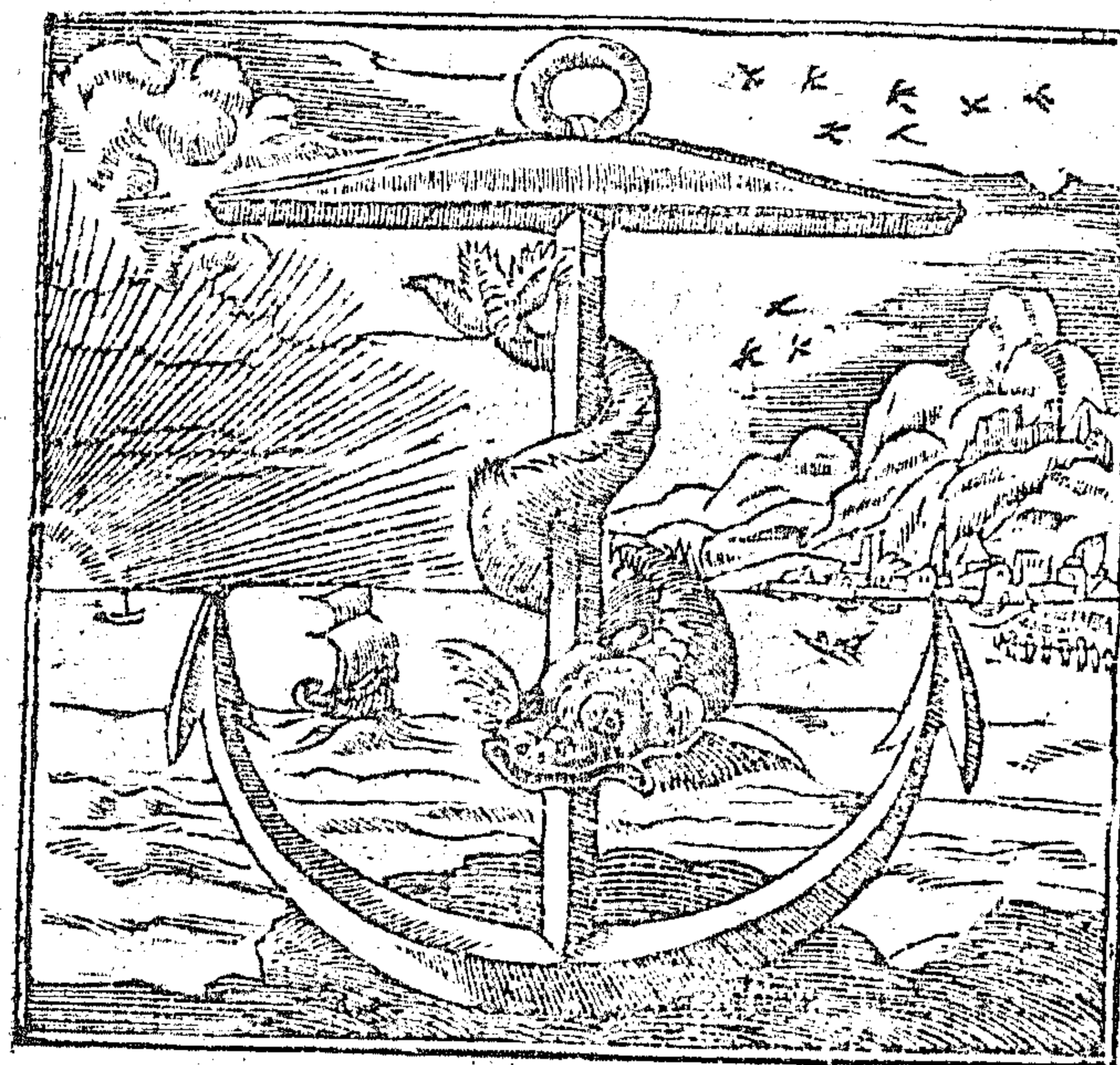
dem Dominus ita loquitur in Euangelio, Amen dico vobis, Nemo propheta acceptus est in sua patria. Est autem Hemistichium Virgilianum in decima Ecloga,

Nemo propheta in sua patria.

Tu procul à patria nec mihi credere tantum.

Princeps subditorum incolumitatem procurans.

EMBLEMA CXLIII.

*Titanij quoties conturbant æquora fratres,
Tum miseros nautas anchora iacta iuuat.
Hanc pius erga homines Delphin complectitur: imis
Tutius ut possit figier illa uadis.
Quàm decet hæc memores gestare insignia Reges,
Anchora quod nautis, se populo esse suos*

Titus

Titus Vespasianus mādavit excudi numisma: cuius altera in parte ipsius Vespasiani facies esset expressa cum inscriptione nominis: in altera esset anchora, cuius medium delphin obvolutus complecteretur. Hoc numisma se vidisse testatur Erasmus, in prouerb. Festina lentè. Id autem symboli nihil aliud sibi velle affirmat, quàm illud Augusti Cæsaris dictū *σπεῦδε βραδέως*. id est, festina lentè. Quia anchora tarditatem: Delphin celeritatem aptè representet. Hæc Erasmus multis verbis tractat, nec malè, ut videtur. Sed noster Alciatus, qui aliquibus in locis ab Erasmo solet dissentire, aliter numismatis figuram interpretatur. Nam per Delphinem cum anchora (quæ aduersus procellas & tempestates fabricata est) regem ipsum & regium munus vult intelligi, ad quæ pertinet calamitati & perturbationi subuenire: seditiones & procellas cōponere: & æumnas subditorum depellere, pacique incumbere. Idque ex natura Delphini discere, qui valde *φιλένθρωπος* est, id est, hominum amicus, ideóque capitalis Crocodili hostis: quo non est aliud hominibus infestius animal. Et insuper magna erga filios charitas est in hoc animali, quos etiam adultos diu comitatur. Author Aristo. lib. 5. de histor. animal. sic rex animo paterno debet esse in suos: alioqui non est rex, sed Tyrannus, ut in Politicis docet Aristo. In subueniendis miseris debet etiam rex delphini celeritatem imitari, quæ maxima est & penè incredibilis, ut refert Plinius lib. 9. cap. 8. Et Aristo. & Oppianus. Sed si multa de Delphinis deque

Alciatus ab Erasmo dissentit.

Delphini natura.

Aristo. de delphino.

Ald

Aldi Manutij anchora, cupis. Vide Erasmus in adagio citato, Festina lentè.

Titanij quoties. Hoc primùm admoneo Titanij trisyllabum esse. Nam duo ij coëunt per synæresin in vnum: sic Tita -- nij quoti -- uu: dicuntur autem venti Titanij fratres: quia Aurora Titanis filia fuit, quæ mista fratri Astræo peperit illi ventos, autore Hesiodo in Theogon. & Brixiano Pylade lib. 2. Theogoniæ, vbi sic ait,

Aurora Astræo peperit Titania fratri

Astræam & uentos, qui freta longa premunt.

Anchora iacta. Solent multi dubitare, scribendū sit anchora cum aspiratione, an ancora. Quo pacto scribas, parui refert. Autor tamen est Valer. Probus, tria tantum latina nomina post c. aspirationem habere, lurcho, pulcher, orchus. Huc adde græcam vocem, quæ sine aspiratione profertur *ἀγκυρα*, anchora per translationem pro securitate ponitur. Vnde adagiū,

Anchora domus. & Sacram ancho-

ram soluere: quæ pro interpreta-

tione Alciati fa-

ciunt, contra

Erasm.

D d

Val. Prob. de orthog. anchoræ.

Essties manibus trunca ante altaria diuim
 Hic residens: quarum lumine capta prior,
 Signa potestatis summa, sanctiq; Senatus
 Thabans fuerant ista reperta uiris.
 Cur resida. ? Quia mente graues decet esse quieta
 Iuridicos: animo nec uariare leui.
 Cur sine sunt manibus? Capiant ne xenia: nec se
 Pollicuiis flecti muneribusue suant.
 Cacus at est princeps quod solis auribus, absq;
 Affectu, constans consilij acta probat.

Plutarchus in lib. de iside & Osiride sic ait,
 Ἐν δὲ Θήβαις ἰσόβητος ἦεν ἀνακείμεναι δικαστῶν
 ἀλκιμῶν. ἠδὲ τὸ ἀρχὴν δικαστῶν καταμύθεα τοῖς ἔμμοσιν,
 ὡς ἀδωρον εἶμα τὴν δικαιοσύνην, καὶ ἀν' ἔντευκτον εἶεν.
 Id est,

Id est, Thebis quædã erant repositæ imagines
 iudicum, quæ manibus carebant. Quæ autem
 præsidem iudicij repræsentabat, oculis capta
 erat, quò oporteat ab omni munerum corrup-
 tela, & ab omni affectu quàm maximè seiuctos
 esse, qui ius dicunt populis. Huius rei meminit
 Erasmus in adag. Scarabeus aquilam quærit.

Quia mente. Aristo. in lib. de morib. 4. descri-
 bens magnanimum, inter alia hæc addit: In-
 cessus est magni viri, tardus sit necesse est. Vox
 grauis, constans, & firma oratio. Nec enim, aut
 festinat is, qui paucis rebus studet: aut vehe-
 mens est, cui nihil magnum esse videatur.

Cur sine sunt manibus. Lex est in Pandectis de
 officio præsidis, quæ vetat præsidem munus,
 donumve capere, nisi esculentum, poculen-
 tumve, quod intra dies proximos prodigatur.
 Xenia porrò sunt munera hospitalitatis. Nam
 ξένος hospes est. Sed iam vsu venit, vt pro quo-
 cunque munere accipiatur. Inter leges quas
 Dominus in Exodo præscribit iudicibus, hæc
 etiam refertur, Nec accipies munera, quæ etiam
 excæcant prudentes, & subuertunt verba iusto-
 rû. Et in Deuteronomio iterum sic iudices mo-
 net, Non accipies personam nec munera: quia
 munera excæcant oculos sapientum, & mutant
 verba iustorum. Xenia & dona (inquit Ecclesia-
 sticus) excæcant oculos iudicum, & quasi mu-
 tus in ore auertit correptiones eorum.

*L. plebi-
 scito. ff. de
 offi. præsi.*

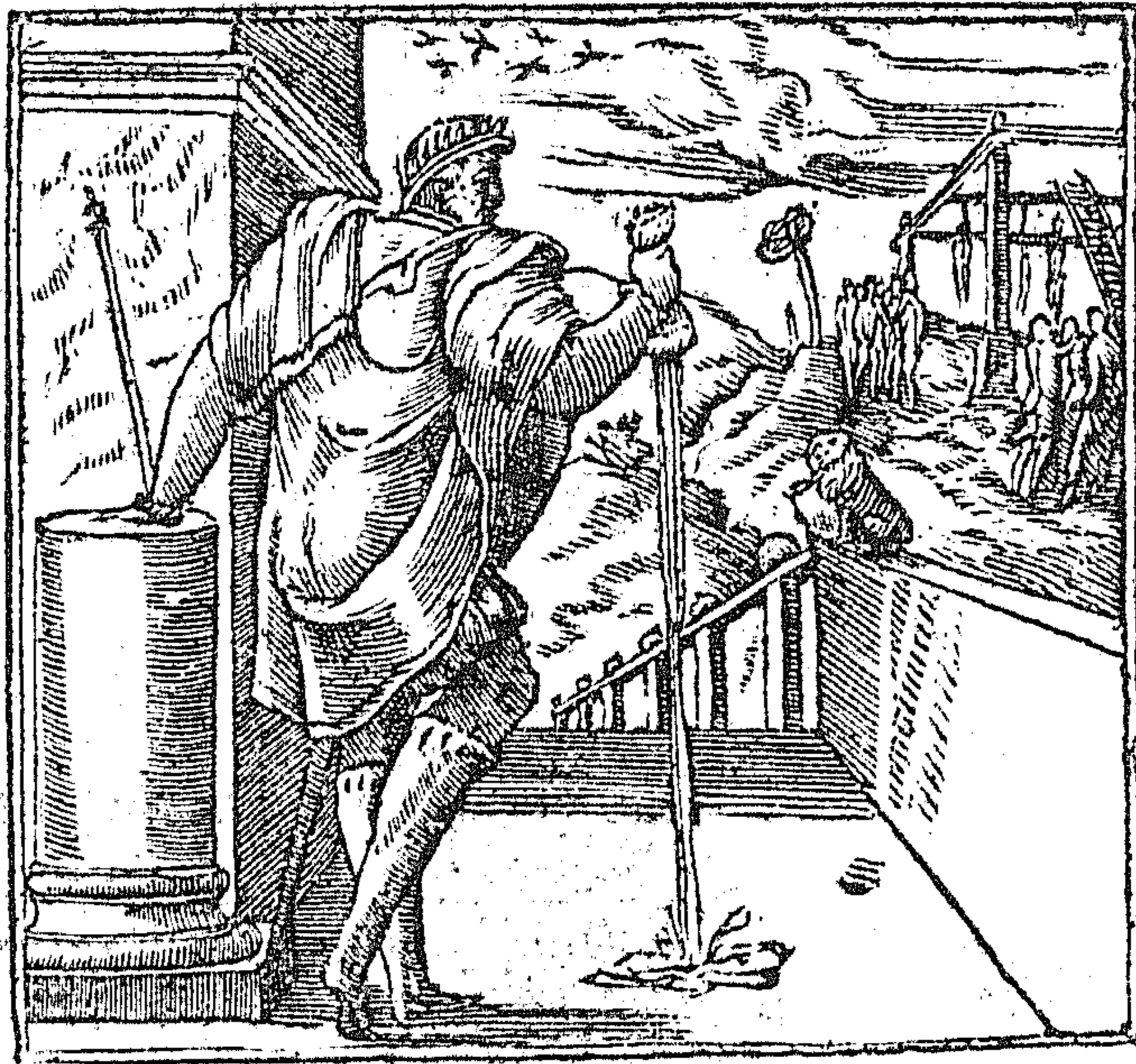
Exod. 21.

Deut. 16.

Cap. 28.

Quod non capit Christus, rapit fiscus.

EMBLEMA CXLV.

Exprimit humentes, quas iam madefecerat ante
Spongiolas, cupidi principis arcta manus.
Prouehit ad summum fures: quos deinde coërcet,
Vertat ut in fiscum quæ malè parta suum.

*Spongiæ pro
rapacibus.*

HOc emblema sumptum ex Suetonio Tran-
quillo in Vespasiano cap. 15. Creditur (ait
Suetonius) procuratorum rapacissimum quen-
que ad ampliora officia ex industria solitus
promouere, quo locupletiores mox condem-
naret, quibus quidem vulgò pro spongiis dice-
batur uti, quòd quasi & siccos madefaceret, &
exprimeret humentes.

Quod non capit Christus. Hæc verba sumpta
sunt

sunt ex cap. Maiores. 16. qu. 7. Scopus horum
verborum est apud Alciatum lib. 9. Parerg. c. 13.

Spongiolas. Diminutium à spongia: est au-
tem spongia quiddam medium inter animal &
plantam eius generis quod Græci *ζωόφυτον*, id
est, plantam viuentem appellant. Dicitur *ὅτι τὸ*
ἀποσπᾶν τὰ ὕγρα. id est, quòd hauriat humida.
Meminit eiusdem Aristo. 1. de Histo. ani. cap. 1.
vbi dicit, sensum habere spongias: cuius rei si-
gnum est, quoniam difficulter euelluntur, nisi
arte & latenter fiat. Nam se contrahunt.

*Spongiæ
sensum habent.*

Vertat ut in fiscum. Huc pertinet illud Hæsi-
odicum in Georg.

Μὴ κακὰ κερδᾶίνειν, κακὰ κέρδεα ἴσ' ἀτνοῖν.

Ne mala lucra pares, mala lucra equalia damnis.

Et illud Plauti in Pœnulo, Malè partum, ma-
lè disperit. Et Ciceronis illud in 2. Philipp.

Malè parta malè dilabuntur. Fiscus
est regis crumena, seu publi-
ca pecunia: vnde
confiscare.

D d 3

Opulentia tyranni, paupertas
subiectorum.

EMBLEMA CXLVI.

*Humani quod splen est corporis, in populi re
Hoc Cæsar fiscum dixerat esse suum.
Splene aucto, reliqui tabescunt corporis artus,
Fisco aucto, arguitur ciuica pauperies.*

EX Sexto Aurelio Victore in vita Iuliani.
Cuius hæc sunt verba, Pompeia Plotina
incredibile dictu est, quanto auxerit gloriam
Traiani. Cuius procuratores cum prouincias
calumniis agitarent, adeò vt vnus ex his dice-
retur locupletium quemque sibi conuenire so-
litus, Quid habes? vnde habes? Hæc vbi didice-
rat,

rat, addebat tertium, pone quod habes. Plotina
coniugem corripuit, atque increpans quòd lau-
dis esset suæ incuriosus: talem illum reddidit, vt
postea actiones improbens, & detestans, fiscum
lienem vocaret: quòd eo crescete, artus reliqui
tabescant. Idem inuenies Apophtheg. lib. 8. in
Traiano.

*Fiscus cur
lien dictus.*

Consiliarij Principum.

EMBLEMA CXLVII.

*Heroum genitos, & magnum fertur Achillem
In stabulis Chiron erudisse suis.
Semiferum doctorem, & semiuirum Centaurum,
Asideat quisquis regibus, esse decet.
Est fera, dum uiolat socios, dum proterit hostes:
Estq; homo, dum simulat se populo esse piuum.*

D d 4

Vnde sumptum sit emblemata, docet Alciatus lib. 9. Parergon cap. 13. Cæterum, inquit, in Græcis autoribus annotavi à Chirone centauro Achillem aliósq̄ue regum filios eruditos fuisse fingi, quòd soleant doctores consultorésque principum natura quidem feri esse, & promptum ad asperiora ingenium habere: humanitaté verò in speciẽ tantum præ se ferre.

*Educatio
Achillis.*

Et magnum fertur. Achilles dicitur quasi sine cibo, ab α priuatiua particula & $\chi\iota\lambda\delta\varsigma$ cibus, nutrimentum: quoniã primò aluit Chiron Achillem vrsorum, leonum, aliarumque ferarum medullis: postea nihil ei ciborum porrigebat, nisi ipse Achilles venaretur sibi feras quibus vesceretur. Hac de causa scribendum fuerat Achilles simplici l, & duabus primis syllabis breuibus, vt est apud Homerum in primo versu Iliados. Sed idẽ Homerus paulò inferius causa metri duplicauit Il vnde vsus obtinuit, vt Achilles græcè Αχιλλεύς scriberetur. Vide in imaginibus Philostrati, Achillis cibus.

*Chirõ quis
fueris.*

In stabulis Chiron. Chiron centaurus (vt refert Hyginus) Saturni in equum conuersi, & Phillyræ nymphæ filius fuit, qui non modò cæteros centauros, sed homines quoque iustitia superauit. Æsculapium & Achillem nutrisse existimatur. Apud hunc Hercules cum diuerteretur, illeque sagittas Herculis tractaret, simulque miraretur, quòd tam breuibus sagittis tam magna centaurorum corpora interirent: vna illarum in Chironis pedẽ prolapsa ad eò ipsum cruciavit (erat enim veneno Hydræ infecta) vt optaret

taret mori, quod ægrè ab Ioue obtinuit, & inter astra relatus est. Hæc magna ex parte Hyginus. Ouidius in 5. Fasto. idem prosequitur, sed latiùs & elegantius. Vnde mirari poteris Zenodotum & Erasmus in prouer. Chironium vulnus, qui scripserunt Chironem cum aliis centauris, quibuscum Hercules præliatus est, interiisse. Chiron græcè sonat deterior, id est $\chi\epsilon\iota\pi\omega\rho$. Vnde est iocus Diogenes apud Laertium. Nam conspiciens Diogenes formosum adolescentem in conuiuium euntem, Chiron, dixit, redibis, id est, peior. At ille cum rediisset, dixit Diogeni, Reuersus sum, sed non Chiron: non Chiron, sed Eurycion: erat autem Eurycius alius centaurus, qui latè incedens interpretatur. Hæc ex Alciato loco iam citato, qui reprehendit Erasmus, & interpretẽ Laërtij, quòd malè verterint iocum hunc, aut in corruptum exemplar inciderint. Est & apud eundem Laërtium similis iocus eiusdem Diogenis, qui cum vidisset duos centauros pessimè pictos, vter horum (inquit) $\chi\epsilon\iota\pi\omega\rho$, id est, Chiron est, vel deterior. Lusit in æquiuoco. Et hoc non rectè explicuit Erasmus.

*Erasmi &
Zenodoti la
psus.*

*Diog. Laërtij
iocus.*

*Diogenis
iocus alius.*

Et semiuirum centaurum. Centauri Ixionis & Nubis filij finguntur à poësis umbilico tenuis viri, inferius equi. Sed veritas habet, Thessalos equites fuisse perniciosissimos bellatores, vnde illis nomen. Nam $\kappa\epsilon\iota\tau\alpha\upsilon\rho\iota$ dicuntur $\delta\iota\epsilon\iota\tau\epsilon\tau\omega\tau\epsilon\iota\upsilon\tau\epsilon\tau\alpha\upsilon\rho\iota$, id est, à stimulantis tauris. Dicuntur & Hippocentauri, hoc est in equis stimulantis tauros. Dicti sunt Nubigenæ, quasi nube geniti, eò quòd castellum habitarent nomine Nephe-

*Centauri
vnde.*

Nubigenæ.

lem. Et νεφέλη nubem significat. Plura vide apud Perotū. De Chirone multa Statius in Achilleide, & Orpheus in Argonautis.

Principis clementia.

EMBLEMA CXLVIII.

*Vesparum quod nulla unquam Rex spicula figet:
Quodq; aliis duplo corpore maior erit,
Arguet imperium clemens, moderatq; regna,
Sanctaq; iudicibus credita iura bonis.*

*Apes sole
ex brutis re-
gem habet.*

ORus Apollo lib. i. populum regi obsequē-
tem significare volentes, apes pingunt. So-
lum enim ex brutis regem habet, quem reliqua
apium multitudo consequitur, ac illi paret, quē-
admodum regi homines. Cætera sunt lacera in
Græco, nec legi possunt. Vide D. Basiliū in Exae-
mero

mero, Homilia 8. Plinius Natur. histor. lib. ii. cap. 17. loquens de apibus, Non constat (inquit) inter autores, rex nullūmne solus habeat aculeū, maiestate tantūm armatus: an dederit eum quidem natura, sed vsum eius illi tantūm negauerit. Illud constat Imperatorem aculeo non vti. Dixerat idem Plinius præcedenti cap. regem apum duplo quàm cæterę esse maiorem.

*Rex apum
an careat
aculeo.*

Vesparum quod. De apibus loqui Alciatū notius est, quā ut egeat argumentis: cum quia vespæ immundæ sunt & carniuoræ, tum præcipuè quia regem non habent: ut autor est idem Plinius lib. eod. cap. 21. Vsus est igitur autor catarchesi tropo, de quo Quintilianus lib. 8. cap. vlt. Solent (inquit) poëtæ abusuè etiam in his rebus, quibus non sua sunt, vicinis potius vti, quod rarum in prosa est. Vide plura de apibus apud Virg. 4. Georgicon. Meminit huius rei & Erasmus in proverb. Spartam nactus es. in fine.

Salus

Salus publica.

EMBLEMA CXLIX.

*Phœbigena erectis Epidaurius imdet aris,
Mitis, & immani conditur anue Deus.
Accurrunt ægri, ueniâtq; salutifera orant:
Annuit, atq; ratas efficit ille preces.*

Sumptum est emblemata ex Saturnalibus Macrobij lib. 1. cap. 20. Cuius sic se habent verba: Hinc est, quod simulachris Æsculapij & Salutis draco subiungitur, quod hi ad Solis naturam Lunæque referuntur. Ist enim Æsculapius vis salubris de substantia solis subueniens animis corporibusque mortalium. Salus autem naturæ lunaris effectus est, quo animantium corpora iuuantur à salutifero firmata temperamento. Ideo ergo simulachris eorum iunguntur

Æsculapius quid.

guntur figuræ draconum: quia præstant, ut humana corpora velut infirmitatis pelle deposita ad pristinum reuirescant vigorem: ut reuirescunt dracones per annos singulos pelle senectutis exuta. Hæc Macrobius & alia plura. Valerius Maxim. lib. 1. cap. 8. plenè hanc historiam narrat, quam apponam, ut si inde sumptum emblemata contendas, habeas optionem. Sed ut cæterorum (ait) quoque deorum propensum huic urbi nomen exequamur, triennio continuo vexata pestilentia ciuitas nostra, cum finem tanti & tam diuturni mali neque diuina misericordia, neque humano auxilio, imponi videret: cura sacerdotum, inspectis Sybillinis libris, animaduertit, non aliter pristinam recuperari salubritatem posse, quàm si ab Epidauro Æsculapius esset accersitus. Itaque eò legatis missis, vnicam fatalis remedij opem autoritate sua (quæ iam in terris erat amplissima) impetraturam se credit. Neque eam opinio decepit. Pari namque studio petitum ac promissum est præsidium: è vestigiòque Epidaurij Romanorum legatos in templum Æsculapij (quod ab eorum vrbe quinque millibus passuum distat) perductos, ut quidquid inde salubre patriæ laturos se existimassent, pro suo iure sumerent, benignissimè inuitauerunt: quorum tam promptam indulgentiam numen ipsius Dei subsecutum verba mortalium cælesti obsequio comprobauit. Siquidem is anguis, quem Epidaurij rarò, sed nunquam sine magno ipsorum bono viso, in modum Æsculapij venerati fuerunt, per vrbs celeberrimas partes mitibus

*Val. Maxim.
mi histor.
Æsculap.*

tibus oculis & leni tractu labi cępit: triduoque inter religiosam omnium admirationem conspectus, haud dubiam præ se appetitæ clarioris sedis alacritatē ferens, ad triremem Romanam perrexit, pauentibusque inusitato spectaculo nautis, eò conscendit vbi Q. Ogulini legati tabernaculum erat, inque multiplicem orbem per summam quietem est conuolutus. Tum legati perinde atque exoptatæ rei compotes, expleta gratiarum actione, cultu anguis à peritis excepto, lati inde soluerunt: ac prosperam emensi nauigationem, postquam Antium appulerunt, anguis qui vbique nauigio remanserat, prolapsus in vestibulo ædis Æsculapij myrto frequentibus diffusæ supereminentem excelsi altitudinis palmam circumdedit, pèrque tres dies positus quibus vesci solebat, non sine magno metu legatorum, ne in triremem reuerti noller, Antienfis templi hospitio vsus: vrbi se nostræ aduehendum restituit: atque in ripā Tyberis egresfis legatis in insulam vbi templum dicatum est, transnauit: aduentūque suo tempestatem cui remedio quæsitus erat, dispulit. Narrauit & hæc T. Liuius de cad. 2. lib. 1. Sed intercudit. Vide Flori epitomem lib. 11. Sed omnium elegantissimè & latissimè Ouid. lib. vlt. Metamo. Vnde si rursus in stes sumptum emblema, facilè concedam. Nam & illa verba subindicant, veniatque salutifer orant. Quæ sic Ouidius extulit, Venitque salutifer vrbi. Vide locum Ouidij ex illo versu,

Pandite nunc muse presentia numina uatum.

Vide

Vide Plutarchum in problematis, vbi quærit causam, cur Æsculapij ædes extra urbem posita sit. Plinius loquens de angue li. 29. c. 4. Quin (inquit) inesse remedia multa creduntur, & ideo Æsculapio dicatur. & infra, Atqui anguis Æsculapius Epidauro Romam aduectus est, vulgòque pascitur, & in domibus. Phornutus in lib. de natura Deorum eadem ferè quæ & Macrobius scribit cap. de Æsculapio.

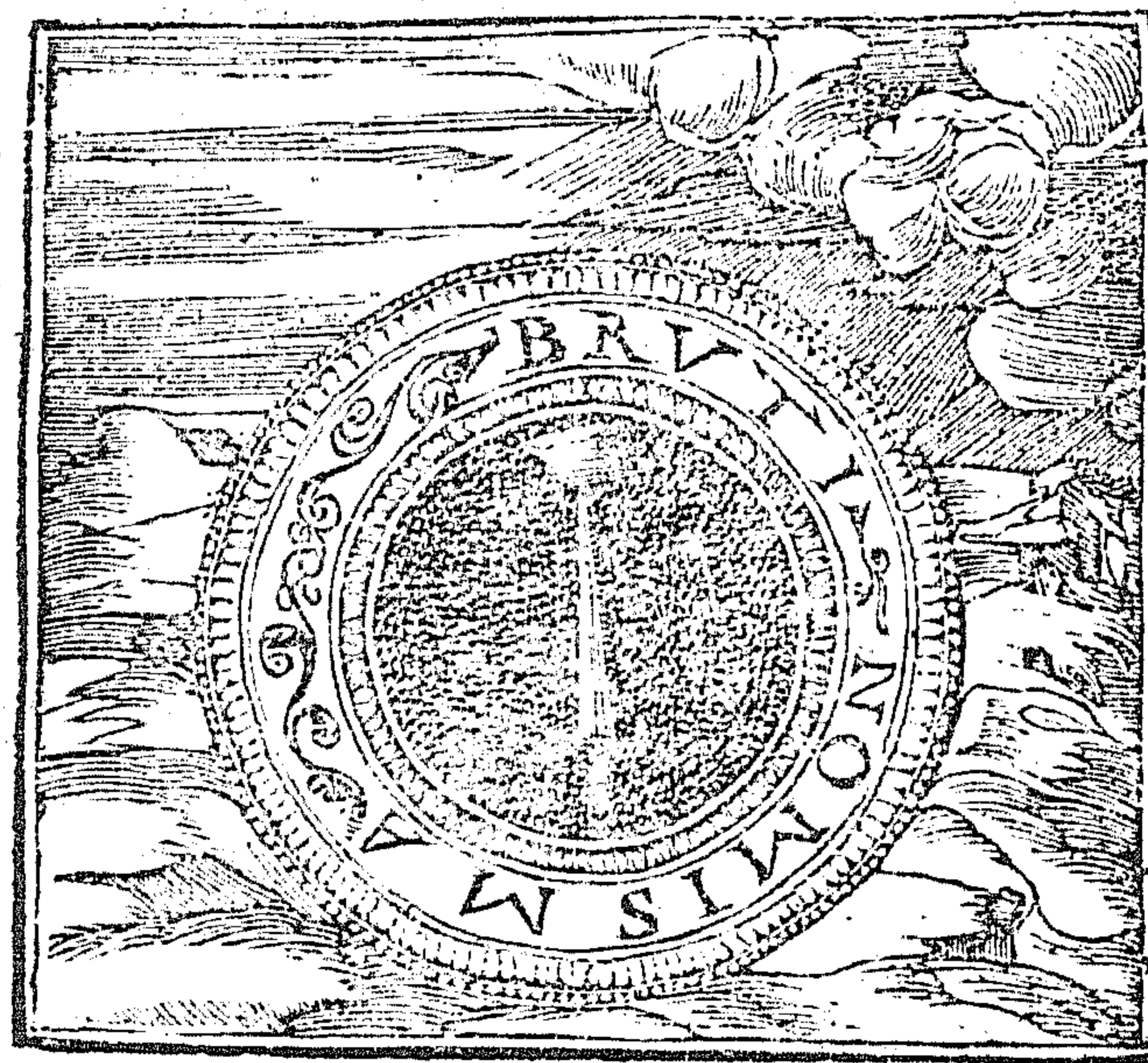
Phœbigena. è Phœbo genitus.

Epidaurius. Epidaurus ciuitas est in Peloponneso, vnde Epidaurius, a. um. Horat. in Sermon. Serpens Epidaurius. Vide Ouidiū 15. Metamorphos.

*Anguis
Epidaurius.*

Respublica liberata.

EMBLEMA C L.

Cesaris

*Cæsaris auxilio, ceu libertate recepta,
Hæc ducibus Brutis cusa moneta fuit.
Ensiculi in primis, queis pileus insuper adstat,
Qualem missa manu seruitia accipiunt.*

*Numisma
Bruti.*

EX Dione historico lib. 47. referete Politiano Miscel. cap. 70. Si quis (inquit) numisma Bruti reperiat ipsius calatum imagine, præterea pileo & duobus pugiunculis, ne diutius in explicanda ratione causaque labore, legat historiarum Dionis lib. 47. Nam ex his (inquit) Brutus significabat ab se & Cassio patriam liberatam. Sed enim pileum gestari ab his solitum, qui libertatē nacti, vulgatius manifestiūsque, quam ut sit autoritatibus confirmandum. Hæc Politianus. Vide adagium, ad pileū vocare. Historia de morte C. Iulij Cæsaris notissima est. Vide Suetonium.

Not. Numisma ego domi habeo, sed pileum oblongum habet inter duos pugiones erectos. Quare hîc emendanda est pictura. Vide Alciatum lib. 8. Parerg. cap. 10.

In

In vitam humanam-

EMBLEMA CLI.

*Plus solito humana nunc d. fle incommoda vitæ,
Heraclice: scater pluribus illa malis.
Tu rursus (si quando altis) extolle cachinum
Democrite: illa magis ludicra facta fuit.
Interea hæc cernens meditor, qua deniq; tecum
Fine fleam, aut tecum quomodo splene iocer.*

EX lib. I. Epigrammaton Græcorum, tit. 216.
Ἐν ἀνθρώπων βίῳ id est, in vitam humanam.
Est incerti autoris. Et sic habet, nec alia indiget
versione,

Τὸν βίον ἠράκλειτε πολὺ πλέον ἢ περ' ὅτ' ἔξυς
Δάκρυε· νῦν ὁ βίος ἔσ' ἐλεεινότερος.
Τὸν βίον ἀρτι γέλα Δημόκριτε τὸ πλέον ἢ ἄρην.
Νῦν ὁ βίος πάντων ἐστὶ γελαιότερος.

E e

Εἰς ὑμᾶς ὃ καὶ αὐτὸς ὄρων, τὸ μεταξὺ μεριμνῶ,
 Πῶς ἄμα σοὶ κλαύσω, πῶς ἄμα σοὶ γελῶσω.

Heraclitus

Heraclitus Ephesius Philosophus fuit, vt Suidas ait. Huic omnes humanæ actiones videbantur summa miseria: quapropter domo egrediens semper flebat. Sed de hoc fletu nihil meminit Laertius in vitis. Cùm esset hydropicus, medicis spreis, bubulo seruo circumlitus, Soli se sicandum opposuit: vbi somno correptus à canibus est dilaceratus. Democritus ex Abdera oriundus, teste Diogene, multas peragrauit regiones ad Gymnosophistas qui sunt in India, accessit. Omnes actus hominum solebat ridere: quia omnia ei videbantur ridicula. Nec huius risus meminit Laertius. Tandem, vt refert Cicero 5. Tuscula, se obcæcauit, vt naturæ secreta subtilius rimaretur. Centum aut plus eo vixit annos, teste Laertio. De his duobus sapientibus sic loquitur Iuuenalis Satyra 10.

Democritus.

Iamne igitur laudas, quòd de sapientibus alter
 Ridebat, quoties à limine mouerat unum,
 Protuleratq; pedem: flebat contrarius alter?
 Sed facilis cuius rigidi censura cachini
 Mirandum est, unde illi oculis suffecerit humor.
 Perpetuo risu pulmonem agitare solebat
 Democritus. —

& quæ sequuntur. Meminit & Horatius Democriti in Epistolis,

Si foret in terris rideret Democritus.
 Vide adagium, Boni viri lachrymabiles.

Ære

Aere quandoque salutem
 redimendam.

EMBLEMA CLII.

Et pedibus segnis, tumida & propendulus aluo,
 Hac tamen insidias effugit arte fiber.
 Mordicus ipse sibi medicata virilia uellit,
 Atq; abicit sese gnarus ob illa peti.
 Huius ab exemplo disces non parcere rebus,
 Et uitam ut redimas, hostibus æra dare.

EX fabulis Æsopi. Est autem fabulæ sensus *Castor quis*
 talis, Castor ex quadrupedum est genere, vt plurimum in aquis vivens, cuius pudenda dicuntur medicamentis esse vtilia. Hic vbi videt se ab hominibus indagari (noct enim quapropter indagetur) secans ipsius sibi virilia, prouicit

aduersus insequentes, & sic salutem cōsequitur. Fabula ostendit sic prudentes homines pro salute adipiscenda debere nullam suarum fortunarum habere rationem. Huic videtur astipulari sententiæ Plinius lib.8. cap. 30. Easdem, inquit, partes sibi Pontici amputat fibri periculo urgente ob hoc se peti gnari. Castoreum id vocant medici. Longè alia est sententia Dioscoridis, qui totum id pernegat lib. 2. cap. 26. Vanum (inquit) est, quod traditur, testes ab ipsis euelli, & à sese abiici, cum venatu vrgentur. Si quidem tangi nequeunt, ita vt in sue substricti. Plinius rursus pedibus hanc videtur in sententiam ire, cum ait libr. 32. cap. 3. Spectabilis naturæ potentia in his quoque, quibus & in terris & in aqua victus est, sicut & fibris, quos Castores vocant, & Castorea testes eorum. Ampu-
tari hos ab ipsis, cum capiuntur, negat Sextius diligentissimus medicinæ. Quinimo paruos esse substrictosque & adhaerentes spinæ, nec adimi sine vita animalis posse. Simile reperies Homericum adagium apud Erasmus, Omnibus anteuertenda vitæ cura.

Castoreum.

Dioscoridis
de fibris op.
Plinio con-
traria.

Sextius de
fib.

Iuuenalis
de fib.

Iuuenalis Saty. 12.

— Imitatus castorea, qui se

Eunuchum ipse facit, cupiens euadere damno

Testiculorum, adeò medicatum intelligit inguem.

Solinus de
fib.

Solinus cap. 23. idem cap. 38. de elephantibus hoc idem scribit.

Cum

Cum laruis non luctandum.

EMBLEMA CLIII.

Acacidæ moriens percussu cuspidis Hector,
Qui toties hostes uicerat ante suos,
Comprimere haud potuit uocem, insultantibus illis,
Dum curru, & pedibus nectere uincla parant.
Distrahite ut libitum est, sic casti luce leonis
Conuellunt barbam uel timidi lepores.

Sumptum ex lib. 1. epigr. grecor. εἰς ἀνδρείαν.
Βάλλε δ' νῦν μὲν πόντον· ἴσον δέ μοι ὄτι καὶ αὐτὸν
Νεκρῆ σῶμα λέοντος ἐφ' ὑβρίσσει λαγῶν.

Sic vertit Thomas Morus,

Proiicitote meum Danaï post fata cadaveri

Non metuunt lepores defuncti membra leonis.

Verba sunt Hectoris iam demortui (vt notat

quoque emblemata) ad Græcos insultantes cada-
ueri. Hoc autem factitasse Græcos autor est
Homerus lib. 22. Iliados,

Hic 770-7100

ὦδε δὲ τις εἰπεσκηνιδῶν εἰς πλησίον ἄλλον,
ὦ πόποι, ἢ μάλα δὴ μάλα κώτερος ἀμφαφάαδου
Ἐκτῶρ, ἢ ὅτε νῆας ἐνέπρησε πυρὶ κηλέω,
ὡς ἄρα τις εἰπεσκε, καὶ ἀντήσασκε τῶν ἄσας.

Sanctij ver-
sio.

Quæ verba sic latina feci,

Tum aliquis socio fundebat talia verba:
Mollior ab quanto iacet hic nunc inclutus Hector,
Quam Danaïs, quando est iaculatus puppibus ignes,
Sic dicens, elis in vulnere vulnera figit.

Cum larvis
luctari.

Vide adagia, Iugulari mortuos. Mortuo leoni
barbam vellere. Mortuo leoni & lepores in-
sultant. Mortuos rursus occidere. Erasmus in
adagio, Cum larvis luctari, ex Plinio & aliis eli-
cit illos cum larvis luctari, qui vita iam defun-
ctos maledictis insectantur: qua re nihil potest
esse indignius ingenuo viro.

Æacides.

Æacidae mortens. Achilles filius fuit Pelei &
Thetidis, Peleus Æaci ex Ægina. Vnde Achil-
les dicitur Peleus & Æacides.

Dum curru. Curru, datius casus est, vt in illo
Virgilij primo Æneidos notat Seruius,
Fleebit equos, curruq; uolans dat lora secundo.

De

De Morte, & Amore.

EMBLEMA CLIIII.

Errabat socio Mors iuncta Cupidin: secum
Mors pharetras, paruus tela ge ebat Amor.
Diuertere simul, simul una & nocte cubarunt.
Cæcus Amor, Mors hoc tempore cæca fuit.
Alter enim alterius malè prouida spicula sumpst.
Mors aurata, tenet offe. tela puer.
Debuit inde senex qui nunc Acheronticus esse.
Ecce amat, & capit florea ferta parat.
Ast ego mutato qui. Amor me perculit arcu,
Deficio, iniiciunt & mihi fata manum.
Parce puer, Mors signa tenens uictricia parce.
Fac ego anem: subeat fac Acheronta senex.

REdolet Græcum argumentum: non tamen
vnde sit sumptum comperi. Sed inter epi-
grammata Emanuelis à Costa Lusitani, quæ cir-

E e 4

Emanuelis
à Costa epi-
gram.

440 COMMENT. IN AND.
cūferuntur cum titulo. E Græco tale legitur
Epitaphium,

Mors & amor quondam tectum uenere sub unum:

Mistâq; in hospitio tela suere simul.

Cū nondum clara discessum luce pararent,

Mortis tela puer, mōrsq; tulit pueri.

Hinc iuuenes occidit amor fallente pharetra,

Hinc mors ipsa suos cogit amare senes.

Sic Didacus periit Stephanus florentibus annis,

Ereptus Mustis, legibus ac patriæ.

Quæ Tagus auriferas latè dispergit arenas,

Et diuæ Biriæ mania celsa uidet.

Hic iuuenem ob matris funus pietate gementem

Heu heu, letali cuspide fixit Amor.

*Acheronticus. Vide adagium, Alterum pedem
in cymba Charontis habere. Capularem enim
& mortis proximum significat esse senem, mo-
re Plauti.*

In

ALCIATI EMBLEM. 441

In formosam fato præreptam.

EMBLEMA CLV.

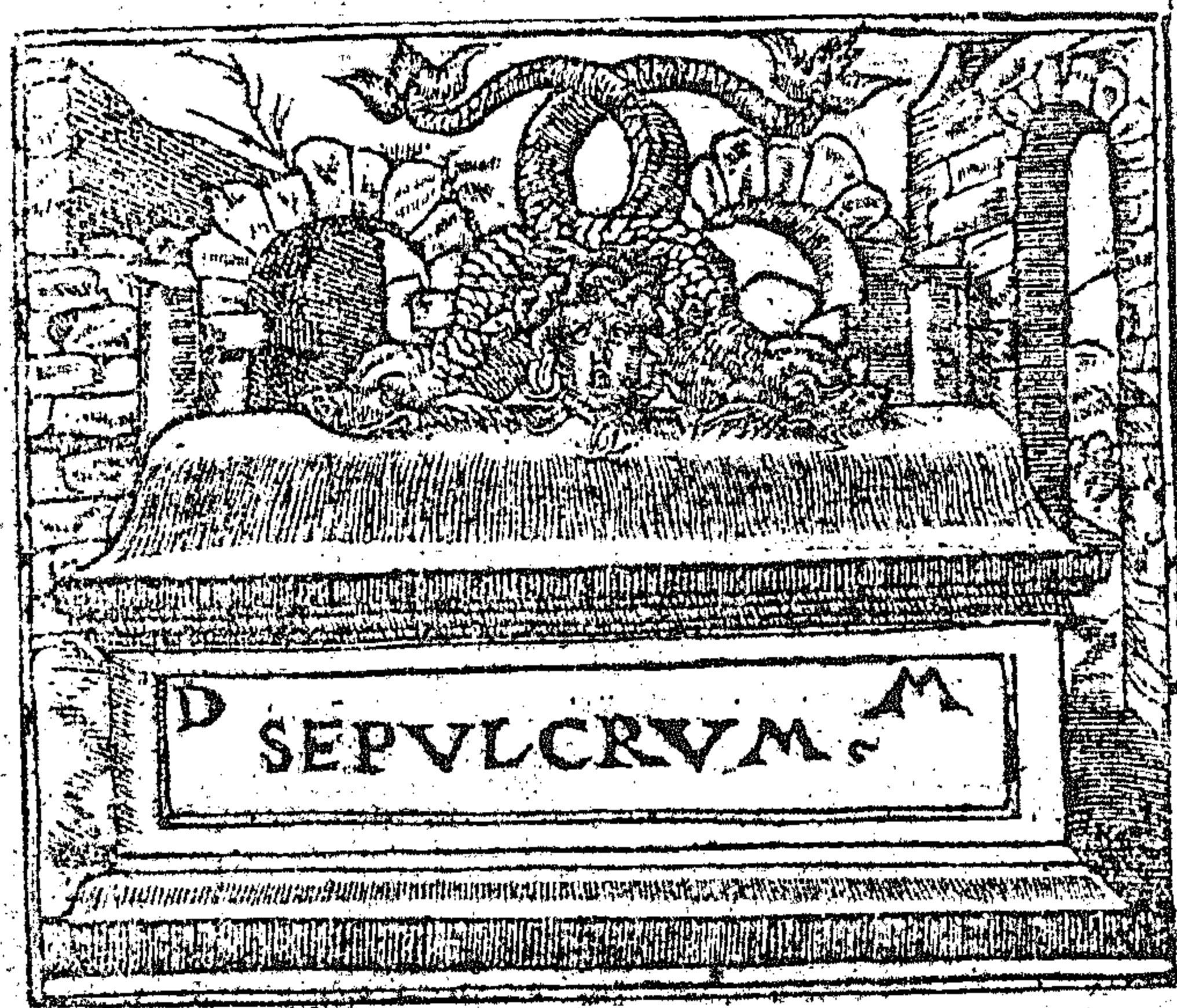
*Cur puerum Mors ausa dolis es carpere Amorem?
Tela tua ut iaceret, dum propria esse putat.*

Eiusdem argumenti cum præcedente. Ob-
iurgat autem Mortem quòd Amorem cæ-
cum & puerum fefellerit, tradens illi arcum &
sagittas mortiferas, quibuscum pueros & vir-
gunculas percutiat, mortale vulnus infigat. Id
fit autem immodica amoris vehementia.

E e s

In mortem præproperam.

EMBLEMA CLVI.

Qui teneras formas allexit, torstiq; puellas,
 Pulchrior, & tota nobilis urbe puer,
 Occidit ante diem, nulli mage flendus (Aristi)
 Quàm tibi, cui casto iunctus amore fuit,
 Ergo illi tumulum tanti monumenta doloris
 Astruis: & querulis uocibus astra feris.
 Me sine abis dilecte neq; amplius ibimus unã
 Nec mecum in studijs oia grata teres
 Sed te terra teget, sed fati, Gorgonis ora,
 Delphinésq; tui signa dolenda dabunt.

Aristus.

Aristus instituerat in honorem amici iam
 de mortui tumulũ, cuius erat tale superpo-
 sitũ in sine: Caput Medusæ inter duos Delphi-
 nes, hoc scilicet in mente pictura: Quàm citò, ô
 amice,

amice, conuersus es in aliam figuram! Nam hoc
 tribuunt Poëtæ Medusæ, ut homines in lapides
 conuerteret. Delphin porrò (ut aliàs indicauimus)
 celeritatis est symbolum. Nisi malis etiam
 ad amorem puerorum idem referre. Nam Del-
 phines puerorum amatores sunt.

Delphin
 quid in-
 dicat.

Nulli mage. Imitatio est Horatiana in Odis
 lib. i. sic,

Multis ille quidem flebilis occidit:

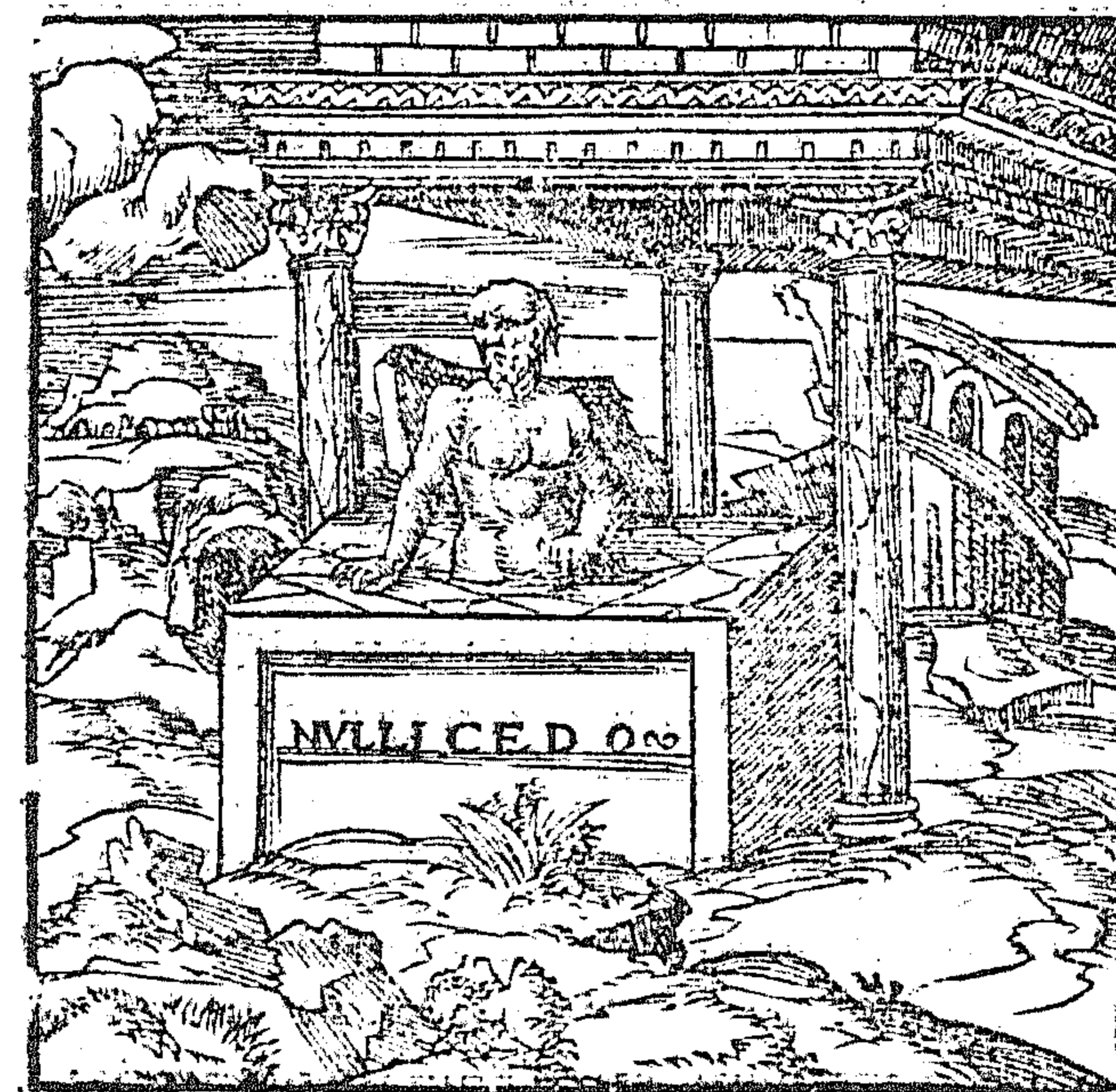
Nulli flebilior quàm tibi Virgili.

Sed fati Gorgonis. Tres fuerunt sorores dictæ
 Gorgones, Euryale, Steno, Medusa. De quibus
 vide Ouid. 4. Metamorphos. aut Hesiodum in
 Theogonia. Vide adagium γοργὸν βλέπειν.

Gorgones
 tres.

Terminus.

EMBLEMA CLVII.

Q14

Quadratum infoditur firmissima tessera saxum,
 Stat cirrata super pectore imago tenus,
 Et sese nulli profitetur cedere, talis
 Terminus est, homines qui scopus unus agit.
 Est innotata dies, prefixaq; tempora fatis,
 Deq; ferunt primis ultima iudicium.

Solo Athe-
 niensis.

Sumptum est hoc emblemata ex illa nobilif-
 sima Solonis Atheniensis Philosophi voce:
 de qua Iuuenalis Saty. 10. sic loquitur,

Festino ad nostros, & regem transeo Ponti,
 Et Cræsum, quem uox iusti sacunda Solonis
 Respicere ad longæ iussit spatia ultima uitæ.

Et Ouidius 3. Metamorph.

— Sed scilicet ultima semper

Nota. Expectanda dies homini est, diciq; beatus

Ante obitum nemo supremaq; funera debet.

Historia
 Solonis.

Sed iam ipsam historiam Solonis paulò fusius
 narremus, idque Herodoti verbis, qui ita inquit
 in Clione, Solon vir Atheniensis cum leges iu-
 bentibus Atheniensibus tulisset, decem annos
 causa contemplandi, nauigando peregrinatus
 est: ut ne quam legum, quas condiderat, abro-
 gare cogereretur. Nam hoc Athenienses ipsi fa-
 cere nequibant, maximo iureiurando adacti ad
 eas decem per annos seruandas, quas ipsis So-
 lon condidisset. Harum itaque legum, ac con-
 templandi gratia Solon peregrè profectus in
 Aegyptum ad Hamasim se contulit, & Sardis
 ad Cræsum. Eò cum peruenit, hospitaliter in
 regiã à Cræso exceptus est, tertioque aut quar-
 to, quam venerat die, iussu Cræsi ministri circũ-
 duxerunt hominem circa thesauros, omniãque
 quæ

Cræsi the-
 sauri.

quæ illic inerant magna atque beata, ostenta-
 runt. Contemplatum eum cuncta, & ut sibi
 opportunum fuerat intuitum, talibus percun-
 ctatus est Cræsus: Hospes Atheniensis, quia
 multus ad nos rumor de te emanauit, ob tuam
 sapientiam, tuamque discursationem, qui phi-
 losophando permulta videndi gratia es pere-
 grinatus: ideò mihi cupido incessit sciscitandi
 te, ecquem vidisti omnium beatissimum? speras
 videlicet se inter homines beatissimum esse, ita
 sciscitabatur. Solon nihil admodum, sed ut res
 erat respondens: Ego verò inquit, Rex, vidi bea-
 tissimum Tellum Atheniensem. Quod dictum
 admiratus Cræsus instat interrogare, Qua de re
 Cræsum iudicas esse beatissimũ? Quòd, inquit,
 Tello in Repub. bene instituta filij erant hone-
 sti & boni, eorumque singulis liberi, hĩq; omnes
 superstites: & cum hoc vitæ quantum in nobis
 situm est, bene traduxisset, obitus splendidissi-
 mus obtigit. Siquidem prælio, quod Athenien-
 ses cum finitimis gessere apud Eleusinam, hic
 cum auxilio venisset, hostemq; in fugam vertif-
 set, pulcherrimã oppetiit mortem. Quem Athe-
 nienses quo loco occubuerat, in eo loco publi-
 cè humauerunt, magnificèque honorarunt. Mul-
 ta de Tello ac beata referente Solone excitatus
 Cræsus interrogat, Quemnam secundum ab il-
 lo vidisset, putans haud dubiè secundas se par-
 tes esse laturũ. Cleobin (inquit ille) & Bitonem:
 quippe his & genus Argium erat, & victum
 suppeditabat. Ad hæc corporis robur tantũ, ut
 & in certaminibus ambo pariter victores exti-
 terint:

Tellus bea-
 tissus iudica-
 tus.

Cleobis &
 Bitonem, de
 quib. Virg.
 lib. 3. Geor.

rerint: & de iis hæc memorantur. Cùm dies festus Iunonis apud Argiuos esset, oporteretque omnino matrem horum ad templum ferri bobus iunctis, híque boues ex agris eis ad horam præstò non essent, tunc iuvenes exclusi tempore iugum subeútes, plaustrum pertraxerunt, quo mater vehebatur: & quinque ac quadraginta per stadia trahentes ad templum peruenerunt. Quibus cùm hæc fecissent, & ab omni cœtu cõspecti fuissent, optimus obrigit vitæ exitus. Per quæ Deus iudicauit, satius hominem esse mori, quàm viuere. Nam cum circumstantes Argiui laudibus tollerēt, viri quidem consilium filiorum: fœminæ verò eorum matrem, quòd talibus filiis prædita esset: mater gaudio perfusa cum liberorum fastu, tum fama, ante simulacrũ stans precata est Deam, vt Cleobi & Bitoni filiis suis daret, id quod optimum esset homini contingere. Post hanc præcationem vbi sacrificarunt, epulatique sunt, quiescentes in ipso delubro nõ sunt amplius excitati: sed hoc vitæ exitu perfun-
cti. Quorum effigies tanquam virorũ, qui opti-
mi extitissent, Argij factas apud Delphos collo-
carunt. Et his quidem Solon secundas beatitu-
dinis partes tribuebat. Cræsus autem contur-
batus inquit: Hospes Atheniensis adeone tibi
pro nullo contemnitur nostra felicitas, vt ne pri-
uatis quidem viris nos æquiparados ducas? Cui
ille, In diuturno Cræse tempore multa videtur,
quæ nemo velit videre: & tolerantur multa, quæ
nolit quispiam tolerare. Proponamus enim ho-
mini vitæ terminum ad septuaginta annos, qui
anni

anni constant viginti sex millibus ducētis quin-
quaginta diebus: horum dierum omniũ nullus
prorsus, qualem alius, rem affert. Ita igitur Cræ-
se omnino calamitosus est homo. Verum tu mi-
hi videris & diuitiis valde pollere: & permulto-
rum hominum esse rex. Sed quò me interroga-
sti nondum te appello: priusquàm bene vita fun-
ctum te audiero. Neque enim beator est, qui
magnis opibus præditus est, eo, qui diurnum vi-
ctum habet, nisi eidem omnibus bonis prædito
fortuna concesserit bene vita defungi. Prius ta-
men, quàm ad obitum peruenerit, nequaquam
beatus est appelladus, sed fortunatus. Quæ om-
nia consequi quandiu sis homo, impossibile est.
Omnis rei oportet inspicere exitum, quò sit eua-
sura. Quoniam multos Deus, quibus fortuna
suppeditauerat, radicitus euertit. Hæc Solon. Et
hactenus de his, quæ pertinent ad nostrum em-
blema. Sed quoniam crebrò sollicitatus sum à
quibusdam, ne in his meis scholiis concisas &
truncas vel fabulas vel historias narrarem: de-
creui ex eodem Herodoto (monente etiam So-
crate in Gorgia, ne fabulas truncas dimitramus,
sed caput imponamus, ne absque capite truncæ
oberrent) subiungere: quæ Cræso euenerint, post
acceptum à Solone responsum. Cræsus igitur
oraculo Apollinis perperam intellecto, in Cirsu
expeditione parauit, vbi à Persis captus ad Cy-
rum perductus fuit. Eum Cyrus vincum com-
pedibus super ingentem lignorum struem im-
ponit: circaque eum bis septem Lydorum filios,
sive habens in animo primitias has alicui offer-
re Deo,

*Beatus quæ
do quis de-
catur.*

*Cyrus cepit
Cræsum.*

re Deo siue volens votum persoluere, siue cupidus sciendi nūquis demonum liberaret Cræsum, quem religiosum esse audierat, quo minùs pyræ impositus viuis concremaretur. Cræso autem super pyram stanti, etsi in tanta calamitate posito, tamen venisse in mentem Solonis, quod ab eo sibi nutu Dei fuisset dictum, Ex viuentibus beatum esse neminem. Quod dictum vbi subiit Cræso, ferunt eum ex vehementi defectione animi victum ingemiscentem ter Solonem nominasse: & Cyrum, cum audisset, iussisse interpretes eū percunctari, quemnam inuocaret, illòsque accedentes fuisse percunctatos, & hunc interrogatum silentium egisse. Deinde cum loqui cogeretur dixisse, Illum nominavi, qui vt omnes alloqueretur, potius quàm ingentem pecuniam præoptarem. Eum non planè loquētem rursus interrogat, quodnam esset, quod dixisset. Efflagitantibus atque infestantibus interrogatione, inquit, quemadmodum Solon ad eum venisset, &c. Hæc Cræso referente, iam pyra incensa ardere inceperat. Cyrus auditis per interpretē quæ Cræsus retulerat pœnituisse dicitur, cum se quoque hominē esse cognosceret, qui alium hominem, qui se inferior non fuisset opibus, viuum rogo traderet. Præterea veritum ob id pœnam, ac reputantem nihil esse in rebus humanis stabile, iussisse ignem celerrimè extinguere. Verùm, eos, qui ignem conabantur extinguere, non eualuisse. Ibi Cræsum cognita per Lydos Cyri pœnitentia, cum cerneret vnumquemque extinguendo deuoluendòque igni incumben-

Solonis laus
à Cræso.

Cyri pœnitentia.

cumbentem, nihil tamen profici, exclamando inuocasse Apollinem, vt ipsi adesset, si quod ab eo donum illi gratum fuisset oblatum, ipsumque præsentī malo liberaret. Ita cum lachrymis Cræso Deum inuocante, nimbos repētē (cum serenum ac tranquillum esset) contractos esse, imbrèsque erupisse, ac vehementissima aqua pluuisse: & rogam extinxisse. Ita Cyrum cognito Deorum cultorem esse ac bonum virum Cræsum, eum in amicitiam recepisse, magnaque in obseruantia habuisse. Hæc ex Herodoto, multis omiſsis breuitatis gratia. Nunc quæ restant dicenda in ipso emblemate inferamus paulatim.

Quadratum infoditur. Aptè conuenit Termino quadratum saxum, vbi residit: vt pote stabili, nec mouendo è loco. Nam quadratam figuram habentia corpora, in quamlibet partem proiecta ceciderint, quadrata basi innituntur, ac re-cta semper insistant.

Firmissima tessera. Alludit ad pertinaciam Termini, qui nec Ioui ipsi voluit concedere, cum noua Capitolia fierent, vt autor est Tit. Liuius Decad. 1. lib. 5 in calce. Ouid. 2. Fastor. D. Augustin. de ciuit. Dei lib. 4. cap. 23

Et sese nulli. Extat super hæc re bellum ænigma Varronis, quod soluit Politianus in Miscell. cap. 36. Est autem huiusmodi in tribus Senariis,

Semel minusne, an bis, minus sit, non sat scio:

An utrunq; horum, ut quondam audiri dicier,

Ioui ipsi regi noluit concedere,

Sed cur non apponimus elegantissima Ouidij carmina ex 2. Fastorum?

*Quadratum
saxum quo
re conueniat
Termino.*

*Pertinacia
Termini.*

*Ænigma
Varronis.*

Ouidij de
Termino
carmen.

Termine siue lapis, siue es defossus in agro,
Stipes ab antiquis tu quoq; numen habes.
Te duo diuersa domini de parte coronant:
Binâq; ferta tibi binâq; liba ferunt.

Et infra,

Tu populos urbésq; & regna ingentia finis:
Omnis erit sine te litigiosus ager.

Nulla tibi ambitio est: nullo corrumparis auro:
Legitima seruas credita rura fide.

Et infra,

Quid noua cum fierent Capitoliâ nempe Deorum
Cuncta Ioui cessit turba locumq; dedit.

Terminus (ut ueteres memorant) inuentus in æde
Restitit, & magno cum Ioue templa tenet.

Nunc quoq; se supra, ne quid nisi sidera cernat,
Exiguum templi tecta foramen habent.

Termine post illud leuitas libera non est,
Qua postus fueris in statione, mane.

Nec tu uicino quicquam concede roganti,
Ne uideare hominem preposuisse Deo.

Et seu uomeribus, seu tu pulsabere rostris,
Clamato, tuus est hic ager, ille tuus.

Talis terminus. Applicat antiquam historiam ad
terminum vitæ nostræ: statutum enim est homi-
nibus semel mori: unde inquit versiculus, Talis
est terminus, scilicet, vitæ hominum, qui vnus
scopus agit homines.

Est immota dies. Hanc sententiam sic extulit Se-
neca in Hercule furente,

Certo ueniunt ordine parca,

Nulli iusso cessare licet:

Nulli scriptum proferre diem.

Sic

Sic Lucretius lib. 3

Certa quidem finis uita mortalibus astat.

Sic Silius Italicus lib. 3. belli Punici,

Et pace & bello cunctis stat terminus æui.

Vide, si plura de hac re cupis, adagium, Finem
vitæ specta.

Dèq; ferunt primis. Sic Ouidius in Epistolis,
Exitus acta probat. —

Erasmus (vt ipse refert in quadam apologia) an-
nulum habebat, in quo insculptus erat termi-
nus cū hac inscriptione, Nulli cedo: quæ uerba
imperiti eò deflectebant, vt intelligerent Eras-
mum nulli cedere.

Erasmus
ab imperitis
notatus.

Opulenti hæreditas.

EMBLEMA CLVIII.

Ff 2

Patroclum falsis rapiunt hinc Troës in armis,
 Hinc socij, atq; omnis turba Pelasga uetat.
 Obtinet exuias Hector, Græciq; cadauer.
 Hæc fabella agitur, cum uir opimus obit.
 Maxima rixa oritur, tandem sed transigit hæres,
 Et coruis aliquid, uulturisq; sinit.

EMblema sumptum est ex conuiuio Luciani. Patrocli fabula ex Homeri lib. 17. Iliados. Quam quia multis versibus canit Homerus, non hûc intuli. Summam totius rei habes in Emblemate. Verba porrò Luciani hæc sunt, Iamque tollebant Aristænetus atque Eucritus ex his, quæ sibi fuerant proposita, suam uterque partem. Tum ego quæ mihi, & Chæreas item quæ sibi erant proposita, eundem ad modum Ion & Cleodemus. Porrò Diphilus etiam Zenonis digressi partem tollere parabat, affirmâs vni sibi ea fuisse proposita: atque hac de causa cum ministris dimicabat: ac vicissim inter sese trahebant, manibus utrinque in auem iniectis, non aliter quàm Patrocli cadauer hinc atque illinc attrahere conantes.

Lycophron. Græciq; cadauer. Græci, græca dictio est. Lycophron in Cassandra Τραυλιών α. 1505, id est Græcorum, ubi Tzetzes, Græci prius vocabantur Hellados habitatores, postea ab Hellene Hellenes sunt vocati.

Amici

Amicitia etiam post mortem durans.

EMBLEMA CLIX.

Arantem senio, nudam quoque frondibus ulmum,
 Complexa est uiridi uitis operta coma.
 Agnoscitq; uices naturæ: & grata parenti
 Officij reddit mutua iura suo.
 Exemploq; monet, tales nos querere amicos,
 Quos neq; distungat fœdere summa dies.

EX Græco epigrammate Antipatri lib. 1. Epigram. Græcorum εις ανταπεδοσει. Carmen sic habet,

Αὐτὴν με πλατάνισον ἐφ' ἑρπύζῃ καὶ καλύπτει
 Ἄμπελος ὀθνεῖη δ' ἀμφοτέθνηλα κόμη,
 Ἐτίρην ἐμοῖς θαλέτρεσσιν ἐπιθρέψασ' ὀροδ' ἀμύνας
 Βότρυας, ἢ ταύτης ἐκ ἀπετηλοτέρῃ.

Antipatri
epig.

al. Ηωρίνο

F f 3

Τὸν μὲν τοὶ ἔπειτα τιθηνέω τὶς ἑταίρην,
 ἢ τις ἀμείψασθαι καὶ νέκυν ὀϊδίε μόνη.

Sic vertebam,

Sanctij ver-
 fo.

Me platanum siccam folijs & palmitē obumbrat

Vitis, & externa contegor ipsa coma.

Illā meos ramos crevit complexa uirentes:

Illius at ramos usq; putabo meos.

Hanc sociam uitæ quærat sibi quisq; uicissim,

Quæ fiet in fato reddere docta uices.

Ouidius 2. Tristium,

Vidi ego pampineis ornatam uitibus ulmum,

Quæ fuerat seuo fulmine tacta Iouis.

Mutuū auxiliū.

EMBLEMA CLX.

Lorip

Loripedem sublatum humeris fert lumine captus:

Et socij hæc oculis munera retribuit.

Quo caret alteruter, concors sic præstat uterq;

Mutat hic oculos, mutat ille pedes.

Multa sunt epigrammata Græca in hanc
 sententiam, eaque in lib. i. Florilegij titulo
 εἰς ἀντιπῆρας. Sed vnum tantum apponam Phi-
 lippi seu Isidori,

Τυφλὸς ἀλιπέτων χωλὸν πέδας ἤερτα ζεῖ,

Ὁ μῦθον ἀλλοτρίοις ἀντεραιζόμενος.

Ἄμφω δ' ἡμιτελεῖς πόρος ἑνὸς φύσιν ἡμρόσθησαν,

Τέτλιττες ἀλλήλοισ ἀντιπῆραχομένοι.

Sic vertit Ausonius Gallus,

Insidens cæco graditur pede claudus utroq;

Quo caret alteruter, sumit ab alterutro.

Cæcus namq; pedes claudo gressumq; ministrat:

At claudus cæco lumina pro pedibus.

Idem aliter,

Ambulat insidens cæco pedē captus utroq;

Atq; alterna subit munia debilitas.

Nam cæcus claudo pede commodat: ille uicissim

Mutua dat cæco lumina pro pedibus.

Sic Thomas Morus,

Claudipedem gestat cæcus uicinus ocellis,

Conducitq; oculos arte locatq; pedes.

Cæcus fert claudum, atq; opera conducit eadem,

Istius ille oculos, istius ille pedes.

Huc alludit Politianus in suis græcis epigram-
 matis sic,

Τυφλὸς ἀπεστ' ἡτὴν ἀλλήλοισιν θεράποντες:

Τυφλὸς ὀδηγεῖτο νοτοφορεῖτο δ' ἀπεσ.

Loripedem. Loripes compositum à loro &

Ff 4

Ausonij
 Galli ver-
 fo.

Thomas
 Morus.

Politianus

Himantopodes.

Mutuo, ase

pes. Dicuntur loripedes, qui pedes habent in-
tortos in modum corrigiæ, aut veriùs, qui blan-
dos & carneos habent pedes sine ossibus, qua-
les sunt populi in Aphrica, qui dicuntur Himan-
topodes, id est, loripedes, quibus serpendo in-
gredi natura est. Plinius lib. 5. cap. 8.

Mutuat bic. Mutuo as. non est verbum latinum
saltem apud probatos autores. Mutuo dare di-
cunt Latini, quod facillè diligens lector depre-
hendet. Sed danda est Alciato venia, qui toties
occurrebat Bartolis & Baldis. Poteris versi-
culum paucis mutatis literis corrigere,

Hic oculos mutuat, mutuat & ille pedes.

Auxilium nunquam deficiens.

EMBLEMA CLXI.

Bina

Bina pericla unis effugi sedulus armis,
Cùm premerèr; solo, cùm premerèr; salo.
Incolumen ex acie clypeus me præstitit: idem
Nauis fragum apprensus littora ad usq; tulit.

EX Epigramate Iulij Leonidæ in lib. 1. Flori-
legij tit. *εις ναυάγιον.* Epigramma tale est,

Εἰν ἐνὶ κινδύνας ἔφυγον δι' ὄνο Μυρτίλος ἔπλω,
Τὸν μὲν, ἀριστεύσας, τὸ δ' ἐπινηξάμενος,
Ἀργέης ἡ δ' ἔδρασε κείως τε ἀπὶν ἀσπίδα δ' ἔχον
Σοβαῖς κεκρυμμένην ἰδατε καὶ πολέμου.

De quodam nomine Myrtilo, qui post conflictū
terrestre, nauem ingressus, naufragium passus
est: cūque frangeretur nauis, clypeum appre-
hendens incolumis super illo enatauit. Antè
scripserat Alciarus,

Bina pericla unis effugi Myrtilus armis, &c.

Est epigramma venustum & figuris abundans.
Talem pingit Claudianus in panegyricis, Ho-
ratiū Coclitē, cuius hæc sunt verba,

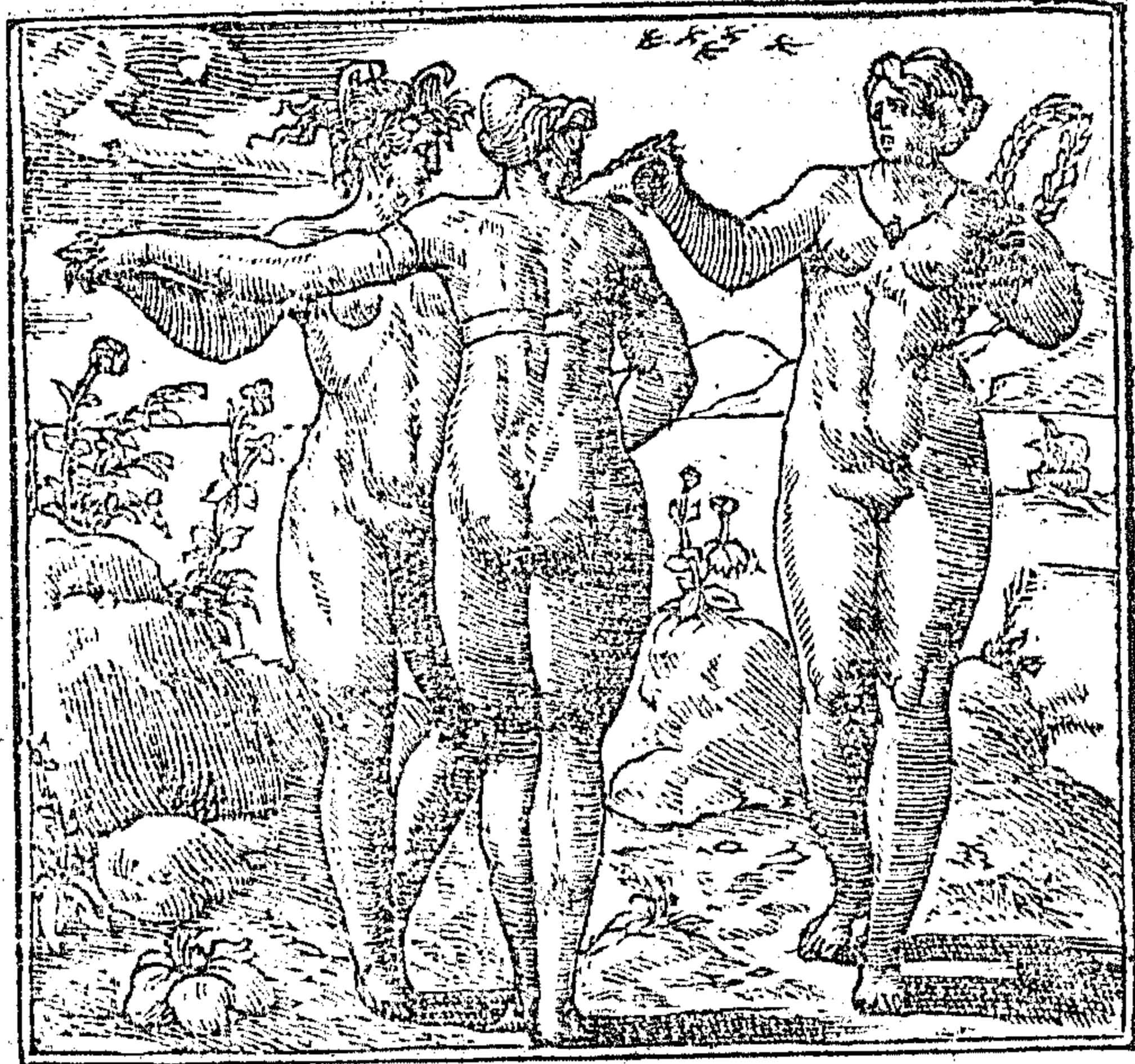
Traiecit clypeo Tybrim, quo texerat urbem,
Tarquino mirante Cocles, mediisq; superbus
Porsennam respexit aquis.

FF 5

*Iulius Leo-
nidæ.*

Myrtilus.

*Claudianus
de Hor. Co-
clite.*

Tres Charites Veneri assistunt, dominamq; sequuntur
 Hincq; uoluptates, atq; alimenta parant.
 Lætitiâ Euphrosyne speciosum Aglaia nitorem.
 Suadela est Pithus, blandus & ore lepos.
 Cur nudæ mentis quoniam candore uenustas
 Constat, & eximia simplicitate placet.
 An quia nil referunt ingrati: atq; arcuâ inanis,
 Est Charitum? qui dat munera, nudus eget.
 Addita cur nuper pedibus talariâbis dat
 Qui citò dat: minimi gratia tarda pretij est.
 Implicitis ulnis cur uertitur altera? gratis
 Fœnerat: hinc remanent una abeunte due.
 Iuppiter iis genitor, cœli de semine diuus,
 Omnibus acceptis edidit Eurymone.

EX

EX marmoribus, quæ Romæ visuntur, huiusmodi subdito epigrammate longè festiuo, ut tradit Alciatus in Parerg.

Sunt nudæ Charites nunc de marmore, at illas
 Diua columna suis ædibus intus habet.
 Par tribus est facies, qualem decet esse sororum,
 Par tribus est et ætas, par quoq; forma tribus.
 Grata Thalia tamen geminæ conuersa sorori
 Implicat alternæ brachia blanda soror.
 Euphrosynem dextra stupeo, Aglaiamq; sinistra
 Miror, & implicitis brachia nexa modis.
 Iuppiter est genitor, genuit de semine cœli
 Eunomia, & Veneris turba ministra fuit.
 Inde altur nudus placida sub matre Cupido,
 Inde uoluptates inde alimenta Dei.

Quoniam pars emblematis potissima, si rectè conferas, ex epigrammate adducto lucem accipit: pauca & in transcurso attingemus in ampla alioqui materia.

Lætitiâ Euphrosy De numero & nomine Gratiarum varia est autorum sententia. Orpheus in hymnis tres recenset: Aglaia, Thaliâ, Euphrosynam, Iouis & Eunomiæ filias, sic,

Κλυττεροι ὡ χάριτες μεγαλώνυμοι ἀγλαῖαί με
 θυγατέρες ζηνόσε κ' Εὐνομίης βαθυκόλπυ
 Ἀγλαίη τε Θάλεια, κ' Εὐφροσύνη πολύολβε.

Plutarchus item tres in lib. de disputatione philosophi cum principe. Sapiebat (inquit) qui Gratiis nomen indidit, Aglaia, Euphrosyne, ac Thalia. Siquidem hilarem esse & gaudere in conferendis beneficiis, id & maius est & purius. Has etiam tres inuocat Pindarus oda Olympiorum
 ultima

Plutarchus
 de Gratiis.

ultima πόντια ἀγλαία, φιλησίμολπε, εὐφροσύνη, Θάλιατ' ἐρασίμολπε, θεῶν κρατίστ' αἰδέεσσι. Id est, O venerabilis Aglaia, amabiliterque demulcens Euphrosyne, amicéque oblectans Thalia, optimi Deum filia. Quidam verò, vt ait Phornutus, in lib. de nat. Deorum, duas tantum Gratias posuerunt, inuètes aliquos benefaciendi initium facere oportere, alios autem gratiã referre. Homerus lib. 14. Iliados Pasitheam vocat vnam Gratiarum, quam Iuno Somno Deo in matrimonium collocat.

Nomina
Gratiarum.

Letitiam Euphros. Scilicet parat. εὐφροσύνη, bene affectam & hilarem sonat. Ἀγλα, vel ἀγλῆ splendorem significat. Θάλια floriditatem & conuiuium lætum, ἄλκιον ἑκείνην, id est, virescere.

Pithus.

Suadela est Pithus. Pithus generatidi casus est, & est dea eloquentiæ & persuasionis. Vnde Isocrates apud Quintilianum πειθῆς διμμεργόν, id est, persuadendi opificem, rhetoricè nominauit.

Cur nudæ. Duas affert causas cur nudæ pingantur Gratia. Prima: quia nihil oportet in beneficiis vtro citroque collocandis esse duplex aut rectum: sed clara omnia & simplicita.

Σιμωνίδης
μέλι.

Arce Si-
monidis.

An quia. Secunda prouerbium tangit Σιμωνίδης μέλι. Id est, Simonidis cantilena. Habebat enim Simonides duas arcas, præmiorum alteram, alteram gratiarum: quas cum aliquando aperuisset, gratiarum arculam semper offendebat inanem, præmiorum plenam. Quo significari volebat, se gratis donare nolle carmina. Sic quoque queritur Theocritus in Charitibus, qui grati

Gratias suas ideo nudas ait, quòd à principibus ad quos mittantur, indotatæ remittantur. Multa de Gratiis Pausanias, & Seneca lib. 1. de beneficiis, & multi alij.

Addita cur nuper. Innuit autor nunquam depictas hactenus fuisse Charites pedibus alatis, sed se primum hoc inuenisse, vt talaribus illas decoratas diceret, vt locum haberet prouerbiũ, Bis dat, qui citò dat. In quam sententiam circumfertur versiculus Græcus,

Ἀλκις ἀβραδύπες ἀλκις ἐστὶ χάρις.

Vnde Ausonius,

Gratia que tarda est, ingrata est, gratia namque

Cum fieri properat gratia grata magis.

Gratus fenerator. Hoc est, qui primus gratiam misit perinde fecit, ac si feneratori dedisset: nam pro vna gratia duas accipiet.

Edidit Eurynome. Quænam fuerit Charitum mater, varia est opinio. Nam hæc ferè nomina circumferuntur, Eurydomene, Eurynome, Eurymeduse, Antonoe, Iuno, Euanthe, Aglaia. De quibus vide Phornutum, De natura Deorum, cap. de Gratiis.

In

Audent flagriferi matula, stupidiq; magistri
 Bilem in me impuri pectoris euomere:
 Quid faciam? redā amne iuces? sed nonne cicadam
 Ala una obstreperam corripuisse ferar?
 Quid prodest muscas operosis pellere flabris?
 Negligere est satius, perdere quod nequess.

Oros Apollone de musca.

EX prouerbio, Cicadā ala corripuisti: & ex Oro Apolline lib. i. de lite. hiero. vbi sic ait, Impudentiam si volebant significare, muscam pingebant: ea nāque abacta, continuo nihilominus reuertitur. Hæc ille. Sed hoc elegantius Homerus Iliad. 17. his verbis,

καὶ εἰ μῦς θάρσος ἐπὶ Σὴθεσιν ἐνῆκεν,
 ἦ τε κ' ἐργομένη μάλα περ χροῦς ἀνδρομέσσι,

Ἰγαν

Ἰγαν εἰ δ' οὐκ ἐστὶν, λαρὸν τὲ οἱ αἴμα ἀνθρώπων.

Quæ sic verti,

Et muscæ audaris uim illi in præcordia misit:

Quæ quamuis de pelle hominis sit sepe repulsa,

Ab sit exoptans humani sanguinis haustus.

Vide adagium, Muscas pellere. Duo sunt, inquit Plutarchus, animantium omnium, quæ nostro vtuntur hospitio, musca & hirundo, quæ nulla queunt arte cicutari. Musca ne molesti quicquā patiarur prehensari horret: hirundo suapte natura hominem odit, &c. Sed cur muscæ tam impudenter saepe abactæ reuolent, alia solet assignari causa, præterquam, quæ ab Homero tradita est: quòd videlicet sint obliuiosæ, nec satis meminerint quanto ex periculo se paulò antè subduxerint.

Philon Iudæus in vita Mosis loquens de Cynomyia, Cui veram (inquit) appellationem imposuerunt periti nomenclatorum, vt erant sapientissimi, composita è duobus impudentissimis animantibus: musca & cane. Altera vincente omnes volucres temeritate: altero omnes terrestres quadrupedes. Accurrunt enim intrepidè, & si quis arceat, non cedunt peruicacia, donec fatientur carnibus & sanguine. At Cynomyia participans amborum audacia, mordax & insidiosum est animal. Nam è longinquo cum stridore in teli morem magnòque impetu aduolat, infixaque cuti hæret pertinaciter.

Sancti versio.

Muscas pellere.

Philon Iudæus de musca.

Cynomyia.

Inanis

Inanis impetus.

EMBLEMA CLXIII.

Lunarem noctu (ut speculum) canis inspicit orbem:
 Sēq; uidens, alium credit inesse canem,
 Et latrat: frustra agitur uox irrita uentis,
 Et peragit cursus surda Diana suos.

VNde sit sumptum nondum comperi, nihil tamen habet difficultatis. Vide adagium, *Oryx.* Inanis conatus. Oryx genus quoddam canis apud Ægyptios. Hic, teste Oro Apolline, Lunam exorientem adlatrat, clamorēque magno illam prosequitur: vnde pro impuritate apud ipsos Ægyptios ponitur. De Oryge agit Plinius & Aristoteles.

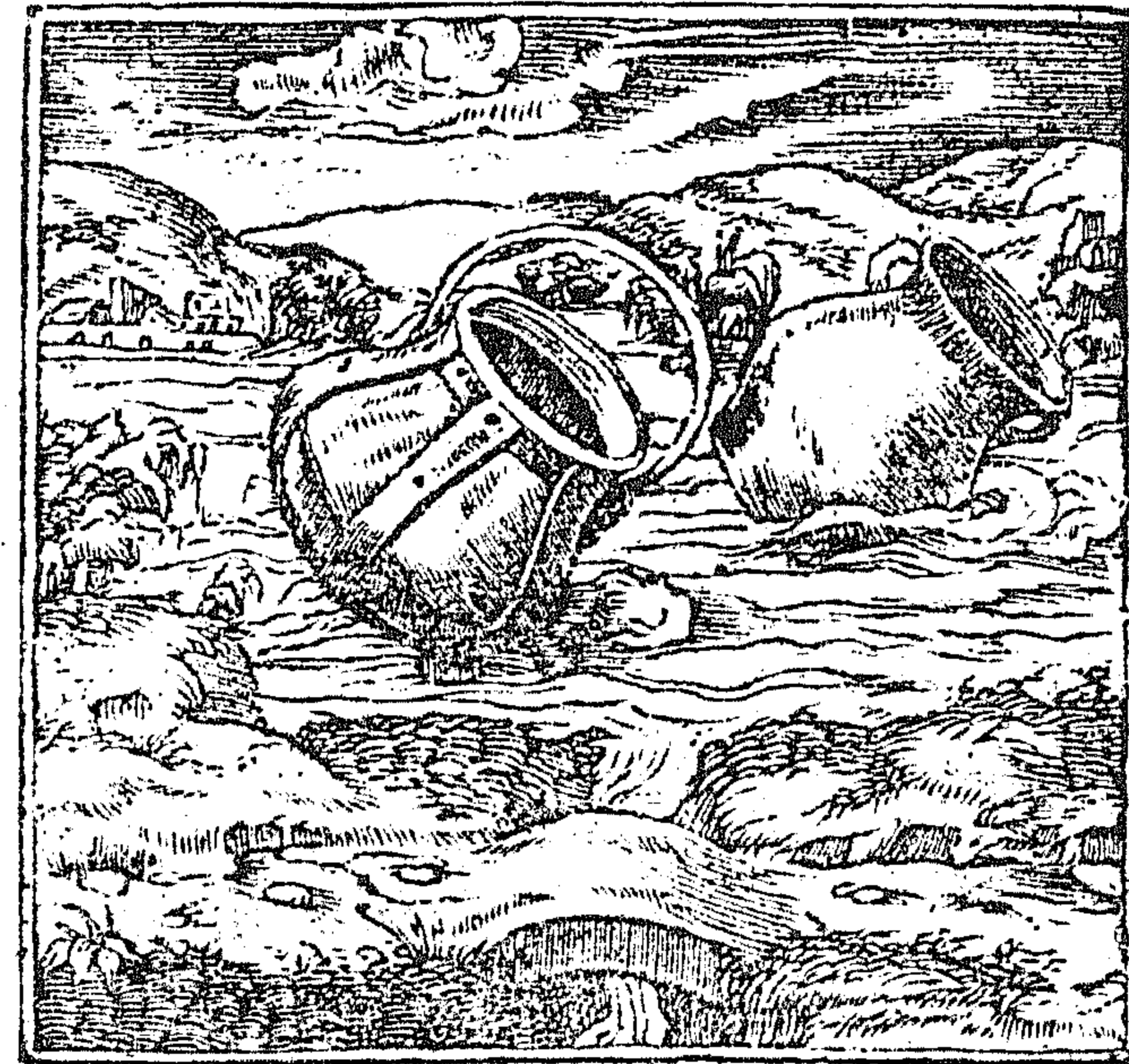
Aliquid

Aliquid mali, propter vicinum malum.

Προσωποποιία.

EMBLEMA CLXV.

Aliquid mali, propter vicinum malum.
Alciati Emblematis
Alciati Emblematis
ex Pictura in Alciati
Emblematis

Raptabat torrens ollas, quarum una metallo,
 Altera erat figuli terrea facta manu.
 Hanc igitur rogat illa: uelit sibi proxima ferri,
 Iuncta ut precipites utraq; sistat aquas.
 Cui lutea, Haud nobis tua sunt commercia curæ,
 Ne mihi proximitas hæc mala multa ferat.
 Nam seu te nobis, seu nos tibi conferat unda:
 Ipsa ego te fragilis sospite sola terar.

EX fabulis Æsopi festiuum epigramma & clarum. Titulum emblematis vide in Chæliadib. Erasmi, ubi multa præclara de malo vicino reperies ex Hesiodo, & aliis.

G g

Cui lutea haud. Extat de hac re præstantissima
Elegia Ouidij lib. 3. Tristium, Elegia 4. cuius
aliquot accipe carmina,

V sibus edocto si quicquam credis amico,

Vive tibi, & longè nomina magna fuge.

Vive tibi, quantumq; potes prælustria uita:

Sæuum prælustræ fulmen ab arce uenit.

Nam quanquam soli possunt prodesse potentes,

Non profunt, potius plurimum obesse solent.

Reliqua ibi quære.

In eum qui truculentia suorum perierit.

PROSOPOPOEIA.

EMBLEMA CLXVI.

Delphinem inuitum me in litora compulsi æstus,
Exemplum infido quanta pericla mari.

Nam

Nam si nec propriis Neptunus parcat alumnis,

Quis tutos homines nasibus esse putet?

EX lib. 3. Florilegij eius ἰχθύων. sub incerti au-
toris nomine sic,

Κύματα, κ' ἰχθύων με κ' ὕδατων ὄνη χέρσον ἔουραν

Δελφίνου, ξένης κοινὸν ὄραμα τύχης.

Αλλ' ὄνη μὲν γαίης, ἰλίω τόπος. (ὡς ὄψιδόντες,

Εὐθὺς κερὸς τύμβου μ' ἔσπερον εὐσεβείας.)

Νῦν δ' ε, τεύχεσ' ἀλάστω διωλεσε. τίς ἀπὸ πόντου

Πίσις, ὅς ε' δ' ἰδίης φεῖσ' ἄσ' συντροφίης

Sic vertebam,

Delphinum me fluctus atrox in littora adigit:

Hospitibus sortis sic documenta dabo.

Terra tamen misero tribuit pietatis honorem;

Nam fertis decorant nostra sepulchra pij.

Nunc mare quod genuit, me perdidit: si neq; parcat

Ipsæ suis, ponto que sit habenda fides?

Calius Rhodig. lib. 8. antiq. lect. cap. 6. sic in-

quit, Extat adagium ex Plutarcho δελφίνος ἐν

χέρσῳ βία. Id est Delphini in terra vis, in eos,

qui quod nesciunt iudicant & in quo minus va-

leant, toto conatu petunt. Delphinorum cele-

ritas memorabilis est: adeò vt ocyor volucre, a-

crior celo credatur, teste Aristotele. Cæterùm

tam stupendæ agilitatis est animal: terra tamen

contactum non patitur, quin inuectum in are-

nam emoritur confestim. Hæc & plura ille: qui

erroris ansam è Plinij verbis (ni fallor) arripuit.

Quæ verba & multos alios deceperunt. Locus

Plinij talis est, cùm de Delphinis agit: Solent

incerta de causa in terram erumpere, & statim

tellure tacta moriuntur, multoque ocyus fistula

Sicly ver-
sio.

Delphino-
rū colerit. as.

Locus Plinij corruptus.

Pincianus in Plinium de delph.

obturata. Qui locus proculdubio corruptè legitur: nam illud verbum, statim, expungendum est è contextu: aut intelligendum, statò tēpore. Nam emori delphinos statim tacta terra falsum esse deprehendet, quicumque legerit attentè octauam à fine libri noni epistolam Plinij Cæciliij: vbi agit de puero & delphino, qui subinde in arenam erumpebat, tactusque à Solis calore iterum se in mare recipiebat. Meminit huius rei Pincianus in Plinium & alij. Neque Plutarchus (vt ad Cælium reuertar) id vult significare, Delphinum illico tacta terra emori, sed perdere celeritatem & violentiam illam, postquam, in alienum elementum excesserit.

Ἐχθρῶν ἀδωρα δῶρα.
In dona hostium.

EMBLEMA CLXVII.

Bellorum coepisse ferunt monumenta vicissim
Scutiferum Aiacem Hectoraq; Iliacum.
Balthæa Priamides, rigidum Telamonius enses
Instrumenta suæ cepit uterq; necis.
Ensis enim Aiacem confecit, at Hectora functum
Traxere Aemoniis cingula nexa rotis.
Sic titulo obsequij, quæ mittunt hostibus hostes
Munera, uenturi præscia fata ferunt.

Titululus emblematis ex græco epigrammate. Historia emblematis ex Homero Iliados 7. De quibus omnibus latè & præclarè agit Erasmus in prouerb. Hostium munera non munera. Epigrammata græca, quæ citat Erasmus inuenies lib. 3. Florilegij lib. 3. tit. ἐς ἥρωας. Sed quia Erasmus ex epigrammate, vnde totum sumptum est emblemata, non attulit nisi postremum distichum, libuit integrum apponere. Est autem Leontia,

πιερὴν ἀλλήλοισ Ἐκτωρ χάριν ἠδὲ φέρασις
Αἴας ἐκ πολέμου μνήμ' ἔπορον φίλις.
Ἐκτωρ γὰρ ζωστῆρα λαβὼν, ξίφος ἔμπαλι δῶκεν
Τὴν ᾗ χάριν δῶρων πέπρασαν ἐν θανάτῳ.
Τὸ ξίφος εἰλ' Αἴωντα μεμνηνοῦ, καὶ πάλι ζωστῆρ
Ἐίλκυσε Πριαμίδην δῖφρα σурόμδρον.
Οὕτως ἐξ ἐχθρῶν αὐτοκτόνα πέμπετο δῶρα,
Ἐν χάριτος προφάσει μοῖραν ἔχοντα μόρα.

Pro versione sufficit emblemata.

Scutiferum Aiacem. Transtulit verbum illud ex Epigrammate Græco φέρασις, & ab Ouidio vocatur Ajax clypei dominus septemplicis. De Aiæcis nomine iam alibi diximus. Est autem versiculus licentiosus & duriusculus.

Baltha Priamides. Id est, Hector, qui filius fuit Priami, vt apud Homerum saepe legimus. Porphyrius tamen philosophus testimoniis Ibici, Alexadri, Euphorionis, & Lycophronis probat Hectorem filium fuisse Apollinis. Hæc ex Homeri scholiaste. Iliad. 3.

Aemonis. Traxere Aemonis. Aemonia, siue Harmonia eadem est cum Thessalia: vnde Achilles duxit originem.

Sic titulo obsequij. Huic sententiæ consonat versiculus cuius autor nō occurrit in præsentia,
Non sunt dona suis, quæ mittunt hostibus hostes.

A minimis quoque timendum.

EMBLEMA CLXVIII.

Bella

Bella gerit Scarabæus, & hostem prouocat ultrò.

Robore & inferior, consilio superat.

Nam plumis aquilæ clàm se neq; cognitus abdit,

Hostilem ut nidum summa per astra petat.

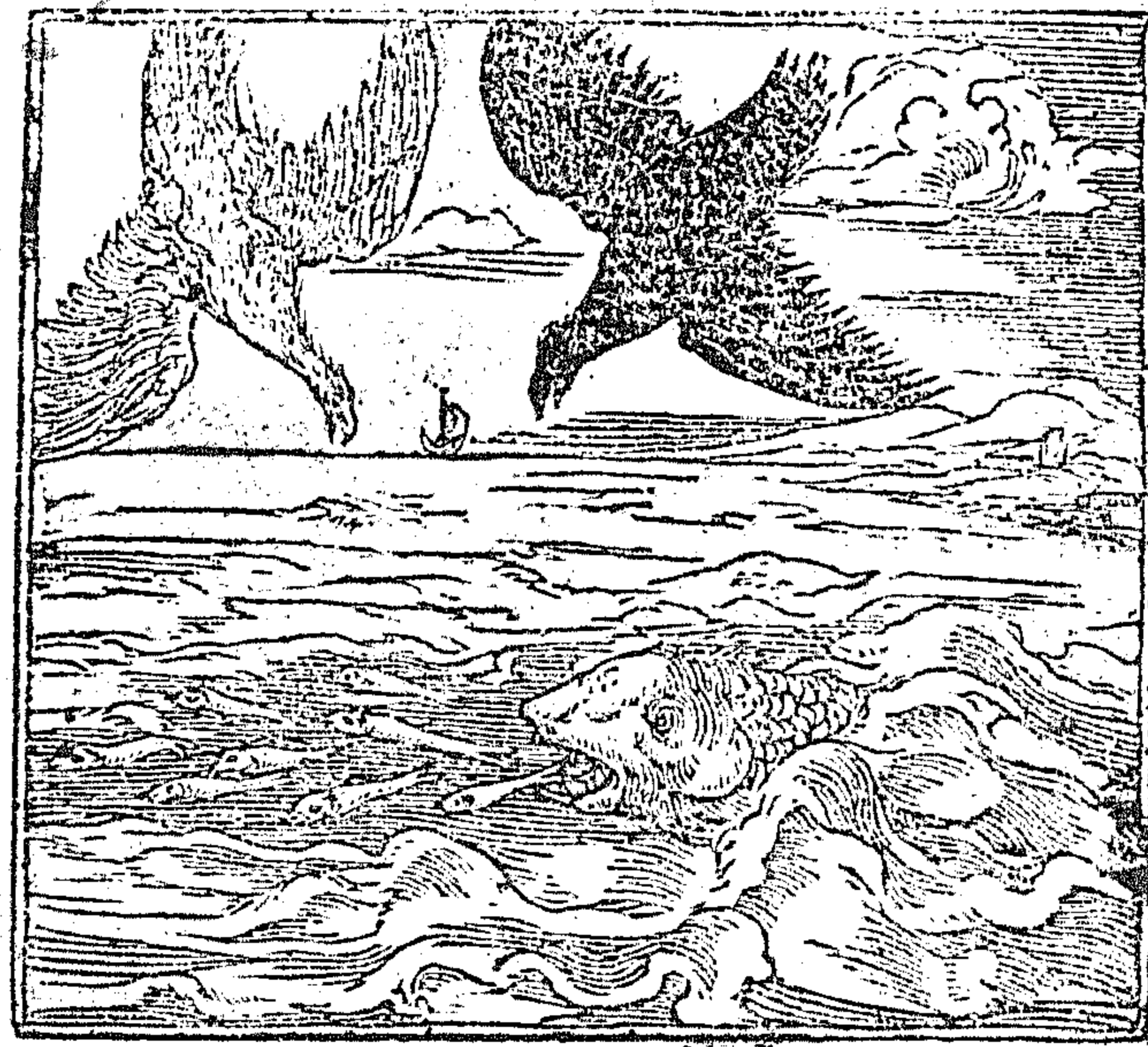
Ouâq; confodiens, prohibet spem crescere prolis:

Hocq; modo illatum dedecus ultus abit.

EX Oro Apolline lib. i. de literis hieroglyphicis: aut ex fabella Æsopica de scarabæo & aquila. Vide adagium, Scarabæus aquilam quærit, vbi vires suas extendit Erasmus pulcher rimè. Docet, inimicum quamuis humilem, doctis & prudentibus esse metuendum.

Obnoxia infirmitas.

EMBLEMA CLXIX.

Gg 4

*Pisciculos Orata rapit medio equore sardas,
Ni fugiant pauide, summa marisq; petant.
Ast ibi sunt mergis fulicisq; uoracibus esca.
Eheu intuta manens undiq; debilitas.*

Orata.

Sergius
Orata.

Sarde.

Quid sibi vult emblemata satis superque in-
dicat titulus. Orata, siue Aurata græcè
χρυσόστροφος, piscis est optimi saporis, à quo aliqui
Romanorum cognomen acceperunt: vt Ser-
gius Orata. Naturam huius piscis vide apud
Aristotelem lib. 8. de Histo. animal. cap. 15. &
Plinium lib. 9. cap. 16. Macrob. Satur. 3. cap. 15.
Sardas Græci Trichias vocant. Hæ sunt, quas
Hispani vocant Sardinias, aut parum differunt.
Vide Aristotelem lib. 8. de histo. animal.
cap. 3. & 13. & Plinium lib. 9. cap. 15.
Fulica, seu Fulix auis marina,
paulò columba maior.
Plin. lib. 18.

cap. 35.

Vel

Vel post mortem formidolosi.

EMBLEMA CLXX.

*Cætera mutescent, coriumq; flebit ouillum,
Si confecta lupi tympana pelle sonent.
Hanc membrana ouium sic exhorrescit, ut hostem,
Exanimis quamuis non ferat exanimem.
Sic cute detracta Cifchas, in tympana uersus,
Bohemos potuit uincere pontifices.*

Ioannes Cifchas, sine Zifchas hæreticus qui- Ioan. Ci-
schas.
dam fuit, qui contra Christiani nominis du-
ces sæpe feliciter pugnavit, & Bohemorum pon-
tifices ita odio perpetuò persecutus fuit, vt mo-
riens iusserit ex proprio corio fieri * taranta- * al. tympanum, quod.
ram, quam in bellum sui milites ferrent. Pura-
bat enim in bello non leue momentum esse, si

G g 5

vel ipsius pellis in acie perstreperet: eumque spes nō fefellit. Vide Æneam Syluium 3. Comment. de reb. gestis Alphonsi, & Cochleum lib. 5. histo. Hulsitarum, & Bohemorum historiam, quam quia non habui ad manum eum hæc scriberem, latius enarrare non potui. Credunt Phisici, etiam post mortem durare odia illorū, quæ natura sunt inimica. Ovis enim corium in tympanis non sonat, si tympanū ex pelle lupi confectum pulsetur. Eodē pacto in fidibus citharæ, si aliqua lupina sit, cæteræ surdescunt. Sic aquilæ pluma cōmistę columbinis eas deuorant & cōminuunt. Nec desunt, qui causas explicent.

In animalibus inimicis post mortem.

Iusta vindicta.

EMBLEMA CLXXI.

DUM

*Dum refidet Cyclops sinuq; in faucibus antri,
Hæc secum teneras concinit inter oues,
Pascite uos herbas: sociis ego pascar Achuis,
Postremumq; Vtin uiscera nostra frent.
Aduit hæc libuus, Cyclopaq; lumine cassum
Reddidit: En poenas ut suus autor habet!*

EX nono Homericæ Odysseæ: ubi Homerus late tractat fabulam, quã nos in verba conferemus pauca, nihil quod ad fabulam pertineat omittentes. Vlysses dum huc illuc per mare discurret vagus, in insulas Cycloporum deuenit: relictiſque sociis cum nauī, in portu ipse duodecim comitatus, antrum Polyphemi subit. Qui ubi venit è pastu, saxum quod duo & viginti quadriugi currus at tollere nequirent, apposuit ostio. Aduenas deinde interrogat qui sint: unde & quò. Quibus cū respondisset Vlysses, Cyclops duos è sociis arripuit, soloque rāquam catulos illisit, deuorauitque, abiitque dormitū, quem Vlysses per insidias interfecisset, si ianua posset aperiri aliis quàm Cycloporum viribus. De mane antequàm pastum iret Cyclops, duos similiter consumpsit, abiitque occlusa ianua. Tum Vlysses excęcandi Cycloporum cœpit consiliū. Reuersus Polyphemus, noctu duos de more cœnat. Cui Vlysses, quasi sublandiens poculū vini porrexit (vitem enim generosi vini secum è nauī attulerat) petiitque aliquod hospitale donū à Cyclope. Ille exhausto poculo, aliud poscit, itémq; tertium, rogauitque Vlyssē quī vocaretur. Ille dixit sibi nomen esse Vrin, id est, nullum Percutanti deinde Vlyssi quodnam munus sibi esset datur

Polyphemi historia.

daturus, respondit Cyclops, *ὄστιν ἐγὼ πύματ' ἔδομαι*. Id est, Vtin ego postremum deuorabo. Post hæc graui somno est oppressus. Ibitū Vlyf ses & focij ingentem præustam sudem multa vi Cyclopi oculo inferuerunt. Ille præ dolore vociferās, multos Cyclopas excitauit, qui ad ostiū foris astantes rogabant Polyphemum, quis eum percussisset: cū ille subinde repeteret, *Vtis, Vtis*, id est, nullus, illi abierunt. Manè Cyclops ostio antri semiaperto pertentabat exeūtes oues. Sed Vlyf ses ita disposuerat negotium, vt tres arietes veherent vnum hominem subtrus, ipse verò ingentem arietem subiit, extremúsque omnium exiit: & ita morti est subductus. Vide adagium Cyclopi donum.

Dum residet Cyclops. Cyclopes Hesiodus in Theogonia ideo vocatos ait, quòd vnum tantum oculum circularem in fronte haberent *ὄπε τῆ κύκλις κ' ὄψ*. De quibus vide Virgil. *Æneid.* 3. & Philostratum in *Iconibus*, tit. Cyclops. & *Alciatum* lib. 9. cap. 12. *Parerg.*

ἔστις. *Postremúmque Vtin.* *ἔστις* nullum significat, quo nomine se dixit appellari Vlyf ses, vt Cyclopi manus effugeret, vt patuit.

Audit hæc Ithacus. Id est, Vlyf ses, qui rex erat Ithacæ insulæ.

Ἐν προέπαισι. Alludit ad prouerbium *κακὴ βελή τῆ βελούσαντι κακίση*. Id est, Malum consiliū consultori pessimum. Cicero sic. 2. *Tuscul.* ex Poëta quopiam, Qui alteri exitium parat, eum scire oportet, sibi paratam pestem, vt participet parē. *Insta*

Iusta vltio.

EMBLEMA CLXXII.

*Raptabat uolucres captum pede coruus in auras
Scorpion audaci præmia parta gula.
Ast ille infuso sensim per membra ueneno,
Raptorem in Stygias compulit ultor aquas.
O risu res digna: aliis qui fata parabat,
Ipse perit, propriis succubuitque dolis.*

EX epigrammate Græco Archiæ poëtæ in li. I. Epigramma. Græco. tit. *ἐἰς δίκτυον*. Sed quia Erasmus in prouerb. *Cornix scorpion*, epigramma Græcum, & latinam versionē apposuit, hîc non scribam. Vide etiam prouerbium, *Consiliū improbi in extremum incidit malum*. Addo & illud epigramma Græcū sumptum esse ex *Æsopi* fab
pi fab

pi fabella, νόραξ κ' ἔφις. Scorpius dicitur δὸν τὲ σκορπιζεν ἢ ἰόν. Id est, ab spargendo venenum, vel ὡδὲ τὸ σκαλιῶς ἐρπειν. Id est, à serpendo sinistrè. De quo extant adagia, Scorpius sub omni lapide. & Scorpion pro perca.

Styx. Styx dicta δὸν τὲ στυγεί, id est, odio habere. Est palus inferni vt poëtae fabulantur,
Dij cuius iurare timent, & fallere numen.

Parem delinquentis, & suavis culpam esse.

EMBLEMA CLXXIII.

*Præconem lituo perflantem classica, uictrix
 Captiuum in tetro carcere turba tenet,
 Quis ille excusat: quod nec sit strenuus armis,
 Vilius aut seuo leserit ense latus.
 Huic illi: Quin ipse magis timidissime peccas,
 Qui clangore dios eris in arma cics.*

EX fabulis Æsopi, titulo, Tubicem. Nihil habet obscuritatis. In hanc sententiam dixit Plautus, Qui monet, quasi adiuuat. Et Lucanus;

*Facinus quos inquinat, æquat.
 Item Ouidius 5. de Tristib. Eleg. 15.
 Qui monet ut facias, quod iam facis, ille monendo
 Laudat, & hortatu comprobat acta suo.*

Cicero in Lælio, Improbis pœna statuenda est: nec minor verò iis, qui secuti erunt alterū, quàm iis, qui ipsi fuerint impietatis duces.

Alius peccat, alius plectitur.

EMBLEMA CLXXIII.

*Arripit ut lapidem catulus, morsuq; fatigat,
 Nec percussori mutus damna facit.*

Sic

Sic pleriq; sinunt ueros elabier hosteis:

Et quos nulla grauat noxia, dente petunt.

ET hoc emblemata sumptū est ex fabulis Æso-
pi. Vide adagium, Versus cū ad sit, vestigia
quæris. & Cū laruis luctari. Aristot. lib. 3. Rhe-
tor. ad Theodec. cap. 4. citat Platonem in 5. de
Repub. in hæc verba, Plato in libris de Repub.
eos qui mortuos spoliarent, seu allatrarent (vt
vertit Erasmus) similes canibus dicebat, qui ia-
ctos lapides mordent, eos verò qui lapides mi-
sissent, non tangerent. Plinius lib. 29. cap. 5. Mi-
nus hoc (inquit) miretur, qui cogitet lapidem à
cane morsum vsque in prouerbiū discordiæ ve-
nisse. Sed hoc ad aliud spectat. Sed quamobrem
missum lapidē canes soleant mordere, tres cau-
sas reddit Plutarchus in libel. De causis natur.
Prima est, Canis cū ratione nequeat uti (id
enim soli homini datū est) id quod ante oculos
minaciter versatur, inimicū putat, deque eo su-
mere vltionem parat. Secūda, cū lapis per ter-
ram cursitat, feram putat esse canis, quam prius
capere conatur: deinde spe frustratus hominem
rursus petit. Tertia, cū id quod ab homine sit
missum, & ipsum hominē aequaliter odio ha-
beat, id quod proximus est, prius insectatur.

*Canis cur
mordeat la-
pidem mis-
sum.*

*Facere dā-
num.*

Mutua damna facit. Facere damnum in hoc si-
gnificatu nō est latinis vsitatum, sed dare dam-
num. Nam facere damnum est iacturam facere.
Ego sic reponendum existimo versiculum,

Nec percussori mutua damna parat.

Vide adagium, Canis in lapidem sæuiens.

Infani

Infani gladius.

EMBLEMA CLXXV.

*Setigeri medius stabat gregis ensifer Ajax,
Cæde suūm, credens cedere Tantalidas.
Hostia sic tanquam sus succedanea pœnas
Pro Laertiade, pro caueaq; dabat.
Nescit obesse suis furor hostibus, errat ab ictu,
Consluq; impos in sua damna ruit.*

EX historia Aiæ. Ajax enim grauitè tu-
lisse fertur Vlysses sibi prælatum in succe-
sione armorū Achillis, vt præ dolore in insaniā
versus sit. Itaque gladio districto in gregem pe-
corum insiluit, existimans sese Græcorum co-
pias cadere. Tum duos quosdam maximos suos
à trabe suspensos flagris cæcidit, arbitrans hos

*Aiæ his-
toria Iliad.
β. & Odyf.
α.*

H h

esse Agamemnonem atque Vlyfsem. Quorum alteri, vt iudici, alteri vt victori potiffimum erat iratus. His igitur fuis plurimo cum rifu exultauit, addens conuitia quæcunq; fuggerebat fplendida bilis. Deinde pofteaquam refipiffet, partim pudore, partim metu fibi mortem confeiuit. Hæc Erasmus in prouerb. Aiæcis rifus.

Seiigeri gregis. Sophocles & alij, arietes, non fues dicunt verberaffe Aiæcem.

Tantalides.

Cedere Tantalidas. Agamemnonem & Menelaum, qui Atræi fuerunt filij: Atræus Pelopis: Pelops Tantalij. Ad hiftoriam allufit Plautus in Captiuis, cum quendam infanum vellet vocare. Armenta (inquit) abfunt. Aiæcem, hunc cum vides, ipfum vides.

Pax.

EMBLEMA CLXXVI.

Turrige

*Turrigeris humeris, dentis quoq; barrus eburni,
Qui superare ferox Martia bella solet,
Supposuit nunc colla iugo, stimulisq; subactus,
Cæsareos currus ad pia templa uehit.
Vel fera cognoscit concordēs undiq; gentes:
Proiectisq; armis munia pacis obit.*

EX lib. 1. Epigram. Græco. tit. εις πόλεμον. Est autem Epigramma Philippi.

Ὅμη' ἐτι πυργωθεὶς ὁ φελαγγομάχας ὑπὸ δ' ἡριν
Ἄσχετος ὀρμάνει * πυριόδους ἐλέφας,
Ἀλλὰ φόβῳ σείδης βαθὺν αὐχένῃ, πρὸς ζυγοδέσμους
Ἄντυγα διφρεδκεί Κίσαρος ἔρανίς,
Ἐγνω δ' εἰρήνης κ' ἠὲ κάριν, ὄργανα ῥίψας
Ἄρεος εὐνομίας ἀντανάγει πατέρα

al. μυριό-
δες.

Quando primùm iuncti fuerint Elephantī do-
cet Plinius lib. 8. cap. 2.

H h 2

COMMENT. IN AND.
Ex bello pax.

EMBLEMA CLXXVII.

En galea, intrepidus quam miles gesserat: & que
Sæpius hostili sparsa cruore fuit,
Parta pace, apibus tenuem concessit in usum
Alueoli: hincq; fanos gratæq; mella gerit.
Arma procul taceant: fas sit tunc sumere bellum,
Quando alta pacis non potes arte frui.

Vnde sumptum sit emblemata, nondum reperi, nec valde fui anxius in disquirendo: videtur enim commune argumentum, & fortè ipsius Alciati est inuē. 10. Postremum distichon ex Aristotele sumptum videtur: qui lib. Moral. ad Nicoma 10. cap. 7. sic ait, Negotia enim suscipimus, ut in otio simus, & bella gerimus, ob eam

ALCIATI EMBLEM.

eam causam, ut in pace viuamus. Cicero Offi. 1. Quare suscipienda quidem bella sunt, ob eam causam, ut sine iniuria in pace viuatur.

Intrepidus quam miles. Vnde dicatur miles, visum fuit huc afferre, è quò Laurentius Valla non satis intellexit Vlpiani verba l. i. ff. de mil. testa. Miles, inquit, appellatur, vel à malitia, id est, duritia, quam pro nobis sustinet: aut à multitudine, aut à malo, quod arcere milites solent. Aut à Græco verbo χίλις, vnde χίλις ὄς tractū est. Nam ita Græci τέγμα & mille hominum numerum appellant, quasi millesimum quenq; dicas: vnde quoque ducem χίλιάρχον appellant.

Miles vnde dicatur.

Ex pace vbertas.

EMBLEMA CLXXVIII.

Grandibus ex spicis tenues contexe corollas,
 Quas circum alterno palmitis uitis eat,
 His comptæ Halciones tranquilli in marmoris unda
 Nidificant, pullos inuolucrésq; fouent.
 Lætus erit Cereri, Baccho quoq; fertilis annus,
 Aequorei si rex alitis instar erit.

Alcyon
 quo tēpore
 parit.

Aristo. lib. de natu. animal. 5. cap. 8. Genus
 (inquit) auium ex parte plurima vere ac
 ineunte æstate coit & parit: excepta Alcyone,
 quæ circa brumam parere solita est. Quamob-
 ré quoties bruma serena existit, dies Alcyoneę
 appellantur: septem ante brumam & septem à
 bruma: ut Simonides quoque suo carmine tra-
 didit: ut cum per hybernium mensē prudenter
 constituit Iupiter dies quatuordecim, fugamq;
 ventorum tempus illud vocant mortales, Sa-
 cram nutricem variegatæ Alcyonis. Tranquil-
 lum verò tantisper efficitur, si ita euenerit, ut
 bruma Austrina Vergiliis Aquiloniis fiat, septē
 primis diebus nidum conficere fertur, reliquis
 septem parere, atque educare. Dies Alcyonios
 fieri circa brumam non semper in nostris locis
 contingit. At in Siculo mari, penè semper id
 euenit. Parit Alcyon circiter quinque oua. Vi-
 de etiam si placet, cap. sequens. Alcyonem des-
 cribit idem Aristote. in eod. opere lib. 9. cap. 14.
 sic: Alcyon non multò maior est passeris, colore
 & cæruleo & viridi, tum etiã leuiter purpureo,
 & reliqua. Ibique de specie nidulationis & par-
 tu eiusdem leges. Vide Adagium, Halcedonia
 sunt apud forum. Vbi citatur Plinij testimoniū
 ex lib. 10. cap. 32. qui omnia ex Aristote. sumpfit
 in lo

Alcyon.

in locis citatis. Plutarchus de amore parentum
 in filios, mirè describit Alcyonis nidum: atque
 adeò ipsius verba ponam: Alcyonem fac, quæso,
 contemplare, quæ cum se grauidam sentit, pisci
 culi marini, (quem Græci Bellonam vocant) spi-
 nas in nidi structuram congerit: quas tanto ar-
 tificio inter sese connectit, ut neque ferro, neq;
 saxi pertundi queat. Nidi forma vndique ro-
 tunda, instar piscaroriæ nassæ in longum ex-
 dificatur. At verò ipsum nidi os omnem admi-
 rationē superat. Ita ad corporis magnitudinem
 seruata proportione: ut nullum aliud animal, li-
 cet Alcyone minus sit, ingredi queat. Idem Plu-
 tarchus in lib. de Industria animalium, hoc pro-
 lixius exequitur. Meminit huius auiculæ D. Ba-
 silius in exaemero Homil. 8. Meminit & Æso-
 pus in fabulis, & Lucianus. Fabulam Ceycis &
 Alcyonis multis verbis narrat Ouidius in libr.
 11. Metamor.

Alcyo
 nidus ex
 Plutarch.

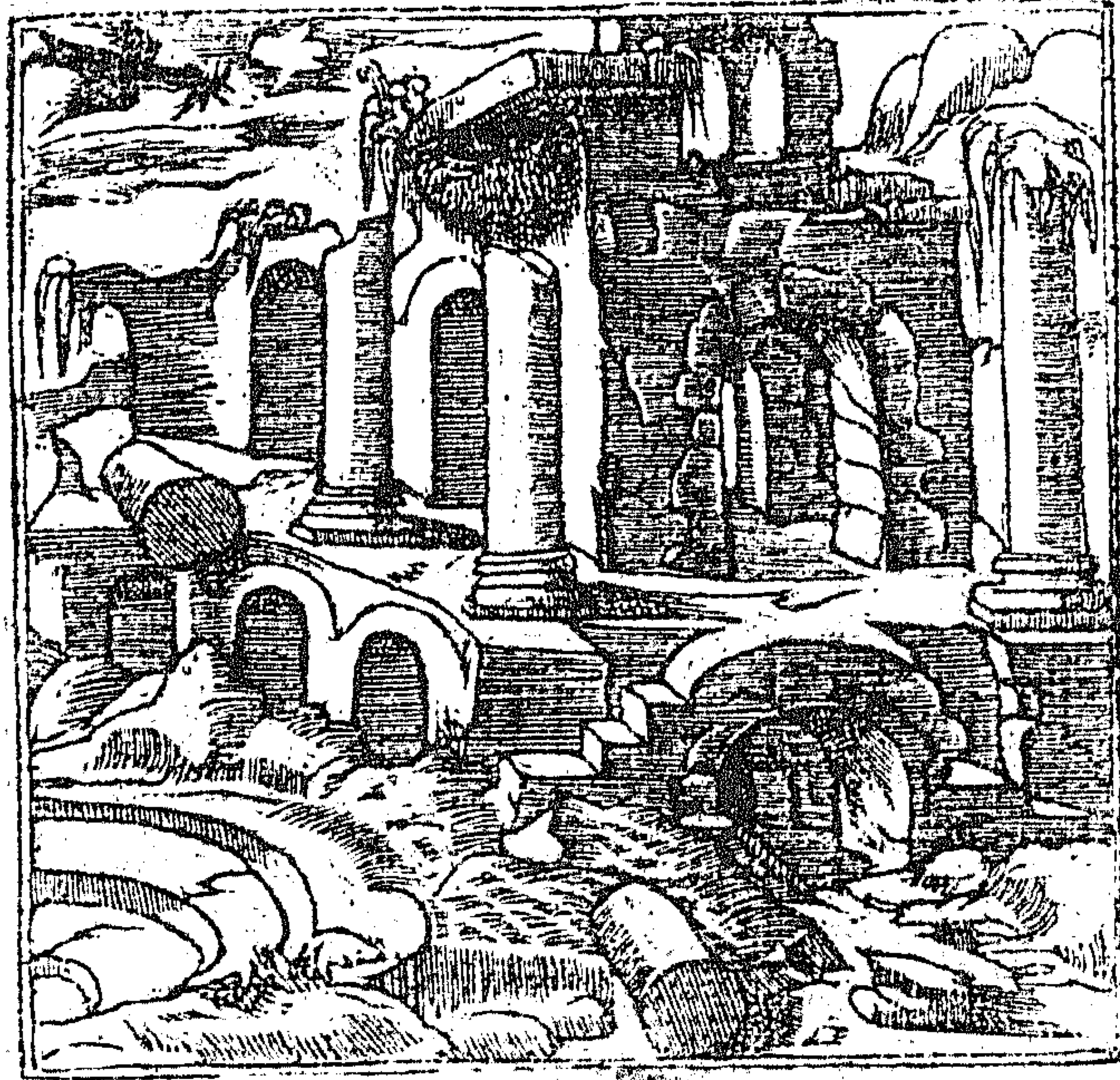
D. Basilius
 de Alcyone

His comptæ Halcyones. Variè scriptum reperi
 hoc nomen: alij cum codices ἀλκυών cum te-
 nuu spiritu: alij cum crasso. Vnde alij scribunt
 Alcyon, alij Halcyon. Vide Seruium in 1. Georg.
 in illo versu, Dilectæ Thetidi Alcyones.

Lætus erit Cereri. Per figuram Metonymiam
 dixit, ut Terentius, Sine Cerere & Baccho, fri-
 get Venus. Ceres autem dicta est, quasi Geres,
 à gerendo, quòd terra ferat omnia.

Ceres unde
 dicta.

COMMENT. IN AND.
Doctos doctis obloqui nefas esse.
EMBLEMA CLXXIX.

Quid rapis heu Progne uocem seu cicadam,
Pignoribusq; talis fercula dira paras?
Stridula stridentem, uernam hospita lædis
Hospitam, et aligeram permiger ales auem?
Ergo abice hic prædā: nā musica, cetera summū est
Alterum ab alterius dente perire nefas.

EX lib. I. Epigramm. Græco εἰς ὄρνεις, incerto
authore,

Ἀτθὶ κόρα, μελίθρεπτε, λάλος λάλον ἀρπαξάσα
Τέτιγα, πλενοῖς δαίτα φέρεις τέκεσιν.
Τὸν λάλον, ἢ λαλόεσσα, ἢ ἔυπλερον ἀπλερόεσσα.
Τὸν ξένον, ἀξείνα· ἀρινὸν, ἠερινά.
Οὐχὶ τάχος ρίψεις; εἰ γὰρ θέμις, εἴδ' ἡίκαιον
Ὀλλυθ' ὑμνοπόλκες ὑμνοπόλοις ἑόμασιν.

Alciatus

Alciatus rectè expressit Græca verba: quare versionem non apposui. Epigramma facile est, & pulcherrimis antithetis refertum. Sed ubi nunc legitur stridula stridentem, antè legebatur, stridula stridulam, idque pulchriore figura: sed quia non patiebatur carminis lex, à quibusdam fuit immutata lectio. Nam strideo primā producit.

Hospita lædis. Hospes dicitur & qui recipit, & qui recipitur hospitio. Vnde duplex potest esse ordo in expositione. Tu hirundo, quæ aduena es, lædis illam, quæ te excepit. Nam cicada *δυτόχθω*, id est, indigena est, ut alibi diximus, vel tu aduena lædis aduenam, quasi post ætatem commigrent cicadæ, alio tempore non comparentes.

Ergo abiice hanc. Malè audit hirundo, quòd sit carniuora, & cicadas musicum animal venetur. Vide adagium, *Hirundinem sub eodem tecto ne habeas*. Adiiice corollarij elegantissimum Martialis Epigramma de hirundine ab aliis dilaniata, quod apud nos manserit hyemis tempore.

Hybernos & cetera posito cum more recessus
Atthides, in nidis una remansit auis:
Deprendere nefas ad tempora uerna reuersæ,
Et profugam uolucres diripere suæ.
Serò dedit pœnas: discerpi noxia mater
Debuerat: sed tunc cum lacerauit Itim.

Hh s

Hospes.

Martialis
carm. de hiru-
runda.

Arcum læua tenet, rigitur ferit, dextera clauam,
Contegit & Nemees, nuda leo.
Herculis hæc igitur facies? non inuenit illud
Quòd uetus & senio tenet, a cana gerit.
Quid quòd lingua illi leuibus, lecta cathenis:
Quæ fissa facileis allicit, & uis?
Anne quòd Alciden lingua non robore Galli
Præstantem, populis iura dedisse ferunt?
Cedunt arma toge, & quamuis durissima corda
Eloquio pollens ad sua uota trahit.

Lucianos
de Hercu-
le.
Ogmis.

EX Luciano sumptum in Hercule Gallico.
Luciani uerba sunt, Herculem Galli lingua
gentis uernacula Ogmium uocant. Porro Deum
ipsum noua quadam atque inuisitata figura de-
pingunt. Decrepitus est apud illos, recaluafter,
reliquis

reliquis capillis, si qui reliqui sunt, planè canis,
cute rugosa, & in aterrimum exusta colorè: cu-
iusmodi sunt nauæ isti senes. Charótem potius
aut Iapetum quempiam ex iis, qui apud infer-
ros uersantur, diceres. In summa quiduis po-
tius, quàm Herculem esse conuiceres ex imagi-
ne. Atque tali specie cùm sit, tamen Herculis
ornatum gerit, ut qui tum leonis exuuium in-
dutus sit, tum clauam dextra teneat, tum phare-
tram humeris apratam portet: tum arcum ten-
sum læua prætendat. Denique modis omnibus
Hercules est. Hæc equidem arbitrabar in Græ-
canicorum Deorum contumeliam perperâ fa-
cere Gallos: quum eum eiusmodi fingerent effi-
gie, quo nimirum illum talibus picturis uicif-
cerentur, quod olim in regionem ipsorum præ-
dam agens id temporis, cùm Geryonis armenta
uestigans, Occidentem gentium plerasque re-
giones peruastaret, nondum etiam dixi id
quod erat in illis, ac maxime nouum atque
mirandum. Sic Hercules ille senex inge-
tem admodum, & uisum multitudinem trahit
omnibus ab auxiliis. Porro uincula sunt
catenulæ tenues, auro electróue confectæ, pul-
cherrimis istis monilibus adsimiles. Atqui quum
uinculis usque adeo fragilibus ducantur: tamen
nihil de fugiendo cogitant: quum alioqui com-
modè possent, neque prorsus obnituntur, aut pe-
dibus aduersus trahentem obtendunt, sese re-
supinantes: uerum alacres ac læti sequuntur, du-
centem admirantes, uerò festinantes omnes: &
laxatis funiculis, etiam anteuertere studentes:
perinde

perinde quasi grauiter latari si soluerentur vinculis. Ne illud quidem pigebit referre, quod mihi videbatur omnium absurdissimum. Etenim cum non inueniret pictor, vnde catenularum summas ansas neceret: videlicet dextera iam clauam, laeva arcum tenente, summam Dei linguam perterebrauit: atque ex hac religatis catenulis eos trahi fecit. Ipse nimirum ad eos qui ducebantur vultum & oculos conuertebat arridens. Hæc ego cum diutius assistens essem contem-
platus, admirans, hæsitans, indignans, Gallus quispiam, qui propius astabat, nostratum literarum non indoctus (id quod declarauit quum Græcanicam linguam absolutè sonaret) philosophus, opinor, ex eo genere philosophorum, quod apud eos esse fertur. Ego tibi, hospes (inquit) picturæ istius ænigma explicabo: nam videre vehementer ad eam inuitus ac stupefactus. Orationem nos quæquam arbitramur esse Mercurium, modum vos Græci: verum Herculi illam, propterea quod hic Mercurio lonior extiterit. Nam quod senex fingitur, quod mirè-
re, siquidem vna facundia comit in senecta demum absolutum vigorem ostendere: modò verum vestri dicant poëta,

Obduci iuuenum densa caligine pectus:

Contra senectam posse quiddam dicere

Rudi iuuenta melius ac præclarior.

Hinc videlicet apud vos, & Nestoris lingua melle profluit, & Troianorum concionatores Lirioellam edunt: videlicet floridam quãdam vocem.

Facundia in senecta.

cem. Nam Liria, si satis commemini, flores appellantur: proinde quòd ab auribus vinctos ad linguam trahit senex hic Hercules, qui nõ aliud, quàm ipse est sermo, ne id quidem debes admirari: qui quidem non ignores, linguæ cum auribus esse cognationem. Neque verò ad contumeliam illius illud pertinet, quòd ea pertusa est. Nam memini, inquit, & Iambicos quosdam versiculos è comædiis apud vos discere,

Siquidem utris loquacibus

Extrema lingua perforata est omnibus.

Quin de eodem hanc in summa habemus opinionem: vt quicquid egit, id oratione facundiaque confecisse putemus: vtpote virum sapientem, ac persuadendo pleraque sibi subegisse. Iam tela illius, nimirum rationes sunt acutæ, missiles, citæ, atque animam fauciantes. Vnde penigera dicta vos, te nominatis. Hactenus Gall. s. Videre in Pandectas priores: qui hæc eadem no fusius vertit. Huic concinit illud, Vbi est sapientia, ibi est fortitudo.

Cedunt arma

Alludit ad illud Cicero-

nianum, Cedant arma togæ, concedat laurea lingue.

Facun

Budem.

Liria.

Facundia difficilis.

EMBLEMA CLXXXI.

Antidotum Aëæ medi- Circes
 Mercurium hoc Ithi- se fuit.
 Moly uocant, id uix radi- tra,
 Purpureus sed flos, lacte habet.
 Eloquij candor facundiâq; anies:
 Sed multi res est tanta laboris opus.

Moly her-
ba.

Homerus lib. Odyss. 10. Vlysses à Mercurio accepisse herbam moly narrat, qua se aduersus Circes veneficia defenderit: herbam porro sic describit Homerus,

Ῥίζη μὲν μέλαν ἔσκε γάλακτι δ' ἔκειλον ἄνθος
 Μῶλυ δ' ἐμὴν καλέεσσι θεοῖ' χαλεπὸν ᾧ τ' ὄρυσεν
 Ἄνδράσι γε θνητοῖσι, θεοὶ δ' ἐτε πάντ' ἐδύνανται.

Sic

Sic vertit Erasmus,

Atra quidem radix suberat, sed lacteolus flos,
 Moly uocant superi, mortalibus ardua res est
 Emulsisse uiris: caelestes omnia possunt.

Hoc Homericum moly multi sapientiae adumbrationem esse autumant: nec malè. Siquidem sapientiae radix amara est: fructus autem dulcis. Erasmus in adagio, Qui è nuce nucleum, ad omnem disciplinam accommodari posse moly, & ad virtutis quoque studium cõfirmat. Quem etiam uide in prouerb. Neque mel neque apes. Hic noster Alciatus pulchrè herbam moly facundiae referre symbolum declarauit. Nihil est enim inter omnes disciplinas quod plus exspectat sibi laboris, quàm sit orandi facultas. Sed nihil quod æquè homines ad se alliciat, & uelut constrictos trahat, quàm facundia. Vnde illud Ouidij in laudem Eloquij,

Non formosus erat, sed erat facundus Vlysses:
 Et tamen æquè uoluit amore deas.

Antidotum. De quo Plutarchus in libello de uita homeri, inquit, uir: id est, Vlysses non potest huiusmodi incantamenti irretiri: eò quòd à Mercurio, id est, à ratione, acceperit pharmacum.

Mercurium. Plutarchus in libello de uita homeri, inquit, uir: id est, Vlysses non potest huiusmodi incantamenti irretiri: eò quòd à Mercurio, id est, à ratione, acceperit pharmacum.

Moly uocant. Homeri Scholiastes loco citato μάλυ βοτάνης εἶδος ὡς τὸ μολύβειν ὃ ἐστὶν ἀφανίζεν τὰ φάρμακα. Id est, Moly herbae genus est dictum ab eo quòd medicamenta valeat hebetare

Moly facundiae symbolum.

Laus eloquij.

betare. Plinius libro 25. capite 4. laudatissima herbarum est Homero, quam vocari à Diis putat Moly: & inuentionem eius Mercurio assignat, contraque summa veneficia demonstrat. Nasci eam hodie circa Pheneum, & in Cyllene Arcadiæ tradunt, specie illa Homerica radice, rotunda, nigraque, magnitudine capæ, folio scyllæ: effodi autem difficulter. Græci autores florem eius luteum pinxere, cum Homerus candidum scripserit. Inueni è peritis herbarum medicis qui & in Italia nasci illam diceret, afferrique è Campania mihi aliquot diebus effossam inter difficultates saxæas, radicis triginta pedes longæ, ac ne sic quidem solidæ sed abruptæ. Hæc Plinius. Vide Dioscoridem lib. 3. & Ouidium libro 13. Metamorph.

Anti

Antiquissima quæque commentitia.

APOLOGESIS.

EMBLEMA CLXXXII.

Pallene se
 Qui n
 Dic age,
 Null
 Signa uetustatis, primeui & præfero sæcli:
 De quo quisq; su

ma est histrica, Proteu,
 ra uiri fers, modò membra feri,
 tes ratio te uertit in omnes,
 uario certa figura tibi?

omniat arbitrio.

Sumptum videtur ex nominis etymologia. Nam παλαιον antiquum significat. Proteus (vt inquit Isacius Tzetzes in Lycophronem) Neptuni fuit filius, genere Ægyptius, qui ex Thracia Phlegram ueniens, quæ Pallene ciuitas est, Toronem Ægyptiam duxit uxorem, ex qua

I i

liberos suscepit Tmylon & Telegonum. Hæc ille, & alia multa. Herodotus in Euterpe longam contexit de Proteo & Paride, & Helena historiam, quam omisi breuitatis gratia. Vide Diodorum Siculum in libr. 2. qui multo aliter, quam Herodotus sentit. Philostratus in vita Apollonij in multis suffragatur Herodoto. Lucianus autem in libello de Saltatione, Saltatorem eximium fuisse ait. Ioannes Tzetzes alius ab eo, qui iam citatus est, non saltatorem, sed diuinatorem per pelues fuisse dicit, aut rhetorem eximium, aut naturalem philosophum, qui posset de feris, arboribus, aquis, & igni disputare. Hæc diuersitas authorum de Proteo, maximè confirmat emblematis intentum. Nam de verustissimis vnusquisque pro suo arbitrio, aut fabulatur, aut somniat.

Pellenæ senex. Legendum Pallenæ cum a in prima, non per e. Nam P in Thracia est, iuxta Macedoniam, soli fatis (inquit Melanthe) ut quinque urbium seu que ager. Vide Plinium lib. 4. cap. 9. Vn

Hic nunc Emathie portus, patrie
Pallenam.

Pellana verò seu Pellene vrbs est Arcadiæ. Vide Plinium lib. 4. cap. 6. Et Ptolemæum tabula 10. Europæ. Aliter interpretis Apollonij li. 1. Pellene, inquit, per e, ciuitas Achaicæ: alia est Arcadiæ, & per a scribitur Pallane. Sed nos de Philigrea loquimur Pallene.

Cui forma est. Histrica possessium est ab histrio, non ab histrix, ut imperiri putant, & interpretata

pretantur. Nam sensus est, O Proteu, qui histriorem soles agere, dummodò in ignem, modò in aquas, modò in suem vel leonem transformaris. Sic Plautus dixit, Iubet hoc Imperator histricus. Huc refer illud Luciani de Saltatione, & multa quæ Homerus cecinit de Proteo lib. 4. Odysseæ. Quæ omnia transtulit Vergil. in quartum Georgicor. Vide etiam Ouidium Fastorum 1. Visum fuit hinc addere, quinam fuerint quibus se in varias figuras mutandi permilla fuerit potestas. Et hi quidem sunt, quos meminime legisse. Proteus, Thetis, de qua Ouid. lib. 11. Metamorph. Mastra, siue Triopis, de qua idem 8. Meta. Vertumnus, de quo idem lib. 14. Meta. Periclymenus Nestoris frater, de quo idem lib. 12. Empusa, cuius meminit Lucianus in lib. citato de Saltatione. Et Aristophanes in Ranis. Vide adagium, Proteo mutabilior. Proteus autem reuera, ut Lucianus scribit, rex fuit Ægypti ideo dictus Proteus: quia Ægypti regibus fuerit, ut in publicum prodirent, aut leonem, auri, aut draconis priorem partem in ferre insignia principatus: quandoque versis arborem, quandoque ignem, quandoque redolentia supra caput vnguentâ. Hæc tum ad decorem spectant, atq; ornatum, tum stuporem ac superstitionem quandam aspicientibus iniiciebat Non inconcinne alij scripserunt, nihil aliud poetas per Proteum voluisse significare, quam Philosophorum illam materiam primam, quæ cum cerni tangere non possit, in innumeras tamen formas transit.

*Proteus
quis fuerit.*

Gentiles clypeos sunt qui in
 Sunt quibus aut Serper
 Dira sed hæc Vatum fugia
 Doctaq; sustineat stemm
 Hic Phœbo sacer, & nostræ re
 Rex olim, veteres seruat adh
 alite gestant,
 signa ferunt.
 ceras,
 Olor.
 gmnus:
 los.

EMblema tum facile tum elegans est: adde-
 mus tamen aliquot poetarū carmina (quo-
 niam res tota est poetica) vt omnia sint expla-
 natoria. Erasmus igitur in Tragœdiis Euripidis
 à se conuersis ita canit:

Erasmus.

Scitè poetas doctus appellat Maro
 Cygnos, Guilielme præsulum eximium decus.
 Res mira dictu: ut cuncta consensu nouo
 Vati atq; olori congruant diuinitus.

Niueus utriq; candor: alter lacteis
 Plumis, amico candet alter pectore.
 Musts uterq; gratus, ac Phœbo sacer,
 Et limpidis uterq; gaudet amnibus.
 Pariter canorus uterq; tum potissimum
 Vicina seram mors senectam cum premit.
 Sed qui tenent arcana natura, negant
 Audiri Olor em, ni sonent Fauonij.
 Nil ergo mirum, barbaro hoc si seculo
 Canorus olim obmutuit uatum chorus:
 Cum tot procaces undiq; obstrepant Noti,
 Boreæq; tristes: inuidorum & pinguium:
 Nulli fauentum prouocent Fauonij.
 Quod si bonis clementer ingenis tuæ
 Benignitatis blandus aspiret fauor
 Ita ut fauit, tota statim Britannia
 Vates uidebis exoriri candidos
 Adcò canoros, atq; uocales, uti
 In alta fundant Cygnæum melos,
 Quod ipsa c
 berorum exaudiat.
 Huc accinit
 elegantissima Politiani ex
 lib. 7. Cygr
 didus, vterq; poëta similis: vterque can-
 didus, vterq; canorus, vterque fluuios amans,
 vterq; Phœbo gratus. Sed negatur canere Cy-
 gnus, nisi cum Zeph
 pirat. Quid igitur mi-
 rum, si taceo tuus t
 eta, cum tu tandiu non
 spires meus Zephrus?

Politianus de Cygno.

Hic Phœbo sacer. Cygnum Apollini dicatum
 esse declarat Callimachus, in hymno Apollinis.

ἢ μὲν ἔφη, κύκνειοι εὖ θεῶν μέλπεντες αἰοῖοι
 Μόνοιον πάντων ἐκυκλώσαντο λιπέντες
 Εβδομάκις ᾄδει δῆλον.

Id est,

I i 5

Sancti
versio.

Sic ait illa, Dei tunc Cygni dulcesonantes
Meonium Pactolum linquunt, terq; quaterq;
Circundant Delum.

Et paulò post,

Εὐθεν ὁ παῖς τράσας δὲ λύρη ἐπέδ' ἠγάτο χορδὰς
Υἱὸν ἔρον ἔρασε κύνες ἐτ' ὠδ' ἔνεσαν αἰετῶν.

Id est,

Tum puer in cythara tot digere ordine chordas,
Quot fuerant matris partu modulamina olorum.
Inde est, quod Horatius in fine secundi Carmi-
num vertitur in olorem, cum sic ait,

Non ustata nec tenui serar
Penna biformis per liquidum aethera
Vates, neq; in terris morabor
Longius: inuidiaq; maior
Urbes relinquam.

Et paulò post,

Iam iam restant curibus aspera
Pelles, & album mutor in alium
Supernè, nascunturq; leues
Per digitos humerosq; pl.

Et nostrae regionis. Quidiu
regem Ligurum iuxta Pa...
versum in olorem Phaethoni...
lentem ait sic,

Affuit huic monstro prole...
Qui tibi materno quamvis à sanguine iunctus,
Mente tamen Phaethon propior fuit. Ille relicto
(Nam Ligurum populos, & magnas rexerat urbes)
Imperio, ripas uirides, annemq; querelis
Eridanum impletat, syluamq; sororibus auctam:
Cum uox est tenuata uiro canaq; capillos
Disimulant plumæ, collumq; à pectore longè

Cygnum
et thumena

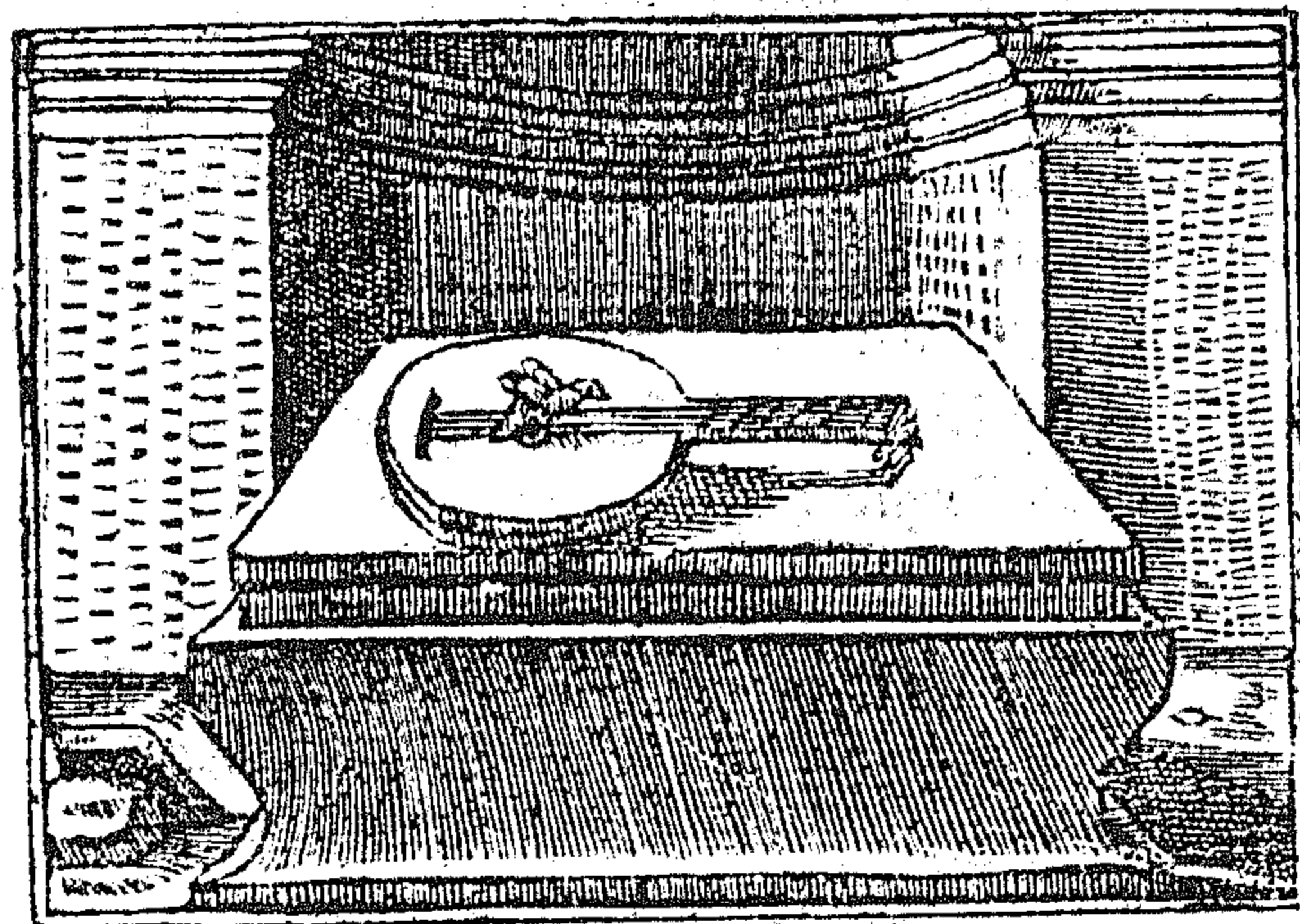
Porrigitur, digitosq; ligat iunctura rubentes.
Penna latus uelat: tenet os sine acumine rostrum.
Fit noua Cygnus aut: nec se celoq; Iouiq;
Credit: ut iniuste missi memor ignis ab illo.
Stagna peti: patulosq; lacus, ignemq; perosus,
Que colat, eligit contraria flumina flammis.

Sed audiamus etiam Maronem Aeneid. 10. hæc
eadem canentem:

Non ego te Ligurum ductor fortissime bello
Transferim Cygne & paucis comitate Cupauo:
Cuius olorine surgunt de uertice penne,
Crimen amor uestrum, formæq; insigne paternæ.
Nanq; ferunt luctu Cygnum Phaethonis amatæ
Populeas inter frondes umbramq; sororum;
Dum canit & moestum Musa solatur amorem:
Canentem molli pluma duxisse senectam,
Linquentem terras, & sidera uoce sequentem.

Cicero i. Tusculanarum orationum de diuinationem, quam
ab Apolline habentur (præsentiu enim
& mortem & tunc) Cygnos ait Apol-
lini dicatos. Cygno poterant hic af-
ferri de capite: quod passim tangunt
Poeta, Plinius: quod passim tangunt
bens præsentem magnopere ad no-
strum emblemam. dum tamen haud
contemnendum. n curiosis, quid sibi
velit Verg. li. 1. & 12. & Homerus li. 15. Ili.
circa finem; cum finem aquilas solere cygnos
insectari, atque unguibus rapere: cum Aristotel.
li. 9. de hist. ani. ca. 12. dicat Cygnum in certamina
prouocatum aquilis solere negotium faceffere,
quas sapius vincit.

Cur fingun-
tur Aquila
le Cygnos
insequi.

Locrensis posuit tibi Delphice Phœbo cicadam
 Eunomus hanc, palmæ stor... cora sue.
 Certabat plectro Sparti in hostem,
 Et percussa sonum... int.
 Trita fides rauco coepi... ombo,
 Legitimum harmon... os,
 Tum citharæ argutans... les:
 Quæ fractam impl... m.
 Quæq; allecta, son... altis
 Saltibus, ut noi... m.
 Ergo tuæ ut firmus si... (sancte) cicada
 Pro cithara hic fide... is ipsa sedet.

Pauli Silen-
tiani epigr.

EX libro 6. Epigram. Græco. tit. ἀπὸ Κιθάρων-
δῶν, autore Paulo Silentario. Epigramma
tale est,

Τὸν

Τὸν Χαλκιδῆν τέτλιγγα Λοκῶρεϊ Λοκρὸς ἀνάπτει
 Ἐυνομος ἀθλοσύνας μνάμα φιλοσεφάνω.
 Ἡ γὰρ ἀγῶν φόρμιγγος, ὅδ' ἀντίος ἴσατο Πάρθου.
 Ἀλλ' ὅκα δὴ πλήκτρῳ Λοκρὶς ἐκρεξε χέλυς,
 Βραγχὸν τετραγῆα λύρας ἀπεκόμπασε χορδαί.
 πρὶν δὲ μέλος σκάζειν ἔυποδος ἀρμονίης.
 Ἀβρὸν ἐπετρύζων κιθάρας ὑπερέζετο τέτλιγγ,
 Καὶ τ' ἀπαιχομύχε φθόγγον ὑπήλτε μίττε.
 Τὰν δ' ἰσάρεος λαλαγεῦσαν ἐν ἀλοεσιν ἀχρότιν ἦχον
 Πρὸς νόμον ἀμετέρας τρέφε λυροκτιπίης.
 Τῷ σε μάκαρ λιπῶε τῷ τέτλιγγι γεραίρει,
 Χαλκιδεὸν ἰδρύσας ὠδὸν ὑπὲρ κιθάρας.

Extat aliud epigramma lib. 4. εἰς κιθαρῶδες, in-
certi autoris, vbi loquitur ipse Eunomus Lo-
crensis,

Ευνομον ὦ πολλὸν σὺ μὲν ὠδῶν ἀμεπῶς ποτ' ὄνικων
 Σπάρτιν ὁ Λοκρὸς ἐνώ. πειθεμένοις δ' ἔρέω.
 Αἰόλον ἐν κ... θεῖον. ἐν δὲ μεσεύσα
 ὠδῶν... ἀπεκρέμασεν.
 Καὶ μο... πανίκα καρδὸς ἀπῆγτει
 Εἰς ἀκ... ὠψενες ἐκ ἔμμεν.
 Καὶ... κιθάρας ὅτι πῆχυν ἀνασῶς
 Τε... κenes ἀρμονίης.
 Νεῦρα... ἰσάρεος δ' ἐμλοίμαν
 Χορδαί... χεῖρα μεθα.
 Πρὸς γὰρ ἐμειν μ... βεινὸς ἔρεσιν ὠδῶς
 Τῆνο τὸ ποιμι... ἀμεθρημόσατο.
 Καὶ μὲν ἔκα φθόγγ... ἀψύχοις τόκα νευραῖς
 Τῷ μεταβαλλομένῳ συμμετέπιπτε θρόω.
 Τῆνεκα συμφῶνων μὲν ἐγὼ χάριν. ὅς δ' ἔτυπωθεῖς
 Χαλκιδεὸς ἀμετέρας ἔζεθ' ὑπὲρ κιθάρας.

Nos sic vertimus, tantum vt intelligi posset,

Sanctius

Eunomus ut Parthin Locrensis carmine uici
 Delphice scis: dicam iis qui mea facta rogant.
 Aeolico cithara resonabant pectine cantum,
 Concertu in medio desilit una fides:
 Inde per attentas non ibat dulciter aures,
 Legitimusq; mihi non erat ille sonus.
 Tum citharæ cubito sedit sic fortè cicada,
 Ut dulcem cantum conderet harmonia.
 Fracta namq; fide rithmum meditabar eunden.
 Supplere, & netes æquiparare uicem.
 Ecce mihi uenit cantor de montibus altis,
 Aestiuus, dulces concinuitq; modos.
 Extinctis qui uoce leui sua carmina neruis
 Aptabat, reparans, qui pericere tonos.
 Propterea grates soluo tibi Delphice, nostraq;
 Aeneus hic cantor desidet in cithara.

Strabo libro Geographiæ 6. refert Rheginu-
 agrum à Locrensi dirimuntur ripa
 Cicadas autem, quæ in ripa
 sonantius stridere: citharæ muta.
 Huius rei hanc esse causam, quod Rhe-
 ginorum regio cum sit vrbis opaca,
 cicadarum pelliculas huiusmodi. Eaf-
 dem in agro Locrensi factas aëtu, strident. Auger
 autem miraculum in cicadarum e-
 tiam fabulosè celatitas vicinarum.
 Nam idem Strabo citat autorè quon-
 dam in Pythiorum certamine. Eunomum Lo-
 crenses, & Rheginensēs Aristonem Apolli-
 nem inuocasse Delphicum, vt sibi canenti foret
 auxilio, quòd à Delphis olim Rheginenses es-
 sent.

sent profecti. Eunomus respondit Rheginen-
 sibus, ne certandum quidem omnino de mu-
 sica, apud quos cicada vocalissimum animal vo-
 ce careret. Vtrisque certantibus cum in Euno-
 mi cithara vna inter canendum corda frange-
 rerur, cicada superuolans astitit, & vocem alio-
 qui defuturam suo cantu suppleuit. Atque ita
 victor declaratus, statuam citharædi posuit cum
 cicada citharæ insidente. Huiusmodi fermè tra-
 dit Strabo. Vide prouerbiū Acanthia cicada.
 Et Chordæ vice. Et Cicada vocalior. Solinus
 cap. 8. de Italia sic ait: Cicadæ apud Rheginos
 mutæ nec vsquam alibi. Quod silentium mira-
 culo est: nec immeritò: cum vicinæ, quæ sunt
 Locrensiū vltra cæteras sonitent. Causas Gra-
 nius tradit: cum obmurmurarent illic Hercule
 quiescente, Deum iussisse, ne streperent. Itaque
 ex eo ceptum silentium permanere. Hæc Soli-
 nus. Vide Plin. lib. 11. c. 2.

Solinus, de
 Italia.

Certabat plebs. Ex G. is emendauit Parthin,
 licet Strabo nomen nominet, fortassis erat
 binominis.

Suaus sese. uunt antiqui poëtæ cicadis
 canendi suauitatem: nescio quam ob causam.
 Nam nostris locis is streperum at-
 que inamabilem sonum. Comparat Ho-
 merus Troianos Oratores cicadis 3. Iliad. Vide
 Theocritum in primo Eidilio. Tradunt non-
 nulli aues omnes canoras musarum volucres
 appellari. At cicadas Apollini sacras ob cantum
 docet Aristophanes in Nebulis. vbi Scholiast. οἱ
 τετσίγες μυστικοὶ ὄντες ἀνέκρινται τῷ Ἀπόλλωνι. Id est
 cicadæ

Cicada cur
 tributa ca-
 nendi sua-
 uitas.

cicadae propter musicam Apollini consecratur.
 Ergo tua. Ordo est, Ergo, o Sancte Apollo,
 ut honos tuae cicadae stet firmus, id est, sit per-
 petuus: ipsa scilicet cicada, sedet hic aeneus fidicen,
 id est, ex aere fusus fidicen, id est, tanquam fidi-
 cen. Pro cithara, id est, super citharam, non vo-
 luit exprimere graeca ὑπὲρ κιθάρας, id est, super
 citharam. Vel expone pro id est, ante, quod vsi-
 tatus est apud Latinos.

Litera occidit, spiritus viuificat.

EMBLEMA CLXXXV.

Vipereos Cadmus dentes ut credidit aruis,
 Seuit & Aonio femina dira solo:
 Terrigenum clypeata cohors exorta uirorum est,
 Hostili inter se qui cecidere manu.

Euasere

Euasere quibus monitu Tritonidos armis
 Abiectis data pax, dextraq; iuncta fuit.
 Primus Agenorides elementa, notasq; magistris
 Tradidit, iis suauem iunxit & harmoniam,
 Quorum discipulos contraria plurima uexant,
 Non nisi Palladia quae dirimuntur ope.

Titulus est ex D. Paulo in 2. epistola ad Co-
 rinthios cap. 3. τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ
 δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. Id est, Litera occidit: spiritus
 autē viuificat. Cuius sententiae variae sunt expo-
 sitiones. Sunt enim qui literam interpretentur
 veterem legem: spiritum verò, nouam. D. Augu-
 stinus librū scripsit de Spiritu & litera. Nos ve-
 rò submissiùs nos geremus: & exposita hac sen-
 tentia, pingui (ut aiunt) Minerua, intelligemus
 totum epigramma. Literam pro ipsa scriptura
 accipio: spiritum pro sensu in scriptura compre-
 henso. Pinguius adhuc dicam. Literam voco il-
 los, qui nullam scientiam degustarunt, nullis se
 optimis disciplinis tradiderunt excolendos, sed
 grammaticis aaniis armati, de constructione
 verbi vel adu. ij horrendas mouēt tragœdias,
 & circa literam ipsam digladiantur. Spiritum
 verò intelligo illos, qui non tantum quid verba
 ipsa sonent: quantum ad mysterij, mé-
 tis acie considerant. docti sunt & sa-
 pientes. Nunc Cadmi

Spiritus &
 Litera di-
 scrimen.

Erasmi in-
 terpreta. de
 Cadmo.

interpretatione. Sic igitur inquit Erasmus: *Nicostrata Car*
 Narrat Cadmum literas à Phœnicibus primum *non ex Euandri*
 inuexisse, eam rem fabula notatam, qua fingit *matrem Aetrasia*
 illi *fratris huius* *illam* *regis huius*
regis huius

*Fabula ser-
pentis Cad-
mai.*

illum, serpentis extincti dentes in terram semi-
nasse : ex hac semente subito duas galeas & ha-
stis armatas acies, quæ se mutuis vulneribus cõ-
fecerint. Atqui demitor, quid hæc fabula faciat
ad literas. Vr. Dicam nisi molestum est. L. Imò
percupio, si graue non est. Vr. Inspexisti ne vn-
quã os serpentis? L. Ne cupio quidem. Vr. Mor-
tui inquam. L. Ne mortui quidem. Vr. Si inspi-
cias numerésque supernos & infernos dentes,
tot reperies, quot literas primùm attulit Cad-
mus. L. Quot? Vr. Sedecim, ni fallor. Quosæ sunt
autem sicut natæ sunt ordine positæ, dissipantur
feminantur, atque ita demum plures numero,
variéque digestæ viuunt, agunt, pugnant. Id si
non credis, considera qua strage se vicissim con-
ficiunt hodie qui literas profitentur. Et sermo-
nem à serendo dictum aiunt Grammaticorum
flij. Habes Cadmææ serpentis allegoriam. Nunc
excutiam scrupulum, qui, vti coniecto, vrit te.
Tonorum ac spirituum notulas imaginarias esse
lanceas & galeas exercitus. L. Re- diuinas. Vr.
Imò partes ele-entorum sursum ninentes, ta-
lium rerum speciem præbent. Id diligentius
contemplere, videbitur. Illic notæ solum lancea-
rios, ac leuis ar-tes: verùm etiam ca-
taphractos, clypeos, ac ballistis instru-
ctos. Verùm hæc sunt imagines melius ex-
hibent Hæbræorum elementa, à quibus profe-
ctas fuisse literas nostras cum ipsis figuris, non
absurdè quibusdam videtur. Hactenus Erasmus.
Cadmī fabulã latè narrat Erasmi. in Adag Bœo-
tia auris. Vide Ouid. in princip. 3. Metamorph.

Primus

Primus Agenorides. Agenorides, id est, Cadmi
Agenoris filius in Græciam è Phœnice sedecim
literas attulit, vt refert Plinius lib. 7. cap. 56. Non
hîc tacebo incundissimos versiculos Aufonij
elegantissimi poëtæ. ij sunt huiusmodi,

*Aut adstet interpres tuus
Aenigmatum qui cognitor
Fuit meorum: cum tibi
Cadmī nigellas filias
Melonis albam paginam,
Notasq; furuæ sepia,
Gnidiosq; nodos prodidit.*

Cadmī filias literas vocat: Melonis paginam, pa-
pyrum Niloticam (nam Nilo dictus fuit Melo)
notas sepia atramentum, Gnidios nodos cala-
mum. Hæc vide latius in Miscellaneis Politia-
ni. cap. 39.

His suauem. Harmonia Cadmi vxor, fuit filia
Veneris ex Marte. Hesiodus in Theogonia,

Ἀρμονίην β' ἢν κλέμεος ὑπ' ἄθουμος θεῶν ἀνοίτην.

Id est,

Harmoniam Cadmus iunxit, Veneris lecti.

Dicta

minis calore dicitur. Vide Plinium lib. 20. cap. 17. & Dioscoridem lib. 3. Sed pulchrè disputat in suis quinquagenis doctissimus Anton. Nebrissensis non esse idem Nigellam (quam Hispani Neguillam dicunt) & Gith. Nam nigella est in zizaniorum genere: gith verò inter fruges numeratur. Vnde Ausonius in monosyllabis,

Est inter fruges morsu piper equiparans gith.

Cùm igitur gith piperis saporem reddat, non potest ita facilè in ore contineri: præcipuè liquefactum, & corrugare facit os & nares: quo gestu significari potest, Ne quid nimis.

Respexisse Solon. Multa iam diximus de Solone. Vide adagium, Finem vitæ specta. Diximus & de termino, quo pacto solus in Capitolio Ioui noluerit concedere locum.

Heu quam uera. Vide prouerb. Sardi venales: quanquam mihi non placet in hoc prouerbio doctissimus alioqui vir. Nam Sardos non ego illos intelligo qui habitant Sardis urbem Asiæ, sed qui in insula Sardinia (quæ Sardinia appellatur Stephanus) quæ pestilens est, propterea quòd editissimos habeat à Septentrione montes, qui Boreæ flatus perferunt, quòd Cicero monet Q. Frater. Venerit se etiam cùm rectè valeat, in Sardinia. Idem Cicero in 7. Episto. volumine ad Gallum scribens de Tigellio Sardo, Id ego (inquit) in lucris pono, non ferre hominem pestilentiorum patria sua. Et in eadem epistola, Habes Sardos venales alium alio nequiorum. Comparat etiam Martialis Sardiniam

Gith quid

Sardinia.

Tigellius Sardu

ALCIATI EMBLEM.

diniam Tyburi pestilentē saluberrimo loco, sic:
Nullo fata loco possis excludere: cùm mors
Venerit: in medio Tybure Sardinia est.

Non aliter rectè interpretabere Horatium in 3. Satyra, cùm inquit, Sardus habebat ille Tigellius hoc, nisi intelligas in nomine, sardus, risum subesse: nec frustra nomen addidisse patriæ poëtam. Non longè à Sardina est Corsica insula, vbi nascitur Musmon animal non absimile pectori, caprino villo, infirmissimo capite. Quamobrem auersum à Sole pasci cogendum. Ex Plinio hæc lib. 8. cap. 49. Si igitur Sardus eques, idest malus vir infideat Musmoni pessimo iumento, erit depicta copia magna malorum,

Ne præ esto. Vide Adag. Sponde, noxa præsto est. Parra, siue parra, auicula est inauspicata. De qua Horatius in Odis, Impios parra recipientis omen, Ducit Merope vide Plinium lib. 10. cap. 33. Hæc auicula solent religari visco, & clāgore solent attrahere cæteras sui generis, quæ cùm fauere cupiant, alligantur & illæ, capiunturque ab aucupe. Tales sunt debitores, qui vt se explicent irriteritos, alios quos possunt facere aucupatur. Parra auis est, quæ

Galeri

citur. Plin. lib. 11.

capite

37.

K k 2

515

Martialis de Sardinia.

Musmon.

Parra.

Διαλογισμός.

EMBLEMA CLXXXVII.

Quod monstrū idē sphinx est. candida uirginis ora
Et uolucrum pennas, crura leonis habet?
Hanc faciem assumpsit rerum ignorantia tanti
Scilicet est triplex causa & origo mali.
Sunt quos ingenium leue, sunt quos blanda uoluptas,
Sunt & quos faciunt corda superba rudēs.
At quibus est notū. in uera possit
Præcipitis monitū. secant.
Namq; uir ipse, bipedibus quadrupes idem est.
Primāq; prudentis laurea nosse uirum.

EX oraculo illo celeberrimo γινώσκειν δευτερον:
sed aliter intellecto, quàm vulgò solet intel-
ligi, ut statim indicabimus. Nunc historiam re-
feramus, ut ex probatis autoribus accepimus,
non

non ut passim solet narrari. Rex Thebarum La-
ius Labdaci filius, Iocastam Creontis Thebani
filiam sumpsit in uxorem: quam cum ingraui-
dasset, consuluit de prole oraculum. Cui sic
responsum fuit,

Inclyte Labdacida felicia pignora poscis.
Accipies natum: sed nati occumbere dextra
Te tua fata uolunt, lucemq; relinquere uite.
Sic Pelopis Diris assensit Iuppiter ultro.
Queis te deuouit, natum quòd ademeris illi.

Accepto Laius oraculo, volensque obstare pe-
riculo, iussit puerum exponi. Pastor cui traditus
fuerat exponendus infans, misericordia motus,
non abiicit illum, sed perforatis ei pedibus vi-
mine ex arbore suspendit: unde à tumore pe-
dum dictus fuit Oedipus, penultima correpta.
Dum ibi penderet Oedipus, pastor quidam Po-
lybi regis Corinthiorum procul vagitus audi-
uit, accepit puerum, Polybòque donauit. Qui
cum filiis careret, filij loco illum educauit. Cum
tamen adoleuisset Oedipus: intellexissetque se
non Polybi filium esse, patrem verum inqui-
rere statuit, & Delphos petit. Cui Deus in
hanc sententia respondit: Fuge templa hæc
inuisa proles, qui tua occisi manu tha-
lamos ascendes. Vt & rursus matris molestus,
fratres tibi ex ea generabis. Oedipus oraculo
territus, ne Polybum cogeretur aliquo casu in-
terficere, nūquam Corinthum redire decreuit.
Sed cum in Phocide obuiam illi factus esset
Laius, & prior iuuenem senex curru superbus
pelleret: arrepto stipite Oedipus & Laium &

Laius.

Oraculum
Apollinis.

aurigā morti tradidit. Post aliquot deinde annos cū Thebas pergeret, inuenit Thebanum monstrum Sphingem; quæ homines è rupibus altissimis præcipitabat, si nescissent ænigma soluere. Erat Sphinx monstrum triforme, quale depingitur ab Ausonio his versibus,

Terruit Aoniam uolucris, leo, uirgo, triformis

Sphinx, uolucris pennis, pedibus fera, fronte puella.

Proponebat autem omnibus tale ænigma de homine,

Ἔστι δίπουν ὄπι γῆς κ' τετράπων, ἓ μία φωνή,
καὶ τρίπων, ἀλλά σείδει φωνὴν μόναν ὅς' ὄπι γαῖα
Ἐρπετὰ κινεῖται ἀνά τ' ἀιθέρα, κ' κ' πόντον,
Ἄλλ' ὁπότεαν πλείστοισιν ἐπειγόμενον πόσι βαίνει
Ἐνθα τάχος γήοισιν ἀφαιρόμενον πέλει αὐτῆ.

Erasmus vertit:

Est bipes in terris & quæ pes, haud eadem uox,

Et tripes, immutat speciem nec ex omnibus unum

Quæcumq; in terris reptant, aut æthera circum

Pèrque mare: ast ubi iam pedibus compluribus auctum

Accelerat gressum, uietis tum maxima membris

Segnities ac torpor adest, minimūq; uigoris.

Oepidus, soluto problemate, præcipitataque Sphinge Thebanis, ut Polybi creditus Iocastam matrem, liberōsque ex ea abstulit. Sed orta Thebis tali peste, responsum acceperunt Thebani, nō cessaturā pestē donec Lai occisor puniretur, incastuosumq; Iocasta coniugiū purgaretur. Dum queritur Lai interfectōr, ecce pastor, qui Oedipodem seruauerat, nuntiat Polybum obiisse diē. Veniat Oedipus & regnū patris accipiat. Sed dum sermones vl-

tro

tro citrōq; cedūt, intellexit Oedipus se patrem interfecisse, matriq; se cōiunxisse. Tum sibi oculos eruens perpetuis se damnauit tenebris. Iocasta se gladio peremit. Ipse ducente filia Antigone Athenas abiit, ubi Theseum exorauit, ne cineres suos aut sepulchrū Thebanis indicaret.

Quod monstrum. Sphinx dicitur, ut ait Moscopulus à verbo σφιγγειν, quod est constringere, vel vincire, eo quōd omnes problemate proposito ligaret. De iis ita Diodorus Siculus lib. 4. Sphinges & apud Troglodytas Æthiopēsque nascuntur, forma haud ei dissimili, qua pinguntur, sed paulò pinguiore. Naturam habet mansuetam, & piuribus exercitiis, disciplinīsque deditam. Solinus c. 40. Inter Simias habentur & Sphinges, villosæ comis, mammis prominulis ac profundis, dociles ad feritatis obliuionē. Vide Plin. lib. 8. c. 21. & li. 10. c. 72. Hesiodus in Theogonia Sphingem narrat ex chimæra genitā. Vide Cælium Rhodiginum lib. 14. cap. 8. Meminit & huius Staius lib. 2. Thebaidos his uerbis,

— Contra importuna crepido

Oedipodionis domus alitis. Hic fera quondam

Pallentes erectas

Lumina, concretis

Reliquias amplexa

Pectoribus stetit, ossa prementis, usq; tremens

Collustrat campos. Si quis concurrere dictis

Hospes inexplicitis, aut cominus ire uiator

Audeat, & diræ commercia iungere lingue,

Nec mora: quin acuens exertos protinus ungues,

Liuentēsque manus, fractōq; in uulnere dentes

K k 4

Terribili applausu circum hospita surgeret ora
 Et latuere doli, donec de rupe cruenta
 Heu simili deprensa uiro: cessantibus alis
 Tristis inexpletam scopulis affligeret aluum.

Pausanias in Bœoticis ad historiam hæc refert, inquiens, Inde si processeris, montem videbis, à quo Sphingem aiunt desiliisse, quæ ad perdendos capriuos quæstiones proponebat obscuras. Dicunt nonnulli, nauali eam potentia instructam latrocinij exercendi causa oberrasse, & ad mare circa Anthedonem appulisse. Hoc autem monte occupato, rapinis fuisse intentam, donec Oedipus eam confecerit obruta exercitus multitudine, quem Corintho eduxerat. Dicitur ite Laij notha fuisse filia, & edocta à Laio per beneuolentiam, quod Cadmo datum erat oraculum Delphicum. Priusquam autem reges fierent, scire aliud nihil oportebat, quam oraculum. Quoties itaque de regno quis litem Sphingi intenderat (nam & Laio & pellicibus liberos fuisse procreatos aiunt, & oraculum Delphicum ad Epicaستم solummodo, & Epicaستم filios spectabat) hac Sphingem aiunt aduersus fratres usam esse fraude: & stirpem suam procreati, quod datum oraculum proferrent. Qui responderant, eos morte mulctabat, ut qui immunito & de genere disceptarent & de imperio. Oedipus verò in somnis oraculum edoctus, Sphingem accessit.

At quibus. Delphicam literam vocat illud nunquam satis dignè laudatum oraculum, γινώσκει σεντων, id est. nosce teipsum. Sed relicta, ut dixi, comuni interpretatione ad eam Ciceronem,

qui nos hoc doceat. Is igitur primo de Legibus circa finem, Philosophia (inquit) nos cum cæteras res omnes, tum quod est difficillimum, docuit, ut nosmetipsos nosceremus. Cuius præcepti tanta vis, tanta sententia est, ut ea non homini cuiquam, sed Delphico Deo tribueretur. Nam qui se ipse norit, primum aliquid sentiet, se habere diuinum, ingeniumque in se suum, sicut simulachrum aliquod dedicatum putabit, tantoque munere Deorum semper dignum aliquid & faciet & sentiet. Et cum se ipse perspexerit, rotumque tentarit, intelliget quemadmodum à natura subornatus in vitam venerit, quantaque instrumenta habeat ad obtinendam adipiscendamque sapientiam: & quæ sequuntur. Idem Cicero i. Tuscul. Est illud, inquit, vel maximum, animo ipso animum videre. Et nimirum hanc habet vim præceptum Apollinis, quo monet, ut se quisque noscat. Ne enim credo id præcipit, ut membra nostra, aut staturam figuramve noscamus: neque nos corpora sumus, neque ego tibi dicere hoc, corpori tuo dico. Cum igitur, Nosce te, dicit, hoc dicit. Nosce animum tuum. Nam corpus quidem non est, aut aliquid quod animi receptaculum. In te quoque tuo quidquid agitur, id agitur a te. Sic igitur nosce nisi diuinum esset, non esset hoc acrioris cuiusdam animi præceptum, sic ut tributum Deo sit, hoc est se ipsum posse cognoscere. Hæc Cicero. Nunc pingui Minerua dicamus, quid sibi velit emblemata. Nam magnum inest documentum in illo. Sphinx ignorantia est, ut iam patuit,

K k 5

Sphinx
 ignorantia
 est.

hac præcipitat cunctos. præter sapientes qui se se norunt. Clariùs adhuc dicam. Sphinx interrogat mortales, quid sit homo propriè & verè. Cumque huic tam difficili quæstioni, pauci respondere possint, id est, cum paucissimis sit datum nosse sese, nihil mirum est, si tam multos præcipitet ignorantia. Huic interpretationi palmam do, hinc me magnificè effero.

Mentem, non formam plus pollere.

EMBLEMA CLXXXVIII.

Ingressa vulpes in Choragi pergulam,
 Fabrè expositum inuenit humanum caput,
 Sic eleganter fabricatum, ut spiritus
 Solum deesset, cæteris uiuisceret.

Id

Id illa cum sumpsisset in manus, ait:

Hoc quale caput est! sed cerebrum non habet.

Sumptum est ex fabulis Æsopicis, sed præcipuè ex fabulis Gabriæ. Vide prouerb. Caput vacuum cerebro, est enim velut plumbeus gladius in aurea vagina.

Diues indoctus.

EMBLEMA CLXXXIX.

Tranat aquas residens præcipua in uellere Phrixus,
 Et fluviam impavidus per mare scandit ouem.
 Ecquid, id est, uir sensu bebeti, sed diuite gaza,
 Coniugis aut serui quem regit arbitrium.

EX Galeno in sua foris ad artes, oratione, quã
 Eposuit in principio suorum operum. Eius
 verba

verba scripsimus emblemate 73. Vide adagium, Ouium mores. Fabula autem Phixi & Helles passim narratur. Vide Ouid. 3. Fastor. in fine & Pontanum in Vrania, cum loquitur de ariete. Et Hyginum de Ariete. Et interpretem Lycophronis ferè in principio. Narrat hoc etiã pulcherrimis carminibus Hispanis meus Pylades Ioannes Mallara Hispalensis in suo Hercule, cantu 4.

In fidem vxoriam.

EMBLEMA CX C.

Ecce puella, uiro quæ dextra iungitur. Ecce
 Ut sedet: ut catulus lustrat ante pedes.
 Hæc fidei est species: Veneris quam si educat ardor,
 Malor

Malorum in læua non malè ramus erit.

Poma etenim Veneris sunt, sic Scheneida uicit
 Hippomenes, petiit sic Galathea uirum.

EX multis partibus egregium hoc concinnauit emblemata ut dicemus. Pulchrè autem fidem vxoriam describit, & nullũ ferè est ociosum verbum: sed sensu tincta sunt omnia. Iungitur enim dextra, quia in dextris fides est, ut iam diximus alibi. Sedet autem ne leuitatis appareat indicium. Sedet enim quieti & graues. Catulus quoque fidei symbolum præfert. Sũt enim fidelissimi canes erga dominos. De quorum fidelitate multa extant exempla. Et aliqua citat Plutarchus in libello de Industria animalium. Hinc illud Horatij lib. 1. carminum,

Ceu uisa est catulis cerua fidelibus.

Mala denique amoris sunt signa, ut ait Philostratus in Iconibus tit. Amores. Vide adagium, Malis ferire. Exstat epigramma Philodemi, seu, ut Laërtius vult, Platonis ad Xanthippen sic,

Μῆλον ἐγὼ βάλλειμε φιλῶν σέ τις, ἀλλ' ἐπ' ἰνευσον
 Ξανθίππη, κ' ἀγῶ, κ' σὺ μαρμαρόμεθα.

Quod sic vertit Bentinus,

Malum ego, me iaculatur, amat dicit annue queso
 Xanthippe, tibi mox erit.

Sic Scheneida. Fabulae dicitur Ouid. 10.

Metamorph. de Atalante & Hippomenene.

Petiit sic Galathea. Alludit ad Theocriti Eidyllia de Polyphemo & Galathea. Eidyll. 3. & 6. & 11. Virg. etiam 3. ecloga dixit,

Malo me Galathea petit lasciuia puella.

Vide prouerbium, Malis ferire.

Catulus fidei symbolum.

Bentinii versio.

Reue

Reuerentiam in matrimo-
nio requiri.

EMBLEMA CXCI.

Cum furit in uenerem, pelagi se in litore sistit
Vipera, & ab stomacho dira uenena uomit.
Murenamq; ciens, ingentia sibi tollit,
At subito amplexus appetit illa uiri.
Maxima *alano reuerentia, coniunx*
Alternu *gi & obsequium.*

*D. Basilus
deri, era et
murena co
iugio.*

EX D. Basilus *nero homilia 7.* Cuius
verba latinè sic se habet, Vos o uiri, coniu-
ges vestras diligite: etsi locis longinquis semoti
in coniugij societatem conuenistis, naturæ vin-
culum legibus ac benedictione obstrictum, unio
ac iugum distantium esto. Vipera genus serpen-
tum

tum omnium exitiosissimum: murænæ marinæ
nuptias expetit, & sibilo suo significat præsen-
tiam eamque è gurgite vasto inuitat ad nuptia-
les complexus. Illa autem obtemperat & coit cū
venenato. Quid hæc mea ratio vult? Quid por-
tendit? Siue asper est cuiuspiam coniux, siue fe-
rus moribus, perferat illum vxor necesse est: nec
vllam prorsus ob causam societatem vinculum-
que dissoluere patiatur. Feritne, verberat, estque
perculsor? At vir tamen tuus. Temulentus? At
tibi est natura coniunctus. Durusne? morosus?
& implacidus? At membrum iam tuum est, &
membrorum præstantissimum. Audiat & ipse vir
accommodatam, seque decente admonitionem.
Vipera vitus ob nuptiarum venerationem euo-
mit. Tu duritiam animi, tu ferocitatem, tu cru-
delitatem ob vnionis reuerentiam non depo-
nis? Hæc ille.

Orus Apollo sic ait, Hominem cum alienigenis
coeuntem significare volentes, Myrænâ piscé
pingunt. Hæc enim è mari egressa viperis admi-
scetur, ac statim ad mare recurrit. Confirmant
hanc opinionem grauisissimi auctores Oppianus
lib. 1. Athenæus 7. Ælianus 12. & *ander* in
Theriacis & Pli. lib. 9. cap.

Murænâq; ciens. Dicitur *na* & My-
rænâ & Murænâ. Porro *na* quoq; addam:
nostri cum in hoc nomen incidunt, hispanè Lã-
prea interpretantur. Nam Lamprea Latinè Lam-
prea dicitur à lambendis petris, & Mustella
etiam nominatur, vt probat autor Cornucopiæ.
Murænâ Hispanè, Morena. Hæc sibilo à pueris
& pi

*Lamprea
& murena
differunt.*

& piscatoribus elicitur è mari, sicque capitur nullo aut paruo negotio. Quod non contingit in Lampretis. Hoc de sibillo confirmat Plinius lib. 32. cap. 2.

Coniux alternum. Hoc nomen variè scribitur. Scribit enim Priscianus coniunx: Phocas, coniux à verbo coniugo. Coniuges, inquit Festus, quasi eiusdem iugi ὁμόζυγοι.

In fecunditatem sibi ipsi
damnosam.

EMBLEMA CXCI.

Ludibrium pueris lapides iacentibus, hoc me
In triuio posuit rustica cura nucem.
Que laceris ramis perstrictoq; ardua libro,

Certa

Certatim fundis per latus omne petor.

*Quid sterili posset contingere turpius? eheu,
Infelix, fructus in mea damna fero.*

EX lib. 1. Epigram. Græcorum εἰς δένδρα. Est
autem Epigramma Platonis, siue, vt alij
sentiunt, Stratonis,

Εἰνοδίνην καρύην με παρερχομένοις ἐφύτευεν

Παισὶ λιτοβλήτε παίγνιον υἱοχίης.

Πάντας δ' ἀκρέμονάς τε, καὶ εὐθαλέας ὄροσ' ἀμνες

Κέλαισμα, πυκινὰς χέρμασι βαλλομέναι.

Δένδρεσιν ἐκέρποις οὐδ' ἐν πλείον. ἢ γὰρ ἐγώ γε

Δυσδάμιον ἐπ' ἐμὴν ἕβριν ἐκαρποφόρον.

Actum agerem, si Latine vertissem, cum tam pulchre sit redditum à nostro Alciato. Hoc solum monendum duxi, non rectè legi in penultimo versu græco ἐκέρποις, id est bene fructificantibus, sed legendum ἀκέρποις, vel simile aliquid vt sonet (sterilibus). Latinum etiam epigramma reperit alibi citatum diuersis aliquantulum veris. Nam in primo versu legi, Lapidés iacentibus in me. In tercio versu pro perstricto erat perfrictio. Ab hoc Græco epigrammate creditur Ouidius suam elegantissimam nucem sumpsisse. Pro Colchi tangi Medæam, cuius hist. nota. Proiecit in ym filium ex Tere, incidauit, patrique comedendum apposuit.

Epigramma
hoc emenda-
datur.

LI

Amor filiorum.

EMBLEMA XCIII.

Ante diem uernam boreali cana palumbes
 Frigore nidificat, praeuoca & oua fouet.
 Molliterque pulli ut iaceant, hui uellicat alas,
 Quae uada hyberno deficit ipsa gelu.
 Ecquid pudet, uel te Procne improba? mortis
 Cum moueris prole prolis amore subit?

EX lib. i. Epigramma. Graeco. ἠς φιλοσοφίας
 autore Alpheo.

Χειμερίας νιφάδες παλιωμένα τιθάς ὄρνις,
 Τέκνοις ἐνθάδ' ἀμφέχει πτέρυγας,
 Μεσφ' μὲν ἐρέειν κρύος ὠλεσεν. ἢ γὰρ ἔμεινεν
 Αἰθέρος ἐρατίων ἀντίπαλος νεφέων.
 Πρόκνη, καὶ Μήδεια, κατ' αἰδὸς αἰδέσθητε

μητέρ

Μητέρες, ὄρνιθων ἔργα διδασκόμεναι.

Sic vertit Alphonsus Nunius Merylenensis, e-
 gregia indole iuuenis, mihi que amicus,

Gallina hybernis niuibus cooperta, cubili

Compacto ex plumis pignora chara fouet.

Donec eam saeuum frigus malè perdidit, atq;

Aethereis mansit nuda parens niuibus.

Sit pudor, ô Medæa ferox, atque improba Procne.

Et matres, uolucrum discite nunc opera.

Vertit etiam eadem carmina Fernandus San-
 ctius frater meus: sed velut paraphrasticè sic,

Canus December brumâq; saeuens

Montes & agros texuerat niue,

Gallina pullos, mitis ales,

Frigore non poterat tueri,

Nec fata charis filiolis ualet

Auferre: uerum nidificat suis

Plumis, & alas ponit, & quam

Perdiderant reparant salutem.

Ast ipsa uitam perdidit & tulit

Mortem libenter. Procne aliter tamen

Colchisq; feda, audax

Passa manus prole.

Eiusdem aliter:

Bruma fremebat, nas gallina reliquit,

Frigus ut à natis, et atq; obiit.

Hinc Medæa ferox, hinc Procne discite: namq; hæc

Bis uitam pullis præbuit ac moritur.

LI 2

Per medios hosteis patriæ, cum ferret ab igne
 Aeneas humeris dulce parentis onus,
 Parcite (dicebat) uobis senex Adorea raptio
 Nulla erepto sed gloria mihi.

EX lib. I. E. φιλοσοφίαν in-
 certi autoris,

Εκ πυρός Ιλιᾶς, δὲ μετ' ἠρπασεν ἥρωος
 Αἰνείας ὄσιον παιδί, βάρος πατέρα.

Εκλεγε δ' Ἀργείοις μὴ ψαύτε μικρὸν ἔσ' ἄρ' ἢ
 Κέρδιος ὁ γηραλέος, τὰ δ' ὄφ' ἔροντι, μέγα.

Marullus.

Cum ferret medios proles Cytherea per hostes
 Impositi collo languida membra patris,

Parc

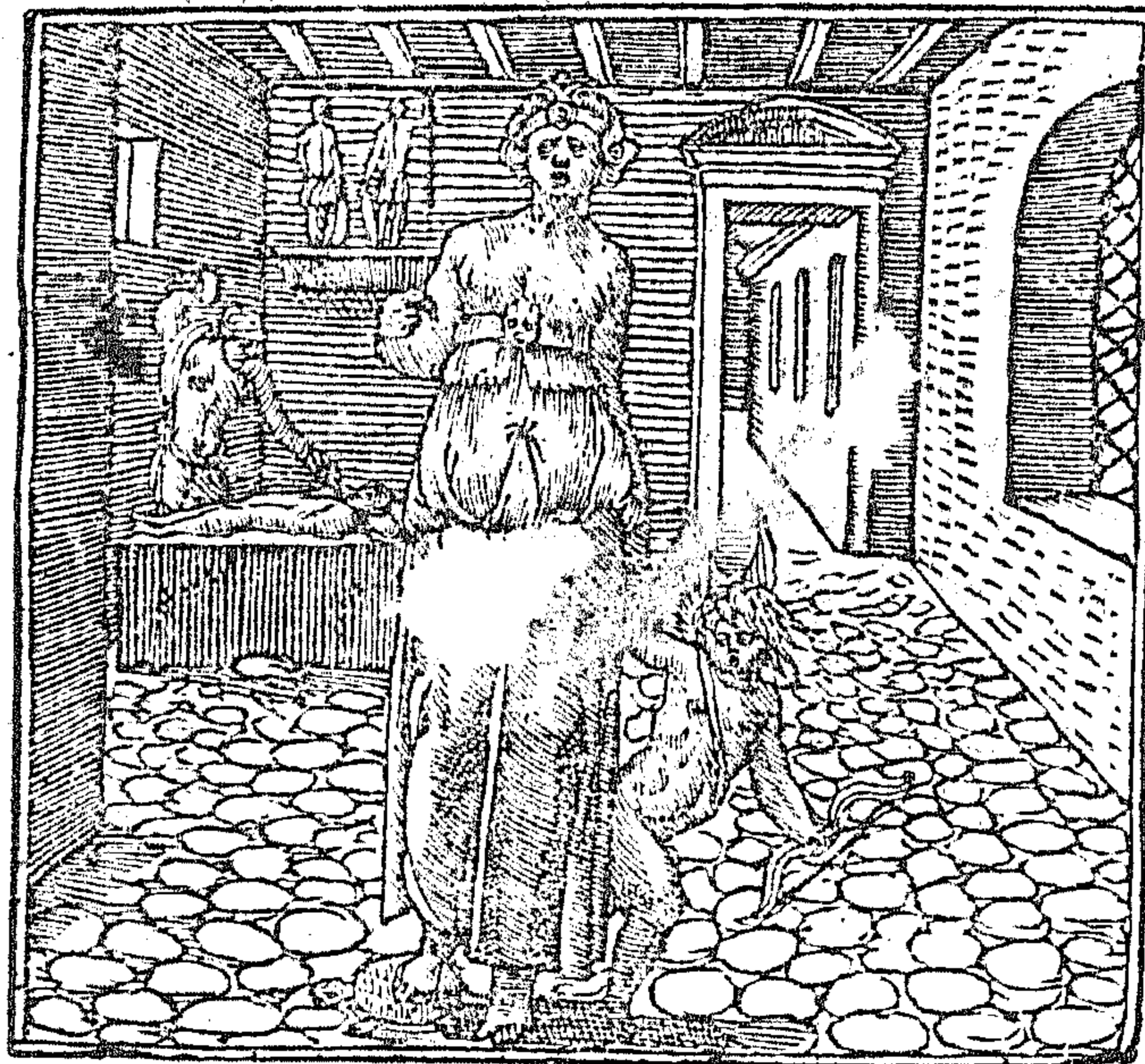
Parcite, ait, Danaï, leuis sene gloria raptio,
 At non erepto gloria patre leuis.

Adorea id est, gloria vel decus. Plinius lib. 18. *Adorea*
 cap. 3. Gloriam (inquit) ipsam à farris honore
 adoream appellabant. Similia exempla filiorum
 qui pij fuerint in parentes, habes apud Aristo-
 telem in lib. de Mundo ad Alexandrum in ipso
 fine. Et apud Herodotum in prima historia, de
 Bithone. Nemo enim Deum rectè colere potest,
 si impius in parentes fuerit.

Mulieris famam, non formam vul-
 gatam esse oportere.

DIALOGISMVS.

EMBLEMA CXCV.

LI 3

Alma Venus quænam hæc facies? quid denotat illa
 Testudo, molli quam pede Diua premis?
 Me sic effinxit Phidias, sexumq; referri
 Fœmineum, nostra iussit ab effigie.
 Quodq; manere domi, & tacitas decet esse puellas,
 Supposuit pedibus talia signa meis.

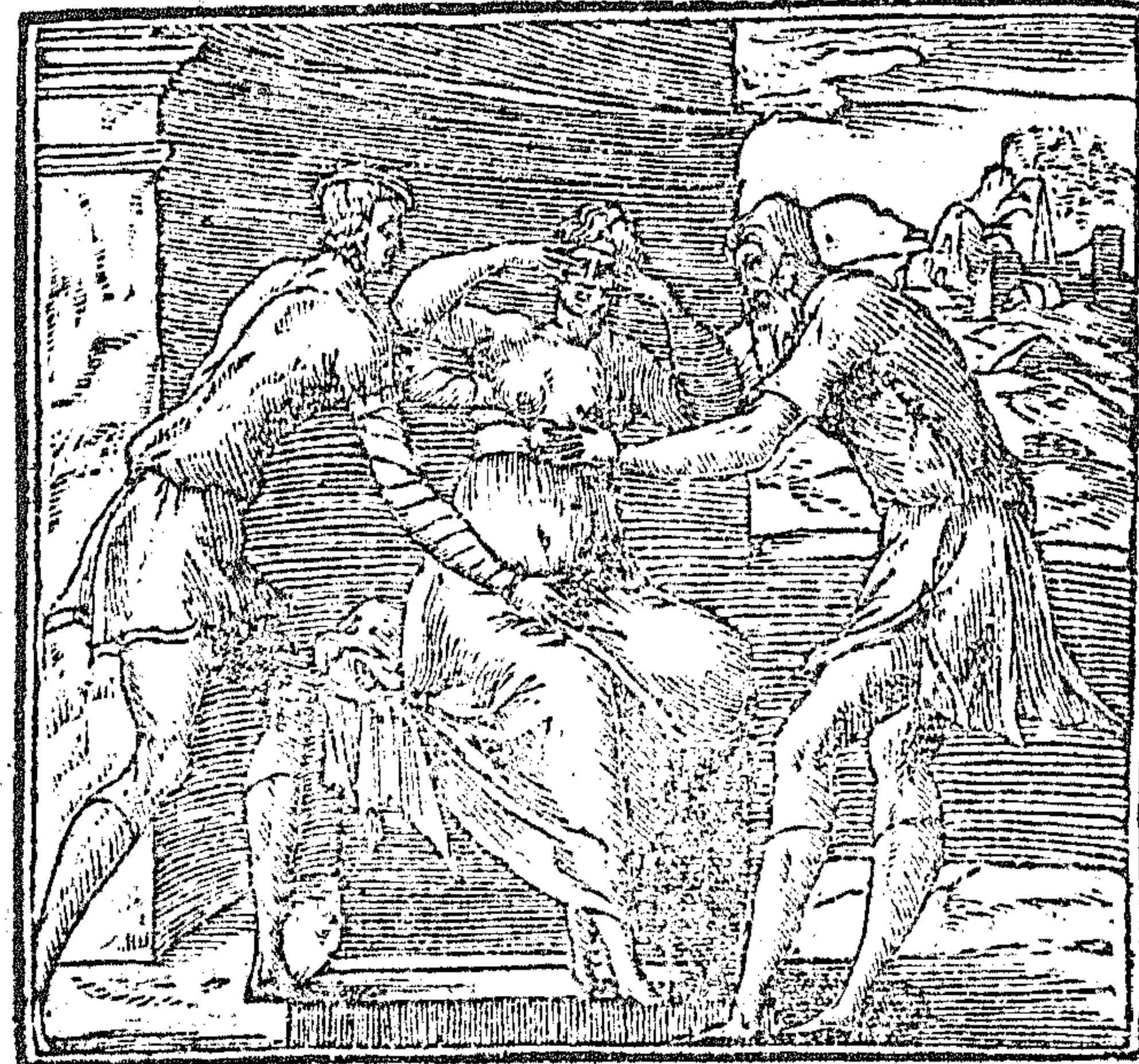
PAUSANIAS in Eliacis posterioribus, Area, inquit, templo sacra sub diuo, non longè abest. Quæ ibi colitur, Cælestem Venerem vocant. Eius ex ebore & auro signum est, Phidiæ opus: altero pede testudinem premit. Area ipsa maceria est circumseptâ: intra maceriâ crepido, super qua Veneris (quam Popularem nominât) signum ex ære capro infidet ex eadem fabricato materia, Scopæ opus. Quæ vel testudinis vel capri ratio sit, quibus hæc perscrutari curæ est, quærendum relinquo. Hæc Pausanias, qui nobis indicare noluit quare testudinem calcaret Venus. Quare Plutarchum ad eam, à quo sumptum emblemata est. Is igitur in præceptis conubialibus refert, Phidiam Eliensibus Venerem ita finxisse, ut testudinem calcaret, tacitè significans, vixit domi manendum esse, silentiumque. Vide proverbia, Domus amica. Domus optima. Et, Spartam nâc. hanc orna. Et, Mulierè ornat silentium. Talia emblematis verba sunt Euripidis, ut testatur Alciatus in lib. de verbo. signif.

Venus cur
 calcet testu-
 dinem.

In

In pudoris statuam.

EMBLEMA CXCVI.

Penelope desponsa sequi cupiebat Vlysses,
 Ni secum Icarus mallet habere pater.
 Ille Ithacam, hic offert Sparten. manet anxiosa uirgo,
 Hinc pater, inde uiri mutuis urget amor,
 Ergo sedens uelat uultus, obnubit ocellos.
 Ista uerecundi signa pudoris erant.
 Quis sibi prælatus Icarus coegit Vlysses,
 Hocq; pudor in seipositate constituit.

Sumptum ex Pausania in Laconicis, cuius hæc sunt verba: Abest à Sparta Itadia circiter triginta, Pudoris simulachrum. Icarij domum esse ferunt, & hanc celebrant dedicationis causam. Cum Icarus Vlyssi Penelopen filiam nuptum

LI 4

dedisset, Vlyssis animum tentavit, nunquid Lacedæmone domicilium habere vellet. Quæ spes ubi hominem fefellit, filiam orare cœpit, ne se desereret, atque ut secum permaneret. Quin & Ithacã iam proficiscentem in curru protequutus, multis eam sollicitabat precibus. Vlysses tandem victus hominis importunitate, puella optionem dedit: vel se ut sequeretur, si id mallet: vel cum patre Lacedæmonem rediret. Ibi illam, aiunt, nihil sanè respondisse, sed faciem tantùm velasse: Icarium, cùm sibi propè nosse videretur quid illa animi haberet, ut cum Vlysse abiret, permisisse. Signum verò pudoris ea in viç parte dedicasse, quo Penelope cùm faciem velavit, pervenerat. Hæc ille Vide adagium Pudor in oculis Icarius pater Penelopes, princeps Spartæ fuit. Vlysses verò, Ithacæ rex.

Signum pudoris.

Nupta

Dij meliora piis (Mezenti) cur age sic me
Compellas: emptus quòd tibi dote gener,
Gallica quem scabies dira & mentagra perurit:
Hoc est quidnam aliud (dic mihi sœue pater)
Corpora corporibus, quàm iungere mortua uiuis,
Efferaq; Hetrusci facta nouare ducis?

Q Vi filiam suam homini contagioso in matrimonio collocat, aptè vocabitur Mezentius, qui ut est apud summum poëtam, viuos homines mortuis alligabat, & in misero complexu, fœtore & intolerabili radio emori sinebat. Virgilij verba sunt octauo lib. Æneid.

Quid memorem infandas cædes, quid facta tyranni

Efferat Dij capiti ipsius generiq; reseruent.
 Mortua quinetiam iungebat corpora uiuis,
 Componens manibusq; manus, atq; oribus ora.
 Tormenti genus: & sanie taboq; fluentes
 Complexu in misero, longa sic morte necabat.

Dij meliora. Hemistichium est Vergilianum
 ex 3. Georgicon,

Dij meliora pik, erroremq; hostibus illum.

Verba sunt puellę desponsatę ad patrem, quem figuratę vocat Mezentium (olim Tyrrenorum regem, deorum omnium, hominũque contemptorem) cui respondet pater, Cur me compellas hoc insolito nomine?

Gallica scabies vnde primum cepit.

Gallica quem scabies. Gallicam scabiem Hispani vocant *Buuas*: alij vocant Neapolitanam scabiem: alij Italiam: quia incertum erat, vnde tantum malum habuisset originem. At verò iam liquet ab Indis Occidentalibus primum hęc pestem adductam ab Hispanis, & Neapoli (vbi tũc agebat Rex Fernandus) esse primum disseminatam.

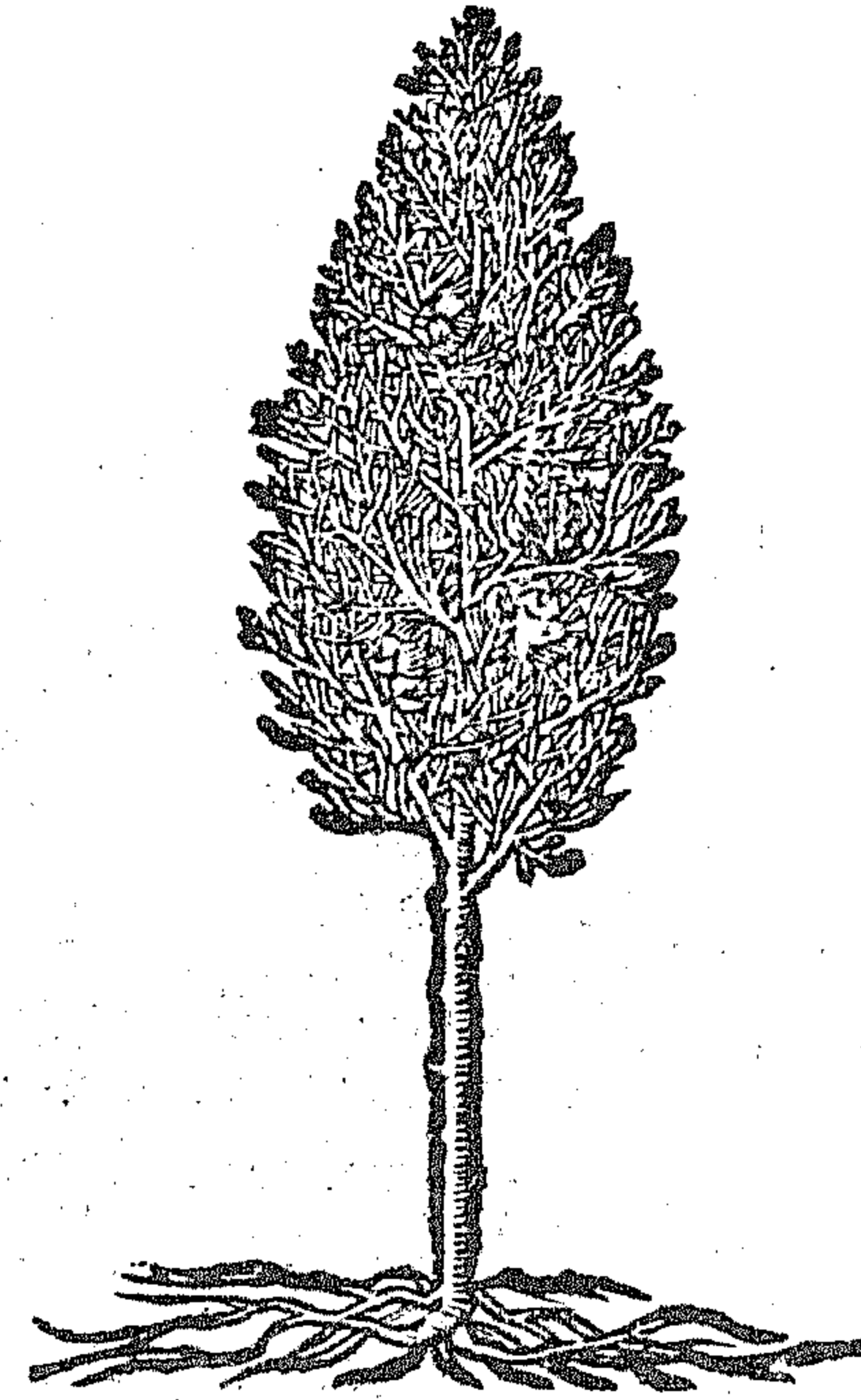
Menagra. Ex mento & ἀργεῖον, id est, expiscari, seu venari, quòd mentum venerit. Plinius lib. 26. cap. 1. Sic chiragra, & podagra.

ARB

ARBORES.

Cupressus.

EMBLEMA CXCVIII.

Indicat effigies metę, nomenq; Cupressi
 Tractandos parili conditione suos.

A E I V D.

Fuista est arbor, procerum monumenta Cupressus,
 Quale Aptum plebis, comere fronde solet.

A L I V D.

Pulchra coma est, pulchri digestęq; ordine frondes,
 Sed fructus nullos hęc coma pulchra gerit.

Tria proponuntur epigrammata: quia tria
 potest Cupressus significare. Primum ex
 ipsius

*Cupressus
 tria potest
 significare.*

ipſius figura & nomine intelligamus eſſe emblema illorum, qui ſuam familiam, & omnes ſuos pari quadam conditione regunt. Nam meta (cuius effigiem reddit cupreſſus) terminus eſt cuiuſcunq; rei. Et metaphoricè terminum accipimus pro certo aliquo regimine & fine. Nomen præterea Cupreſſi græcè ſic deducitur *κυπαρίσσις, διὰ τὴν κίεον τῆς ἀκρεμόνας*, id eſt, Cypariſſus, inde nomen accepit, quòd producat ramos æquales.

A L I V D.

Cupreſſus ſymbolum mortis.

Funes eſt arbor. Cupreſſus etiam ſymbolum præfert mortis: quia, vt inquit Feſtus Pompeius lib. 3. Cupreſſi mortuorum domibus ponebantur ideo, quia huius generis arbor exciſa nõ renaſcitur: ſicut ex mortuo nihil iam eſt ſperandum. Quam & ob cauſam in tutela Ditis partis eſſe putabatur. Hæc Feſtus. De hac Ouidius,

Lugebiſq; alios aderiſq; dolentibus, inquit.
Et Claudianus lib. 2. de raptu,

— Tumuloſ tectura cupreſſus.

Cupreſſus diuitiũ monumenta exornat.

Epigrammatis ſenſus eſt: Cupreſſus diuitum & magnatum monumenta & ſepulchra exornat, quemadmodum & apium plebis monumenta fronde ſua comit & exornat. Vnde Lucanus in 3. dixit,

Et non plebeioſ luſtus teſtata cupreſſus.

Error Alexandri ab Alexand.

Vide adagium, Apio opus eſt. & Alexand. ab Alexand. lib. 2. cap. , qui eſi vera dicit de apio, locum tamen Ciceroniſ nimis putidè interpretatur, cum Cicero de Appio Pulchro intelligat.

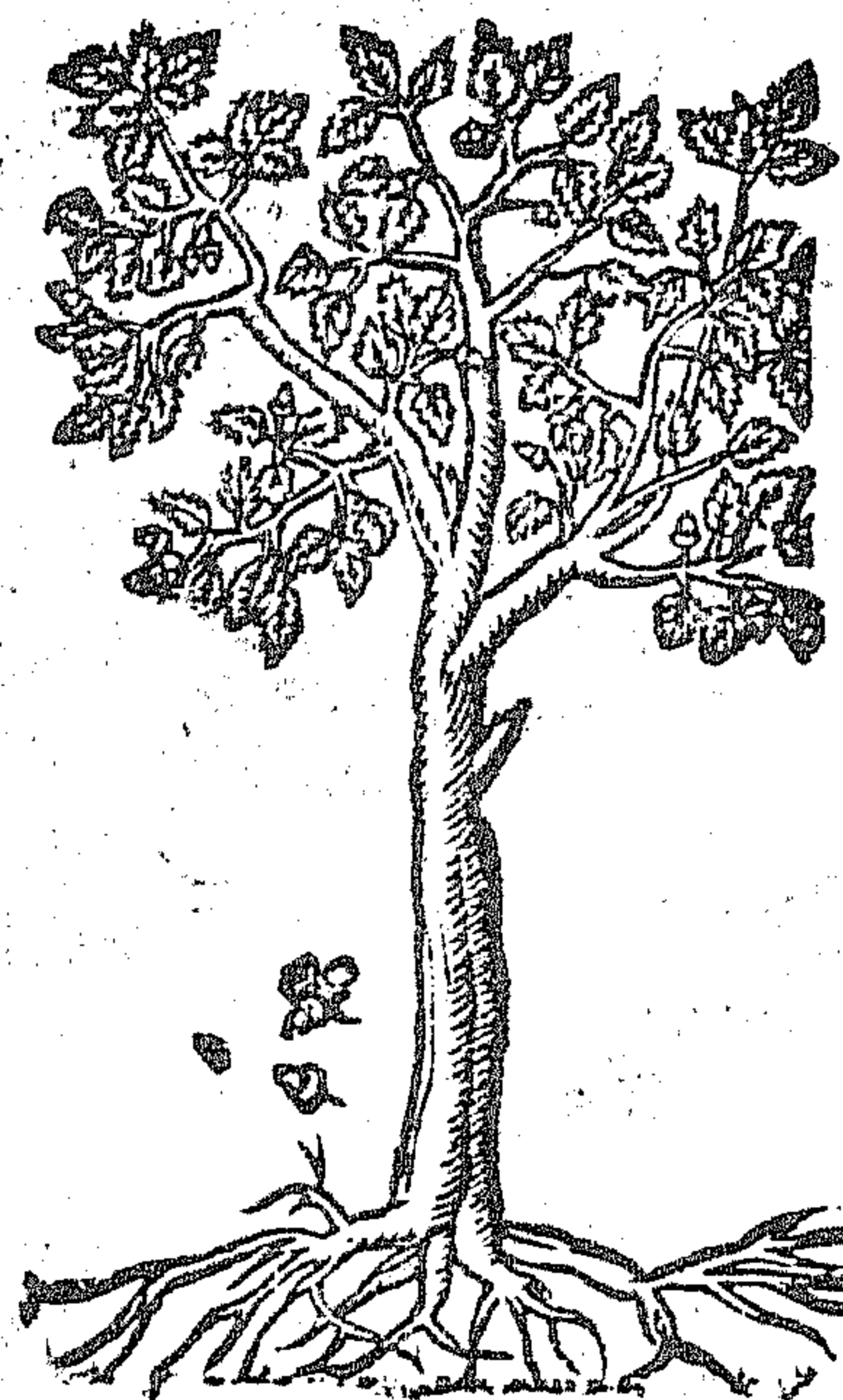
Aliud

A L I V D.

Pulchra coma eſt. Tertio cupreſſus ſignificat res dictu quidem magnificas ac præclaras, ſed inutilis. Ita Phociõ apud Plutarchum Leſthenis verba cupreſſis ſimilia eſſe dicebat. Nã cupreſſi cum pulchræ ſint & ſublimis, fructum non habent. Vide adagium, Cypariſſi fructus. Cypariſſi fabulam habes apud Ouid. lib. 10. Metam. & apud Caſſium Dionyſium lib. 11. de Agricultura cap. 5. Detorqueri etiam poteſt in viros bene formatos, aut mulieres pulchrè comatas, cæterum nullius frugis.

Quercus.

EMBLEMA CXCIX.

Græca

*Grata Ioui est quercus, qui nos seruatq; fouetq;
Seruanti ciuem querna corona datur.*

A L I V D.

*Glande aluit ueteres, sola nunc proficit umbra.
Sic quoq; sic arbor officiosa Iouis.*

*Quercus sa-
luis emble-
ma.*

Quercus primò salutis est emblemata: quia qui Romanum ciuem in bello seruabat, coronam quernam accipiebat, quæ Ciuica vocabatur. Causas reddit Plutarchus in problematis: quòd ubique in expeditionibus facile sit quercum inuenire. Vel quòd Ioui & Iunoni, quos vrbi præsidere putabant, corona consecrata est. Vel mos ab Arcadibus est acceptus, quibus est quædam cum hac arbore cognatio. Ut enim primi homines ex terra Arcades: sic quercus prima ex omnibus plantis nata. Hæc Plutarchus. Vide Plinium lib. 16. cap. 3. & 4. Vide adagium, Annosam arborem transplantare. Et Multorum festorum Iouis glandes comedit. Quercus Ioui sacra, in ea enim oracula in Dodona sylua reddebat. Virgil. 2. Georgic.

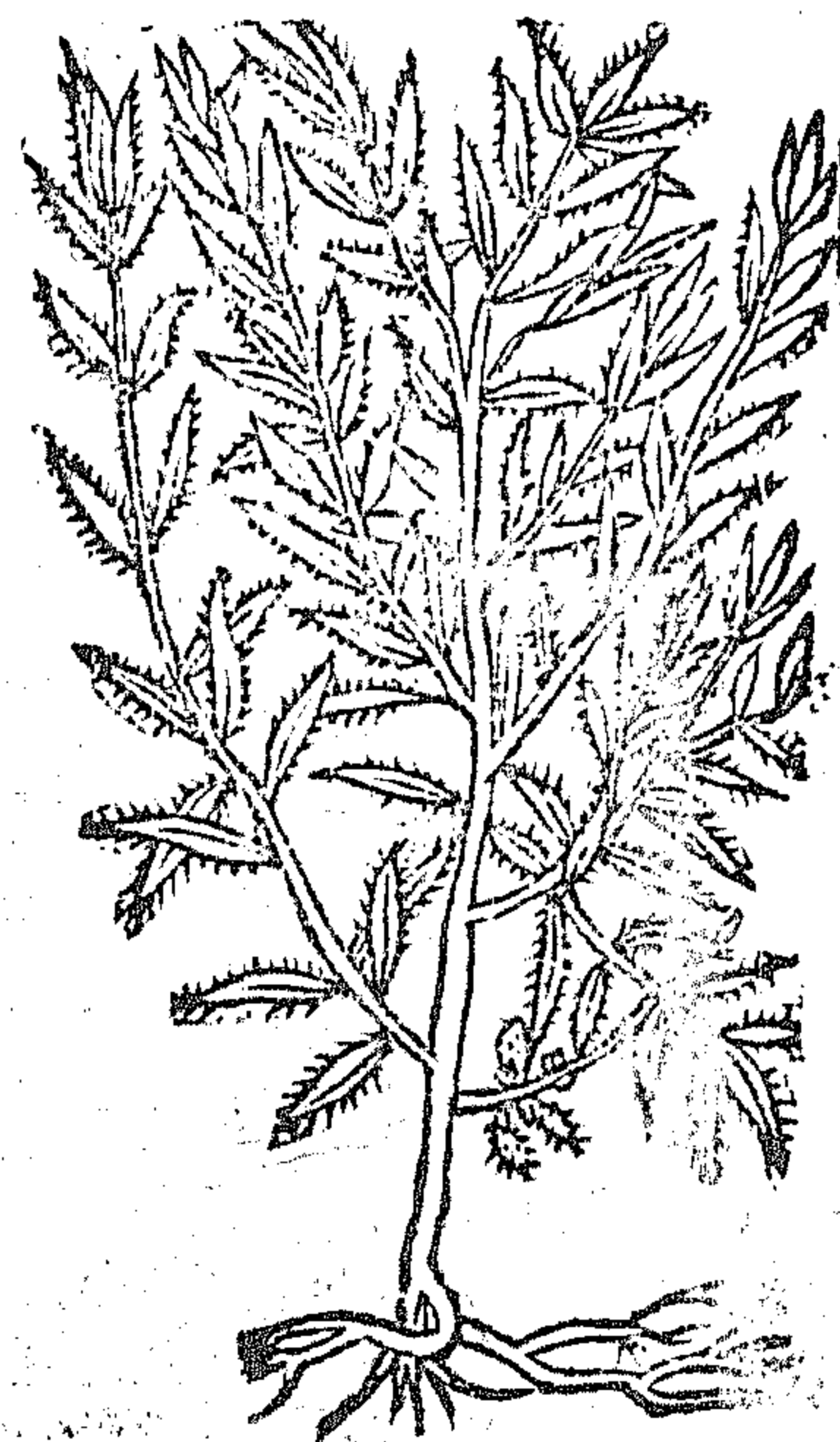
A L I V D.

Glande aluit. Secundò quoque symbolum erit illius, qui multa gessit præclara acinora. Sed iam nomine tantum & fama durat, qualis describitur à Lucano Gn. Pompeius in 1. Phars. Stat (inquit) magni nominis umbra, &c.

Salix

Salix.

E M B L E M A C C.

*Quid frugiferam salicem uocitas Homerus,
s homines moribus illat.*

Salix quia fructum per se non refert homines puerorum amoribus decios, qui filios procreare contemnunt. Nam κλειθεϊδες in vulgato conuitio dicebantur illi, qui puerorum amoribus oblectarentur. Vide adagium κλειθεϊδες.

Locus Homeri est Odyss. 10. in fine sic,

Κλειθεϊσαι χειροὶ καὶ ἰτέαι ὠλεσι κερτοί.

Populus ex salices plantæ fructum perimentes.

Afferit Cassius Dionysius lib. 11. cap. 13. tritum & in potu acceptum salicis fructum homines steriles

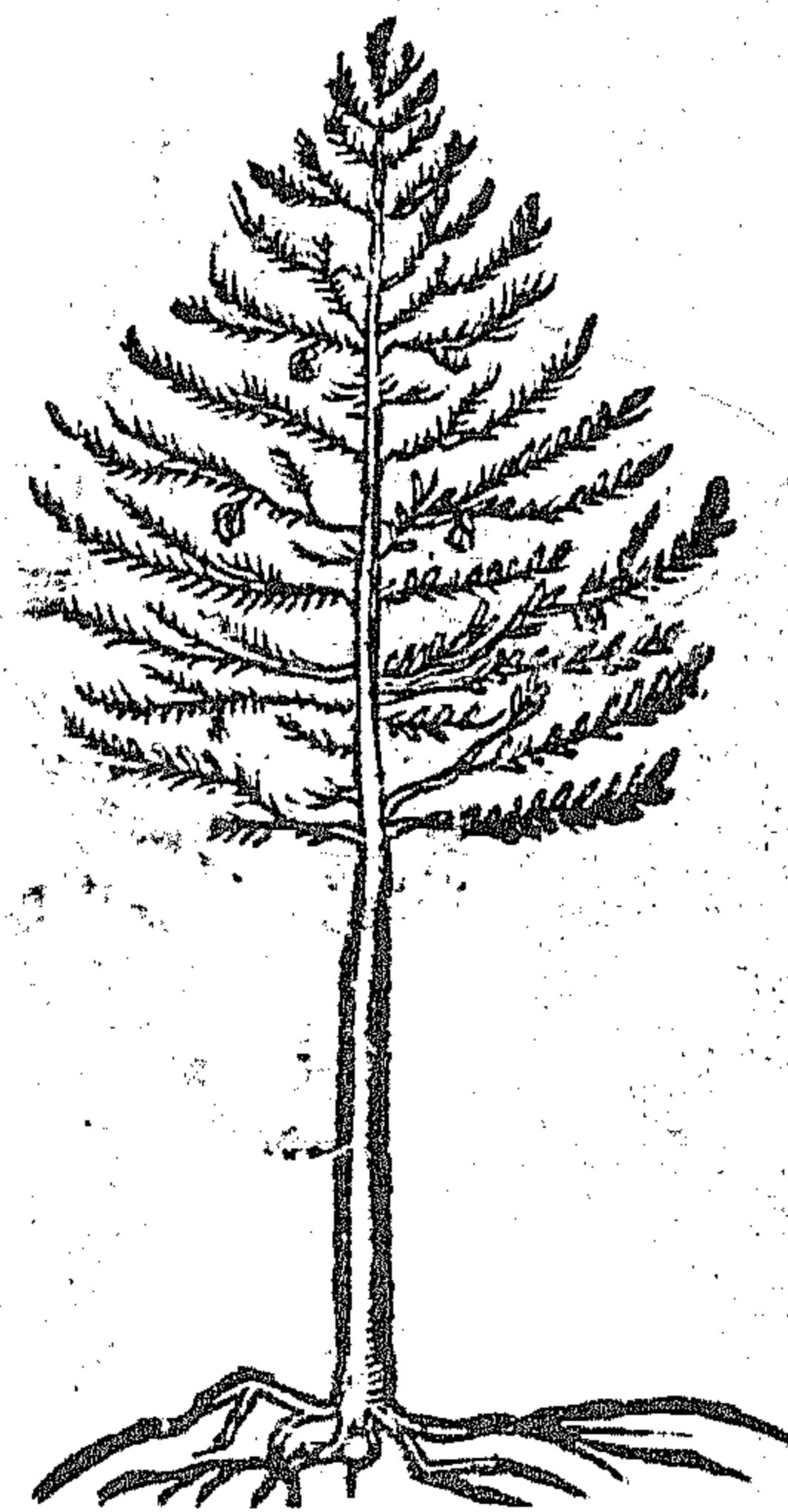
Salix quid refert.

Salicis fructus.

steriles efficere. Et citat Homeri versiculum.
Theophrastus de salico. Theophrastus li. 3. cap. 2. de historia plantarum, Salicem, inquit, celeriter fructum (antequam in plenum crassetur, percoquatúrque) dimittere asseuerant. Quamobrem Homerum haud improbè Frugiperdam hanc appellasse inquirunt. Vide Plinium lib. 16. cap. 26.

Abies.

EMBLEMA CCL.

*Apta fretis abies in montibus editur altis:
 Est et in aduersis maxima commoditas.*

Abies

ABies imperitè dicitur Hispanè *la haya*. Nam propriè quædam species pini est, quæ Hispanè *abeto* dicitur: ex hac olim fabricabantur naues. Vnde etiam pinus pro nauis usurpatur. Symbolum igitur præfert abies commoditatis in rebus aduersis, ducta similitudine à maris tempestate, & ab ipsa nauis in qua seruamur.

Apta fretis. Verba Claudiani 2. de Rapt.

Apta fretis abies beuis accommoda cornus.

Vergil. 1. Georg.

— *Et casus abies usura marinos.*

Idem,

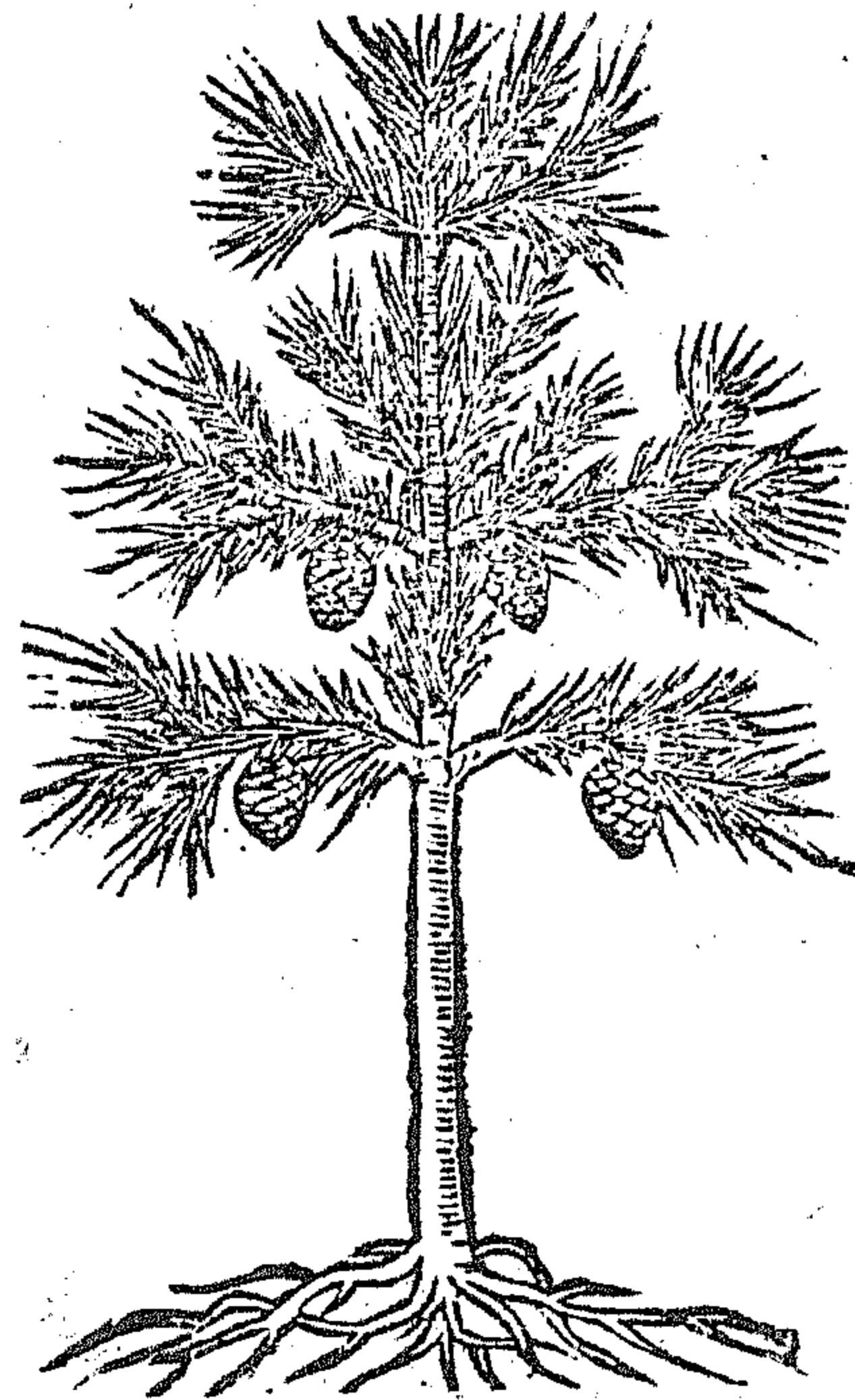
Populus in fluuiis abies in montibus altis.

Vide Plinium lib. 16. cap. 10.

M in

Picea.

EMBLEMA CCI.

At picea emittat nullos quod stirpe stolones:

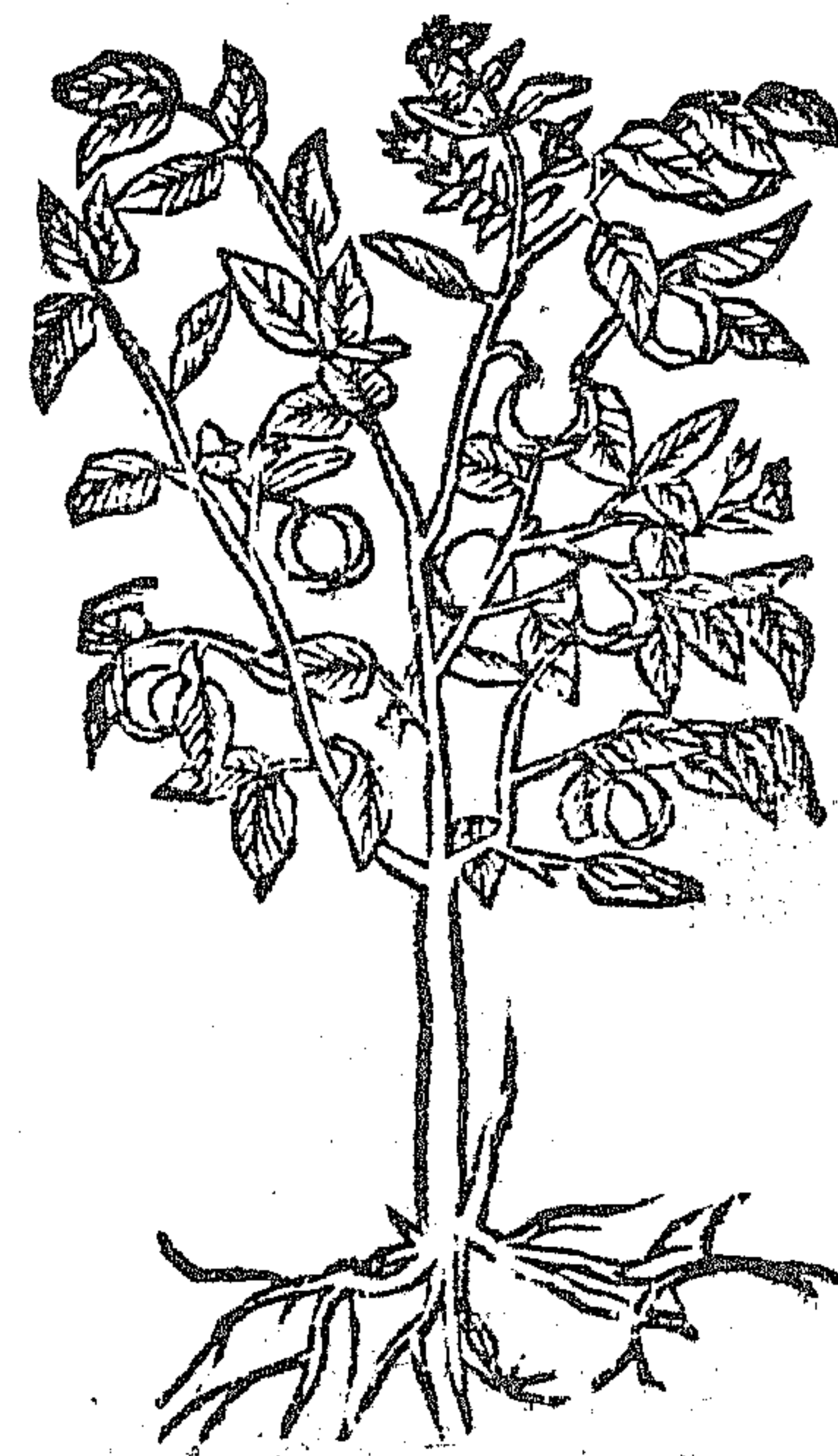
Illius est i. qui sine prole perit.

Vide adagiū. Pinus in morē. Scholiastes Ho-
meri li. i. Iliad. ε γ δ η πύ νηοπέροα κ ανισι
βλασδι: γ το δακρυον αυτ βσι πινυ α πίαο. Hoc
est, picea succisa non remittit stolonem: & la-
chryma eius est amara, quæ est pix. Vide Pli-
nium lib. 16. cap. 10. Pinus ex altis montibus in
ima flumina, melioris vsus gratia, deturbatur.
Leuis enim viscosaque est, materiæque nauigiis
fabricandis aptissima. Locum igitur plerisque
mutare expedit, & ab eminentiori statu ad hu-
miliorem deuolui vtilitatis causa.

Coton

Cotonea.

EMBLEMA CCIII.

Poma nouis tribui debere. Cy la nuptis

Dicitur antiquus const iolon.

Grata ori & stomacho ci ant, ut & halitus illis,

Sic suavis, blandus man i & ore 200.

EX Plutarcho in principie præceptorum
connubialium. Cuius hæc sunt verba: So-
lon iubebat sponsam non prius cum sponso con-
cubere, quàm malum cotoneum delibasset, in-
nuens, vt videtur primam gratiam, quæ ab ore
vocæque sponsæ dimanat, bene compositam &
aptâ & suauem esse oportere. Hæc Plutarchus,
qui etiam huius rei meminit proble. 65.

Nota.

M m 2

Cotonea
mala.

Cotonea mala & Cydonia mala idem, Hispanè
memb-illo. Hæc cor reficiunt & suauem halitum
ori inspirant. De Cotoneis Plin. lib. ii. cap. 17.

Hedera.

EMBLEMA CCIIII.

Haudquaquam arcescens hedera est arbuscula, Cisso
Que puero Bacchum dona dedisse ferunt:
Errabunda, procax auratis fulua corymbis,
Exterius uiridis, cætera pallor habet.
Hinc aptis uates cingunt sua tempora fertis:
Palescunt studiis, laus diuturna uiret.

Hede

Hedera emblema & symbolum poetarum
Est propter causas quas hîc Alciarus enu-
merat: quarum prima est, quia semper virescit: se-
cunda, quia munus Bacchi, deinde, quia sit er-
rabunda & procax, & fulua, id est, pulchra &
viridis ut fama poetarum: & pallida ut poëta
præ nimio studio pallere solent. Hedera græcè
κισσός, adolescens antea fuit, & Bacchi Saltator:
qui cum coram Deo tripudiaret, ad terram pro-
lapsus est, & interiit. Terra autem in honorem
Bacchi florem produxit adolescenti cognomi-
nem, & iuuenis germina in plantæ germine con-
seruauit. Quod ubi ex terra progressum est, vi-
tem amplectitur, eo modo quo adolescens Bac-
chum in tripudiis amplecti, & circumplicare
consueuerat. Hæc ex Casio Dionysio, de agri-
cultura. lib. ii. cap. 130:

Ludit adhuc, casusq; memor uagus arbore Cissus,

Mille manus querit nectere mille ped

Vide adagium, Hedera lasciuior

dera post Antistheria. & Plini

16. cap. 34. Ouidius 3. Fa

causas reddit, quare si

hedera Baccho

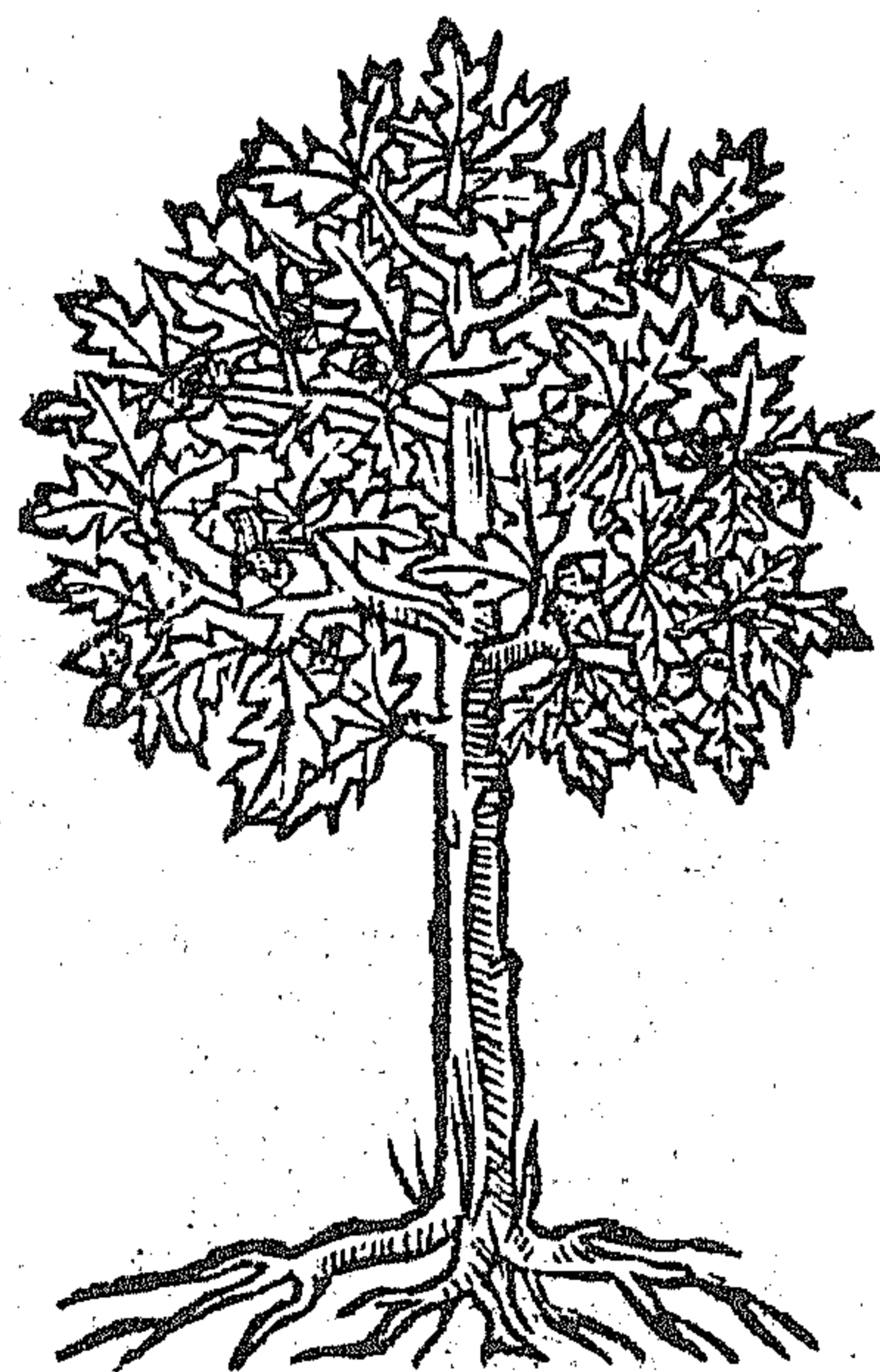
gratisima.

M m 3

Hedera
est symbolum
poetarum.

Ilex.

EMBLEMA CCV.

Ilex quod sese rumperet illex,
civilis seditionis habet.

*Ilex seip-
sam rumpit.*

Sed et hinc verba sunt, Pericles Bœotios
ἀπρίοις id est ilicibus dicebat esse similes: nam
ilices seipsas rumpunt, & Bœotij inter se bella
gerunt. Ilex Græcè ἀπρίος, Hispanè mesto, o cosa
coja. Vide Plinium lib. 16. cap. 8.

Mala

Malus medica.

EMBLEMA CCVI.

Auræa sunt Veneris poma hæc: iucundus amaror
Indicat, est Græcis sic γλυκύπιπρος ἄμωρ.

Meminimus huius emblematis in amoris
scuto, in illis verbis, Iucundus labor est
lasciua per otia &c. Confer vtrunque.
Amor solet à poëtis vocari γλυκύπιπρος, quasi
dulce amarus. Id quod indicat Gale. lib. 3. de
simpl. medic. facul. cap. 16. Si parem (inquit) ab-
sinthij portionem melli exquisitè commistam
lingua imponas, γλυκύπιπρον (quemadmodum
poëta cognominant amorem) quod ex ambō-
bus mistam fuerit videbitur. Hæc ille. Musæus,

M m 4

Malus medica.

Plinij locus emendatur ex Athenao.

Ἡ δὴ καὶ γλυκύ-καρπον ἐδ' ἔχει κέντρον ἐρώτων.

Malus medica vel Assyria. Hispanè cidra. Ex Theophrasto lib. 4. cap. 4. ex Plinio lib. 12. cap. 3. Sed Plinius & Theophrastus possunt emendari ex Athenao lib. 3. Nam diminuti sunt in hac parte. De malo hae medica loqui Virgilium (quidquid ganntiant Commentatores) clarè docet Athenaeus. Carmina Vergil. 2. Georg. sic se habent,

Media fert tristes succos tardumq; saporem
 Falicis mali, quo non praesentius ullum
 (Pocula si quando senae infecere nouerca,
 Miscueruntq; herbas & non innoxia uerba)
 Auxilium uenit; & membris agit atra uenena &c.

Buxus

BUXUS.

EMBLEMA CCVII.

Perpetuo uiridis, crispoq; cacumine buxus,
 Unde est disparibus fistula facta modis:
 Delius apta est teneris, & amantibus ar.
 Pallor inest illi, pallet & omnis amans.

BVxus arbor est pallidi coloris: unde sunt fistulae & multa ludicra pueris apta, & puellis amatis gratissima: quare amantium erit symbolum: quia etiam amantes pallent & musicis & ludicris delectantur.

Buxus.

Crisposq; cacumine. Claudianus 2. de Rapt.

— Hinc denso crispata cacumine buxus.

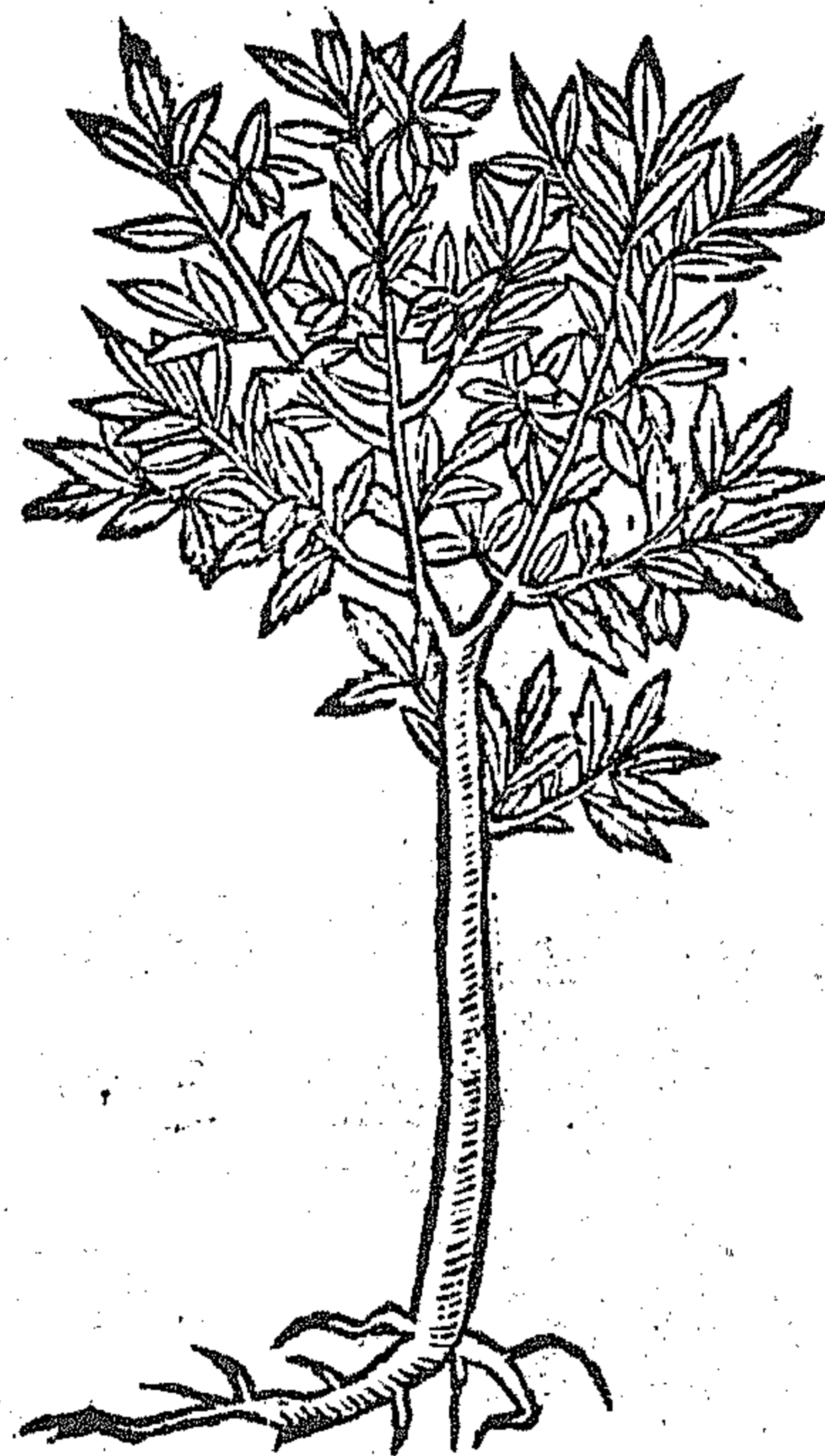
Pallet & omnis. Ouid. 1. de Arte,

M m §

Palleat omnis amans: color est hic aptus amanti.
Vide Plinium lib. 16. cap. 16.

Amygdalus.

EMBLEMA CCVIII.

*Cur properans foliis præmittis amygdale flores?
Odi pupillos præcoctis ingenij.*

EX prouerbio, Odi puerulos præcocti sapientia. Vide etiam prouerbium Ante barbam doces senes. Et Ergini cani. Illud ingeniorum velut præcox genus (inquit Fabius) non temere vnquam peruenit ad maturitatem. Vide adagium, Festina lentè, in fine. Amygdala (inquit Plinius) floret prima omnium mense Ianuario.

Lib. 1. ca. 3.

nuario. Vide lib. 16. cap. 25. & 26. Sunt qui amygdala neutro genere proferunt A Virgilio dicitur nux plurima, ab aliis nux græca. Hoc emblemata præposui moro, nec sequutus sum ordinem pristinum.

Morus.

EMBLEMA CCIX.

*Serior at Morus nunquam nisi frigore lapsæ
Germinat: & sapiens nomina falsa gerit.*

Plinius lib. 16. cap. 25. Sicuti morus, quæ nouissima urbanarum germinat: nec nisi exacto frigore, ob id dicta sapientissima arborum.

Et

Et sapiens. Μῶπος apud Græcos stultum significat. Et licet hæc arbor stulta nomine dicatur, per antiphrasin tamen sapiens dicitur. Flores enim fructusque ab hiemis iniuria præseruat. Vide adagium Maturior moro Vide Ouid. lib. 4. Metam. in fabula Pirami.

Laurus.

EMBLEMA CCX.

Præscia uenturi laurus, fert signa salutis,
Subdita puluillo somnia uera facit.

A L I V D.

Debetur Carolo superatis laurea Pœnis:
Victrices ornant talia ferts comas.

Laurus

Laurus emblemata salutis est: quoniam domum (ut aiunt) à fulmine securam præstat. Vnde legimus solium Tiberium Cæsarem lauream coronam gestasse, præcipuè cum tonabat. Creditur laurus & aduersus venena remedium habere. Vnde prouerb. Laureum baculû gesto: de iis qui aliquot insidias effugerunt. Vide Plinium lib. 15. cap. vlt.

Subdita puluillo. Hoc sumpsit ex Fulgentio in Mythologicis. Ait enim laurû esse sacram Apollini, propter vim insitam diuinandi. nam si illam sub cervicali ponas, somnia erunt rata. Eides sit penes autorem. Item Macrobius Saturnal. 6. ca. 4. Laurus græcè δαφνὶ δῶδ τὴ δα intensiua particula, & δαφνὶ loqui vel canere. Vnde δαφνὶ φάγος dicuntur vaticinantes & poëta. Iuuenalis,

— Laurumq; momordit
Præscia uenturi. Claudianus,
— Venturi præscia laurus.

A L I V D.

Debetur Carolo superatis laurea Pœnis.

Victrices ornant talia ferts comas.

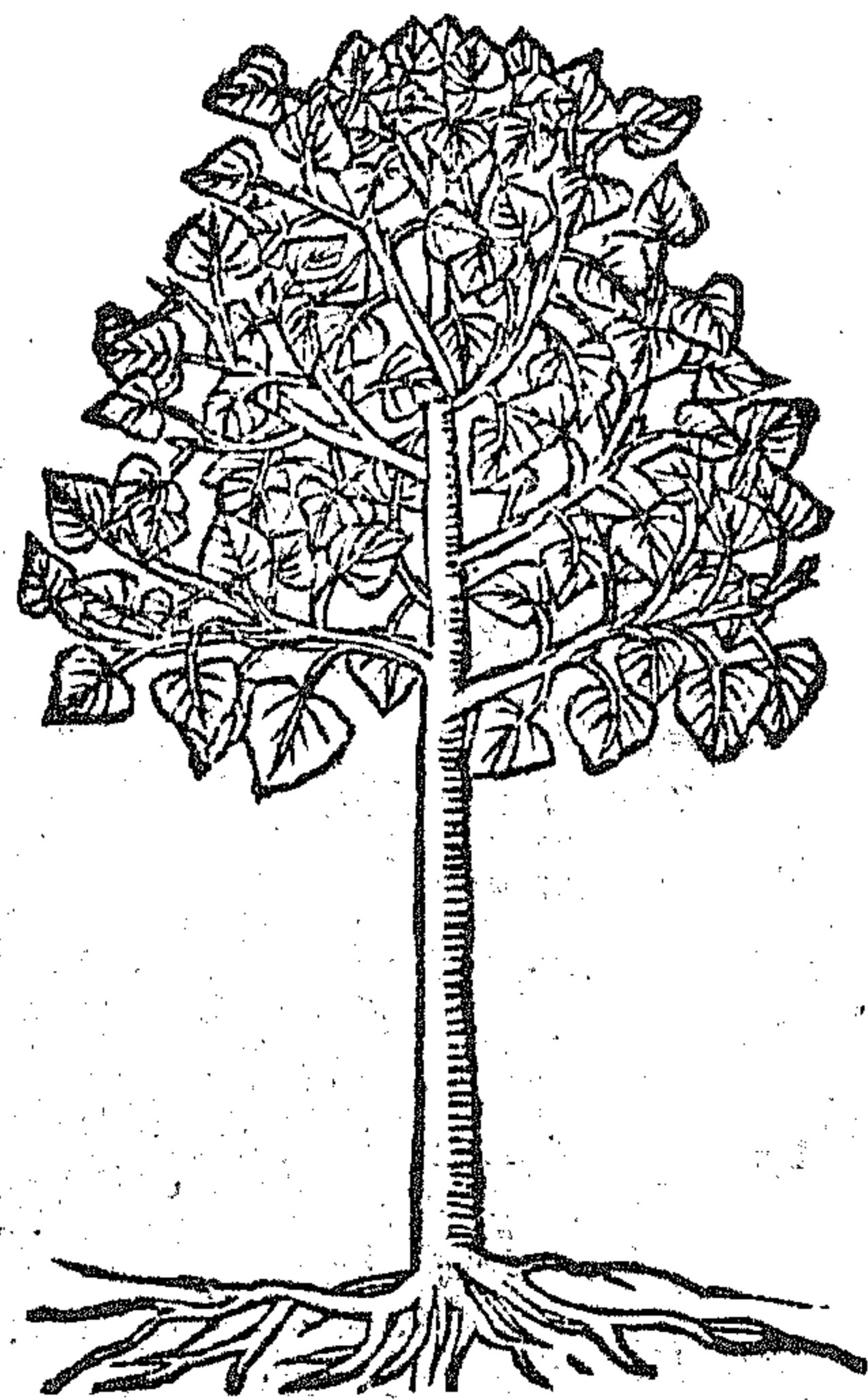
Laurum victoriæ insigne semper fuit. notius est, quàm ut indicari debeat. Vide Ouid. 1. Metamorph. in transformatione Daphnes.

Popu

Vnde dicitur
Laurus

Populus alba.

EMBLEMA CCXI.

Herculeos crimes bicolor quod populus ornet,
temporis alternat, noxq; diesq; uices.

Populus tē-
poris sym-
bolum.

Populus arbor, temporis symbolum. Nam
tempus ex diebus & noctibus constat, quae
per populi folia significantur: nigricantia enim
sunt, & altera parte albicantia. Et Hercules ipse
tempus est: ideo coronam populeam gestat.
Hinc Vergil.

— Populus Albidæ gratissima,
Vide Plinium lib. 17. cap. 1.

F I N I S.

I N D E X P R A E C I -
P V O R V M, Q V A E H I S
C O M M E N T A R I I S
habentur.

A	draco. 428.429
B domen quid, & unde dicatur. 287.	Aesculapij autoritas. 429
A bietis emblema. 544	Aesculapio anconis dicatus. 431
A chilles cur Peleus etiā di- catur, & Aeacides. 4	Bether quid, & unde dica- tur. 71
A chilles cur à Chirone eru- diri fingatur. 424	Aethiopem lauare. 209. et unde dicatur. 210
A chilles cur per simplex l. scribi deberet. ibid.	Aëtius dux Romanus. 375
A chillis educatio. ibidem	Agamemnon unde dictus. 203
A chillis sepulchrum. 187.	Ajax unde dicatur. 125
A ëtaonis fabula. 194	Aiacis insania r' . 481.
A dolescentis est multa au- dire, loqui autem pauca.	& seq.
A donidis fabula. 251. 252	Aiacis mors. 482
A dorea quid. 335	Alauda pro legione. 114
A dulatoris & amici dis- crimen. 153. 154	Alauda & Galerita idem. 319
A emulatio impar. 411	Alces figura ex Plinio. 20.
A esculapij historia. 429	eius in pascendo modus. 21
A esculapius quid, & eius	Alciati gentis insignia. 19
	Alciati patriæ insigne. 17
	Eiusdem

I N D E X.

Eiusdem patrie origo. 17
 Alciatus Mediolanensis. 5
 Alciati encomia. 5
 Alciati lapsus. 129
 Alcyon uel Halcyon scribitur. 487
 Alcyon quo tempore pariat. 486
 Alcyonis nidus, & eius mira structura. 487
 Alexandri uetus numisma. 10
 Alexander Pelus quare ita dictus. 11
 Aliquid mali propter uicium malum. 465
 Alius peccat, alius plectitur. 479
 Alphonſi Sanctij Balleſte laudes. 162
 Alter Ianus. prouerbiū. 86
 Ambig. rex. 17
 Amalth. rnuua quid. 352. & seq.
 Amaranthi flos cur supra monumenta olim ponebatur. 397. & seq.
 Amaranthi natura & uirtus. 698
 Amicitia etiam post mortem durans. 453
 Anici quales querēdi. ibid.
 Amygdali arboris emblemata. 554
 Amminis quoq; timēdum. 470
 Ammos quid. 11
 Amvſia quid. 395
 Amor uirtutis Cupidinem superat. 330
 Amor an deus sit. 335. 336
 Amor carnalis ex Seneca. 338
 Amor labor iucundus. 339
 Amor melle & felle est ſacundiffimus. 340
 Amor filiorum. 530
 Amoris potentiſſimus affectus. 320
 Amoris pictura. 337. 338
 Amoris & Mortis error. 439. 440
 Amoris illecebra. 343
 Amoris antiquitas. 339
 Amuletum quid. 257
 Anchora quid in inſignibus. 416
 Anchoræ orthographia. 417
 Avex & rē απέχ. 153
 Angerona dea. 57
 Anguillam folio ficulneo tenere. 99
 Anguillarum natura. 275
 Angui

I N D E X.

Anguillas captare, prouerb. ibid.
 Anguifer Dux quis. 192
 Animalium inimicitia post mortem. 474
 animi ſedes ex Cicerone. 298
 Animum animo uidere. 521
 Antequā incipias cōſultō: & ubi conſuleris lentē, maturē ſactō opus eſt, prouerb. 93
 Anteuorta & poſtuorta apud Romanos religioſe culta. 86
 Antigoni Maced. regis reſponſum de mouendis caſtris. 59
 Antiochi bellum in Galatas 365. 366. & ſeq.
 Antiquiſſima queq; comēntaria. 498
 Antonius primus currui leones ſubegit. 128
 Antonius peſtis Rom. diſtus. 129
 Anulorum uſus unde. 313
 Apes ſolæ ex brutis regem habere dicuntur. 426
 Apum rex an aculeum habeat. 427
 Apellis pergula. 362
 Apicij gulofſta, & eius mors. 282. Idem de gulofſtate libros ſcripſit. 283
 Apis & Cupidinis collocatio. 334
 Apis in adulteros ſeuitia. 334
 Apollinis oraculū de Oeſdipo. 517
 Apollinis reſponſum. 296
 Aquilæ cur cygnos inſequatur. 503
 Aquilæ & ſcarabei fabula. 470. & 471
 Arcades antiquiſſimi. 401
 Archilochi maledicentia. 192
 Ardelionis deſcriptio. 265
 Ardeolarum tria genera. 264
 Arduis ex rō omē perpetuum. 385
 Aries uir grecus. 242
 Arionis hiſtoria. 277. 278
 Ariſtij tumulus. 442
 Ariſtomenis laudes ex Plinio. 150. & 151. eius cor uſutum. ibidem
 Ariſtomenis hiſtoria. 140. 141. 142 & ſequ. eius mors. 150
 N u

I N D E X.

Aristotelis locus explanatus. 249
 Idem memoria lapsus. *ibid.*
 ars naturam adiuvat. 300
 artes ex cerebro Iouis pro-
 uenire quid sit. 13
 aruum genitale. 251
 arx Athenarum Ascropolis
 66
 asinus portas mysteria. 40
 asto aus. 221
 Ate Iouis nuncia. 382
 Ate calamitas & nocumen-
 tum. 384
 Ates fabula 382. & se-
 de dica'ur. 384
 Athenae ex Mineruae no-
 mine sic dictae. 31
 Athenienses uolatum no-
 ctuae p. o uictoriae sym-
 bolo habent. 89
 Athenienses cur
 dicere. 399
 Attila seu Aryle historia.
 375. & seq. eius exerci-
 tus. *ibid.*
 Attila uictus Italiani inua-
 dit. 376. Eius mors
 avaritiae exemplum. 2
 270
 aulicorum speculum & do-
 ctina. 271

aurata siue Orata piscis.
 472.
 aures in linguam defluere
 quid sit. 55
 aurum & argentum pestes.
 Mela uocat. 102
 Author horum Commen-
 tatorum est abstemius.
 100
 Αυτοχθονες qui dicantur.
 399. 400
 auxilium nunquam deficiens.
 456

B

Babylon unde dicta. 38
 Baptista Pius, Lucretij com-
 mentator. 246
 Dr. Basilij. exhortatio ad
 mutuam coniugam toleran-
 tiam. 526. & seq.
 Bacchus unde dictus. 100
 illius natiuitas. & ortus
ibid.
 Bacchus ui ignis partu ex-
 pulsus fingitur, & qua
 ratione. 110
 Bacchus cur cornutus. 109
 & cur Liber dicatur.
 110
 Bacchus templum Ioui con-
 stituit. 11
 Bacchus cur Mineruae iun-
 gatur

I N D E X.

gatur. 99
 Bacchus cur dictus Bro-
 mius 104
 Bacchus Iouis femori cur
 insutus fingatur. 101
 Bacchi & Palladis familia-
 ritas. 103
 Bacchi statua & de ea ele-
 gans dialogismus. 105
 Battus Rex. 274
 Beatus nemo ante obitum.
 444. & seq.
 Bellerophontis etymum 67
 Eius historia. 68. 69.
 Bellouesus & Sigouesus
 17
 Bellum cur & quando sus-
 cipiendum. 484. 485
 Bianori epigramma in aua-
 ros. 276
 Biantis apophthegma. 102
 Bis dat, qui cito dat. 401
 Biturigum insigne ueruex.
 17
 Brontes Gigas 105
 Bruti mors. 356. & seq.
 Bruti munuscula. 432
 Burgundiorum rex captus
 ab Attila. 375
 Buxi emblemata. 553

C

Cadmi fabula. 508. & seq.
 allegoria. *ibidem* & seq.
 Cadmus quot literas attulit.
 510
 Calceus lunatus, insigne
 erat Romanorum nobi-
 lium. 400
 Caducei Mercurij descrip-
 tio. 354. & seq.
 Calchas augurum prestan-
 tissimus. 387
 Calix aureus Babylonis
 quid sit. 37
 Campana mentem ad Deum
 excitat. 73
 Campanae unde a. Sta. 75
 Candia quae nunc dicitur,
 qualiter olim dicta. 60
 Cancris, Hippis dicti, & ue-
 loces. 286
 Cancrorum & parasitorum
 comparatio. 286
 Canis cur lapidem
 mordea 480
 Capra libana. 246
 Capra Scyria, adagium. 410
 Capularis senex quid. 440
 Caput sphericum ait Plato.
 15
 Carneui pulchrum dictum.
 154
 Carposij lini ellychnium. 66
 Capus errorem in natura

I N D E X.

facit.	60	Charōtis cimba quid.	440
Castor & Pollux Iouis & Ladae filij. 174.	Dioscuri dicti.	ibid.	
Catulus fidei symbolū.	525	Chimarra à Belierophōte occisus fuit.	70
Cecrops cur biformis uocabatur.	30.31	Chimera quid significet.	69.70
Cecrops ferinā cōmitionē in Attica abstulit, & uiris legitimas uxores iunxit.	31	Chiron Iasonē instituit.	257
Cecrops primus bouem imolauit, 32. qui floruit tempore Moysi.	ibid.	Chironis descriptio.	424
Centaury unde nati. 425. & unde dicti.	ibidem	Chiron redibis, Laërtij iocus. 425. & non Chiron sed Eurycion.	ibid.
Cerberi allegoria ex Rodolpho Agricola.	404	Chœnix quid.	260. 262
Ceres unde dicta.	487	Chœnici insidere.	261
Ceuere quid.	265	Christus, uerus Pan.	298
Chærephon Socratis discipulus, herilio dictus.	213	Cibos in scaphio non ponendos esse.	260
Cham uenes. & magicus.	87	Cibum in matellam ne immittas.	262
Chamæleontis natura.	198	Cicade mute ubi. 506. & quare.	507
Chamæleōta non edere falso creditum est.	198	Cicade apollini sacra. 507	
Charitum numerus, atq; descriptio. 458. & seq.		Cicade autōχθoves cur dicantur.	401
Charitum, seu Gratiarum mater.	461	Cicadā ala corripere.	462
		Cicadarum ortus & mors unde.	400
		Cicadis pleni, quid.	400
		Ciconie pictura quid apud Aegyptios.	132
		Ciceronis historia. 128. & eius mors.	129
		Cic	

I N D E X.

Cicero Romani eloquij maximus author.	129	quando dabatur, & cui, & à quo.	113
Ciceronis carmina super Calchantis auguria.	386	Coronis fabula.	88.89
Ciconiarum pietas.	131.132	cor edere quid sit.	313
Ciconiæ fabula.	132	cor magnum habent timida animantia.	195
Circe Solis filia. 248. uenefica.	ibid.	considerare per i, non per y, scribendum.	175
Circe dicta Illustris.	249	cotone. arboris emble.	547
Cithara quid proprie.	51	cotonea & cydonia mala idem.	548
Clementie Principum exemplar.	426	Croesus captus à Cyro	447
Cleobi & Bitoni effigies.	446	Cubus quid.	7
Clyster unde dicatur.	273	Cubitus quid.	120
compedes aureæ quid.	271	cucuphæ autis pictura & pietas in parentes.	132
concupere preces quid.	43	culina parua duobus ganeo nibus non sufficit.	287
concordia unde dicta.	164	culpa delinquētis & sua soris par est. 478. & seq.	
coniux siue coniunx unde dicatur.	527	cum laruis ~ luctandum.	437
Chōradus quid apud Germanos.	9	Cumæi fratres.	27
cordum quid.	378	cuculus desides significat agricolas.	211.212
cornicum fidißima societas cur dicatur.	160	cuculus & coruca.	211
cornicis dictum ex Suetonio.	179	cuculus in nidis minorū auium oua sua edit.	212
corona querna ciuica dicta & quare.	542	cuculi natura ex Leonicensi	212
corona, corolla, & corollarium quid.	329	cuculus pro adultero.	212
corona graminea.	132. &	cuculus æstatis prænuntius	

I N D E X.

dicitur. 304
 Cupido cur E' p'os dicatur. 337
 Cupressi emblemata quid de-
 notet. 539
 cupressus symbolū est mor-
 tis. 540. Diuitū monu-
 menta exornat. ibidem.
 cyathus quid. 110
 cyclopes unde dicti. 476
 cygnus cur insigne poeta-
 rum. 500. & seq.
 cygni fabula. 502
 cynomyiæ descriptio. 463
 Cyri poenitentia. 448
 Cyrus Croesū amicū ex ini-
 mico facit & cur. 449

D

Dædalus quo tempore cla-
 ruerit. 60
 Demonum mores 297
 Danubius r idē. 170
 Dares Ph. scriptor
 belli Troiani. 326
 Daulias uel Daulis regio.
 235
 Delphicalitera quid. 173
 Delphines hominum am-
 416
 Delphini natura. 416
 Delphini erga filios ch-
 ritas. 416

Delphin quid cum anchora
 designet. ibid.
 Delphini in terra uis. 467.
 celeritas. ibidem. & an
 tacta terra statim mo-
 riatur. 468
 Delphini humanitas & pie-
 tas in Arionem. 277.
 278
 Delphinus signum musticū
 279
 Democriti risus. 434
 Democritus cur se obcæca
 uit. 434
 Desiderare per i, non per
 y, scribendum. 175
 Detrectatorum typus. 462
 Dextras dandi mos. 163
 Dextra quid significet. ibi.
 Dextra fidei dicata est. 49
 Dextræ parti potior uis
 cordis incumbit. 54
 Diogenis apophthegma in
 musticos. 51
 Diogenis de libidinosi di-
 cūm. 240
 Dione pro ipsa Venere a-
 pud poetas sepe ponitur
 49
 Dionysij Heraclicæ regis pin-
 guedo & delitiae. 282
 Dioscoridis de fibris opi-
 nio.

I N D E X.

nio. 436
 Diuites publico malo. 274
 Diues indoctus. 523
 Doctos uocis obloqui ne-
 fas est. 488
 Dodonæam æs quid. 75
 Dogma quid sit. 83
 Dona hostium, non dona.
 468. & 469
 Draco cur Mineruæ simu-
 lachro apponebatur. 96
 97
 Ducis consilium occultum
 esse debet. 59
 Dulcia quandoque amara
 fiunt. 332

E

Effigies sancti Senatus. 418
 Elephantorum impetus in
 Galatas, & uictoria.
 366. 367
 Elephas in sacris a s'no im-
 posita deportabatur. 40
 Eloquentia fornicum præ-
 stantior. 490
 Emanuelis à Costa et
 ma de Morte & An-
 re. 440.
 Emblematis etymon. 7. &
 eius distinctio. ibid.
 Ephyre urbs. 243
 Epicharmus discipulus Py-
 thagoræ fuit. 79
 Epimethei pixis. 179
 Equorum aures, animi in-
 dices. 217
 Equus libertatis insigne,
 154
 Erithacus aulis. 288
 Eros & Antheros quid.
 328
 Eruca uermis & herba.
 239
 Erucæ salacis natura. 252
 Eubuli poëtæ epigramma
 de Baccho. 106
 Eurus unde dictus. 375
 Eusebius de rapto Ganyme-
 dis. 25

F

Fabula Aesopi de leone, ur-
 so & uulpe. 371
 Facere damnum, & dare
 damnum. 480
 Q. Fabius Max. coronat
 grammatice uis, & qua
 re. 113. Idem Cunctator
 dicitur, & cur. 114
 Fabius Panici. 135
 Fabia an in senectâ ui-
 gorem habeat. 492
 Farinata difficilis. 494
 Facundie uires. 495
 Falso degener. 265

I N D E X.

Faunus capripes. 239	G
Ferdinandus Sanctius fra- ter auctoris. 107	Gabrie fabula. 39.379
Festina lentè, prouerbium, quid. 416	Galatæ qui sint. 367
Fiber, siue Castor an sibi testiculos amputet. 435 et seq.	Galatarum historia. 365
Ficedula unde dicta. 305	Galeacij bellum in Florenti nos. 391
Fidei simulachrum. 47. 48	Galeacij Mediolanensis Du cis mors. 392
Fides tormenti genus. 66	Galerus quid à petaso disse rat. 8
Fides uxoris. 524	Gallicæ scabiei origo. 538
Fides in dextris est. 525	Galli fabula ex Luciano. 74. item Aristophanis fabula de Gallo. 75
Fides nulla est sociis regni. 288	Galli cur turribus præsi gantur. 75
Fiscus est regis crumena. 421	Gallus in templis quid desi gnet. 73
Fiscus rapit quod non capit Christus. 420	Ganimedes unde dicatur. 23
Fiscus cur lien dictus. 423	eius raptus. 24. 25. lo cus ubi raptus. 26
Flamines quo pacto sacra faciebant. 163	Gemmarum origo. 312
Fœcunditas sibiipst damno sa. 528	Genes quid. 108
Fœmina iners animal. 284	Generandi ac pariendi per fectius spatium. 108. et quid dicitur. ibid.
Formidosorum, etiã post mortem, typus. 270	num defraudare quid. 270
Fortuna errorem in ho ne parit. 67	Germanici epigramma. 391
Fortune figura. 300	Geryonis regnum et armen ta. 164. 165.
Fringilla unde dicta. 304	Gigantes qui. 32. unde dia cti.
Fumus et unda quid. 230	

I N D E X.

Hi.	ibidem.	H
Gigantum audacia. 33	Haliutica quid. 52	
Gigantum fabula. 31. 32. 33. 34	Harmodij coniuratio. 64. 65. mors. 66.	
Gigantum more pugnare. 35	Harmonia unde nata. 52	
Gigantes quid apud Macro bium. ibid.	Harmonia Cadmi uxor. 511	
Gigantum uastitas et præ ua consuetudo ex Bero so Babylonico. 34	Harpocratis simulachrum quid designabat. 57	
Gith saporem piperis ha bet. 514	Harpocratis descriptio. 137. et unde dicta. ibid.	
Gith quid significet. 513	Hector à nonnullis Apollia ne satus dicitur. 470	
Glauci fabula. 116	Hector Achillem occidit. 398	
Gorgones tres. 433	Hederæ emblemata, et cur poëtarum symbolum sit. 549	
Gorgus Aristoments filius. 147	Heduorum insigne parca. 17	
Græca fides, et pergræca ri. 188	Heduorum uaria nomi na. 18	
Græcorum derouinatio. 452	Heliodora quid sit. 325	
Gramen cum Marte quid commune habeat. 116	Hemina quid. 111	
Gramen Saturno sacrificari. 114. et cur uiuum dicitur. 114.	Henricus Glouernus anti quitate scrutator dili gens. 51	
Graminis usus. 118	Herac si apophthegma. 80	
Gratiarium emblemata. 455. nomina. 460	Herac si fœcus, et mors. origo quid apud antiquos. 113	
Gratie cur unde. 461	Herac si nodus. 354	
Gruum prauentia. 83		
Guloforum exemplar. 272		

I N D E X.

Hercules unde dictus sit Al-
 cides. 208
 Hercules Ogmius. 490
 Hercules spurius 406
 Herculi oratio à Gallis tri-
 buta, non Mercurio. 492
 Herculis certamina. 402
 & sequent.
 Hermes unde dictus. 301
 Hesiodi patria. 339
 Hieroglyphicarum lit. my-
 sterium. 8
 Hipparchi occasio. 65
 Hyperbole in Turcam. 170
 Hippocentaurus ex Clau-
 dianò. 30
 Hippocomos quid & unde
 dicatur. 155
 Hirci libido & zelotypia.
 239
 Hircinam sub eodem te-
 ti. habeas. 489
 Historia de Achillis armis.
 123
 Histricus quid, & unde.
 498
 Homerus Mæonius dicitur.
 27
 Homerus an He-
 quior fuerit.
 Horatij Coclitis magnani-
 mitas. 457
 Hospes qui recipit, & qui
 recipitur. 489
 Humane uitæ lapsus in tri-
 bus consistit. 82
 Hungaria unde dicta. 375
 Hunni qui. 102

I

Iain apud Hebreos sonat
 uinum, à quo Ianus, id
 est, uinifer. 87
 Ianus Patulcius & Clusius.
 86
 Ianus cur ita dictus. ibid.
 Ianus Gemmus à Numa re-
 ge dicatur. 85
 Ianus bifrons quid indica-
 bat. 86. 87
 Ianus Rex Italiæ, qui culta-
 ram edocuit. 85
 Iason unde dictus sit. 257
 Ibidis historia. 272. forma.
 273
 Ibidis bifarie. 273. cum ser-
 pentibus pugnantibus, ibi.
 Icarus mari Icaro nomen
 dedit. 317
 Icarus lapsus quid significet.
 315. 316
 Ignorantia submouenda. 56
 Ictus emblemata. 550
 Imparilitas. 408
 Inanis

I N D E X.

Inanis impetus emblemata. 464
 Ister & Danubius idem. 170
 Iuglans unde dicta. 6
 Iupiter deceptus à Prome-
 theo. 309. 310
 Iupiter unde dicatur. 26. 27
 Iupiter cur sit Ammon di-
 ctus. 11
 Iuste uindictæ emblemata.
 474
 Iynx avis descriptio. 254
 Iynge trahor, adagium. 255

L

Laborum Herculis allego-
 rie. 403
 Labra & labia apud anti-
 quos indifferenter. 56
 Labyrinthi periphrasis. 59
 Lacerta an ore pariat. 12
 Lacteus circulus unde. 407
 Lacones punicis tunicis in
 bello utebantur. 350
 Latitia proprie quæ sit.
 27. 28
 Lactucis uicibus nebetio-
 res sunt in Venerem.
 250. 251
 Lactucis machi fastidium
 & cibi appe-
 titum excitant. 251
 Lactucis emundationem di-
 ctam. 251
 Laidis facetum dictum de
 speculo.

I N D E X.

speculo. 244 est. 76
 Laidis monumentum. 242 Leonis caput terrorem si-
 gnificat. 203
 Iaius Oedipum filium ex-
 ponit. 517 Leonis cauda cur Alcaea
 Lampada tradere quid, &
 unde originem habuit. 218
 310 Leoni mortuo barbam uel-
 lere. 438
 Laureum baculum gestare. Leonum cauda index ani-
 mi. 217
 557
 Lauri emblemata. 556 Libertatis emblemata. 431
 Lauri etymon, & uires. Liene tabescente, artus reli-
 qui tabescunt. 423
 557
 Laurus uictoriae insigne, Lignipedes qui sint. 351
 & Apollini sacra. 557 Lipo oculo uti, quid. 412
 L. e quid ex Plinio. 438 Lirioessam edere quid.
 Larus auis. 280. Mercu- 492
 rio dicata. ibid. Liria quid. 493
 Latrones unde dicti. 195 Litani u. de dicta. 384
 Leanae elinguis effigies quid Letar arum est. ibid.
 designabat apud Athe- Litae 384
 nienses. 63 Litera ou spiritus uiui-
 ficat. 508
 Leae meretricis fortitudo Litera Cadmi filiae. 511
 & 62, & 63 Locustae inter animalia mi-
 Leocra puer nobilissimus. da computantur in Lea-
 26 uitico. 375
 Leonidae pugna in Perse. Locustae quibus D. Ioannes
 378 uescebatur in deserto.
 Leo in templis cotidie si- 374
 gnum dicitur. 23. oculis
 apertis dormit fertur. Locus D. Marci cap. 1. de
 ibid. & locustis. 374 & seq.
 Leo perspicacissimi uisus Locustarum incommoda.
 374

I N D E X.

374. eandem descri- Mala nomina quid. 216
 ptio. ibid. Male parta, male dilabi.
 379
 Lotophagorum fabula. 341
 Lotos Nympha & eius tras Malus medica. 551. eius ui-
 formatio. 342 res. 552
 Lucam olim grandem di- Mancipare quid. 221
 cebant. 367. & Lucas Malluuium quid. 135
 Boues. 368 Manus artificum quid. 9
 Luciani uerba de Hercule. Manus dextra est cordis
 490. 491. & seq. potissima ministra. 164
 Lucus quid & unde dictus. Mari cur pedes argentei.
 96. & 97 398
 Luna quinta erat inauspica Martis ortus ex Ouidio.
 ta apud antiquos. 34 114. 115
 Lunula in calcetis quid si- Maturare quid sit. 93
 gnificabant. 400 Mature fruges. ibid.
 Lupi ceruarij obliuio. 222 Maturare fugam quid. 93
 Lupini corij, & ouis, mi- Medae crudelitas. 200
 ra. 47. & in fidibus Mediolanense numisma. 10
 cithara, & in sit Mediolanum unde dicatur,
 lupina, & rebus urde- & illius insigne. 17
 se. & nebe ibid. Mediolanum uel Medio-
 Luscinia unus dicta. 234 lanum in Galli. Xain-
 Lycia regio minoris Asia. des. gentes. 18
 71 Melonis pagina quid. 511
 Lydia regio minoris Asia. Memoria cur magni uiri
 333 re dicantur. 24
 M Merion formam plus
 Menades sacerdotis Bac- 522
 chi. 256. unde dicitur ibid. M. pietas. 131. 132
 Magnanimi uiri deseri- quingua. 352. & seq.
 ptio. 419 Mercurij plures fuerunt. 46
 Mercur

I N D E X.

Mercurius unde dictus. ibi.	Mineræ simulachrum è ca-
& quare Hermis Græ-	lo delapsum. 66
cè. ibid.	Minotauri effigies cur olim
Mercurius quali forma pin-	tuer insignia militaria.
gebatur. 301	58
Mercurij descriptio. 301	Myrtilus clypeo enatauit.
Mercurius cur triceps olim	457
pingebatur. 44	Mysterium quid. 42
Mercurij fabula ex Didy-	Mysteria duplicia. ibidem
mo. 45	Ante mysteria discede-
Mittere lapidem in aceruū	re. ibid.
Mercurij quid. 45 46	Moly à Mercurio inuenta.
Meros mons Libero patri	496
sacer. 101	Moly herbæ uires. 494. &
Metelli senis præclarū re-	seq.
sponsum. 59	Moly sacundie symbolum.
Methodus unde dicatur.	495
231	Momer nea felicitas ex cu-
Mezentij crudelitas. 537	cur. 369
Mulieris famam, non for-	Monstruæ naturæ error
mam uulgarim esse oportere.	dicatur. 60
534	Mopsus aug. 387
Muræne & Lampretæ di-	Mori ar. emblemata. 555
scrip. 527	Mortē sibi consciscere, ani-
Militis etymon. 485	mi est timid. 357
Miluus rapacem	Mosis laudes ex Philone lu-
tem desig. 100	deo. 201
glyph. 80	Moriacilla aut. 54. unde
Minerua quid,	dicta. 255
dca. 13	Mulier: calcei unde. 400
Minerue clamor in	Mulieres fucis comparata.
tate quid. 13	284

Mundus

I N D E X.

Mundus quid. 284	Nestor cur dicitur tres ata-
Mundus duos Soles non ca-	tes uixisse. 109
pit. 288	Nestoris scyphus. 305
Musarum & Sirenum cer-	Nestoris lingua. 492
tamen. 345	Nigellæ & gub discrimen.
Musæ cur palma coronen-	514
tur. 157	Nilotica papyrus. 511
Muscã diis curæ esse. 504	Niobe cur lapidea fingitur.
Mustica impudentiæ figura.	224
462	Niobes filiorum uarietas.
Muscas pellere quid. 463	225
Mus albus quid. 259	Niobes fabula ex Pausania
Musmon animal quid signi-	& Palephato. 226
ficet. 515	Niobes cur lapidea. 223
Mustella ore parit. 12	Noctua uolat, quid Athæ-
Mustella inauspicatū ani-	niensibus significabat.
mal. 373	89
Mutui auxiliij ex lar. 454	Noctuas Athenas quid. 89
& seq.	Noctua quas bestias uene-
Mutuo an uer. qm sit lati-	tur. 90
num. 456	Noctue & Cornicis simul-
	tas & quare. 90
Narcij fabula. 31. 232	Noctue cur in nūm. Athæ-
Narcissus unde d. 31	nis uisc. behasur. 89
Narcissus quid. 31	Noctue Vlule discrimen.
Narcissus uisc. Bacc. sacra-	90
107	anus & unde.
Neda fiv. us. 147	eius quid Cice-
Nemesis unde. 120 12	521
Nemesis quid. 180. & 35	604. 146
Neptunus unde dicitur. 125	a Pompilius templum
Nesjorea senectæ. 108	Iani

I N D E X.

Iani primus instituit. 85
 Numus à nomo, simpliciū,
 debet scribi. 137
 Numisma Vespasiani. 416
 Nupta contagioso. 537
 Nutrire lupos quid. 219

O

Obscenus quid. 246
 Obsonium quid sit. 270
 Obstruere luminibus. 137
 Occasio quid. 362
 Occasionis statua in biblio
 theca Salmaticensi. 361
 Occasionis descriptio. 359
 Oceanus unde dictus. 169.
 & cur pater dicatur.
 170
 Oeni funiculus. 284
 Oenos auis. 266
 Oculata ma. quid. 17.
 78.79
 Oculis magis a fides,
 qu. in aux. 79
 Oedipi histor
 Oedipus Latii
 cidit.
 Oedipus sibi occi
 dit. 519
 Oleum cur Mir
 rum.

Oliuae & vitis dissidium.
 103
 Olympias mater Alexātri.
 11
 Olympias aperit Alexan
 dro generationis arca
 na. 12
 Onocrotali ingluuies. 281
 Onocrotalos fert Gallia.
 282
 Ophionis superbia. 34
 Opulenti hereditas. 451
 Oris durities quid. 226
 Orphei hymnus. 295
 Oryx canis. 464
 Orus Apollo libros Hie
 roglyphic. literarū scri
 psit. 9
 Os unicum & homini, au
 res autē i due. 55
 Osci pe. i. 246
 Otus q. un. dictus.
 2
 Ovis sit. 221
 Ovis historia. 10
 Ovidiu rogatus tres scr
 ipse. 61
 Ovis re. 61
 P
 Paena canere. 367
 Pacis emblemata. 481
 Pacis

I N D E X.

Pacis fructus. 485
 Pacuij carmen de fortuna. 301
 Pallas & Minerua idem
 sunt. 13
 Pallas belli praeses cur dica
 tur. 13. & e Iouis cere
 bro nata fingatur. 14
 Palladie fertum quid. 395
 Palladis etymon. 15
 Palladis natalis. 12. cur ar
 mata nascatur. 14
 Palephatus de Acteone. 195
 Paleutria quid. 191
 Palma aduersus ponderare
 surgit. 156
 Pan magnus interit, quid
 significet. 297
 Pan: & antiquarum de Pa
 ne fabul. 294. &
 seq
 Panat. 65
 Panat. 65
 Pantor 310
 P. 52
 Pa.
 Parca.
 Parra auis.
 Parasitorum perniti
 des. 286
 Parasiti imago. 286

Parmæ descriptio. 8
 Patellam sequi quid sit. 286
 Paupertas summis ingeniis
 obesse dicitur. 358
 Pegasus genus nauigij ce
 lerrimi. 70. unde dictus
 sit. 71
 Pellex unde dicta. 326
 Peliades pro Pleiadibus se
 pe apud Poetas. 306
 Peplus seu Perplum quid.
 37
 Pergula quid. 362
 Persicæ arboris translatio.
 414.
 Persis minimè noxiam ait
 Plinius. ibid.
 Petasus quid, & unde dica
 tur. 8
 Phaëthontis fabula. 204.
 205
 Phelan. qu. 60
 Pharsalia. 357
 Pharos & mari m. 56
 Phasis & Phastani. 257
 Phasiaci do. 258
 Phastaca Medea dicta. ibid.
 Philautia quid. 231
 la lingua caret. 235
 voluptas. 280
 blema. 546
 Picus Saturni filius. 248

I N D E X.

Pietas filiorum in parentes	Posidippi epigramma de	
332	Occasione.	359
Pileus quibus dabatur, &	Potentibus obsunt potius quã	
quid significabat. 432	prostant.	466
Pylos oppidum ubi. 108	Præsidibus quæ capere li-	
Pygmeorum mina in Her-	cet.	419
culem, ex Philostrato,	Praxiteles statuarius nobi-	
206.207	lis.	107
Pindari laudes, & educatio	Principum doctores quales	
408.409	esse debeant.	423
Pinna quid. 362	Proboscis quid & unde di-	
Pini & cucurbitæ apolo-	catur.	368
gus in momentaneam fe-	Progne cur garrula uocata	
licitatem. 369.370		233
Pythagoras cur carnibus	Promethei supplicium. 310	
uesci prohibuit. 83	Prometheus Rhetoricem	
Pythagoræ amicus. 262	communicauit mortali-	
Plato ex fabulis aliquid bo-	bus. 310	
ni elicit. & 13	Promethei fabula & figu-	
Poculum aureum. 306	ra quid designet. 308.	
Poetarum in omnia. 500	309	
Polyphemi & 16. 173.	Promethæ	catur.
la. 475. & seq.		
Pollucis & canja	Proton	uadedi
173		
Pompeij origo. 129		
Populus alba. 400		
Populus temporis		
bolum. 531		
Porphyrionis na-	uires. 79	
185		
	Q	
	Quadrans quid. 110	
	Quæ	

I N D E X.

Quercus salutis emblemata.	est apud Deum. 29
542	Sapientum dicta. 512
Quercus prima ex plantis	Sardi uenales. 514
est nata. 542. Ioui cur	Sardi qui dicantur. ibidem
sacra. ibid. & 171	Sardinia cur pestilens est.
	514. & 515
R	Sardus eques. 515
Rhamnusia unde dicta. 181	Sargus piscis caprarum
Regum Aegypti mos. 499	mator, & quo modo à
Remora unde dicatur. 94	piscatore decipiatur.
Remora alio nomine Eche-	245. 246
nets. 263	Satyria insula. 238
Reptare dicitur qui dicantur.	286
Reuerentia in matrimonio	Satyrorum libido. 239
requiritur. 526	Scarabei & aquile bellæ.
Roberti Imperatoris bellum	471
contra Galeacium Me-	Scomma quid. 287
diol. Ducem. 392	Scorpii etym. 478
Romani à Marte orti. 162	Scyllæ fabula. 248. 249
	Scyphos duos rei declinatio-
	ne flectitur. 307
Sacerdotes Romani cur ea	Sedens columba, quid. 191
prohibere abstinerent.	Sensus optimi principis
271	exemplar. 418
Salicis l. 171	Sensu principum
fructus quid. 171	271
Salix j. gisserda cur dica-	Sepis a ramentum. 511
543	Sermo intelligente cibus.
Saturum reuolunda. 455	260
Salutis draco quid. 428.	Serpentes ore parientes
429	na. 10. & 12
Sannare & sanare quid. 87	Sagenarius homo
Sapientia humana, stulticia	unde uidetur

